

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

Α.Τσ. Μπακιβεντάντα Σουάμι
Πραμπουπάντα

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

ΕΡΓΑ

της Αυτού Θείας Χάρης

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Η Μπαγκαβάντ-γκίτα όπως ακριβώς είναι

Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ

Σρι Τσετάνια Τσαριτάμριτα

Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

Το νέκταρ της αφοσίωσης

Το νέκταρ της διδασκαλίας

Σρι Ισοπανισάντ

Το φως της *Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ*

Εύκολο ταξίδι σε άλλους πλανήτες

Η διδασκαλία του Κυρίου Καπίλα, του γιου της Ντεβαχούτι

Η διδασκαλία της Βασίλισσας Κούντι

Η επιστήμη της αυτοσυνειδητοποίησης

Η τελειότητα του *γιόγκα*

Πέραν της γέννησης και του θανάτου

Στον δρόμο προς τον Κρίσνα

Ράτζα-βίντια: ο βασιλιάς της γνώσης

Ύψωση στη συνείδηση του Κρίσνα

Η ζωή προέρχεται από τη ζωή

Τέλειες ερωτήσεις, τέλειες απαντήσεις

Συνείδηση του Κρίσνα: το ασύγκριτο δώρο

Συνείδηση του Κρίσνα: το κορυφαίο σύστημα *γιόγκα*

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια

Πραγματεία για την αληθινή πνευματική ζωή

του Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Ατσαρία της Διεθνούς Ένωσης για τη Συνείδηση του Κρίσνα

Ο πρόλογος του βιβλίου είναι ανατύπωση του έργου «*Τσετάνια, η ζωή και τα διδάγματά Του*» του Σρίλα Τάκουρ Μπακτιβινόντ, Καλκούτα, Ινδία 1895

Μετάφραση - Επιμέλεια: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Copyright © 2019 μετάφρασης: Γ. Δ. Κωνσταντόπουλος

Το παρόν κείμενο είναι μετάφραση της πρωτότυπης αγγλικής έκδοσης του έργου (Teachings of Lord Chaitanya - 1968).

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση μέρους ή όλου του κειμένου για λόγους μη κερδοσκοπικούς χωρίς την άδεια του μεταφραστή.

ναμα ομ βισνου πανταγια κρισνα πρεσταγια μπουταλε

σριματε μπακτιβενταντα σουαμιν ιτι ναμινε

Προσφέρουμε με σεβασμό την υποταγή μας στον Μπακτιβεντάντα Σουάμι, που είναι τόσο αγαπητός στον Κρίσνα σε αυτή τη γη, επειδή έχει βρει καταφύγιο στα λωτοειδή πόδια του Κυρίου.

Προσκυνούμε τα λωτοειδή πόδια του αγαπημένου μας πνευματικού δασκάλου και προσφέρουμε αυτό το λατρεμένο βιβλίο στην Αυτού Θεία Χάρη πάνω στα υποκλινόμενα κεφάλια μας. Ήλθαμε σε αυτόν ψάχνοντας για σπασμένα κομμάτια γυαλί, και αυτός μας χάρισε ένα ανεκτίμητο πετράδι. Άνοιξε τα μάτια μας -τα οποία ήταν τυφλωμένα από το σκοτάδι της αθεΐας, των διανοητικών θεωριών και της ικανοποίησης των αισθήσεων- στο λαμπρό φως του Κυρίου Τσετάνια Μαχαπραμπού. Τα υπερβατικά λόγια του είναι σπόροι, οι οποίοι μέσα στις καρδιές μας έχουν ανθίσει στην τελειότητα της ανθρώπινης ζωής -την ανακάλυψη ότι ο Θεός ζει και ότι μπορούμε να ζήσουμε μαζί Του- στη συνείδηση του Κρίσνα.

Οι εκδότες

Αφιερωμένο

στην ιερή υπηρεσία
του

Σρίλα Σατσιντανάντα Μπακτιβινόντ Τάκουρ

ο οποίος εγκαινίασε τη διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια
στον Δυτικό κόσμο

(Πανεπιστήμιο McGill του Καναδά)

το 1896

το έτος της γέννησής μου

Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα

Ευχαριστίες

Οφείλω τις ευχαριστίες μου στον Σριμάν Μπραμανάνντα μπραματσάρι (Bruce Scharf), τον Σριμάν Γιαργγκαμούνι μπραματσάρι (Gregory Scharf) και τον Σριμάν Σατιαμπράτα μπραματσάρι (Stanley Moskowitz) για την οικονομική τους βοήθεια για αυτή την έκδοση. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω τον Σριμάν Σατσβαρούπα μπραματσάρι (Stephen Guarino) και τον Σριμάν Μαντουσούνταν μπραματσάρι (Michael Blumert) για την επιμέλεια και τη δακτυλογράφηση του χειρογράφου, καθώς και τον Σριμάν Γιωρσουνντάρ ντάσα αντικάρι (Gary McElroy) και την καλή σύζυγό του Σριμάτι Γιοβίνντα ντάσι (Bonnie McElroy), που φροντίζουν πάντοτε να έχω όλες τις ανέσεις και αισθάνομαι γι' αυτούς τόσο μεγάλη υποχρέωση επειδή ζωγράρισαν όλες τις όμορφες ζωγραφιές που περιέχονται σε αυτή τη σπουδαία έκδοση.

Δόξα στους αφοσιωμένους υπηρέτες που ασχολούνται με το ζήτημα της Συνείδησης του Κρίσνα. Είμαι βέβαιος πως ο Κύριος Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπραμπού θα χαρίσει το αναίτιο έλεός Του σε όλους όσους ασχολούνται με την προώθηση της υπόθεσης της Συνείδησης του Κρίσνα.

Α.Τσ. Μπ.

Πίνακας περιεχομένων

Ο συγγραφέας	xxiii
Προλογικό σημείωμα	xxv
Δυο λόγια για την ελληνική έκδοση	xxix
Πρόλογος	xxxv
Η αποστολή του Κυρίου Τσετάνια	li
Εισαγωγή	1

Μέρος πρώτο

1. Η διδασκαλία στον Ρούπα Γκοσουάμι	31
2. Ο Σανάτανα Γκοσουάμι	57
3. Η διδασκαλία στον Σανάτανα Γκοσουάμι	69
4. Ο σοφός άνθρωπος	76
5. Πώς να πλησιάσει κανείς τον Θεό	82
6. Οι μορφές Του είναι μία και η αυτή	91
7. Άπειρες μορφές του Θεού	97
8. Οι αβατάρα	105
9. Τα πλούτη του Κρίσνα	117
10. Η ομορφιά του Κρίσνα	129

11.	Υπηρεσία στον Κύριο	137
12.	Ο αφοσιωμένος υπηρέτης	149
13.	Υπηρεσία αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση	163
14.	Η έκσταση του Κυρίου και των αφοσιωμένων υπηρετών Του	175
15.	Ερμηνεία της στροφής <i>ατμαραμα</i> της <i>Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ</i>	193
16.	Συμπέρασμα της διδασκαλίας στον Σανάτανα Γιοσουάμι	205

Μέρος δεύτερο

17.	Ο Κύριος Τσετάνια, το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας	229
18.	Οι συζητήσεις με τον Πρακασανάνντα	239
19.	Περαιτέρω συζητήσεις με τον Πρακασανάνντα	253
20.	Ο σκοπός της μελέτης της <i>Βενταντα</i>	263
21.	Ο προσηλυτισμός των φιλοσόφων Μαγιαβάντι	277
22.	Η <i>Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ</i>	287
23.	Γιατί να μελετά κανείς τη <i>Βενταντα-σουτρα</i> ;	295
24.	Συζητήσεις με τον Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια	317
25.	Προσωπική και απρόσωπη συνειδητοποίηση	325
26.	Η μεταστροφή του Μπαττατσάρια	333
27.	Ο Κύριος Τσετάνια και ο Ραμανάνντα Ράγια	345
28.	Η σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο	353
29.	Αγνή αγάπη για τον Κρίσνα	361
30.	Οι υπερβατικές διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα	369
31.	Η υπέρτατη τελειότητα	377
32.	Συμπέρασμα	401

Ο συγγραφέας

Ο Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα γεννήθηκε με το όνομα Αμπάι Τσαράν Ντε την 1^η Σεπτεμβρίου του 1896 στην Καλκούτα. Το 1920 τελείωσε την εκπαίδευσή του, ειδικευόμενος στη φιλοσοφία, τα Αγγλικά και την οικονομία στο πανεπιστήμιο της Καλκούτας. Εξαιτίας της εμπλοκής του, ωστόσο, στο εθνικό κίνημα της ανυπακοής του Γιάνντι, απέρριψε κάθε επίσημο δίπλωμα. Σύντομα, ο Αμπάι Τσαράν Ντε ανέλαβε τη θέση του διευθυντή σε μία μεγάλη χημική εμπορική επιχείρηση. Τότε, στα 1922, συνάντησε την Αυτού Θεία Χάρη Σρι Σριμάντ Μπάκτι Σιντάντα Σαρασβάτι Γκοσουάμι Μαχαράζα, ιδρυτή 64 Γκιωντίγια Βαϊσνάβα *ματα* στην Ινδία, το Βερολίνο και το Λονδίνο. (Τα *ματα* είναι πνευματικά και θρησκευτικά ιδρύματα, κέντρα μάθησης.) Η Αυτού Θεία Χάρη συμπάθησε αυτόν τον μορφωμένο νεαρό άνδρα και του εμφύσησε την ιδέα του κηρύγματος του μηνύματος του Κυρίου Τσετάνια σε όλο τον κόσμο.

Το 1933 στο Αλλαχαμπάντ, ο Αμπάι Τσαρά Ντε μυήθηκε επισήμως, και το 1936, λίγες μόνο μέρες πριν η Αυτού Θεία Χάρη αναχωρήσει από αυτόν τον θνητό κόσμο, του δόθηκε συγκεκριμένα η εντολή να διαδώσει τη Συνείδηση του Κρίσνα στη Δύση, στην Αγγλική γλώσσα.

Έτσι ξεκίνησε το περιοδικό “Back to Godhead” το 1944, με τον Αμπάι Τσαρά Ντε να είναι αρχισυντάκτης. Τώρα το “Back to Godhead” εκδίδεται μηνιαία στην Αμερική από τους Αμερικανούς μαθητές του.

Η Ένωση Γκιωντίγια Βαϊσνάβα τον αναγνώρισε ως Μπακτιβεντάντα το 1947. Το 1954 έγινε *βαναπραστα*, αποσύρθηκε, δηλαδή, από την οικογενειακή ζωή, και το 1959 προσχώρησε στην τάξη *σαννιασα*, την τάξη της απάρνησης. Τώρα είναι γνωστός ως Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι.

Τον Σεπτέμβριο του 1965, στην προχωρημένη ηλικία των 70 ετών, ο Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι έφτασε στην πόλη της Νέας Υόρκης για να εκπληρώσει την ιερή αποστολή του δασκάλου του. Αμέσως, αρκετοί νεαροί Αμερικανοί προσελκύστηκαν από αυτόν, και τον Ιούλιο του 1966 ιδρύθηκε επίσημα η Διεθνής Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίσνα.

Ο Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι είναι ο συγγραφέας της περίφημης «*Μπαγκαβάντ-γκίτα όπως ακριβώς είναι*», που εκδόθηκε το 1968 από τον εκδοτικό οίκο McMillan. Τώρα εργάζεται πάνω στο αριστούργημά του, μία μετάφραση με λεπτομερή και περίτεχνα σχόλια της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, ένα έργο που προβλέπεται ότι θα αποτελείται από 60 τόμους, εκ των οποίων έχουν ήδη εκδοθεί οι τρεις. Επίσης, έχει ηχογραφήσει έναν δίσκο 33 στροφών με το μυστικιστικό μάντρα Χάρε Κρίσνα, ο οποίος είναι εξαιρετικά δημοφιλής στην Ινδία και την Αμερική.

Προλογικό σημείωμα

Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της διδασκαλίας του Κυρίου Τσετάνια που παρουσιάζεται εδώ και της διδασκαλίας του Κυρίου Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Η διδασκαλία Του είναι έμπρακτη παρουσίαση της διδασκαλίας του Κυρίου Κρίσνα. Τα καταληκτικά λόγια του Κυρίου Κρίσνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι πως όλοι θα πρέπει να εγκαταλειφθούν σε Αυτόν, τον Κύριο Κρίσνα και ότι Αυτός θα αναλάβει αμέσως μία τέτοια εγκαταλελειμμένη ψυχή. Ο Κύριος, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, έχει ήδη αναλάβει τη συντήρηση της Δημιουργίας μέσω της πλήρους επέντασής Του, του Κσιροντακασάγι Βίσνου. Όμως η συντήρηση αυτή δεν είναι εξειδικευμένη. Όταν, επομένως, ο Κύριος λέει ότι αναλαμβάνει τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη Του, αυτό σημαίνει ότι τον αναλαμβάνει προσωπικά. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης είναι μία ψυχή εγκαταλελειμμένη για πάντα στον Κύριο, όπως ένα παιδί είναι εγκαταλελειμμένο στους γονείς του ή ένα ζώο στον αφέντη του. Αυτή η διαδικασία της εγκατάλειψης εκδηλώνεται σε έξι διαφορετικά στάδια, και συγκεκριμένα, 1) στην αποδοχή πραγμάτων ευνοϊκών για τη εκτέλεση υπηρεσίας αφοσίωσης, 2) στην απόρριψη πραγμάτων δυσμενών για τη εκτέλεση υπηρεσίας αφοσίωσης, 3) στη σταθερή πίστη ότι ο Κύριος θα προστατεύει πάντοτε τον αφοσιωμένο

υπηρέτη Του, 4) στην αίσθηση ότι εξαρτάται κανείς αποκλειστικά από το Έλεος του Κυρίου, 5) στην έλλειψη ξεχωριστού συμφέροντος εκτός από το συμφέρον του Κυρίου, και 6) τη διαρκή αίσθηση πραότητας και ταπεινοφροσύνης.

Γι αυτό ο Κύριος Κρίσνα απαιτεί να εγκαταλειφθεί κανείς σε Αυτόν ακολουθώντας αυτές τις έξι κατευθυντήριες γραμμές· αλλά η λιγότερο νοήμων τάξη των δήθεν λογίων παρανοεί αυτές τις απαιτήσεις του Κυρίου και παροτρύνει έτσι τους ανθρώπους να τις απορρίψουν. Στο τέλος του Ένατου Κεφαλαίου της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Κύριος Κρίσνα δίνει ευθέως την εντολή να Τον σκέφτεται κανείς πάντοτε, να γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης Του, να λατρεύει και να προσκυνά μόνον Αυτόν, και κάνοντας κανείς αυτά είναι βέβαιο πως θα έλθει σε Αυτόν, στον Υπερβατικό Τόπο Του. Ωστόσο, οι δαιμονικοί δήθεν λόγιοι παραπλανούν τους ανθρώπους και τους κατευθύνουν όχι προς την υποταγή στο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά αντίθετα, προς την απρόσωπη, ανειδήλωτη, αιώνια, αγέννητη Αλήθεια. Οι ιμπερσοναλιστές Μαγιαβάντι φιλόσοφοι δεν δέχονται ότι η κατακλείδα στο ζήτημα της κατανόησης της Απόλυτης Αλήθειας είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αν κάποιος επιθυμεί να κατανοήσει τον Ήλιο όπως ακριβώς είναι, αντικρίζει πρώτα το φως του Ήλιου, έπειτα τη σφαίρα του Ήλιου και τελικά, αν μπορέσει να εισέλθει σε αυτή τη σφαίρα, υπάρχει η πιθανότητα να δει πρόσωπο με πρόσωπο την κυρίαρχη θεότητα του Ήλιου. Εξαιτίας ελλιπούς γνώσης, οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι δεν μπορούν να πάνε πέραν της λάμψης του Μπραμάν, το οποίο είναι σαν το ηλιακό φως. Οι *Ουπανισαντ* βεβαιώνουν ότι πρέπει να διαπεράσει κανείς την εκθαμβωτική λάμψη του Μπραμάν και τότε μπορεί να δει το αληθινό Πρόσωπο της Προσωπικότητας της Θεότητας.

Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια μας διδάσκει την άμεση λατρεία του Κυρίου Κρίσνα, που εμφανίσθηκε ως θετός Γιος του Βασιλιά της Βράτζα. Θυμίζει επίσης ότι ο τόπος που είναι γνωστός ως Βρινντάβανα είναι τόσο καλός όσο και ο Κύριος Κρίσνα, επειδή, εφόσον ο Κύριος Κρίσνα είναι η Απόλυτη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Ονόματος, των Ιδιοτήτων, της Μορφής, των Διασκεδάσεων,

της Συνοδείας και των παρελκομένων του Κυρίου Κρίσνα και του Ίδιου του Κυρίου Κρίσνα.

Ο Κύριος Τσετάνια συνέστησε επίσης ως ύψιστο τρόπο λατρείας του Κυρίου στο ύψιστο στάδιο τελειότητας τη μέθοδο που εφαρμοζόταν από τις νεαρές κόρες της Βράτζα. Τα κορίτσια της Βράτζα, οι γκόπι, οι βοσκοπούλες, αγαπούσαν απλώς τον Κρίσνα χωρίς κίνητρο για υλικό ή πνευματικό κέρδος. Ο Κύριος Τσετάνια συνέστησε επίσης τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως την άσπιλη παρουσίαση υπερβατικής γνώσης και υπέδειξε ότι ο ύψιστος στόχος της ανθρώπινης ζωής είναι η ανάπτυξη ανόθευτης αγάπης για τον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια είναι ταυτόσημη με τη διδασκαλία του Κυρίου Καπίλα, του αρχικού εισηγητή του *σανκιά γιογκά*, του φιλοσοφικού συστήματος *σανκιά*. Αυτό το έγκυρο σύστημα γιόγκά ασκείται βασιζόμενο στην αρχή του διαλογισμού της υπερβατικής μορφής του Κυρίου. Δεν τίθεται θέμα διαλογισμού πάνω σε κάτι κενό ή κάτι απρόσωπο. Όταν διαλογίζεται κανείς πάνω στην Υπερβατική Μορφή του Κυρίου Βίσνου, ακόμα και χωρίς να εφαρμόζει τις σχετικές καθιστικές στάσεις σε συγκεκριμένο μέρος και σε συγκεκριμένη ατμόσφαιρα, αυτό το στάδιο ονομάζεται τέλειο *σαμαντι*. Αυτό το τέλειο *σαμαντι* του *σανκιά γιογκά* επιβεβαιώνεται στο τέλος του Έκτου Κεφαλαίου της *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, όπου ο Κύριος Κρίσνα λέει ότι από όλους τους γιόγκι, εκείνος που σιέφτεται συνεχώς τον Κύριο μέσα στα μύχια της καρδιάς του με αγάπη και αφοσίωση είναι ο καλύτερος.

Ο Κύριος Τσετάνια διδάζει το φιλοσοφικό σύστημα *σανκιά γιογκά*, που ονομάζεται *ατσιντια μπενταμπεντα ταττβα* (ταυτόχρονη ενότητα και διαφορά) με τρόπο άκρως πρακτικό για όλους τους ανθρώπους, μέσω του ψαλσίματος του Αγίου Ονόματος του Κυρίου. Διδάζει ότι το Άγιο Όνομα του Κυρίου είναι η Ηχητική Μορφή του Κυρίου. Εφόσον ο Κύριος είναι το Απόλυτο Όλο, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Αγίου Ονόματός Του και της Υπερβατικής Μορφής Του. Έτσι, ψάλλοντας κανείς το Άγιο Όνομα του Κυρίου μπορεί να έλθει σε απευθείας επαφή με τον Υπέρτατο

Κύριο μέσω Ηχητικής Δόνησης. Αυτή η Ηχητική Δόνηση του Κυρίου έχει τρία στάδια εξέλιξης, και συγκεκριμένα: 1) το στάδιο των προσβολών, 2) το στάδιο του καθαρισμού και 3) το υπερβατικό στάδιο. Στο στάδιο των προσβολών μπορεί κανείς να επιθυμεί κάθε είδους υλική ευτυχία, αλλά στο δεύτερο στάδιο καθαρίζεται από κάθε υλική μόλυνση. Όταν κάποιος βρεθεί στο υπερβατικό στάδιο, αποκτά την πλέον πολυπόθητη θέση – το στάδιο της αγάπης για τον Θεό. Ο Κύριος Τσετάνια δίδαξε ότι αυτό είναι το ύψιστο στάδιο τελειότητας για τα ανθρώπινα όντα.

Ο σκοπός του γιόγκα είναι ουσιαστικά ο έλεγχος των αισθήσεων. Ο κεντρικός παράγοντας ελέγχου όλων των αισθήσεων είναι ο νους: συνεπώς, πρέπει πρώτα να ασκηθεί κανείς στον έλεγχο του νου απασχολώντας τον στη Συνείδηση του Κρίσνα. Οι χονδροειδείς δραστηριότητες του νου εκφράζονται μέσω των εξωτερικών αισθήσεων, είτε για την απόκτηση γνώσης είτε για τη λειτουργία των αισθήσεων σύμφωνα με τη βούληση. Οι λεπτές δραστηριότητες του νου είναι η σκέψη, τα αισθήματα και η βούληση. Ανάλογα με τη συνείδηση κάποιου, το πρόσωπο είναι ή μολυσμένο ή καθαρό. Αν ο νους κάποιου είναι σταθεροποιημένος στον Κρίσνα (στο Όνομα, τις Ιδιότητες, τη Μορφή, τις Διασκεδάσεις, τη Συνοδεία και τα Παραφερνάλια), όλες του οι δραστηριότητες -λεπτές και χονδροειδείς- μεταβάλλονται ευνοϊκά. Η μέθοδος της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* για τον εξαγνισμό της συνείδησης είναι η μέθοδος της σταθεροποίησης του νου στον Κρίσνα, μιλώντας για τα Υπερβατικά Έργα Του, καθαρίζοντας τον Ναό Του, πηγαίνοντας στον Ναό, βλέποντας την Πανέμορφη Υπερβατική Μορφή του Κυρίου στολισμένη όμορφα, ακούγοντας για τις Υπερβατικές Δόξες Του, απολαμβάνοντας το φαγητό που Του έχει προσφερθεί, μυρίζοντας τα άνθη και τα φύλλα της Τουλάσι που Του έχουν προσφερθεί, συναναστρεφόμενος με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του, ασχολούμενος με έργα για το συμφέρον του Κυρίου και επίσης εξοργιζόμενος με όσους είναι φθονεροί με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Κανείς δεν μπορεί να σταματήσει τις δραστηριότητες του νου και των αισθήσεων, μπορεί όμως να εξαγνίσει αυτές τις δραστηριότητες μέσω μιας αλλαγής της

σημασίας τους. Αυτή η αλλαγή σημασίας συνιστάται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (2.39). Ορισμένες φορές το ανθρώπινο ον περιορίζεται όσον αφορά στην ικανοποίηση των αισθήσεων λόγω συγκεκριμένων περιστάσεων, όπως αρρώστια, κλπ. Αυτή όμως η οδηγία ή ρυθμιστική αρχή είναι για την κατηγορία των λιγότερο ευφυών ανθρώπων. Χωρίς να γνωρίζουν την πραγματική μέθοδο ελέγχου του νου και των αισθήσεων, αυτού του είδους οι περιορισμένης νοημοσύνης άνθρωποι είτε προσπαθούν να σταματήσουν τον νου και τις αισθήσεις βίαια είτε ενδίδουν σε αυτά, με αποτέλεσμα να άγονται και να φέρονται από τα κύματα της ικανοποίησης των αισθήσεων.

Οι οχτώ φόρμουλες άσκησης του γιόγκα -οι ρυθμιστικές αρχές, η τήρηση των κανόνων, η άσκηση στις διάφορες καθιστικές στάσεις, οι ασκήσεις αναπνοής και με αυτόν τον τρόπο η απόσυρση των αισθήσεων από τα αντικείμενα των αισθήσεων, κλπ.- προορίζονται για όσους είναι υπερβολικά απορροφημένοι στη σωματική αντίληψη της ζωής. Αλλά ο ευφυής άνθρωπος που βρίσκεται στη Συνείδηση του Κρίσνα δεν σταματά βίαια τις αισθήσεις του, οι οποίες ενεργούν για λογαριασμό του Κρίσνα.

Κανείς δεν μπορεί να σταματήσει ένα παιδί από το παιχνίδι, λέγοντάς του να μην κάνει τίποτα. Το παιδί μπορεί να σταματήσει να παίζει αν ασχοληθεί με καλύτερα πράγματα. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο βίαιος περιορισμός της δράσης των αισθήσεων με τις οχτώ αρχές του γιόγκα συνιστάται για κατώτερους ανθρώπους. Απασχολημένοι με τις ανώτερες δραστηριότητες της Συνείδησης του Κρίσνα, οι ανώτεροι άνθρωποι αποσύρονται φυσικά από τις κατώτερες δραστηριότητες της υλικής ύπαρξης.

Με αυτόν τον τρόπο ο Κύριος Τσετάνια διδάσκει την επιστήμη της Συνείδησης του Κρίσνα, η οποία είναι απόλυτη. Οι βαρετοί διανοούμενοι επιχειρούν να αυτοσυγκρατηθούν από την υλική προσκόλληση, αλλά παρατηρούμε ότι συνήθως ο νους, όντας πολύ ισχυρός για να ελεγχθεί, τους ρίχνει μερικές φορές σε αισθησιακές δραστηριότητες. Όποιος όμως έχει Συνείδηση του Κρίσνα δεν διατρέχει αυτόν τον κίνδυνο. Θα πρέπει, λοιπόν, να απασχολεί κανείς τον νου του και τις αισθήσεις του σε

δραστηριότητες που γίνονται με Συνείδηση του Κυρίσνα, και το πώς γίνεται αυτό στην πράξη το διδάσκει ο Κύριος, ο Σρι Κυρίσνα Τσετάνια.

Πριν αποδεχθεί το *σαννιασα*, δηλαδή την τάξη της απάρνησης, ο Κύριος Τσετάνια ήταν γνωστός ως Βισβαμπάρα. Η λέξη *βισβαμπαρα* αναφέρεται σε κάποιον που συντηρεί ολόκληρο το Σύμπαν ως ηγέτης όλων των ζωντανών όντων. Αυτός που συντηρεί ολόκληρο το Σύμπαν και οδηγεί όλα τα ζωντανά όντα εμφανίστηκε ως Κύριος Σρι Κυρίσνα Τσετάνια για να μας δώσει αυτή τη θεϊκή διδασκαλία· είναι ο ιδανικός δάσκαλος για τις πρωταρχικές ανάγκες της ζωής. Είναι ο πιο γενναιόδωρος Δωρητής της αγάπης για τον Κυρίσνα. Είναι η πλήρης Δεξαμενή κάθε ελέους και κάθε καλής τύχης. Παρόλο που είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ίδιος ο Κυρίσνα, όπως βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, τη *Μαχαμπαρατα* και τις *Ουπανισαντ*, εμφανίστηκε ως το αντικείμενο της λατρείας όλων αυτήν την εποχή των διενέξεων. Όλοι μπορούν να προσχωρήσουν στην κίνηση του *σανκιρτανα* χωρίς κάποιο προηγούμενο προσόν και όλοι μπορούν να γίνουν τα τελειότερα ανθρώπινα όντα ακολουθώντας απλώς τη διδασκαλία Του. Αν είναι κάποιος αρκετά τυχερός ώστε να προσελκυσθεί από όλα τα χαρακτηριστικά της εκδήλωσής Του, είναι βέβαιο ότι θα επιτύχει στην αποστολή της ζωής του. Με λίγα λόγια, όσοι ενδιαφέρονται να βρεθούν στην πνευματική ύπαρξη μπορούν να ελευθερωθούν εύκολα από τα δίχτυα της Μάγια με τη Χάρη του Κυρίου Τσετάνια, που τώρα εμφανίζεται με τη μορφή του βιβλίου «Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια», χωρίς να διαφέρει από τον Κύριο.

Απορροφημένη στο υλικό σώμα, η υποκείμενη σε όρους ψυχή αυξάνει τις σελίδες της ιστορίας με όλων των ειδών τις υλικές δραστηριότητες. Αλλά η Διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια μπορεί να βοηθήσει την ανθρώπινη κοινωνία να σταματήσει αυτές τις ανώφελες και εφήμερες δραστηριότητες και να υψωθεί στο κορυφαίο επίπεδο πνευματικής δράσης, η οποία αρχίζει μετά την απελευθέρωση από την υλική δουλεία. Αυτή η απελευθερωμένη δράση στη Συνείδηση του Κυρίσνα αποτελεί τον στόχο της ανθρώπινης τελειότητας. Το τεχνητό γόητρο που αποκτά

κανείς επιχειρώντας να επιβληθεί στην υλική φύση είναι απλώς πλάνη· από τη Διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια μπορεί κανείς να αποκτήσει φωτεινή γνώση, προκειμένου να προοδεύσει στην πνευματική ύπαρξη.

Πρέπει να υποφέρει ή να απολαύσει κανείς τους καρπούς της δράσης του· κανείς δεν μπορεί να εμποδίσει τους νόμους της υλικής Φύσης που διέπουν αυτά τα πράγματα. Όσο ασχολείται κάποιος με πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση, είναι βέβαιο πως θα περιέλθει σε σύγχυση στην απόπειρά του να φτάσει στον τελικό στόχο της ζωής. Γι' αυτό ελπίζω ειλικρινά ότι κατανοώντας τη Διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια, η ανθρωπίνη κοινωνία θα βιώσει ένα καινούργιο φως πνευματικής ζωής, που θα ανοίξει το πεδίο δράσης της αγνής ψυχής.

Ομ τατ σατ

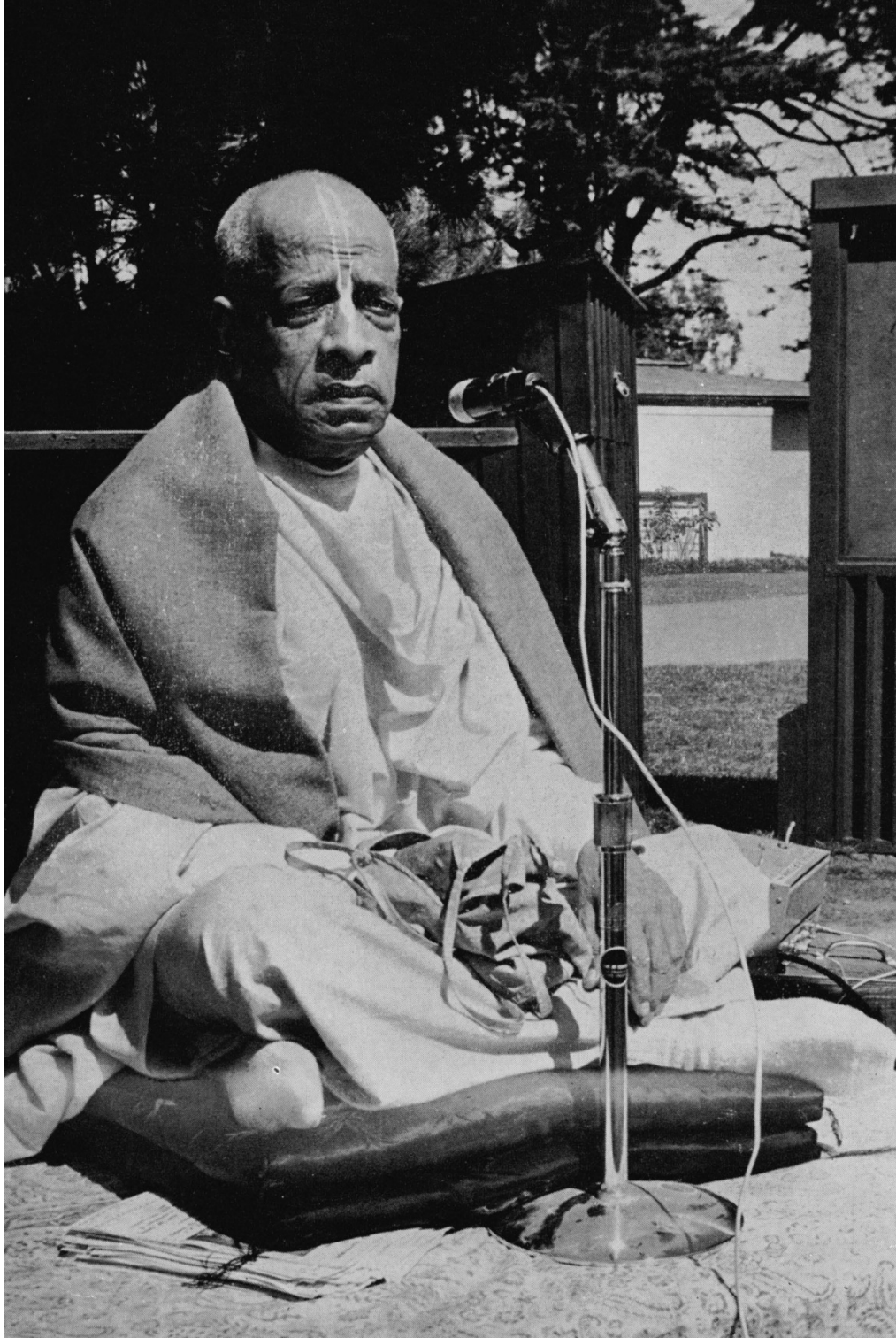
Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι

14 Μαρτίου 1968

(Ημέρα εμφάνισης του Κυρίου Τσετάνια)

Ναός των Σρι Σρι Ράντα-Κρίσνα

Νέα Υόρκη

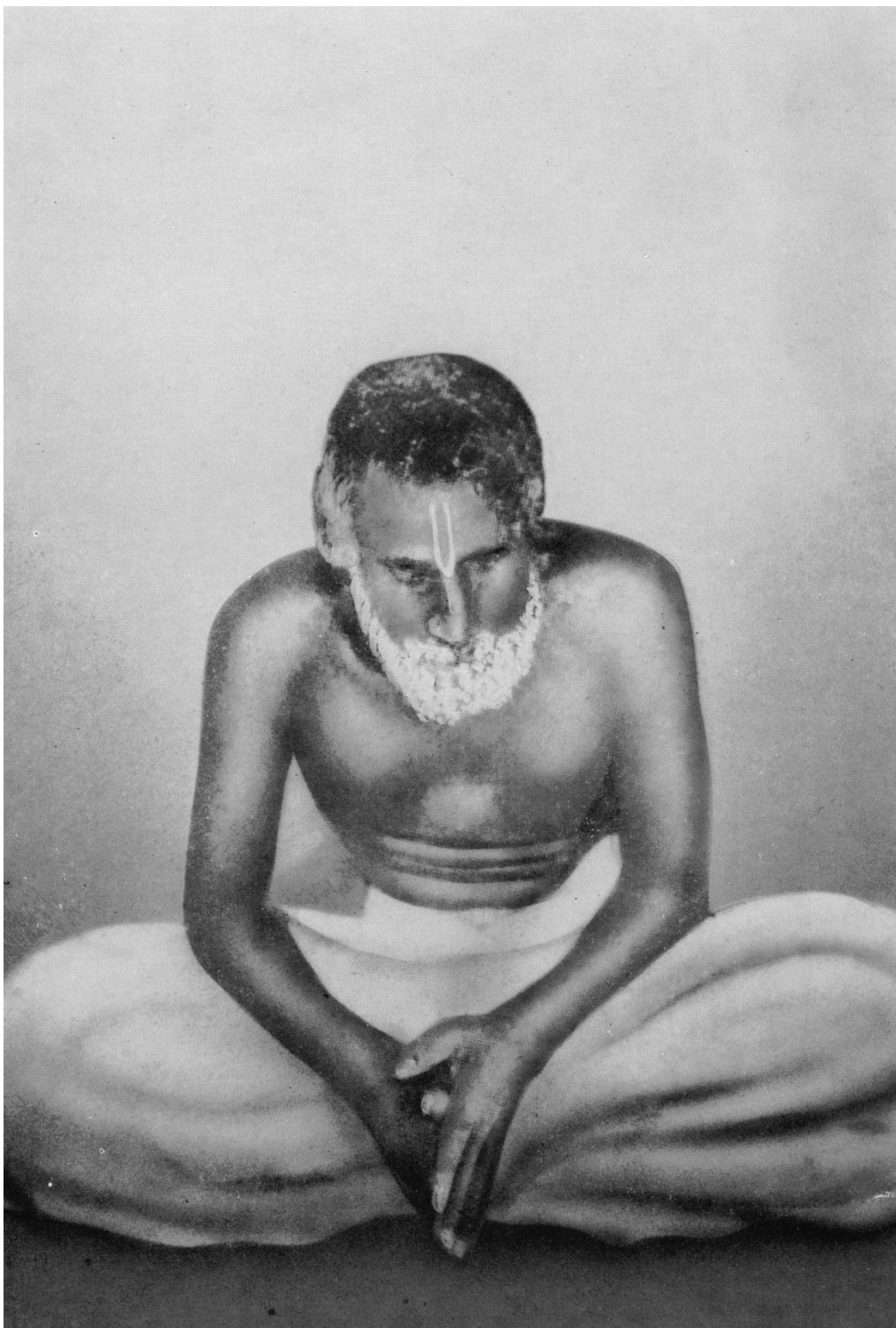

Ο Σρι Σριμάντ Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα
Ο ιδρυτής Ατσάρια της ISKCON και μεγαλύτερος υπέρμαχος της Συνείδησης
του Κρίσνα στον δυτικό κόσμο

Ο Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Γκοσουάμι Πραμπουπάντα

Ο πνευματικός δάσκαλος του Σρίλα Μπακτιβαντάντα Σουάμι και σημαντικότερος
λόγιος και αφοσιωμένος υπηρέτης της σύγχρονης εποχής

Ο Σρίλα Γιώρα Κισόρ ντας μπαμπατζι Μαχαράζ
Πνευματικός δάσκαλος του Σρίλα Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Γκοσουάμι και
έμπιστος μαθητής του Σρίλα Τάκουρ Μπακτιβινόντ

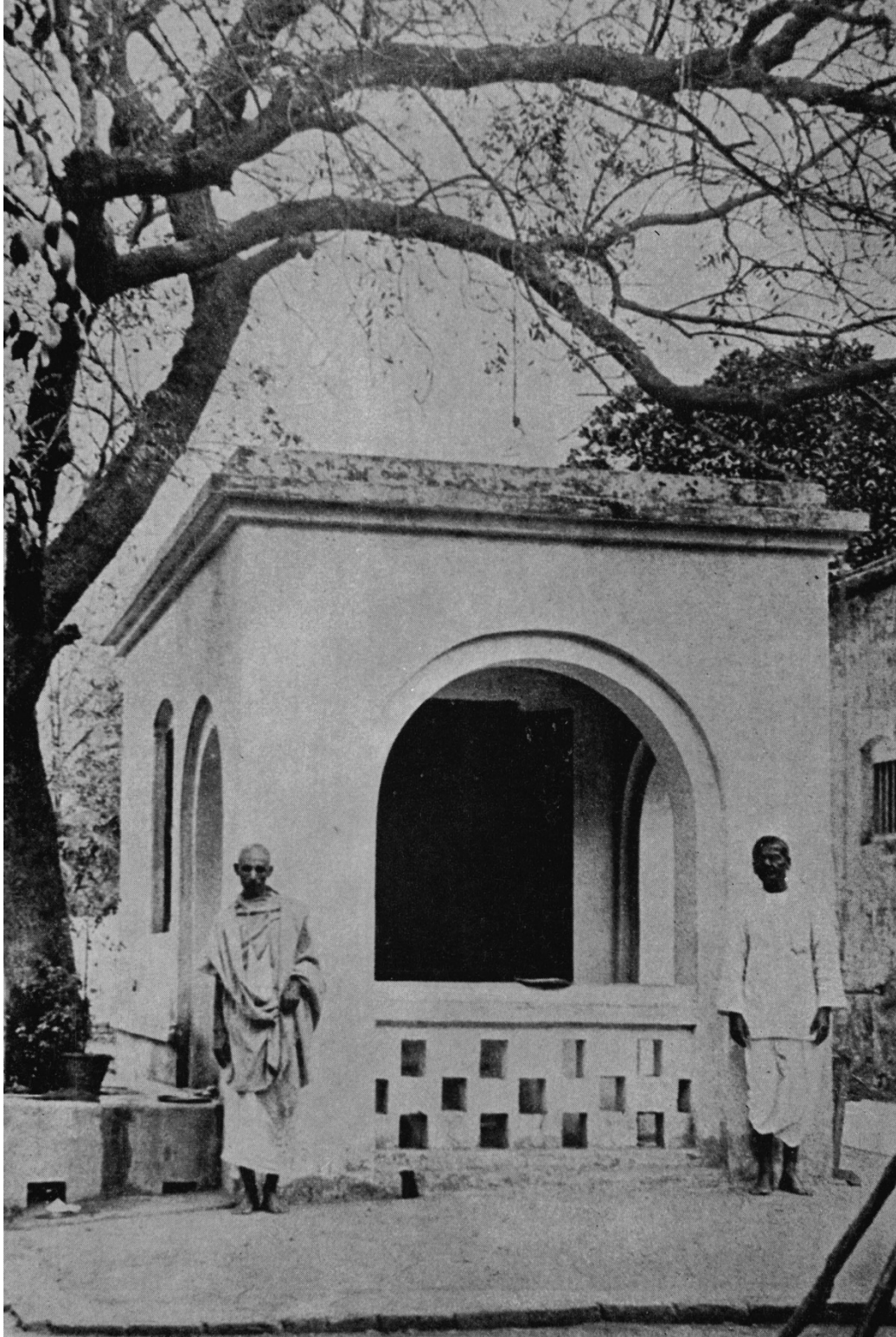
Ο Σρίλα Τάκουρ Μπακτιβινόντ

Ο πρωτοπόρος του προγράμματος της ευλογίας όλου του κόσμου με Συνείδηση
του Κρίσνα, σύμφωνα με τις οδηγίες του Κυρίου Τσετάνια

Σρι Πάντσα-τάττβα

Ο Κύριος Κρίσνα Τσετάνια περιστοιχισμένος (από αριστερά προς δεξιά) από τον αβατάρ Αυτού (τον Αντβέιτα Ατσάρια), την επέκτασή Του (τον Κύριο Νιτιανάνντα), την εκδηλωμένη εσωτερική Του ενέργεια (τον Σρι Γιανταντάρ) και τον τέλειο αφοσιωμένο υπηρέτη Του (τον Σρι Σριβάσα)

Το σπίτι που γεννήθηκε ο Υπέρτατος Κύριος Σρι Κρίσνα Τσετάνια
Μαχαπαραμπού, στη Σριντάμα Μάγιαπουρ, στην επαρχία Γκώντα της Βεγγάλης

Δυο λόγια για την ελληνική έκδοση

«Εξάλλου, εκείνα τα λογοτεχνικά έργα που είναι γεμάτα με περιγραφές της υπερβατικής δόξας του ονόματος, της φήμης, της μορφής και των διασκεδάσεων του απεριόριστου Υπερτάτου Κυρίου είναι δημιουργίες υπερβατικές, προορισμένες να προκαλέσουν επανάσταση στην ασεβή ζωή ενός παραπλανημένου πολιτισμού. Τέτοια υπερβατικά έργα, ακόμα και αν έχουν συνταχθεί ακανόνιστα, ακούγονται, τραγουδιούνται και είναι αποδεκτά από ανθρώπους αγνούς και τελείως έντιμους.» (Μπαγκ. 1.5.11)

«Αν, λοιπόν, δεν είναι κάποιος αυτοσυνειδητοποιημένος, δεν υπάρχει ουσιαστικά λόγος να γράφει για τον Κρίσνα. Η υπερβατική γραφή δεν εξαρτάται από την υλική εκπαίδευση. Εξαρτάται από την πνευματική συνειδητοποίηση. Γι' αυτό θα βρείτε στα σχόλια της *Μπαγκαβαταμ* διαφόρων Ατσάρια ακόμα και σοβαρές ανακολουθίες, αλλά είναι αποδεκτές ως *αρσα-πραγιογκα*. Θα πρέπει να μένουν όπως ακριβώς είναι.» (Ο Σρίλα Πραμπουπάντα στη Βρινντάβανα, στις 31 Μαρτίου 1976, σε ομιλία του για τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, 7.5.23-24)

Η ελληνική έκδοση ακολουθεί πιστά την αυθεντική, πρώτη έκδοση αυτού του έργου, την έκδοση του 1968. Ήταν ένα από τα πρώτα βιβλία του Σρίλα Πραμπουπάντα και εκδόθηκε μόλις δύομισυ χρόνια αφότου έφτασε στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι μαθητές του που είχαν αναλάβει την επιμέλεια των βιβλίων του εκείνη την εποχή δεν είχαν, φυσικά, τη γνώση της βεδικής γραμματείας και της σανσκριτικής γλώσσας που απέκτησαν αργότερα, αλλά ούτε και την εξοικείωση με την ορολογία, το ύφος, τις ιδιαιτερότητες και τα προσωπικά γνωρίσματα της γραφής της Αυτού Θείας Χάρης. Είχαν όμως μεγάλη αγάπη και σεβασμό για τον ίδιο και το έργο του. Γι' αυτό, μπορεί μεν η τελική μορφή του βιβλίου να

εμφανίζει κάποιες δικαιολογημένες ατέλειες και εκφραστικές αμηχανίες, οι οποίες συχνά δυσκολεύουν τη μετάφραση, αποπνέει όμως αθωότητα, αγνότητα και αφοσίωση στον δάσκαλό τους και στο βιβλίο του, πράγμα που είναι άλλωστε ολοφάνερο και στο κείμενο της προσκύνησής τους σε αυτόν, το οποίο προτάσσεται. Δυστυχώς, η μεταγενέστερη έκδοση του έργου του 1974, μονότι βελτίωσε τα Αγγλικά του κειμένου από γραμματική και συντακτική άποψη, και μολονότι προσάρμοσε τα Σανσκριτικά και την ονοματολογία του κειμένου στην τυποποίηση που είχε γίνει στο μεταξύ στο σύνολο του έργου του Σρίλα Πραμπουπάντα, κατόρθωσε να απομυζήσει το βιβλίο από τους χυμούς του και να το καταστήσει άνυδρο, ενώ βρίθει από νοηματικά και φιλοσοφικά λάθη - ορισμένα από τα οποία πολύ σοβαρά- και γενικά αποδυναμώνει συνολικά το βιβλίο από την πνευματική του δύναμη, ομορφιά και λάμψη. Παραλείπονται επίσης ολόκληρα εδάφια του πρωτότυπου κειμένου, τα οποία προφανώς δεν εγκρίθηκαν από τους επιμελητές της έκδοσης, οι οποίοι, ως φαίνεται, γνώριζαν καλύτερα από τον Σρίλα Πραμπουπάντα τι έπρεπε και τι δεν έπρεπε να συμπεριληφθεί στο βιβλίο του.

Σύμφωνα με αξιόπιστες μαρτυρίες και ασφαλείς ενδείξεις, όταν ζητήθηκε από τον Σρίλα Πραμπουπάντα η άδεια να γίνει νέα «διορθωμένη» έκδοση του έργου, ο Σρίλα Πραμπουπάντα συμφώνησε να γίνουν μόνον οι απαραίτητες προσαρμογές στα Σανσκριτικά, σύμφωνα με τη διεθνή έγκυρη τυποποίηση την οποία ακολουθούσε και ο ίδιος στα βιβλία του. Οι αρμόδιοι επιμελητές όμως θεώρησαν σκόπιμο να ξαναγράψουν σχεδόν ολόκληρο το βιβλίο, με τα αποτελέσματα που αναφέραμε προηγουμένως. Η καινούργια αυτή έκδοση κυκλοφόρησε το 1974 και αποτελεί, δυστυχώς, μέχρι σήμερα τη μόνη ευρύτερα γνωστή και αποδεκτή έκδοση αυτού του βιβλίου, παρόλο που είναι πεποίθησή μας ότι ο συγγραφέας θα πρέπει να αγνοούσε αυτήν την μεγάλης κλίμακας αλλοίωση του βιβλίου του, διαφορετικά δεν θα δεχόταν ποτέ τόσες και τόσο σοβαρές φιλοσοφικές διαστρεβλώσεις. Η γλωσσική, κοινωνική και πολιτική ορθότητα και ο θρησκευτικός κονφορμισμός των επιμελητών αυτής της έκδοσης έπληξαν τη ζωντάνια και την πνευματικότητα του βιβλίου.

Δυστυχώς, αυτή η νοσηρή και παθολογική νοοτροπία επικράτησε ολωσδιόλου μετά την εξαφάνιση της Αυτού Θείας Χάρης από αυτόν τον κόσμο, με αποτέλεσμα να γίνει πάγια πρακτική η συστηματική αναθεώρηση και αλλαγή των βιβλίων του, και μάλιστα, προφανώς, χωρίς την άδεια και την έγκριση του συγγραφέα. Αυτή η πρακτική έχει πάρει τη μορφή επιδημίας: πρόκειται ουσιαστικά για βεβήλωση και ασέλγεια στο έργο του *σατ-γκουρου*, του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου και πνευματικού δασκάλου ολόκληρου του σύμπαντος, από μη αυτοσυνειδητοποιημένες, δέσμιες της ύλης ψυχές. Αυτό είναι ιδιαίτερα φανερό στην «*Μπαγκαβαντ-γκιτα όπως ακριβώς είναι*», η οποία περιέχει περισσότερες από 5.000 μικρές ή μεγάλες αλλαγές και αμέτρητα λάθη. Όταν ένα βιβλίο -οποιοδήποτε βιβλίο- έχει περισσότερες από 5.000 αλλαγές, δεν είναι το ίδιο βιβλίο αναθεωρημένο και με κάποιες αλλαγές. Είναι -τυπικά και ουσιαστικά- **άλλο** βιβλίο, το οποίο παρουσιάζεται ψευδεπίγραφα ως η «*Μπαγκαβαντ-γκιτα όπως ακριβώς είναι*» του Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα, απαγορεύοντας μάλιστα ταυτόχρονα την κυκλοφορία και διάδοση της αυθεντικής «*Μπαγκαβαντ-γκιτα όπως ακριβώς είναι*». Αυτός ακριβώς είναι ο τρόπος με τον οποίον διαστρεβλώνεται και μολύνεται η θεϊκή γνώση στον υλικό κόσμο, και πρέπει ο Σρι Κρίσνα να την διατυπώνει ξανά και ξανά, όπως εξηγεί ο Ίδιος στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*.

Ακολουθούν αποσπάσματα από μία συζήτηση ανάμεσα στην Αυτού Θεία Χάρη Α. Τσ. Μπακτιβεντάντα Σουάμι Πραμπουπάντα και μαθητές του, στις 22 Ιουνίου 1977, στη Βριντάβανα της Ινδίας)

Πραμπουπάντα: ...Είναι μεγάλο ρίσκο να τους δώσεις οδηγίες (στους επιμελητές των εκδόσεων) για την επιμέλεια των βιβλίων. Η λίγη γνώση είναι επικίνδυνη. Αμέσως (νομίζουν ότι) γίνονται πολύ σπουδαίοι λόγιοι και γράφουν ανοησίες. Όχι, δεν είναι αξιόπιστοι. Μπορούν να κάνουν μεγαλύτερη ζημιά.

Ταμάλα Κρίσνα: Ναι. Βλέπουμε στο Πέμπτο Άσμα (της *Σρίμαντ-Μπαγκαβατάμ*) ότι υπάρχουν λέξεις που είναι τόσο λάθος, ώστε το νόημα έχει αλλάξει τελείως. Στα τελευταία τρία κεφάλαια ο ...(το όνομα παραλείπεται) έχει κάνει τουλάχιστον έξι διορθώσεις, οι οποίες έχουν αλλάξει το νόημα.

Γιασόντα-νάνντανα: Διδάσκαμε την *Ισοπανισαντ* στην Γκουρουνκούλα, στα παιδιά. Τόσο πολλές αλλαγές! Προσπάθησαν να βελτιώσουν τα Αγγλικά, αλλά μερικές φορές, προσπαθώντας να κάνουν καλύτερα τα Αγγλικά, έκαναν φιλοσοφικά λάθη. Δεν υπάρχει λόγος να βελτιώνουν τα Αγγλικά. Τα Αγγλικά του Πραμπουπάντα είναι απλά και καθαρά. Βρήκαμε περισσότερες από 125 αλλαγές. Αλλάζουν τόσο πολλά πράγματα. Αναρωτιόμαστε αν αυτό είναι απαραίτητο. Έχω φυλάξει το βιβλίο.

Πραμπουπάντα: Γνωρίζω τι κάνουν αυτοί οι ανόητοι. Τι μπορώ να κάνω; Πώς μπορώ να τους εμπιστευθώ; ...**Έχει ξεκινήσει.** Τι μπορώ να κάνω; Αυτοί οι ανόητοι δεν μπορούν να διορθωθούν. Επικίνδυνη. Λίγη μάθηση, επικίνδυνη. Πώς να τους διορθώσεις;

Ταμάλα Κρίσνα: ...Και μετά, αφού τυπωθούν τα βιβλία, συνεχίζουν (να κάνουν αλλαγές). Έτσι, όταν γίνεται ανατύπωση...

Πραμπουπάντα: Πώς μπορεί να σταματήσει αυτό; Πώς; ...**Τα κάνουν αυτά χωρίς καμία εξουσιοδότηση.**

Γιασόντα-νάνντανα: Τι θα γίνει σε πέντε χρόνια; Θα είναι διαφορετικά βιβλία.

Πραμπουπάντα: ...Είναι πολύ σοβαρή κατάσταση. Γράψε ένα γράμμα που να λέει, «Γιατί έχετε κάνει τόσο πολλές αλλαγές;» Αλλά σε ποιον να γράφεις; Ποιος θα ενδιαφερθεί; **Όλοι οι ανόητοι είναι εκεί.** Γράψε στον Σατσβαρούπα, «Αυτή είναι η κατάσταση. Κάνουν (οι επιμελητές των βιβλίων) ό,τι θέλουν σύμφωνα με τα καπρίτσια τους.» **Η επόμενη ανατύπωση θα πρέπει να είναι ξανά όπως η αρχική έκδοση.** ...Γράψε αμέσως στον Σατσβαρούπα και τον Τζαγιαντβέιτα ότι «οι ανόητοι επιμελητές των βιβλίων δημιουργούν χάος... Δεν είναι δυνατό. Δεν είναι

δυνατό. ...Να διαβάσετε, λοιπόν, την *Μπαγκαβατάμ* πολύ σοβαρά. Η *Μπαγκαβατάμ* έχει γραφτεί για να προσφέρει γνώση στους ανόητους. Αλλά η δυσκολία είναι ότι ο ανόητος νομίζει πως είναι πολύ προχωρημένος σε γνώση. Αυτή είναι η δυσκολία.

Ταμαλα Κρίσνα: Μερικές φορές φοβούνται ότι μία λέξη θα είναι αντιδημοφιλής, και εξαιτίας της επιθυμίας τους να κερδίσουμε δημοφιλία ή αποδοχή, ελαττώνουν τη δύναμη της λέξης, Την αλλάζουν, διαλέγουν μία λέξη που είναι περισσότερο αποδεκτή.

Σαταντάνια: Θυμάμαι ότι ο Ραμεσβάρα είχε αναφέρει πως ένα άρθρο αποδοκίμαζε έντονα τον χριστιανισμό, και είπε ότι είχε παραλείψει ένα τμήμα του άρθρου, επειδή φοβόταν ότι θα υπήρχε άσχημη αντίδραση από τους Χριστιανούς στην Αμερική.

(Ανάμεσα στις ηχογραφημένες συζητήσεις του Σρίλα Πραμπουπάντα υπάρχουν και δεκάδες άλλες συζητήσεις με παρόμοιο περιεχόμενο. Ο σοβαρός μελετητής θα τις αναζητήσει και θα τις βρει.)

Προς το τέλος του προλογικού σημειώματός του για το παρόν βιβλίο, ο Σρίλα Πραμπουπάντα γράφει τα εξής: «Με λίγα λόγια, όσοι ενδιαφέρονται να βρεθούν στην πνευματική ύπαρξη μπορούν να ελευθερωθούν εύκολα από τα δίχτυα της Μάγια με τη Χάρη του Κυρίου Τσετάνια, *που τώρα εμφανίζεται με τη μορφή του βιβλίου «Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια», χωρίς να διαφέρει από τον Κύριο.»* Αυτή τη μορφή και αυτό το βιβλίο βεβήλωσαν κάποιοι αυτόκλητοι, επικίνδυνοι και ανώνυμοι ημιμαθείς. (Οι υπογραμμίσεις με τα έντονα στοιχεία είναι του επιμελητή αυτής της έκδοσης.)

Ο επιμελητής της ελληνικής έκδοσης

Πρόλογος

Η ζωή του Τσετάνια Μαχαπρασμπού

του Σρίλα Μπακτιβινόντ Τάκουρ

Ο Τσετάνια Μαχαπρασμπού γεννήθηκε στη Μάγιαπουρ, στην πόλη της Νάντια, αμέσως μετά το ηλιοβασίλεμα, το βράδυ της 23^{ης} του μήνα Φάλγκουν, του έτους 1407 Σακάμπντα, το οποίο αντιστοιχεί στις 18 Φεβρουαρίου του έτους 1486 της Χριστιανικής Εποχής. Την ώρα της γέννησής Του συνέβαινε έκλειψη σελήνης και οι κάτοικοι της Νάντια έκαναν το μπάνιο τους στο Μπαγκιρατί, όπως συνηθίζοταν σε αυτές τις περιπτώσεις, με δυνατές ζητωκραυγές «Χαρίμπολ!» Ο πατέρας του, ο Τζάγκαννατ Μίσρα, ένας φτωχός μπράμανα της βεδικής τάξης, και η μητέρα του, η Σάτσι Ντέβι, πρότυπο καλής γυναίκας, προέρχονταν και οι δύο από γενιά μπράμανα, που κατοικούσε αρχικά στο Συλέτ. Ο Μαχαπρασμπού ήταν ένα πανέμορφο παιδί και οι κυρίες της πόλης ερχόντουσαν να τον δουν με δώρα. Ο πατέρας της μητέρας του, ο Πανντίτ Νιλαμμπάρ Τσακραβαρτί, φημισμένος αστρολόγος, προέβλεψε

ότι με τον καιρό το Παιδί θα γινόταν μεγάλη προσωπικότητα· και γι' αυτό του έδωσε το όνομα Βισβαμπάρ. Οι κυρίες της γειτονιάς του έδωσαν το όνομα Γιώρ Χαρί εξαιτίας της χρυσαφένιας επιδερμίδας του και η μητέρα του τον έλεγε Νιμάι, λόγω του δέντρου *νιμ* κοντά στο οποίο γεννήθηκε. Πανέμορφος καθώς ήταν, όλοι ήθελαν να Τον βλέπουν με ενθουσιασμό κάθε μέρα. Καθώς μεγάλωνε, έγινε ένα παράξενο, χαρούμενο και ζωηρό Παιδί. Μετά τον πέμπτο χρόνο Του, έγινε δεκτός σε ένα σχολείο, όπου έμαθε τη γλώσσα της Βεγγάλης σε πολύ σύντομο διάστημα.

Οι περισσότεροι σύγχρονοι βιογράφοι Του αναφέρουν διάφορα ανέκδοτα σχετικά με τον Τσετάνια, τα οποία είναι απλές μαρτυρίες των πρώιμων θαυμάτων Του. Λέγεται ότι όταν ήταν βρέφος στην αγκαλιά της μητέρας του, έκλαιγε ασταμάτητα, και όταν οι γειτόνισσες φώναζαν «Χαρίμπολ», σταματούσε. Έτσι ακουγόταν διαρκώς ο ήχος «Χαρίμπολ» στο σπίτι, προδιαγράφοντας τη μελλοντική αποστολή του Ήρωά μας. Αναφέρεται επίσης ότι όταν κάποτε η μητέρα Του Τού έδωσε να φάει γλυκίσματα, εκείνος, αντί για τα γλυκίσματα έφαγε πηλό. Όταν η μητέρα του Τον ρώτησε να της πει τον λόγο, απάντησε ότι καθώς κάθε γλύκισμα δεν ήταν τίποτε άλλο παρά μετασχηματισμένη γη, μπορούσε να φάει και γη. Η μητέρα Του, η οποία ήταν η σύντροφος ενός πάννιτι (μορφωμένου λόγιου), Του εξήγησε ότι κάθε πράγμα σε μία ειδική κατάσταση ήταν προσαρμοσμένο για μία ειδική χρήση. Η γη, όσο ήταν στην κατάσταση μιας ικανάτας, μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως δοχείο νερού, αλλά στην κατάσταση ενός τούβλου αυτή η χρήση ήταν αδύνατη. Επομένως, ο πηλός στη μορφή γλυκισμάτων εχρησιμοποιείτο ως τροφή, αλλά όχι και ο πηλός στις άλλες μορφές του. Το Παιδί πείστηκε και παραδέχθηκε την ανοησία Του να φάει πηλό, και συμφώνησε να αποφεύγει αυτό το λάθος στο μέλλον.

Αφηγούνται και μία άλλη θαυμαστή ιστορία. Λέγεται πως ένας μπράμανα που πήγαινε σε προσκύνημα φιλοξενήθηκε στο σπίτι Του, μαγείρευε το φαγητό του και διάβασε την ευχαριστία του διαλογιζόμενος τον Κρίσνα. Στο μεταξύ το Παιδί ήλθε και έφαγε το μαγειρεμένο ρύζι.

Ο μπράμανα, κατάπληκτος με την πράξη του Παιδιού, μαγείρεψε ξανά ύστερα από προτροπή του Τζάγκιαννατ Μίσρα. Το Παιδί έφαγε ξανά το μαγειρεμένο ρύζι ενώ ο μπράμανα πρόσφερε το ρύζι στον Κρίσνα διαλογιζόμενος. Ο μπράμανα πείστηκε να μαγειρέψει για τρίτη φορά. Αυτή τη φορά όλοι οι ένοικοι του σπιτιού είχαν πάει για ύπνο και το Παιδί παρουσιάστηκε στον ταξιδιώτη ως Κρίσνα και τον ευλόγησε. Τότε ο μπράμανα, με την εμφάνιση του Αντικειμένου της λατρείας του, χάθηκε σε έκσταση.

Αναφέρεται επίσης ότι δύο κλέφτες έκλεψαν το Παιδί από την πόρτα του πατέρα Του και έφυγαν μακριά με σκοπό να αφαιρέσουν τα κοσμήματά Του, και στον δρόμο Του έδωσαν γλυκά. Το Παιδί έβαλε σε εφαρμογή την παραπλανητική του ενέργεια και παρέσυρε τους κλέφτες πίσω, προς το σπίτι Του. Οι κλέφτες, από φόβο μήπως αναγνωρισθούν, άφησαν το Αγόρι εκεί και έφυγαν.

Άλλη μία θαυμαστή πράξη που περιγράφεται είναι η απαίτηση του Παιδιού και η απόκτηση από τον Χιράνια και τον Τζαγκαντίσα όλων των προσφορών που είχαν συγκεντρώσει για τη λατρεία του Κρίσνα την ημέρα της Εκάντασι. Όταν ήταν μόνο τεσσάρων ετών, κάθισε πάνω σε πεταμένα μαγειρικά σκεύη, τα οποία θεωρήθηκαν από τη μητέρα του ανίερα. Εξήγησε στη μητέρα του ότι δεν ετίθετο θέμα ιερού και ανίερου όταν πρόκειται για πήλινα μαγειρικά δοχεία που πετιούνται όταν τελειώσει το μαγείρεμα. Αυτά τα ανέκδοτα αναφέρονται στην τρυφερή Του ηλικία μέχρι το πέμπτο έτος.

Στο όγδοο έτος της ηλικίας Του, έγινε δεκτός στο *τολ* του Γιανγκιαντάς Πανντίτ στο Γιανγκιανναγκάρ, κοντά στο χωριό της Μάγιαπουρ. Μετά από δύο χρόνια ήταν πολύ διαβασμένος στη σανσκριτική γραμματική και τη ρητορική. Μετά από αυτή την περίοδο, οι σπουδές Του είχαν τη φύση αυτοδιδασκαλίας στο σπίτι Του, όπου είχε βρει πολύ σημαντικά βιβλία που ανήκαν στον πατέρα Του, ο οποίος ήταν και ο ίδιος πάνντιτ. Φαίνεται ότι μελέτησε μόνος του τις *σκριτι* (τις συμπληρωματικές γραφές των βεδικών έργων, των *σρουτι*), καθώς επίσης και τη *νιανα*, τη λογική, σε

ανταγωνισμό με τους φίλους του, οι οποίοι σπούδαζαν υπό τον διάσημο πάνντιτ Ραγκουνάτ Σιρομανί.

Μετά το δέκατο έτος της ηλικίας Του, ο Τσετάνια έγινε ένας αποδεικτός λόγιος της γραμματικής, της ρητορικής, των *σμιριτι* και της *νιανια*, της λογικής. Ήταν τότε που ο μεγαλύτερος αδελφός του, ο Βισβαρούπ, άφησε το σπίτι του και αποδέχθηκε το άσραμ (τη θέση) του σαννιάσι, του ασκητή. Ο Τσετάνια, μολονότι μικρό παιδί, παρηγόρησε τους γονείς Του, λέγοντας ότι θα τους υπηρετούσε σκοπεύοντας να ευχαριστήσει τον Θεό. Αμέσως μετά από αυτά, ο πατέρας Του έφυγε από τον κόσμο. Η μητέρα Του ήταν εξαιρετικά λυπημένη και ο Μαχαπραμπού, με τη συνηθισμένη χαρούμενη εμφάνισή Του, παρηγορούσε τη χήρα μητέρα Του.

Στην ηλικία των δεκατεσσάρων ή δεκαπέντε ετών, ο Μαχαπραμπού νυμφεύθηκε τη Λάκσμι Ντέβι, τη θυγατέρα του Βάλλαμπα Ατσάρια, που ήταν και αυτός από τη Νάντια. Ο Τσετάνια εθεωρείτο σε εκείνη την ηλικία ένας από τους καλύτερους λόγιους της Νάντια, της φημισμένης έδρας της φιλοσοφίας *νιανια* και της εκμάθησης των Σανσκριτικών. Όλοι οι Ναϊγιαγίγια φοβόντουσαν να Τον αντιμετωπίσουν σε φιλολογικές συζητήσεις και πολύ περισσότερο Τον φοβόντουσαν οι *σμαρτα* πάνντιτ*. Επειδή ήταν παντρεμένος, πήγε στην Ανατολική Βεγγάλη, στις όχθες του Πάντμα, για να αποκτήσει χρήματα. Εκεί φανέρωσε τη μόρφωσή Του και απέκτησε ένα σοβαρό χρηματικό ποσό. Τότε ήταν που κήρυττε τον Βαϊσναβισμό με διαλείμματα. Αφού του δίδαξε τις αρχές του Βαϊσναβισμού, διέταξε τον Ταπάν Μίσρα να πάει να ζήσει στο Μπενάρες. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Ανατολική Βεγγάλη, η γυναίκα του, η Λακσμιντέβι, έφυγε από αυτόν τον κόσμο επειδή την

**σμαρτα*: οι «ορθόδοξοι» μπράμανα ή πάνντιτ, οι οποίοι ακολουθούν πιστά τις *σμιριτι-σαστρα* (εξού και *σμαρτα*) και ιδιαίτερα τις *νταρμα-σαστρα*, τους κώδικες της θρησκευτικής συμπεριφοράς. Είναι υπερβολικά προσκολλημένοι στους τύπους και τις τελετουργίες, χωρίς να κατανοούν την ουσία των *σαστρα*. Πιστεύουν ότι η θέση του μπράμανα και του *γκουρου* είναι κληρονομική. (Σημ. του μετ.)

δάγκωσε ένα φίδι. Επιστρέφοντας στο σπίτι Του, βρήκε τη μητέρα Του να θρηνεί. Την παρηγόρησε με μία ομιλία για την αβεβαιότητα των ανθρωπίνων υποθέσεων. Ήταν παράκληση της μητέρας Του να νυμφευθεί τη Βισνουπρίγια, τη θυγατέρα του Ράζ Πανντίτ Σανάτανα Μίσρα. Οι σύντροφοί Του ενώθηκαν και πάλι μαζί Του μετά την επιστροφή Του.

Ήταν τώρα τόσο καταξιωμένος, ώστε θεωρείτο ο καλύτερος πάνντιτ στη Νάντια. Ο Κέσαβ Μίσρα του Κασμίρ, που αποκαλούσε τον εαυτό του Μεγάλο Ντιγκβιτζαγί (Μεγάλο Κατακτητή της Γης), έφτασε στη Νάντια σκοπεύοντας να συζητήσει με τους πάνντιτ της περιοχής. Από τον φόβο του υποτιθέμενου κατακτητή πάνντιτ, οι καθηγητές των σχολείων της Νάντια έφυγαν από την πόλη, αποφεύγοντας την πρόσκληση σε συζήτηση. Ο Κέσαβ συναντήθηκε με τον Μαχαπραμπού στα λουτρά *Μπαροκονα-γκατ* στη Μάγιαπουρ, και μετά από μία πολύ σύντομη συζήτηση μαζί Του, ηττήθηκε από το Αγόρι και η ταπείνωση τον υποχρέωσε να εξαφανισθεί. Ο Νιμάι Πάνντιτ ήταν τώρα ο σημαντικότερος πάνντιτ του καιρού του.

Ήταν στην ηλικία των δεκαέξι ή δεκαεφτά ετών που ταξίδεψε στην Γιαγία με ένα πλήθος από φοιτητές Του και εκεί μυήθηκε πνευματικά από τον Ίσβαρα Πούρι, έναν Βαϊσνάβα σαννιάσι και μαθητή του φημισμένου Μανταβένντρα Πούρι. Όταν επέστρεψε στη Νάντια, ο Νιμάι Πάνντιτ έγινε θρησκευτικός κήρυκας και η θρησκευτική Του φύση παρουσιάστηκε τόσο έντονα, ώστε ο Αντβέιτα Πραμπού, ο Σριβάσα και άλλοι, οι οποίοι είχαν ήδη ασπαστεί την πίστη των Βαϊσνάβα πριν από τη γέννηση του Τσετάνια, έμειναν κατάπληκτοι με την αλλαγή του νεαρού Άνδρα. Δεν ήταν πλέον ένας μαχόμενος *ναϊναιϊκα*, ένας διαπληκτιζόμενος *σμαρτα* και ένας επικριτικός ρήτορας. Λιποθυμούσε με τό Όνομα του Κρίσνα και συμπεριφερόταν ως εμπνευσμένος άνθρωπος υπό την επίδραση του θρησκευτικού Του συναισθήματος. Ο Μουράρι Γκούπτα, ένας αυτόπτης μάρτυρας, έχει περιγράψει ότι έδειξε τις ουράνιες δυνάμεις Του στο σπίτι του Σριβάσα Πάνντιτ, παρουσία εκατοντάδων οπαδών Του, οι οποίοι ήταν κυρίως πολυδιαβασμένοι λόγιοι.

Τότε ήταν που άνοιξε ένα νυχτερινό σχολείο για κίρταν στην αυλή του Σριβάσα Πάνντιτ με τους ειλικρινείς οπαδούς Του. Εκεί κήρυττε, εκεί τραγουδούσε, εκεί χόρευε και εκεί εξέφραζε κάθε είδους θρησκευτικά συναισθήματα. Ο Νιτιανάντα Πραμπού, που ήταν εκείνη την εποχή κήρυκας του Βαϊσναβισμού και που είχε ολοκληρώσει τα ταξίδια Του σε όλη την Ινδία, συνδέθηκε μαζί Του. Πράγματι πλήθος από λόγιους, κήρυκες του Βαϊσναβισμού, όλοι ειλικρινείς στα μύχια της καρδιάς τους, ήλθαν από διάφορα μέρη της Βεγγάλης και συνεργάστηκαν μαζί Του. Η Νάντια έγινε τώρα το τακτικό κέντρο πλήθους Βαϊσνάβα *ατσαρια*, αγίων δασκάλων, αποστολή των οποίων ήταν να προσδώσουν πνευματικό χαρακτήρα στην Ανθρωπότητα με την ύψιστη επίδραση της πίστης των Βαϊσνάβα, της αφοσίωσης στον Θεό.

Η πρώτη εντολή που έδωσε στον Πραμπού Νιτιανάντα και τον Χαριντάς, τους στενούς συντρόφους Του, ήταν η εξής: «Πηγαίνετε, φίλοι Μου, πηγαίνετε στους δρόμους της πόλης, συναντείστε κάθε άνθρωπο στην πόρτα του και ζητήστε του να τραγουδά το Όνομα του Χαρί ζώντας άγια ζωή, και μετά ελάτε να Μου αναφέρετε κάθε βράδυ το αποτέλεσμα του κηρύγματός σας». Με αυτή την εντολή, οι δύο κήρυκες πήγαν και συνάντησαν τον Τζαγκάι και τον Μαντάι, τους δύο πιο αισχρούς χαρακτήρες της περιοχής. Αυτοί, ακούγοντας την εντολή του Μαχαπραμπού, πρόσβαλαν τους δύο κήρυκες, αλλά σύντομα αφυπνίστηκαν πνευματικά κάτω από την επίδραση του μπάκτι που τους ενστάλαξε ο Κύριος.

Τώρα οι κάτοικοι της Νάντια ήταν κατάπληκτοι. Έλεγαν, «Ο Νιμάι Πάνντιτ δεν είναι απλώς τεράστια μεγαλοφυΐα, αλλά είναι σίγουρα και ιεραπόστολος σταλμένος από τον Παντοδύναμο Θεό». Από εκείνη την εποχή μέχρι το εικοστό τρίτο έτος της ηλικίας Του, ο Μαχαπραμπού κήρυξε τις αρχές Του όχι μόνο στη Νάντια, αλλά σε όλες τις σημαντικές πόλεις και χωριά γύρω από την πόλη Του. Στα σπίτια των οπαδών Του παρουσίασε θαύματα, δίδαξε τις εσωτερικές αρχές του μπάκτι και τραγούδησε σάνκιρταν μαζί με άλλους *μπακτα*, δηλαδή αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου. Οι οπαδοί Του στην πόλη της Νάντια άρχισαν να

τραγουδούν το Άγιο Όνομα του Χαρί στους δρόμους και τις αγορές. Αυτό δημιούργησε αίσθηση και ξεσήκωσε διάφορα συναισθήματα σε διάφορους κύκλους. Οι μπάκτα ήταν εξαιρετικά ευχαριστημένοι. Οι *σμαρτα*, δηλαδή οι μπράμανα με συνείδηση της κάστας τους, ζήλεψαν την επιτυχία του Νιμάι Πάνντιτ και παραπονέθηκαν στον Καζή Καντ για τον χαρακτήρα του Τσετάνια, λέγοντας πως δεν ήταν σύμφωνος με τον Ινδουισμό. Ο Καζής ήλθε στο σπίτι του Σριβάς Πάνντιτ και έσπασε το μριντάνγκα (ένα τύμπανο που χρησιμοποιείται στο σάμκιρταν), ανακοινώνοντας πως αν ο Νιμάι Πάνντιτ δεν σταματούσε να θορυβεί σχετικά με την αλλόκοτη θρησκεία Του, θα υποχρεωνόταν να επιβάλει σε Αυτόν και τους οπαδούς Του τον Μωαμεθανισμό.

Αυτό ήλθε σε γνώση του Μαχαπραμπού. Διέταξε τους κατοίκους της πόλης να παρουσιαστούν το βράδυ, ο καθένας με έναν πυρσό στο χέρι, πράγμα που έκαναν, και ο Νιμάι κινήθηκε αποφασιστικά με την ομάδα του σάμκιρταν χωρισμένη σε δεκατέσσερα τμήματα, και μόλις έφτασε στο σπίτι του Καζή είχε μαζί του μακρά συνομιλία. Στο τέλος μετέδωσε μέσα στην καρδιά του την επιρροή του Βαϊσναβισμού αγγίζοντας το σώμα του. Τότε ο Καζής δάκρυσε και παραδέχθηκε ότι αισθάνθηκε μία έντονη πνευματική επίδραση, η οποία ξεκαθάρισε τις αμφιβολίες του και δημιούργησε ένα θρησκευτικό συναίσθημα που του έδωσε τη μεγαλύτερη έκσταση. Έπειτα ο Καζής προσχώρησε στην ομάδα του σάμκιρταν. Ο κόσμος έμεινε κατάπληκτος με την πνευματική δύναμη του Μεγάλου Κυρίου, και χιλιάδες αιρετικοί αφυπνίστηκαν πνευματικά, προσχωρώντας μετά από αυτή την υπόθεση στην πίστη του Βισβαμπάρ.

Ήταν μετά από αυτό που μερικοί από τους φθονερούς και χαμηλού επιπέδου μπράμανα της Κουλία βρήκαν αφορμή για καβγά με τον Μαχαπραμπού και σχημάτισαν μία ομάδα για να Του αντιταχθούν. Ο Νιμάι Πανντίτα ήταν από τη φύση Του καλόκαρδος, μολονότι ισχυρός στις αρχές Του. Διακήρυξε πως τα παραταξιακά αισθήματα και ο φανατισμός ήταν οι δύο μεγάλοι εχθροί της προόδου και ότι όσο συνέχιζε να είναι κάτοικος της Νάντια και ανήκε σε μία συγκεκριμένη οικογένεια, η αποστολή Του δεν θα ήταν ποτέ πλήρως επιτυχημένη.

Αποφάσισε, λοιπόν, να είναι πολίτης του κόσμου, κόβοντας τους δεσμούς Του με τη συγκεκριμένη οικογένεια, ιάστα και θρήσκευμα. Με αυτή την αποφασιστικότητα αποδέχθηκε πρόθυμα τη θέση του σαννιάσι στην Κάτβα, υπό την καθοδήγηση του Κέσαβα Μπάρατι, στο 24^ο έτος της ηλικίας Του. Η μητέρα Του και η γυναίκα Του έκλαψαν πικρά για τον αποχωρισμό τους από Αυτόν, αλλά ο Ήρωάς μας, μολονότι ευαίσθητος, ήταν δυνατός χαρακτήρας σε αρχές. Άφησε τον μικρόκοσμο του σπιτιού Του για τον άπειρο πνευματικό κόσμο του Κρίσνα και τους ανθρώπους γενικά.

Μετά το σαννιάσα, πείσθηκε να επισκεφθεί το σπίτι του Αντβέιτα Πραμπού στη Σάντιπουρ. Ο Αντβέιτα κατάφερε να προσκαλέσει όλους τους φίλους και θαυμαστές Του από τη Νάντια και έφερε τη Σάτσι Ντέβι για να δει τον γιο της. Χαρά και πόνος εισέβαλαν στην καρδιά της όταν είδε τον γιο της ντυμένο σαννιάσι. Ως σαννιάσι, ο Κρίσνα Τσετάνια φορούσε μόνο ένα *κωπινα* (εσώρουχο) και ένα *μπαχιρβασα* (εξωτερικό ένδυμα). Το κεφάλι Του ήταν χωρίς μαλλιά και τα χέρια Του κρατούσαν μία *νταντα* (ράβδο) και ένα *καμαννταλου* (δοχείο νερού για ερημίτες). Ο Άγιος Γιος έπεσε στα πόδια της αγαπημένης Του μητέρας και είπε, «Μητέρα! Αυτό το Σώμα είναι δικό σου και πρέπει να υπακούσω στις εντολές σου. Επίτρεφέ μου να πάω στη Βρινντάβανα για πνευματικά επιτεύγματα». Η μητέρα, μετά από σύσκεψη με τον Αντβέιτα και άλλους, ζήτησε από τον γιο της να μείνει στο Πούρι, την πόλη του Τζάγκαννατ, έτσι ώστε να μπορεί να μαθαίνει νέα Του πότε-πότε. Ο Μαχαπραμπού συμφώνησε με αυτή την πρόταση και σε λίγες μέρες άφησε τη Σάντιπουρ για την Ορίσσα.

Οι βιογράφοι του έχουν περιγράψει το ταξίδι του Κρίσνα Τσετάνια (αυτό ήταν το όνομά Του αφού δέχθηκε σαννιάσα) από τη Σάντιπουρ στο Πούρι λεπτομερώς. Ταξίδεψε κατά μήκος του Μπαγκιρατί (του Γάγγη) μέχρι την Τσατραμπόγκ, που τώρα βρίσκεται στην Τανά Ματουραπούρ, στην πόλη Diamond Harbour, στην περιφέρεια 24 Pergs. Εκεί πήρε μία βάρικα και πήγε μέχρι την Πραγιάγκια-γκάτα στην περιφέρεια της Μίντναπουρ. Από εκεί περπάτησε μέσα από την

Μπαλασόρ και το Κιουττάκ έως το Πούρι, βλέποντας καθ' οδόν τον ναό του Μπουμπανεσβάρ. Μόλις έφτασε στο Πούρι, είδε τον Τζάγκαννατ στον ναό και έμεινε με τον Σαρβαμπώμα, ύστερα από παράκλησή του. Ο Σαρβαμπώμα ήταν ένας τεράστιος πάνντιτ της εποχής. Η μόρφωσή του δεν είχε όρια. Ήταν ο καλύτερος *ναϊγιαγικά* (γνώστης της λογικής) του καιρού του, γνωστός ως ο πλέον πολυμαθής λόγιος στη φιλοσοφία Βεντάντα της σχολής του Σανιαρατσάρια. Είχε γεννηθεί στη Νάντια, στο Βιντιαναγκάρ, και εκεί διδασκε σε αμέτρητους μαθητές τη φιλοσοφία *για* στο σχολείο του. Είχε φύγει για το Πούρι αρκετά πριν από τη γέννηση του Νιμάι Πάνντιτ. Ο κουνιάδος του Γιοπινάτ Μίσρα σύστησε τον νεαρό σαννιάσι μας στον Σαρβαμπώμα, που είχε μείνει κατάπληκτος με την ομορφιά Του και φοβόταν ότι θα ήταν εξαιρετικά δύσκολο για τον νεαρό άνδρα να παραμείνει στο *σαννιάσα-νταρμα* κατά τη μακρά διαδρομή της ζωής Του. Ο Γιοπινάτ, που γνώριζε τον Μαχαπραμπού από τη Νάντια, είχε μεγάλο σεβασμό γι' Αυτόν και δήλωσε ότι ο σαννιάσι δεν ήταν κοινός άνθρωπος. Πάνω σε αυτό το σημείο ο Γιοπινάτ και ο Σαρβαμπώμα είχαν μία θερμή συζήτηση. Τότε ο Σαρβαμπώμα ζήτησε από τον Μαχαπραμπού να ακούσει την απαγγελία του των *Βενταντα-σουτρα*, και ο τελευταίος συμμορφώθηκε σιωπηρά.

Ο Τσετάνια άκουγε σιωπηλά όσα εκστόμιζε ο μέγας Σαρβαμπώμα με σοβαρότητα επί επτά ημέρες, στο τέλος των οποίων ο Σαρβαμπώμα είπε, «Κρίσνα Τσετάνια! Νομίζω πως δεν καταλαβαίνεις τη *Βενταντα*, γιατί δεν λες τίποτα αφότου άκουσες την απαγγελία μου και τις εξηγήσεις μου».

Η απάντηση του Τσετάνια ήταν ότι κατάλαβε τις *σουτρα* πολύ καλά, αλλά δεν μπορούσε να διακρίνει τι εννοούσε ο Σανιαρατσάρια με τα σχόλιά του.

Εμβρόντητος, ο Σαρβαμπώμα είπε, «Πώς είναι δυνατό να καταλαβαίνεις τα νοήματα των *σουτρα* και να μην καταλαβαίνεις τα σχόλια που εξηγούν τις *σουτρα*; Καλά όλα αυτά! Αν καταλαβαίνεις τις *σουτρα*, πες μου σε παρακαλώ τις ερμηνείες Σου».

Από κει και πέρα, ο Μαχαπραμπού εξήγησε όλες τις *σουτρα* με τον δικό Του τρόπο, χωρίς να αγγίζει τον πανθεϊστικό σχολιασμό του Σάννιαρα. Η οξεία κατανόηση του Σαρβαμπώμα είδε την αλήθεια, την ομορφιά και την αρμονία των επιχειρημάτων που παρουσίασε ο Τσετάνια και υποχρεώθηκε να πει ότι ήταν η πρώτη φορά που συναντούσε κάποιον που μπορούσε να εξηγήσει τις *Μπραμα-σουτρα* με τόσο απλό τρόπο. Παραδέχθηκε επίσης ότι τα σχόλια του Σάννιαρα δεν πρόσφεραν ποτέ τόσο φυσικές εξηγήσεις των *Βενταντα-σουτρα* όπως είχε ακούσει από τον Μαχαπραμπού. Υποτάχθηκε τότε στον Μαχαπραμπού ως υποστηρικτής και οπαδός Του. Σε λίγες μέρες, ο Σαρβαμπώμα κατέληξε να είναι ένας από τους καλύτερους Βαϊσνάβα της εποχής του. Όταν όλα αυτά έγιναν γνωστά, ολόκληρη η Ορίσσα τραγουδούσε τις δόξες του Κρίσνα Τσετάνια και χιλιάδες ήλθαν σε Αυτόν και έγιναν οπαδοί Του. Στο μεταξύ, ο Μαχαπραμπού σκέφτηκε να επισκεφθεί τη Νότιο Ινδία, και ξεκίνησε για το ταξίδι με κάποιον μπράμανα Κρισναντάσα.

Οι βιογράφοι Του μας έχουν δώσει λεπτομέρειες του ταξιδιού Του. Πήγε πρώτα στο Κουρμακισέτρα, όπου έκανε ένα θαύμα θεραπεύοντας έναν λεπρό ονόματι Βασουντέβ. Συνάντησε τον Ραμανάντα Ράι, κυβερνήτη της Βιντιαναγκάρ, στις όχθες του Γιονταβαρί και είχε μαζί του φιλοσοφική συζήτηση σχετικά με την *πρεμ-μπακτι*, την αγνή αγάπη για τον Θεό. Έκανε και άλλο ένα θαύμα αγγίζοντας και εξαφανίζοντας στη στιγμή τα εφτά δέντρα *ταλα* (φοινικόδεντρα) μέσα από τα οποία ο Ραμτσάνντρα, ο γιος του Ντασαράτ, είχε ρίξει το βέλος του και είχε σκοτώσει τον μεγάλο Μπαλί Ράζ. Καθ' όλη τη διάρκεια του ταξιδιού Του κήρυξε τον Βαϊσναβισμό και το ναμ-σάμκιρταν, την ομαδική ψαλμωδία των αγίων ονομάτων του Θεού. Στο Ρανγκακισέτρα έμεινε για τέσσερις μήνες στο σπίτι κάποιου Βενιάτα Μπάτρα, για να περάσει την περίοδο των βροχών. Εκεί προσηλύτισε ολόκληρη την οικογένεια του Βενιάτα, από τον Βαϊσναβισμό του Ραμανούτζι στο Κρίσνα-μπάκτι, μαζί με τον γιο του Βενιάτα, ένα αγόρι δέκα ετών ονόματι Γιοπάλ, που ήλθε αργότερα στη Βριντάβανα και έγινε ένας από τους έξι Γιοσουάμι, δηλαδή Προφήτες, υπηρετώντας υπό τον ηγέτη τους, τον Σρι Κρίσνα Τσετάνια. Εκπαιδευμένος στα Σανσκριτικά από τον θείο του, τον

Πραμποντανάνντα Σαρασβατί, ο Γιοπάλ έγραφε διάφορα βιβλία σχετικά με τον Βαϊσναβισμό.

Ο Τσετάνια επισκέφθηκε πολυάριθμα μέρη στη Νότια Ινδία, έως και το ακρωτήριο Κόμοριν, και μετά επέστρεψε στο Πούρι από την Πανντερπούρ στον ποταμό Μπίμα. Σε αυτό το μέρος έδωσε πνευματική υπόσταση στον Τουικαράμα, ο οποίος έγινε από τότε πνευματικός κήρυκας ο ίδιος. Το γεγονός αυτό έχει καταγραφεί στα *αμπανγκα** του, τα οποία έχουν συγκεντρωθεί σε έναν τόμο από τον κ. Σατιέντρα Νατ Ταγκόρ, της Δημόσιας Υπηρεσίας της Βομβάης. Στη διάρκεια του ταξιδιού Του είχε συζητήσεις με Βουδιστές, Τζαϊνιστές και Μαγιαβάντι σε διάφορα μέρη και τους μετέστρεψε από αντιπάλους σε Βαϊσνάβα, σε λάτρεις του Θεού ως Προσώπου.

Με την επιστροφή του στο Πούρι, ο Ράζα Πραταπρούντρα Ντεβ και διάφοροι πάννιτ μπράμανα προσχώρησαν στο λάβαρο του Τσετάνια Μαχαπραμπού. Ήταν τώρα είκοσι επτά ετών. Κατά το εικοστό όγδοο έτος Του πήγε στη Βεγγάλη, μέχρι τη Γκώντα, στη Μάλντα. Εκεί διάλεξε δύο μεγάλες προσωπικότητες που ονομάζονταν Ρούπα και Σανάτανα. Παρόλο που κατάργονταν από τις τάξεις των Καρνατικών μπράμανα, οι δύο αυτοί αδελφοί είχαν μετατραπεί σε ημι-Μουσουλμάνους λόγω της συνεχούς επαφής με τον Χουσσείν Σαχ, τον αυτοκράτορα της Γκώντα. Τα ονόματά τους είχαν αλλάξει από τον αυτοκράτορα σε Νταμπιριάς και Σάκερ Μαλλίκ. Ο κύριός τους τούς αγαπούσε με εγκαρδιότητα, επειδή ήταν και οι δύο πολύ μορφωμένοι στα Περσικά, τα Αραβικά και τα Σανσκριτικά και ήταν πιστοί υπηρέτες του κράτους. Οι δύο αυτοί κύριοι δεν είχαν βρει τον τρόπο να επιστρέψουν ως κανονικοί Ινδουιστές

**αμπανγκα*: μορφή ευλαβικής ποίησης που εκφράζει αφοσίωση. (Από το στερητικό *a* + *μπανγκ*, «τέλος, διακοπή». Επομένως, *αμπανγκα* σημαίνει συνεχής, αδιατάρακτη διαδικασία, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ποίηση.) Αντίθετα με τα *μπατζάνα*, την άλλη μορφή ευλαβικής ποίησης, τα οποία είναι πιο εσωστρεφή, τα *αμπανγκα* είναι πιο πληθωρικά και διαχυτικά. Τα τραγουδούν οι πιστοί όταν πηγαίνουν για προσκύνημα σε ναούς. (Σημ. του μετ.)

και είχαν γράφει στον Μαχαπραμπού ζητώντας πνευματική βοήθεια ενώ βρισκόταν στο Πούρι. Ο Μαχαπραμπού είχε απαντήσει ότι θα ερχόταν σε αυτούς και θα τους απελευθέρωνε από τις πνευματικές δυσκολίες τους.

Τώρα που είχε έλθει στην Γιώντα, οι δύο αδελφοί παρουσιάστηκαν μπροστά Του με τη μακροχρόνια προσευχή τους. Ο Μαχαπραμπού τους διέταξε να πάνε στη Βρινντάβανα και να Τον συναντήσουν εκεί.

Ο Τσετάνια επέστρεψε στο Πούρι μέσω της Σάντιπουρ, όπου συνάντησε ξανά την αγαπημένη Του μητέρα. Μετά από σύντομη παραμονή στο Πούρι, έφυγε για τη Βρινντάβανα. Αυτή τη φορά συνοδεύοταν από κάποιον Μπαλαμπαντρά Μπαττατσάγια. Επισκέφθηκε τη Βρινντάβανα και κατέβηκε στο Πραγιάγι (Αλλαχαμπάντ), προσηλυτίζοντας μεγάλο αριθμό Μωαμεθανών στον Βαϊσναβισμό με επιχειρήματα από το Κοράνι. Οι απόγονοι εκείνων των προσήλυτων είναι ακόμα γνωστοί ως Πατάν Βαϊσνάβα. Ο Ρούπα Γιοσουάμι Τον συνάντησε στο Αλλαχαμπάντ. Ο Τσετάνια τον εκπαιδευσε στην πνευματικότητα σε δέκα ημέρες και τον κατηύθυνε να πάει στη Βρινντάβανα με συγκεκριμένες αποστολές. Η πρώτη του αποστολή ήταν να γράφει θεολογικά έργα, τα οποία θα εξηγούν επιστημονικά το αγνό *μπακτι* και την *πρεμα*. Η δεύτερη αποστολή ήταν η αναβίωση των τόπων όπου ο Κρίσνα Τσάνντρα παρουσίασε κατά το τέλος της Ντβάπαρα Γιούγια την πνευματική *λίλα* Του, δηλαδή τις διασκεδάσεις Του, για το καλό του θρησκευόμενου κόσμου. Ο Ρούπα Γιοσουάμι έφυγε από το Αλλαχαμπάντ για τη Βρινντάβανα και ο Μαχαπραμπού κατέβηκε στο Μπενάρες. Εκεί έμεινε στο σπίτι του Τσανντρασεκάρ και έπαιρνε τα καθημερινά του γεύματα (*μπικσα*) στο σπίτι του Ταπάν Μίσρα. Εδώ ήταν που ο Σανάτανα Γιοσουάμι συναντήθηκε μαζί του και έλαβε οδηγίες επί δύο μήνες για πνευματικά θέματα.

Οι βιογράφοι του, και ιδιαίτερα ο Κρισναντάς Καβιράζ, μας έχουν δώσει λεπτομέρειες της διδασκαλίας του Τσετάνια στον Ρούπα και τον Σανάτανα. Ο Κρισναντάς δεν ήταν σύγχρονος συγγραφέας, αλλά συνέλεξε τις πληροφορίες του από τους ίδιους τους Γιοσουάμι, τους άμεσους μαθητές του Μαχαπραμπού. Ο Τζίβα Γιοσουάμι, ο οποίος

ήταν ανηψιός του Σανάτανα και του Ρούπα και ο οποίος μας έχει αφήσει το ανεκτίμητο έργο του *Σατ-σαννταρμπα*, έχει επεξεργασθεί φιλοσοφικά τα διδάγματα του μεγάλου ηγέτη του. Έχουμε συγκεντρώσει και συνοψίσει τα διδάγματα του Τσετάνια από τα βιβλία αυτών των μεγάλων συγγραφέων.

Όσο ήταν στο Μπενάρες, ο Τσετάνια είχε μία συνάντηση με μορφωμένους σαννιάσι αυτής της πόλης στο σπίτι ενός Μάραττα μπράμνα, ο οποίος είχε προσκαλέσει όλους τους σαννιάσι για ψυχαγωγία. Σε εκείνη τη συνάντηση, ο Τσετάνια έκανε ένα θαύμα που προσέελκυσε όλους τους σαννιάσι σε Αυτόν. Έπειτα ακολούθησε συζήτηση. Οι σαννιάσι είχαν επικεφαλής τους τον εξαιρετικά μορφωμένο ηγέτη τους Πρακασανάντα Σαρασβάτι. Μετά από μία σύντομη αντιπαράθεση, υποτάχθηκαν στον Μαχαπραμπού και παραδέχθηκαν ότι είχαν παραπλανηθεί από τα σχόλια του Σανιαρατσάρια. Ήταν αδύνατο ακόμα και για μορφωμένους λόγιους να αντιπαρατεθούν στον Τσετάνια για πολλή ώρα, γιατί υπήρχε σ' Αυτόν κάποια μαγεία η οποία άγγιζε την καρδιά τους και τους έκανε να δακρύζουν για την πνευματική τους βελτίωση. Οι σαννιάσι του Μπενάρες έπεσαν σύντομα στα πόδια του Τσετάνια και ζήτησαν τη χάρη Του (*κρίπα*). Τότε ο Τσετάνια κήρυξε αγνό *μπακτι* και στάλαξε στην καρδιά τους πνευματική αγάπη για τον Κρίσνα, η οποία τους υποχρέωσε να εγκαταλείψουν οποιαδήποτε αιρετικά αισθήματα. Ολόκληρος ο πληθυσμός του Μπενάρες, σε αυτή την περίπτωση της θαυμαστής μεταστροφής των σαννιάσι, μετατράπηκε σε Βαϊσνάβα και έκαναν ένα αριστοτεχνικό σάμκιρταν με τον νέο τους Κύριο.

Αφού έστειλε τον Σανάτανα στη Βρινντάβανα, ο Μαχαπραμπού πήγε στο Πούρι και πάλι, περνώντας μέσα από ζούγκλες μαζί με τον σύντροφό του Μπαλαμπάντρα. Ο Μπαλαμπάντρα ανέφερε ότι ο Μαχαπραμπού είχε επιδείξει πολλά θαύματα στον δρόμο για το Πούρι, όπως το ότι έκανε τις τίγρεις και τους ελέφαντες να χορεύουν όταν άκουγαν το όνομα του Κρίσνα.

Από εκείνη την εποχή, δηλαδή από το τριακοστό πρώτο έτος της ηλικίας Του, ο Μαχαπραμπού έζησε στο Πούρι αδιαλείπτως, στο σπίτι του Κάσι Μίσρα, μέχρι την εξαφάνισή Του στο τεσσαρακοστό όγδοο έτος Του, κατά τη διάρκεια σάμκιρταν στον ναό του Τότα Γιοπινάτ. Κατά την περίοδο αυτών των δεκαοχτώ ετών, η ζωή Του ήταν ζωή κατασταλαγμένης αγάπης και ευλάβειας. Περιστοιχιζόταν από πολυάριθμους οπαδούς, που όλοι τους ήταν από την ανώτατη κατηγορία Βαϊσνάβα και που διακρίνονταν από τους κοινούς ανθρώπους λόγω του αγνότατου χαρακτήρα τους και της μόρφωσής τους, των σταθερών θρησκευτικών αρχών τους και της πνευματικής αγάπης τους για τους Ράντα-Κρίσνα.

Ο Σβαρούπα Νταμοντάρα, που ήταν γνωστός με το όνομα Πουρουσοτταματσάρια όσο ο Μαχαπραμπού ήταν στη Νάντια, Τον συνάντησε στο Μπενάρες και του ανατέθηκε να Τον υπηρετεί ως γραμματέας του. Κανένα έργο κανενός ποιητή ή φιλοσόφου δεν μπορούσε να παρουσιαστεί στον Μαχαπραμπού αν δεν το είχε εγκρίνει ο Σβαρούπα ως αγνό και χρήσιμο. Ο Ράι Ραμανάνντα ήταν ο δεύτερος σύντροφος και φίλος Του. Και αυτός και ο Σβαρούπα τραγουδούσαν ενώ ο Μαχαπραμπού εξέφραζε τα αισθήματά Του για κάποιο συγκεκριμένο σημείο της λατρείας. Ο Παραμανάνντα Πούρι ήταν υπουργός Του σε θέματα θρησκείας. Υπάρχουν εκατοντάδες ανέκδοτα που περιγράφονται από τους βιογράφους Του, τα οποία δεν κρίνουμε σκόπιμο να αναπαραγάγουμε εδώ. Ο Μαχαπραμπού κοιμόταν λίγο. Τα αισθήματά Του τον μετέφεραν παντού στο στερέωμα της πνευματικότητας κάθε μέρα και νύχτα, και όλοι οι θαυμαστές και οι οπαδοί Του Τον παρακολουθούσαν παντού. Λάτρευε, επικοινωνούσε με τους ιεραποστόλους του στη Βριντάβανα και συζητούσε με τους θρησκευόμενους ανθρώπους που Τον επισκέπτονταν. Τραγουδούσε και χόρευε, δεν νοιαζόταν για τον εαυτό Του και συχνά χανόταν σε θρησκευτική μακαριότητα. Όλοι όσοι έρχονταν σε Αυτόν πίστευαν πως είναι ο πανέμορφος Θεός που εμφανίσθηκε στον κάτω κόσμο για το καλό της Ανθρωπότητας. Αγαπούσε τη μητέρα Του πάντοτε και της έστελνε πότε-πότε Μαχαπρασάντ, πνευματική τροφή, με όσους πήγαιναν στη

Νάντια. Ήταν εξαιρετικά φιλικός από τη φύση Του. Ήταν η προσωποποίηση της ταπεινοφροσύνης. Η γλυκιά Του εμφάνιση έδινε χαρά σε όλους όσοι έρχονταν σε επαφή μαζί Του. Διόρισε τον Πραμπού Νιτιανάντα ιεραπόστολο υπεύθυνο για τη Βεγγάλη. Έστειλε έξι μαθητές Του (τους Γκοσουάμι) στη Βριντάβανα για να κηρύξουν την αγάπη στην ενδοχώρα. Τιμωρούσε όλους του μαθητές Του που παρεξέκλιναν από τη ζωή της αγιοσύνης. Αυτό ήταν εμφανές στην περίπτωση του Χαριντάσα του νεότερου. Δεν είχε ποτέ έλλειψη από σωστές οδηγίες για τη ζωή, για όσους τις αποζητούσαν. Αυτό είναι φανερό στη διδασκαλία Του στον Ραγκουνάτ Ντας Γκοσουάμι. Η αντιμετώπιση του Χαριντάσα (του πρεσβύτερου) δείχνει πώς αγαπούσε τους πνευματικούς ανθρώπους και πώς αψηφούσε τις διακρίσεις των κοινωνικών τάξεων στην πνευματική αδελφότητα.

Η αποστολή του Κυρίου Τσετάνια

Ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπραμπού έδωσε οδηγίες στους μαθητές Του να γράψουν βιβλία σχετικά με την επιστήμη του Κρίσνα, έργο το οποίο συνεχίζουν να εκτελούν μέχρι σήμερα όσοι Τον ακολουθούν. Η ανάπτυξη και η παρουσίαση της φιλοσοφίας που δίδαξε ο Κύριος Τσετάνια είναι εξαιρετικά ογκώδης, απαιτητική και συνεπής, εξαιτίας του συστήματος της μαθητικής διαδοχής. Μολονότι ο Κύριος Τσετάνια ήταν ευρέως γνωστός ως λόγιος στη νεότητά Του, άφησε μόνο οχτώ στροφές, που ονομάζονται *Σικσαστακα*. Αυτές οι οχτώ στροφές αποκαλύπτουν καθαρά την αποστολή Του και τις αρχές Του. Παρουσιάζουμε εδώ μεταφρασμένες αυτές τις υπέρτατα πολύτιμες προσευχές.

1

Δόξα στο σαμκιρταν του Σρι Κρίσνα, που καθαρίζει την καρδιά απ' όλη τη σκόνη που έχει μαζευτεί χρόνια πολλά και σβήνει τη φωτιά της θλιβερής ύπαρξης των αδιάκοπων γεννήσεων και θανάτων. Αυτό το ρεύμα του σαμκιρταν ξεδιπλώνει

τις αχτίδες της σελήνης της ευλογίας πάνω σε όλη την ανθρωπότητα και είναι η ζωή κάθε υπερβατικής γνώσης. Αυξάνει τον ωκεανό της υπερβατικής ευδαιμονίας και μας επιτρέπει να γευθούμε άφθονα το νέκταρ που πάντα λαχταρούσαμε.

2

Ω Κύριέ μου, μόνο το άγιο όνομά Σου μπορεί να προσφέρει κάθε ευλογία στα ζωντανά όντα και έτσι έχεις αμέτρητα ονόματα, όπως Κρίσνα και Γκοβίντα. Αυτά τα υπερβατικά ονόματα τα έχεις προικίσει με όλη την υπερβατική Σου δύναμη, χωρίς καν να επιβάλεις αυστηρούς κανόνες για το ψάσιμό τους. Ω Κύριέ μου, από καλοσύνη μας επιτρέπεις να σε πλησιάσουμε με ευκολία, ψάλλοντας τα άγια ονόματά Σου, μα εγώ είμαι τόσο κακότυχος που δεν με θέλγουν.

3

Το άγιο όνομα του Κυρίου πρέπει να το ψέλνουμε με τον νου μας ταπεινό, νιώθοντας πιο μικροί κι από ένα χορταράκι στον δρόμο. Πρέπει να είμαστε πιο ανεκτικοί κι από ένα δέντρο, απαλλαγμένοι εντελώς από κάθε αίσθηση ψεύτικου γοήτρου και πρόθυμοι να προσφέρουμε κάθε σεβασμό στους άλλους. Αν έτσι είναι ο νους, μπορεί κανείς να ψέλνει το άγιο όνομα του Κυρίου συνεχώς.

4

Ω Παντοδύναμε Κύριε, δεν επιθυμώ να συγκεντρώσω πλούτη, δεν λαχταρώ όμορφες γυναίκες και δεν ζητάω οπαδούς. Ζητώ μόνο να Σε υπηρετώ αναίτια με αφοσίωση, σε κάθε μου ζωή.

5

Ω γιε του Μαχαράζα Νάντα (Κρίσνα), είμαι αιώνιος υπηρέτης Σου, μα έχω βρεθεί πεσμένος μέσα στον ωκεανό της γέννησης και του θανάτου. Πάρε με, Σε παρακαλώ, απ' αυτόν τον ωκεανό του θανάτου και άσε με να είμαι ένα μικρό σωματίδιο στα λωτοειδή Σου πόδια.

Ω Κύριέ μου, πότε θα στολιστούν τα μάτια μου με δάκρυα αγάπης να τρέχουν σαν ποτάμι, καθώς θα ψέλνω το όνομά Σου; Πότε θα χάσω τη μιλιά μου και πότε θα νιώσω ανατριχίλα καθώς θα ψέλνω το άγιο όνομά Σου;

Ω Γκοβίντα! Ο αποχωρισμός Σου με κάνει να νιώθω την κάθε στιγμή σαν νά 'ταν χρόνια αμέτρητα. Τα δάκρυα κυλούν από τα μάτια μου σαν ποτάμια βροχής και χωρίς Εσένα νιώθω τον κόσμο αδειανό.

Δεν γνωρίζω άλλον Κύριο παρά μόνο τον Κρίσνα και θα παραμείνει Κύριός μου, έστω κι αν είναι απότομος καθώς μ' αγκαλιάζει ή κι αν ραγίζει την καρδιά μου γιατί δεν μου φανερώνεται. Μπορεί να με κάνει ό,τι θέλει, γιατί είναι ανεπιφύλαχτα και παντοτινά ο λατρεμένος μου Κύριος.

Εισαγωγή

(Παρουσιασμένη αρχικά με τη μορφή πέντε πρωινών διαλέξεων πάνω στην *Τσετάνια-τσαριτάμριτα*, την αυθεντική βιογραφία του Κυρίου Τσετάνια Μαχαπραμπού από τον Κρίσνα Ντάς Καβιράζ, στη Διεθνή Ένωση για τη Συνείδηση του Κρίσνα, στη Νέα Υόρκη, από τις 10 έως τις 14 Απριλίου του 1967.)

Η λέξη *τσετανια* σημαίνει «ζώσα δύναμη». Εσείς κι εγώ μπορούμε να κινούμαστε, αλλά ένα τραπέζι δεν μπορεί, επειδή δεν διαθέτει ζώσα δύναμη. Η κίνηση και η δράση μπορούν να θεωρηθούν σημάδια της ζώσας δύναμης. *Τσετανια* σημαίνει δράση, *αμριτα* σημαίνει αθάνατη και *τσαριτα* σημαίνει χαρακτήρας. Δεν υπάρχει δράση χωρίς ζώσα δύναμη. Στην υλική κατάσταση υπάρχει ζώσα δύναμη, αλλά δεν είναι *αμριτα*, αθάνατη. Οπότε, οι λέξεις *τσετανια-τσαριταμριτα* μπορούν να μεταφραστούν, «ο χαρακτήρας της ζώσας δύναμης σε κατάσταση αθανασίας».

Πώς όμως εκδηλώνεται αυτή η κατάσταση αθανασίας; Δεν εκδηλώνεται από εσάς ή από εμένα - κανένας από εμάς δεν είναι αθάνατος σε αυτά τα σώματα. Διαθέτουμε ζώσα δύναμη, εκτελούμε δραστηριότητες και είμαστε αθάνατοι από τη φύση μας και την καταστατική μας θέση, αλλά

η υλική κατάσταση μέσα στην οποία έχουμε τοποθετηθεί δεν επιτρέπει να εκδηλωθεί αυτή η ιδιότητα της αθανασίας. Στην *Κατα Ουπανισαντ* αναφέρεται ότι η αιωνιότητα και η ζώσα δύναμη είναι χαρακτηριστικά και δικά μας και του Θεού. Αλλά ο Θεός και εμείς, μολονότι αθάνατοι, διαφέρουμε. Οι ζωντανές οντότητες έχουν πολλές δραστηριότητες, αλλά έχουν την τάση να πέφτουν. Ο Θεός δεν έχει τέτοια τάση. Όντας Παντοδύναμος, δεν περιέρχεται ποτέ κάτω από τον έλεγχο της υλικής φύσης, επειδή η υλική φύση είναι απλώς μία επίδειξη της ενέργειάς Του.

Σχετικά με αυτό σιέφτηκα το εξής παράδειγμα: Όταν πετούσα από το San Francisco, το αεροπλάνο βρισκόταν πάνω έναν ωκεανό από σύννεφα. Πάνω από τα σύννεφα ήταν ο ήλιος· και παρόλο που κατεβήκαμε μέσα από τα σύννεφα και όλα στη Νέα Υόρκη ήταν μουντά, πάνω από τα σύννεφα ο ήλιος έλαμπε. Ένα σύννεφο δεν μπορεί να σκεπάσει ολόκληρο τον κόσμο· δεν μπορεί να σκεπάσει ούτε καν όλες τις Ηνωμένες Πολιτείες, οι οποίες δεν είναι περισσότερο από μία κουκκίδα στο σύμπαν. Από τον ουρανό οι ουρανοξύστες φαίνονται μικροσκοπικοί, όπως ακριβώς από τη θέση του Θεού όλη αυτή η δημιουργία φαίνεται ασήμαντη. Εγώ, η ζωντανή οντότητα, είμαι πολύ ασήμαντος και η τάση μου είναι να πέσω· ο Θεός όμως δεν έχει αυτή την τάση. Ο Υπέρτατος Κύριος δεν πέφτει στη Μάγια (την πλάνη), όπως και ο ήλιος δεν πέφτει κάτω από τα σύννεφα. Εμείς όμως έχουμε την τάση να βρισκόμαστε κάτω από τον έλεγχο της Μάγια. Οι *Μαγιαβαντι* (οι ιμπερσοναλιστές φιλόσοφοι) λένε ότι επειδή σε αυτόν τον κόσμο βρισκόμαστε κάτω από τον έλεγχο της Μάγια, όταν έρχεται ο Θεός, τίθεται και Αυτός κάτω από τον έλεγχό της. Αυτή είναι η πλάνη της φιλοσοφίας τους.

Συνεπώς ο Κύριος Τσετάνια δεν είναι ένας από εμάς. Είναι ο Ίδιος ο Κρίσνα, το Υπέρτατο Ζωντανό Ον. Δεν πέφτει ποτέ κάτω από τα σύννεφα της Μάγια. Ο Κρίσνα και οι επεκτάσεις Του, ή ακόμη και οι ανώτεροι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του, δεν πέφτουν ποτέ στα δίχτυα της πλάνης. Ο Κύριος Τσετάνια ήλθε για να κηρύξει το *κρίσνα-μπακτι*, την αγάπη για τον Κρίσνα: ο Ίδιος ο Κρίσνα μας διδάσκει πώς να πλησιάσουμε τον Κρίσνα· είναι σαν τον δάσκαλο, που βλέποντας ότι κάποιος μαθητής δεν τα πάει

καλά, παίρνει ένα μολύβι και λέει, «Κάν' το έτσι, γράψ' το έτσι: Α, Β, Γ». Δεν θα πρέπει να συμπεράνουμε λανθασμένα ότι ο δάσκαλος μαθαίνει την αλφαβήτα. Η θέση του Κυρίου Τσετάνια είναι να μας διδάξει πώς να αποκτήσουμε Συνείδηση του Κρίσνα και θα πρέπει να Τον μελετούμε υπ' αυτό το πρίσμα.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει: «Άφησε όλες αυτές τις κουταμάρες και εγναταλείψου σ' Εμένα». Και η Μάγια μας λέει: «Μην το κάνεις αυτό, γιατί θα βρεθείς έξω από τα δίχτυα μου. Μείνε στα δίχτυα μου και εγώ θα σε κλωτσάω». Και είναι αλήθεια· σας κλωτσάει η Μάγια. Ξέρετε πώς κλωτσάει η Μάγια; Το θηλυκό γαϊδούρι κλωτσά στο πρόσωπο το αρσενικό γαϊδούρι όταν την πλησιάζει για σεξ. Οι γάτες όταν κάνουν σεξ μαλώνουν και κλαψουρίζουν. Αυτά είναι τα μαθήματα της φύσης. Εξαπατά και παρασύρει. Είναι σαν τη σύλληψη του ελέφαντα. Ο ελέφαντας στη ζούγκλα πιάνεται χρησιμοποιώντας έναν εκπαιδευμένο θηλυκό ελέφαντα, ο οποίος τον οδηγεί και τον κάνει να πέσει σε έναν λάκκο. Η Μάγια έχει πολλές δραστηριότητες και οι χειροπέδες της είναι το θηλυκό. Βέβαια, «αρσενικό και θηλυκό» σημαίνει το εξωτερικό ένδυμα. Στην πραγματικότητα είμαστε όλοι υπηρέτες του Κρίσνα. Είμαστε όμως δεμένοι με σιδερένιες αλυσίδες που έχουν τη μορφή πανέμορφων γυναικών. Κάθε αρσενικό είναι δεμένο από τη σεξουαλική ζωή και γι' αυτό η σεξουαλική ζωή θα πρέπει να ελέγχεται. Η απεριόριστη σεξουαλική ζωή μας κρατάει πλήρως στα δίχτυα της Μάγια. Ο Κύριος Τσετάνια ξέφυγε από τη Μάγια σε ηλικία είκοσι τεσσάρων ετών, παρόλο που η γυναίκα Του ήταν δεκαέξι ετών και η μητέρα Του εβδομήντα, και ήταν το μόνο αρσενικό μέλος της οικογένειας. Μολονότι ήταν μπράμανα και δεν ήταν πλούσιος, προσχώρησε στην τάξη της απάρνησης (*σαννιασα*) χωρίς να νοιάζεται για τη Μάγια της συζύγου και της μητέρας.

Αν θέλετε να αποκτήσετε ολοκληρωμένη Συνείδηση του Κρίσνα, πρέπει να εγναταλείψετε τα δεσμά της Μάγια. Ή, αν παραμένετε με τη Μάγια, θα πρέπει να ζείτε με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην υπάρχει πλάνη στη ζωή σας. Μεταξύ των στενότερων αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου Τσετάνια υπήρχαν πολλοί οικογενειάρχες. Παρ' όλα αυτά, απέρριψε αμέσως έναν αφοσιωμένο υπηρέτη που ήταν στην τάξη της

απάρνησης, τον Χαριντάς τον νεότερο, ο οποίος ήταν σημαντικός γιατί τραγουδούσε καλά τα *κίρταν*, επειδή κοιτάζε με λαγνεία μία γυναίκα: «Ζεις μαζί Μου στην τάξη της απάρνησης, αλλά παρ' όλα αυτά κοιτάζεις με λαγνεία μία γυναίκα». Αυτός ο Χαριντάς ο νεότερος αργότερα αυτοκτόνησε, απελπισμένος για τον χωρισμό του από τον Τσετάνια. Κάποιοι άλλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες είχαν πλησιάσει τον Τσετάνια και Του είχαν ζητήσει να συγχωρέσει τον Χαριντάς τον νεότερο, αλλά ο Τσετάνια απάντησε: «Όλοι εσείς πηγαίνετε να ζήσετε μαζί του και συγχωρέστε τον. Εγώ θα μείνω μόνος Μου». Και όταν άκουσε τα νέα της αυτοκτονίας του, ο Κύριος Τσετάνια, ο οποίος γνώριζε όλα όσα συνέβαιναν, είπε: «Πολύ καλά, πολύ καλά». Αντίθετα, ένας άλλος αφοσιωμένος υπηρέτης Του που ήταν οικογενειάρχης ικανοποίησε κάποτε τον Τσετάνια, και ο Τσετάνια, μαθαίνοντας ότι η γυναίκα του αφοσιωμένου υπηρέτη ήταν έγκυος, ζήτησε να δοθεί στο βρέφος ένα συγκεκριμένο ευόιωνο όνομα. Επιδοκίμαζε, επομένως, το ελεγχόμενο σεξ για τους οικογενειάρχες. Ήταν όμως αυστηρός σαν κεραινός με εκείνους που ανήκαν στην τάξη της απάρνησης, αλλά κοροϊδεύαν με τη μέθοδο «πίνω νερό κάτω από το νερό σε μέρα που νηστεύω από νερό».

Από την *Τσετανια-τσαριταμριτα* μαθαίνουμε πώς ο Τσετάνια έμαθε στους ανθρώπους να γίνουν αθάνατοι. Ο Κρίσνα και όλοι οι αναμορφωτές δίδαξαν επίσης στους ανθρώπους το ίδιο πράγμα: τους πληγώνει να βλέπουν ότι οι άνθρωποι παρατείνουν τη θνητή ζωή τους, αντί να κανονίσουν τα πράγματα έτσι, ώστε στην επόμενη ζωή τους να είναι αθάνατοι.

Επομένως, *Τσετανια-τσαριταμριτα* σημαίνει «ο Αθάνατος Χαρακτήρας της Ζώσας Δύναμης». Η Υπέρτατη Ζώσα Δύναμη είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Υπάρχουν αναρίθμητες ζωντανές οντότητες και είναι όλες τους άτομα, πρόσωπα. Αυτό είναι πολύ εύκολο να το αντιληφθεί κανείς: Είμαστε όλοι διαφορετικοί στις σκέψεις μας, στις επιθυμίες μας, ο δε Υπέρτατος Κύριος είναι και Αυτός ένα ατομικό πρόσωπο, όπως εσείς κι εγώ. Είναι όμως ο ηγέτης. Κανείς δεν μπορεί να Τον υπερβεί. Ανάμεσά μας, μπορεί κάποιος να ξεπεράσει τον άλλον στην α ή τη β ικανότητα. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος είναι και Αυτός

ατομικό πρόσωπο, αλλά είναι Υπέρτατος. Ένα άλλο όνομα του Κρίσνα είναι Ατσιούτα, «ο Αλάνθαστος, ο Αναμάρτητος». Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Αρτζούννα είχε πέσει σε πλάνη, ενώ ο Κρίσνα όχι. Ο Θεός είναι αναμάρτητος. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κρίσνα δηλώνει: «Εμφανίζομαι στη δική Μου εσωτερική ενέργεια». Δεν κυριεύεται από την υλική δύναμη όταν βρίσκεται στον υλικό κόσμο. Ο Κρίσνα και οι ενσαρκώσεις Του δεν είναι υπό τον έλεγχο της υλικής φύσης. Είναι ελεύθεροι. Αυτός είναι ο ορισμός της θεϊκής φύσης σύμφωνα με τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ-γκιτα*: «κάποιος που δεν επηρεάζεται από την υλική φύση, μολονότι βρίσκεται μέσα σε αυτήν.» Ακόμα και ένας αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να αποκτήσει αυτή την ελευθερία. Ο Ρούπα Γιοσουάμι εξηγεί ότι αν θέλουμε να παραμείνουμε απρόσβλητοι από την υλική μόλυνση, η φόρμουλα είναι να φιλοδοξούμε να υπηρετούμε τον Κρίσνα. Πώς μπορούμε να υπηρετήσουμε; Αυτό δεν συμβαίνει απλώς με διαλογισμό, ο οποίος είναι νοητική δραστηριότητα, αλλά με πρακτική εργασία. Κατορθώνεται αν εργάζεται κανείς για τον Κρίσνα. Σε αυτή την εργασία δεν πρέπει να αφήνουμε κανέναν πόρο αναξιοποίητο. Οτιδήποτε υπάρχει, οτιδήποτε διαθέτουμε, θα πρέπει να χρησιμοποιείται για τον Κρίσνα με πρακτική εργασία. Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε τα πάντα: αεροπλάνα, ακόμα και την ατομική βόμβα – οτιδήποτε. Αν μιλάμε σε ένα ακροατήριο για τη Συνείδηση του Κρίσνα, αυτό είναι επίσης υπηρεσία. Αν ο νους μας, οι αισθήσεις μας, η ομιλία μας, τα χρήματά μας και η ενέργειά μας απασχολούνται με αυτόν τον τρόπο, τότε δεν ζούμε στην υλική Φύση. Ο Κρίσνα, οι επεκτάσεις Του και οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του δεν βρίσκονται στην υλική Φύση, παρόλο που οι ανόητοι νομίζουν το αντίθετο.

Τσετανια-τσαριταμριτα σημαίνει ότι η πνευματική ψυχή είναι αθάνατη και ότι οι δραστηριότητές μας στον Πνευματικό Κόσμο είναι επίσης αθάνατες. Οι Μαγιαβάντι, εκείνοι οι οποίοι ισχυρίζονται ότι το Απόλυτο είναι απρόσωπο και άμορφο, υποστηρίζουν ότι μία συνειδητοποιημένη ψυχή δεν χρειάζεται πλέον να μιλά. Οι Βαϊσνάβα, ωστόσο, λένε: «Όχι! Σε αυτό το στάδιο αρχίζει η ομιλία. Οι προηγούμενες ομιλίες μας ήταν

ανοησίες και δεν είχαν αξία· τώρα ας αρχίσουμε τις αληθινές ομιλίες, ομιλίες για τον Κρίσνα».

Οι Μαγιαβάντι χρησιμοποιούν το παράδειγμα του δοχείου με το νερό: όταν το δοχείο δεν είναι γεμάτο με νερό κάνει θόρυβο, ενώ όταν είναι γεμάτο δεν κάνει κανέναν θόρυβο. Είμαι όμως ένα δοχείο νερού; Πώς μπορώ να συγκριθώ με ένα δοχείο νερού; Λογικά, μία αναλογία επισημαίνει ομοιότητες, και όσο περισσότερες ομοιότητες υπάρχουν μεταξύ δύο αντικειμένων, τόσο καλύτερη είναι η αναλογία. Ένα δοχείο νερού δεν είναι ενεργή ζωντανή δύναμη. Ένα δοχείο νερού δεν μπορεί να κινηθεί. Συνεπώς, ο διαρκής σιωπηλός διαλογισμός είναι ανεπαρκής. Γιατί; *Γιατί έχουμε τόσο πολλά να πούμε για τον Κρίσνα ώστε δεν προλαβαίνουμε, αφού υπάρχουν μόνο είκοσι τέσσερις ώρες σε μία ημέρα.* Ο ανόητος, ωστόσο, δοξάζεται μόνο όσο δεν μιλάει. Όταν σπάει τη σιωπή του φανερώνεται η έλλειψη γνώσης του. Η *Τσετανια-τσαριταμριτα* μας δείχνει ότι υπάρχουν τόσο πολλά πράγματα που μπορούμε να ανακαλύψουμε δοξάζοντας απλώς τον Κύριο.

Ο Κρίσνα Ντάς Καβιράζ Γιοσουάμι γράφει: «Προσφέρω τον σεβασμό μου στους Πνευματικούς Δασκάλους μου». Χρησιμοποιεί πληθυντικό, για να δείξει τη μαθητική διαδοχή. Δεν προσφέρω τον σεβασμό μου μόνο στον *δικό μου* Πνευματικό Δάσκαλο, αλλά σε όλη την *παραμπαρα*, τη σειρά της μαθητικής διαδοχής. Απευθύνεται στον *γκουρου* στον πληθυντικό για να δείξει τον ύψιστο σεβασμό. Αφού προσφέρει τον σεβασμό του στη μαθητική διαδοχή, ο συγγραφέας προσφέρει τον σεβασμό του στους αφοσιωμένους υπηρέτες, στους Πνευματικούς Αδελφούς του, στον Πνευματικό Δάσκαλο, στις επεκτάσεις του Θεού και στην πρώτη εκδήλωση της ενέργειάς Του. Ο Κρίσνα Τσετάνια εμφανίζεται σε όλους αυτούς μαζί: στον Θεό, στον *γκουρου*, στον αφοσιωμένο υπηρέτη και στην επέκταση του Θεού. Ως σύντροφός Του, Νιτιανάντα, είναι εκδήλωση του Κρίσνα, η πρώτη επέκταση του Κρίσνα· ως Αντβέιτα, είναι ενσάρκωση· ως Γιανταντάρ, είναι η εσωτερική ενέργεια· και ως Σριβάς, είναι η ενδιάμεση ενέργεια, η ζωντανή οντότητα. Δεν θα πρέπει να σκεφτόμαστε τον Κρίσνα μόνο Του, αλλά ως όλα αυτά τα πρόσωπα μαζί, όπως περιγράφονται από τον Ραμανουτζατσάτρια. Στη

φιλοσοφία Σούντα Αντβέιτα, η ενέργεια, η επέκταση και η ενσάρκωση του Θεού είναι η *Ενότητα στη διαφορά*. Όλα αυτά μαζί είναι ο Θεός.

Έτσι η *Τσετανια-τσαριταμριτα* αποτελεί τη μεταπτυχιακή σπουδή της πνευματικής γνώσης. Προχωρεί κανείς από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* μέσω της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* στην *Τσετανια-τσαριταμριτα*. Παρόλο που όλα αυτά τα έργα βρίσκονται στο ίδιο Απόλυτο επίπεδο, μέσω συγκριτικής μελέτης, η *Τσετανια-τσαριταμριτα* βρίσκεται στο ανώτατο επίπεδο. Ο κάθε στίχος της είναι τέλεια συντεθειμένος. Η μέθοδος προσκύνησης είναι η απευθείας προσφορά σεβασμού στον Τσετάνια και τον Νιτιανάντα. Αυτές οι δύο Προσωπικότητες παρομοιάζονται με τον Ήλιο και τη Σελήνη, επειδή διαλύουν το σκοτάδι. Αλλά σε αυτή την περίπτωση, ο Ήλιος και η Σελήνη έχουν ανατείλει μαζί. Ο Τσετάνια είναι τόσο καλός, ώστε για να διαλύσει το σκοτάδι εμφανίζεται μαζί με τον Νιτιανάντα.

Ποιος είναι ο Κρίσνα Τσετάνια; Στις *Ουπανισαντ*, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια περιγράφεται με απρόσωπο τρόπο, αλλά η προσωπική πλευρά της Απόλυτης Αλήθειας αναφέρεται στην *Ισα Ουπανισαντ*, στο τέλος, μετά από μία περιγραφή του γνωρίσματος της Απόλυτης Αλήθειας που διαπερνά τα πάντα. «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι κρυμμένος από το Κάλυμμα του *μπραματζιοτι*. Είθε να μπορέσω να εισχωρήσω σε αυτό το *μπραματζιοτι* για να πλησιάσω το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας». Όσοι δεν διαθέτουν αυτή τη δύναμη σταματούν στη λάμψη του *μπραματζιοτι*. Αλλά στο τέλος αυτής της *Ουπανισαντ*, υπάρχει ένας ύμνος στο Πρόσωπο της Θεότητας, στον οποίον περιγράφεται το Μπραμάν. Το Μπραμάν είναι η εκθαμβωτική λάμψη του σώματος του Τσετάνια. Η Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή, είναι η μερική εκπροσώπηση του Τσετάνια. Ο Τσετάνια είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και κατέχει πλήρως έξι ιδιότητες: πλούτο, φήμη, δύναμη, ομορφιά, γνώση και απάρνηση. Θα πρέπει να γνωρίζετε ότι είναι ο Κρίσνα και ότι τίποτε δεν είναι ίσο ή μεγαλύτερο από Αυτόν. Δεν υπάρχει ανώτερη έννοια. Είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο.

Υπάρχει ένα ωραίο ποίημα του Ρούπα Γκοσουάμι, ο οποίος, ως έμπιστος αφοσιωμένος υπηρέτης δέχθηκε επί περισσότερες από δέκα ημέρες συνεχώς τη διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια. Έγραψε για τον

Κύριο Τσετάνια: «Υπήρξαν πολλές ενσαρκώσεις του Κρίσνα, αλλά ο Κύριος Τσετάνια τις ξεπερνά όλες. Προσφέρει κάτι που δεν δόθηκε ποτέ πριν από καμία άλλη ενσάρκωση, ούτε από τον Ίδιο τον Κρίσνα».

Ο Τσετάνια αρχίζει από το σημείο της υποταγής στον Κρίσνα και είναι τελείως πνευματικός. Αρχίζει από το τέλος της υλικής ύπαρξης, από το σημείο όπου παραιτείται κανείς από κάθε υλική προσκόλληση. Στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα* ο Κρίσνα άρχισε τη διδασκαλία Του διακρίνοντας την ψυχή από την ύλη και κατέληξε στο σημείο όπου η ψυχή εγκαταλείπεται σε Αυτόν με αφοσίωση. Η συζήτηση όμως δεν σταματά εκεί, όπως θα έκαναν οι *Μαγιαβαντι*. Η αληθινή συζήτηση μόλις τώρα αρχίζει. Όπως αναφέρεται στη *Βενταντα-σουτρα*, «Τώρα αρχίζει η συζήτηση. Τώρα μπορούμε να ερευνήσουμε την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια». Ο Ρούπα Γιοσουάμι γράφει: «Η ενσάρκωσή Σου είναι η μεγαλύτερη απ' όλες. Τι είναι αυτό που μάς έχεις δώσει; Είναι η ανώτερη μορφή υπηρεσίας αφοσίωσης».

Όποιος δέχεται την ύπαρξη του Θεού βρίσκεται σε υπηρεσία αφοσίωσης. Το να αναγνωρίζει κανείς ότι ο Θεός είναι μεγάλος είναι κάτι, αλλά δεν είναι αρκετό. Ο Τσετάνια κήρυξε ως *Ατσαρια*, μεγάλος δάσκαλος, μέχρι του σημείου της φιλίας με τον Θεό. Στην *Γκίτα* ο Κρίσνα έδειξε στον Αρτζούνα τη Συμπαντική Του Μορφή, επειδή ο Αρτζούνα ήταν ο πολυαγαπημένος Του φίλος. Βλέποντας όμως τον Κρίσνα ως Κύριο των Συμπάντων, ο Αρτζούνα ζήτησε από τον Κρίσνα να τον συγχωρέσει για την οικειότητα της φιλίας του. Μέσω του Κυρίου Τσετάνια μπορούμε να γίνουμε φίλοι με τον Κρίσνα, χωρίς όρια. Μπορούμε να γίνουμε φίλοι όχι με λατρευτική διάθεση, αλλά με απόλυτη ελευθερία. Μπορούμε να σχετισθούμε με τον Θεό και ως πατέρα Του. Αυτή είναι η φιλοσοφία της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Δεν υπάρχουν πουθενά στον κόσμο άλλα λογοτεχνικά έργα στα οποία ο Θεός αντιμετωπίζεται ως γιος του αφοσιωμένου υπηρέτη Του. Συνήθως ο Θεός είναι ο Πατέρας που ικανοποιεί τις επιθυμίες των γιων Του. Ο Τσετάνια είναι ο πρώτος που αντιμετωπίζει τον Θεό ως γιο. Πώς; *Με υπηρεσία*. Ο γιος απαιτεί και ο πατέρας ικανοποιεί. Δεν παίρνουμε από τον Θεό. Δίνουμε. Η μητέρα του Κρίσνα, η Γιασόντα, είπε στον Κύριο: «Έλα εδώ· φάε το φαγητό Σου,

αλλιώς χάθηκες. Φάε καλά». Ο Κρίσνα θα εξαρτάται από το έλεός μας. Αυτό είναι ένα τόσο μοναδικό, υψηλό επίπεδο φιλίας. Και μπορούμε να πιστεύουμε πραγματικά ότι είμαστε ο πατέρας Του.

Και πάνω απ' όλα, μπορούμε να αντιμετωπίζουμε τον Κρίσνα ως εραστή μας, σαν να είναι τόσο δεμένος με εμάς ώστε να εκφράζει την αδυναμία Του να ανταποκριθεί στην αγάπη μας. «Δεν μπορώ να ξεπληρώσω την αγάπη σας. Δεν διαθέτω άλλα περιουσιακά στοιχεία». Ο Κρίσνα ήταν τόσο υποχρεωμένος στις γιόπι, τις βοσκοπούλες της Βριντάβανα, ώστε αισθάνθηκε ανίκανος να επιστρέψει την αγάπη τους. Η υπηρεσία αφοσίωσης αποτελεί ένα τόσο εξάισιο επίπεδο, και αυτό το έδωσε ο Τσετάνια Μαχαπράμπου. Δεν είχε δοθεί ποτέ πριν από καμία προηγούμενη ενσάρκωση ή Ατσάρια.

«Η ίδια η υπηρεσία αφοσίωσης είναι το ύψιστο επίπεδο, το δοξασμένο επίπεδο που έχεις προσφέρει. Είσαι ο Κρίσνα με κιτρινωπή επιδερμίδα, ο Σατσινάνταντα, ο γιος της Σάτσι. Είθε οι ακροατές της *Τσετανια-τσαριταμριτα* να Σε φυλάξουν στις καρδιές τους. Τότε θα τους είναι εύκολο να κατανοήσουν τον Κρίσνα μέσω του Τσετάνια». Ο Τσετάνια ήλθε για να δώσει τον Κρίσνα. Ο Ρούπα Γκοσουάμι γράφει: «Είσαι το πιο ευπλαχνικό πρόσωπο. Προσφέρεις *κρίσνα-πρεμα*, ανόθευτη αγάπη για τον Κρίσνα. Και γι' αυτό Σου προσφέρω τον σεβασμό μου».

Έχουμε ακούσει τη φράση «αγάπη για τον Θεό». Πόσο πολύ μπορεί να αναπτυχθεί πραγματικά αυτή η αγάπη για τον Θεό μπορούμε να το μάθουμε από τη φιλοσοφία των Βαϊσνάβα. Απλή θεωρητική γνώση της αγάπης για τον Θεό μπορεί να βρει κανείς σε πολλά μέρη και σε πολλές γραφές, αλλά το τι είναι πραγματικά αυτή η αγάπη για τον Θεό και το πώς αναπτύσσεται μπορεί να βρεθεί στη γραμματεία των Βαϊσνάβα. Είναι η μοναδική και ύψιστη ανάπτυξη της αγάπης για τον Θεό που δόθηκε από τον Τσετάνια Μαχαπράμπου.

Τώρα διαθέτουμε λίγη αίσθηση αγάπης. Γιατί; Οφείλεται στην αγάπη για τον Θεό. Οτιδήποτε συναντάμε στα πλαίσια της εμπειρίας μας, ακόμη και σε αυτή την υπό όρους ζωή, βρίσκεται στον Υπέρτατο Κύριο,

ο οποίος είναι η έσχατη Πηγή των Πάντων. Στη αρχική μας σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο υπάρχει αληθινή αγάπη. Η αγάπη αυτή αντικατοπτρίζεται μέσα από τις υλικές συνθήκες, αλλά αντικατοπτρίζεται διαστρεβλωμένη και όχι πιστά. Αληθινή αγάπη σημαίνει κάτι που είναι συνεχές και αδιάλειπο, αλλά επειδή αυτή η αγάπη αντικατοπτρίζεται διαστρεβλωμένη στον υλικό κόσμο, στερείται συνέχειας και είναι σε κατάσταση μέθης. Αν θέλουμε αληθινή, υπερβατική αγάπη, θα πρέπει να μεταφέρουμε την αγάπη μας στο Υπέρτατο Αντικείμενο της Αγάπης – στον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτή είναι συνολικά η βασική αρχή της Συνείδησης του Κρίσνα.

Σε κατάσταση υλικής συνείδησης προσπαθούμε να αγαπήσουμε εκείνο που δεν είναι καθόλου αξιαγάπητο. Προσφέρουμε την αγάπη μας σε σκύλους και γάτες, διατρέχοντας τον κίνδυνο να σιεφτόμαστε αυτά τα ζώα κατά την ώρα του θανάτου και έτσι να γεννηθούμε σε οικογένεια σκύλων ή γάτων. Οτιδήποτε δεν περιλείπει αγάπη για τον Κρίσνα οδηγεί προς τα κάτω. Οι Γραφές των Ινδουιστών συνιστούν ιδιαίτερος την αγνότητα των γυναικών. Γιατί; Επειδή αν μία γυναίκα αφιερωθεί στην αγάπη του άνδρα της, την ώρα του θανάτου της θα τον θυμάται, και στην επόμενη ζωή της θα προαχθεί στο σώμα ενός άνδρα. Η ζωή των ανδρών είναι καλύτερη από τη ζωή των γυναικών, επειδή οι άνδρες έχουν περισσότερες ευκολίες για την κατανόηση της πνευματικής επιστήμης.

Αλλά η συνείδηση του Κρίσνα είναι τόσο όμορφη, που δεν κάνει διάκριση μεταξύ ανδρών και γυναικών. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* διαβάζουμε: «Αν κάποιος, ακόμη και αν έχει γεννηθεί σε κατώτερη οικογένεια, ακόμα και αν είναι γυναίκα ή *σουντρα* ή *βαϊσία*, καταφύγει σ' Εμένα, είναι βέβαιο πως θα επιτύχει τη συναναστροφή Μου». Αυτό είναι εγγυημένο. Και ο Κρίσνα λέει ότι αν αυτοί οι άνθρωποι μπορούν να επιτύχουν την ύψιστη τελειότητα της ζωής, τότε γιατί όχι οι αληθινοί *μπραμνα*, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες και οι άγιοι βασιλείς; Είναι βέβαιο ότι θα επιτύχουν την ύψιστη τελειότητα.

Ο Τσετάνια Μαχαπράμπου μας πληροφορεί ότι πρώτα απ' όλα θα πρέπει να γνωρίζουμε πως σε κάθε χώρα και σε κάθε ιερή γραφή υπάρχει

κάποια νύξη αγάπης για τον Θεό, αλλά κανείς δεν γνωρίζει τι είναι πραγματικά η αγάπη για τον Θεό. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ των άλλων Γραφών και των βεδικών γραφών. Οι άλλες Γραφές έχουν κάποια ιδέα σχετικά με την αγάπη για τον Θεό, αλλά όσον αφορά στο πώς μπορούμε να αγαπήσουμε τον Θεό και το τι είναι ο Θεός, δεν έχουν ιδέα. Προάγουν την επίσημη εκδοχή της αγάπης για τον Θεό. Αλλά ο Τσετάνια Μαχαπραμπού προσφέρει μία πρακτική παρουσίαση του πώς να αγαπήσει κανείς τον Θεό σε συζυγική σχέση. Ο Τσετάνια Μαχαπραμπού παίρνει τη θέση της Ρανταράνι και προσπαθεί να αγαπήσει τον Κρίσνα όπως τον αγάπησε η Ρανταράνι. Ο Κρίσνα δεν μπορούσε να καταλάβει. «Πώς μπορεί η Ρανταράνι και Μου δίνει τόση ευχαρίστηση;». Για να μελετήσει, λοιπόν, τη Ρανταράνι, ο Κρίσνα έζησε τον ρόλο Της και προσπάθησε να καταλάβει τον Εαυτό Του. Αυτό είναι το μυστικό της ενσάρκωσης του Κυρίου Τσετάνια.

Η Τσετάνια-τσαριταμριτα λέει: «Προσκυνώ με σεβασμό τον Υπέρτατο Κύριο, ο οποίος είναι απορροφημένος σε σιέφεις της Ρανταράνι». Είναι ο Κρίσνα, αλλά έχει υιοθετήσει τον τρόπο της Ρανταράνι, για να μας δείξει πώς να αγαπήσει κανείς τον Κρίσνα. Και τι είναι Ράντα-Κρίσνα; Ράντα-Κρίσνα είναι η ανταλλαγή αγάπης. Και τι είναι αυτή η αγάπη; Αυτή δεν είναι συνηθισμένη αγάπη. Ο Κρίσνα έχει άπειρες δυνάμεις, από τις οποίες τρεις είναι πρωταρχικές: η εσωτερική, η εξωτερική και η ενδιάμεση δύναμη. Η εσωτερική δύναμη διαιρείται σε τρεις κατηγορίες: *σαμβιτ*, *χλαντινι* και *σανντινι*.

Η δύναμη *χλαντινι* είναι η δύναμη της ευχαρίστησης, της χαράς. Θα πρέπει να γνωρίζουμε πάντοτε ότι και εμείς έχουμε αυτή τη δύναμη της αναζήτησης χαράς. Όλοι επιδιώκουμε να νιώσουμε ευχαρίστηση: αυτή είναι η φύση του ζωντανού όντος. Προς το παρόν προσπαθούμε να απολαύσουμε τη δύναμη της χαράς που διαθέτουμε σε αυτή την υλική κατάσταση με αυτό το σώμα, με σωματική επαφή. Πιστεύετε όμως ότι ο Κρίσνα, ο οποίος είναι πάντοτε Πνευματικός θα αναζητήσει και Εκείνος ευχαρίστηση σε αυτό το υλικό επίπεδο; Τι ανοησία είναι αυτή; Ο Κρίσνα περιγράφει αυτόν τον κόσμο ως εφήμερο και γεμάτο δυστυχίες.

Πιστεύετε ότι ο Κρίσνα θα αναζητούσε ευχαρίστηση σε αυτή την υλική μορφή; Πώς είναι δυνατό; Είναι η Υπέρτατη Ψυχή, το Υπέρτατο Πνεύμα· πώς θα μπορούσε να αναζητήσει ευχαρίστηση στην ύλη;

Συνεπώς, προκειμένου να μάθουμε πώς μπορεί ο Κρίσνα να βρει ευχαρίστηση, θα πρέπει να μελετήσουμε τα πρώτα εννέα Άσματα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Στο Δέκατο Άσμα παρουσιάζεται η χαροποιός δύναμη του Κρίσνα, καθώς παίζει με τη Ρανταράνι και τις δεσποινίδες της Βράτζα. Δυστυχώς, άνθρωποι περιορισμένης νοημοσύνης πηγαίνουν κατευθείαν στις διασκεδάσεις του Κρίσνα με τη χαροποιό Του δύναμη στο *ντασαμα-σανντα*, το Δέκατο Άσμα. Οι ζωγραφιές του Κρίσνα που αγκαλιάζει τη Ρανταράνι ή ο χορός Του με τις βοσκοπούλες (χορός *ρασα*) δυστυχώς δεν κατανοούνται από τους κοινούς ανθρώπους, επειδή δεν κατανοούν τον Κρίσνα. Πιστεύουν εσφαλμένα ότι ο Κρίσνα είναι σαν εμάς και ότι αγκαλιάζει τις γκόπι όπως ακριβώς εμείς θέλουμε να αγκαλιάσουμε ένα νεαρό κορίτσι. Αυτοί οι άνθρωποι γράφουν επίσης και βιβλία, επειδή πιστεύουν πως αυτή είναι μία θρησκεία σύμφωνα με την οποία μπορούμε να έχουμε σεξουαλική ικανοποίηση και ταυτόχρονα να είμαστε θρήσκοι. Αυτό ονομάζεται *πρακρίτα-σαχατζία*, υλιστική λαγνεία.

Θα πρέπει να κατανοήσουμε τι είναι οι Ράντα-Κρίσνα. Η Ράντα και ο Κρίσνα παρουσιάζουν τη χαροποιό δύναμη της εσωτερικής ενέργειας του Κρίσνα. Αυτή η χαροποιός δύναμη της εσωτερικής ενέργειας του Κρίσνα είναι ένα πολύ δύσκολο θέμα, εκτός εάν κατανοήσει κανείς τι είναι ο Κρίσνα. Ο Κρίσνα δεν μπορεί να δει καμία ευχαρίστηση στον υλικό κόσμο, αλλά διαθέτει χαροποιό δύναμη. Επειδή είμαστε μικρά κομμάτια του Κρίσνα, η χαροποιός δύναμη βρίσκεται και μέσα μας, αλλά προσπαθούμε να εμφανίσουμε αυτή τη δύναμη στην ύλη, ενώ ο Κρίσνα όχι. Το αντικείμενο της χαροποιού δύναμης του Κρίσνα είναι η Ρανταράνι. Αυτό σημαίνει ότι ο Κρίσνα παρουσιάζει τη δύναμή Του, δηλαδή την ενέργειά Του, ως Ρανταράνι, και έπειτα ανταλλάσσει μαζί Της ιστορίες αγάπης. Ο Κρίσνα δεν βρίσκει ευχαρίστηση στην εξωτερική ενέργεια. Αυτό είναι πολύ δύσκολο να κατανοηθεί, αλλά προσπαθείστε. Ο Κρίσνα παρουσιάζει την εσωτερική Του ενέργεια, τη χαροποιό Του

δύναμη, ως Ρανταράνι. Αυτό σημαίνει ότι ο Κρίσνα παρουσιάζει τον Εαυτό Του. Όπως έχει τόσο πολλές προεκτάσεις, τόσο πολλές επεκτάσεις και τόσο πολλές ενσαρκιώσεις, έτσι και η Ρανταράνι είναι η εκδήλωση της εσωτερικής χαροποιού Του δύναμης.

Η Ρανταράνι είναι και αυτή ο Κρίσνα. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της ενέργειας και του ενεργητικού. Χωρίς ενέργεια είναι χωρίς νόημα ο ενεργητικός, και χωρίς τον ενεργητικό είναι χωρίς νόημα η ενέργεια. Κατά τον ίδιο τρόπο, χωρίς τη Ράντα είναι χωρίς νόημα ο Κρίσνα, και χωρίς τον Κρίσνα είναι χωρίς νόημα η Ράντα. Γι' αυτόν τον λόγο, η φιλοσοφία των Βαϊσνάβα πρώτα απ' όλα λατρεύει την εσωτερική χαροποιό δύναμη του Υπερτάτου Κυρίου. Έτσι ο Κύριος και η δύναμή Του αναφέρονται πάντα ως Ράντα-Κρίσνα. Παρόλο που ο συγγραφέας πρόκειται να εξηγήσει τις πολυπλοκότητες αυτής της χαροποιού δύναμης, αναφέρει πρώτα το όνομα της Ράντα. Παρόμοια, όσοι λατρεύουν το Όνομα του Ναράγιανα προφέρουν πρώτα το όνομα της Λάκσμι· όσοι λατρεύουν τον Κυριο Ράμα προφέρουν πρώτα το όνομα της Σίτα. Σίτα-Ράμα, Ράντα-Κρίσνα, Λάκσμι-Ναράγιανα, η δύναμη πάντα προηγείται.

Η Ράντα και ο Κρίσνα είναι Ένα. Όταν ο Κρίσνα θέλει να απολαύσει, φανερώνεται ως Ρανταράνι. Η πνευματική ανταλλαγή αγάπης μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα είναι η παρουσίαση της εσωτερικής δύναμης ή χαροποιού δύναμης του Κρίσνα. Λέμε «όταν» ο Κρίσνα θέλει, μολονότι το πότε ακριβώς ο Κρίσνα θέλησε, δεν μπορούμε να το πούμε. Μιλάμε όμως με αυτόν τον τρόπο επειδή στην υπό όρους ζωή θεωρούμε ότι όλα έχουν μία αρχή. Στην απόλυτη ή πνευματική ζωή δεν υπάρχει ούτε αρχή ούτε τέλος. Αλλά για να καταλάβουμε ότι η Ράντα και ο Κρίσνα είναι Ένα και ότι χωρίζουν, το ερώτημα «πότε;» έρχεται αυτομάτως στον νου. Όταν ο Κρίσνα θέλησε να απολαύσει τη χαροποιό Του δύναμη, φανερώθηκε στην ξεχωριστή Μορφή της Ρανταράνι και όταν θέλησε να καταλάβει τον Εαυτό Του μέσω της Ράντα, ενώθηκε με τη Ρανταράνι, και αυτή η ενοποίηση ονομάζεται Κύριος Τσετάνια.

Γιατί ο Κρίσνα πήρε τη μορφή του Τσετάνια Μαχαπρασμπού; Αυτό θα εξηγηθεί. «Τι συνιστά το μεγαλείο της αγάπης της Ράντα;» ρωτά ο Κρίσνα. «Γιατί είναι τόσο ερωτευμένη μ' Εμένα; Ποιο είναι το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό Μου που την γοητεύει τόσο πολύ; Και με ποιον τρόπο Με αγαπά;». Είναι ο Υπέρτατος - γιατί λοιπόν να έλκεται από την αγάπη κάποιου; Είναι πλήρης αφ' Εαυτού. Αποζητούμε την αγάπη μίας γυναίκας επειδή είμαστε ατελείς. Η αγάπη μίας γυναίκας, εκείνη η δύναμη και η ευχαρίστηση, απουσιάζει από τον άνδρα και γι' αυτό ο άνδρας θέλει μία γυναίκα. Αλλά ο Κρίσνα εκφράζει έκπληξη: «Γιατί Με θέλγει η Ρανταράνι; Και ποια είναι η ιδιαίτερη σημασία Μου που γοητεύει τη Ρανταράνι τόσο πολύ; Όταν η Ρανταράνι αισθάνεται την αγάπη Μου, τι αισθάνεται ακριβώς;». Προκειμένου να γευθεί την ουσία αυτής της ερωτικής ιστορίας, ο Κρίσνα εμφανίσθηκε όπως η Σελήνη εμφανίζεται στον ορίζοντα της θάλασσας. Όπως από την ανακίνηση της θάλασσας δημιουργήθηκε η Σελήνη, έτσι και αναδεύοντας τις πνευματικές ερωτικές ιστορίες, εμφανίσθηκε η Σελήνη ως Τσετάνια Μαχαπρασμπού, που η επιδερμίδα Του είχε χρώμα χρυσαφί, ακριβώς σαν της Σελήνης. Αυτή η γλώσσα είναι μεταφορική, αλλά εκφράζει το νόημα της εμφάνισης του Τσετάνια Μαχαπρασμπού. Η πλήρης σημασία της εμφάνισής Του θα εξηγηθεί σε επόμενα κεφάλαια.

Ο συγγραφέας της *Τσετανια-τσαριταμριτα* περιγράφει την εκδήλωση του Υπερτάτου. Αφού προσφέρει τα σέβη του στον Κύριο Τσετάνια, στη συνέχεια προσφέρει τα σέβη του στον Νιτιανάντα. Ποιος είναι ο Νιτιανάντα; Εξηγεί ότι ο Νιτιανάντα φανερώνεται πρώτα απ' όλα ως Σανκάρσανα, ο οποίος είναι η πηγή του Μάχα-Βίσνου, μίας μορφής του Θεού. Αυτή η πρώτη εκδήλωση του Κρίσνα είναι ο Μπαλαράμα και μετά ο Σανκάρσανα και μετά τον Σανκάρσανα ο Πραντιούμνα. Με αυτόν τον τρόπο επεκτείνεται ο Κρίσνα. Συμβαίνει όπως ακριβώς υπάρχει ένα αρχικό νερό, και από αυτό το αρχικό νερό ανάβει ένα άλλο νερό και μετά ένα άλλο νερό – αυτό εξηγείται στην *Μπραμα-σαμχίτα*. Ο Υπέρτατος Κύριος Γιοβίντα είναι το Αρχικό Κερί, και από αυτό το Αρχικό Κερί ανάβουν χιλιάδες άλλα κεριά, το ένα μετά το άλλο, και ονομάζονται Βίσνου. Όπως πολλά κεριά μαζί παρουσιάζουν ένα πολύ ωραίο φωτεινό

θέαμα, παρόμοια, και ο Κρίσνα έχει επεκταθεί σε τόσο πολλά φώτα. Και εμείς επίσης είμαστε φώτα. Είμαστε μικρότερα φώτα, ενώ ο Βίσνου είναι το μεγαλύτερο φως. Αλλά όλα τα φώτα είναι Κρίσνα, επεκτάσεις του Κρίσνα.

Όταν είναι απαραίτητο να δημιουργήσει το υλικό σύμπαν, ο Βίσνου επεκτείνεται ως Μάχα-Βίσνου. Αυτός ο Μάχα-Βίσνου ξαπλώνει στον Ωκεανό της Αιτίας και εκπνέει όλα τα Σύμπαντα από τα ρουθούνια Του. Όλα τα Σύμπαντα πηγάζουν από τον Ωκεανό της Αιτίας. Αυτό το Σύμπαν επιπλέει επίσης στον Ωκεανό της Αιτίας. Έξω από αυτά τα Σύμπαντα υπάρχει νερό. Ίσως έχετε δει την εικόνα του Βάμανα Ντέβα όταν άπλωσε το πόδι Του μέχρι το κάλυμμα του ουρανού αυτού του Σύμπαντος. Δημιουργήθηκε μία τρύπα, και μέσα από αυτή την τρύπα που άνοιξε το πόδι Του έσταξε στο Σύμπαν το νερό Κάρανα, νερό από τον Ωκεανό της Αιτίας. Μία μικρή σταγόνα αυτού του νερού κυλάει στη Γη και είναι ο Ποταμός Γάγγης. Γι' αυτό ο Γάγγης είναι αποδεδειγμένος ως το πλέον ιερό νερό του Βίσνου και λατρεύεται από όλους τους Ινδουιστές, από τα Ιμαλάια έως κάτω στον Κόλπο της Βεγγάλης. Ο Μάχα Βίσνου που είναι ξαπλωμένος στον Ωκεανό της Αιτίας είναι πλήρης επέκταση του Μπαλαράμα. Στο *μαχα-μαντρα* Χάρε Κρίσνα, η λέξη Ράμα αναφέρεται στον Μπαλαράμα, δηλαδή τον Νιτιανάντα.

Ο συγγραφέας της *Τσετανια-τσαριταμριτα* περιγράφει «εκείνο που βρίσκεται πέραν αυτής της υλικής δημιουργίας.» Η κοσμική υλική επέκταση ονομάζεται Μάγια, επειδή δεν έχει αιώνια ύπαρξη. Μερικές φορές εκδηλώνεται και μερικές φορές δεν εκδηλώνεται. Γι' αυτό αποκαλείται Μάγια. Ο συγγραφέας, ο Κρίσνα Ντας, λέει «πέραν αυτής της εφήμερης εκδήλωσης». Στο Όγδοο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* εξηγείται ότι υπάρχει μία άλλη Φύση, η οποία είναι αιώνια και η οποία είναι πέραν του *βιακτα* και του *αβιακτα*. *Βιακτα* σημαίνει εκδηλωμένο και *αβιακτα* σημαίνει μη εκδηλωμένο. Ο υλικός κόσμος έχει μία εκδηλωμένη πλευρά και μία δυνητική κατάσταση, η οποία ονομάζεται μη εκδηλωμένη. Πέραν του δυνητικού μη εκδηλωμένου σταδίου και του εκδηλωμένου σταδίου, υπάρχει μία άλλη πνευματική Φύση. Μπορούμε

να κατανοήσουμε αυτήν την ανώτερη Φύση ως τη ζώσα δύναμη. Αυτό περιγράφεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Αυτή η ζώσα δύναμη εκδηλώνεται μέσα στο σώμα· το σώμα ανήκει στην κατώτερη Φύση, την ύλη. Η ανώτερη Φύση είναι το πνεύμα που κινεί τον κόσμο. Το σημάδι αυτής της ανώτερης Φύσης είναι η συνείδηση. Κατά τον ίδιο τρόπο, πέραν της υλικής φύσης υπάρχει μία άλλη ανώτερη Φύση, η οποία διαθέτει συνείδηση. Εκεί όλα διαθέτουν συνείδηση. Αυτό δεν μπορούμε να το φανταστούμε. Εδώ τα αντικείμενα δεν έχουν συνείδηση. Αλλά στον Πνευματικό Κόσμο το τραπέζι έχει συνείδηση, η γη έχει συνείδηση, το δέντρο έχει συνείδηση – όλα έχουν συνείδηση.

Δεν μπορούμε να φανταστούμε πόσο μακριά εκτείνεται αυτή η υλική εκδήλωση. Δεν υπάρχει μέτρηση. Όλα υπολογίζονται με βάση τη φαντασία ή με κάποια ατελή μέθοδο. Εδώ όμως δεχόμαστε πληροφορίες για το τι βρίσκεται πέραν του υλικού Σύμπαντος. Όσοι πιστεύουν στην πειραματική γνώση ίσως ρωτήσουν πώς είναι δυνατό αυτό. Δεν είμαστε σε θέση να υπολογίσουμε πόσο εκτείνεται αυτό το Σύμπαν ούτε να φτάσουμε ακόμη και στον πλησιέστερο πλανήτη. Πώς είναι, λοιπόν, δυνατό να αποκτήσουμε πληροφορίες πέραν αυτής της υλικής Φύσης; Εκείνο που βρίσκεται πέραν της δύναμης της αντίληψής μας ονομάζεται *ατσιντια*, ασύλληπτο. Είναι ανώφελο να επιχειρηματολογούμε για ό,τι είναι ασύλληπτο. Είναι ανώφελο. Και πώς θα μπορούσαμε άλλωστε, αφού είναι ασύλληπτο;

Πώς μπορούμε να φτάσουμε σε εκείνο που είναι ασύλληπτο για την περιορισμένη ενέργειά μας, για την περιορισμένη αντίληψη των αισθήσεών μας – πώς μπορούμε να φτάσουμε σε εκείνο το επίπεδο με λογικά επιχειρήματα; Μην κάνετε τον κόπο. Αλλά τότε, πώς μπορεί να γίνει γνωστό; Με το να το αποδεχτείτε. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* λέει: «Πρέπει να γίνει κατανοητό μέσω της μαθητικής διαδοχής». Όπως ο Μπράμα, το πρώτο πλάσμα της Δημιουργίας, δέχθηκε μαθήματα από τον Κρίσνα και μετέδωσε αυτή τη γνώση στον μαθητή του, τον Νάραντα, και ο Νάραντα μετέδωσε αυτή τη γνώση στον μαθητή του, τον Βιασαντέβα. Ο Βιασαντέβα την μετέδωσε στον μαθητή του, τον Μαντβατσάρια, και από

τον Μαντβατσάρια η γνώση φτάνει μέχρι τον Μανταβένντρα Πούρι, τον Τσβαρα Πούρι και από αυτόν στον Τσετάνια Μαχαπράμπού.

Μπορεί κάποιος να ρωτήσει, αν ο Τσετάνια Μαχαπράμπού είναι ο Ίδιος ο Κρίσνα, τότε γιατί χρειαζόταν έναν πνευματικό δάσκαλο; Ασφαλώς δεν χρειαζόταν έναν πνευματικό δάσκαλο, αλλά επειδή έπαιζε τον ρόλο του *ατσαρία* (κάποιου που διδάσκει πώς να συμπεριφέρεται κανείς στην πνευματική ζωή), δέχθηκε έναν πνευματικό δάσκαλο. Ακόμα και ο Κρίσνα δέχθηκε έναν Πνευματικό Δάσκαλο, γιατί αυτό είναι το σύστημα. Αν θέλεις να γνωρίσεις εκείνο το οποίο είναι ασύλληπτο, πρέπει να δεχθείς τη μαθητική διαδοχή. Επειδή η γνώση κατέρχεται από τον Υπέρτατο, είναι τέλεια. Ας υποθέσουμε ότι πριν από εκατό γενιές, υπήρχε κάτι εμπιστευτικό που ο πρόγονός σας είπε στον γιο του, κάτι το οποίο τελικώς έφτασε μέχρι εσάς. Παρόλο που δεν έχετε άμεση επαφή με το αρχικό πρόσωπο, επειδή έφτασε σ' εσάς μέσω μιας διαδοχικής σειράς ανθρώπων, εκφράζει την ίδια αλήθεια.

Πώς πληροφορήθηκε ο Μπράμα αυτού του είδους τη γνώση; Και αυτό επίσης αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Ο πρώτος μορφωμένος λόγιος είναι ο Μπράμα· ο δε Κρίσνα, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας, αποτύπωσε υπερβατική γνώση μέσα στην καρδιά του Μπράμα. *Μέσω της καρδιάς*. Υπάρχουν, λοιπόν, δύο μέθοδοι απόκτησης γνώσης: η μία μέθοδος εξαρτάται από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με τη μορφή της Υπέρτατης Ψυχής που βρίσκεται μέσα μας. Μας πληροφορεί. *Και επεκτείνεται επίσης ως Πνευματικός Δάσκαλος*, που μας πληροφορεί και αυτός.

Έτσι οι πληροφορίες μεταδίδονται και με τους δύο τρόπους, από μέσα και από έξω. Πρέπει απλώς να τις δεχθούμε. Αν δεχθούμε γνώση με αυτόν τον τρόπο, δεν έχει σημασία ότι είναι ασύλληπτη. Στην *Μπαγκαβαταμ* βρίσκουμε πολλές πληροφορίες σχετικά με τα πλανητικά συστήματα Βαϊκούντα, τα οποία βρίσκονται πέραν του υλικού Σύμπαντος.

Όπως και με την *Τσετανια-τσαριταμριτα*, η γνώση είναι εκεί και πρέπει απλώς να την λάβουμε. Πρέπει όμως να την δεχθούμε μέσω του

συστήματος *παραμπαρά*. Δεν μπορούμε να προσεγγίσουμε την Αλήθεια, η οποία είναι ασύλληπτη, με την πειραματική γνώση· είναι μάταιο. Θέλουμε να γνωρίσουμε τα πάντα μέσω πειραματικής γνώσης. Αυτό είναι ανοησία. Δεν είναι δυνατό. Σύμφωνα με τη βεδική μέθοδο, ο ήχος είναι απόδειξη. Ο ήχος έχει πολύ σημαντικό ρόλο στη βεδική κατανόηση. Ο ήχος αποτελεί απόδειξη αν είναι αγνός. Ακόμα και στον υλικό κόσμο πληροφορούμεθα και κατανοούμε πράγματα που συμβαίνουν χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά μέσω ηχητικών δονήσεων. Μόλις καλέσουμε κάποιον στο τηλέφωνο, υπάρχει ήχος. Στο Σαν Φρανσίσκο, 4.600 χιλιόμετρα μακριά, μόλις ακούσουμε τον ήχο «Σας μιλά ο κύριος τάδε», καταλαβαίνουμε. Η απόδειξη είναι ο ήχος. Πού βρίσκεται το πρόσωπο που δίνει την πληροφορία; Στέκεται μπροστά μας; Όχι. Αλλά μόλις ακούσουμε τον ήχο, ξέρουμε. Ο ήχος είναι η πλέον έγκυρη απόδειξη. Τα πράγματα αυτά, λοιπόν, λαμβάνονται μέσω ηχητικών δονήσεων.

Έχουμε την πληροφορία ότι πέρα από την κοσμική εκδήλωση υπάρχουν οι πολύ εκτεταμένοι πλανήτες Βαϊκούντα. Η υλική εκδήλωση αποτελεί μόνο το ένα τέταρτο της όλης εκδήλωσης. Δεν υπάρχει μόνο αυτό το Σύμπαν, αλλά αμέτρητα Σύμπαντα. Όπως υπάρχουν αμέτρητοι πλανήτες σε αυτό το Σύμπαν, έτσι και το Σύμπαν είναι ένα μόνο από τα αμέτρητα Σύμπαντα, και όλα μαζί είναι το ένα τέταρτο της εκδήλωσης της όλης Δημιουργίας. Τα υπόλοιπα τρία τέταρτα της εκδήλωσης είναι η Βαϊκούντα Λόκα, ο Πνευματικός Κόσμος. Στη Βαϊκούντα Λόκα κάθε Ναράγιανα έχει τέσσερις επεκτάσεις: τον Σανιάρσανα, τον Πραντιούμνα, τον Ανιρούντα και τον Βάσουντέβα. (Ο Σανιάρσανα αυτός είναι ο Νιτιανάντα). Αυτά τα Σύμπαντα περιβάλλουν το σώμα του Υπερτάτου· και ο Βίσνου είναι ο Αφέντης της υλικής φύσης.

Όπως ο σύζυγος και η σύζυγος συνδυάζονται για να δημιουργήσουν, έτσι και η Μάγια είναι η σύζυγος, ενώ ο Μάχα Βίσνου είναι ο σύζυγός της. Αυτό βεβαιώνεται και στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*: «Αυτή η εκτεταμένη υλική Φύση είναι η σύζυγός Μου, και όλα τα ζωντανά όντα γεννιούνται από Εμένα». Πώς έρχεται ο Βίσνου σε επαφή με τη Μάγια; Και η επαφή αυτή περιγράφεται επίσης στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα*. Μόνο με μια ματιά:

«Εριξε μια ματιά στην υλική Φύση και την γονιμοποίησε». Αυτό είναι Πνευματικό. Εμείς πρέπει να γονιμοποιούμε με ένα συγκεκριμένο τμήμα του σώματός μας, αλλά ο Υπερτατος Κύριος, ο Κρίσνα ή Βίσνου, μπορεί να γονιμοποιεί οποιοδήποτε τμήμα με οποιοδήποτε τμήμα. Κοιτάζοντας απλώς μπορεί να προκαλέσει σύλληψη. Το γιατί συμβαίνει αυτό εξηγείται στην *Μπραμα-σαμχίτα*: το πνευματικό σώμα του Υπερτάτου Κυρίου είναι τόσο ισχυρό, ώστε κάθε μέρος μπορεί να εκτελέσει τη δουλειά οποιουδήποτε άλλου μέρους. Εμείς μπορούμε να αγγίζουμε κάτι μόνο με το χέρι μας, αλλά ο Κρίσνα μπορεί να αγγίζει κάτι με τη ματιά Του. Εμείς μπορούμε να δούμε μόνο με τα μάτια μας· δεν μπορούμε να αγγίζουμε ή να μυρίσουμε με τα μάτια μας· αλλά ο Κρίσνα μπορεί να μυρίσει και να φάει με τα μάτια Του.

Όταν προσφέρουμε *πρασανταμ*, τροφή, στον Κρίσνα, δεν μπορούμε να Τον δούμε να τρώει, αλλά Αυτός τρώει κοιτάζοντας απλώς την τροφή. Απλώς κοιτάζοντας. Επειδή έχουμε το στόμα μας, νομίζουμε ότι αν δεν καταβροχθίσουμε κάτι, δεν μπορούμε να φάμε. Αλλά ότι *τα πάντα είναι πνευματικά*, αυτό δεν μπορούμε να το φανταστούμε. *Βλέπουμε* ότι προσφέρουμε κάτι στον Κρίσνα και ότι δεν τρώει. Είναι μόνο αποκύημα της φαντασίας μας ότι δέχεται το *πρασανταμ*; Όχι, δεν ισχύει αυτό. Τρώει πραγματικά, αλλά ο τρόπος που τρώει διαφέρει από τον δικό μας. Ο τρόπος που τρώμε θα είναι όμοιος με τον δικό Του όταν θα είμαστε και εμείς ολοκληρωτικά στο πνευματικό επίπεδο. Εκεί, κάθε μέρος του σώματος μπορεί να ενεργήσει για τα υπόλοιπα μέρη του σώματος.

Έχετε δει εκείνη τη ζωγραφιά όπου ο Μπράμα γεννιέται από τον αφαλό του Βίσνου, ο οποίος είναι ξαπλωμένος. Και η ενέργεια του Βίσνου, η Λάκσμι, η Θεά της Τύχης, Τον υπηρετεί, καθισμένη δίπλα στα πόδια Του. Ο Βίσνου δεν χρειάζεται τη Λάκσμι για να γεννήσει τον Μπράμα. Πώς, λοιπόν, μπορεί να πιστεύει κανείς ότι υπάρχει σεξουαλική ζωή στον Πνευματικό Κόσμο; Στον υλικό κόσμο το σεξ είναι απαραίτητο για την παραγωγή παιδιών, αλλά στον Πνευματικό Κόσμο μπορεί κάποιος να κάνει όσα παιδιά θέλει χωρίς βοήθεια από μία σύζυγο. Συνεπώς, εκεί δεν υπάρχει σεξουαλική ζωή. Ο Βίσνου παράγει τον Μπράμα από τον αφαλό

Του, χωρίς βοήθεια από τη σύζυγό Του. Υπάρχουν πολλές τέτοιες περιπτώσεις. Αυτή είναι η ασύλληπτη πνευματική ενέργεια. Επειδή δεν βιώνουμε την πνευματική ενέργεια, νομίζουμε ότι αυτές είναι φαντασικές ιστορίες. Όχι. Σκέφτεστε έτσι, επειδή δεν έχετε αντίληψη της πνευματικής ενέργειας. Είναι τόσο ισχυρή που μπορεί να κάνει οτιδήποτε. Έχει πλήρη ανεξαρτησία.

Από κάθε πόρο του σώματος του Μάχα Βίσνου πηγάζουν αυτά τα Σύμπαντα, σαν σπόροι, και έπειτα αναπτύσσονται. Εξέρχονται επίσης και με την εκπνοή Του. Όπως με κάποιον που είναι άρρωστος, η νόσος μεταδίδεται με τον ιδρώτα του, την αναπνοή του και με την επαφή του, και αυτό είναι επιστημονικό γεγονός. Αν κάποιος έχει μολυνθεί με το βακτήριο της ευλογιάς, μπορείς να αγγίζεις απλώς τον ιδρώτα του και να προσβληθείς και εσύ. Αυτό, λοιπόν, συμβαίνει ακόμα και στον υλικό κόσμο. Επομένως, είναι δυνατό. Δεν είναι αδύνατο. Χρειάζεται, απλώς κάποια διανοητική ικανότητα για να κατανοηθεί. Από το Πνευματικό Σώμα του Μάχα Βίσνου εκπορεύονται τόσο πολλά Σύμπαντα. Όταν εκπνέει εξέρχονται και όταν εισπνέει όλα τελειώνουν. Αυτό είναι το υλικό Σύμπαν. Φανταστείτε: η ύπαρξη κάθε Σύμπαντος περιέχεται μέσα σε μία αναπνοή του Βίσνου. Αυτό αναφέρεται στην *Μπραμα-σαμχίτα*. Έχουμε υπολογίσει την ηλικία του Μπράμα, αλλά δεν μπορούμε να υπολογίσουμε έστω και μία ημέρα του Μάχα Βίσνου. 4.200.000.000 χρόνια είναι μόνο δώδεκα ώρες του Μπράμα. Και ολόκληρη η ζωή του Μπράμα είναι μέσα στη διάρκεια μίας αναπνοής του Μάχα Βίσνου. Σκεφτείτε τη δύναμη της αναπνοής του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτός ο Μάχα Βίσνου δεν είναι παρά η μερική εκπροσώπηση του Κρίσνα.

Ύστερα έρχεται ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου, από τον οποίο γεννιέται ο Μπράμα. Και όπως ακριβώς μία μητέρα αυξάνει τα μέλη της οικογένειάς της, έτσι και ο Μπράμα, που δημιουργήθηκε από τον Γιαρμποντακασάγι Βίσνου, δημιούργησε ολόκληρη την ανθρώπινη κοινωνία, την κοινωνία των ζώων – τα πάντα. Η πλήρης επέκταση του Μάχα Βίσνου είναι ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου και η πλήρης επέκταση του Γιαρμποντακασάγι Βίσνου είναι ο Κσιροντακασάγι Βίσνου. Με αυτόν τον τρόπο, σε κάθε Σύμπαν υπάρχει ένας Γιαρμποντακασάγι

Βίσνου και ένας Κσιροντακασάγι Βίσνου. Ο Κσιροντακασάγι Βίσνου ξαπλώνει στον ωκεανό του γάλακτος, μέσα σε αυτό το Σύμπαν, και είναι ο Ελεγκτής και Συντηρητής του Σύμπαντος. Ο Μπράμα είναι ο Δημιουργός, ο Βίσνου είναι ο Συντηρητής και όταν χρειαστεί να καταστραφεί το Σύμπαν, τότε ο Σίβα έρχεται και τελειώνει τα πάντα.

Μέχρι τώρα, ο Κρίσνα Ντας Καβιράζ έχει συζητήσει τον Κύριο Τσετάνια και τον Κύριο Νιτιανάντα. Τώρα περιγράφει τον Αντβέιτα Ατσάρια. Στις πρωινές προσευχές μας τραγουδάμε τα Ονόματα του Κυρίου Τσετάνια και των συντρόφων Του:

σρι κρισνα τσετανια πραμπου νιτιαναντα

σρι αντβέιτα γκαντανταρα σριβασαντι γκωρα μπακτα βρινντα

Είναι όλοι επεκτάσεις του Ιδίου Ενός. Έτσι ο Αντβέιτα είναι επέκταση του Μάχα Βίσνου. Έχετε δει τη ζωγραφιά του Μάχα Βίσνου να είναι ξαπλωμένος στον Ωκεανό της Αιτίας και να εκπνέει αμέτρητα Σύμπαντα. Αυτός, λοιπόν, ο Μάχα Βίσνου ενσαρκώνεται ως Αντβέιτα. Έτσι ο Αντβέιτα Ατσάρια είναι η ενσάρκωση του Μάχα Βίσνου που δημιουργεί τον υλικό κόσμο μέσω της υλικής ενέργειας. Επομένως ο Αντβέιτα Ατσάρια είναι και Αυτός επίσης ο Κύριος ή μία επέκταση του Κυρίου. Γιατί ονομάζεται Αντβέιτα; Αντβέιτα σημαίνει μη δυαδικός. Έχει αυτό το όνομα επειδή δεν διαφέρει από τον Υπερτατο Κύριο. Και αποκαλείται Ατσάρια, δάσκαλος, επειδή διέδωσε τη Συνείδηση του Κρίσνα. Ως προς αυτό είναι ακριβώς σαν τον Τσετάνια Μαχαπραμπού, δηλαδή ενώ είναι ο Ίδιος ο Σρι Κρίσνα, εμφανίζεται ως ένας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα για να μας διδάξει πώς να αγαπήσουμε τον Κρίσνα. Ο Αντβέιτα Ατσάρια, λοιπόν, εμφανίσθηκε για να μοιράσει τη γνώση της Συνείδησης του Κρίσνα. Είναι και Αυτός ενσάρκωση του αφοσιωμένου υπηρέτη.

Ο Κρίσνα φανερώνεται σε πέντε διαφορετικές επεκτάσεις, και Αυτός, καθώς και όλοι οι σύντροφοί Του, εμφανίζονται ως αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου. Κάποιοι είναι σαν τον Αντβέιτα Ατσάρια, ενσάρκωση του Μάχα Βίσνου. Ένας από αυτούς είναι ο Μπάκτα Νιτιανάντα Πραμπού, που εμφανίσθηκε και Αυτός ως αφοσιωμένος υπηρέτης. Έτσι ο Τσετάνια Μαχαπραμπού είναι η Πηγή της ενέργειας για όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Αν καταφύγουμε στον Τσετάνια

Μαχαπραμπού για τη Συνείδηση του Κρίσνα, αυτή γίνεται πολύ εύκολη. Υπάρχει ένα πολύ ωραίο τραγούδι που λέει: «Αγαπημένε μου Κύριε Τσετάνια, Σε παρακαλώ δείξε μου το έλεός Σου, επειδή δεν υπάρχει κανένας τόσο ευσπλαχνικός όσο Εσύ. Έχεις κατέβει για να σώσεις όλες τις πεσμένες ψυχές, αλλά δεν θα βρεις ψυχή πιο πεσμένη από εμένα· γι' αυτό η έκκλησή μου να σωθώ είναι κατεπείγουσα. Επειδή αποστολή Σου είναι να σώσεις τις πεσμένες ψυχές και κανείς δεν είναι πιο πεσμένος από εμένα, έχω προτεραιότητα».

Τώρα ο συγγραφέας της *Τσετανια-τσαριταμριτα*, ο Κρίσνα Ντας, αρχίζει να προσφέρει την υποταγή του στον Κρίσνα. Ήταν κάτοικος της Βρινντάβανα και μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης. Κάποια περιστατικά από τη ζωή του θα περιγραφούν στο Πέμπτο Κεφάλαιο του έργου. Είχε ζήσει στην Κάτβα, μία μικρή επαρχιακή πόλη στην περιοχή του Μπουρντβάν στη Βεγγάλη. Η οικογένειά του λάτρευε και εκείνη τους Ράντα-Κρίσνα και κάποτε, όταν υπήρξε μία παρανόηση στην οικογένειά του σχετικά με την υπηρεσία αφοσίωσης, ο Νιτιανάντα Πραμπού τον συμβούλεψε σε ένα όνειρο να αφήσει το σπίτι του και να πάει στη Βρινντάβανα. Παρόλο που ήταν πολύ ηλικιωμένος, ξεκίνησε το ίδιο βράδυ και πήγε να ζήσει στη Βρινντάβανα. Εκεί συνάντησε κάποιους από τους Γιοσουάμι. Ο τάφος του βρίσκεται ακόμη στον ναό Ράντα Νταμοντάρ, όπου έζησα και εγώ στη Βρινντάβανα. Αυτός είναι ο Κρίσνα Ντας Καβιράζ Γιοσουάμι, ο συγγραφέας της *Τσετανια-τσαριταμριτα*, την οποία του ζήτησαν να γράψει οι αφοσιωμένοι υπηρέτες της Βρινντάβανα. Άρχισε τη συγγραφή του έργου σε πολύ προχωρημένη ηλικία, αλλά με τη χάρη του Κυρίου Τσετάνια τελείωσε αυτό το ωραίο και πολύ έγκυρο βιβλίο πάνω στη ζωή και τη φιλοσοφία του Τσετάνια: «*Ο Χαρακτήρας και τα Έργα της Αιώνιας Ζώσας Δύναμης*».

Επειδή έζησε στη Βρινντάβανα, τρεις ναοί είναι πολύ σημαντικοί: ο ναός Μάνταν-μοχάν, ο ναός του Γιοβίνντα και ο ναός του Γιοπινάτ. Αυτούς τους ναούς τους επισκέπτονται όλοι οι προσκυνητές. Περίπου τριακόσια ή τετρακόσια χρόνια μετά την κατασκευή αυτών των ναών, με την ανάπτυξη της πόλης της Βρινντάβανα, χτίστηκαν πολλοί άλλοι ναοί, αλλά όταν ζούσε εκεί ο Κρίσνα Ντας Γιοσουάμι, δεν υπήρχαν τόσο

πολλοί ναοί. Οι μόνοι βασικοί ναοί ήταν αυτοί οι τρεις. Οι ναοί Μάντανα-μοχάν, Γιοβίνντα και Γιοπινάτ. Επειδή ήταν κάτοικος της Βρινντάβανα, έπρεπε να προσφέρει τα σέβη του στις θεότητες αυτών των ναών. Προσφέρει τον σεβασμό του θεωρώντας τον εαυτό του αναρμόδιο και πολύ αργό στην πρόοδό του. Ζητά τη χάρη του Θεού: «Η πρόοδος μου στην πνευματική ζωή είναι πολύ αργή και γι' αυτό ζητώ τη βοήθειά Σου».

Προσικυνά πρώτα τη Βιγκραχά. Σύμφωνα με την υπηρεσία αφοσίωσης, Βιγκραχά είναι η Θεότητα που μπορεί να μας βοηθήσει να εναρμονισθούμε με τη Συνείδηση του Κρίσνα. Η πρώτη μας δουλειά είναι να γνωρίσουμε τον Κρίσνα και τη σχέση μας με τον Κρίσνα. Το να γνωρίσει κανείς τον Κρίσνα σημαίνει να γνωρίσει τον εαυτό του, και το να γνωρίσει κανείς τον εαυτό του σημαίνει να γνωρίσει τη σχέση του με τον Κρίσνα. Ποια είναι η σχέση μας με τον Κρίσνα; Αυτό το μαθαίνει κανείς λατρεύοντας τη Βιγκραχά Μάντανα-μοχάν. Γι' αυτό, ο Κρίσνα Ντας Γιοσουάμι εδραιώνει πρώτα τη σχέση του με τη Βιγκραχά Μάντανα-μοχάν. Όταν αυτή η σχέση εδραιωθεί, τότε αρχίζει κανείς να λειτουργεί. Η λειτουργική θεότητα είναι ο Γιοβίνντα.

Προσφέρει, λοιπόν, την υποταγή του στον Γιοβίνντα, ο οποίος κατοικεί στη Βρινντάβανα. Βρινντάβανα είναι ο τόπος όπου υπάρχουν δέντρα της επιθυμίας. Στον πνευματικό κόσμο της Βρινντάβανα η γη είναι φτιαγμένη από φιλοσοφική λίθο και τα δέντρα είναι γνωστά ως δέντρα της επιθυμίας. Δέντρα της επιθυμίας σημαίνει πως οτιδήποτε θελήσεις, μπορείς να το έχεις. Στη Βρινντάβανα ο Κύριος φροντίζει πνευματικές αγελάδες, που είναι γνωστές ως αγελάδες *σουραμπι* και λατρεύεται από χιλιάδες γιόπι, βοσκοπούλες, που είναι όλες Θεές της Τύχης. Όταν ο Κρίσνα κατεβαίνει στον υλικό κόσμο, αυτή η ίδια Βρινντάβανα κατεβαίνει μαζί Του. Ακριβώς όπως όταν ένας Κυβερνήτης ή ένας Πρόεδρος πηγαίνει κάπου, όλη η συνοδεία του με τα παρελκόμενα που τον συνοδεύουν –γραμματείς, στρατιωτικοί ακόλουθοι, κλπ.- πηγαίνουν εκεί μαζί του. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν έρχεται ο Κρίσνα, η γη Του έρχεται και αυτή μαζί Του. Γι' αυτό η Βρινντάβανα θεωρείται ότι δεν βρίσκεται στον υλικό κόσμο. Και γι' αυτό οι αφοσιωμένοι υπηρέτες βρίσκουν καταφύγιο στη Βρινντάβανα. Η Βρινντάβανα στην Ινδία

θεωρείται πιστό αντίγραφο της αρχικής Βρινντάβανα· και γι' αυτό θα πρέπει να αποδεχθεί κανείς ότι τα δέντρα της Βρινντάβανα είναι τα ίδια δέντρα της επιθυμίας, τα *καλπα μπρικσα*. Μπορεί να πει κάποιος για τα δέντρα της Βρινντάβανα, «Α! Μπορώ να ζητήσω οτιδήποτε;». Αλλά θα πρέπει πρώτα απ' όλα να γίνεις αφοσιωμένος υπηρέτης. Δεν μπορείς να πας και να τα εξετάσεις για να δεις αν αυτά τα δέντρα είναι δέντρα της επιθυμίας. Πράγματι, όταν οι Γιοσουάμι ήταν εκεί, τα *καλπα μπρικσα* ήταν εκεί. Ο κάθε Γιοσουάμι ήταν κάτω από ένα δέντρο για μία νύχτα και όλες οι ανάγκες τους ικανοποιούνταν. Πώς, λοιπόν, θα μπορούσαν να ζήσουν με αυτόν τον τρόπο αν τα δέντρα δεν ήταν τόσο καλά όσο και τα δέντρα της επιθυμίας; Για τους συνηθισμένους ανθρώπους μπορεί να φαίνεται αξιοθαύμαστο το ότι οι Γιοσουάμι μπορούσαν να ζουν κάτω από ένα δέντρο για ένα βράδυ και κάτω από ένα άλλο δέντρο το άλλο βράδυ και να έχουν όλα όσα χρειάζονταν. Είναι όμως εντελώς δυνατό. Καθώς προοδεύουμε στην υπηρεσία αφοσίωσης, μπορούμε να το συνειδητοποιήσουμε αυτό.

Ένας άλλος αφοσιωμένος υπηρέτης, ένας Ατσάρια, λέει για τη Βρινντάβανα: «Όταν καθαρίσει ο νους μου από κάθε βρόμικη επιθυμία για υλικές απολαύσεις, τότε θα μπορέσω να δω τη Βρινντάβανα!». Έτσι, λοιπόν, η Βρινντάβανα βιώνεται πραγματικά από πρόσωπα που έχουν τελειώσει με τις υλικές απολαύσεις. Τα πάντα είναι πνευματικά. Αυτό αποκαλύπτεται. Δεν μπορούμε να το θέσουμε υπό αμφισβήτηση. Καθώς αποκτάτε περισσότερη Συνείδηση του Κρίσνα, όλα σας αποκαλύπτονται.

Στην πραγματικότητα, η Βρινντάβανα είναι εξίσου καλή με τη Πνευματική Βρινντάβανα και γι' αυτό ο Κρίσνα Ντας Καβιράζ Γιοσουάμι λέει ότι κάτω από ένα από τα δέντρα της επιθυμίας στη Βρινντάβανα βρίσκεται ένας όμορφος θρόνος στολισμένος με πολύτιμα πετράδια, πάνω στον οποίο είναι καθισμένοι η Ρανταράνι και ο Κρίσνα. Και οι αγαπημένοι Του φίλοι, καθώς και οι γιόπι - όλοι Τούς υπηρετούν. Άλλος τραγουδάει, άλλος χορεύει, άλλος προσφέρει ξηρούς καρπούς και αναψυκτικά και κάποιος άλλος Τούς στολίζει με λουλούδια. Υπάρχουν έτσι 108 γιόπι που είναι μόνιμοι σύντροφοι των Σρι Ράντα και Κρίσνα. Η σκηνή αυτή περιγράφεται στην *Τσετανια-τσαριταμριτα*.

Στην Ινδία είναι ακόμη τρόπος διασιέδασης να καθίσει κάποιος πάνω σε ένα αιωρούμενο θρόνο, που όταν κινείται είναι πολύ αναζωογονητικό. Σε κάθε σπίτι υπάρχει ένας κρεμαστός θρόνος, και όταν κάποιος επιστρέφει στο σπίτι από τη δουλειά του, κινείται για λίγο σε αυτό το κάθισμα και αισθάνεται αναζωογονημένος. Το ίδιο σύστημα επικρατεί και σήμερα, ειδικά τον μήνα του Σραβάμ, τον Ιούλιο, όταν γίνεται η τελετή που ονομάζεται *Τζουλουν*. Κατά τη διάρκεια του *Τζουλουν*, σε όλα τα σπίτια -όχι μόνο στη Βριντάβανα, αλλά σε όλη την Ινδία- οι άνθρωποι κρεμάνε θρόνους. Σε κάθε σπίτι και σε κάθε χωριό τοποθετούν τον Κρίσνα και τη Ράντα, Τους στολίζουν με λουλούδια, κουνούν τον θρόνο και προσφέρουν χορούς και *κιρτανα*. Αν θέλετε μπορείτε να εισαγάγετε αυτό το σύστημα και εδώ. Το *Τζουλουν* διαρκεί έναν μήνα, οι ναοί είναι στολισμένοι, και χιλιάδες επισκέπτες έρχονται ως θεατές. Συνήθως, τότε οι άνθρωποι πηγαίνουν στη Βριντάβανα. Ο Κρίσνα και η Ράντα είναι καθισμένοι στον θρόνο, περιστοιχισμένοι από τους φίλους Τους.

Ο Κρίσνα Ντας λέει, «Προσφέρω τον σεβασμό μου στη Ράντα και τον Κρίσνα». Η θεότητα Ράντα και Κρίσνα μας δείχνει πώς να υπηρετούμε τη Ράντα και τον Κρίσνα. Η θεότητα Μάντανα-μοχάν είναι για να εδραιώσει ότι «Είμαι ο αιώνιος υπηρέτης Σας». Με τον Γιοβίντα, υπάρχει πράγματι αποδοχή υπηρεσίας. Γι' αυτό είναι η λειτουργική θεότητα.

Η επόμενη θεότητα είναι ο Γιοπινάτα. Ο συγγραφέας προσφέρει εδώ ευλογίες στο κοινό εν ονόματι του Γιοπινάτ, του Αφέντη και Ιδιοκτήτη των γκόπι, που γοήτευε όλες τις γκόπι με τον ήχο της φλογέρας Του, επειδή ήθελε να χορέψει μαζί τους. Αυτό περιγράφεται στο Δέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβατ*. Κάποιες από τις γκόπι κοιμούνται με τους άνδρες τους, κάποιες άλλες αρμέγουν τις αγελάδες για γάλα, κάποιες άλλες φροντίζουν τα παιδιά τους – όλες τους ήταν πολυάσχολα νέα κορίτσια. Αλλά αμέσως μόλις άκουγαν τη φλογέρα του Κρίσνα, έφευγαν από τα σπίτια τους.

Όλες αυτές οι γκόπι ήταν παιδικές φίλες του Κρίσνα. Στην Ινδία τα κορίτσια παντρεύονται μέχρι την ηλικία των δώδεκα ετών, ενώ τα αγόρια

δεν παντρεύονται πριν από τα δεκαοχτώ. Ο Κρίσνα, που ήταν δεκαπέντε ή δεκαέξι ετών εκείνη την εποχή, δεν ήταν παντρεμένος. Καλούσε αυτά τα κορίτσια από τα σπίτια τους, παρόλο που ήταν παντρεμένα, και τα προσκαλούσε να χορέψουν μαζί Του. Ο χορός αυτός ονομάζεται χορός *ρασα*. Αμέσως μόλις άκουγαν αυτόν τον υπερβατικό ήχο της φλογέρας, όλες οι γιόπι έρχονταν και Τον συναντούσαν σε ένα συγκεκριμένο μέρος, που λεγόταν *Μπονσιμπατ*. Αν πάτε στη Βριντάβανα, θα δείτε ότι αυτό το *Μπονσιμπατ* υπάρχει ακόμη. Είναι ένα μέρος καθαγιασμένο, και προσκυνητές από όλα τα μέρη πηγαίνουν εκεί για να προσφέρουν τα σέβη τους. Μπορεί να ακούγεται απίστευτο, αλλά λέγεται πως τα δέντρα είναι τα ίδια δέντρα που ήταν εκεί την εποχή του Κρίσνα. Ωστόσο, αυτό δεν προκαλεί έκπληξη, επειδή είδα κάποια κόνκινα δέντρα στο Δάσος Muir, στο Σαν Φρανσίσκο, τα οποία λέγεται πως έχουν ηλικία επτά χιλιάδων ετών. Δεν είναι, επομένως, αδύνατο.

Ο Κρίσνα κατήλθε πριν 5.000 χρόνια, και αν κάποια από τα δέντρα στέκονται ακόμα, δεν είναι χωρίς προηγούμενο, επειδή και εδώ επίσης υπάρχουν πολύ παλιά δέντρα. Το συγκεκριμένο δέντρο κάτω από το οποίο ο Κρίσνα καλούσε τις γιόπι να έλθουν και να χορέψουν τον χορό *ρασα* τη νύχτα μαζί Του, αυτό το δέντρο είναι ακόμα εκεί. Περιγράφεται στην *Τσετανια-τσαριταμριτα*.

«Είθε ο Γιοπινάτα, ο Αφέντης των γιόπι, ο Κρίσνα, να σας ευλογεί. Είθε να είστε ευλογημένοι από τον Γιοπινάτα». Ο Κρίσνα Ντας Καβιράζ Γιοσουάμι καλεί τις ευλογίες του Γιοπινάτ, επειδή ο Γιοπινάτ γοήτευε τις γιόπι. Όπως προσέλυσε τις γιόπι με τον γλυκό ήχο της φλογέρας Του, έτσι επιθυμεί ο συγγραφέας να προσελκύσει και τον δικό σας νου με την ίδια υπερβατική δόνηση.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΣΕΤΑΝΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ο Ρούπα Γιοσουάμι και ο νεότερος αδελφός του Ανουπάμ (Βάλλαμπα)
συναντούν του Κύριο Τσετάνια στο Πραγιάνγκ (Αλλαχαμπάντ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η διδασκαλία στον Ρούπα Γκοσουάμι

Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι, ο νεότερος αδελφός του Σανάτανα Γκοσουάμι, πήγε στο Πραγιάνγκι, το σύγχρονο Αλλαχαμπάντ, με τον νεότερο αδελφό του Βάλλαμπια, και όταν άκουσαν ότι ο Κύριος Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού έμενε εκεί, χάρηκαν και οι δύο πολύ. Πήγαν να δουν τον Κύριο Τσετάνια και είδαν ότι ο Κύριος επρόκειτο να επισκεφθεί τον ναό του Μπίνντου-Μάνταβα. Στον δρόμο προς τον ναό, ο Κύριος έψελνε και χόρευε, και χιλιάδες άνθρωποι Τον ακολουθούσαν. Κάποιοι άνθρωποι έκλαιγαν, κάποιοι γελούσαν, κάποιοι χόρευαν και κάποιοι τραγουδούσαν. Κάποιοι έπεφταν στο έδαφος, προσκυνώντας τον Κύριο. Όλοι τους φώναζαν δυνατά το άγιο όνομα, «*Κρισνα, Κρισνα*». Λέγεται ότι παρά το γεγονός ότι βρίσκεται στη συμβολή των ποταμών Γάγγη και Γιαμούνα, το Πραγιάνγκι δεν είχε πλημμυρίσει ποτέ μέχρι την εμφάνιση του Τσετάνια Μαχαπραμπού, οπότε η πόλη πλημμύρισε από αγάπη για τον Κρίσνα.

Οι δύο αδελφοί, ο Ρούπα Γιοσουάμι και ο Βάλλαμπα, είδαν το μεγάλο πλήθος και την υπέροχη σιηνή μένοντας μακριά, σε ένα μέρος χωρίς συνωστισμό. Ο Κύριος χόρευε, σηκώνοντας τα δυο Του χέρια και φώναζε, «*Χαρίμπολ! Χαρίμπολ!*». Οι άνθρωποι που ήταν συγκεντρωμένοι εκεί ήταν κατάπληκτοι βλέποντας τις υπέροχες δραστηριότητες του Κυρίου. Ήταν πολύ δύσκολο να περιγράψει κανείς την πραγματική κατάσταση. Ο Κύριος γνωρίστηκε με έναν μπράμανα από την περιοχή Ντειάν της Νότιας Ινδίας και αργότερα πήγε στο σπίτι του, όπου δέχθηκε πρασάνταμ. Όσο ήταν στο σπίτι του, έφτασαν εκεί οι δύο αδελφοί, ο Ρούπα Γιοσουάμι και ο Βάλλαμπα. Έπεσαν στο έδαφος από απόσταση για να προσκυνήσουν και έψαλαν πολλούς σανσκριτικούς στίχους από τις Γραφές. Όταν ο Κύριος είδε τον Ρούπα Γιοσουάμι να προσκυνά, χάρηκε πολύ και του ζήτησε να σηκωθεί. «Αγαπητέ Μου Ρούπα, σήκω σε παρακαλώ». Ο Κύριος πληροφόρησε τον Ρούπα Γιοσουάμι για το αναίτιο έλεος του Κρίσνα σε αυτόν, επειδή ο Κρίσνα τον είχε σώσει από έναν υλιστικό τρόπο ζωής βασισμένο μόνο στο χρήμα.

Ο Κύριος δέχθηκε τους δύο αδελφούς ως αφοσιωμένους υπηρέτες Του και απήγγειλε μία στροφή από τις Γραφές, η οποία αναφέρει ότι μπορεί ένας μπράμανα που έχει μελετήσει τις τέσσερις Βέδες να μην είναι αποδεδειγμένος ως αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, ενώ ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης που προέρχεται από μία πολύ κατώτερη οικογένεια μπορεί να γίνει αποδεδειγμένος από Αυτόν. Τότε ο Κύριος αγκάλιασε τους δύο αδελφούς και, από το αναίτιο έλεός Του, άγγιξε τα κεφάλια τους με τα λωτοειδή Του πόδια. Ευλογημένοι με αυτόν τον τρόπο, οι δύο αδελφοί πρόσφεραν προσευχές στον Κύριο με δικιά τους λόγια. Οι προσευχές έλεγαν ότι ο Κύριος Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπράμπου, ο οποίος είναι ο Ίδιος ο Κρίσνα, είχε πάρει τη Μορφή και την ανοιχτόχρωμη επιδερμίδα του Γιωράνγκα (του Κυρίου Τσετάνια) και είναι η πιο γενναιόδωρη Ενσάρκωση του Κρίσνα, επειδή μοιράζει απλόχερα αγάπη για τον Κρίσνα. Ο Σρίλα Ρούπα Γιοσουάμι ανέφερε επίσης μία στροφή η οποία βρέθηκε αργότερα στο βιβλίο *Γκοβιντα-λιλαμριτα*. Η στροφή αυτή έχει ως εξής: «Εγκαταλείπομαι στα

Λωτοειδή Πόδια του Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπρασμπού, που είναι το μέγιστο, το πιο ευπλαχνικό Πρόσωπο της Θεότητας και που σώζει εκείνες τις ψυχές που είναι βυθισμένες στην άγνοια και προσφέρει σε αυτές το ανώτερο δώρο, την αγάπη για τον Κρίσνα, κάνοντάς τις έτσι τρελές για τη Συνείδηση του Κρίσνα».

Μετά από αυτό το περιστατικό, ο Βάλλαμπα Μπάττα κάλεσε τον Κύριο να πάει στην άλλη πλευρά του Γάγγη, και ο Κύριος πήγε. Αλλά όπου πήγαινε ο Κύριος, ο Ρούπα Γιοσουάμι Τον ακολουθούσε και έμενε μαζί Του. Επειδή ο Κύριος αισθανόταν άβολα σε πολυσύχναστα μέρη, ζήτησε από τον Ρούπα Γιοσουάμι να Τον συνοδεύσει στην όχθη του Γάγγη, σε ένα μέρος γνωστό ως Ντασασβαμέντα-γκάτα. Επί δέκα ημέρες δίδαξε τον Ρούπα Γιοσουάμι σχετικά με την Αλήθεια του Κρίσνα, τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης και τις υπερβατικές σχέσεις με τον Κρίσνα. Όλα αυτά περιγράφηκαν λεπτομερώς, έτσι ώστε στο μέλλον ο Ρούπα Γιοσουάμι να μπορεί να παρουσιάσει αυτή την επιστήμη του Κρίσνα στο βιβλίο του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*. Πράγματι, ο Σρίλα Ρούπα Γιοσουάμι περιέγραψε αυτό το περιστατικό στην πρώτη στροφή του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, η οποία μιλάει για το αναίτιο έλεος του Κυρίου σε αυτόν. Ο Υπέρτατος Κύριος είναι Παντογνώστης και Παντοδύναμος, και με το αναίτιο έλεός Του καθιστά ένα ζωντανό ον ικανό να δεχθεί το έλεός Του. Όντας κάτω από τα μάγια της υπό όρους ζωής, οι άνθρωποι γενικά είναι αντίθετοι στην προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης και στη Συνείδηση του Κρίσνα. Αγνοούν τις αρχές της Συνείδησης του Κρίσνα, και συγκεκριμένα, την αιώνια σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τον τελικό σκοπό της ζωής, ο οποίος είναι η επιστροφή στο σπίτι μας, στον Θεό. Αγνοούν επίσης και τη μέθοδο μέσω της οποίας μπορεί κανείς να επιστρέψει στον πνευματικό κόσμο. Αυτά τα πράγματα είναι άγνωστα στην υποκείμενη σε όρους ψυχή. Ο Κύριος Τσετάνια, από το αναίτιο έλεός Του, δίδαξε στον Ρούπα Γιοσουάμι τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης, και αργότερα ο Ρούπα Γιοσουάμι πρόσφερε στους ανθρώπους την επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Στον πρόλογο του έργου του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, ο Σρίλα Ρούπα Γιοσουάμι περιέγραψε τον Κύριο Τσετάνια με τα ακόλουθα λόγια: «Προσκυνώ με σεβασμό τα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, γνωστού ως Κυρίου Τσετάνια-ντέβα, επειδή εξαιτίας της έμπνευσής Του αισθάνομαι την επιθυμία μέσα στην καρδιά μου να γράψω κάτι για την υπηρεσία αφοσίωσης. Γι' αυτόν τον λόγο ασχολούμαι με το γράψιμο αυτού του βιβλίου για την επιστήμη της αφοσίωσης, με τίτλο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*».

Ο Κύριος Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού διδάξε τον Ρούπα Γιοσουάμι επί δέκα ημέρες συνεχώς, και άρχισε τη διδασκαλία Του ως εξής: «Αγαπητέ Μου Ρούπα, η επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι σαν έναν μεγάλο ωκεανό και δεν είναι δυνατό να σου δείξω όλο το μήκος και το πλάτος αυτού του ωκεανού. Θα προσπαθήσω, ωστόσο, να σου εξηγήσω απλώς τη φύση αυτού του ωκεανού παίρνοντας από αυτόν μία σταγόνα. Μπορείς έτσι να δοκιμάσεις και να καταλάβεις τι είναι αυτός ο ωκεανός της υπηρεσίας αφοσίωσης».

Μέσα σε αυτό το *μπραμαντα*, δηλαδή σε αυτό το Σύμπαν, υπάρχουν αμέτρητα ζωντανά όντα, και ανάλογα με τις πράξεις τους μεταναστεύουν από το ένα ζωικό είδος στο άλλο και από τον έναν πλανήτη στον άλλον. Με αυτό τον τρόπο, ο εγκλωβισμός τους στην υλική ύπαρξη συνεχίζεται από αμνημονεύτων χρόνων. Τα ζωντανά όντα είναι ατομικά σωματίδια του Υπερτάτου Πνεύματος. Υπάρχει, εντούτοις, ένα μέτρο για το μήκος και το πλάτος του ατομικού πνευματικού σπινθήρα. Αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στο Δέκατο Άσμα, Κεφάλαιο 87, εδάφιο 36, ότι αν διαρέσουμε την άκρη μιας τρίχας σε 100 μέρη, και διαιρέσουμε ξανά ένα από αυτά τα μέρη σε άλλα 100 μέρη, αυτό το ένα δεκάκις χιλιοστό (1/10.000) της άκρης μίας τρίχας είναι το μήκος και το πλάτος της ατομικής ψυχής. Αυτό επιβεβαιώνεται και στη *Σβετασβαταρα Ουπανισαντ*.

Αυτό το ατομικό μέγεθος του ατομικού ζωντανού όντος περιγράφεται και πάλι στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στο Ενδέκατο Άσμα, Κεφάλαιο Δεκαέξι, εδάφιο 11, ως εξής: (Αυτή είναι μία ομιλία ενός από τους τέσσερεις Κουμάρα, γνωστού ως Σανάνντα με την ευκαιρία της τέλεσης

μιας μεγάλης θυσίας) «Ω Υπέρτατη Αλήθεια! Αν τα ζωντανά όντα δεν ήταν απειροελάχιστοι σπινθήρες του Υπερτάτου Πνεύματος, τότε κάθε μικροσκοπικός σπινθήρας θα διαπερνούσε τα πάντα και δεν θα υπήρχε λόγος να ελέγχεται από μία ανώτερη δύναμη. Αλλά αν γίνει δεκτό ότι η καταστατική θέση του ζωντανού όντος είναι η θέση ενός μικροσκοπικού σωματιδίου του Υπερτάτου Κυρίου, τότε γίνεται δεκτό επίσης ότι ελέγχεται αυτομάτως από μία υπέρτατη ενέργεια ή δύναμη. Αυτή είναι η καταστατική του θέση. Αν, συνεπώς, παραμείνει όπως δημιουργήθηκε, στη φυσική του θέση, μπορεί να αποκτήσει πλήρη ελευθερία». Ως εκ τούτου, αν κάποιος πιστέψει εσφαλμένα ότι η καταστατική θέση του είναι ίση με την καταστατική θέση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, μολύνεται από το δόγμα της μη δυαδικότητας και οι προσπάθειές του στην υπερβατική ζωή γίνονται αναποτελεσματικές.

Ο Κύριος συνέχισε τη διδασκαλία Του λέγοντας ότι υπάρχουν δύο ειδών ζωντανά όντα – τα αιωνίως απελευθερωμένα και τα αιωνίως υποκείμενα σε όρους, δηλαδή εκείνα που είναι δέσμια της ύλης. Τα αιωνίως υποκείμενα σε όρους ζωντανά όντα διαιρούνται και πάλι σε δύο κατηγορίες – κινητά και ακίνητα. Όσα δεν μπορούν να κινηθούν, όπως τα δέντρα για παράδειγμα, παραμένουν σε ένα μέρος και κατατάσσονται στα ακίνητα ζωντανά όντα. Όσα κινούνται, όπως τα πουλιά και τα ζώα, ονομάζονται *τζαγκαμ*, κινητά όντα. Τα κινητά όντα διαιρούνται και αυτά σε τρεις κατηγορίες: 1) στα πουλιά (*τιριακ*), που κάποια πετούν στον ουρανό, κάποια κολυμπούν στο νερό και άλλα περπατούν στη στεριά. 2) στα υδρόβια και 3) στα ζώα και τα ανθρώπινα όντα που ζουν στη στεριά. Από τα πολλά τρισεκατομμύρια ζωντανά όντα της στεριάς, τα ανθρώπινα όντα είναι πολύ λίγα. Από αυτόν τον μικρό αριθμό ανθρώπινων όντων, τα περισσότερα είναι εντελώς αδαή σχετικά με την πνευματική επιστήμη, ακάθαρτα στις συνήθειές τους και χωρίς πίστη στην ύπαρξη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Ζουν σαν ζώα. Μπορούν να αφαιρεθούν από τον αριθμό των ανθρώπινων όντων που συγκροτούν την ανθρώπινη κοινωνία, την πολιτισμένη κοινωνία των ανθρώπινων όντων.

Δύσκολα θα βρούμε μερικά ανθρώπινα όντα που πιστεύουν στις Γραφές και στην ύπαρξη του Θεού ή ακόμα και στη σωστή συμπεριφορά. Εκείνοι που πιστεύουν στην αξία αυτών των πραγμάτων είναι γνωστοί ως *αρια*, δηλαδή εκείνοι που πιστεύουν ότι προοδεύει κανείς διάγοντας πνευματική ζωή. Από εκείνους που πιστεύουν στις Γραφές και στην πρόοδο του ανθρώπινου πολιτισμού, υπάρχουν δύο κατηγορίες – οι ενάρετοι και οι φαύλοι. Από όσους είναι ενάρετοι, οι περισσότεροι κάνουν πράξεις που αποβλέπουν σε ανταμοιβή. Αυτό σημαίνει ότι προτιμούν να κάνουν ενάρετες πράξεις προκειμένου να αντλήσουν κάποιο καλό αποτέλεσμα για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Από πολλά τέτοια πρόσωπα που ασχολούνται με ενάρετες πράξεις για την ικανοποίηση των αισθήσεων, κάποιοι από αυτούς καταλήγουν να γνωρίσουν την Απόλυτη Αλήθεια. Αυτοί ονομάζονται *γκιανι*, πρόσωπα που αναζητούν την Απόλυτη Αλήθεια, δηλαδή εμπειριστές φιλόσοφοι. Από πολλές χιλιάδες τέτοιους εμπειριστές φιλοσόφους, κάποιοι φτάνουν πραγματικά στην απελευθέρωση. Αυτή η απελευθέρωση σημαίνει πως θεωρητικά μπορεί κάποιος να κατανοήσει ότι το ζωντανό ον δεν αποτελείται από υλικά στοιχεία, αλλά ότι είναι πνευματική ψυχή, διαφορετική από την ύλη. Κατανοώντας απλώς αυτό το δόγμα, έστω και θεωρητικά, μπορεί κανείς να θεωρηθεί *μουκτα*, απελευθερωμένος. Στην πραγματικότητα όμως, ένας *μουκτα*, δηλαδή μία απελευθερωμένη ψυχή, είναι εκείνος που κατανοεί την καταστατική του θέση ως μέρος και ως αιώνιος υπηρέτης του Κυρίου. Αυτές οι απελευθερωμένες ψυχές, αν υπηρετούν τον Κύριο με πίστη και αφοσίωση, ονομάζονται *κρινα-μπακτα*, δηλαδή πρόσωπα με συνείδηση του Κρίσνα.

Οι *κρινα-μπακτα* είναι απαλλαγμένοι από κάθε υλική επιθυμία. Όσοι είναι απελευθερωμένοι θεωρητικά γνωρίζουν απλώς ότι το ζωντανό ον δεν είναι φτιαγμένο από υλικά στοιχεία. Μολονότι μπορούν να περιληφθούν μεταξύ των απελευθερωμένων ψυχών, έχουν ακόμη επιθυμίες. Έχουν την επιθυμία να γίνουν ένα με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτά τα πρόσωπα είναι πολύ προσκολλημένα στις βεδικές τελετουργίες και στις ενάρετες δραστηριότητες, τις οποίες εκτελούν προκειμένου να απολαύσουν υλική ευημερία. Ακόμα και όταν κάποια από αυτά υπερβούν

την υλική απόλαυση, θέλουν να απολαύσουν στον πνευματικό κόσμο συγχωνευόμενοι στην ύπαρξη του Υπερτάτου Κυρίου. Ορισμένοι από αυτούς επιθυμούν να αποκτήσουν την τελειότητα των μυστικών δυνάμεων, γνωστών ως *γιογκα*. Όσο υπάρχει επιθυμία για υλική τελειότητα, δεν μπορεί κάποιος να έχει ειρήνη. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Κρίσνα δεν επιθυμούν κανένα υλικό επίτευγμα, και ως εκ τούτου είναι τα μοναδικά ειρηνικά πρόσωπα μέσα στον υλικό κόσμο. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*, στο Έκτο Άσμα, Κεφάλαιο Δέκατο τέταρτο, εδάφιο 4: «Ω μεγάλε σοφέ, από πολλά εκατομμύρια απελευθερωμένα πρόσωπα και πρόσωπα που έχουν κατακτήσει την επιτυχία στις μυστικές δυνάμεις του *γιογκα*, είναι πολύ δύσκολο να βρεθεί κάποιος που να είναι απόλυτα αφοσιωμένος στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και γεμάτος ειρήνη».

Ο Κύριος συνέχισε να εξηγεί ότι με αυτόν τον τρόπο εκατομμύρια ζωντανά όντα περιπλανώνται στον υλικό κόσμο και κάποια από αυτά, με τη χάρη του Κυρίου Κρίσνα και του Πνευματικού Δασκάλου, μπορούν να δεχθούν τον σπόρο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ένας ευσεβής ή θρήσκος άνθρωπος έχει γενικά την τάση να λατρεύει τις θεότητες σε διάφορους ναούς, αλλά αν κατά τύχη, προσφέρει την υποταγή του στον Κύριο Βίσνου, αιόμα και εν αγνοία του, και δεχθεί την εύνοια ενός Βαϊσνάβα, ενός αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου, αποκτά το απαραίτητο προσόν για να πλησιάσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτό γίνεται ολοφάνερα κατανοητό από την ιστορία της ζωής του Νάραντα, η οποία περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*. Ο Νάραντα είχε την ευκαιρία να υπηρετήσει κάποιους Βαϊσνάβα στην προηγούμενη ζωή του και έτσι ευνοήθηκε από τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, με αποτέλεσμα να γίνει ένας μεγάλος σοφός.

Οι Βαϊσνάβα, δηλαδή οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου, είναι γενικά πολύ ευσπλαχνικοί με τις υποκείμενες σε όρους ψυχές. Αιόμα και χωρίς να τους έχουν καλέσει, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου πηγαίνουν από πόρτα σε πόρτα για να φωτίσουν τους ανθρώπους, να τους βγάλουν από το σκοτάδι της άγνοιας και να ενσταλάξουν με διάφορους τρόπους σε αυτούς τη

γνώση της καταστατικής θέσης των ζωντανών όντων, δηλαδή την υπηρεσία αφοσίωσης ή Συνείδηση του Κρίσνα. Σε αυτούς τους αφοσιωμένους υπηρέτες έχει δοθεί από τον Κύριο η δύναμη να προσφέρουν στους ανθρώπους συνείδηση αφοσίωσης, δηλαδή Συνείδηση του Κρίσνα. Αυτά τα πρόσωπα είναι γνωστά ως εξουσιοδοτημένοι Πνευματικοί Δάσκαλοι. Μόνο χάρη στο έλεος ενός τέτοιου εξουσιοδοτημένου Πνευματικού Δασκάλου μία υποκείμενη σε όρους ψυχή δέχεται τον σπόρο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Το αναίτιο έλεος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας μπορεί να εκτιμηθεί για πρώτη φορά όταν είναι κάποιος σε επαφή με έναν γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο, ο οποίος μπορεί να οδηγήσει την υποκείμενη σε όρους ψυχή στην ανώτερη θέση της ζωής της αφοσίωσης. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι με το έλεος του Πνευματικού Δασκάλου μπορεί κανείς να επιτύχει το αναίτιο έλεος του Κυρίου, και με το έλεος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας μπορεί να επιτύχει το έλεος του γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου.

Έτσι με το έλεος του Πνευματικού Δασκάλου και του Κρίσνα, δέχεται κανείς τον σπόρο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Πρέπει να φυτέψει τον σπόρο στον αγρό της καρδιάς του, όπως ο κηπουρός φυτεύει τον σπόρο ενός πολύτιμου δέντρου. Αφού φυτέψει τον σπόρο, θα πρέπει να τον ποτίζει με τη μορφή του ψαλίσματος και του ακούσματος του Αγίου Ονόματος του Υπερτάτου Κυρίου ή παίρνοντας μέρος σε συζητήσεις σχετικά με την επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης σε μία συντροφιά αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Όταν το φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης βλαστήσει από τον σπόρο της αφοσίωσης, αρχίζει να αναπτύσσεται ελεύθερα και όταν έχει αναπτυχθεί πλήρως, ξεπερνά το μήκος και το πλάτος αυτού του Σύμπαντος και εισέρχεται στην υπερβατική κατάσταση του πνευματικού κόσμου, όπου όλα λούζονται στη λάμψη του *μπραματζιοτι*. Το φυτό διαπερνά ακόμα και το *μπραματζιοτι* και σταδιακά εισχωρεί στον πλανήτη Γκολόκα Βριντάβανα. Εκεί το φυτό βρίσκει καταφύγιο στα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα. Αυτός είναι ο ύψιστος στόχος της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αφού φτάσει σε αυτή τη θέση, το φυτό παράγει καρπό, ο οποίος είναι γνωστός ως καρπός της αγάπης για τον Θεό. Ο

αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, δηλαδή ο υπερβατικός κηπουρός, είναι, ωστόσο, υποχρεωμένος να ποτίζει το φυτό με νερό καθημερινά, ψέλνοντας και ακούγοντας. Αν δεν ποτίζει κάποιος το φυτό ψέλνοντας και ακούγοντας, υπάρχει κάθε πιθανότητα να ξεραθεί.

Ο Κύριος συνέχισε να λέει ότι υπάρχει μία άλλη πηγή κινδύνου ενώ ποτίζει κάποιος τη ρίζα του φυτού της αφοσίωσης. Όταν το φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης μεγαλώσει, κάποιο ζώο μπορεί να έλθει και είτε να το φάει είτε να το καταστρέψει. Όταν κάποιο ζώο αφαιρέσει τα πράσινα φύλλα ενός φυτού, το φυτό συνήθως πεθαίνει. Πρέπει, λοιπόν, να παίρνει κανείς προφυλάξεις για το φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης, έτσι ώστε να μην κινδυνεύει από ζώα. Η χρήση της λέξης «ζώα» αναφέρεται στις προσβολές εις βάρος του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου, πράγμα που ονομάζεται *βαϊσναβα απαραντ*. Η προσβολή εις βάρος ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη παρομοιάζεται με τρελό ελέφαντα. Όπως ένας τρελός ελέφαντας, αν μπει σε έναν κήπο, προκαλεί τεράστια ζημιά στα φυτά και στα δέντρα, έτσι και κατά την προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης, αν υπάρξει οποιαδήποτε προσβολή στα πόδια ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη, δημιουργεί χάος όσον αφορά στην πρόοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Πρέπει, λοιπόν, να προστατεύει κανείς το φυτό φτιάχνοντας τον κατάλληλο φράχτη. Θα πρέπει να φροντίζει κανείς, ενώ προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης, να μην διαπράξει καμία προσβολή εις βάρος των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Αν είναι κανείς προσεκτικός ως προς την διάπραξη προσβολών στους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, τότε το φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι σωστά προστατευμένο.

Προσβολές είναι δέκα ειδών, και είναι γνωστές επίσης ως προσβολές εναντίον του Αγίου Ονόματος. Η πρώτη προσβολή είναι να βλασφημεί κανείς τους μεγάλους αφοσιωμένους υπηρέτες που έχουν προσπαθήσει να διαδώσουν τις δόξες του Αγίου Ονόματος σε όλο τον κόσμο. Αν είναι κάποιος φθονερός χωρίς λόγο με έναν αφοσιωμένο υπηρέτη που προσπαθεί να διαδώσει το Άγιο Όνομα σε όλο τον κόσμο, εκτελώντας την εντολή του Πνευματικού Δασκάλου του, ένας τέτοιος αχρείος είναι ο μεγαλύτερος υβριστής και ένοχος κατά των Λωτοειδών Ποδιών του

Αγίου Ονόματος. Το άγιο όνομα του Κρίσνα δεν διαφέρει από τον Κρίσνα, και ο Κύριος Κρίσνα δεν ανέχεται τέτοιες προσβολές όπως η διαβολή και η επίκριση ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη Του, που διαδίδει το Άγιο Όνομα σε όλο τον κόσμο. Η δεύτερη προσβολή είναι να αρνείται κανείς ότι ο Κύριος Βίσνου είναι η Απόλυτη Αλήθεια. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του ονόματός Του, των ιδιοτήτων Του, της μορφής Του, των διασκειδάσεών Του και των έργων Του, και όποιος βλέπει διαφορά σε αυτές τις λειτουργίες του Υπερτάτου Κυρίου είναι και αυτός ένοχος. Ο Κύριος είναι Υπέρτατος και κανείς δεν είναι ίσος Του ή μεγαλύτερος από Αυτόν. Κατά συνέπεια, αν κάποιος νομίζει ότι τα ονόματα του Κυρίου δεν έχουν διαφορά από τα ονόματα των ημιθέων, είναι και αυτός ένοχος προσβολής. Μία τέτοια αντίληψη ισότητας μεταξύ του Υπερτάτου Κυρίου και των ημιθέων δεν είναι πολύ ταιριαστή με την υπηρεσία αφοσίωσης.

Η τρίτη προσβολή είναι το να θεωρεί κανείς τον γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο ως έναν κοινό άνθρωπο. Η τέταρτη προσβολή είναι να βλασφημεί κανείς τη βεδική γραμματεία και τα συμπληρώματά της, τις *Πουρανα*. Η πέμπτη προσβολή είναι να θεωρεί κανείς τις Δόξες του Αγίου Ονόματος υπερβολές. Η έκτη προσβολή είναι να επινοεί κανείς διαστρεβλωμένες σημασίες του Αγίου Ονόματος. Η έβδομη προσβολή είναι να διαπράττει κανείς αμαρτίες βασιζόμενος στη δύναμη του ψαλίσματος του Αγίου Ονόματος. Ψέλλνοντας τα άγια ονόματα απαλλάσσεται κανείς από τις αντιδράσεις στις αμαρτωλές πράξεις του, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να αμαρτάνει κανείς πεισματικά, βασιζόμενος στη δύναμη του ψαλίσματος του Αγίου Ονόματος. Αυτή είναι η μεγαλύτερη προσβολή. Η όγδοη προσβολή είναι να θεωρεί κανείς ότι οι θρησκευτικές τελετουργίες, οι ασκητικότητες, η απάρνηση ή οι θυσίες είναι στο ίδιο επίπεδο με το ψάλισμο του Αγίου Ονόματος. Το ψάλισμο του Αγίου Ονόματος είναι τόσο καλό όσο και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Οι άλλες ευσεβείς πράξεις μπορεί να αποτελούν το μέσο για να πλησιάσει κανείς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά όταν τελούνται για κάποιον υλικό λόγο θεωρούνται προσβλητικές. Η ένατη προσβολή είναι το να κηρύττει κανείς τις δόξες του Αγίου

Ονόματος σε κάποιον που δεν είναι πιστός. Η δέκατη και τελευταία προσβολή είναι το να διατηρεί κανείς υλικές προσκολλήσεις ακόμα και αφού ακούσει και ψάλλει το Άγιο Όνομα του Θεού. Το θέμα είναι ότι ψάλλοντας το Άγιο Όνομα χωρίς προσβολές, μπορεί κανείς να υψωθεί στο επίπεδο της απελευθέρωσης. Η κατάσταση της απελευθέρωσης σημαίνει ότι είναι κανείς απαλλαγμένος από κάθε είδους υλική προσκόλληση. Έτσι αν κάποιος ψέλνει το Άγιο Όνομα, αλλά εξακολουθεί να έχει υλικές προσκολλήσεις, τότε αυτό συνιστά προσβολή.

Όταν το φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης αναπτύσσεται, υπάρχει ακόμη μία περίπτωση παρενόχλησης. Μαζί με την ανάπτυξη του φυτού της υπηρεσία αφοσίωσης, αναπτύσσονται και άλλα φυτά. Είναι οι υλικές επιθυμίες. Όταν κάποιος προοδεύει στην υπηρεσία αφοσίωσης, είναι φυσικό να έλθουν σε αυτόν πολλά πρόσωπα για να γίνουν μαθητές του και να του προσφέρουν κάποια υλικά οφέλη. Αν, λοιπόν, κάποιος γοητευθεί από τον αυξανόμενο αριθμό μαθητών και τι υλικές ανέσεις που του προσφέρουν οι μαθητές του και ξεχάσει το καθήκον του ως γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος, αυτό αποτελεί άλλη μία ανωμαλία στην ανάπτυξη του φυτού της υπηρεσίας αφοσίωσης. Επωφελούμενος από τις υλικές ανέσεις, ίσως εθιστεί κανείς στην απόλαυσή τους.

Ένα άλλο μειονέκτημα είναι η επιθυμία για απελευθέρωση, και ακόμη άλλο ένα μειονέκτημα είναι η παραμέληση των περιορισμών ή απαγορεύσεων. Οι απαγορεύσεις αναφέρονται στις έγκυρες Γραφές: δεν θα πρέπει να υποκύπτει κάποιος στην επαφή με τις γυναίκες, δηλαδή στην άνομη σεξουαλική ζωή, δεν θα πρέπει να υποκύπτει στη μέθη, δεν θα πρέπει να τρώει τίποτε άλλο εκτός από *πρασανταμ* του Κρίσνα (τροφή που έχει προσφερθεί στον Κρίσνα) και δεν θα πρέπει να παίρνει μέρος σε τυχερά παιχνίδια. Αυτοί είναι οι περιορισμοί της υπηρεσίας αφοσίωσης και αν δεν ακολουθεί κάποιος αυτές τις αρχές αυστηρά, μπορεί να υπάρξει σοβαρή ανωμαλία στην εκτέλεση της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Άλλο ένα στοιχείο ανωμαλίας είναι η φιλοδοξία για εγκόσμια φήμη και εγκόσμιο όνομα ως αποτέλεσμα της προσφοράς υπηρεσίας αφοσίωσης. Αν δεν είναι κάποιος ιδιαίτερα προσεκτικός, τότε ποτίζοντας το φυτό της

υπηρεσίας αφοσίωσης, μπορεί να φυτρώσουν άλλα ανεπιθύμητα φυτά όπως αυτά που περιγράψαμε πιο πάνω και αυτό μπορεί να παρεμποδίσει την πρόοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Το θέμα είναι ότι με τη διαδικασία του ποτίσματος, αυτά τα ανεπιθύμητα φυτά μεγαλώνουν με οργιώδη τρόπο και ο κηπουρός δεν βλέπει τα εμπόδια που δημιουργούνται για το κύριο φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης. Είναι χρέος του νεοφώτιστου αφοσιωμένου υπηρέτη να ξεριζώνει όλα τα περιττά φυτά που φυτρώνουν με το πότισμα. Με άλλα λόγια, αν είναι κανείς προσεκτικός στην αντιμετώπιση των περιττών φυτών, τότε το κύριο φυτό θα μεγαλώσει ραγδαία και θα φτάσει στον έσχατο στόχο, στον πλανήτη της Γκολόια Βρινντάβανα. Το να φτάσει κανείς στον έσχατο στόχο, στην Γκολόια Βρινντάβανα, είναι το αληθινό αποτέλεσμα της υπηρεσίας αφοσίωσης, ο αληθινός καρπός που φυτρώνει στο φυτό της υπηρεσίας αφοσίωσης. Όταν το ζωντανό ον που προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης απολαύσει τον καρπό της αγάπης για τον Θεό, ξεχνά όλες τις θρησκευτικές τελετουργίες, τη θρησκευτικότητα για τη βελτίωση της οικονομικής του κατάστασης, την ικανοποίηση των αισθήσεων και την επιθυμία να γίνει ένα με τον Υπέρτατο Κύριο, συγχωνευόμενο στη λάμψη Του.

Υπάρχουν πολλά στάδια πνευματικής γνώσης και υπερβατικής ευδαιμονίας, όπως οι ιεροτελεστίες που συνιστούν οι Βέδες, οι ασκητικότητες και τα ευλαβικά καθήκοντα, καθώς και η άσκηση του μυστικιστικού γιόγκα. Όλα αυτά φέρνουν τα αντίστοιχα αποτελέσματα που απολαμβάνει ο εκτελεστής τους, αλλά όλα αυτά τα αποτελέσματα φαίνονται αστραφτερά μόνον όσο δεν υψώνεται κάποιος στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου. Σχετικά με αυτό υπάρχει μία ωραία παρομοίωση. Κάποιος που τον έχει δαγκώσει φίδι παραμένει αναίσθητος όσο δεν εισπνέει αμμωνία, που συνιστάται για αυτή την περίπτωση.

Η αγάπη για τον Θεό μπορεί να αφυπνισθεί από την ανενεργή κατάσταση με την εκτέλεση αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης, που ενεργεί όπως η αμμωνία στον άνθρωπο που τον έχει δαγκώσει φίδι. Αλλά τι είναι

η υπηρεσία αφοσίωσης; Ποια είναι τα σημάδια; Όλα αυτά περιγράφονται από τον Κύριο Τσετάνια στον Ρούπα Γκοσουάμι.

Στην αγνή υπηρεσία αφοσίωσης δεν μπορεί να υπάρχει άλλη επιθυμία εκτός από την επιθυμία να προοδεύσει κανείς στη Συνείδηση του Κρίσνα. Στη Συνείδηση του Κρίσνα δεν υπάρχει πεδίο για τη λατρεία οποιουδήποτε ημίθεου ή οποιασδήποτε άλλης Μορφής του Κρίσνα, ούτε χώρος για θεωρητική εμπειρική φιλοσοφία ή πράξεις που αποβλέπουν σε ανταμοιβή. Θα πρέπει να είναι κανείς απαλλαγμένος από όλα αυτά τα μιάσματα. Θα πρέπει να δέχεται κανείς μόνο όσα πράγματα ευνοούν τη διατήρηση του σώματος και της ψυχής μαζί και όχι όσα πράγματα αυξάνουν τις απαιτήσεις του σώματος. Θα πρέπει να γίνονται δεκτά μόνο τα απολύτως αναγκαία για τη συντήρηση του σώματος. Αξιολογώντας τις ανάγκες του σώματος ως δεύτερη προτεραιότητα, θα πρέπει πρωτίστως να καλλιεργεί κανείς τη Συνείδηση του Κρίσνα, ψέλνοντας το Άγιο Όνομα του Θεού. Αγνή υπηρεσία αφοσίωσης σημαίνει απασχόληση όλων των αισθήσεων που διαθέτουμε στην υπηρεσία του Κυρίου. Προς το παρόν, οι αισθήσεις μας είναι όλες προσδιορισμένες, επειδή είναι προσδιορισμένο το σώμα. Κατά συνέπεια, νομίζουμε ότι αυτό το σώμα ανήκει σε μία συγκεκριμένη κοινωνία ή σε μία συγκεκριμένη χώρα ή σε μία συγκεκριμένη οικογένεια. Αυτή είναι η κατανόηση του σώματος μέσω προσδιορισμών. Παρόμοια, οι αισθήσεις ανήκουν στο σώμα, και αν ενεργούν κάτω από μία τέτοια αντίληψη της ζωής βάσει προσδιορισμών, για λογαριασμό της οικογένειας, της κοινωνίας και του έθνους, δεν μπορούν να καλλιεργήσουν τη Συνείδηση του Κρίσνα. Οι αισθήσεις πρέπει να είναι εξαγνισμένες. Θα πρέπει να κατανοήσει κανείς αγνά ότι ανήκει στον Κρίσνα, ότι η ζωή του ανήκει στον Κρίσνα και ότι η ταυτότητά του είναι αυτή του αιώνιου υπηρέτη του Κρίσνα. Με αυτόν τον τρόπο, αν απασχολεί τις αισθήσεις του στην υπηρεσία του Κυρίου, αυτό ονομάζεται αγνή υπηρεσία αφοσίωσης.

Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης αποδέχεται την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, αλλά απορρίπτει κάθε είδους απελευθέρωση για την προσωπική του ικανοποίηση των

αισθήσεων. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.29.11-12) αυτό αναφέρεται ως εξής: ο Κύριος Καπιλαντέβα εξηγεί σε αυτούς τους στίχους την αγνή φύση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Μόλις ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης ακούσει για τις Δόξες και τις υπερβατικές Ιδιότητες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, που βρίσκεται μέσα στην καρδιά όλων, ο νους του κυλά αμέσως προς τον Κύριο, όπως τα νερά του Γάγγη κυλούν προς τη θάλασσα. Αυτού του είδους η αυθόρμητη έλξη του νου του αφοσιωμένου υπηρέτη για την υπηρεσία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι το νόημα της αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης. Η υπηρεσία αφοσίωσης, δηλαδή η απασχόληση στην υπηρεσία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, χωρίς καμία αιτία και χωρίς να παρεμποδίζεται από κανένα υλικό εμπόδιο, ονομάζεται αγνή αφοσίωση. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου δεν επιθυμεί να ζει στον ίδιο πλανήτη με τον Υπέρτατο Κύριο ούτε να έχει τα ίδια πλούτη με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ούτε να έχει την ίδια μορφή με τον Κύριο. Δεν επιθυμεί να ζει μαζί Του δίπλα-δίπλα ούτε να βυθιστεί στην ύπαρξή Του, ακόμα και αν αυτά τα πράγματα του προσφερθούν από τον Θεό. Το ζήτημα είναι ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι τόσο πολύ απορροφημένος στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου, ώστε δεν έχει χρόνο να σκεφτεί για κανένα άλλο όφελος πέρα από την άμεση ασχολία του. Όπως ακριβώς ένας συνηθισμένος υλιστής επιχειρηματίας δεν σκέφτεται τίποτε άλλο όταν είναι απορροφημένος στη δουλειά του, έτσι και ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης, όταν απασχολείται στην αγνή υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, δεν σκέφτεται τίποτε πέρα από αυτή την ασχολία.

Μόνο από αυτά τα σημάδια μπορούμε να καταλάβουμε ότι κάποιος έχει υψωθεί στην ανώτατη θέση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Και μόνο με αυτού του είδους την υπερβατική υπηρεσία αγάπης μπορεί να υπερβεί κανείς την επίδραση της *μαγιά* και να χαρεί την αγνή αγάπη για τον Θεό. Όσο κάποιος επιθυμεί υλικά οφέλη ή απελευθέρωση, πράγματα που αποκαλούνται οι δύο μάγισσες του ξελογιάσματος, δεν μπορεί να χαρεί τη γεύση της υπερβατικής υπηρεσίας αγάπης προς τον Υπέρτατο Κύριο.

Υπάρχουν τρία στάδια υπηρεσίας αφοσίωσης: το πρώτο είναι το στάδιο της καλλιέργειας της υπηρεσίας αφοσίωσης από τον αρχάριο, το δεύτερο είναι η συνειδητοποίηση της υπηρεσίας και το τρίτο, το υπέρτατο στάδιο, είναι η επίτευξη της αγάπης για τον Θεό. Υπάρχουν εννέα διαφορετικές μέθοδοι για την καλλιέργεια της υπηρεσίας αφοσίωσης, όπως το άκουσμα, το ψάλσιμο, η ενθύμηση, κλπ. Όλες αυτές οι μέθοδοι χρησιμοποιούνται κατά το πρώτο στάδιο καλλιέργειας της υπηρεσίας αφοσίωσης, το στάδιο του νεοφώτιστου. Αν κάποιος ψέλνει και ακούει με αφοσίωση και πίστη, τότε σταδιακά οι υλικές αμφιβολίες του συντρίβονται. Σιγά-σιγά η πίστη του στην υπηρεσία αφοσίωσης αυξάνεται όλο και περισσότερο και αυτά τα στάδια εξέλιξης του παρέχουν τη διαβεβαίωση για μία υψηλότερη θέση τελειοποίησης. Έτσι σταθεροποιείται κανείς στην υπηρεσία αφοσίωσης, αυξάνει την προτίμησή του γι' αυτήν, προσκολλάται σε αυτήν και αισθάνεται μία έκσταση, η οποία είναι το προκαταρκτικό στάδιο της αγάπης για τον Θεό. Η επίτευξη έκστασης παράγεται από την καλλιέργεια της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτή η έκσταση, όταν αναπτυχθεί περισσότερο με την ίδια μέθοδο του ακούσματος και του ψαλσίματος, συμπυκνώνεται σταδιακά και ονομάζεται αγάπη για τον Θεό.

Στο στάδιο της υπερβατικής αγάπης για τον Θεό συντελούνται περαιτέρω εξελίξεις, γνωστές ως υπερβατική στοργή, συγκίνηση, έκσταση και ακραιά, έντονη προσιόλληση. Είναι τεχνικώς γνωστές ως *ραγκα*, *ανουραγκα*, *μπαβα* και *μαχαμπαβα*. Αυτοί είναι τεχνικοί όροι. Η διαδικασία μπορεί να παρομοιασθεί με το σταδιακό πήξιμο του χυμού του ζαχαροκάλαμου. Κατά το πρώτο στάδιο, ο χυμός του ζαχαροκάλαμου είναι σαν ένα αραιό υγρό. Όταν με την εξάτμιση γίνει όλο και πιο παχύρευστος, μετατρέπεται σε μελάσσα, ύστερα σε κόκκους, σε ζάχαρη, σε καραμέλα και ούτω καθεξής. Αυτά είναι τα διάφορα στάδια του υγρού χυμού της ζάχαρης, και παρόμοια, υπάρχουν διάφορα στάδια ανάπτυξης της υπερβατικής αγάπης για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Το υπερβατικό επίπεδο είναι το σταθερό στάδιο. Αν δεν είναι κάποιος σε αυτό το στάδιο, η αγάπη του για τον Θεό μπορεί να μην είναι σταθερή

και μπορεί να πέσει κάτω. Αλλά όταν είναι κάποιος στο υπερβατικό επίπεδο σταθεροποιείται και δεν υπάρχει φόβος να πέσει κάτω. Αυτό το στάδιο κατανόησης ονομάζεται τεχνικώς *σταϊμπαβα*.

Προχωρώντας πιο μπροστά από αυτή τη θέση *σταϊμπαβα*, υπάρχει επιπλέον εξέλιξη· είναι τα στάδια *βιμπαβα*, *ανουμπαβα*, *σαττβικα* και *βιαμπιτσαρι*. Όταν αυτά τα τέσσερα συστατικά προστεθούν στη σταθερή κατάσταση της αγνής υπερβατικής ζωής, αυτό ονομάζεται ανταλλαγή *ρασα*, δηλαδή γλυκιά υπερβατική σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο. Αυτή η ανταλλαγή αγάπης μεταξύ αυτού που αγαπά και αυτού που αγαπιέται ονομάζεται συνήθως *κρίσνα-μπακτι-ρασα*, υπερβατική γεύση ανταλλαγής αισθημάτων αγάπης μεταξύ του αφοσιωμένου υπηρέτη και του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Θα πρέπει όμως να γνωρίζουμε ότι αυτή η εξέλιξη της υπερβατικής ανταλλαγής γλυκών γεύσεων με αγάπη βρίσκεται στη σταθερή θέση *σταϊμπαβα*, όπως εξηγήθηκε προηγουμένως. Η βασιική αρχή της *βιμπαβα* είναι η *σταϊμπαβα*, και όλες οι άλλες δραστηριότητες είναι υποβοηθητικές για την ανάπτυξη της υπερβατικής αγάπης.

Η έκσταση της υπερβατικής αγάπης έχει δύο συστατικά – το γενικό πλαίσιο και την αιτία της έξαψης. Το πλαίσιο διαιρείται και αυτό σε δύο μέρη, στο υποκείμενο και το αντικείμενο. Η ανταλλαγή υπηρεσίας αφοσίωσης είναι το υποκείμενο και ο Κρίσνα είναι το Αντικείμενο. Οι υπερβατικές Ιδιότητες του Κρίσνα είναι η αιτία της έξαψης. Αυτό σημαίνει ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι ενθουσιασμένος να υπηρετεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας Κρίσνα, όντας ερωτευμένος, εξαιτίας των υπερβατικών Ιδιοτήτων του Κρίσνα. Οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι λένε ότι η Απόλυτη Αλήθεια δεν έχει συγκεκριμένες ιδιότητες, αλλά οι Βαϊσνάβα φιλόσοφοι λένε ότι το γεγονός πως η Απόλυτη Αλήθεια είναι χωρίς ιδιότητες (*νιργκουνα*), σημαίνει πως η Απόλυτη Αλήθεια δεν έχει *υλικές ιδιότητες*, αλλά οι *πνευματικές ιδιότητες της Απόλυτης Αλήθειας είναι τόσο εκπληκτικές και τόσο σαγηνευτικές, ώστε ακόμα και απελευθερωμένες ψυχές γοητεύονται από τον Υπέρτατο Κύριο*. Το γεγονός αυτό εξηγείται πολύ όμορφα στη στροφή *ατμαραμα* της *Σριμαντ-*

Μπαγκαβαταμ, όπου λέγεται πως όσοι βρίσκονται ήδη στο επίπεδο της αυτοσυνειδητοποίησης γοητεύονται και αυτοί από τις υπερβατικές Ιδιότητες του Κρίσνα. Αυτό σημαίνει ότι οι Ιδιότητες του Κρίσνα δεν είναι υλικές, αλλά αγνές και υπερβατικές.

Το ανώτατο στάδιο της έκστασης μπορεί να διαιρεθεί σε δεκατρείς υπερβατικές δραστηριότητες, που είναι οι εξής: 1) ο χορός, 2) το κύλισμα στο έδαφος, 3) το τραγούδι, 4) το χειροκρότημα, 5) το σήκωμα των τριχών του σώματος, 6) οι βροντερές φωνές, 7) το χασμουρητό, 8) η βαριά αναπνοή, 9) η αδιαφορία για τις κοινωνικές συμβάσεις, 10) η έκκριση σάλιου, 11) το γέλιο, 12) οι πόνοι και 13) ο βήχας. Όλα αυτά τα δεκατρία συμπτώματα δεν ξυπνούν ταυτόχρονα, αλλά δρουν ανάλογα με την ανταλλαγή των υπερβατικών γεύσεων. Μερικές φορές είναι εμφανές ένα σύμπτωμα και μερικές φορές κάποιο άλλο. Οι υπερβατικές γεύσεις διαιρούνται και αυτές σε πέντε. Κατά κύριο λόγο, το αρχικό στάδιο ονομάζεται *σαντα-ρατι*, αναγνώριση της μεγαλοσύνης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας από πρόσωπα που είναι απελευθερωμένα από την υλική μόλυνση, αλλά δεν απασχολούνται στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης. Βρίσκονται στο ουδέτερο στάδιο της ευγνωμοσύνης.

Το δεύτερο στάδιο είναι όταν κάποιος αναγνωρίζει ότι είναι παντοτινά υποτελής στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και παντοτινά εξαρτώμενος από το αναίτιο έλεός Του. Εκείνη την ώρα αφυπνίζεται η φυσική στοργή, όπως η στοργή που αισθάνεται ο γιος που μεγαλώνει και αρχίζει να εκτιμά τις ευλογίες του πατέρα του. Σε αυτό το στάδιο το ζωντανό ον θέλει να υπηρετήσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας αντί να υπηρετεί τη *μαγία*, την Πλάνη. Το στάδιο αυτό ονομάζεται *ντασια ρατι*.

Το επόμενο στάδιο ανάπτυξης της υπερβατικής αγάπης ονομάζεται *σακια ρατι*. Σε αυτό το στάδιο συναναστρέφεται κανείς με τον Υπέρτατο σε ένα ίσο επίπεδο, με αγάπη και σεβασμό. Αυτό το στάδιο εξελίσσεται περισσότερο ως προς τους αστεϊσμούς, τις χαλαρές ανταλλαγές γέλιου, κλπ. Αυτό ονομάζεται αδελφότητα με το Πρόσωπο της Θεότητας, χωρίς καθόλου δεσμεύσεις. Ουσιαστικά, σε αυτό το στάδιο ξεχνά κανείς την

κατώτερη θέση του ως ζωντανού όντος, παρόλο που έχει τον μεγαλύτερο σεβασμό για το Υπέρτατο Πρόσωπο.

Όταν η υπερβατική γεύση της αδελφότητας εξελιχθεί περισσότερο, ονομάζεται *βατσαλια ρατι*, πατρική στοργή. Εκείνη την ώρα το ζωντανό ον προσπαθεί να είναι γονέας του Θεού. Αντί να λατρεύει τον Κύριο, το ζωντανό ον, ως γονέας του Υπερτάτου Προσώπου, γίνεται αντικείμενο λατρείας για το Υπέρτατο Πρόσωπο. Τότε ο Κύριος εξαρτάται από το έλεος του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη Του και θέτει τον Εαυτό Του υπό τον έλεγχο τέτοιων αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Αυτό ονομάζεται *βατσαλια ρατι*. Ο Κύριος θέτει τον Εαυτό Του υπό τον έλεγχο του αφοσιωμένου υπηρέτη Του επειδή Τον μεγαλώνει όμορφα. Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης αποικιά τη θέση που του επιτρέπει να αγκαλιάζει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας ή ακόμα και να φιλά το κεφάλι Του. Αυτή είναι η εξέλιξη της σχέσης στοργής μεταξύ γονιού και γιου με τον Υπέρτατο Κύριο.

Το πέμπτο στάδιο εξέλιξης ονομάζεται *μαντουρια ρατι*, υπερβατική ανταλλαγή συζυγικής αγάπης μεταξύ αυτού που αγαπά και αυτού που αγαπιέται. Σε αυτό το στάδιο των ερωτικών υποθέσεων τα νεαρά κορίτσια της Βράτζα και ο Κρίσνα ανταλλάσσουν ερωτικές ματιές σε διάθεση συζυγικής αγάπης. Σε αυτό το στάδιο υπερβατικής υπηρεσίας αγάπης ανταλλάσσονται ματιές, ευχάριστα λόγια, ελκυστικά χαμόγελα, κλπ. Εκτός από αυτές τις πέντε πρωταρχικές σχέσεις, υπάρχουν επτά δευτερεύουσες σχέσεις, οι οποίες αποτελούνται από το γέλιο, τα υπέροχα οράματα, την ιπποτική σχέση, τον οίκτο, την οργή, την φρίκη και την απόγνωση. Ο Μπίσμα, για παράδειγμα, σχετιζόταν με τον Κρίσνα με την υπερβατική γεύση της ιπποσύνης. Ο Χιράνια Κασιπού βίωσε το γνώρισμα της φρίκης και του όλεθρου του Υπερτάτου Κυρίου.

Οι πέντε πρωταρχικές *ρασα* ή γεύσεις, παραμένουν διαρκώς μέσα στην καρδιά του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη και οι άλλες επτά, οι οποίες είναι δευτερεύουσες, μερικές φορές εμφανίζονται και μερικές φορές εξαφανίζονται, και εμπλουτίζουν τις υπάρχουσες γεύσεις. Αφού εμπλουτίσουν τις πρωταρχικές γεύσεις, εξαφανίζονται. Παραδείγματα

σαντα-μπακτα, αφοσιωμένων υπηρετών στο ουδέτερο στάδιο, είναι οι εννέα γιόγκι ονόματι Κάβι, Χάβι, Ανταρίσα, Πραμπούντα, Πιππαλάγιανα, Χαβιρχότρα, Ντραβίντ ή Ντρουμίλ, Τσαμάς και Καραμπατζάν. Οι τέσσερεις Κουμάρα (ο Σανάκια, ο Σανάνντανα, ο Σανάντ-κουμάρ και ο Σανάντανα) είναι επίσης παραδείγματα σαντα-μπακτα. Παραδείγματα αφοσιωμένων υπηρετών στην υπερβατική κατάσταση του υπηρέτη, είναι οι Ρακτάκ, Τσιτρίκ και Πατράκ στην Γιοκούλα. Όλοι αυτοί είναι υπηρέτες του Κρίσνα. Στην Ντβάρακα υπάρχει ο Ντάρουκα και στους πλανήτες Βαϊκούντα υπάρχουν ο Χάνουμαν και άλλοι. Αφοσιωμένοι υπηρέτες σε σχέση φιλίας είναι ο Σριντάμ στη Βριντάβανα και ο Μπίμα και ο Αρτζούνα στην Ντβάρακα ή στο πεδίο της μάχης του Κουρουσέτρα. Όσο γι' αυτούς που σχετίζονται με τον Κρίσνα με γονική αγάπη, αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι η μητέρα Του, ο πατέρας Του, ο θεός Του και οι λοιποί συγγενείς Του. Στη συζυγική αγάπη, αφοσιωμένοι υπηρέτες είναι πρώτα απ' όλα τα κορίτσια της Βράτζα, της Βριντάβανα, και οι Βασίλισσες και Θεές της τύχης της Ντβάρακα. Κανείς δεν μπορεί να μετρήσει πόσες είναι.

Η προσκόλληση στον Κρίσνα είναι και αυτή δύο ειδών. Το ένα είδος προσκόλλησης είναι η προσκόλληση με δέος και σεβασμό. Αυτού του είδους η προσκόλληση χαρακτηρίζεται από μία έλλειψη ελευθερίας και παρουσιάζεται στη Ματούρα και στους πλανήτες Βαϊκούντα. Σε αυτούς τους Τόπους του Κυρίου η γεύση της υπερβατικής υπηρεσίας αγάπης είναι περιορισμένη. Αλλά στην Γιοκούλα, τη Βριντάβανα, η ανταλλαγή αγάπης είναι ελεύθερη, και παρόλο που τα βοσκόπουλα και τα νεαρά κορίτσια της Βριντάβανα γνωρίζουν ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, δεν δείχνουν δέος και σεβασμό, εξαιτίας της μεγάλης οικειότητας που έχουν μαζί Του κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες. Από αυτές τις πέντε πρωταρχικές υπερβατικές γεύσεις, το δέος και ο σεβασμός αποτελούν μερικές φορές προσκόμματα στην κατανόηση του μεγαλείου του Κυρίου, αλλά και στην προσφορά υπηρεσίας στον Κύριο. Όσον αφορά όμως στη φιλία, την γονική στοργή και τη συζυγική αγάπη, το δέος και ο σεβασμός ελαττώνονται. Για παράδειγμα, όταν ο Κρίσνα εμφανίστηκε ως Γιος του Βασουντέβα και της Ντεβάκι, εκείνοι

προσευχήθηκαν στον Κύριο με δέος και σεβασμό, επειδή κατάλαβαν ότι ο Υπέρτατος Κύριος Κρίσνα ή Βίσνου είχε εμφανισθεί μπροστά τους ως το μικρό παιδί τους. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.44.51). Μολονότι ο Υπέρτατος Κύριος ήταν παρών ως Παιδί τους, η Ντεβάκι και ο Βασουντέβα, όταν κατάλαβαν πως ήταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, άρχισαν να προσεύχονται σε Αυτόν. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν ο Αρτζούνα είδε τη Συμπαντική Μορφή του Κυρίου ήταν τόσο φοβισμένος, ώστε εκλιπαρούσε τον Κρίσνα να τον συγχωρέσει, επειδή στις δοσοληψίες του μαζί Του ως στενός φίλος Του, συμπεριφερόταν χωρίς τυπικότητες με τον Κύριο.

Αυτό αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, όπου ο Αρτζούνα προσευχήθηκε ως εξής: «Αγαπημένε μου Κρίσνα, μερικές φορές Σε πρόσβαλα, αποκαλώντας Σε ‘φίλε μου Κρίσνα’, χωρίς να γνωρίζω το μεγαλείο της ασύλληπτης δύναμής Σου. Γι’ αυτό, συγχώρεσέ με Σε παρακαλώ, γιατί ήμουν τρελός να απευθύνομαι σ’ Εσένα σαν να ήσουν ένας συνηθισμένος φίλος ή ένας συνηθισμένος άνθρωπος». Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν ο Κρίσνα αστειεύοταν με τη Ρουκμίни, εκείνη σιέφτηκε ότι ο Κρίσνα μπορεί να την άφηνε και γι’ αυτό φοβήθηκε και αναστατώθηκε πάρα πολύ. Η Ρουκμίни έκανε αέρα στον Κρίσνα με μία μεγάλη βεντάλια και μόλις φοβήθηκε ότι ο Κρίσνα θα την άφηνε, η βεντάλια έπεσε από το χέρι της και τα μαλλιά της σκόρπισαν. Όσον αφορά όμως στη Γιασόντα, τη μητέρα του Κρίσνα στη Βρινντάβανα, αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.8.45) ότι το Πρόσωπο της Θεότητας, που λατρεύεται από όλες τις Βέδες και τις *Ουπανισαντ*, καθώς και από το φιλοσοφικό σύστημα Σάνκια και όλες αυτές τις έγκυρες Γραφές, η Γιασόντα Το δέχθηκε σαν να είχε γεννηθεί στην κοιλιά της. Αναφέρεται επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.9.12) ότι η μητέρα Γιασόντα έδεσε τον μικρό Κρίσνα με ένα σκοινί, σαν να ήταν ο Γιος που είχε γεννηθεί από το σώμα της και έμοιαζε με ένα συνηθισμένο παιδί με υλικό σώμα. Παρόμοια, η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.18.24) μας δίνει και μία άλλη περιγραφή του Κρίσνα να Τον αντιμετωπίζουν ως έναν συνηθισμένο άνθρωπο: όταν έχανε στο παιχνίδι από τους φίλους Του, τα βοσκόπουλα, ο Κρίσνα κουβαλούσε τον Σριντάμα στους ώμους Του.

Κατά τον ίδιο τρόπο, όσον αφορά στις δοσοληψίες των γκόπι με τον Σρι Κρίσνα στη Βρινντάβανα, περιγράφονται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.30.36-40) ως εξής: Όταν ο Σρι Κρίσνα πήρε τη Σριμάτι Ραντίκα μόνη Της από την ομάδα του Χορού Ράσα, η Σριμάτι Ραντίκα σκέφτηκε ότι ο Κρίσνα είχε αφήσει όλες τις άλλες γκόπι. Παρόλο που ήταν όλες το ίδιο όμορφες, ο Κρίσνα Την ικανοποίησε με αυτόν τον τρόπο. Εκείνη άρχισε να λέει με περηφάνεια, «Ο αγαπημένος Μου Κύριος Κρίσνα άφησε τις πανέμορφες γκόπι και ικανοποίησε μόνον Εμένα». Σκέφτηκε με αυτόν τον τρόπο και ένωσε περηφάνεια. Απευθυνόμενη στον Κρίσνα στο δάσος είπε, «Αγαπημένε Μου Κρίσνα, είμαι ανίκανη να κινηθώ πλέον. Τώρα, αν θέλεις, μπορείς να Με πας όπου επιθυμείς». Όταν η Ραντίκα μίλησε στον Κρίσνα με αυτόν τον τρόπο, ο Κρίσνα αποκρίθηκε, «Καλύτερα να Σε πάρω επάνω στον ώμο Μου», και μόλις το είπε αυτό, εξαφανίσθηκε από τη σκηνή και η Σριμάτι Ραντίκα μετάνιωσε πάρα πολύ.

Όταν ο Κρίσνα εξαφανίσθηκε από τη σκηνή του Χορού Ράσα, όλες οι γκόπι άρχισαν να μετανιώνουν, λέγοντας, «Αγαπημένε μας Κρίσνα! Έχουμε έλθει εδώ αφήνοντας στην άκρη τους άντρες μας, τους γιους μας, τους συγγενείς μας, τους αδελφούς και τους φίλους μας! Αγνοώντας τη συμβουλή τους, έχουμε έλθει σ' Εσένα και Εσύ γνωρίζεις καλύτερα τον λόγο που ήλθαμε εδώ. Γνωρίζεις ότι έχουμε έλθει, επειδή έχουμε αιχμαλωτισθεί από τον γλυκό ήχο της φλογέρας Σου. Αλλά είσαι τόσο πανούργος, που άφησες μόνες τους μες στα μαύρα μεσάνυχτα γυναίκες και κορίτσια όπως εμείς! Αυτό δεν είναι πολύ καλό εκ μέρους Σου».

Η έξη *σαμα* σημαίνει να ελέγχει κανείς τον νου του και να τον εμποδίζει να εκτρέπεται με διάφορους τρόπους, σταθεροποιώντας τον στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Όταν ο νους κάποιου είναι σταθεροποιημένος στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αυτός βρίσκεται στο επίπεδο *σαμα*. Σε εκείνο το επίπεδο ο αφοσιωμένος υπηρέτης κατανοεί ότι ο Κρίσνα είναι η βασιική αρχή πίσω από όλα όσα βρίσκονται εντός της εμπειρίας μας. Το ίδιο πράγμα εξηγείται και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: μετά από πάρα πολλές ζωές στην καλλιέργεια της γνώσης, εγκαταλείπεται κανείς στον Βāsουντέβα, επειδή καταλαβαίνει ότι

ο Κρίσνα είναι παρών στα πάντα, και ότι διαχέεται σε όλη την κοσμική δημιουργία. Τα πάντα βρίσκονται υπό τον έλεγχο του Υπερτάτου Κυρίου και τα πάντα, ευρισκόμενα στην ενέργειά Του, διαφέρουν από τον Κρίσνα στην Προσωπική Του Μορφή. Το ίδιο πράγμα εξηγείται στο έργο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, όπου αναφέρεται ότι όταν η νοημοσύνη είναι σταθεροποιημένη στον Κρίσνα, αυτή η ιδιότητα ονομάζεται *σάμα*. Αυτό το λέει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας: *σάμο μαννιστάτα μπουντεχ*. Δηλαδή, χωρίς να υψωθεί στο επίπεδο *σαντα ρατι*, κανείς δεν μπορεί να σταθεροποιηθεί στη γνώση του μεγαλείου του Κρίσνα και της διάχυσης των διαφόρων ενεργειών Του, οι οποίες είναι η αιτία όλων των εκδηλώσεων. Το ίδιο αυτό ζήτημα εξηγείται περαιτέρω στη *Σριμαντ-Μπαγκαβάταμ* (11.19.36): η ισορροπία του νου μπορεί να επιτευχθεί από κάποιον που έχει καταλήξει σταθερά στο συμπέρασμα ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η Αρχική Πηγή των πάντων και όταν κάποιος μπορεί να ελέγξει τις αισθήσεις του, αυτό ονομάζεται *σάμα*. Όταν είναι κάποιος έτοιμος να ανεχθεί κάθε είδους ταλαιπωρία προκειμένου να ελέγξει τις αισθήσεις του και να κρατήσει τον νου του σε ισορροπία, αυτό ονομάζεται *νιτικσα*, ανεκτικότητα. Και όταν κάποιος μπορεί να ελέγξει τις ορμές της γλώσσας και των γεννητικών οργάνων, αυτό ονομάζεται *ντριτι*. Από την *ντριτι* γίνεται *κανείς ντιρα*, νηφάλιος και γαλήνιος. Ένα γαλήνιο πρόσωπο δεν ενοχλείται ποτέ από τις ορμές της γλώσσας και των γεννητικών οργάνων.

Αν μπορεί κάποιος να σταθεροποιήσει τον νου του στον Κρίσνα χωρίς παρέκκλιση, αυτή η σταθερή θέση στη Συνείδηση του Κρίσνα ονομάζεται ονομάζεται *σαντα-ρασα*. Στη *σαντα-ρασα* δύο πράγματα είναι ορατά – η ακλόνητη πίστη στον Κρίσνα και η πάυση κάθε υλικής επιθυμίας. Οι συγκεκριμένες ιδιότητες της *σαντα-ρασα* – η ακλόνητη πίστη στον Κρίσνα και η πάυση κάθε είδους επιθυμίας που δεν συνδέεται με τον Κρίσνα- είναι κοινές και σε όλες τις άλλες *ρασα*. Όπως ακριβώς ο ήχος είναι γενικά παρών σε όλα τα άλλα στοιχεία, στον αέρα, τη φωτιά, το νερό και τη γη. Οι ηχητικές δονήσεις παράγονται από τον αιθέρα, τον ουρανό, και γι' αυτό είναι παρούσες σε όλα τα άλλα στοιχεία. Κατά τον ίδιο τρόπο, οι ιδιότητες της *σαντα ρασα*, η ακλόνητη πίστη στον Κρίσνα και η

έλλειψη επιθυμίας για οτιδήποτε δεν είναι Κρίσνα, αυτές οι δύο ιδιότητες είναι παρούσες και σε άλλες υπερβατικές σχέσεις, όπως η *ντασια*, η υπηρεσία, η *σακία*, η αδελφοσύνη, η *βατσαλία*, η γονική στοργή, και η *μαντουρια ρασα*, η συζυγική αγάπη.

Όταν μιλάμε για μη-Κρίσνα, αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχει κάτι χωρίς τον Κρίσνα. Δεν μπορεί να υπάρξει τίποτε «μη-Κρίσνα», επειδή τα πάντα είναι προϊόντα της ενέργειας του Κρίσνα. Και επειδή ο Κρίσνα και οι ενέργειές Του είναι ταυτόσημα, τα πάντα είναι εμμέσως Κρίσνα. Για παράδειγμα, η συνείδηση είναι κοινή σε όλα τα ζωντανά όντα, αλλά όταν η συνείδηση επικεντρώνεται με αγνότητα στον Κρίσνα (όταν, δηλαδή, είναι Συνείδηση του Κρίσνα), είναι αγνή. Ενώ όταν η συνείδηση δεν είναι Συνείδηση του Κρίσνα, όταν, δηλαδή, κατευθύνεται προς την ικανοποίηση των αισθήσεων, ονομάζεται συνείδηση μη-Κρίσνα. Έτσι η αντίληψη μη-Κρίσνα εμφανίζεται στο μολυσμένο στάδιο. Στο αγνό στάδιο, εντούτοις, δεν υπάρχει τίποτε εκτός από Συνείδηση του Κρίσνα. Το ενεργό ενδιαφέρον στον Κρίσνα -η αίσθηση ότι ο Κρίσνα είναι δικός μου ή ότι εγώ είμαι του Κρίσνα και, συνεπώς, η δουλειά μου είναι να ικανοποιώ τις αισθήσεις του Κρίσνα- είναι στάδιο ανώτερο από το στάδιο της *σαντα-ρασα*. Κατανοώντας απλώς το μεγαλείο του Κρίσνα, μπορεί να επιτύχει κανείς αυτή την κατάσταση της *σαντα-ρασα*, στην οποία το λατρευτικό αντικείμενο είναι το απρόσωπο Μπραμάν ή η Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή. Η λατρεία του απρόσωπου Μπραμάν και της Παραμάτμα είναι το πεδίο δράσης όσων ασχολούνται με εμπειρικές φιλοσοφικές θεωρίες και με το μυστικιστικό γιόγκα. Αλλά όταν κάποιος εξελιχθεί ακόμα περισσότερο στη Συνείδηση του Κρίσνα, δηλαδή στην πνευματική κατανόηση, μπορεί να εκτιμήσει ότι η Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή, είναι το αιώνιο λατρευτικό αντικείμενο και εγκαταλείπεται σε Αυτήν. *Μποχουνάμ τζανμαναμαντε*: μετά από πολλές, πολλές ζωές λατρείας του Μπραμάν και της Παραμάτμα, όταν κάποιος εγκαταλείπεται στον Βāsounτέβα, τον Υπέρτατο Κύριο, και αποδέχεται τον εαυτό του ως αιώνιο υπηρέτη Του, γίνεται μία μεγάλη, υπερβατικώς συνειδητοποιημένη ψυχή. Και τότε, εξαιτίας της στενής σχέσης του με την Απόλυτη Αλήθεια στα εύκολα και στα δύσκολα, αρχίζει κανείς να

προσφέρει κάποιου είδους υπερβατική υπηρεσία αγάπης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Και έτσι η κατάσταση *σαντα-ρασα*, η κατάσταση της ουδετερότητας, μεταμορφώνεται σε *ντασια-ρασα*, σε σχέση υπηρεσίας.

Στην κατάσταση της *ντασια-ρασα*, εμφανίζεται ο μεγαλύτερος βαθμός δέους και σεβασμού για τον Υπέρτατο Κύριο. Το μεγαλείο του Υπερτάτου Κυρίου αναγνωρίζεται επίσης στη *ντασια-ρασα*. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο επίπεδο της *σαντα-ρασα* δεν υπάρχει η πνευματική δραστηριότητα της υπηρεσίας, ενώ στην κατάσταση της *ντασια-ρασα*, αρχίζει η προσφορά υπηρεσίας. Έτσι η *ντασια-ρασα* έχει δύο χαρακτηριστικά: το χαρακτηριστικό της *σαντα-ρασα* και τη συνείδηση της υπερβατικής γεύσης της αδελφοσύνης.

Οι υπερβατικές ιδιότητες υπάρχουν ασφαλώς στη *σαντα-ρασα* και την *ντασια-ρασα*, αλλά πέρα από αυτές υπάρχει και άλλη μία ιδιότητα, το εμπιστευτικό δέσιμο, το οποίο είναι αγνή υπερβατική αγάπη. Αυτή η εμπιστοσύνη στο Υπέρτατο Πρόσωπο είναι τεχνικώς γνωστή ως *βισραμπα*. Σε αυτό το επίπεδο της *βισραμπα*, της αδελφοσύνης, δεν υπάρχει η αίσθηση του δέους ή της ευλάβειας προς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Έτσι στην υπερβατική αδελφική σχέση *σακια-ρασα* υπάρχουν τρία υπερβατικά χαρακτηριστικά: η αίσθηση του μεγαλείου, η αίσθηση της φιλίας και η αίσθηση της οικειότητας, χωρίς κανένα αποτύπωμα δέους και ευλάβειας. Γι' αυτό, στη σχέση της αδελφοσύνης οι υπερβατικές ιδιότητες αυξάνονται ακόμη περισσότερο.

Κατά τον ίδιο τρόπο, στο επίπεδο της γονικής στοργής υπάρχουν τέσσερις ιδιότητες: επιπλέον των τριών ιδιοτήτων που έχουν ήδη αναφερθεί, υπάρχει η αίσθηση ότι ο Υπέρτατος Κύριος εξαρτάται από το έλεος του αφοσιωμένου υπηρέτη. Ως γονιός του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, ο αφοσιωμένος υπηρέτης μερικές φορές μαλώνει τον Κύριο και πιστεύει ότι Τον συντηρεί. Αυτή η υπερβατική αίσθηση ότι συντηρεί κάποιος τον Υπέρτατο Συντηρητή είναι πολύ ευχάριστη και για τον αφοσιωμένο υπηρέτη και για τον Υπέρτατο Κύριο.

Ο Κύριος συμβούλεψε τον Σρίλα Ρούπα Γιοσουάμι να γράφει το υπερβατικό έργο που ονομάζεται *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, την Επιστήμη της Υπηρεσίας Αφοσίωσης, και εκεί να δείξει την ουσία αυτών των πέντε υπερβατικών σχέσεων. Εκεί εξηγείται πώς η υπερβατική ιδιότητα της *σαντα-ρασα* με τη μορφή ακλόνητης πίστης στον Κρίσνα, αναπτύσσεται περαιτέρω σε *ντασια-ρασα* με το πνεύμα της υπηρεσίας, και έπειτα σε *σακια-ρασα*, ανεμπόδιστη αδελφοσύνη, και ακόμα πιο πέρα στην υπερβατική γεύση της γονικής αγάπης, όπου αισθάνεται κανείς ότι συντηρεί τον Κύριο. Όλα αυτά κορυφώνονται στο ύψιστο επίπεδο της συζυγικής αγάπης, όπου όλες αυτές οι υπερβατικές σχέσεις συνυπάρχουν ταυτόχρονα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Σανάτανα Γκοσουάμι

Προσκυνώ με σεβασμό τον Κύριο Τσετάνια Μαχαπρανπού, με το έλεος του οποίου ακόμα και κάποιος που βρίσκεται στο κατώτατο επίπεδο ζωής μπορεί να βρει τον δρόμο του στην υπερβατική υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.

Αφού ο Κύριος Τσετάνια προσχώρησε στην τάξη της απάρνησης, στο *σαννιασα*, ταξίδεψε σε όλη την Ινδία. Σε αυτό το διάστημα επισκέφθηκε το Μαλντάχ, μία περιφέρεια της Βεγγάλης. Σε εκείνη την περιοχή υπάρχει ένα χωριό με το όνομα Ραμακέλι, όπου έμεναν δύο υπουργοί της κυβέρνησης του Ναβάμπ Χουσσάιν Σαχ. Οι δύο υπουργοί ονομάζονταν Νταμπίρ Κάς και Σακάρ Μάλλικ, και αργότερα επρόκειτο να μετονομαστούν σε Σανάτανα Γκοσουάμι και Ρούπα Γκοσουάμι. Είχαν την ευκαιρία να συναντήσουν τον Κύριο Τσετάνια και μετά από αυτή τη συνάντηση αποφάσισαν να αποσυρθούν από την κυβερνητική υπηρεσία και να προσχωρήσουν στην κίνηση του Σάνκιρταν. Οι δύο αδελφοί πήραν αμέσως μέτρα για να εγκαταλείψουν τις υλικές υποχρεώσεις τους και ανέθεσαν σε δύο *μπραμανα* να τελέσουν ορισμένες

βεδικές θρησκευτικές ιεροτελεστίες, οι οποίες θα τους επέτρεπαν να επιτύχουν πλήρη ελευθερία για την υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα.

Αυτές οι προκαταρκτικές δραστηριότητες είναι γνωστές ως *πουραστσαρια*. Αυτές οι τελετουργίες απαιτούν να λατρεύει κανείς και να προσφέρει τα σέβη του τρεις φορές την ημέρα στους προγόνους, να κάνει προσφορές στη φωτιά και να προσφέρει με σεβασμό τροφή σε έναν μορφωμένο μπράμανα. Πέντε πράγματα συνθέτουν την *πουραστσαρια*: ο χρόνος, η λατρεία, η προσφορά σεβασμού, οι προσφορές στη φωτιά και η προσφορά τροφής σε έναν μπράμανα. Αυτή και άλλες τελετουργίες αναφέρονται στο *Χαρι-μπακτι-βίλασα*, το έγκυρο βιβλίο με τις κατευθυντήριες γραμμές.

Αφού έκανε αυτές τις τελετουργίες, ο νεότερος αδελφός, ο Σακάρ Μαλλίκ (ο Ρούπα Γιοσουάμι), επέστρεψε στο σπίτι του με ένα τεράστιο χρηματικό ποσό, που είχε αποκτήσει στη διάρκεια της κυβερνητικής του υπηρεσίας. Τα ασημένια και τα χρυσά νομίσματα που έφερε μαζί του γέμισαν μία μεγάλη βάρια. Αφού έφτασε στο σπίτι του, διαίρεσε τα πλούτη που είχε μαζέψει στα δύο και μοίρασε το ένα μέρος στους μπράμανα και τους Βαϊσνάβα. Έτσι, για την ικανοποίηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, μοίρασε το πενήντα τοις εκατό του πλούτου του σε πρόσωπα που προσφέρουν στον Κύριο υπερβατική υπηρεσία αγάπης. Οι μπράμανα προορίζονται για την κατανόηση της Απόλυτης Αλήθειας και έπειτα, όταν ασχοληθούν πραγματικά με την υπηρεσία αγάπης του Κυρίου, αποκαλούνται Βαϊσνάβα. Οι μπράμανα και οι Βαϊσνάβα υποτίθεται ότι είναι πλήρως απασχολημένοι στην υπερβατική υπηρεσία, και ο Ρούπα Γιοσουάμι, λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική υπερβατική θέση τους, τους έδωσε το πενήντα τοις εκατό του πλούτου του. Το άλλο μισό που απέμεινε διαιρέθηκε και πάλι στα δύο· έδωσε το ένα μέρος στους συγγενείς του και τα μέλη της οικογένειάς του που εξαρτώντο από αυτόν, και το υπόλοιπο το φύλαξε για τον εαυτό του, για ώρα ανάγκης.

Αυτού του είδους η διανομή προσωπικού πλούτου είναι πολύ διδακτική για όλους όσους επιθυμούν να υψωθούν στην πνευματική γνώση. Συνήθως,

έναν άνθρωπο κληροδοτεί όλο τον συσσωρευμένο πλούτο του στα μέλη της οικογένειάς του και μετά αποσύρεται από την οικογενειακή δράση, για να προσδεύσει στην πνευματική γνώση. Εδώ, ωστόσο, βλέπουμε τη συμπεριφορά του Ρούπα Γιοσουάμι να είναι υποδειγματική· έδωσε το πενήντα τοις εκατό του πλούτου του για πνευματικούς σκοπούς. Αυτό θα πρέπει να χρησιμεύει ως παράδειγμα για όλους μας. Το είκοσι πέντε τοις εκατό του πλούτου του που κράτησε για προσωπικές του ανάγκες το κατέθεσε για φύλαξη σε μία καλή επιχείρηση, αφού εκείνες τις μέρες δεν υπήρχαν τράπεζες. Κατέθεσε και δέκα χιλιάδες νομίσματα για έξοδα που έκανε ο μεγαλύτερος αδελφός του, ο Σανάτανα Γιοσουάμι.

Εκείνη την εποχή, ο Ρούπα Γιοσουάμι πληροφορήθηκε ότι ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπρασμπού ετοιμαζόταν να πάει στη Βρινντάβανα από το Τζάγκαννατ Πούρι. Έστειλε δύο αγγελιοφόρους για να πληροφορηθεί έγκυρα το πρόγραμμα του Κυρίου και κατέστρωσε τα δικά του σχέδια για να πάει στη Ματούρα να συναντήσει τον Κύριο εκεί. Φαίνεται πως ο Ρούπα Γιοσουάμι είχε την άδεια να συναντήσει τον Κύριο Τσετάνια, αλλά ο Σανάτανα Γιοσουάμι δεν είχε. Γι' αυτό ο Σανάτανα Γιοσουάμι εμπιστεύθηκε τις ευθύνες της κυβερνητικής υπηρεσίας του στους άμεσους βοηθούς του και έμεινε στο σπίτι του για να μελετήσει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Προσέλαβε κάπου δέκα ή είκοσι μορφωμένους μπράμανα και άρχισε μαζί τους εντατική μελέτη της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Ενώ ήταν απασχολημένος με αυτόν τον τρόπο, υπέβαλλε αιτήσεις για αναρρωτική άδεια στον εργοδότη του, τον Ναβάμπ. Ωστόσο, ο κυβερνήτης ανυπομονούσε τόσο πολύ να έχει τις συμβουλές του για τις κυβερνητικές υποθέσεις, ώστε εμφανίσθηκε ξαφνικά στο σπίτι του. Όταν ο Ναβάμπ μπήκε στο σπίτι όπου ήταν συγκεντρωμένοι ο Σανάτανα Γιοσουάμι και οι *μπράμανα*, σηκώθηκαν όλοι για να τον υποδεχθούν με σεβασμό και του πρόσφεραν ένα κάθισμα για να καθίσει.

«Έχεις υποβάλει αναφορές για αναρρωτική άδεια», είπε ο Ναβάμπ στον Σανάτανα Γιοσουάμι, «αλλά έστειλα τον γιατρό μου να σε δει και ανέφερε ότι δεν είσαι καθόλου άρρωστος. Δεν ξέρω γιατί ζητούσες

αναρρωτική άδεια και δεν ερχόσουν στην υπηρεσία σου, και γι' αυτό ήλθα ο ίδιος να σε δω. Είμαι πολύ ενοχλημένος με τη συμπεριφορά σου. Όπως γνωρίζεις, βασιζομαι πλήρως σε εσένα και την υπεύθυνη εργασία σου στην κυβέρνηση. Ήμουν ελεύθερος να ασχοληθώ με άλλα ζητήματα, επειδή βασιζόμουν σε εσένα, αλλά αν δεν έλθεις και πάλι σ' εμένα, η προηγούμενη αφοσίωσή σου πάει χαμένη. Τι σκοπεύεις να κάνεις; Πες μου σε παρακαλώ».

Ακούγοντας αυτά τα λόγια, ο Σανάτανα Γιοσουάμι απάντησε ότι δεν μπορούσε να συνεχίσει τη δουλειά του και ότι θα ήταν πολύ ευγενικό εκ μέρους του Ναβάμπ να διορίσει κάποιον άλλον για να κάνει τη δουλειά που είχε εμπιστευθεί σε εκείνον. Ο Ναβάμπ θύμωσε πάρα πολύ και είπε: «Ο μεγαλύτερος αδελφός σου ζει σαν κυνηγός, και αν αποσυρθείς και εσύ από τη διοίκηση, όλα θα τελειώσουν». Λέγεται ότι ο Ναβάμπ αντιμετώπιζε τον Σανάτανα Γιοσουάμι σαν νεότερο αδελφό. Αφού ο Ναβάμπ ασχολείτο κυρίως με την κατάκτηση διαφόρων περιοχών της χώρας και με το κυνήγι, βασιζόταν λίγο-πολύ στον Σανάτανα Γιοσουάμι για τη διακυβέρνηση της χώρας. Έτσι τον παρακάλεσε: «Αν αποσυρθείς και εσύ από την κυβερνητική υπηρεσία, πώς θα συνεχίσει η διοίκηση». «Είσαι ο κυβερνήτης της Γιώντα», απάντησε πολύ σοβαρά ο Σανάτανα Γιοσουάμι, «και τιμωρείς διαφόρων ειδών εγκληματίες με διάφορους τρόπους. Είσαι, λοιπόν, ελεύθερος να τιμωρήσεις οποιονδήποτε ανάλογα με τις πράξεις του». Σκοπός αυτής της απάντησης ήταν το ότι ο κυβερνήτης κυνηγούσε ζώα και σκότωνε ανθρώπους για να επεκτείνει το βασίλειό του· εν τω μεταξύ, ας υπέφεραν τα ζώα και οι άνθρωποι, σύμφωνα με τις πράξεις που έκαναν.

Ο Ναβάμπ ήταν ευφυής και κατάλαβε τον σκοπό του Σανάτανα Γιοσουάμι. Άφησε το σπίτι με άγρια διάθεση και λίγο αργότερα έφυγε για να κατακτήσει την Ορίσσα. Πρόσταξε τη σύλληψη του Σανάτανα Γιοσουάμι και την κράτησή του μέχρι να επιστρέψει.

Μόλις έμαθε ότι ο μεγαλύτερος αδελφός του είχε συλληφθεί από τον Ναβάμπ, ο Ρούπα Γιοσουάμι έστειλε με αγγελιοφόρο την πληροφορία ότι δέκα χιλιάδες νομίσματα βρισκόνταν στη φύλαξη ενός παντοπώλη

Ο Σανάτανα Γκοσσουνάμι υποβάλλει την παραιτήσή του από την Κυβέρνηση του
Ναβάμπ Χουσσάιν Σαχ

στην Γιώντα (τη Βεγγάλη) και ότι αυτά τα χρήματα θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως λύτρα για τον αδελφό του. Ο Ρούπα Γιοσουάμι μαζί με τον νεότερο αδελφό του, τον Σρι Βάλλαμπα, ξεκίνησε για τη Βρινντάβανα, για να συναντήσει τον Τσετάνια Μαχαπρασμπού. Ο Σανάτανα πρόσφερε πέντε χιλιάδες νομίσματα στον δεσμοφύλακα της φυλακής στην οποία βρισκόταν υπό κράτηση. Συμβούλεψε τον δεσμοφύλακα να δεχθεί μετά χαράς τα πέντε χιλιάδες νομίσματα από αυτόν και να τον αφήσει να φύγει, επειδή αν δεχόταν τα χρήματα δεν θα είχε μόνο υλικό όφελος, αλλά θα έκανε επίσης μία πολύ ενάρετη πράξη ελευθερώνοντας τον Σανάτανα για πνευματικό σκοπό.

«Ασφαλώς μπορώ να σε αφήσω να φύγεις», απάντησε ο δεσμοφύλακας, «γιατί έχεις κάνει πολλά για μένα και είσαι στην κυβερνητική υπηρεσία. Φοβάμαι, ωστόσο, τον Ναβάμπ. Τι θα κάνει όταν μάθει ότι είσαι ελεύθερος; Θα πρέπει να του τα εξηγήσω όλα. Πώς μπορώ να δεχθώ μια τέτοια πρόταση;». Τότε ο Σανάτανα επινόησε μια ιστορία την οποία ο δεσμοφύλακας θα μπορούσε να παρουσιάσει στον Ναβάμπ για το πώς είχε δραπετεύσει και ανέβασε την προσφορά του στα δέκα χιλιάδες νομίσματα. Ανυπόμονος να αποκτήσει τα δέκα χιλιάδες νομίσματα, ο δεσμοφύλακας συμφώνησε με την πρόταση και τον άφησε να φύγει.

Τότε ο Σανάτανα ξεκίνησε και αυτός για να πάει να συναντήσει τον Κύριο. Δεν ταξίδεψε στον ανοιχτό δρόμο, αλλά πήγε μέσα από τη ζούγκλα, μέχρι που έφτασε σε ένα μέρος στο Μπιχάρ, που λεγόταν Πάμπντα. Εκεί ξεκουράστηκε σε ένα πανδοχείο, αλλά ο πανδοχέας είχε πληροφορηθεί από έναν αστρολόγο που εργαζόταν εκεί ότι ο Σανάτανα Γιοσουάμι είχε μαζί του μερικά χρυσά νομίσματα. Ο πανδοχέας, θέλοντας να αποκτήσει τα χρήματα, μίλησε στον Σανάτανα Γιοσουάμι με φαινομενικό σεβασμό: «Ξεκουράσου απόψε», του είπε «και το πρωί θα κανονίσω να ξεφύγεις από αυτή την παγίδα της ζούγκλας». Ο Σανάτανα, ωστόσο, υποπτεύθηκε τη συμπεριφορά του και ρώτησε τον υπηρέτη του Ισάν αν είχε χρήματα. Ο Ισάν του είπε ότι είχε εφτά χρυσά νομίσματα. Στον Σανάτανα δεν άρεσε η ιδέα να έχει ο υπηρέτης του επάνω του τόσα

χρήματα. Θύμωσε μαζί του και του είπε, «Γιατί κουβαλάς μαζί σου στον δρόμο αυτήν την κωδωνοκρουσία θανάτου;».

Ο Σανάτανα πήρε αμέσως τα χρυσά νομίσματα, τα πρόσφερε στον πανδοχέα και του ζήτησε να τον βοηθήσει να διασχίσει τη ζούγκλα. Τον πληροφόρησε ότι βρισκόταν σε ένα ειδικό ταξίδι για τη κυβέρνηση και αφού δεν μπορούσε να ταξιδέψει στον δημόσιο δρόμο, θα ήταν πολύ ευγενικό αν ο πανδοχέας τον βοηθούσε να διασχίσει τη ζούγκλα και τα βουνά.

«Κατάλαβα ότι είχες οχτώ νομίσματα μαζί σου και σκεφτόμουν να σε σκοτώσω για να τα πάρω», ομολόγησε ο πανδοχέας. «Αλλά καταλαβαίνω ότι είσαι πολύ καλός άνθρωπος και δεν χρειάζεται να μου προσφέρεις τα χρήματα. Θα σε βοηθήσω να περάσεις την περιοχή με τα βουνά».

«Αν δεν δεχθείς αυτά τα νομίσματα, τότε θα μου τα πάρει κάποιος άλλος», απάντησε ο Σανάτανα. «Κάποιος θα με σκοτώσει γι' αυτά, οπότε καλύτερα να τα πάρεις εσύ. Σου τα προσφέρω». Τότε ο πανδοχέας του έδωσε κάθε δυνατή βοήθεια και την ίδια εκείνη νύχτα τον βοήθησε να περάσει τα βουνά.

Όταν ο Σανάτανα ξεπρόβαλε από τα βουνά, ζήτησε από τον υπηρέτη του να πάει στο σπίτι του με το μοναδικό νόμισμα που είχε ακόμα μαζί του, και εκείνος θα συνέχιζε μόνος του. Μετά την αναχώρηση του υπηρέτη του, ο Σανάτανα αισθάνθηκε εντελώς ελεύθερος. Με σκισμένα ρούχα και ένα πήλινο δοχείο νερού στο χέρι, άρχισε να προχωράει προς τον Κύριο Τσετάνια Μαχαπραμπού. Στον δρόμο, συνάντησε τον πλούσιο άνδρα της αδελφής του που ήταν και εκείνος στην κυβέρνηση και ο οποίος του πρόσφερε μία εξαιρετική κουβέρτα, την οποία ο Σανάτανα δέχθηκε ύστερα από ιδιαίτερη απαίτησή του. Έπειτα χώρισε από αυτόν και πήγε μόνος του να δει τον Τσετάνια Μαχαπραμπού στο Μπενάρες.

Όταν έφτασε στο Μπενάρες, κατάλαβε ότι ο Κύριος ήταν εκεί και κυριεύθηκε από χαρά. Πληροφορήθηκε από τον κόσμο ότι ο Κύριος έμενε στο σπίτι του Τσάνντρα Σέκαρ Ατσάρια, και ο Σανάτανα πήγε εκεί.

Παρόλο που ο Τσετάνια Μαχαπρασμπού ήταν μέσα στο σπίτι, κατάλαβε ότι ο Σανάτανα είχε φτάσει στην πόρτα και ζήτησε από τον Τσάνντρα Σέκαρ να φωνάξει τον άνθρωπο που στεκόταν εκεί. «Είναι Βαϊσνάβα, μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου», είπε ο Τσετάνια Μαχαπρασμπού. Ο Τσάνντρα Σέκαρ βγήκε έξω για να τον δει, αλλά δεν είδε κανέναν Βαϊσνάβα στην πόρτα. Είδε μόνο κάποιον που έμοιαζε με ζητιάνο. Τότε ο Κύριος του ζήτησε να δει τον ζητιάνο και όταν ο Σανάτανα μπήκε στην αυλή, ο Κύριος Τσετάνια έτρεξε τον δει και να τον αγκαλιάσει. Όταν ο Κύριος τον αγκάλιασε, ο Σανάτανα κατακλύστηκε από πνευματική έκσταση και είπε, «Αγαπημένε μου Κύριε, Σε παρακαλώ μη με αγγίζεις». Και οι δύο όμως αγκάλιασαν ο ένας τον άλλον και άρχισαν να κλαίνε. Βλέποντας τον Σανάτανα και τον Κύριο Τσετάνια να κάνουν έτσι, ο Τσάνντρα Σέκαρ έμεινε κατάπληκτος. Τελικά, ο Τσετάνια Μαχαπρασμπού ζήτησε από τον Σανάτανα να καθίσει μαζί Του σε έναν πάγκο.

Αγγιζε το σώμα του Σανάτανα με το χέρι Του και ο Σανάτανα Του είπε και πάλι, «Αγαπημένε μου Κύριε, Σε παρακαλώ μη με αγγίζεις». «Σε αγγίζω για δικό Μου εξαγνισμό», απάντησε ο Κύριος, επειδή είσαι μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης. Με την υπηρεσία σου μπορείς να σώσεις ολόκληρο το σύμπαν και να μας οδηγήσεις όλους πίσω στο σπίτι μας, στον Θεό».

Σχετικά με αυτό, ο Κύριος ανέφερε μία όμορφη στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*, το νόημα της οποίας είναι ότι κάποιος που είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα, ασχολούμενος εκατό τοις εκατό με την υπηρεσία αφοσίωσης, είναι κατά πολύ καλύτερος από έναν μπράμνα ο οποίος είναι γνώστης όλης της βεδικής γραμματείας αλλά δεν προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο. Επειδή φέρει τον Υπέρτατο Κύριο μέσα στην καρδιά του, ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να εξαγνίσει κάθε τόπο και το κάθε τι.

Στη βεδική γραμματεία αναφέρεται επίσης ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας δεν αναγνωρίζει ακόμα και κάποιον πολύ μορφωμένο σε όλα τα τμήματα των Βεδών, αλλά μάλλον προτιμά κάποιον που είναι

αφοσιωμένος υπηρέτης, ακόμα και αν έχει γεννηθεί σε κατώτερη οικογένεια. Αντί να προσφέρει κανείς ελεημοσύνη σε έναν μπράμανα που δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης, είναι καλύτερα να το προσφέρει σε έναν αφοσιωμένο υπηρέτη, και ο Κύριος το δέχεται. Με άλλα λόγια, οτιδήποτε προσφέρεται στον Κύριο μπορεί να δοθεί στους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Ο Τσετάνια Μαχαπραμπού ανέφερε επίσης ένα εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, το οποίο λέει ότι αν ένας μπράμανα δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Κυρίου, τότε είναι κατώτερος από τον κατώτατο των κατώτατων, ακόμα και αν διαθέτει τις δώδεκα ιδιότητες των μπράμανα και αν έχει γεννηθεί σε ανώτερη οικογένεια. Ένας αφοσιωμένος υπηρέτης, ακόμα και αν είναι γεννημένος σε οικογένεια *τσανταλα* (αυτών που τρώνε το κρέας του σκύλου), μπορεί να εξαγνίσει όλη την οικογένειά του για εκατό γενιές με την υπηρεσία αφοσίωσης, περασμένες και μελλοντικές, ενώ ένας περήφανος μπράμανα δεν μπορεί να εξαγνίσει ούτε τον εαυτό του. Αναφέρεται στο *Χαρι-μπακτισουντονταγια*, «Ω αφοσιωμένε υπηρέτη του Κυρίου, να σε βλέπει κανείς είναι η τελειότητα για τα μάτια, να αγγίζει κανείς το σώμα σου είναι η τελειότητα για τις δραστηριότητες του σώματος και να δοξάζει κανείς τις ιδιότητές σου είναι η τελειότητα της γλώσσας, γιατί είναι πολύ σπάνιο να βρεθεί ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης σαν εσένα».

Ο Κύριος είπε μετά στον Σανάτανα ότι ο Κρίσνα είναι πολύ ευσπλαχνικός και είναι ο Σωτήρας των πεσμένων ψυχών. «Σε έχει σώσει από τη Μαχαρώραβα», είπε ο Κύριος. Η Μαχαρώραβα, η κόλαση, περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως ένας τόπος που προορίζεται για άτομα που σκοτώνουν ζώα. Αναφέρεται εκεί ότι οι χασάπηδες ή όσοι τρώνε ζώα πηγαίνουν σε αυτή την κόλαση. «Δεν γνωρίζω το έλεος του Κρίσνα», απάντησε ο Σανάτανα, «αλλά μπορώ να καταλάβω ότι το δικό Σου έλεος σ' εμένα είναι αναίτιο. Με έχεις σώσει από την περιπλοκή της υλικής ζωής».

Τότε ο Κύριος ρώτησε: «Πώς ελευθερώθηκες από την κράτησή σου; Καταλαβαίνω ότι είχες συλληφθεί». Ο Σανάτανα διηγήθηκε τότε ολόκληρη την ιστορία της απελευθέρωσής του. Τότε ο Κύριος τον

πληροφόρησε, «Έχω δει τους δύο αδελφούς σου και τους συμβούλεψα να προχωρήσουν προς τη Βρινντάβανα».

Ο Κύριος Τσετάνια σύστησε τότε τον Τσάνντρα Σέκαρ στον Σανάτανα, και εκείνος προσκάλεσε τον Σανάτανα να δειπνήσει μαζί του. Ο Κύριος ζήτησε από τον Τσάνντρα Σέκαρ να πάει τον Σανάτανα σε έναν κουρέα για να τον «εξευγενίσει», επειδή ο Σανάτανα είχε αφήσει μακριά γένια, τα οποία δεν άρεσαν στον Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπού. Ζήτησε, λοιπόν, από τον Τσάνντρα Σέκαρ να φροντίσει να κάνει ο Σανάτανα μπάνιο και ένα καλό ξύρισμα, αλλά και να του προμηθεύσει μία αλλαξιά ρούχα.

Μετά το μπάνιο, ο Σανάτανα ζήτησε από τον Τσάνντρα Σέκαρ να του δώσει μια καλή φορεσιά. Όταν ο Κύριος Τσετάνια έμαθε ότι ο Σανάτανα δεν δέχθηκε καινούργια ρούχα αλλά μόνο κάποια μεταχειρισμένα ρούχα από τον Τσάνντρα Σέκαρ, χάρηκε πολύ. Ο Κύριος κάθισε για μεσημεριανό και ζήτησε από τον Τσάνντρα Σέκαρ να φυλάξει φαγητό για τον Σανάτανα. Ο Τσάνντρα Σέκαρ, ωστόσο, δεν πρόσφερε φαγητό στον Σανάτανα αμέσως, αλλά αφού ο Κύριος τελείωσε το φαγητό Του, πρόσφερε στον Σανάτανα τα υπολείμματα της τροφής Του, ενώ ο Κύριος αναπαυόταν μετά το φαγητό.

Αφού ξεκουράστηκε, ο Κύριος Τσετάνια σύστησε στον Σανάτανα κάποιον μπράμανα, αφοσιωμένο υπηρέτη Του, από την επαρχία Μαχαράστρα. Αυτός ο μπράμανα από τη Μαχαράστρα κάλεσε τον Σανάτανα να παίρνει το μεσημεριανό του καθημερινά στο σπίτι του, όσο θα έμενε στο Μπενάρες. «Όσο θα μένω στο Μπενάρες, θα ζητιανεύω από πόρτα σε πόρτα», είπε ο Σανάτανα. «Αλλά ο Κύριος θα έχει την καλοσύνη να δεχθεί την πρόσκλησή σου για το καθημερινό μεσημεριανό γεύμα Του στο σπίτι σου».

Ο Κύριος Τσετάνια ήταν πολύ ευχαριστημένος με τη συμπεριφορά του Σανάτανα, αλλά πρόσεξε την ακριβή κουβέρτα που του είχε δώσει ο γαμπρός του κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του προς το Μπενάρες. Παρόλο που ο Κύριος Τσετάνια παрэβλεπε την κουβέρτα, ο Σανάτανα

κατάλαβε ότι δεν επιδοκίμαζε ένα τόσο ακριβό σκέπασμα για το σώμα του και γι' αυτό αποφάσισε να την ξεφορτωθεί. Πήγε αμέσως στην όχθη του Γάγγη και εκεί είδε έναν ζητιάνο να πλένει τα παλιά του κουρέλια. Όταν ο Σανάτανα του ζήτησε να ανταλλάξει τα παλιά κουρέλια με την ακριβή κουβέρτα, ο φτωχός ζητιάνος σιέφτηκε ότι ο Σανάτανα αστειευόταν μαζί του. «Πώς γίνεται αυτό;», τον επιτίμησε ο ζητιάνος. «Φαίνεται να είσαι ένας πολύ ευγενικός κύριος, αλλά με κοροϊδεύεις με αυτόν τον απρεπή τρόπο».

«Δεν σε κοροϊδεύω», του είπε ο Σανάτανα. «Μιλώ πολύ σοβαρά. Θα ανταλλάξεις, σε παρακαλώ, αυτά τα σιτισμένα κουρέλια γι' αυτή την κουβέρτα;». Τελικά ο ζητιάνος αντάλλαξε τα παλιά του κουρέλια για την κουβέρτα και ο Σανάτανα επέστρεψε στον Κύριο.

«Πού είναι η πολύτιμη κουβέρτα σου;», ρώτησε αμέσως ο Κύριος.

Ο Σανάτανα Τον πληροφόρησε σχετικά με την ανταλλαγή και ο Κύριος τον αγάπησε γι' αυτό και τον ευχαρίστησε. «Είσαι αρκετά έξυπνος και τώρα έχεις τελειώσει με κάθε έλξη για υλικά πλούτη». Με άλλα λόγια, ο Κύριος δέχεται κάποιον για να Του προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης μόνον όταν είναι εντελώς απαλλαγμένος από όλα τα υλικά υπάρχοντα. Τότε ο Κύριος είπε στον Σανάτανα: «Δεν θα φαινόταν καλό για σένα να είσαι ζητιάνος και να ζητιανεύεις από πόρτα σε πόρτα με μία τόσο πολύτιμη κουβέρτα επάνω σου. Είναι αντιφατικό, και οι άνθρωποι θα το έβλεπαν με αποστροφή». «Ό,τι κάνω για να απελευθερωθώ από την υλική προσκόλληση είναι εξ ολοκλήρου το έλεός Σου», απάντησε ο Σανάτανα. Ο Κύριος ήταν πολύ ευχαριστημένος μαζί του και συζήτησαν μαζί σχετικά με την πνευματική πρόοδο.

Πριν από αυτή τη συνάντηση ανάμεσα στον Κύριο Τσετάνια και τον Σανάτανα, ο Κύριος Τσετάνια συνάντησε έναν οικογενειάρχη αφοσιωμένο υπηρέτη ονόματι Ραμανάνντα Ράγια. Σε εκείνη τη συνάντηση, η οποία θα συζητηθεί σε επόμενο κεφάλαιο, ο Κύριος Τσετάνια έκανε στον Ραμανάνντα Ράγια ερωτήσεις και ο Ραμανάνντα απαντούσε σαν να ήταν ο δάσκαλος του Κυρίου. Αλλά σε αυτή την

περίπτωση, ο Σανάτανα έκανε τις ερωτήσεις στον Κύριο και ο Κύριος απαντούσε.

Οι οδηγίες και η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια είναι πολύ σημαντικά για τους ανθρώπους. Διδάσκει τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης, η οποία είναι η καταστατική θέση κάθε ζωντανού όντος· είναι καθήκον κάθε ανθρώπου να προοδεύσει στην πνευματική επιστήμη. Όλα αυτά τα θέματα συζητήθηκαν πολύ όμορφα στις συνομιλίες μεταξύ του Κυρίου Τσετάνια και του Σανάτανα Γκοσουάμι. Εξαιτίας του ελέους του Κυρίου Τσετάνια, ο Σανάτανα ήταν σε θέση να Του θέσει σημαντικά ερωτήματα, και αυτά τα ερωτήματα απαντήθηκαν καταλλήλως.

Από τη συνάντηση του Σανάτανα και του Κυρίου Τσετάνια μαθαίνουμε ότι προκειμένου να κατανοήσει κανείς πνευματικά ζητήματα πρέπει να πλησιάσει έναν Πνευματικό Δάσκαλο όπως ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπού και να κάνει ταπεινές ερωτήσεις. Αυτό βεβαιώνεται και στη διδασκαλία της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: ότι θα πρέπει να πλησιάσει κανείς έναν άνθρωπο με κύρος και να μάθει από αυτόν την πνευματική επιστήμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η διδασκαλία στον Σανάτανα Γιοσουάμι

Από τις οδηγίες του Κυρίου Τσετάνια στον Σανάτανα Γιοσουάμι μπορούμε να κατανοήσουμε την επιστήμη του Θεού όσον αφορά στην υπερβατική μορφή Του, τα πνευματικά πλούτη Του και την υπηρεσία Του, επειδή ο Ίδιος ο Κύριος εξήγησε τα πάντα στον Σανάτανα Γιοσουάμι. Τότε ο Σανάτανα έπεσε στα πόδια του Κυρίου και με μεγάλη ταπεινοφροσύνη ρώτησε σχετικά με την αληθινή του ταυτότητα.

«Έχω γεννηθεί σε κατώτερη οικογένεια», είπε ο Σανάτανα. «Όλες οι συναναστροφές μου είναι απεχθείς και εγώ είμαι πεσμένος, ο πιο άθλιος από όλους τους ανθρώπους. Υπέφερα στο σκοτεινό πηγάδι της υλικής απόλαυσης και δεν γνώριζα τον πραγματικό σκοπό της ζωής μου. Δεν γνωρίζω καν τι είναι ωφέλιμο για μένα. Παρόλο που στη σφαίρα της εγκόσμιας ζωής είμαι αυτό που λένε ‘σπουδαίος και μορφωμένος άνθρωπος’, στην πραγματικότητα είμαι τόσο ανόητος που ακόμα κι εγώ νομίζω πως είμαι μορφωμένος. Με έχεις δεχθεί ως υπηρέτη Σου και με έχεις σώσει από την περιπλοκή της υλικής ζωής. Τώρα πες μου, Σε

παρακαλώ, ποιο είναι το καθήκον μου σε αυτό το στάδιο της απελευθέρωσης;»

Με άλλα λόγια, όπως βλέπουμε από αυτή την έκκληση, η απελευθέρωση δεν είναι η τελευταία λέξη της τελειότητας. Στην απελευθέρωση υπάρχει δράση. Ο Σανάτανα λέει καθαρά, «Με έχεις σώσει από την υλική ύπαρξη. Τώρα, μετά την απελευθέρωση, *ποιο είναι το καθήκον μου*». Εξήγησέ μου, Σε παρακαλώ. «Ποιος είμαι; Γιατί οι τριών ειδών δυστυχίες μου δίνουν πάντα βάσανα; Και τέλος, πες μου πώς μπορώ να ανακουφισθώ από αυτή την υλική περιπλοκή; Δεν γνωρίζω πώς να Σε ρωτήσω για την πρόοδο της πνευματικής ζωής, αλλά Σε ικετεύω να δείξεις την καλοσύνη Σου και το έλεός Σου και να μου πεις όλα όσα πρέπει να γνωρίζω».

Αυτή είναι η μέθοδος αποδοχής ενός πνευματικού δασκάλου από τον μαθητή. Θα πρέπει να πλησιάσει κανείς έναν πνευματικό δάσκαλο, να υποταχθεί ταπεινά σε αυτόν και μετά να τον ρωτήσει σχετικά με την πνευματική του πρόοδο.

Ο Κύριος ήταν ευχαριστημένος με την ταπεινή συμπεριφορά του Σανάτανα και απάντησε ως εξής: «Έχεις ήδη δεχθεί ευλογία από τον Κύριο Κρίσνα και γι' αυτό γνωρίζεις τα πάντα και είσαι απαλλαγμένος από όλες τις δυστυχίες της υλικής ύπαρξης». Ο Κύριος επεσήμανε στη συνέχεια ότι επειδή ο Σανάτανα είχε Συνείδηση του Κρίσνα, ήταν φυσικά, με τη χάρη του Κρίσνα, ήδη ενήμερος για τα πάντα. «Επειδή είσαι ταπεινός αφοσιωμένος υπηρέτης», συνέχισε ο Κύριος, «Μου ζητάς να σου επιβεβαιώσω αυτά που ήδη γνωρίζεις. Αυτό είναι πολύ καλό». Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά ενός αληθινού αφοσιωμένου υπηρέτη. Στο έργο *Naranta-μπακτι-σουτρα* λέγεται ότι όποιος επιθυμεί πολύ ειλικρινά να αναπτύξει Συνείδηση του Κρίσνα βλέπει πολύ σύντομα την επιθυμία του να κατανοήσει τον Κρίσνα να εκπληρώνεται με τη χάρη του Κυρίου. «Είσαι πρόσωπο κατάλληλο να προστατέψεις την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου», συνέχισε ο Τσετάνια Μαχαπράμπου. «Γι' αυτό είναι καθήκον Μου να σου διδάξω την επιστήμη του Θεού και να σου εξηγήσω τα πάντα βήμα-βήμα».

Είναι καθήκον του μαθητή που πλησιάζει έναν πνευματικό δάσκαλο να ρωτά σχετικά με την καταστατική του θέση. Σε συμμόρφωση με αυτή την πνευματική μέθοδο, ο Σανάτανα ήδη ρώτησε, «Τι είμαι και γιατί υποφέρω από τις τριών ειδών δυστυχίες;». Οι τριών ειδών δυστυχίες ονομάζονται *αντιατμικά*, *αντιμπωτικά* και *αντινταϊβικά*. Η λέξη *αντιατμικά* αναφέρεται σε εκείνες τις δυστυχίες που προκαλούνται από τον νου και το σώμα. Μερικές φορές το ζωντανό ον υποφέρει σωματικά και μερικές φορές είναι στενοχωρημένο διανοητικά. Και οι δύο αυτές δυστυχίες είναι δυστυχίες *αντιατμικά*. Βιώνουμε αυτές τις δυστυχίες ακόμα και στην κοιλιά της μητέρας μας. Υπάρχουν πολλές μορφές δυστυχίας που επωφελούνται από το εύθραυστο ανθρώπινο σώμα και μας προκαλούν πόνο.

Δυστυχίες προκαλούμενες από άλλα ζωντανά όντα ονομάζονται *αντιμπωτικά*. Υπάρχουν πολλά ζωντανά όντα, όπως ζώδια, κοριοί, κλπ., που μπορούν να μας κάνουν δυστυχισμένους ακόμα και ενώ κοιμόμαστε στο κρεβάτι μας. Υπάρχουν πολλά ζωντανά όντα, όπως οι κατσαρίδες, που μερικές φορές μας προκαλούν πόνο, και υπάρχουν επίσης άλλα ζωντανά όντα που είναι γεννημένα σε διάφορα είδη πλανητών και τα οποία επίσης μας προκαλούν δυστυχίες.

Όσο για τις δυστυχίες *αντινταϊβικά*, αυτές προέρχονται από τους ημίθεους των ανώτερων πλανητών. Για παράδειγμα, μερικές φορές υποφέρουμε από δριμύ ψύχος ή από κεραυνούς, από σεισμούς, ανεμοστρόβιλους, ξηρασίες και από πολλές άλλες φυσικές καταστροφές. Σε κάθε περίπτωση, υποφέρουμε πάντοτε είτε από ένα είδος δυστυχίας είτε από έναν συνδυασμό αυτών των τριών ειδών δυστυχίας.

Η ερώτηση του Σανάτανα ήταν: «Ποια είναι η θέση των ζωντανών όντων; Γιατί υφίστανται πάντοτε αυτές τις τριών ειδών δυστυχίες;». Ο Σανάτανα έχει παραδεχθεί την αδυναμία του. Μολονότι ήταν γνωστός στις μάζες των ανθρώπων ως εξαιρετικά μορφωμένος άνθρωπος (και ήταν πράγματι άκρως μορφωμένος λόγιος των Σανσκριτικών), και μολονότι είχε δεχθεί αυτόν τον προσδιορισμό του πολύ μορφωμένου ανθρώπου, δεν γνώριζε ποια ήταν πραγματικά η καταστατική του

θέση και γιατί υπέφερε από τις τριών ειδών δυστυχίες.

Η προσέγγιση ενός πνευματικού δασκάλου δεν είναι μόδα, αλλά επιτακτική ανάγκη για όποιον έχει πραγματικά συναίσθηση των υλικών δυστυχιών και θέλει να ελευθερωθεί από αυτές. Είναι χρέος ενός τέτοιου προσώπου να πλησιάσει έναν πνευματικό δάσκαλο. Συναντάμε παρόμοιες περιπτώσεις στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Όταν ο Αρτζούνα βρέθηκε σε σύγχυση από τα τόσα προβλήματα που είχαν σχέση με το αν θα έπρεπε να πολεμήσει ή όχι, δέχθηκε τον Κύριο Κρίσνα ως Πνευματικό του Δάσκαλο. Ήταν και εκείνη μία περίπτωση όπου ο Υπέρτατος Πνευματικός Δάσκαλος δίδασκε τον Αρτζούνα σχετικά με την καταστατική θέση του ζωντανού όντος.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* πληροφορούμεθα ότι η καταστατική φύση του ατομικού όντος είναι η πνευματική ψυχή. Δεν είναι ύλη. Συνεπώς, ως πνευματική ψυχή είναι συστατικό μέρος της Υπέρτατης Ψυχής, της Απόλυτης Αλήθειας, του Προσώπου της Θεότητας. Μαθαίνουμε επίσης ότι είναι καθήκον της πνευματικής ψυχής να υποταχθεί, επειδή μόνο τότε μπορεί να είναι ευτυχισμένη. Η τελευταία οδηγία της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι ότι η πνευματική ψυχή πρέπει να υποταχθεί πλήρως στην Υπέρτατη Ψυχή, τον Κρίσνα, και με αυτόν τον τρόπο να πραγματώσει την ευτυχία.

Και εδώ επίσης, ο Κύριος Τσετάνια, απαντώντας στις ερωτήσεις του Σανάτανα, επαναλαμβάνει την ίδια αλήθεια. Χωρίς ωστόσο, να δίνει πληροφορίες σχετικά με την πνευματική ψυχή, οι οποίες περιγράφονται ήδη στην *Γκιτα*. Αρχίζει από το σημείο όπου ο Κρίσνα τελείωσε τη διδασκαλία Του. Είναι δεκτό από μεγάλους αφοσιωμένους υπηρέτες ότι ο Κύριος Τσετάνια είναι ο Ίδιος ο Κρίσνα, και από αυτή την άποψη, αρχίζει τη διδασκαλία Του στον Σανάτανα από το σημείο που τελείωσε τη διδασκαλία Του στον Αρτζούνα στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*.

«Η καταστατική σου θέση είναι ότι είσαι αγνή ζωντανή ψυχή», είπε ο Κύριος στον Σανάτανα. «Το υλικό σώμα δεν είναι ο αληθινός σου εαυτός· ούτε ο νους σου είναι η αληθινή σου ταυτότητα ούτε η νοημοσύνη ούτε το ψεύτικο εγώ. Η ταυτότητά σου είναι εκείνη του

αιώνιου υπηρέτη του Υπερτάτου Κυρίου Κρίσνα. Η θέση σου είναι ότι είσαι υπερβατικός. Η ανώτερη ενέργεια του Κρίσνα έχει πνευματική σύσταση, η δε κατώτερη εξωτερική ενέργεια είναι υλική. Βρίσκεσαι μεταξύ της υλικής και της πνευματικής ενέργειας και γι' αυτό η θέση σου είναι οριακή. Ανήκοντας στην οριακή ενέργεια του Κρίσνα, είσαι ταυτοχρόνως ένα αλλά και κάτι διαφορετικό από τον Κρίσνα. Επειδή είσαι πνεύμα, δεν διαφέρεις από τον Κρίσνα, αλλά επειδή είσαι μόνο ένα μικροσκοπικό σωματίδιο του Κρίσνα, είσαι διαφορετικός από Αυτόν».

Αυτή η ταυτόχρονη ενότητα και διαφορά υπάρχει πάντοτε στη σχέση μεταξύ των ζωντανών όντων και του Υπερτάτου Κυρίου. Από την οριακή θέση των ζωντανών όντων αυτή η αντίληψη της «ταυτόχρονης ενότητας και διαφοράς» μπορεί να κατανοηθεί. Το ζωντανό ον είναι ακριβώς σαν ένα μοριακό σωματίδιο ηλιακού φωτός, ενώ ο Κρίσνα παρομοιάζεται με τον ίδιο τον φλογισμένο λαμπερό ήλιο. Ο Κύριος Τσετάνια παρομοίασε τα ζωντανά όντα με τους φλογισμένους σπινθήρες μιας φωτιάς και τον Υπέρτατο Κύριο με τη φλογισμένη φωτιά του ήλιου. Σε σχέση με αυτό, ο Κύριος αναφέρει μία στροφή από τη *Βισνου Πουρανα* στην οποία αναφέρεται ότι όλα όσα έχουν φανερωθεί μέσα σε αυτόν τον κόσμο δεν είναι παρά η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου. Όπως η φωτιά που προέρχεται από ένα μέρος διαχέει τη λάμψη και τη θερμότητά της παντού γύρω της, έτσι και ο Κύριος, παρόλο που βρίσκεται σε ένα μέρος στον πνευματικό κόσμο, εκδηλώνει τις ενέργειές Του παντού. Ολόκληρη η κοσμική παρουσίαση δεν είναι παρά οι διάφορες εκδηλώσεις της ενέργειάς Του».

Η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου είναι υπερβατική και πνευματική, και τα ζωντανά όντα είναι συστατικά μέρη αυτής της ενέργειας. Υπάρχει, ωστόσο, μία άλλη ενέργεια που ονομάζεται υλική ενέργεια, η οποία καλύπτεται από το νέφος της άγνοιας και διαιρείται σε τρεις καταστάσεις ή *γκουνα* (στην αγαθότητα, το πάθος και την άγνοια). Ο Κύριος Τσετάνια ανέφερε ένα εδάφιο από τη *Βισνου Πουρανα*, του

οποίου το νόημα είναι πως όλες οι ασύλληπτες ενέργειες κατοικούν στο Υπερτάτο Πρόσωπο του Κυρίου και ότι ολόκληρη η κοσμική εκδήλωση ενεργεί εξαιτίας αυτής της ασύλληπτης ενέργειας του Κυρίου. Ο Κύριος είπε επίσης ότι τα ζωντανά όντα είναι γνωστά ως *κσετραγκια*, δηλαδή «γνώστες του πεδίου δράσης». Στο Δέκατο Τρίτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* το σώμα περιγράφεται ως το πεδίο της δράσης και το ζωντανό ον ως *κσετραγκια*, ο γνώστης αυτού του πεδίου. Μολονότι το ζωντανό ον είναι από την καταστατική του θέση γνώστης της πνευματικής ενέργειας, δηλαδή έχει τη δυνατότητα της κατανόησης, καλύπτεται από την υλική ενέργεια και στη συνέχεια ταυτίζεται με τον εαυτό του. Αυτή η λανθασμένη ταύτιση ονομάζεται «ψευδές εγώ». Στην υλική ύπαρξη, εξαπατημένο από αυτό το ψευδές εγώ, το παραζαλισμένο ζωντανό ον αλλάζει διάφορα σώματα και υποφέρει διαφόρων ειδών δυστυχίες. Η γνώση της αληθινής θέσης του είναι παρούσα σε διαφορετικό βαθμό στις διάφορες ποικιλίες ζωντανών όντων.

Με άλλα λόγια, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι το ζωντανό ον είναι συστατικό μέρος της πνευματικής ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου. Επειδή η υλική ενέργεια είναι κατώτερη, ο άνθρωπος έχει την δυνατότητα να αφαιρέσει το κάλυμμα της υλικής ενέργειας και να αξιοποιήσει την πνευματική ενέργεια. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι η ανώτερη ενέργεια καλύπτεται από την κατώτερη ενέργεια. Εξαιτίας αυτής της κάλυψης, το ζωντανό ον υπόκειται στις δυστυχίες του υλικού κόσμου και, ανάλογα με τους διάφορους βαθμούς συσκοτίσης, υποφέρει από τις υλικές δυστυχίες. Όσοι είναι λίγο φωτισμένοι υποφέρουν λιγότερο, αλλά συνολικά όλοι υπόκεινται στις υλικές δυστυχίες, επειδή είναι καλυμμένοι από την υλική ενέργεια.

Ο Τσετάνια Μαχαπράμπού αναφέρθηκε επίσης στο Έβδομο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, στο οποίο λέγεται ότι η γη, το νερό, η φωτιά, ο αέρας, ο αιθέρας, ο νους, η νοημοσύνη και το εγώ συνδυάζονται όλα μαζί για να σχηματίσουν την κατώτερη ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου. Αλλά η αληθινή ταυτότητα του ζωντανού όντος

είναι η Ανώτερη Ενέργεια. Εξαιτίας αυτής της ενέργειας λειτουργεί όλος ο υλικός κόσμος. Η κοσμική εκδήλωση, η οποία είναι φτιαγμένη από υλικά στοιχεία, δεν έχει τη δύναμη να δράσει αν δεν κινηθεί από την ανώτερη ενέργεια, από το ζωντανό ον. Πράγματι, η υπό όρους ζωή του ζωντανού όντος είναι η λήθη της σχέσης του με τον Υπέρτατο Κύριο στην ανώτερη ενέργεια. Όταν αυτή η σχέση λησμονηθεί, το αποτέλεσμα είναι η υπό όρους ζωή. Μόνον όταν ο άνθρωπος αφυπνίσει την αληθινή του ταυτότητα, εκείνη του αιώνιου υπηρέτη του Κυρίου, απελευθερώνεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο σοφός άνθρωπος

Κανείς δεν μπορεί να εντοπίσει την ιστορία της εμπλοκής του ζωντανού όντος στην υλική ενέργεια. Γι' αυτό ο Κύριος λέει ότι είναι δίχως αρχή. Δίχως αρχή σημαίνει ότι η υπό όρους ζωή υπάρχει πριν από τη Δημιουργία· απλώς εκδηλώνεται μαζί με τη Δημιουργία και μετά. Εξαιτίας της λήθης της φύσης του, το ζωντανό ον, μολονότι πνεύμα, υποφέρει όλων των ειδών τις δυστυχίες στην υλική ύπαρξη. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι υπάρχουν και άλλα ζωντανά όντα τα οποία δεν έχουν εμπλακεί στην υλική ενέργεια, αλλά βρίσκονται στον Πνευματικό Κόσμο και αποκαλούνται απελευθερωμένες ψυχές. Ασχολούνται πάντοτε με τη Συνείδηση του Κρίσνα σε υπηρεσία αφοσίωσης.

Οι πράξεις όσων υπόκεινται στους όρους της υλικής φύσης λαμβάνονται υπόψη, και στην επόμενη ζωή τους, σύμφωνα με αυτές τις πράξεις, τους προσφέρονται διάφορες βαθμίδες υλικών σωμάτων. Στον υλικό κόσμο, η πνευματική ψυχή στην υπό όρους ζωή υποβάλλεται σε διάφορες ανταμοιβές και τιμωρίες. Όταν ανταμείβεται για τις ενάρετες πράξεις της, υψώνεται στους ανώτερους πλανήτες, όπου γίνεται ένας από

τους πολλούς ημίθεους, και όταν τιμωρείται για τις απεχθείς πράξεις της, πετιέται σε διάφορα είδη κολασμένων πλανητών, όπου υποφέρει τις δυστυχίες της υλικής ύπαρξης εντονότερα. Ο Κύριος δίνει ένα πολύ ωραίο παράδειγμα αυτής της τιμωρίας. Παλιά ένας βασιλιάς τιμωρούσε τους εγκληματίες με τον εξής τρόπο: τους βύθιζε στο ποτάμι, τους σήκωνε λίγο για να αναπνεύσουν και μετά τους βύθιζε ξανά στο νερό. Η υλική φύση ανταμείβει και τιμωρεί το ατομικό ον ακριβώς με τον ίδιο τρόπο. Όταν τιμωρείται, βυθίζεται μέσα στο νερό της υλικής δυστυχίας, και όταν ανταμείβεται, ανασύρεται έξω από το νερό για ένα διάστημα. Η ανύψωση σε ανώτερους πλανήτες, δηλαδή σε μία ανώτερη κατάσταση ζωής, δεν είναι ποτέ μόνιμη. Πρέπει να κατέβει κάποιος και πάλι και να βυθιστεί στο νερό. Αυτά όλα συνεχίζονται διαρκώς στην υλική ύπαρξη. Μερικές φορές υψώνεται κάποιος στα ανώτερα πλανητικά συστήματα και μερικές φορές πετιέται στην κολασμένη κατάσταση της υλικής ζωής.

Σχετικά με αυτό, ο Κύριος παραθέτει ένα εδάφιο από τη *Στριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, από τις οδηγίες του σοφού Νάραντα στον Βασουντέβα, τον πατέρα του Κρίσνα. Σε αυτό το εδάφιο, στο οποίο εννέα σοφοί δίδασκαν τον Μαχαράζα Νίμι, αναφέρεται ότι η λήθη της σχέσης με τον Κρίσνα αποκαλείται *μαγια*. Κυριολεκτικά, *μαγια* σημαίνει «αυτό που δεν είναι», «το μη ον». Δεν έχει ύπαρξη. Έτσι είναι λάθος η αντίληψη ότι το ζωντανό ον δεν έχει σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο. Μπορεί να μην πιστεύει στην ύπαρξη Θεού ή να νομίζει ότι δεν έχει σχέση με τον Θεό, αλλά όλα αυτά είναι πλάνη, *μαγια*. Εξαιτίας της απορρόφησής του σε αυτή τη λανθασμένη αντίληψη ζωής, ο άνθρωπος είναι πάντοτε φοβισμένος και γεμάτος αγωνίες. Με άλλα λόγια, μία άθεη αντίληψη ζωής είναι *μαγια* και γι' αυτό, όποιος είναι πραγματικά μορφωμένος στη βεδική γραμματεία υποτάσσεται στον Υπέρτατο Κύριο με μεγάλη αφοσίωση και Τον αποδέχεται ως Υπέρτατο Στόχο. Όταν το ζωντανό ον λησμονήσει την καταστατική φύση της σχέσης του με τον Θεό, κυριεύεται αμέσως από την εξωτερική ενέργεια και αυτή είναι η αιτία του ψεύτικου εγώ, της λανθασμένης ταύτισης του σώματος με τον εαυτό. Ολόκληρη η αντίληψή του περί του υλικού Σύμπαντος οφείλεται σε αυτή τη λανθασμένη ταύτιση με το σώμα. Δένεται με το σώμα και με τα υποπροϊόντα του σώματος.

Για να ξεφύγει από αυτή την περιπλοκή, πρέπει απλώς να εκτελέσει το καθήκον του - να εγκαταλειφθεί στον Υπέρτατο Κύριο με ευφύια, με αφοσίωση και με ειλικρινή Συνείδηση του Κρίσνα.

Η υποκείμενη σε όρους ψυχή νομίζει εσφαλμένα ότι είναι ευτυχισμένη στον υλικό κόσμο, αλλά αν ευνοηθεί από έναν ανόθευτο αφοσιωμένο υπηρέτη, αν δηλαδή ακούσει τη διδασκαλία ενός ανόθευτου αφοσιωμένου υπηρέτη, παραιτείται από την επιθυμία του για υλικές απολαύσεις και φωτίζεται στη Συνείδηση του Κρίσνα. Μόλις κάποιος εισχωρήσει στη Συνείδηση του Κρίσνα, η επιθυμία του για υλικές απολαύσεις συντρίβεται στη στιγμή και απελευθερώνεται σταδιακά από την υλική περιπλοκή. Παραδείγματος χάριν, επειδή δεν τίθεται θέμα σκότους όπου υπάρχει το φως, η Συνείδηση του Κρίσνα είναι σαν το φως που διαλύει το σκοτάδι της υλικής αισθησιακής απόλαυσης.

Το πρόσωπο με συνείδηση του Κρίσνα δεν βρίσκεται ποτέ κάτω από τη λανθασμένη αντίληψη ότι είναι Ένα με τον Θεό. Γνωρίζοντας ότι δεν θα ήταν ευτυχισμένο αν εργαζόταν για τον εαυτό του, απασχολεί όλη την ενέργειά του στην υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου και έτσι απελευθερώνεται από τα δίκτυα της παραπλανητικής υλικής ενέργειας. Σε σχέση με αυτό, ο Κύριος αναφέρει μία στροφή από την *Μπαγκαβαντ-γκίτα* (7.14), που έχει την έννοια ότι η υλική ενέργεια η οποία περιλαμβάνει τις τρεις καταστάσεις της υλικής Φύσης είναι πολύ ισχυρή. Είναι πολύ δύσκολο να αποφύγει κανείς τη διαδικασία της υλικής ενέργειας, όποιος όμως εγκαταλείπεται στον Κρίσνα ελευθερώνεται εύκολα από τα δίκτυα της.

Ο Κύριος συνέχισε να διδάσκει ότι κάθε στιγμή που η υποκείμενη σε όρους ψυχή ασχολείται με πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση, ξεχνά την αληθινή της ταυτότητα. Μερικές φορές, όταν είναι εξαντλημένη, όταν είναι κουρασμένη από τις υλικές δραστηριότητες, θέλει την απελευθέρωση και λαχταρά να γίνει ένα με τον Υπέρτατο Κύριο, ενώ άλλες φορές νομίζει ότι εργαζόμενη πολύ σκληρά για να ικανοποιήσει τις αισθήσεις της θα είναι ευτυχισμένη. Σε κάθε περίπτωση, καλύπτεται από την υλική ενέργεια. Για τη φώτιση αυτών των

παραζαλισμένων, υποκείμενων σε όρους ψυχών, ο Κύριος μας έχει δώσει τόσο πολλά βεδικά έργα όπως οι Βέδες, οι *Πουρανα* και η *Βενταντα-σουτρα*, που όλα έχουν σκοπό να καθοδηγήσουν τα ανθρώπινα όντα πίσω στον Θεό. Ο Κύριος έδωσε περαιτέρω οδηγίες, εξηγώντας ότι όταν η υποκείμενη σε όρους ψυχή δεχθεί το έλεος του πνευματικού δασκάλου και καθοδηγείται από την Υπέρτατη Ψυχή, επωφελείται από τις διάφορες Βεδικές Γραφές, φωτίζεται και σημειώνει πρόοδο στην πνευματική συνειδητοποίηση. Ο Κύριος Κρίσνα είναι πάντοτε ευσπλαχνικός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του και γι' αυτό έχει προσφέρει όλα αυτά τα βεδικά έργα, μέσω των οποίων μπορεί κανείς να κατανοήσει τη σχέση του μαζί Του και να ενεργήσει στα πλαίσια αυτής της σχέσης, με αποτέλεσμα να του δωριστεί ο ύψιστος στόχος της ζωής.

Στην πραγματικότητα, κάθε ζωντανό ον είναι προορισμένο να φτάσει στον Υπέρτατο Κύριο· όλοι μπορούν να κατανοήσουν τη σχέση τους με τον Υπέρτατο Κύριο. Η εκτέλεση των καθηκόντων με σκοπό την τελειοποίηση είναι γνωστή ως υπηρεσία αφοσίωσης, και στο στάδιο της ωριμότητας, αυτή η υπηρεσία αφοσίωσης γίνεται Αγάπη για τον Θεό, ο πραγματικός στόχος της ζωής για κάθε ζωντανό ον. Ο σκοπός του ζωντανού όντος δεν είναι να σημειώσει επιτυχία στη θρησκευτικότητα, την οικονομική ανάπτυξη ή την αισθησιακή απόλαυση. Το ζωντανό ον δεν θα πρέπει να επιθυμεί τη θρησκευτικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, τις αισθησιακές απολαύσεις και την απελευθέρωση. Η αληθινή επιθυμία του όντος θα πρέπει να είναι να κατορθώσει να φτάσει στο στάδιο της υπερβατικής υπηρεσίας αγάπης στον Κύριο.

Τα καθ' ολοκληρίαν ελκυστικά χαρακτηριστικά του Κυρίου Κρίσνα βοηθούν στην απόκτηση Συνείδησης του Κρίσνα, και όταν κάποιος απασχολείται στη Συνείδηση του Κρίσνα μπορεί να συνειδητοποιήσει τη σχέση μεταξύ του Κρίσνα και του ιδίου.

Σχετικά με αυτό, ο Κύριος αφηγείται μια ιστορία από το σχόλιο του Μάντβα, η οποία διαδραματίζεται στο Πέμπτο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*. Η ιστορία έχει σχέση με την οδηγία του Σαρβάγκια σε έναν φτωχό άνθρωπο που ήλθε να τον δει για να του πει το μέλλον του. Όταν ο Σαρβάγκια είδε το ωροσκόπιο του ανθρώπου, έμεινε αμέσως

κατάπληκτος που ο άνθρωπος αυτός ήταν τόσο φτωχός και του είπε, «Γιατί είσαι τόσο δυστυχισμένος; Από το ωροσκόπιό σου μπορώ να δω ότι έχεις έναν κρυμμένο θησαυρό που σου άφησε ο πατέρας σου. Ωστόσο, το ωροσκόπιο δείχνει ότι ο πατέρας σου δεν μπορούσε να σου το αποκαλύψει αυτό, επειδή πέθανε σε ξένο τόπο. Τώρα όμως μπορείς να ψάξεις να βρεις αυτόν τον θησαυρό και να είσαι ευτυχισμένος». Αυτή η ιστορία αναφέρεται επειδή το ζωντανό ον υποφέρει εξαιτίας της άγνοιας του κρυμμένου θησαυρού του Πατέρα του. Ο κρυμμένος θησαυρός του Πατέρα, του Κρίσνα, είναι η *Αγάπη για τον Θεό*. Σε κάθε βεδική γραφή συνιστάται στη δέσμια της ύλης ψυχή να βρει αυτόν τον κρυμμένο θησαυρό. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, παρόλο που η υποκείμενη σε όρους ψυχή είναι γιος του πλουσιότερου προσώπου -του Προσώπου της Θεότητας- δεν το συνειδητοποιεί. Γι' αυτό της προσφέρονται τα βεδικά έργα, για να την βοηθήσουν να αναζητήσει τον Πατέρα της και την πατρική της περιουσία.

Ο Σαρβάγκια συμβούλεψε επίσης τον φτωχό άνθρωπο: «Μη σιάψεις στη νότια πλευρά του σπιτιού σου να βρεις τον θησαυρό, γιατί αν το κάνεις αυτό θα σου επιτεθούν δηλητηριώδεις σφήκες και θα έχεις προβλήματα. Θα πρέπει να ψάξεις στην ανατολική πλευρά όπου υπάρχει πραγματικό φως, το οποίο ονομάζεται υπηρεσία αφοσίωσης ή Συνείδηση του Κρίσνα. Στη νότια πλευρά υπάρχουν βεδικές τελετουργίες και στη δυτική πλευρά υπάρχει μόνο εμπειρική γνώση με διανοητικές εικασίες. Στη βόρεια πλευρά υπάρχει το σύστημα του γιόγκα, η μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης μέσω διαλογισμού».

Αν κάποιος ψάξει για τον ύψιστο σκοπό της ζωής μέσω της τελετουργικής μεθόδου, θα περιέλθει οπωσδήποτε σε σύγχυση. Αυτή η μέθοδος συνεπάγεται την τέλεση θρησκευτικών τελετών υπό την καθοδήγηση ενός ιερέα που παίρνει χρήματα ως αντάλλαγμα της υπηρεσίας του. Μπορεί κάποιος να νομίζει ότι θα είναι ευτυχισμένος κάνοντας αυτές τις τελετουργίες, αλλά στην πραγματικότητα, αν πετύχει κάποια αποτελέσματα από αυτές, θα είναι μόνο εφήμερα. Οι υλικές δυστυχίες του θα συνεχιστούν. Έτσι δεν θα είναι ποτέ αληθινά

ευτυχισμένος ακολουθώντας την τελετουργική μέθοδο. Αντίθετα, θα αυξήσει απλώς τους υλικούς πόνους όλο και περισσότερο.

Κατά τον ίδιο τρόπο, το σιάψιμο στη βόρεια πλευρά παρομοιάζεται με την αυτοσυνειδητοποίηση μέσω της μεθόδου του διαλογισμού. Με αυτή τη μέθοδο, τελειότητα είναι το να νομίζει κανείς ότι γίνεται Ένα με τον Υπέρτατο Κύριο. Όμως αυτή η συγχώνευση του ζωντανού όντος στον Υπέρτατο είναι σαν ένα μεγάλο φίδι που έχει καταπιεί ένα μικρότερο φίδι. Από την πρακτική εμπειρία βλέπουμε ότι μερικές φορές ένα μεγάλο φίδι καταπίνει ένα μικρότερο, και αυτή η συγχώνευση μέσα στην πνευματική ύπαρξη του Υπερτάτου είναι κάτι ανάλογο. Ενώ το μικρό φίδι αναζητά την τελειότητα, το καταπίνει το μεγάλο φίδι.

Το σιάψιμο στη δυτική πλευρά παρομοιάζεται με έναν κρυμμένο θησαυρό που προστατεύεται από ένα *γιακσα*, ένα κακό πνεύμα. Το θέμα είναι ότι ένας κρυμμένος θησαυρός δεν μπορεί να βρεθεί ποτέ από κάποιον που ζητά την εύνοια ενός *γιακσα* για να τον βρει. Το αποτέλεσμα είναι απλώς ότι θα σκοτωθεί. Οι γιόγκι που ασκούνται στον διαλογισμό παρομοιάζονται με μικρά φίδια. Η μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης η βασιζόμενη σε θεωρίες, σε εικασίες, δηλαδή η *γκιανα*, είναι επίσης αυτοκαταστροφική.

Στην πραγματικότητα, πρέπει να ψάξει κανείς για τον κρυμμένο θησαυρό στην ανατολική πλευρά, η οποία ονομάζεται υπηρεσία αφοσίωσης εν πλήρη Συνειδήσει του Κρίσνα. Αυτός είναι ο παντοτινός κρυμμένος θησαυρός, και όταν κάποιος τον αποκτήσει, γίνεται παντοτινά πλούσιος. Όποιος είναι φτωχός σε υπηρεσία αφοσίωσης και Συνείδηση του Κρίσνα έχει πάντοτε ανάγκη το υλικό κέρδος. Μερικές φορές υποφέρει από τα τσιμπήματα δηλητηριωδών πλασμάτων και μερικές φορές περιέρχεται σε σύγχυση· μερικές φορές ακολουθεί τη φιλοσοφία του μονισμού και έτσι χάνει την ταυτότητά του, και μερικές φορές τον καταπίνει το μεγάλο φίδι. Παραιτούμενος από όλα αυτά τα πράγματα και σταθεροποιούμενος στη Συνείδηση του Κρίσνα, την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, επιτυγχάνει την τελειότητα της ζωής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Πώς να πλησιάσει κανείς τον Θεό

Στην πραγματικότητα, όλη η βεδική γραμματεία κατευθύνει το ανθρώπινο όν προς το τέλειο στάδιο της αφοσίωσης. Οι δρόμοι της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση, της βάσει εικασιών γνώσης και του διαλογισμού δεν οδηγούν στο στάδιο της τελειότητας, ενώ με τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης ο Κύριος γίνεται πράγματι προσιτός. Γι' αυτό όλη η βεδική γραμματεία συνιστά αυτή τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Σχετικά με αυτό, ο Κύριος Τσετάνια αναφέρθηκε σε ένα εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.14.20):

«Αγαπημένε Μου Ούνταβα, ούτε οι φιλοσοφικές εικασίες ούτε το γιόγκα του διαλογισμού ούτε οι πράξεις εξιλέωσης μπορούν να Μου δώσουν τόση ευχαρίστηση όσο η υπηρεσία αφοσίωσης που Μου προσφέρουν τα ζωντανά όντα». Ο Κρίσνα είναι ο αγαπημένος μόνο των αφοσιωμένων υπηρετών και μπορεί να αποκτηθεί μόνο με υπηρεσία αφοσίωσης. Αν κάποιος ταπεινής καταγωγής είναι αφοσιωμένος

υπηρέτης, ελευθερώνεται από κάθε μόλυνση. Η υπηρεσία αφοσίωσης είναι ο μόνος δρόμος μέσω του οποίου μπορεί να αποκτήσει κανείς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Αυτή είναι η μόνη τελειότητα που δέχεται όλη η βεδική γραμματεία. Όπως ένας φτωχός γίνεται ευτυχισμένος όταν δεχθεί κάποιον θησαυρό, έτσι όταν κάποιος φτάσει στην υπηρεσία αφοσίωσης, οι πόνοι της υλικής ύπαρξης γίνονται κομμάτια. Καθώς προοδεύει κανείς στην υπηρεσία αφοσίωσης, αποκτά αγάπη για τον Θεό, και καθώς προοδεύει στην αγάπη του για τον Υπέρτατο, απελευθερώνεται από κάθε υλική δουλεία. Η εξαφάνιση της φτώχειας και η απελευθέρωση από τη δουλεία δεν είναι, ωστόσο, τα τελικά αποτελέσματα της αγάπης για τον Κρίσνα. Πράγματι, η αγάπη για τον Κρίσνα, η αγάπη για τον Θεό, υπάρχει στην απόλαυση της αμοιβαίας ανταλλαγής υπηρεσίας αγάπης. Σε όλη τη βεδική γραμματεία βλέπουμε ότι η επίτευξη αυτής της σχέσης αγάπης μεταξύ του Υπερτάτου Κυρίου και των ζωντανών όντων είναι η λειτουργία της υπηρεσίας αφοσίωσης. Η πραγματική λειτουργία μας είναι η υπηρεσία αφοσίωσης και ο ύψιστος στόχος μας είναι η επίτευξη αγάπης για τον Θεό. Γι' αυτό σε όλη τη βεδική γραμματεία ο Κρίσνα είναι το έσχατο κέντρο. Μέσω της γνώσης του Κρίσνα λύνονται όλα τα προβλήματα της ζωής.

Ο Κύριος είπε ότι σύμφωνα με την *Παντμα Πουρανα*, υπάρχουν διάφορες ιερές γραφές για τη λατρεία διαφόρων ειδών ημιθέων. Αλλά αυτού του είδους οι οδηγίες προκαλούν σύγχυση στους ανθρώπους, κάνοντάς τους να πιστεύουν ότι οι ημίθεοι είναι υπέρτατοι. Και όμως, αν μελετήσει κάποιος εξονυχιστικά τις *Πουρανα*, θα δει ότι ο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι το μοναδικό Αντικείμενο λατρείας. Για παράδειγμα, στη *Μαρκαντγια Πουρανα* αναφέρεται η λατρεία της Ντέβι, δηλαδή η λατρεία της θεάς Ντούργκα ή Κάλι. Αλλά στο ίδιο σημείο αναφέρεται επίσης ότι όλοι οι ημίθεοι -ακόμα και με τη μορφή της Ντούργκα ή Κάλι- δεν είναι παρά διάφορες ενέργειες του Βίσνου. Έτσι η μελέτη των *Πουρανα* αποκαλύπτει ότι ο Βίσνου, το

Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι το μοναδικό Αντικείμενο λατρείας.

Το συμπέρασμα είναι ότι άμεσα ή έμμεσα, όλα τα είδη λατρείας κατευθύνονται λιγότερο ή περισσότερο προς το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βεβαιώνεται ότι όποιος λατρεύει τους ημίθεους, στην πραγματικότητα λατρεύει μόνο τον Κρίσνα, επειδή οι ημίθεοι δεν είναι παρά τα διάφορα μέρη του Σώματος του Βίσνου, δηλαδή του Κρίσνα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται επίσης ξεκάθαρα ότι αυτή η λατρεία των ημιθέων είναι αντικανονική.

Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* το επιβεβαιώνει αυτό με το εξής ερώτημα: Ποιο είναι το αντικείμενο της λατρείας των διαφόρων ειδών ημιθέων; Στη βεδική γραμματεία υπάρχουν διάφορες κατηγορίες τελετουργικών πράξεων. Η μία ονομάζεται *καρμα-κανντα*, οι καθαρά τελετουργικές δραστηριότητες· μία άλλη ονομάζεται *ουπασανα-κανντα*, υποθέσεις σχετικά με την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια. Ποιος είναι, επομένως, ο σκοπός των σχετικών με τις τελετουργίες τμημάτων της βεδικής γραμματείας και ποιος είναι ο σκοπός των διαφόρων μάντρα ή ύμνων που υποδηλώνουν τη λατρεία των διαφόρων ημιθέων; Και ποιος είναι ο σκοπός των φιλοσοφικών εικασιών πάνω στο θέμα της Απόλυτης Αλήθειας; Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* απαντά ότι στην πραγματικότητα όλες αυτές οι μέθοδοι που ορίζονται στις Βέδες υποδηλώνουν τη λατρεία του Υπερτάτου Κυρίου, του Βίσνου. Είναι όλες έμμεσοι τρόποι λατρείας του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Οι θυσίες που περιέχονται στα σχετικά με τις τελετουργίες τμήματα των Βεδών έχουν σκοπό την ικανοποίηση του Υπερτάτου Κυρίου Βίσνου, επειδή η *μαγκια*, η θυσία, προορίζεται ειδικά για την ικανοποίηση του Βίσνου. Ένα όνομα του Βίσνου είναι Γιαγκιέσβαρα, ο Κύριος των Θυσιών.

Οι νεοφώτιστοι δεν βρίσκονται όλοι στο υπερβατικό επίπεδο, και γι' αυτό συνιστάται να λατρεύουν διαφόρων ειδών ημίθεους, ανάλογα με τη θέση τους στις διάφορες καταστάσεις της υλικής Φύσης, έτσι ώστε να υψωθούν σταδιακά στο υπερβατικό επίπεδο και να απασχοληθούν στην υπηρεσία του Βίσνου, του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Για

παράδειγμα, ορισμένοι νεοφώτιστοι είναι προσκολλημένοι στην σαρκοφαγία· σε αυτούς οι *Πουρανα* συνιστούν να τρώνε σάρκα αφού πρώτα την προσφέρουν στη θεά Κάλι.

Τα φιλοσοφικά τμήματα των βεδικών ύμνων έχουν σκοπό να επιτρέψουν σε κάποιον να διακρίνει τον Υπέρτατο Κύριο από τη Μάγια. Αφού αποκαλύψουν τη θέση της Μάγια, προσεγγίζουν τον Υπέρτατο Κύριο με διάθεση αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτός είναι ο σκοπός των φιλοσοφικών εικασιών. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* στο Έβδομο Κεφάλαιο: *μπαχουναμ τζανμαναμ αντε*. «Οι επιδιδόμενοι σε θεωρίες και οι εμπειριστές φιλόσοφοι, αφού κάνουν εικασίες επί πολλές, πολλές γεννήσεις, φτάνουν τελικά στον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα και αποδέχονται ότι ο Βāsουντέβα (ο Κρίσνα) είναι το παν». Συνεπώς, όλες οι βεδικές τελετουργίες και τα διάφορα είδη λατρείας ή φιλοσοφικών θεωριών έχουν έσχατο στόχο τον Κρίσνα.

Ο Κύριος μίλησε έπειτα στον Σανάτανα Γιοσουάμι για τις πολλαπλές μορφές του Κρίσνα και τα άπειρα πλούτη Του. Περιέγραψε επίσης τη φύση της πνευματικής εκδήλωσης, της υλικής εκδήλωσης και της εκδήλωσης του ζωντανού όντος. Πληροφόρησε επίσης τον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι οι πλανήτες στον Πνευματικό Ουρανό, που είναι γνωστοί ως Βαϊκούντα, και τα Σύμπαντα της υλικής εκδήλωσης είναι διαφορετικά είδη εκδηλώσεων, επειδή είναι οι δημιουργικές εκδηλώσεις δύο διαφορετικών ειδών ενέργειας – της υλικής ενέργειας και της πνευματικής ενέργειας. Συνεπώς, όσον αφορά στον Ίδιο τον Κρίσνα, βρίσκεται απευθείας στην πνευματική Του ενέργεια, ή πιο συγκεκριμένα, στην εσωτερική Του δύναμη.

Για να μας βοηθήσει να κατανοήσουμε τη διαφορά μεταξύ των εκδηλώσεων της πνευματικής και της υλικής ενέργειας, υπάρχει μία ξεκάθαρη ανάλυση των δύο στο Δεύτερο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Επίσης ο Σουικαντέβα Γιοσουάμι, σχολιάζοντας το πρώτο εδάφιο του Δέκατου Άσματος της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, κάνει μία παρόμοια, ξεκάθαρη αναλυτική μελέτη. Ο Κύριος Τσετάνια αποδέχεται τον Σουικαντέβα Γιοσουάμι ως έναν έγκυρο σχολιαστή της *Σριμαντ-*

Μπαγκαβαταμ. Γι' αυτό αναφέρει τα σχόλιά του και εξηγεί ότι στο Δέκατο Άσμα της *Μπαγκαβαταμ* περιγράφονται η ζωή και τα έργα του Κρίσνα, επειδή ο Κρίσνα είναι το Καταφύγιο όλων των άλλων εκδηλώσεων. Γι' αυτό ο Σουικαντέβα Γιοσουάμι λάτρεψε και προσκύνησε τον Κρίσνα, το Καταφύγιο των πάντων.

Αυτή η άποψη υποστηρίζει ότι σε αυτόν τον κόσμο υπάρχουν δύο διαφορετικές αρχές: η μία αρχή είναι η πηγή, το καταφύγιο των πάντων, και η άλλη αρχή είναι το συμπέρασμα που συνάγεται από την πρώτη αρχή. Η Υπέρτατη Αλήθεια είναι το καταφύγιο όλων των εκδηλώσεων και ονομάζεται *ασραγια*. Όλες οι άλλες αρχές, οι οποίες παραμένουν κάτω από τον έλεγχο της *ασραγια-ταττβα*, της Απόλυτης Αλήθειας, ονομάζονται *ασριτα*, υποδεέστερες απόρροιας και αντιδράσεις. Ο σκοπός της υλικής εκδήλωσης είναι να προσφέρει στην υποκείμενη σε όρους ψυχή μία ευκαιρία να ελευθερωθεί και να επιστρέψει στην *ασραγια-ταττβα*, την Απόλυτη Αλήθεια.

Έτσι όλα όσα υπάρχουν στην κοσμική Δημιουργία εξαρτώνται από την *ασραγια-ταττβα*, την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια. Ως εκ τούτου, η δημιουργική εκδήλωση, δηλαδή η εκδήλωση του Βίσνου, τα διάφορα είδη ημιθέων και οι εκδηλώσεις της ενέργειας, τα ζωντανά όντα, τα υλικά στοιχεία - τα πάντα εξαρτώνται από τον Κρίσνα, την Υπέρτατη Αλήθεια. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* δείχνει ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Καταφύγιο των πάντων, άμεσα και έμμεσα. Κατά συνέπεια, η αναλυτική μελέτη του Κρίσνα συνιστά την τέλεια γνώση, όπως βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*.

Ο Κύριος Τσετάνια περιέγραψε τα διάφορα γνωρίσματα του Κυρίου Κρίσνα με τον ακόλουθο τρόπο και ζήτησε από τον Σανάτανα Γιοσουάμι να ακούσει προσεκτικά. Είπε ότι ο Κρίσνα είναι αρχικά ο Γιος του Μαχαράζα Νάντα, είναι η Απόλυτη Υπέρτατη Αλήθεια, η Αιτία όλων των αιτιών και η Αρχή όλων των εκπορεύσεων και ενσαρκώσεων, και όμως στη Βράτζα ή Γκολόκα Βριντάβανα, είναι σαν ένα νεαρό αγόρι. Η μορφή του είναι αιώνια, γεμάτη ευδαιμονία και απόλυτη γνώση. Είναι το Καταφύγιο των πάντων και Ιδιοκτήτης και Κύριος των πάντων.

Σχετικά με αυτό ο Κύριος Τσετάνια δίνει αποδείξεις από την πρώτη στροφή του Πέμπτου Κεφαλαίου της *Μπραμα-σαμχίτα*, η οποία αναφέρει ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και ότι το Σώμα Του είναι πλήρες γνώσης, αιώνιο και μακάριο. Είναι το Αρχικό Πρόσωπο, ο Γιοβίνντα, και είναι η Αιτία όλων των αιτιών. Γι' αυτό ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Κατέχει σε πλήρη βαθμό τα έξι είδη δυνάμεων και ο Τόπος Του είναι η Γκολόκα Βρινντάβανα, το ύψιστο πλανητικό σύστημα στον Πνευματικό Ουρανό.

Ο Κύριος Τσετάνια παραθέτει επίσης και μία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, από το Πρώτο Άσμα, Τρίτο Κεφάλαιο, στην οποία αναφέρεται καθαρά ότι όλες οι ενσαρκώσεις που περιγράφονται στη συγκεκριμένη στροφή είναι είτε απευθείας επεκτάσεις του Κρίσνα είτε, εμμέσως, επεκτάσεις των επεκτάσεων του Κρίσνα. Το Όνομα όμως του Κρίσνα που αναφέρεται εκεί δηλώνει το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας που εμφανίζεται σε αυτή τη Γη, σε αυτό το Σύμπαν ή σε οποιοδήποτε άλλο Σύμπαν, όταν υπάρχουν διαταραχές που δημιουργούνται από τους δαίμονες, οι οποίοι προσπαθούν πάντοτε να διαταράξουν τη διοίκηση των ημιθέων.

Για την κατανόηση του Κρίσνα υπάρχουν τρεις διαφορετικές μέθοδοι: η μέθοδος των εμπειρικών φιλοσοφικών εικασιών, η μέθοδος του διαλογισμού σύμφωνα με το μυστικιστικό *γιόγκα* και η μέθοδος της Συνειδησης του Κρίσνα, η υπηρεσία αφοσίωσης. Αντίστοιχα, με αυτές τις μεθόδους κατανοούνται: 1) με τις εμπειρικές φιλοσοφικές εικασίες κατανοείται το απρόσωπο γνώρισμα του Κρίσνα, το Μπραμάν. 2) με τη μέθοδο του διαλογισμού, δηλαδή του μυστικιστικού *γιόγκα*, κατανοείται το γνώρισμα της Υπέρτατης Ψυχής, της επέκτασης του Κρίσνα που διαπερνά τα πάντα. Και 3) με την υπηρεσία αφοσίωσης εν πλήρη συνειδήσει του Κρίσνα, κατανοείται το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα.

Σε σχέση με αυτό ο Κύριος Τσετάνια αναφέρεται πρώτα στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στο Δεύτερο Κεφάλαιο του Πρώτου Άσματος, το οποίο λέει ότι όσοι είναι γνώστες της Απόλυτης Αλήθειας περιγράφουν την

Απόλυτη Αλήθεια σε τρία γνωρίσματα. Κάποιοι περιγράφουν το Απόλυτο ως απρόσωπο *μπραμαν*, κάποιοι περιγράφουν την Απόλυτη Αλήθεια ως εντοπισμένη Υπέρτατη Ψυχή που διαπερνά τα πάντα και τέλος, κάποιοι γνωρίζουν ότι η Απόλυτη Αλήθεια είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα. Με άλλα λόγια, το *μπραμαν*, η απρόσωπη εκδήλωση, η Παραμάτμα, η εντοπισμένη εκδήλωση, και ο Μπαγκαβάν, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι Ένα και το αυτό· αλλά ανάλογα με τη μέθοδο που υιοθετεί κανείς, συνειδητοποιείται σε διάφορα γνωρίσματα - ως Μπραμάν, Παραμάτμα και Μπαγκαβάν.

Η συνειδητοποίηση του απρόσωπου *μπραμαν* είναι η απλή συνειδητοποίηση της λάμψης που εκπέμπει το υπερβατικό Σώμα του Κρίσνα. Η λάμψη αυτή του υπερβατικού Σώματος του Κρίσνα παρομοιάζεται με το ηλιακό φως. Υπάρχει ο δίσκος του ήλιου, ο πλανήτης του ήλιου και ο θεός του ήλιου. Το ηλιακό φως είναι η λαμπρή ακτινοβολία του αρχικού θεού του ήλιου. Κατά τον ίδιο τρόπο, η πνευματική λάμψη, το *μπραματζιοτι*, το απρόσωπο Μπραμάν, δεν είναι τίποτε άλλο παρά η προσωπική λάμψη του Κρίσνα.

Για να υποστηρίξει αυτή την ανάλυση, ο Κύριος Τσετάνια παραθέτει ένα σημαντικό εδάφιο από την *Μπραμα-σαμχίτα*, στο οποίο ο Κύριος Μπράμα λέει: «Λατρεύω το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Γιοβίνντα, δια της προσωπικής λάμψης του οποίου εκδηλώνεται το άπειρο *μπραματζιοτι*. Σε αυτό το *μπραματζιοτι* (την απρόσωπη εκδήλωση της λάμψης του Σώματος του Κρίσνα) υπάρχουν αμέτρητα Σύμπαντα, και το καθένα από αυτά είναι γεμάτο με αμέτρητους πλανήτες».

Ο Κύριος Τσετάνια λέει ακόμη ότι η Παραμάτμα, το γνώρισμα που εισχωρεί παντού και βρίσκεται στο σώμα όλων, δεν είναι παρά μία μερική εκδήλωση της επέκτασης του Κρίσνα. Αλλά επειδή ο Κρίσνα είναι η Ψυχή των ψυχών, ονομάζεται Παραμάτμα, Υπέρτατος Εαυτός. Ο Κύριος Τσετάνια παραθέτει μετά ένα εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, που αφορά στις συνομιλίες μεταξύ του Μαχαράζα Παρίκσιτ και του Σουικαντέβα Γιοσουάμι. Ενώ άκουγε για τις υπερβατικές Διασκεδάσεις του Κρίσνα στη Βριντάβανα, ο Μαχαράζα

Παρίκσιτ ρώτησε τον Πνευματικό του Δάσκαλο, τον Σουικαντέβα Γιοσουάμι, γιατί οι κάτοικοι της Βρινντάβανα ήταν τόσο πολύ προσκολλημένοι στον Κρίσνα. Σε αυτή την ερώτηση ο Σουικαντέβα Γιοσουάμι απάντησε ότι ο Κρίσνα θα πρέπει να είναι γνωστός ως Ψυχή των ψυχών. Είναι η Ψυχή όλων των ατομικών ψυχών, καθώς και η ψυχή της εντοπισμένης Υπέρτατης Ψυχής (Παραμάτμα). Στη Βρινντάβανα έπαιζε σαν ένα ανθρώπινο ον για να προσελκύσει τους ανθρώπους και να τους δείξει ότι δεν είναι χωρίς μορφή».

Ο Υπέρτατος Κύριος είναι τόσο καλός όσο και τα άλλα ζωντανά όντα, αλλά διαφέρει ως προς το ότι είναι ο Υπέρτατος, ενώ όλα τα άλλα ζωντανά όντα είναι υποδεέστερα Αυτού. Επομένως όλα τα ζωντανά όντα μπορούν να απολαύσουν πνευματική ευδαιμονία, αιώνια ζωή και πλήρη γνώση στη συντροφιά Του. Ο Κύριος Τσετάνια παραθέτει επίσης μία στροφή από την *Μπαγκαβαντ-γκίτα*, στην οποία ο Υπέρτατος Κύριος μιλάει στον Αρτζούνα για τις διάφορες δυνάμεις Του, επισημαίνοντας ότι ο Ίδιος εισέρχεται σε αυτό το Σύμπαν μέσω ενός από τα πλήρη τμήματά Του, του Γιαρμποντακιάσάγι Βίσνου, και εισέρχεται επίσης στο κάθε Σύμπαν ως Κσιροντακιάσάγι Βίσνου και μετά επεκτείνεται ως Υπέρτατη Ψυχή στην καρδιά όλων. Λέει, λοιπόν, ότι αν θέλει κάποιος να κατανοήσει την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια τέλεια, πρέπει να υιοθετήσει τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης εν πλήρη Συνειδήσει του Κρίσνα. Τότε θα μπορέσει να κατανοήσει την τελευταία λέξη της Απόλυτης Αλήθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

Οι μορφές Του είναι ένα και το αυτό

Μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης μπορεί κανείς να κατανοήσει ότι ο Κρίσνα εκδηλώνεται πρώτα απ' όλα ως *σβαγιαμ-ρουπα*, η Προσωπική Μορφή Του, μετά ως *ταντεκατμα-ρουπα* και έπειτα ως *αβεσα-ρουπα*. Σε αυτά τα τρία γνωρίσματα εκδηλώνεται στην υπερβατική Μορφή Του. Το γνώρισμα *σβαγιαμ-ρουπα* είναι η Μορφή μέσω της οποίας ο Κρίσνα μπορεί να κατανοηθεί από κάποιον που ίσως να μην κατανοεί τα άλλα γνωρίσματά Του. Με άλλα λόγια, η Μορφή μέσω της οποίας ο Κρίσνα γίνεται απευθείας κατανοητός ονομάζεται *σβαγιαμ-ρουπα*, η προσωπική Μορφή Του. Η *ταντεκατμα-ρουπα* είναι εκείνη η Μορφή η οποία θυμίζει περισσότερο τη *σβαγιαμ-ρουπα*, υπάρχουν όμως κάποιες διαφορές στα σωματικά χαρακτηριστικά. Η *ταντεκατμα-ρουπα* χωρίζεται σε δύο εκδηλώσεις – την Προσωπική επέκταση και την επέκταση για τις Διασκεδάσεις. Όσον αφορά στην *αβεσα-ρουπα*, όταν ο Κρίσνα καθιστά κάποιο κατάλληλο ζωντανό ον ικανό να Τον εκπροσωπήσει, αυτό το ζωντανό ον ονομάζεται *αβεσα-ρουπα* ή *σακτιαβεσα αβαταρα*.

Η Προσωπική Μορφή του Κρίσνα μπορεί να διαιρεθεί στα δύο: στη *σβαγιαμ-ρουπα* και τη *σβαγιαμ-πρακασα*. Όσον αφορά στη *σβαγιαμ-ρουπα*, τη Μορφή των Διασιεδάσεων, είναι η Μορφή με την οποία παραμένει πάντοτε στη Βρινντάβανα με όλους τους κατοίκους της. Αυτή η Προσωπική Μορφή διαιρείται ξανά σε δύο Μορφές, γνωστές κατηγορικώς ως *πραμπαβα* και *βαϊμπαβα*. Για παράδειγμα, ο Κρίσνα επεκτάθηκε σε πολλαπλές Μορφές στη διάρκεια του Χορού *ρασα*. Όταν χόρευε με τις γκόπι, επεκτάθηκε σε πολλαπλές Μορφές για να χορέψει με κάθε μία από τις γκόπι που πήρε μέρος σε εκείνο τον χορό. Κατά τον ίδιο τρόπο, επεκτάθηκε σε 16.108 μορφές όταν νυμφεύθηκε στην Ντβάρακα 16.108 γυναίκες.

Υπάρχουν μερικές περιπτώσεις μεγάλων μυστικιστών που και εκείνοι επέκτειναν τα σωματικά τους χαρακτηριστικά με διάφορους τρόπους, αλλά ο Κρίσνα δεν επεκτάθηκε μέσω της μεθόδου του *γιόγκα*. Για παράδειγμα, στη βεδική ιστορία ο Σωμπάρι Ρίσι, ένας σοφός, επεκτάθηκε σε οχτώ μορφές μέσω της μεθόδου του *γιόγκα*, αλλά εκείνη η επέκταση ήταν απλώς μία εκδήλωση, επειδή ο Σωμπάρι Ρίσι παρέμεινε ένας. Αλλά όσον αφορά στον Κρίσνα, όταν εκδηλώθηκε σε διάφορες Μορφές, κάθε μία από αυτές τις μορφές ήταν ένα ξεχωριστό πρόσωπο. Όταν ο σοφός Νάραντα επισκέφθηκε τον Κρίσνα στα διάφορα ανάκτορα της Ντβάρακα έμεινε κατάπληκτος με αυτό, ενώ όταν ο Νάραντα βλέπει τις σωματικές επεκτάσεις ενός *γιόγκι* δεν εκπλήσσεται ποτέ, γιατί γνωρίζει και ο ίδιος αυτό το τέχνασμα. Όμως στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται ότι ο Νάραντα έμεινε κατάπληκτος βλέποντας τις επεκτάσεις του Κρίσνα. Αναρωτιόταν πώς ο Κύριος ήταν παρών στο καθένα από τα 16.108 ανάκτορά Του με τις βασίλισσές Του.

Με την κάθε βασίλισσα, ο Ίδιος ο Κρίσνα ήταν σε διαφορετική Μορφή και ενεργούσε με διαφορετικό τρόπο. Για παράδειγμα, στη μία Μορφή έπαιζε με τα παιδιά Του και σε κάποια άλλη Μορφή έκανε κάποια δουλειά του σπιτιού. Αυτές οι διάφορες δραστηριότητες ονομάζονται δραστηριότητες του Κυρίου σε διαφορετικά συναισθήματα και όταν βρίσκεται σε αυτές τις «συγκινησιακές» Μορφές, οι επεκτάσεις

ονομάζονται *βαϊμπασα-πρακασα*. Παρόμοια, υπάρχουν και άλλες άπειρες επεκτάσεις Μορφών του Κρίσνα, αλλά ακόμα και όταν διαιρούνται ή επεκτείνονται απεριόριστα, παραμένουν ένα και το αυτό. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της μίας Μορφής και της άλλης. Αυτή είναι η Απόλυτη φύση του Προσώπου της Θεότητας.

Στο Δέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται ότι όταν ο Ακρούρα συνόδευε τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα από την Γιοκούλα στη Ματούρα, μπήκε στα νερά του ποταμού Γιαμούνα και μπόρεσε να δει όλους τους πλανήτες του Πνευματικού Ουρανού. Είδε επίσης εκεί τον Κύριο στη Μορφή του Βίσνου, καθώς και τον Νάραντα και τους τέσσερεις Κουμάρα, και είδε πώς Τον λάτρευαν. Αυτό αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως «Μορφή». Αναφέρεται στην *Μπαγκαβατα Πουρανα* ότι υπάρχουν πολλοί λάτρες εξαγνισμένοι με διάφορες μεθόδους λατρείας –όπως οι Βαϊσνάβα ή οι Άριοι- που επίσης λατρεύουν τον Υπέρτατο Κύριο σύμφωνα με τις πεποιθήσεις τους και την πνευματική τους κατανόηση. Κάθε μέθοδος λατρείας συνεπάγεται την κατανόηση των διαφόρων Μορφών του Κυρίου, όπως αναφέρονται στις Γραφές, αλλά η ύψιστη αντίληψη είναι η λατρεία του Ίδιου του Υπερτάτου Κυρίου.

Στο γνώρισμα *βαϊμπασα-πρακασα*, ο Κύριος εκδηλώνεται ως Μπαλαράμα. Το γνώρισμα Μπαλαράμα είναι εξίσου καλό με τον Ίδιο τον Κρίσνα, με τη μοναδική διαφορά ότι η σωματική απόχρωση του Κρίσνα είναι σκούρα, ενώ του Μπαλαράμα ανοιχτή. Η μορφή *βαϊμπαβα-πρακασα* παρουσιάστηκε από τον Κρίσνα όταν εμφανίσθηκε μπροστά στη μητέρα Του, την Ντεβάκι, ως τετράχειρας Ναράγιανα, μόλις ήλθε στον κόσμο. Ωστόσο, ύστερα από παράκληση των γονιών Του, μεταμορφώθηκε σε μία Μορφή με δύο χέρια. Έτσι ορισμένες φορές εκδηλώνει τέσσερα χέρια και ορισμένες φορές δύο. Στην πραγματικότητα η Μορφή με τα δύο χέρια είναι *βαϊμπαβα-πρακασα* και η Μορφή με τα τέσσερα χέρια είναι *πραμπαβα-πρακασα*. Στην προσωπική Του Μορφή ο Κρίσνα είναι σαν ένα βοσκόπουλο, και αυτό σκέφτεται για

τον Εαυτό Του. Αλλά όταν είναι στη Μορφή Βāsουντέβα, σκέφτεται για τον Εαυτό Του ότι είναι γιος ενός *κσάτρια* και ενεργεί ως πρίγκιπας.

Στη Μορφή Του ως γιος του Μαχαράζα Νάνντα, ο Κρίσνα παρουσιάζει πλήρως τα Πλούτη Του, τη Μορφή Του, την Ομορφιά Του, την Ελκυστικότητα και τις Διασκεδάσεις Του. Πράγματι, σε μερικά λογοτεχνικά έργα των Βαϊσνάβα βλέπουμε ότι ορισμένες φορές, στη Μορφή του Βāsουντέβα, προσελκύεται από τη μορφή του Γιοβίνντα στη Βρινντάβανα. Έτσι ως Βāsουντέβα επιθυμεί μερικές φορές να απολαύσει όπως κάνει ο Γιοβίνντα, παρόλο που η Μορφή του Γιοβίνντα και η Μορφή του Βāsουντέβα είναι ένα και το αυτό. Υπάρχει ένα εδάφιο στο Τέταρτο Κεφάλαιο του έργου *Λαλιτα-μανταβα*, στο οποίο ο Κρίσνα απευθύνεται στον Ούνταβα ως εξής: «Αγαπητέ Μου φίλε, Με προσελκύει η Μορφή του Γιοβίνντα, του βοσκόπουλου. Εύχομαι να είμαι σαν τα νεαρά κορίτσια της Βράτζα, τα οποία προελκύονται τόσο πολύ από αυτή τη Μορφή του Γιοβίνντα». Παρόμοια, στο Όγδοο Κεφάλαιο, ο Κρίσνα λέει: «Ω πόσο υπέροχο είναι αυτό! Ποιο είναι αυτό το πρόσωπο; Αφού Τον είδα, είμαι τόσο γοητευμένος από Αυτόν, που θέλω να Τον αγκαλιάσω όπως η Ραντίκα». Όταν αυτή η Μορφή του Κρίσνα διαφοροποιείται λίγο, ονομάζεται *ταντεκατμα*.

Αυτή η Μορφή *ταντεκατμα* έχει επίσης δύο διαιρέσεις: είναι οι Μορφές *βιλασα* και *σβαμσα*, που και αυτές με τη σειρά τους έχουν πολλά διαφορετικά γνωρίσματα και μπορούν να διαιρεθούν σε Μορφές *πραμπαβα* και *βαϊμπαβα*. Όσον αφορά στις μορφές *βιλασα*, υπάρχουν αναρίθμητες *πραμπαβα-βιλασα*: ο Κρίσνα επεκτείνεται ως Βāsουντέβα, Σανκάρσανα, Πραντιούμνα και Ανιρούντα. Μερικές φορές ο Κύριος σκέφτεται τον Εαυτό Του ως βοσκόπουλο και μερικές φορές σκέφτεται τον Εαυτό Του ως γιο του Βασουντέβα, ως *κσάτρια* πρίγκιπα, και αυτές οι «σκέψεις» του Κρίσνα ονομάζονται «διασκεδάσεις».

Στην *πραμπαβα-πρακασα* και στην *πραμπαβα-βιλασα* είναι στην ίδια Μορφή, αλλά εμφανίζεται διαφορετικός, ως Κρίσνα και Μπαλαντέβα. Οι επεκτάσεις Βāsουντέβα, Σανκάρσανα, Πραντιούμνα και Ανιρούντα, που

αναφέρθηκαν πιο πάνω, είναι η αρχική *τσατουρ-βιουχα*, δηλαδή οι Μορφές με τα τέσσερα χέρια.

Υπάρχουν αμέτρητες εκδηλώσεις με τέσσερα χέρια σε διάφορους πλανήτες και σε διάφορα μέρη και εκδηλώνονται στην Ντβάρανα και στη Ματούρα αιωνίως. Από αυτές τις τέσσερις Μορφές (τον Βāsουντέβα, τον Σανκάρσανα, τον Πραντιούμνα και τον Ανιρούντα) εκδηλώνονται οι κύριες είκοσι τέσσερις μορφές, που αποκαλούνται *βαϊμπαβα-βίλασα* και παίρνουν διάφορα ονόματα, σύμφωνα με τη θέση των διαφόρων συμβόλων (του κοχυλιού, του σκήπτρου, του λωτού και του δίσκου) που κρατούν στα χέρια τους. Οι τέσσερις κύριες εκδηλώσεις του Κρίσνα βρίσκονται σε κάθε πλανήτη του Πνευματικού Ουρανού και οι πλανήτες αυτοί ονομάζονται Ναράγιανα-λόκα και Βαϊκούντα-λόκα. Στη Βαϊκούντα-λόκα εκδηλώνεται με τη μορφή του τετράχειρα Ναράγιανα. Από κάθε Ναράγιανα, εκδηλώνονται οι μορφές του Βāsουντέβα, του Σανκάρσανα, του Πραντιούμνα και του Ανιρούντα. Έτσι ο Ναράγιανα είναι το κέντρο, και οι τέσσερις μορφές του Βāsουντέβα, του Σανκάρσανα, του Πραντιούμνα και του Ανιρούντα περιτοιχίζουν τη μορφή του Ναράγιανα.

Η κάθε μία από αυτές τις τέσσερις Μορφές επεκτείνεται ξανά σε τρεις Μορφές, και όλες αυτές οι Μορφές έχουν διάφορα Ονόματα, αρχίζοντας από τον Κέσαβα. Αυτές οι μορφές είναι συνολικά δώδεκα και είναι γνωστές με διάφορα ονόματα, σύμφωνα με την θέση των συμβόλων στα χέρια του Ναράγιανα.

Όσον αφορά στη Μορφή Βāsουντέβα, οι τρεις επεκτάσεις που εκδηλώνονται από Αυτόν είναι ο Κέσαβα, ο Ναράγιανα και ο Μάνταβα. Οι τρεις Μορφές του Σανκάρσανα είναι γνωστές ως Γιοβίνντα, Βίσνου και Σρι Μαντουσούντανα. Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί ότι αυτή η μορφή Γιοβίνντα δεν είναι η ίδια μορφή Γιοβίνντα που εκδηλώνεται στη Βριντάβανα ως γιος του Μαχαράζα Νάνντα. Παρόμοια, ο Πραντιούμνα διαιρείται και Αυτός σε τρεις Μορφές γνωστές ως Τριβικράμα, Βάμανα και Σιντάρα· και παρόμοια, οι τρεις μορφές του Ανιρούντα είναι γνωστές ως Χρισικέσα, Παντμανάμπα και Νταμοντάρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Άπειρες μορφές του Θεού

Αυτές οι δώδεκα διαφορετικές Μορφές Βαϊκούντα του Κυρίου Κρίσνα είναι οι δεσπόζουσες θεότητες των δώδεκα μηνών. Σύμφωνα με το ημερολόγιο των Βαϊσνάβα, οι μήνες έχουν πάρει τα ονόματά τους από τα διάφορα Ονόματα του Κρίσνα. Αυτό το ημερολόγιο αρχίζει από τον μήνα του Μαργκασίρσα, ο οποίος αντιστοιχεί στην περίοδο από τα τέλη Οκτωβρίου και έως τις αρχές Νοεμβρίου. Ο Νοέμβριος ονομάζεται από τους Βαϊσνάβα Κέσαβα. Ο Δεκέμβριος ονομάζεται Ναράγιανα, ο Ιανουάριος Μάνταβα, ο Φεβρουάριος Γκοβίντα, ο Μάρτιος Βίσνου. Ο Απρίλιος Βāsουντέβα, ο Μάιος Τριβικράμ, ο Ιούνιος Βάμανα, ο Ιούλιος Σριντάρα, ο Αύγουστος Χρισικέσα, ο Σεπτέμβριος Παντμανάμπα και ο Οκτώβριος Νταμοντάρα. Αυτός ο Νταμοντάρα διαφέρει από τον Νταμοντάρα της Βράτζα. Το Όνομα Νταμοντάρα δόθηκε στον Κρίσνα όταν Τον έδεσε με σκοινιά η μητέρα Του, αλλά η Μορφή Νταμοντάρα του μηνός Οκτωβρίου είναι διαφορετική εκδήλωση. Κατά τον ίδιο τρόπο, η κοινότητα των Βαϊσνάβα σημαδεύει διάφορα μέρη του σώματος σύμφωνα με αυτά τα δώδεκα Ονόματα του Υπερτάτου Κυρίου. Το

σημάδι στο μέτωπο ονομάζεται Κέσαβα, ενώ στο στομάχι, το στήθος και τα μπράτσα δίνονται άλλα ονόματα, τα ίδια που έχουν δοθεί και στους μήνες του έτους.

Οι τέσσερις Μορφές (Βāsounτέβα, Σανκάρσανα, Πραντιούμνα και Ανιρούντα) επεκτείνονται και αυτές σε *βίλασα-μουρτι*. Αυτές είναι οχτώ τον αριθμό και τα ονόματά τους είναι Πουρουσότταμα, Ατσιούτα, Νρισίμχα, Τζανάρντανα, Χαρί, Κρίσνα, Αντοκσάτζα και Ουπένντρα. Από αυτά τα οχτώ Ονόματα, ο Αντοκσάτζα και ο Πουρουσότταμα είναι οι Μορφές *βίλασα* του Βāsounτέβα. Παρόμοια, ο Ουπένντρα και ο Ατσιούτα είναι οι Μορφές του Σανκάρσανα· ο Νρισίμχα και ο Τζανάρντανα είναι οι Μορφές του Πραντιούμνα, ενώ ο Χαρί και ο Κρίσνα είναι οι δύο Μορφές *βίλασα* του Ανιρούντα. Αυτός ο Κρίσνα είναι διαφορετικός από τον αρχικό Κρίσνα.

Αυτές οι είκοσι τέσσερις Μορφές είναι οι εκδηλώσεις *βίλασα* της Μορφής *πραμπαβα* (με τα τέσσερα χέρια) και έχουν διαφορετικά ονόματα, ανάλογα με τη θέση των συμβολικών απεικονίσεων (του σκήπτρου, του δίσκου, του άνθους λωτού και του κοχυλιού). Από αυτές τις είκοσι τέσσερις Μορφές, υπάρχουν Μορφές *βίλασα* και Μορφές *βαϊμπαβα*. Ονόματα που αναφέρονται εδώ, όπως Πραντιούμνα, Τριβικράμα, Βάμανα, Χαρί και Κρίσνα, έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά. Έπειτα, φτάνοντας στην *πραμπαβα-βίλασα* του Κρίσνα (που περιλαμβάνει τους Βāsounτέβα, Σανκάρσανα, Πραντιούμνα και Ανιρούντα), υπάρχουν συνολικά είκοσι τέσσερις παραλλαγές. Όλες αυτές οι Μορφές έχουν τον δικό τους πλανήτη Βαϊκούντα στον Πνευματικό Ουρανό και βρίσκονται σε οχτώ διαφορετικές κατευθύνσεις. Και μολονότι η καθεμιά από αυτές βρίσκεται αιωνίως στον Πνευματικό Ουρανό, ορισμένες εκδηλώνονται και στον υλικό κόσμο.

Στον Πνευματικό Ουρανό όλοι οι πλανήτες που κυριαρχούνται από το γνώρισμα Ναράγιανα είναι αιώνιοι. Ο κορυφαίος πλανήτης στον πνευματικό ουρανό ονομάζεται Κρισναλόκα και διαιρείται σε τρία διαφορετικά τμήματα: την Γκοκούλα, τη Ματούρα και την Ντβάρακα. Στο τμήμα της Ματούρα βρίσκεται πάντοτε η Μορφή του Κέσαβα. Ο

Κέσαβα εκπροσωπείται και στη Γη. Στη Ματούρα της Ινδίας λατρεύεται η *μουρτι* του Κέσαβα, και κατά τον ίδιο τρόπο υπάρχει η Μορφή του Πουρουσότταμα στο Τζαγιαννάτα Πούρι, στην Ορίσσα. Στο Αναννταράνια υπάρχει η Μορφή του Βίσνου και στη Μάγιαπουρ, τη γενέθλια γη του Κυρίου Τσετάνια, υπάρχει η Μορφή του Χαρί. Πολλές άλλες Μορφές βρίσκονται επίσης σε διάφορα μέρη της Γης.

Όχι μόνο σε αυτό το Σύμπαν, αλλά και σε όλα τα άλλα Σύμπαντα αυτές οι Μορφές διανέμονται παντού. Η Γη διαρείται σε εφτά νησιά, και υπάρχουν ενδείξεις ότι σε κάθε νησί υπάρχουν παρόμοιες Μορφές, αλλά επί του παρόντος απαντούν μόνο στην Ινδία. Υπάρχουν ενδείξεις ότι υπάρχουν και σε άλλα μέρη του κόσμου, αλλά επί του παρόντος δεν υπάρχουν πληροφορίες για τη θέση τους. Όμως από τα βεδικά έργα μπορούμε να καταλάβουμε ότι υπάρχουν Μορφές και σε άλλα μέρη του κόσμου.

Οι διάφορες Μορφές του Κρίσνα διανέμονται σε όλα τα Σύμπαντα για να δώσουν χαρά στους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου. Αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν γεννιούνται μόνο στην Ινδία. Υπάρχουν αφοσιωμένοι υπηρέτες σε όλα τα μέρη του κόσμου, αλλά έχουν απλώς ξεχάσει την ταυτότητά τους. Αυτές οι Μορφές ενσαρκιώνονται όχι μόνο για να δώσουν χαρά στους αφοσιωμένους υπηρέτες, αλλά και για επανεδραιώσουν την υπηρεσία αφοσίωσης και να εκτελέσουν και άλλα έργα που έχουν ζωτική σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ορισμένες από αυτές τις Μορφές είναι ενσαρκώσεις που αναφέρονται στις Γραφές, όπως η ενσάρκωση Βίσνου, η ενσάρκωση Τριβικράμ, η ενσάρκωση Νρισίμχα και η ενσάρκωση Βάμανα.

Στη *Σινταρτα-σαμχίτα*, υπάρχει μία περιγραφή των είκοσι τεσσάρων Μορφών του Βίσνου, που ονομάζονται σύμφωνα με τη θέση των συμβολικών απεικονίσεων στα τέσσερα χέρια Τους. Όταν κάποιος περιγράφει τη θέση των αντικειμένων στα χέρια της *μουρτι* του Βίσνου, θα πρέπει να αρχίζει από το κάτω δεξί χέρι και μετά να κινηθεί στο άνω δεξί χέρι, στο άνω αριστερό χέρι και, τέλος, στο κάτω αριστερό χέρι. Με αυτόν τον τρόπο, ο Βāsουντέβα απεικονίζεται με σκήπτρο, κοχύλι, δίσκο

και λουλούδι λωτού. Ο Σανιάρσανα απεικονίζεται με σκήπτρο, κοχύλι, λουλούδι λωτού και δίσκο. Παρόμοια, ο Πραντιούμνα απεικονίζεται με δίσκο, κοχύλι, σκήπτρο και με λουλούδι λωτού. Ο Ανιρούντα απεικονίζεται με δίσκο, σκήπτρο, κοχύλι και λουλούδι λωτού.

Στον Πνευματικό Ουρανό οι απεικονίσεις του Ναράγιανα είναι είκοσι τον αριθμό και περιγράφονται ως εξής: ο Σρι Κέσαβα (λωτός, κοχύλι, δίσκος, σκήπτρο), ο Ναράγιανα (κοχύλι, λωτός, σκήπτρο και δίσκος), ο Μάνταβα (σκήπτρο, δίσκος, κοχύλι και λωτός), ο Σρι Γιοβίνντα (δίσκος, σκήπτρο, λωτός και κοχύλι), ο Βίσνου (σκήπτρο, λωτός, κοχύλι και δίσκος), ο Μαντουσούντανα (δίσκος, κοχύλι, λωτός και σκήπτρο), ο Τριβικράμα (λωτός, σκήπτρο, δίσκος και κοχύλι), ο Σρι Βάμανα (κοχύλι, δίσκος, σκήπτρο και λωτός), ο Σριντάρα (λωτός, δίσκος, σκήπτρο και κοχύλι), ο Χρισικέσα (σκήπτρο, δίσκος, λωτός και κοχύλι), ο Παντμανάμπα (κοχύλι, λωτός, δίσκος και σκήπτρο), ο Νταμοντάρα (λωτός, δίσκος, σκήπτρο και κοχύλι), ο Πουρουσότταμα (δίσκος, λωτός, κοχύλι και σκήπτρο), ο Ατσιούτα (σκήπτρο, λωτός, δίσκος και κοχύλι), ο Νρισίμχα (δίσκος, λωτός, σκήπτρο και κοχύλι), ο Τζανάρντανα (λωτός, δίσκος, κοχύλι και σκήπτρο), ο Σρι Χαρί (κοχύλι, δίσκος, λωτός και σκήπτρο), ο Σρι Κρίσνα (κοχύλι, σκήπτρο, λωτός και δίσκος), ο Αντοκσάτζα (λωτός, σκήπτρο, κοχύλι και δίσκος) και ο Ουπένντρα (κοχύλι, σκήπτρο, δίσκος και λωτός).

Σύμφωνα με το έργο *Χαγιασιρσα-παντσαρατρα*, υπάρχουν δεκαέξι Μορφές, και οι Μορφές αυτές ονομάζονται διαφορετικά, σύμφωνα με τις θέσεις του δίσκου και του σκήπτρου. Το συμπέρασμα είναι ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι ο Κρίσνα. Ονομάζεται *λιλα-πουρουσοτταμα* και κατοικεί κατὰ κύριο λόγο στη Βρινντάβανα ως Γιος του Μαχαράζα Νάνντα. Από τη *Χαγιασιρσα-παντσαρατρα* μαθαίνουμε ακόμη ότι υπάρχουν εννέα μορφές που προστατεύουν τις δύο μεγάλες πόλεις, τη Ματούρα Πούρι και την Ντβάρακα Πούρι: ο Βāsουντέβα, ο Σανιάρσανα, ο Πραντιούμνα και ο Ανιρούντα, και επίσης ο Ναράγιανα, ο Νρισίμχα, ο Χαγιαγκρίβα, ο Βάραχα και ο Μπράμα. Αυτές είναι διάφορες εκδηλώσεις *πρακασα* και *βίλασα* του Κυρίου Κρίσνα.

Ο Κύριος Τσετάνια πληροφορεί τον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι υπάρχουν επίσης διάφορες μορφές *σβαμσα* και ότι αυτές διαιρούνται στην κατηγορία Σανκάρσανα και στην κατηγορία των ενσαρκώσεων. Από την πρώτη κατηγορία προέρχονται οι τρεις *πουρουσα-αβαταρα*, ο Καρανοντακασάγι Βίσνου, ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου και ο Κσιροντακασάγι Βίσνου, και από την άλλη κατηγορία προέρχονται οι *λίλα-αβαταρα*, όπως οι ενσαρκώσεις του Κυρίου ως ψάρι, χελώνα, κλπ.

Υπάρχουν έξι ειδών ενσαρκώσεις: 1) οι *πουρουσα-αβαταρα*, 2) οι *λίλα-αβαταρα*, 3) οι *γκουννα-αβαταρα*, 4) οι *μανβανταρα-αβαταρα*, 5) οι *γιουγκα-αβαταρα* και 6) οι *σακτιαβεσα-αβαταρα*. Από τις έξι εκδηλώσεις *βίλασα* του Κρίσνα, υπάρχουν δύο κατηγορίες με βάση την ηλικία Του και ονομάζονται *μπαλία* και *πωγκανντα*. Η αρχική Μορφή του Κρίσνα ως Γιου του Νάνντα απολαμβάνει σε δύο παιδικές Μορφές, την *μπαλία* και την *πωγκανντα*.

Το συμπέρασμα είναι ότι δεν υπάρχει τέλος στις επεκτάσεις και τις ενσαρκώσεις του Κρίσνα. Εδώ ο Κύριος Τσετάνια εξηγεί ορισμένες από αυτές στον Σανάτανα για να του δώσει μία ιδέα του πώς ο Κύριος επεκτείνεται και του πώς απολαμβάνει. Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.3). Εκεί λέγεται πως δεν υπάρχει όριο στις εκπορεύσεις των ενσαρκώσεων του Υπερτάτου Κυρίου, όπως δεν υπάρχει όριο στα κύματα του ωκεανού.

Οι πρώτες ενσαρκώσεις του Κρίσνα είναι οι τρεις *πουρουσα-αβαταρα*, και συγκεκριμένα, ο Μάχα-Βίσνου Αβατάρ, δηλαδή ο Καρανοντακασάγι Βίσνου, ο Γιαρμποντακασάγι Αβατάρ και ο Κσιροντακασάγι Αβατάρ. Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σατβατα-ταντρα*.

Οι ενέργειες του Κρίσνα μπορούν και αυτές να διαιρεθούν σε τρεις: η ενέργεια της σκέψης, η ενέργεια της αίσθησης και η ενέργεια της δράσης. Στην ενέργεια της σκέψης είναι ο Υπέρτατος Κύριος, στην ενέργεια της αίσθησης είναι ο Κύριος Βāsουντέβα και στην ενέργεια της δράσης, είναι ο Σανκάρσανα Μπαλαράμα. Χωρίς σκέψη, αίσθηση και δράση, δεν θα υπήρχε πιθανότητα δημιουργίας. Παρόλο που στον Πνευματικό Κόσμο

δεν υπάρχει δημιουργία, υπάρχει δημιουργία στον υλικό κόσμο. Αλλά και ο πνευματικός και ο υλικός κόσμος είναι εκδηλώσεις της ενέργειας της δράσης του Κρίσνα με τη μορφή του Σανκάρσανα και του Μπαλαράμα.

Ο Πνευματικός Κόσμος των πλανητών Βαϊκούντα και της Κρισναλόκα βρίσκεται στην ενέργεια της σκέψης Του. Παρόλο που δεν υπάρχει δημιουργία του αιώνιου Πνευματικού Κόσμου, θα πρέπει μολαταύτα να κατανοήσουμε ότι οι πλανήτες Βαϊκούντα εξαρτώνται από την ενέργεια της σκέψης του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτή η ενέργεια της σκέψης περιγράφεται στην *Μπραμα-σαμχίτα* (5.2). Εκεί αναφέρεται πως ο Υπερτάτος Τόπος, η Γκολόκα, εκδηλώνεται σαν ένα λουλούδι λωτού με εκατοντάδες πέταλα. Όλα εκεί εκδηλώνονται από τη Μορφή Ανάντα ή Μπαλαράμα ή Σανκάρσανα. Η υλική κοσμική εκδήλωση και τα διάφορα Σύμπαντά της εκδηλώνονται μέσω της Μάγια, της υλικής ενέργειας. Αλλά η υλική Φύση ή υλική ενέργεια δεν είναι η αιτία αυτής της κοσμικής εκδήλωσης. Αιτία είναι ο Υπερτάτος Κύριος, δια των διαφόρων επεκτάσεων Του μέσω της υλικής Φύσης. Χωρίς την επίβλεψη του Υπερτάτου Κυρίου δεν υπάρχει πιθανότητα οποιασδήποτε δημιουργίας.

Η Μορφή μέσω της οποίας λειτουργεί η ενέργεια της υλικής Φύσης για να προκαλέσει τη δημιουργία ονομάζεται μορφή Σανκάρσανα. Η κοσμική εκδήλωση δημιουργείται υπό την επίβλεψη και την εποπτεία της ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου. Το σχετικό παράδειγμα που δίνεται είναι ότι το σίδηρο, σε επαφή με τη φωτιά θερμαίνεται, και όταν γίνεται κατακόκκινο, είναι ακριβώς σαν φωτιά.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.46) αναφέρεται ότι ο Μπαλαράμα και ο Κρίσνα είναι η Αρχή όλων των ζωντανών όντων. Αυτά τα δύο πρόσωπα εισέρχονται μέσα στα πάντα. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.3) εμφανίζει έναν κατάλογο ενσαρκώσεων, που είναι οι εξής: 1) Οι Κουμάρα, 2) ο Νάραντα, 3) ο Βάραχα, 4) ο Ματσία, 5) ο Γιάγια, 6) ο Νάρα-Ναράγιανα, 7) ο Κάρνταμα Καπίλα, 8) ο Νταττάτρεγια, 9) ο Χαγιασίρσα, 10) ο Χάμσα, 11) ο Ντρουβαπρίγια ή Πρισινγκάρμπα, 12) ο Ρισάμπα, 13) ο Πρίτου, 14) ο Νρισίμχα, 15) ο Κούρμα, 16) ο

Ντανβανταρί, 17) η Μοχίνι, 18) ο Βάμανα, 19) ο Μπάργκαβα ή Παρασουράμα, 20) ο Ραγιαβένντρα, 21) ο Βιάσα, 22) ο Πραλαμπάρι Μπαλαράμα, 23) ο Κρίσνα, 24) ο Μπούντα (ο Βούδας) και 25) ο Κάλι. Επειδή όλοι σχεδόν αυτοί οι είκοσι πέντε *λιλα-αβαταρα* εμφανίζονται σε μία ημέρα του Μπράμα, που ονομάζεται *καλπα*, μερικές φορές ονομάζονται Κάλπα Αβατάρ. Από αυτές τις ενσαρκώσεις, οι ενσαρκώσεις του Χάμσα και της Μοχίνι δεν είναι διαρκείς, ενώ οι ενσαρκώσεις του Καπίλα, του Νταττάτρεγια, του Ρισάμπα, του Ντανβανταρί και του Βιάσα είναι πέντε αιώνιες Μορφές και είναι πιο διάσημες. Οι ενσαρκώσεις της χελώνας Κούρμα, του ψαριού Ματσία, του Νάρα-Ναράγιανα, του Βάραχα, του Χαγιασίρσα, του Πρισινιγιάρμπα και του Μπαλαράμα θεωρούνται ενσαρκώσεις *βαϊμπαβα*. Κατά τον ίδιο τρόπο, υπάρχουν τρεις *γκουν-αβαταρα*, δηλαδή ενσαρκώσεις υπεύθυνες για τις τρεις καταστάσεις της Φύσης. Είναι ο Μπράμα, ο Βίσνου και ο Σίβα.

Μανβανταρα-αβαταρα, υπάρχουν δεκατέσσερις: 1) ο Γιάγια, 2) ο Βίμπου, 3) ο Σατιασένα, 4) ο Χαρί, 5) ο Βαϊκούντα, 6) ο Ατζίτα, 7) ο Βάμανα, 8) ο Σαρβαμπώμα, 9) ο Ρισάμπα, 10) ο Βισβακσένα, 11) ο Νταρμασέτου, 12) ο Σουντάμα, 13) ο Γιογκέσβαρα και 14) ο Μπριχαντμπάνου. Από αυτούς του δεκατέσσερις *μανβανταρα-αβαταρα*, ο Γιάγια και ο Βάμανα είναι επίσης και *λιλα-αβαταρα*. Οι υπόλοιποι είναι *μανβανταρα-αβαταρα*. Αυτοί οι δεκατέσσερις *μανβανταρα-αβαταρα* είναι επίσης γνωστοί και ως *μπαϊβα-αβαταρα*.

Οι τέσσερις *γιουγκα-αβαταρα* περιγράφονται και στην *Μπαγκαβαταμ*. Στη Σάτια-γιούγκα, η ενσάρκωση του Θεού είναι λευκή· στην Τρέτα-γιούγκα είναι κόκκινη· στην Ντβάπαρα-γιούγκα είναι μαυριδερή· και στην Κάλι-γιούγκα είναι επίσης μαυριδερή, αλλά μερικές φορές, σε μία ιδιαίτερη Κάλι-γιούγκα, το χρώμα της είναι κιτρινωπό. Όσον αφορά στους *σακτιαβεσα-αβαταρα*, περιλαμβάνουν τον Καπίλα, τον Ρισάμπα, τον Ανάντα, τον Μπράμα (μερικές φορές ο Ίδιος ο Κύριος γίνεται Μπράμα), τον Σατιάσενα, την ενσάρκωση της γνώσης, τον Νάραντα, την ενσάρκωση της υπηρεσίας αφοσίωσης, τον Βασιλιά Πρίτου, την ενσάρκωση της

διοικητικής δύναμης, και τον Παρασουράμα, την ενσάρκωση της
καθυπόταξης των δαιμονικών αρχών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΟΟ

Οι αβαταρα

Ο Κύριος Τσετάνια συνέχισε: οι επεκτάσεις του Κυρίου Κρίσνα που έρχονται στην υλική Δημιουργία ονομάζονται *αβαταρα*, ενσαρκώσεις. *Αβαταρα* σημαίνει «κάποιος που κατέρχεται από τον Πνευματικό Ουρανό. Στον Πνευματικό Ουρανό υπάρχουν αμέτρητοι πλανήτες Βαϊκούντα και από αυτούς τους πλανήτες οι επεκτάσεις του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας έρχονται σε αυτό το Σύμπαν.

Η πρώτη κάθοδος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας από την επέκταση του Σανκάρσανα είναι η ενσάρκωση *πουρουσα*, ο Μάχα-Βίσνου. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, και στο Πρώτο Άσμα, στο Τρίτο Κεφάλαιο, και στο Έκτο Άσμα. Εκεί αναφέρεται ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας κατέρχεται ως η πρώτη ενσάρκωση *πουρουσα* της υλικής Δημιουργίας και φανερώνει αμέσως δεκαέξι στοιχειώδεις ενέργειες. Γνωστός ως Μάχα-Βίσνου, ξαπλώνει στον Ωκεανό της Αιτίας και είναι η Αρχική ενσάρκωση στον υλικό κόσμο. Είναι ο Κύριος του χρόνου, της φύσης, της αιτίας και του αποτελέσματος, του νου, του εγώ, των πέντε στοιχείων, των τριών καταστάσεων της φύσης, των αισθήσεων

και της Συμπαντικής Μορφής. Είναι ανεξάρτητος και Κύριος όλων των πραγμάτων του υλικού κόσμου, κινητών και ακινήτων.

Η επίδραση της υλικής Φύσης δεν μπορεί να φτάσει πέρα από τον Βιράτζα, τον Ωκεανό της Αιτίας, όπως βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (2.9.10). Οι καταστάσεις της υλικής φύσης (η αγαθότητα, το πάθος και η άγνοια), καθώς και ο υλικός χρόνος, δεν έχουν επίδραση στους πλανήτες Βαϊκούντα. Σε εκείνους τους πλανήτες ζουν αιώνια οι ελευθερωμένοι σύντροφοι του Κρίσνα, και λατρεύονται και από τους ημίθεους και από τους δαίμονες.

Η υλική Φύση ενεργεί με δύο ιδιότητες, ως *μαγία* και ως *πραντανα*. Η Μάγια είναι η άμεση αιτία και ο όρος *πραντανα* αναφέρεται στα στοιχεία της υλικής εκδήλωσης. Όταν ο πρώτος *πουρουνσα-αβαταρα*, ο Μάχα-Βίσνου, ρίχνει τη ματιά Του στην υλική Φύση, η υλική Φύση ερεθίζεται, και έτσι ο *πουρουνσα-αβαταρα* γονιμοποιεί την ύλη με ζωντανά όντα. Με τη ματιά του Μάχα-Βίσνου δημιουργείται η συνείδηση, και η συνείδηση αυτή είναι γνωστή ως *μαχατ-ταττβα*. Η κυρίαρχη Θεότητα της *μαχατ-ταττβα* είναι ο Βāsουντέβα. Αυτή η δημιουργημένη συνείδηση διαιρείται στη συνέχεια σε τρία τμήματα σύμφωνα με τις τρεις *γκουνα*, τις καταστάσεις της υλικής Φύσης. Η συνείδηση στην κατάσταση της αγαθότητας περιγράφεται στο Ενδέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*. Η κυρίαρχη Θεότητα της αγαθότητας ονομάζεται Ανιρούντα. Η συνείδηση στην κατάσταση του υλικού πάθους παράγει νοημοσύνη, και η κυρίαρχη Θεότητα του πάθους είναι ο Πραντιούμνα. Είναι ο κύριος των αισθήσεων. Η συνείδηση στην κατάσταση της άγνοιας είναι η αιτία της παραγωγής του αιθέρα, του ουρανού και του οργάνου της ακοής, του αφτιού. Η κοσμική εκδήλωση είναι συνδυασμός όλων αυτών, και με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται αμέτρητα Σύμπαντα. Κανείς δεν μπορεί να μετρήσει τον αριθμό των Συμπάντων.

Αυτά τα αμέτρητα Σύμπαντα παράγονται από τους πόρους του σώματος του Μάχα-Βίσνου. Λέγεται επίσης ότι όπως αμέτρητα άτομα της ύλης διαπερνούν τις μικροσκοπικές τρύπες μιας σήτας, έτσι και από τους πόρους του σώματος του Μάχα-Βίσνου πηγάζουν αμέτρητα

Σύμπαντα. Όταν εκπνέει, παράγονται αμέτρητα Σύμπαντα, και όταν εισπνέει, αφανίζονται. Όλες οι ενέργειες του Μάχα-Βίσνου είναι πνευματικές και δεν έχουν καμία σχέση με την υλική ενέργεια. Στο Πέμπτο Κεφάλαιο της *Μπραμα-σαμχίτα* αναφέρεται ότι η κυρίαρχη θεότητα κάθε Σύμπαντος, ο Μπράμα, ζει μόνο όσο διαρκεί μία αναπνοή του Μάχα-Βίσνου. Έτσι ο Μάχα-Βίσνου είναι η αρχική Υπέρτατη Ψυχή όλων των Συμπάντων και επίσης ο Κύριος όλων των Συμπάντων. Έτσι περιγράφεται η πρώτη ενσάρκωση, ο Μάχα Βίσνου.

Η δεύτερη ενσάρκωση Βίσνου εισέρχεται σε κάθε Σύμπαν, απλώνει νερό από το σώμα Του και ξαπλώνει σε εκείνο το νερό. Από τον αφαλό Του, φυτρώνει ο μίσχος ενός άνθους λωτού και σε εκείνο το άνθος λωτού γεννιέται το πρώτο πλάσμα, ο Μπράμα. Μέσα στον μίσχο αυτού του άνθους λωτού υπάρχουν δεκατέσσερις ομάδες πλανητικών συστημάτων που δημιουργούνται από τον Μπράμα.

Ο Κύριος είναι παρών ως Γιαρμποντακασάγι Βίσνου μέσα σε όλα τα Σύμπαντα, τα οποία συντηρεί και φροντίζει τις ανάγκες τους. Παρόλο που βρίσκεται μέσα σε κάθε υλικό Σύμπαν, η επίδραση της υλικής ενέργειας δεν μπορεί να Τον αγγίξει. Όταν χρειάζεται, ο ίδιος αυτός Βίσνου παίρνει τη Μορφή του Κυρίου Σίβα και αφανίζει την κοσμική δημιουργία. Οι τρεις δευτερεύουσες ενσαρκώσεις -ο Μπράμα, ο Βίσνου και ο Σίβα- είναι οι κυρίαρχες θεότητες των τριών καταστάσεων της υλικής Φύσης. Η δεύτερη ενσάρκωση του Βίσνου, ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου, λατρεύεται ως Χιρανιαγκιάρμπα, Υπέρτατη Ψυχή που έχει χιλιάδες κεφάλια, όπως περιγράφουν οι Βεδικοί ύμνοι. Αυτή η δεύτερη ενσάρκωση, ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου, είναι ο Κύριος του Σύμπαντος και φανερώνεται σε όλα τα Σύμπαντα. Παρόλο που βρίσκεται μέσα στην υλική Φύση, αυτή δεν Τον αγγίζει.

Η τρίτη ενσάρκωση του Βίσνου, ο Κσιροντακασάγι Βίσνου, είναι και Αυτός ενσάρκωση της κατάστασης της αγαθότητας. Είναι επίσης η Υπέρτατη Ψυχή όλων των ζωντανών όντων και κατοικεί στον ωκεανό του γάλακτος μέσα στο Σύμπαν. Έτσι περιγράφει ο Τσετάνια Μαχαπράμπού τους *πουρουνσα-αβάταρα*.

Έπειτα ο Κύριος Τσετάνια περιέγραψε τους *λίλα-αβαταρα*, τους *αβαταρα* των διασκιεδάσεων (*λίλα*) του Κυρίου, και ο Κύριος επεσήμανε ότι σε αυτούς δεν υπάρχει όριο. Περιέγραψε, εντούτοις, ορισμένους από αυτούς - για παράδειγμα, τον Ματσία, τον Κούρμα, τον Ραγκουνάτα, τον Νρισίμχα, τον Βάμανα και τον Βάραχα.

Όσον αφορά στους *γκουνα-αβαταρα*, δηλαδή τις ενσαρκώσεις του Βίσνου που είναι υπεύθυνες για τις *γκουνα*, περιγράφονται ως εξής: ο Μπράμα είναι ένα από τα ζωντανά όντα, αλλά εξαιτίας της υπηρεσίας αφοσίωσης που προσφέρει είναι πολύ ισχυρός. Αυτό το αρχέγονο ζωντανό ον, κύριος της κατάστασης του υλικού πάθους, έχει τη θέση του Μπράμα. Τον έχει καταστήσει ισχυρό απευθείας ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου και γι' αυτό ο Μπράμα έχει τη δύναμη να δημιουργεί αναρίθμητα ζωντανά όντα. Στην *Μπραμα-σαμχίτα* ο Μπράμα παρομοιάζεται με τα πολύτιμα πετράδια που επηρεάζονται από τις ακτίνες του Ήλιου, και ο Ήλιος παρομοιάζεται με τον Υπέρτατο Κύριο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου. Αν σε κάποιο κάλπα δεν υπάρχει κατάλληλο ζωντανό ον για να αναλάβει τη θέση του Μπράμα, ο Ίδιος ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου εκδηλώνεται ως Μπράμα και λειτουργεί αναλόγως.

Κατά το ίδιο τρόπο, επεκτεινόμενος ως Κύριος Σίβα, ο Υπέρτατος Κύριος αναλαμβάνει Εκείνος το έργο της καταστροφής του σύμπαντος όταν είναι ανάγκη. Ο Κύριος Σίβα, όταν είναι σε επαφή με τη Μάγια, παίρνει πολλές Μορφές, οι οποίες συνήθως είναι έντεκα. Ο Κύριος Σίβα δεν είναι ένα από τα ζωντανά όντα· είναι, λίγο-πολύ, ο Ίδιος ο Κρίσνα. Σε σχέση με αυτό δίνεται συχνά το παράδειγμα του γάλακτος και του γιαουρτιού: το γιαούρτι παρασκευάζεται από γάλα, αλλά παρ' όλα αυτά το γιαούρτι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως γάλα. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Κύριος Σίβα είναι επέκταση του Κρίσνα, αλλά δεν μπορεί να ενεργήσει ως Κρίσνα, ούτε μπορούμε να αποκομίσουμε από τον Κύριο Σίβα την πνευματική αποκατάσταση που αποκομίζουμε από τον Κύριο Κρίσνα. Η ουσιώδης διαφορά είναι ότι ο Κύριος Σίβα συνδέεται με την υλική Φύση, ενώ ο Βίσνου, ο Κύριος Κρίσνα, δεν έχει καμία σχέση με την υλική Φύση. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.88.3) αναφέρεται ότι ο Κύριος Σίβα

είναι ένας συνδυασμός τριών ειδών μεταχηματισμένης συνείδησης, γνωστών ως *βαϊκαρικά*, *ταϊτζάσα* και *ταμασα*.

Η ενσάρκωση Βίσνου, μολονότι Κύριος των καταστάσεων της αγαθότητας μέσα στο κάθε Σύμπαν, δεν υφίσταται με κανέναν τρόπο την επίδραση της υλικής Φύσης. Ο Βίσνου είναι ίσος με τον Κρίσνα από κάθε άποψη, αλλά ο Κρίσνα είναι η αρχική πηγή. Ο Βίσνου είναι ένα μέρος, ενώ ο Κρίσνα είναι το όλο. Αυτή είναι η εκδοχή της βεδικής γραμματείας. Στην *Μπράμα-σαμχίτα* υπάρχει το παράδειγμα ενός αρχικού κεριού το οποίο ανάβει ένα δεύτερο κεριό. Παρόλο που και τα δύο κεριά έχουν την ίδια δύναμη, το ένα από αυτά είναι δεκτό ως το αρχικό κεριό, ενώ το άλλο έχει ανάψει από το αρχικό κεριό. Η επέκταση Βίσνου είναι το δεύτερο κεριό. Είναι τόσο ισχυρός όσο και ο Κρίσνα, αλλά ο αρχικός Βίσνου είναι ο Κρίσνα. Ο Μπράμα και ο Κύριος Σίβα είναι υπάκουοι υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου, και ο Υπέρτατος Κύριος ως Βίσνου είναι επέκταση του Κρίσνα.

Αφού περιέγραψε τους *λίλα-αβαταρα* και τους *γκουνά-αβαταρα*, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε στον Σανάτανα Γκοσουάμι τους *μανβανταρα-αβαταρα*. Λέει ότι δεν είναι δυνατό να μετρήσει κάποιος τους *μανβανταρα-αβαταρα*. Σε ένα *καλπα*, μία ημέρα του Μπράμα, εκδηλώνονται δεκατέσσερις Μάνου. Μία ημέρα του Μπράμα υπολογίζεται σε 4.320.000.000 χρόνια και ο Μπράμα ζει εκατό χρόνια σε αυτή την κλίμακα. Έτσι, αν εμφανίζονται δεκατέσσερις Μάνου σε μία ημέρα του Μπράμα, υπάρχουν 420 Μάνου σε έναν μήνα του Μπράμα και στη διάρκεια ενός έτους του Μπράμα υπάρχουν 5.040 Μάνου. Αφού ο Μπράμα ζει για εκατό δικά του χρόνια, υπολογίζεται ότι υπάρχουν 504.000 Μάνου που εκδηλώνονται στη διάρκεια της ζωής του Μπράμα. Αφού υπάρχουν αναρίθμητα σύμπαντα, κανείς δεν μπορεί να φανταστεί το σύνολο των ενσαρκώσεων *μανβανταρα*.

Όλα τα σύμπαντα παράγονται από την εκπνοή του Μάχα-Βίσνου, και κανείς δεν μπορεί να αρχίσει να υπολογίζει πόσοι Μάνου εκδηλώνονται την ίδια ώρα. Ο κάθε Μάνου, ωστόσο, έχει διαφορετικό όνομα. Ο πρώτος Μάνου ονομάζεται Σβαγιαμμπούβα και είναι γιος του Μπράμα.

Ο δεύτερος Μάνου, ο Σβαρότσισα, είναι γιος της κυρίαρχης θεότητας της φωτιάς. Ο τρίτος Μάνου είναι ο Ούτταμα, και είναι γιος του Βασιλιά Πριγιαβράτα. Ο τέταρτος Μάνου, ο Τάμασα, είναι αδελφός του Ούτταμα. Ο πέμπτος Μάνου είναι ο Ραϊβάτα και ο έκτος είναι ο Τσάκσουσα, και οι δύο αδελφοί του Τάμασα, αλλά ο Τσάκσουσα είναι γιος του Τσάκσου. Ο έβδομος Μάνου ονομάζεται Βαϊβασβάτα και είναι γιος του θεού του ήλιου. Ο όγδοος Μάνου ονομάζεται Σάβαρνι και είναι και αυτός γιος του θεού του ήλιου, γεννημένος από μία γυναίκα ονόματι Τσάγια. Ο ένατος Μάνου, ο Ντακασάβαρνι, είναι γιος του Βαρούνα. Ο δέκατος Μάνου, ο Μπραμασάβαρνι, είναι γιος του Ουπασλόκα. Άλλοι τέσσερεις Μάνου είναι γνωστοί ως Ρουντρασάβαρνι, Νταρμασάβαρνι, Ντεβασάβαρνι και Ινντρασάβαρνι.

Αφού περιέγραψε τις ενσαρκώσεις Μάνου, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε στον Σανάτανα Γιοσουάμι τους *γιουγκα-αβαταρα*. Είπε ότι υπάρχουν τέσσερεις *γιουγκα* ή χιλιετίες, η Σάτια, η Τρέτα, η Ντβάπαρα και η Κάλι. Ο Υπέρτατος Κύριος ενσαρκώνεται σε κάθε χιλιετία και παίρνει διαφορετικά χρώματα στις διάφορες ενσαρκώσεις. Στη Σάτια-γιούγκα το χρώμα της κύριας ενσάρκωσης είναι το λευκό. Στην Τρέτα-γιούγκα το χρώμα είναι κίτρινο, στην Ντβάπαρα-γιούγκα το χρώμα είναι μαυριδερό, ο Κρίσνα, και στην Κάλι-γιούγκα το χρώμα της κύριας ενσάρκωσης είναι κίτρινο. Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.8.13) από τον αστρολόγο Γιαργκαμούνι, ο οποίος το είπε ενώ υπολόγιζε το ωροσκόπιο του Κρίσνα στο σπίτι του Μαχαράζα Νάνντα.

Στη Σάτια-γιούγκα η μέθοδος της αυτοσυνειδητοποίησης είναι ο διαλογισμός, και αυτή η μέθοδος διδάσκεται από τη λευκή ενσάρκωση του Θεού. Αυτή η ενσάρκωση έδωσε μία ευλογία στον σοφό Κάρνταμα, με την οποία μπορούσε να έχει μία ενσάρκωση του Προσώπου της Θεότητας ως γιο του. Στη Σάτια-γιούγκα όλοι διαλογίζονται τον Κρίσνα και κάθε ζωντανό ον βρίσκεται σε πλήρη γνώση. Άνθρωποι οι οποίοι δεν διαθέτουν πλήρη γνώση επιχειρούν να εφαρμόσουν αυτήν την εποχή διαφορετικά είδη διαλογισμού, τα οποία δεν συνιστώνται.

Η μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης που συνιστάται στη χιλιετία Τρέτα είναι η τέλεση διαφόρων θυσιών, και αυτό το δίδαξε η κόκκινη ενσάρκωση του Θεού. Στη χιλιετία Ντβάπαρα είναι παρών ο Κρίσνα προσωπικά, και λατρεύεται από όλους με τον ύμνο «Προσκυνώ το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Βāsουντέβα». Αυτή είναι η μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης γι' αυτήν την εποχή. Ο Κρίσνα έχει μαυριδερό χρώμα, ο Ίδιος είναι η ενσάρκωση και, όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, προτρέπει τους ανθρώπους να Τον λατρέψουν. Και η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρει ότι η λατρεία του Κρίσνα βασίζεται σε αυτόν τον ύμνο. Αυτός είναι ο ύμνος που χρησιμοποιείται συνήθως από τους ανθρώπους για να λατρέψουν τον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα στη χιλιετία Ντβάπαρα.

Η επόμενη χιλιετία είναι η Κάλι Γιούγκα, στην οποία βρισκόμαστε τώρα. Αυτήν την εποχή ο Κύριος ενσαρκώνεται για να κηρύξει την ψαλμωδία του Αγίου Ονόματος του Κρίσνα. Αυτήν την εποχή ο Κύριος εμφανίζεται με κιτρινωπό χρώμα και διδάσκει στους ανθρώπους την αγάπη για τον Θεό μέσω της ψαλμωδίας του Ονόματος του Κρίσνα. Αυτή η μέθοδος διδασκαλίας εφαρμόζεται προσωπικά από τον Κρίσνα και παρουσιάζει την αγάπη Του για τον Θεό ψέλνοντας, τραγουδώντας και χορεύοντας μαζί με χιλιάδες ανθρώπους που Τον ακολουθούν. Αυτή η συγκεκριμένη ενσάρκωση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας προαναγγέλεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.5.32), όπου αναφέρεται ότι ο Κύριος ενσαρκώνεται την εποχή του Κάλι ως αφοσιωμένος υπηρέτης, ψέλνοντας πάντοτε «Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε».

Αλλά αναφέρεται εκεί ότι η επιδερμίδα Του δεν είναι σαν του Κρίσνα στην Ντβάπαρα-γιούγκα. Κηρύσσει συνεχώς την αγάπη για τον Θεό μέσω της κίνησης του *σαμκιρταν*, και όσα ζωντανά όντα είναι ευφυή υιοθετούν αυτή τη μεθοδο αυτοσυνειδητοποίησης». Αναφέρεται επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (12.3.52) ότι η αυτοσυνειδητοποίηση που μπορούσε να επιτευχθεί στη χιλιετία Σάτια μέσω διαλογισμού, στη χιλιετία Τρέτα μέσω της τέλεσης διαφόρων θυσιών και στη χιλιετία

Ντβάπαρα λατρεύοντας τον Κύριο Κρίσνα, μπορεί να επιτευχθεί στην εποχή του Κάλι ψάλλοντας απλώς αυτά τα Άγια Ονόματα Χάρε Κρίσνα. «Η αυτοσυνειδητοποίηση που ήταν κατορθωτή στη Σάτια-γιούγκα με διαλογισμό, στην Τρέτα-γιούγκα με την τέλεση θυσιών και στην Ντβάπαρα-γιούγκα με λατρεία του Κυρίου Κρίσνα, μπορεί να επιτευχθεί στην εποχή του Κάλι ψάλλοντας απλώς τα άγια ονόματα Χάρε Κρίσνα». Το ίδιο πράγμα βεβαιώνεται και στη *Βισνου Πουρανα* (6.2): ότι αυτή την εποχή δεν χρειάζεται διαλογισμός ή τέλεση θυσιών ή λατρεία στους ναούς. Ψέλλνοντας απλώς το Άγιο Όνομα του Κρίσνα - Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε- μπορεί κανείς να επιτύχει τέλεια αυτοσυνειδητοποίηση.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια περιέγραφε την ενσάρκωση για αυτήν την εποχή του Κάλι, ο Σανάτανα Γιοσουάμι, που ήταν υπουργός της κυβέρνησης και πλήρως ικανός να βγάζει συμπεράσματα, ρώτησε ευθέως τον Κύριο, «Πώς μπορεί να καταλάβει κανείς την έλευση μιας ενσάρκωσης;». Από την περιγραφή της ενσάρκωσης για τη χιλιετία του Κάλι, ο Σανάτανα Γιοσουάμι κατάλαβε ότι ο Κύριος Τσετάνια ήταν εκείνη η ενσάρκωση του Κρίσνα και κατάλαβε επίσης ότι στο μέλλον θα υπήρχαν πολλοί άνθρωποι οι οποίοι θα προσπαθούσαν να μιμηθούν τον Κύριο Τσετάνια, επειδή ο Κύριος έπαιζε τον ρόλο ενός συνηθισμένου μπράμνα, παρά το γεγονός ότι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του Τον αποδέχονταν ως ενσάρκωση. Ο Σανάτανα γνώριζε ότι θα υπήρχαν πολλοί δόλιοι υποκριτές και γι' αυτό ρώτησε τον Κύριο, «Πώς μπορεί να καταλάβει κανείς τα σημάδια μιας ενσάρκωσης;».

Ο Κύριος αποκρίθηκε στην ερώτηση του Σανάτανα Γιοσουάμι: «Όπως μπορεί να καταλάβει κανείς τις διάφορες ενσαρκώσεις για τις διάφορες χιλιετίες ανατρέχοντας στη βεδική γραμματεία, με τον ίδιο τρόπο μπορεί κανείς να καταλάβει ποιος είναι πράγματι η ενσάρκωση του Θεού αυτήν την εποχή του Κάλι».

Υπογραμμίζεται ιδιαίτερα η αναφορά στις έγκυρες Γραφές. Θα πρέπει να προσπαθεί να κατανοήσει κανείς τα χαρακτηριστικά μιας ενσάρκωσης

ανατρέχοντας στις Γραφές και όχι αυθαίρετα. Μία ενσάρκωση του Υπερτάτου Κυρίου δεν δηλώνει ποτέ ότι είναι ενσάρκωση, αλλά οι οπαδοί Του πρέπει να εξακριβώσουν ποιος είναι ενσάρκωση και ποιος είναι υποκριτής, ανατρέχοντας στις έγκυρες Γραφές.

Η αληθινή ενσάρκωση περιγράφεται με αναφορά σε δύο γνωρίσματα: το κυρίαρχο γνώρισμα είναι η Προσωπικότητα και το άλλο είναι το περιθωριακό γνώρισμα. Οποιοδήποτε νοήμον πρόσωπο μπορεί να καταλάβει τα χαρακτηριστικά ενός *αβαταρα*, δηλαδή μιας ενσάρκωσης, καταλαβαίνοντας αυτά τα δύο γνωρίσματα. Στις Γραφές υπάρχουν περιγραφές των χαρακτηριστικών του σώματος και των έργων μιας ενσάρκωσης. Η περιγραφή του σώματος είναι το κύριο γνώρισμα για την αναγνώριση μιας ενσάρκωσης και τα έργα της ενσάρκωσης είναι το περιθωριακό γνώρισμα. Αυτό βεβαιώνεται στην αρχή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, όπου περιγράφονται πολύ όμορφα τα γνωρίσματα ενός *αβαταρα* (1.1.1). Σε εκείνο το εδάφιο χρησιμοποιούνται δύο όροι, *παραμ* και *σατιαμ*. Ο Κύριος Τσετάνια υπαινίσσεται ότι οι δύο αυτοί όροι αποκαλύπτουν το κύριο γνώρισμα του Κρίσνα. Τα άλλα περιθωριακά γνωρίσματα δείχνουν ότι διδάξε τη βεδική γνώση στον Μπράμα και ότι ενσαρκώθηκε ως Πουρούσα Αβατάρ για να δημιουργήσει την κοσμική εκδήλωση. Αυτά είναι περιστασιακά γνωρίσματα που εκδηλώνονται για κάποιους ιδιαίτερους λόγους.

Θα πρέπει να προσπαθήσει να κατανοήσει και να διακρίνει κανείς τα κύρια και τα περιθωριακά γνωρίσματα ενός Αβατάρ. Κανείς δεν μπορεί να ανακηρύξει τον εαυτό του ενσάρκωση χωρίς αυτά τα δύο γνωρίσματα. Ένας ευφυής άνθρωπος θα μελετήσει τα κύρια και τα περιθωριακά γνωρίσματα πριν δεχθεί έναν υποκριτή ως Αβατάρ. Ο Σανάτανα Γιοσουάμι προσπάθησε να επιβεβαιώσει ότι τα προσωπικά χαρακτηριστικά του Κυρίου Τσετάνια είναι τα χαρακτηριστικά της ενσάρκωσης αυτής της εποχής, και ο Κύριος Τσετάνια το επιβεβαίωσε εμμέσως, λέγοντας: «Ας αφήσουμε στην άκρη όλες αυτές τις συζητήσεις και ας συνεχίσουμε με την περιγραφή των *σακτιαβεσα-αβαταρα*».

Ο Κύριος είπε ότι δεν υπάρχει όριο στους *σακτιαβεσα-αβαταρα* και ότι δεν μπορούν να μετρηθούν, αλλά ορισμένοι από αυτούς μπορούν να αναφερθούν ως παραδείγματα. Οι ενσαρκώσεις *σακτιαβεσα* είναι δύο ειδών – άμεσες και έμμεσες. Όταν έρχεται ο Ίδιος ο Κύριος, ονομάζεται *σακσατ*, άμεσος Σακτιαβέσα Αβατάρ, και όταν δίνει τη δύναμη σε κάποιο ζωντανό ον να Τον εκπροσωπήσει, αυτό το ζωντανό ον ονομάζεται έμμεση ενσάρκωση *αβεσα*.

Παραδείγματα έμμεσων *αβαταρα* είναι οι τέσσερις Κουμάρα, ο Νάραντα, ο Πρίτου και ο Παρασουράμα. Αυτοί είναι στην πραγματικότητα ζωντανά όντα, αλλά τους έχει δοθεί συγκεκριμένη δύναμη από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Παραδείγματα άμεσων, δηλαδή Σακσάτ Αβατάρ, είναι οι ενσαρκώσεις Σέσα και Ανάντα.

Όταν μία συγκεκριμένη δύναμη του Υπερτάτου Κυρίου παραχωρείται σε κάποια συγκεκριμένα όντα, αυτά ονομάζονται Αβέσα Αβατάρ. Οι τέσσερις Κουμάρα εκπροσωπούν τη συγκεκριμένη δύναμη της γνώσης του Υπερτάτου Κυρίου. Ο Νάραντα εκπροσωπεί την υπηρεσία αφοσίωσης του Υπερτάτου Κυρίου. Η υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου υπάρχει επίσης στον Κύριο Τσετάνια, που θεωρείται η πλήρης εκπροσώπηση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Στον Μπράμα παραχωρείται η δύναμη της δημιουργίας. Στον Ανάντα η δύναμη της συντήρησης όλων των πλανητών. Στην ενσάρκωση Σέσα η δύναμη να υπηρετεί τον Υπέρτατο Κύριο. Και στον Βασιλιά Πρίτου η δύναμη της συντήρησης των ζωντανών όντων. Κατά τον ίδιο τρόπο, στον Παρασουράμα παραχωρείται η δύναμη της θανάτωσης των κακών στοιχείων. Όσον αφορά στη *βιμποντι*, την ιδιαίτερη έννοια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, αυτή περιγράφεται στο Δέκατο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Εκεί λέγεται ότι οποιοδήποτε ζωντανό ον εμφανίζεται ιδιαίτερα ισχυρό ή όμορφο είναι ιδιαίτερα ευνοημένο από τον Υπέρτατο Κύριο.

Αφού τελείωσε την περιγραφή των ενσαρκώσεων Σακτιαβέσα, ο Κύριος άρχισε να μιλά για την ηλικία του Υπερτάτου Κυρίου. Είπε ότι ο Υπέρτατος Κύριος Κρίσνα είναι πάντοτε σαν ένα δεκαεξάχρονο αγόρι και όταν επιθυμεί να κατέβει σε αυτό το Σύμπαν, στέλνει πρώτα απ' όλα

τον πατέρα Του και τη μητέρα Του, που είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες Του, και μετά κατέρχεται είτε ως ενσάρκωση είτε ο Ίδιος προσωπιά. Όλες οι δραστηριότητές Του, αρχίζοντας από τον φόνο του θηλυκού δαίμονα Πούταννα, παρουσιάζονται σε αναρίθμητα Σύμπαντα και δεν έχουν όριο. Κάθε στιγμή, κάθε δευτερόλεπτο, οι εκδηλώσεις των διαφόρων Διασκεδάσεών Του είναι αντιληπτές σε διάφορα Σύμπαντα (*μπραμανντα*). Έτσι οι Διασκεδάσεις Του είναι σαν τα κύματα του ποταμού Γάγγη: όπως δεν υπάρχει όριο στη ροή των κυμάτων του Γάγγη, παρόμοια, δεν υπάρχει διακοπή στις ενσαρκώσεις του Κυρίου Κρίσνα στα διάφορα Σύμπαντα. Φανερώνει από την παιδική Του ηλικία πολλές Διασκεδάσεις και τελικώς παρουσιάζει τον Χορό *ρασα*.

Λέγεται πως όλες οι Διασκεδάσεις του Κρίσνα είναι αιώνιες, και αυτό βεβαιώνεται σε όλες τις Γραφές. Γενικά οι άνθρωποι δεν μπορούν να καταλάβουν πώς πραγματοποιεί τις Διασκεδάσεις Του ο Κρίσνα, αλλά ο Κύριος Τσετάνια έδωσε ένα συγκρίσιμο παράδειγμα με την τροχιά του Ήλιου. Σύμφωνα με τους βεδικούς αστρολογικούς υπολογισμούς, οι είκοσι τέσσερις ώρες μίας ημέρας και μίας νύχτας διαιρούνται σε εξήντα *ντανντα*. Οι ημέρες διαιρούνται και πάλι σε 3.600 *παλα*. Έτσι μπορεί να αντιληφθεί κανείς τον ηλιακό δίσκο κάθε εξήντα *παλα*, και αυτό το διάστημα συνιστά ένα *ντανντα*. Οχτώ *ντανντα* κάνουν ένα *πραχαρά*, και ο Ήλιος ανατέλλει και δύει εντός τεσσάρων *πραχαρά*. Παρόμοια, τέσσερα *πραχαρά* συνιστούν μία νύχτα, και μετά από αυτό το διάστημα ο Ήλιος ανατέλλει ξανά. Κατά τον ίδιο τρόπο, όλες οι Διασκεδάσεις του Κρίσνα μπορούν να ιδωθούν σε οποιοδήποτε από τα Σύμπαντα, ακριβώς όπως ο Ήλιος μπορεί να ιδωθεί εν κινήσει μέσα στο χρονικό διάστημα τριών χιλιάδων εξακοσίων *παλα*.

Ο Κύριος Κρίσνα παραμένει σε αυτό το Σύμπαν μόνο για 125 χρόνια, αλλά όλες οι Διασκεδάσεις αυτής της περιόδου παρουσιάζονται σε όλα τα Σύμπαντα. Οι Διασκεδάσεις αυτές περιλαμβάνουν την Εμφάνισή Του, τις Διασκεδάσεις της παιδικής ηλικίας, της νεότητάς Του και τις επόμενες Διασκεδάσεις Του μέχρι τις Διασκεδάσεις της Ντβάρανα. Όλες αυτές οι διασκεδάσεις είναι παρούσες σε κάποιο από τα μυριάδες Σύμπαντα σε

οποιαδήποτε δεδομένη στιγμή. Κατά συνέπεια, είναι όλες αιώνιες. Με άλλα λόγια, όπως ο Ήλιος υπάρχει αιωνίως και μπορούμε να τον βλέπουμε να ανατέλλει και να δύει ανάλογα με την πλανητική θέση μας, κατὰ τον ίδιο τρόπο, οι Διασκειδάσεις του Κυρίου συνεχίζονται, αλλά μπορούμε να τις δούμε σε αυτό το συγκεκριμένο Σύμπαν μόνο σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα. Όπως περιγράφηκε προηγουμένως, ο Τόπος της διαμονής Του είναι ο υπέρτατος πλανήτης Γκολόκα Βρινντάβανα, και επειδή είναι Απόλυτος, το Όνομά Του, η Δόξα Του - όλα ισοδυναμούν με τον Κρίσνα. Με τη θέλησή του Κρίσνα, η ίδια Γκολόκα Βρινντάβανα φανερώνεται σε αυτό το Σύμπαν, καθώς και σε άλλα Σύμπαντα. Έτσι ο Κύριος, μολονότι βρίσκεται πάντοτε στον υπέρτατο Τόπο Του, την Γκολόκα Βρινντάβανα, χάρη στην Υπέρτατη Θέλησή Του, οι δραστηριότητές Του φανερώνονται επίσης σε αμέτρητα Σύμπαντα· και όταν εμφανίζεται, εμφανίζεται σε εκείνα τα συγκεκριμένα μέρη, και σε κάθε εκδήλωση του Κρίσνα φανερώνονται και οι έξι δυνάμεις Του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Οι δυνάμεις και τα πλούτη του Κρίσνα

Ο Κύριος Τσετάνια είναι ιδιαίτερα ευσπλαχνικός με τα αθώα, απλά, ανεπιτήδευτα πρόσωπα. Το όνομά Του είναι Πατίτα-πάβανα, ο Σωτήρας των πιο πεσμένων ψυχών, που είναι δέσμιες της ύλης. Μία δέσμια της ύλης ψυχή, δηλαδή μία ψυχή υποκείμενη στους όρους της ύλης, μπορεί να έχει πέσει στην χαμηλότερη θέση, αλλά αυτό δεν την εμποδίζει να προοδεύσει στην πνευματική επιστήμη, αρκεί να είναι αθώα. Ο Σανάτανα Γιοσουάμι θεωρείτο πεσμένος σύμφωνα με το κοινωνικό σύστημα, επειδή βρισκόταν στην υπηρεσία της Μωαμεθανικής κυβέρνησης και είχε αφοριστεί από την κοινότητα των μπράμανα. Αλλά επειδή ήταν ειλικρινής ψυχή, ο Κύριος Τσετάνια του έδειξε ιδιαίτερη εύνοια, προσφέροντάς του έναν πλούτο από πληροφορίες πάνω στο θέμα της πνευματικής επιστήμης.

Ύστερα ο Κύριος εξήγησε στον Σανάτανα Γιοσουάμι την κατάσταση των διαφόρων πνευματικών πλανητών του Πνευματικού Ουρανού. Οι πνευματικοί πλανήτες είναι γνωστοί ως πλανήτες Βαϊκούντα. Τα Σύμπαντα της υλικής Δημιουργίας έχουν περιορισμένο μήκος και

πλάτος, αλλά για τους πλανήτες Βαϊκούντα δεν υπάρχει όριο στις διαστάσεις τους, επειδή είναι πνευματικοί. Ο Κύριος Τσετάνια πληροφόρησε τον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι το μήκος και το πλάτος του κάθε πλανήτη Βαϊκούντα είναι εκατομμύρια και δισεκατομμύρια χιλιόμετρα. Κανείς δεν μπορεί να μετρήσει δισεκατομμύρια χιλιόμετρα ή να μετρήσει την πραγματική έκταση αυτών των πλανητών. Ο καθένας από αυτούς τους πλανήτες επεκτείνεται απεριόριστα, και στον καθέναν από αυτούς υπάρχουν κάτοικοι οι οποίοι είναι πλήρεις με όλες τις έξι δυνάμεις – τον πλούτο, τη δύναμη, τη γνώση, την ομορφιά, τη φήμη και την απάρνηση. Και το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι παρόν στον κάθε έναν από αυτούς. Στον κάθε έναν από αυτούς τους πλανήτες Βαϊκούντα έχει την αιώνια Κατοικία Της μία διαφορετική επέκταση του Κρίσνα, ενώ ο Κρίσνα έχει την αρχική, αιώνια Κατοικία Του στον πλανήτη που ονομάζεται Κρίσνα-λόκα ή Γκολόκα Βριντάβανα.

Γνωρίζουμε ότι σε αυτό το Σύμπαν ακόμα και ο μεγαλύτερος πλανήτης κείται σε κάποια γωνιά του διαστήματος. Παραδείγματος χάριν, ο Ήλιος υποτίθεται ότι είναι εκατομμύρια φορές μεγαλύτερος από τη Γη, και παρ' όλα αυτά κείται σε μία γωνιά του διαστήματος. Παρόμοια, ο καθένας από τους πλανήτες Βαϊκούντα, μολονότι απεριόριστος σε μήκος και πλάτος, κείται σε μία γωνιά του Πνευματικού Ουρανού, που είναι γνωστός ως *μπραματζιοτι*. Στην *Μπραμα-σαμχίτα* αυτό το *μπραματζιοτι* περιγράφεται ως *νισκαλαμ ανανταμ ασεσα*, δηλαδή αδιαίρετο και απεριόριστο, χωρίς ίχνος των υλικών ιδιοτήτων της Φύσης. Όλοι οι πλανήτες Βαϊκούντα είναι σαν τα πέταλα ενός άνθους λωτού και το κύριο τμήμα αυτού του λωτού, που ονομάζεται Κρίσνα-λόκα ή Γκολόκα Βριντάβανα, είναι το κέντρο όλων των Βαϊκούντα.

Έτσι οι επεκτάσεις του Κρίσνα σε διάφορες μορφές, όπως περιγράφονται εδώ, καθώς και οι διάφορες Κατοικίες Του στους Πνευματικούς Πλανήτες του Πνευματικού Ουρανού, είναι απεριόριστες. Ακόμα και ημίθεοι όπως ο Μπράμα και ο Σίβα δεν μπορούν να δουν ή έστω να υπολογίσουν πόσοι πολλοί πλανήτες υπάρχουν ή πόσο τεράστια είναι η έκτασή τους. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στο

Δέκατο Άσμα, Δέκατο Τέταρτο Κεφάλαιο: «Κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει το μήκος και το πλάτος όλων των πλανητών Βαϊκούντα». Αναφέρεται ακόμα εκεί ότι όχι μόνο ημίθεοι όπως ο Μπράμα και ο Σίβα είναι ανίκανοι να κάνουν έναν τέτοιο υπολογισμό, αλλά ακόμα και ο Ανάντα, ο οποίος είναι ενσάρκωση της δύναμης του Κυρίου, δεν μπορεί να περιγράψει κάποιο όριο στη δύναμη του Κυρίου ή στην έκταση των διαφόρων πλανητών Βαϊκούντα.

Σχετικά με αυτό, οι προσευχές του Μπράμα που αναφέρονται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στο Δέκατο Άσμα, Δέκατο Τέταρτο Κεφάλαιο, είναι πολύ πειστικές. Λέει ο Κύριος Μπράμα: «Ω αγαπημένε μου Κύριε, ω Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ω Υπέρτατη Ψυχή, ω Κύριε όλων των Μυστικών Δυνάμεων, κανείς δεν μπορεί να γνωρίσει ή να εξηγήσει τις δυνητικές επεκτάσεις Σου μέσω της ενέργειάς Σου *γιογκαμαγια*, η οποία εκτείνεται σε όλη την έκταση των τριών κόσμων. Οι επιστήμονες και οι μορφωμένοι άνθρωποι δεν μπορούν να υπολογίσουν την ατομική σύσταση ούτε καν ενός πλανήτη. Ίσως μπορούν να μετρήσουν τα μόρια του χιονιού στον ουρανό ή ακόμα και να μετρήσουν τον αριθμό των άστρων στο διάστημα, αλλά κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει πώς κατέρχεται στη Γη ή σε αυτό το Σύμπαν μαζί με τις αμέτρητες υπερβατικές δυνάμεις Σου, ενέργειες και ιδιότητες». Ο Κύριος Μπράμα πληροφόρησε τον Νάραντα ότι από όλους τους μεγάλους σοφούς που είχαν γεννηθεί πριν από αυτόν, περιλαμβανομένου και του ίδιου, κανείς δεν μπορούσε να κατανοήσει τη δυνητική ισχύ και ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου. Έτσι παραδέχθηκε πως ακόμα και ο Ανάντα, που έχει χιλιάδες γλώσσες, αν προσπαθήσει να υπολογίσει τη δυνητική ενέργεια του Κυρίου, θα αποτύχει.

Γι' αυτό ο Μπράμα προσευχήθηκε: «Κύριέ μου, είσαι απεριόριστος και κανείς δεν έχει υπολογίσει τα όρια των δυνάμεών Σου. Νομίζω πως ακόμη και Εσύ Κύριε δεν γνωρίζεις το εύρος των δυνητικών ενεργειών Σου. Ένας απεριόριστος αριθμός πλανητών επιπλέον στον ουρανό σαν άτομα της ύλης και μεγάλοι Βενταντιστές που ερευνούν για να Σε βρουν,

βρίσκουν τα πάντα να διαφέρουν από Εσένα, αλλά στο τέλος αποφαίνονται ότι Εσύ είσαι το παν».

Όταν ο Κρίσνα ήταν σε αυτό το Σύμπαν, ο Μπράμα προσπάθησε να Τον εξαπατήσει, για να βεβαιωθεί ότι το βοσκόπουλο της Βρινντάβανα ήταν πράγματι ο Κρίσνα. Με τη δύναμή του έκλεψε όλες τις αγελάδες και τα μοσχάρια, καθώς και τους φίλους του Κρίσνα που βοσκούσαν τα ζώα. Αλλά όταν, αφού τα έκρυψε, γύρισε για να δει το αποτέλεσμα, είδε ότι ο Κρίσνα έπαιζε με τις ίδιες αγελάδες, τα ίδια μοσχάρια και τα ίδια βοσκόπουλα· επειδή με τη δύναμή Του *βαϊκουντα* είχε επεκτείνει όλες τις κλεμμένες αγελάδες, τα μοσχάρια και τους φίλους Του. Ο Μπράμα είδε εκατομμύρια και δισεκατομμύρια από αυτά και είδε επίσης εκατομμύρια και δισεκατομμύρια τόνους ζαχαροκάλαμο και φρούτα, λουλούδια λωτών και κέρατα αγελάδων. Όλα τα βοσκόπουλα ήταν στολισμένα με διάφορα ρούχα και κοσμήματα και κανείς δεν μπορούσε να υπολογίσει τον τεράστιο αριθμό τους. Ο Μπράμα είδε ότι κάθε βοσκόπουλο είχε γίνει τετράχειρας Ναράγιανα, όπως η κυρίαρχη θεότητα κάθε *μπραμαντα*, και είδε ότι αμέτρητοι Μπράμα προσκυνούσαν τον Κύριο. Είδε επίσης ότι όλοι τους εκπορεύονταν από το σώμα του Κρίσνα, και μετά από ένα δευτερόλεπτο έμπεναν και πάλι στο σώμα του Κρίσνα. Ο Μπράμα έμεινε κατάπληκτος με τον εκπληκτικό άθλο του Κρίσνα και στην προσευχή του παραδέχθηκε πως οποιοσδήποτε μπορούσε να λέει ότι γνωρίζει τον Κρίσνα, αλλά ο ίδιος δεν γνώριζε τίποτα. «Αγαπημένε μου Κύριε», είπε, «οι δυνάμεις και τα πλούτη που παρουσίασες μόλις τώρα είναι πέρα από τη δύναμη κατανόησης του νου μου».

Τότε ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε ότι όχι μόνο η δύναμη της Κρίσνα-λόγια, αλλά ακόμα και η δύναμη της Κατοικίας του Κρίσνα σε αυτόν τον πλανήτη, της Βρινντάβανα, δεν μπορεί να υπολογισθεί. Η έκταση της Βρινντάβανα υπολογίζεται σε περίπου πενήντα τετραγωνικά χιλιόμετρα, αλλά παρ' όλα αυτά, σε κάποιο τμήμα της Βρινντάβανα υπάρχουν όλοι οι πλανήτες Βαϊκούντα. Η ευρύτερη περιοχή της σημερινής Βρινντάβανα αποτελείται από δώδεκα δάση και είναι περίπου διακόσια εβδομήντα

τετραγωνικά χιλιόμετρα σε έκταση. Αλλά η έκταση της πόλης της Βριντάβανα υπολογίζεται σε περίπου πενήντα τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Ο Κύριος είπε και πάλι ότι οι δυνάμεις και τα πλούτη του Κρίσνα είναι απεριόριστα. Ό,τι είπε στον Σανάτανα Γιοσουάμι ήταν μόνο μία τμηματική παρουσίαση, αλλά με μία τέτοια τμηματική παρουσίαση μπορεί κανείς τουλάχιστον να φανταστεί το όλο. Ενώ ο Κύριος Τσετάνια μιλούσε στον Σανάτανα Γιοσουάμι για τα πλούτη του Κρίσνα, βρισκόταν σε βαθιά έκσταση, και σε εκείνη την υπερβατική κατάσταση άρχισε να αναφέρει μία στροφή από το Δεύτερο Κεφάλαιο του Τρίτου Άσματος της *Σριμαντ-Μπαγκαβατ*, στην οποία ο Ούνταβα, μετά την εξαφάνιση του Κρίσνα, είπε στον Βιντούρα τα εξής: «Ο Κρίσνα είναι ο Κύριος όλων των ημιθέων, περιλαμβανομένου του Κυρίου Μπράμα, του Κυρίου Σίβα και της επέκτασης του Βίσνου μέσα στο Σύμπαν. Συνεπώς, κανείς δεν είναι ίσος Του ή μεγαλύτερος από Αυτόν, και Αυτός είναι πλήρης με έξι δυνάμεις και πλούτη. Όλοι οι ημίθεοι που ασχολούνται με τη διοίκηση του κάθε Σύμπαντος (*μπραμαντα*) Του προσφέρουν την υποταγή τους και γι' αυτό οι περικεφαλαίες στο κεφάλι τους είναι πανέμορφες και στολισμένες με σχέδια των Λωτοειδών Ποδιών του Υπερτάτου Κυρίου».

Γι' αυτό, όπως αναφέρεται στην πρώτη στροφή του Πέμπτου Κεφαλαίου της *Μπραμα-σαμχιτα*, ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και κανείς δεν είναι ίσος Του ή μεγαλύτερος από Αυτόν. Αυτό είναι το συμπέρασμα. Οι κυβερνήτες αυτού του Σύμπαντος, ο Μπράμα, ο Σίβα και ο Βίσνου, μολονότι είναι κύριοι του Σύμπαντος, είναι επίσης υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου Κρίσνα.

Ο Κύριος Κρίσνα είναι η Αιτία όλων των Αιτιών. Είναι επίσης η Αιτία του Μάχα Βίσνου, της πρώτης ενσάρκωσης και κυρίαρχου της υλικής Δημιουργίας. Από τον Μάχα Βίσνου προέρχονται ο Γιαρμποντακασάγι Βίσνου και ο Κσιροντακασάγι Βίσνου. Ο Κρίσνα είναι ο Κύριος του Γιαρμποντακασάγι Βίσνου, του Κσιροντακασάγι Βίσνου, καθώς και η Υπέρτατη Ψυχή μέσα σε κάθε ζωντανό ον και σε κάθε Σύμπαν. Ο Μάχα Βίσνου περιγράφεται στην *Μπραμα-σαμχιτα*: Μέσω της αναπνοής Του

παράγονται αναρίθμητα Σύμπαντα, και σε κάθε Σύμπαν υπάρχουν αναρίθμητες *βισνου-ταττβα*. Αλλά ο Κύριος Κρίσνα είναι ο Κύριος όλων Αυτών· είναι, δηλαδή, επί μέρους πλήρεις επεκτάσεις του Κρίσνα.

Από τις εξ αποκαλύψεως Γραφές καταλαβαίνουμε ότι ο Κρίσνα ζει σε τρία υπερβατικά μέρη. Η πλέον εμπιστευτική κατοικία του Κρίσνα είναι η Γκολόνα Βρινντάβανα. Εκεί μένει με τον πατέρα Του, τη μητέρα Του και τους φίλους Του· και παρουσιάζει τις υπερβατικές σχέσεις Του και το έλεός Του μεταξύ των μελών της αιώνιας ακολουθίας Του. Εκεί η *γιογκαμαγια* ενεργεί ως υπηρέτρια για τη *ρασα-λιλα*. Οι κάτοικοι της Βρινντάβανα σκέφτονται, «Ο Κύριος δοξάζεται με ψήγματα του υπερβατικού ελέους και της στοργής Του, και εμείς, οι κάτοικοι της Βρινντάβανα, δεν έχουμε την παραμικρή αγωνία, εξαιτίας της ευπλαχνικής ύπαρξής Του».

Στην *Μπραμα-σαμχίτα* (5.49) αναφέρεται ότι όλοι οι πλανήτες Βαϊκούντα στον Πνευματικό Ουρανό βρίσκονται κάτω από τον πλανήτη Κρίσνα-λόκα. Οι υπόλοιποι πλανήτες είναι γνωστοί ως Βίσνου-λόκα. Στην Κρίσνα-λόκα ο Κύριος απολαμβάνει την υπερβατική ευδαιμονία Του σε πολλαπλές μορφές· και όλα τα πλούτη των Βαϊκούντα παρουσιάζονται πλήρως στον πλανήτη του Κρίσνα. Οι σύντροφοι του Κρίσνα είναι και αυτοί πλήρεις στις έξι ειδών δυνάμεις και πλούτη. Στο έργο *Παντμοτταρα-κανντα* (225.57), αναφέρεται ότι η υλική ενέργεια και η πνευματική ενέργεια χωρίζονται από τα νερά ενός ποταμού, ο οποίος ονομάζεται Βιράτζα. Ο ποταμός αυτός κυλάει από τον ιδρώτα της πρώτης ενσάρκωσης *πουρουσα*. Στην άλλη όχθη του ποταμού Βιράτζα είναι η αιώνια Φύση, άπειρη και παμμακάριστη, αποκαλούμενη Πνευματικός Ουρανός, ο οποίος είναι το Πνευματικό Βασίλειο ή Βασίλειο του Θεού.

Οι Πνευματικοί Πλανήτες ονομάζονται «Βαϊκούντα», επειδή εκεί δεν υπάρχουν θρήνοι και οδυρμοί, δεν υπάρχει φόβος, και όλα είναι αιώνια. Ο Πνευματικός Κόσμος υπολογίζεται ότι είναι τα τρία τέταρτα των ενεργειών του Υπερτάτου Κυρίου, και ο υλικός κόσμος το ένα τέταρτο. Κανείς δεν μπορεί να κατανοήσει τα τρία τέταρτα, αφού ακόμα και ο

υλικός κόσμος, ο οποίος είναι μόνο το ένα τέταρτο, δεν μπορεί να περιγραφεί. Ο Κύριος Τσετάνια προσπάθησε να μεταφέρει στον Σανάτανα Γιοσουάμι κάτι σχετικά με την έκταση του ενός τετάρτου της ενέργειας του Κρίσνα. Σε σχέση με αυτό, ανέφερε ένα περιστατικό από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, όταν ο Μπράμα, ο Κύριος του Σύμπαντος, ήλθε να δει τον Κρίσνα στην Ντβάρακα.

Όταν ο Μπράμα, το πρώτο πλάσμα αυτού του Σύμπαντος, πλησίασε τον Κρίσνα, ο θυρωρός πληροφόρησε τον Κρίσνα ότι ο Μπράμα είχε έλθει να Τον δει. Μόλις το άκουσε αυτό ο Κρίσνα, ρώτησε, «Ποιος Μπράμα έχει έλθει;». Ο θυρωρός ήλθε πάλι στον Μπράμα και τον ρώτησε, «Ποιος Μπράμα είσαι; Ρωτάει ο Κρίσνα».

Ο Μπράμα έμεινε κατάπληκτος. Γιατί έκανε ο Κρίσνα αυτή την ερώτηση; Πληροφόρησε τον θυρωρό, «Πες Του σε παρακαλώ, ότι έχει έλθει να Τον δει ο Μπράμα που είναι πατέρας των τεσσάρων Κουμάρων και που έχει τέσσερα κεφάλια».

Ο θυρωρός πληροφόρησε τον Κρίσνα, και έπειτα ζήτησε από τον Μπράμα να έλθει μέσα. Ο Μπράμα προσκύνησε τα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα, και ο Κρίσνα τον υποδέχθηκε με όλες τις τιμές και μετά τον ρώτησε γιατί είχε έλθει, ποιος ήταν ο σκοπός του.

Ο Μπράμα απάντησε, «Θα Σου πω για ποιον σκοπό έχω έλθει εδώ, αλλά πρώτα, έχω μια απορία. Θα μου την λύσεις, Σε παρακαλώ; Ρώτησες μέσω του θυρωρού Σου ποιος Μπράμα έχει έλθει να Σε δει. Μπορώ να Σε ρωτήσω αν υπάρχουν και άλλοι Μπράμα εκτός από εμένα;».

Μόλις ο Κρίσνα το άκουσε αυτό, κάλεσε αμέσως πολλούς Μπράμα από πολλά άλλα Σύμπαντα. Τότε ο Μπράμα με τα τέσσερα κεφάλια είδε πολλούς Μπράμα να καταφθάνουν για να δουν τον Κρίσνα και να Του προσφέρουν τα σέβη τους. Κάποιοι από αυτούς είχαν δέκα κεφάλια, κάποιοι είκοσι, κάποιοι εκατό και κάποιοι ένα εκατομμύριο κεφάλια. Ο Μπράμα με τα τέσσερα κεφάλια δεν μπορούσε ούτε να μετρήσει τους Μπράμα που έρχονταν να δουν τον Κρίσνα για να Τον προσκυνήσουν.

Τότε ο Κρίσνα κάλεσε πολλούς ημίθεους από άλλα Σύμπαντα, και όλοι ήλθαν για να προσφέρουν τον σεβασμό τους στον Κύριο.

Βλέποντας αυτή τη θαυμαστή επίδειξη του Κρίσνα, ο Μπράμα με τα τέσσερα κεφάλια ένιωσε νευρικός και άρχισε να σκέφτεται ότι ήταν σαν ένα μικρό κουνούπι ανάμεσα σε ένα πλήθος ελεφάντων. Όλοι ήλθαν και προσκύνησαν με σεβασμό τα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα, και ο Μπράμα σκέφτηκε πως κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει την απεριόριστη δύναμη του Κρίσνα.

Όλες οι περιεφραλαίες των διαφόρων ημιθέων και των διαφόρων Μπράμα έλαμπαν καθώς συγκεντρώθηκαν εκεί και όταν συνδυάστηκαν μαζί, ακούστηκε ένας μεγάλος ήχος από όλους τους καθώς προσεύχονταν στον Κύριο. Άρχισαν να λένε, «Αγαπημένε μας Κύριε, είναι μεγάλο έλεος για εμάς το ότι μας κάλεσες να Σε δούμε. Υπάρχει κάποια συγκεκριμένη εντολή; Αν υπάρχει, θα την εκτελέσουμε αμέσως».

Ο Κύριος Κρίσνα απάντησε, «Δεν υπάρχει τίποτε συγκεκριμένο που να θέλω από εσάς. Ήθελα να σας δω και γι' αυτό σας κάλεσα όλους μαζί την ίδια ώρα. Σας προσφέρω τις ευλογίες Μου. Μη φοβάστε τους δαίμονες».

Όλοι τους απάντησαν ότι με το έλεός Του όλα είναι εντάξει. «Δεν υπάρχουν προς το παρόν ταραχές. Με την ενσάρκωσή Σου, κάθε τι δυσοίωνο έχει συντριβεί». Καθώς όλοι οι Μπράμα έβλεπαν τον Κρίσνα, ο καθένας τους σκεφτόταν ότι ο Κρίσνα ήταν μόνο στο δικό του Σύμπαν. Μετά από αυτό το περιστατικό ο Κρίσνα αποχαιρέτησε όλους τους Μπράμα και εκείνοι, αφού πρόσφεραν τα σέβη τους, επέστρεψαν ο καθένας στο Σύμπαν του.

Βλέποντας αυτό, ο Μπράμα με τα τέσσερα κεφάλια που είχε έλθει να δει τον Κρίσνα, έπεσε αμέσως κάτω στα Πόδια του Κρίσνα και είπε, «Ό,τι σκεφτόμουν για Σένα πριν, είναι όλα ανοησίες. Ας λένε όλοι ότι Σε γνωρίζουν στην εντέλεια, αλλά όσο για μένα, δεν μπορώ καν να συλλάβω πόσο μεγάλος είσαι. Είσαι πέρα από τη δυνατότητά μου να Σε συλλάβω· είσαι πέρα από την κατανόησή μου».

Τότε ο Κρίσνα πληροφόρησε τον Μπράμα με τα τέσσερα κεφάλια, λέγοντας, «Αυτό το συγκεκριμένο Σύμπαν έχει μόνο εξήμισυ δισεκατομμύρια χιλιόμετρα πλάτος, αλλά υπάρχουν πολλά άλλα δισεκατομμύρια Σύμπαντα τα οποία είναι πολύ, πολύ μεγαλύτερα από αυτό. Ορισμένα από αυτά έχουν δισεκατομμύρια και τρισεκατομμύρια χιλιόμετρα πλάτος. Όλα αυτά τα Σύμπαντα χρειάζονται εξίσου ισχυρούς Μπράμα και όχι μόνο με τέσσερα κεφάλια».

Είπε ακόμα ο Κρίσνα στον Μπράμα, «Αυτό είναι μόνο το ένα τέταρτο της δημιουργικής ενέργειάς Μου. Τα τρία τέταρτα είναι στο Πνευματικό Βασίλειο».

Τότε ο Μπράμα, αφού προσκύνησε τον Κρίσνα, Τον αποχαιρέτησε και μπορούσε να καταλάβει τη σημασία των τριών τετάρτων της ενέργειας του Κυρίου.

Γι' αυτό ο Κύριος είναι γνωστός ως Τριαντίσβαρα. Αυτό το όνομα δηλώνει τις τρεις κύριες κατοικίες Του· συγκεκριμένα, την Γιοκούλα, τη Ματούρα και την Ντβάρακα. Τα τρία αυτά μέρη είναι γεμάτα πλούτη, και ο Κύριος Κρίσνα είναι ο Αφέντης όλων τους. Επομένως ο Κρίσνα βρίσκεται στην υπερβατική δύναμή Του. Είναι ο Αφέντης όλων των υπερβατικών ενεργειών και είναι πλήρης έξι δυνάμεων. Επειδή είναι ο Κύριος κάθε πλούτου, όλη η βεδική γραμματεία αναγνωρίζει τον Κρίσνα ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Τότε ο Κύριος Τσετάνια τραγούδησε στον Σανάτανα Γιοσουάμι ένα πολύ ωραίο τραγούδι για τα πλούτη του Κρίσνα.

«Όλες οι Διασκεδάσεις του Κρίσνα είναι ακριβώς σαν τις δραστηριότητες των ανθρώπινων όντων. Γι' αυτό, θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η Μορφή Του είναι σαν τη μορφή των ανθρώπινων όντων. Το ανθρώπινο ον είναι απομίμηση της μορφής Του. Τα ρούχα του Κρίσνα είναι σαν τα ρούχα ενός βοσκόπουλου. Έχει μια φλογέρα στο χέρι και μοιάζει με παιχνιδιάρη έφηβο, που παίζει σαν ένα συνηθισμένο αγόρι».

Ο Κύριος ήθελε να εξηγήσει στον Σανάτανα Γκοσουάμι την πανέμορφη πλευρά του Κρίσνα. Είπε ότι αν κάποιος καταλάβει αυτές τις πανέμορφες ιδιότητες του Κρίσνα, βυθίζεται στον ωκεανό από νέκταρ. Μία από τις δυνάμεις του Κρίσνα ονομάζεται *γιογκαμαγια*. Είναι υπερβατική και πέραν της υλικής ενέργειας, αλλά ο Κρίσνα εμφανίζει αυτή την υπερβατική δύναμή Του ακόμα και στον υλικό κόσμο, για να ικανοποιήσει τους έμπιστους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Η εμφάνισή Του στον υλικό κόσμο προορίζεται για τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Οι ιδιότητές Του είναι τόσο ελκυστικές, ώστε ο Ίδιος ο Κρίσνα λαχταράει να καταλάβει τον Εαυτό Του. Στολίζεται και στέκεται με το σώμα Του λυγισμένο, σχηματίζοντας τρεις καμπύλες, με τα φρύδια Του αεικίνητα και τα μάτια Του τόσο σαγηνευτικά, ώστε γοητεύει όλες τις γκόπι. Η εξαίσια Κατοικία Του είναι στην κορυφή του Πνευματικού Ουρανού, και κατοικεί εκεί με τους συντρόφους Του, τις γκόπι και όλες τις Θεές της Τύχης. Εκεί είναι γνωστός ως Μάντανα-μοχάνα.

Υπάρχουν πολλές και διάφορες Διασκεδάσεις του Κρίσνα, όπως η Διασκεδάσή Του με τη Μορφή του Βāsουντέβα και του Σανιάρσανα. Στον υλικό ουρανό οι διασκεδάσεις Του είναι ως η πρώτη ενσάρκωση του Πουρούσα, του Δημιουργού του υλικού κόσμου. Υπάρχουν επίσης Διασκεδάσεις κατά τις οποίες ενσαρκιώνεται ως Ψάρι ή Χελώνα, και άλλες, κατά τις οποίες ενσαρκιώνεται ως Κύριος Μπράμα και Κύριος Σίβα, δηλαδή οι ενσαρκώσεις των υλικών ιδιοτήτων. Στις Διασκεδάσεις Του ως εξουσιοδοτημένη ενσάρκωση, εμφανίζεται ως Βασιλιάς Πρίτου, ενώ υπάρχουν ακόμα οι Διασκεδάσεις Του ως Υπέρτατη Ψυχή, που εμφανίζεται μέσα στην καρδιά όλων και οι Διασκεδάσεις Του ως απρόσωπο *μπραμαν*.

Έχει αμέτρητες Διασκεδάσεις, αλλά οι σημαντικότερες Διασκεδάσεις του Κρίσνα είναι τα έργα Του ως ανθρώπινου όντος, κατά τις οποίες παίζει στη Βριντάβανα, χορεύει με τις γκόπι, παίζει με τους Πάννταβα στο πεδίο της μάχης του Κουρουνσέτρα, και παίζει στη Ματούρα και την Ντβάρακα. Το σημαντικότερο τμήμα της παρουσίασης των Διασκεδάσεών Του είναι στην ανθρώπινη Μορφή, και ιδιαίτερα ως

βοσκόπουλο με τη φλογέρα στο χέρι, σαν ένας νέος έφηβος. Μία μερική ειδήλωση των Διασκεδάσεών Του στην Γκολόνα, τη Ματούρα και την Ντβαρabaτί ή Ντβάρανα, μπορεί να πλημμυρίσει ολόκληρο το Σύμπαν με αγάπη για τον Θεό. Όλοι μπορούν να γοητευθούν από τις πανέμορφες ιδιότητες του Κρίσνα.

Η ειδήλωση της εσωτερικής δύναμής Του δεν παρουσιάζεται ακόμα και στο Βασίλειο του Θεού ή στους πλανήτες Βαϊκούντα. Παρουσιάζει όμως αυτή την εσωτερική δύναμη μέσα στο Σύμπαν, όταν κατέρχεται από την προσωπική Κατοικία Του, χάρη στο ασύλληπτο έλεός Του. Ο Κρίσνα είναι τόσο υπέροχος και τόσο ελκυστικός, ώστε γοητεύεται ο Ίδιος από την ομορφιά Του, και αυτό είναι απόδειξη ότι είναι πλήρης όλων των ασύλληπτων δυνάμεων. Όσον αφορά στα κοσμήματα του Κρίσνα, όταν στολίζουν το σώμα Του φαίνεται ότι δεν ομορφαίνουν τα κοσμήματα τον Κρίσνα, αλλά τα ίδια τα κοσμήματα ομορφαίνουν όταν βρίσκονται στο σώμα Του. Φαίνεται πάντα λυγισμένος με τρεις τρόπους, και προσελκύει όλα τα ζωντανά όντα και όλους τους ημίθεους. Προσελκύει ακόμα και τη Μορφή του Ναράγιανα σε κάθε πλανήτη Βαϊκούντα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ

Η ομορφιά του Κρίσνα

Ο Κρίσνα είναι γνωστός ως Μάνταννα-μοχάνα, επειδή κατακτά τον νου του Έρωτα. Είναι Μάνταννα-μοχάνα επειδή ευνοεί τα νεαρά κορίτσια της Βράτζα και δέχεται την υπηρεσία τους. Ο Κύριος ασχολείται εκεί με τον Χορό Ράσα ως νέος Έρωτας, αφού υποτάζει την περηφάνεια του Έρωτα. Είναι Μάνταννα-μοχάνα, επειδή έχει την ικανότητα να κυριεύει τον νου των γυναικών με τα πέντε βέλη Του που ονομάζονται Μορφή, Γεύση, Όσφρηση, Ήχος και Αφή. Τα μαργαριτάρια στο περιδέραιο που κρέμεται από τον λαιμό του Κρίσνα είναι λευκά σαν πάπιες· το φτερό του παγωνιού που στολίζει τον λαιμό Του είναι χρωματισμένο σαν ουράνιο τόξο· τα κίτρινα ρούχα Του είναι σαν αστραπή στον ουρανό. Ο Κρίσνα είναι σαν φρέσκο σύννεφο· και οι γιόπι είναι σαν μικρά κουδουνάκια στα πόδια Του. Όταν το σύννεφο ρίχνει βροχή στα σπαρτά του αγρού, φαίνεται ότι ο Κρίσνα τρέφει τις καρδιές των γιόπι, καλώντας τη Διασκέδασή Του, τη βροχή του ελέους. Την εποχή των βροχών οι πάπιες πετούν στον ουρανό και εκείνη την εποχή μπορεί να δει κανείς στον ουρανό και το ουράνιο τόξο. Ο Κρίσνα κινείται ελεύθερα με τους φίλους

Του ως βοσκόπουλο στη Βρινντάβανα· και όταν παίζει τη φλογέρα Του, όλα τα ζωντανά όντα, κινητά και ακίνητα, κατακλύζονται από έκσταση, ριγούν και δάκρυα κυλούν από τα μάτια τους.

Η συζυγική αγάπη Του είναι το απόγειο του πλούτου Του. Ο Κύριος είναι ο Αφέντης κάθε πλούτου, κάθε δύναμης, κάθε φήμης, κάθε ομορφιάς, κάθε γνώσης και κάθε απάρνησης. Από αυτά, η τέλεια ομορφιά Του είναι η συζυγική Του έλξη. Η Μορφή του Κρίσνα, η συζυγική όμορφιά, υπάρχει αιωνίως μόνο στον Κρίσνα, ενώ τα υπόλοιπα πλούτη Του είναι παρόντα και στη Μορφή Ναράγιανα.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια περιέγραφε την υπεροχή της συζυγικής έλξης του Κρίσνα, αισθάνθηκε υπερβατική έκσταση, έπιασε τα χέρια του Σανάτανα Γιοσουάμι και άρχισε να λέει πόσο τυχερά ήταν τα κορίτσια της Βράτζα. Απήγγειλε μία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.44.14): «Σε πόσες ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης πρέπει να έχουν υποβληθεί τα κορίτσια της Βρινντάβανα, για να μπορούν τώρα να πίνουν το νέκταρ του Κρίσνα, ο οποίος είναι όλη η Ομορφιά, όλη η Δύναμη, όλα τα Πλούτη, όλη η Φήμη και το επίκεντρο κάθε ομορφιάς της σωματικής λάμψης».

Το Σώμα του Κρίσνα, ο ωκεανός της αιώνιας ομορφιάς της νεότητας, μπορεί να ιδωθεί σαν να κινείται σε κύματα ομορφιάς. Και με τον ήχο της φλογέρας Του, υπάρχει ένας ανεμοστρόβιλος. Τα κύματα αυτού του ανεμοστρόβιλου κάνουν τις καρδιές των γιόπι να φτερουγίζουν σαν ξερά φύλλα πάνω στα δέντρα, και όταν αυτά τα φύλλα πέσουν στα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα, δεν μπορούν να σηκωθούν ποτέ ξανά από εκεί. Δεν υπάρχει σύγκριση με αυτή την ομορφιά, επειδή κανείς δεν έχει ομορφιά μεγαλύτερη ή ίση με του Κρίσνα. Είναι η Αρχή όλων των ενσαρκώσεων, περιλαμβανομένης της Μορφής του Ναράγιανα. Διαφορετικά, πώς θα μπορούσε η Θεά της Τύχης, που είναι μόνιμη σύντροφος του Ναράγιανα, να αφήσει τη συντροφιά του Ναράγιανα και να υποβληθεί σε πράξεις εξιλέωσης, προκειμένου να κερδίσει τη συντροφιά του Κρίσνα; Τέτοια είναι η έξοχη ομορφιά του Κρίσνα, της παντοτινής αστείρευτης πηγής

κάθε ομορφιάς. Από αυτή την ομορφιά πηγάζουν όλα τα υπόλοιπα όμορφα πράγματα.

Η διάθεση των γιόπι είναι σαν ένας καθρέφτης στον οποίο εξελίσσεται κάθε στιγμή ο αντικατοπτρισμός της ομορφιάς του Κρίσνα. Ο Κρίσνα και οι γιόπι αυξάνουν κάθε στιγμή την υπερβατική ομορφιά τους και υπάρχει πάντα υπερβατικός ανταγωνισμός μεταξύ τους. Κανείς δεν μπορεί να εκτιμήσει την ομορφιά του Κρίσνα εκτελώντας σωστά τα καθήκοντα που απορρέουν από την απασχόλησή του ή με ασκητικότητες ή με μυστικιστικό γιόγκα ή με την καλλιέργεια της γνώσης ή προσφέροντας διάφορα είδη προσευχής. Μόνο εκείνοι που βρίσκονται στο υπερβατικό επίπεδο της αγάπης για τον Θεό, δηλαδή μόνον όσοι προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης από αγάπη, μπορούν να εκτιμήσουν την υπερβατική ομορφιά του Κρίσνα. Η ομορφιά του Κρίσνα είναι η ουσία κάθε πλούτου, και τα χαρακτηριστικά Του μπορούν να εκτιμηθούν μόνο στην Γκολόκα Βριντάβανα και πουθενά αλλού. Οι ομορφιές του ελέους, της φήμης, κλπ., που υπάρχουν στη Μορφή του Ναράγιανα, υπάρχουν και στον Κρίσνα. Αλλά η γλυκύτητα και η μεγαλοψυχία δεν υπάρχουν στον Ναράγιανα. Τις συναντά κανείς μόνο στον Κρίσνα.

Ο Κύριος Τσετάνια απόλαυσε όλους αυτούς τους στίχους της *Σριμαντ-Μπαγκαβατ*, τους οποίους εξήγησε στον Σανάτανα. Επέμεινε ιδιαίτερα στη στροφή 9.24.65, η οποία λέει τα εξής: «Οι γιόπι απολάμβαναν την ομορφιά του Κρίσνα σαν μία τελετή αδιάκοπης απόλαυσης. Απολάμβαναν το πανέμορφο Πρόσωπο του Κρίσνα, τα πανέμορφα αυτιά Του με τα σκουλαρίκια, το φαρδύ μέτωπό Του και το Χαμόγελό Του. Και ενώ απολάμβαναν τη θέα της ομορφιάς του Κρίσνα, κατέκριναν την ατέλεια της δημιουργίας του Μπράμα, για τη στιγμιαία διακοπή της θέας του Κρίσνα όταν ανοιγόκλειναν τα βλέφαρά τους».

Ο βεδικός ύμνος που είναι γνωστός ως *καμα-γκαγιατρι* περιγράφει το Πρόσωπο του Κρίσνα ως βασιλιά όλων των φεγγαριών. Στη μεταφορική γλώσσα υπάρχουν πολλά διαφορετικά φεγγάρια, και είναι όλα ένα στον Κρίσνα -το φεγγάρι του στόματος, το φεγγάρι των παρειών, το φεγγάρι της κρέμας του σανδαλόξυλου στο πρόσωπό Του, το φεγγάρι της

ομορφιάς των ακροδάχτυλων των χεριών Του και των ποδιών Του- με αυτόν τον τρόπο υπάρχουν είκοσι τέσσερα και μισό φεγγάρια, με τον Κρίσνα να είναι η κεντρική φιγούρα όλων αυτών των διαφορετικών φεγγαριών.

Οι χορευτικές κινήσεις που κάνουν τα σκουλαρίκια, τα μάτια και τα φρύδια του Κρίσνα είναι πολύ ελκυστικές για τα κορίτσια της Βράτζα. Οι δραστηριότητες στην υπηρεσία αφοσίωσης αυξάνουν την αίσθηση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Τι άλλο υπάρχει για να δουν δύο μάτια πέρα από το πρόσωπο του Κρίσνα; Δεν μπορεί να δει κάποιος τον Κρίσνα αρκετά μόνο με δύο μάτια· αισθάνεται ανίκανος, στερημένος και συντετριμμένος. Αυτή η στέρηση ελαττώνεται κάπως όταν κατακρίνει τη δημιουργική δύναμη του δημιουργού. Τότε ο ανικανοποίητος θεατής του προσώπου του Κρίσνα θρηνεί ως εξής:

«Δεν έχω χιλιάδες μάτια. Έχω μόνο δύο μάτια και ακόμα και αυτά τα δύο μάτια παρενοχλούνται από τις κινήσεις των βλεφαρίδων. Καταλαβαίνει, λοιπόν, κανείς ότι ο δημιουργός αυτού του σώματος δεν είναι πολύ έξυπνος. Δεν είναι εξοικειωμένος με την τέχνη της έκστασης. Είναι ένας δημιουργός χωρίς φαντασία. Δεν γνωρίζει πώς να κανονίσει τα πράγματα σωστά, έτσι ώστε να μπορεί κανείς να βλέπει μόνο τον Κρίσνα».

Ο νους των γκόπι απασχολείται διαρκώς με την απόλαυση του Σώματος του Κρίσνα. Είναι Ωκεανός ομορφιάς και το πανέμορφο Πρόσωπό Του, το πανέμορφο χαμόγελό Του και η λάμψη του Σώματός Του γοητεύουν μονίμως τον νου των γκόπι. Στο έργο *Κρίσνα-καρναμριτα* αυτά τα τρία πράγματα έχουν περιγραφεί ως γλυκά, γλυκύτερα και γλυκύτερα. Όταν υπάρχουν τρία είδη μόλυνσης στη σύσταση του σώματος, προκαλείται σύσπαση. Κατά τον ίδιο τρόπο, ένας τέλειος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα φτάνει σε ένα στάδιο σπασμών όταν κυριεύεται από το θέαμα της ομορφιάς του σώματος του Κρίσνα, του Προσώπου Του και του χαμόγελού Του. Αυτός ο ωκεανός υπερβατικών σπασμών μπροστά στην ομορφιά του Κρίσνα συνεχίζεται μερικές φορές

χωρίς θεραπεία, όπως ακριβώς και με τις συνηθισμένες συσπάσεις, ο γιατρός δεν επιτρέπει στον ασθενή να πει νερό για ανακούφιση.

Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα αισθάνεται την απουσία Του, επειδή χωρίς Αυτόν δεν μπορεί να πει κάποιος το νέκταρ της ομορφιάς Του. Όταν ηχεί ο υπερβατικός ήχος της φλογέρας του Κρίσνα, η αγωνία του αφοσιωμένου υπηρέτη να ακούσει αυτή τη φλογέρα διαπερνά το κάλυμμα του υλικού κόσμου, εισχωρεί στον Πνευματικό Ουρανό, και ο υπερβατικός ήχος της φλογέρας εισχωρεί στα αφτιά των ακολούθων των γιόπι. Ο ήχος της φλογέρας του Κρίσνα κατοικεί πάντοτε μέσα στα αφτιά των γιόπι και αυξάνει την έκστασή τους. Όταν ακούγεται αυτός ο ήχος, κανένας άλλος ήχος δεν μπορεί να εισχωρήσει στο αφτί τους, και δεν είναι σε θέση να απαντήσουν σωστά στις οικογενειακές τους δοσοληψίες, επειδή τα αφτιά τους δονούνται από όλους αυτούς τους όμορφους ήχους της φλογέρας του Κρίσνα.

Έτσι εξήγησε ο Κύριος Τσετάνια την υπερβατική σύσταση του Κρίσνα, τις επεκτάσεις Του, τη σωματική λάμψη Του και όλα όσα σχετίζονται με Αυτόν. Εν ολίγοις, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε τον Κρίσνα όπως ακριβώς είναι. Και επειδή ο Κρίσνα είναι η ουσία των πάντων, εξήγησε και τη μέθοδο με την οποία μπορεί κανείς να προσεγγίσει τον Κρίσνα. Είπε ότι η υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα είναι η μοναδική μέθοδος. Αυτή είναι η ετυμηγορία της βεδικής γραμματείας. Οι σοφοί το έχουν διατυπώσει ως εξής: «Αν ερευνήσει κανείς τη βεδική γραμματεία σχετικά με το ποια είναι η μέθοδος της υπερβατικής συνειδητοποίησης ή αν συμβουλευθεί τις *Πουρανα*, που θεωρούνται αδελφές γραφές, θα διαπιστώσει πως το συμπέρασμα σε όλες αυτές τις γραφές είναι ότι το Αντικείμενο της λατρείας είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα.» Ο Κρίσνα είναι η Απόλυτη Αλήθεια, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και βρίσκεται στην εσωτερική δύναμή Του, η οποία είναι γνωστή ως *σβαρουπα-σακτι* ή *ατμα-σακτι*, όπως περιγράφεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*. Επεκτείνεται σε διάφορες πολλαπλές Μορφές. Κάποιες από αυτές είναι γνωστές ως Προσωπικές Μορφές και κάποιες

ως αποχωρισμένες Μορφές. Έτσι απολαμβάνει σε όλους τους πνευματικούς πλανήτες και σε όλα τα υλικά Σύμπαντα.

Οι επειτάσεις των αποχωρισμένων Μορφών Του ονομάζονται ζωντανά όντα και κατατάσσονται σύμφωνα με τις ενέργειες του Κυρίου. Τα ζωντανά όντα διαιρούνται σε δύο κατηγορίες, τα αιωνίως ελευθερωμένα και τα αιωνίως υποκείμενα σε όρους, τα αιωνίως δέσμια. Τα αιωνίως ελευθερωμένα ζωντανά όντα δεν έρχονται ποτέ σε επαφή με την υλική Φύση και δεν έχουν καμία εμπειρία υλικής ζωής. Απασχολούνται αιωνίως στη Συνείδηση του Κρίσνα, δηλαδή στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, και λογαριάζονται ως σύντροφοι του Κρίσνα. Η ευχαρίστησή τους, η μοναδική απόλαυση της ζωής τους, προέρχεται από την προσφορά υπερβατικής υπηρεσίας αγάπης στον Κρίσνα.

Από την άλλη μεριά, εκείνα τα ζωντανά όντα που είναι αιωνίως υποκείμενα σε όρους είναι αιωνίως διαζευγμένα από την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κρίσνα, και έτσι υπόκεινται στις τριών ειδών δυστυχίες της υλικής ύπαρξης. Εξαιτίας της αιώνιας διάθεσης διαζυγίου από τον Κρίσνα της υποκείμενης σε όρους ψυχής, τα μάγια της υλικής ενέργειας του απονέμουν δύο είδη σωματικής ύπαρξης: το χονδροειδές σώμα, που αποτελείται από πέντε στοιχεία, και το λεπτοφυές σώμα, που αποτελείται από νοϋ, νοημοσύνη και εγώ. Επειδή καλύπτεται από αυτά τα δύο είδη σωμάτων, η υποκείμενη σε όρους ψυχή υποφέρει αιωνίως τους πόνους της υλικής ύπαρξης, που είναι γνωστοί ως τριών ειδών δυστυχίες. Υποκείμεθα σε έξι ειδών εχθρούς, όπως η λαγνεία και η οργή, και αυτή είναι η αιώνια αρρώστια της υποκείμενης σε όρους ψυχής.

Άρρωστο και δέσμιο, το ζωντανό ον μεταναστεύει σε ολόκληρο το Σύμπαν. Μερικές φορές βρίσκεται στο άνω πλανητικό σύστημα και μερικές φορές ταξιδεύει στο κατώτερο πλανητικό σύστημα. Αυτή η κατάσταση γίνεται η φυσιολογική του ζωή, και είναι ζωή υποκείμενη σε όρους. Αυτή η αρρώστια μπορεί να θεραπευθεί μόνον όταν συναντήσει και ακολουθήσει τον έμπειρο γιατρό, τον γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο.

Όταν η υποκείμενη σε όρους ψυχή ακολουθήσει πιστά τις οδηγίες ενός τέτοιου γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου, η υλική αρρώστια θεραπεύεται και το ζωντανό ον προάγεται στο στάδιο της απελευθέρωσης, επιτυγχάνοντας και πάλι την υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα και επιστρέφοντας στο σπίτι μας, στον Κρίσνα.

Ένα υποκείμενο σε όρους ζωντανό ον θα πρέπει να αποκτήσει επίγνωση της αληθινής θέσης του και να προσευχηθεί στον Κύριο, λέγοντας: «Για πόσον καιρό ακόμα θα είμαι κάτω από τη διακυβέρνηση των διαφόρων λειτουργιών του σώματος, όπως η λαγνεία και ο θυμός;». Ως αφέντες των υποκείμενων σε όρους ψυχών, η λαγνεία και ο θυμός δεν είναι ποτέ ευσπλαχνικοί· και η υποκείμενη σε όρους ψυχή δεν παύει ποτέ να υπηρετεί αυτούς τους κακούς αφέντες. Όταν αποκτήσει την αληθινή του συνείδηση, τη Συνείδηση του Κρίσνα, το ζωντανό ον αφήνει αυτούς τους κακούς αφέντες και πλησιάζει τον Κρίσνα για να απασχοληθεί στην υπερβατική υπηρεσία Του με αγάπη.

Στη βεδική γραμματεία οι πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση, η μυστικιστική μέθοδος του γιόγκα και η αναζήτηση της γνώσης με θεωρίες μερικές φορές επαινούνται, αλλά παρά τους επαινούς αυτούς για τους διάφορους δρόμους αυτοσυνειδητοποίησης, σε όλα τα βεδικά έργα ο δρόμος της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι αποδεικτός ως ο κορυφαίος. Με άλλα λόγια, η υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο Κρίσνα είναι ο ύψιστος δρόμος αυτοσυνειδητοποίησης και συνιστάται να εφαρμόζεται απευθείας. Τα αποτελέσματα της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση, ο μυστικιστικός διαλογισμός και η καλλιέργεια θεωρητικής γνώσης δεν είναι μέθοδοι απευθείας αυτοσυνειδητοποίησης. Είναι έμμεσες μέθοδοι, επειδή χωρίς την πρόσθεση υπηρεσίας αφοσίωσης, κανένας από αυτούς τους συνιστώμενους δρόμους δεν μπορεί να οδηγήσει στην ύψιστη τελειότητα της αυτοσυνειδητοποίησης. Συνεπώς, αυτοί οι δρόμοι προς την αυτοσυνειδητοποίηση εξαρτώνται σε τελευταία ανάλυση από τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ

Υπηρεσία στον Κύριο

Κανένας από τους συνιστώμενους δρόμους για αυτοσυνειδητοποίηση δεν μπορεί να οδηγήσει στην επιτυχία αν δεν αναμειχθεί με υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτό εξήγησε στον Βιασαντέβα ο Πνευματικός του Δάσκαλος, ο σοφός Νάραντα, όταν ο Βιασαντέβα είχε μείνει ανικανοποίητος, ακόμα και αφού είχε γράψει στοίβες από βιβλία βεδικής γνώσης. Ο Βιασαντέβα ήταν καθισμένος σε κατάσταση κατάθλιψης δίπλα στην όχθη του ποταμού Σαρασβάτι όταν έφτασε εκεί ο σοφός Νάραντα. Όταν είδε τον Βιασαντέβα τόσο αποκαρδιωμένο, του εξήγησε την ανεπάρκεια της συγγραφής βιβλίων. Του μίλησε ως εξής:

«Ακόμα και η αγνή γνώση, αν δεν συμπληρωθεί με υπερβατική υπηρεσία αφοσίωσης, δεν φαίνεται να είναι καλή. Αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τη δράση που αποβλέπει στην απόλαυση, αν δεν εμπεριέχει και υπηρεσία αφοσίωσης. Πώς θα μπορούσαν να προσφέρουν οποιαδήποτε ωφέλεια στον εκτελεστή τους;»

Υπάρχουν πολλοί σοφοί που είναι έμπειροι στις ασκητικότητες· υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που δίνουν πολλά σε ελεημοσύνη· υπάρχουν πολλοί διάσημοι άνθρωποι, λόγιοι και διανοητές· και υπάρχουν και εκείνοι που είναι πολύ έμπειροι στους βεδικούς ύμνους. Όλα αυτά τα επιτεύγματα είναι ασφαλώς πολύ ευοίωνα, αλλά αν δεν αξιοποιηθούν για την επίτευξη υπηρεσίας αφοσίωσης στον Κύριο, δεν είναι σε θέση να αποφέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Γι' αυτό στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ο Σουικαντέβα Γιοσουάμι προσφέρει με σεβασμό την υποταγή του στον Υπέρτατο Κύριο, ο Οποίος είναι ο Μόνος που μπορεί να απονείμει αυτή την επιτυχία.

Είναι αποδεκτό από όλες τις κατηγορίες φιλοσόφων και υπερβατιστών ότι κανείς ο οποίος στερείται γνώσης δεν μπορεί να απελευθερωθεί από την υλική περιπλοκή. Αλλά παρ' όλα αυτά, αν η γνώση δεν αναμειχθεί με υπηρεσία αφοσίωσης, δεν έχει καμία πιθανότητα να αποφέρει απελευθέρωση. Με άλλα λόγια, όταν η *γκιανα*, δηλαδή η καλλιέργεια της γνώσης, ανοίγει τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης, μόνο τότε μπορεί να δώσει απελευθέρωση, διαφορετικά όχι.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται επίσης από τον Μπράμα: «Αγαπημένε μου Κύριε, η υπηρεσία αφοσίωσης σ' Εσένα είναι ο καλύτερος δρόμος αυτοσυνειδητοποίησης. Αν κάποιος αφήσει αυτόν τον δρόμο και ασχοληθεί με την καλλιέργεια της γνώσης, δηλαδή με εικασίες, θα αντιμετωπίσει μία προβληματική μέθοδο, χωρίς να επιτύχει κανένα επιθυμητό αποτέλεσμα. Όπως κάποιος που χτυπάει άδεια φλούδια σταριού δεν μπορεί να πάρει του κόκκους του σταριού, έτσι και όσοι ασχολούνται μόνο με τη θεωρητική γνώση δεν μπορούν να επιτύχουν το επιθυμητό αποτέλεσμα της αυτοσυνειδητοποίησης. Το μόνο που κερδίζουν είναι βάσανα.»

Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.14) λέει ότι η υλική Φύση είναι πολύ δυνατή και ανυπέρβλητη για τα συνηθισμένα ζωντανά όντα. Μόνον εκείνοι που εγκαταλείπονται στα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα μπορούν να διασχίσουν τον ωκεανό της υλικής ύπαρξης. Η λήθη του ζωντανού όντος -το γεγονός ότι λησμονεί πως είναι αιωνίως υπηρέτης του Κρίσνα- είναι

η αιτία της δουλείας του στην υπό όρους ζωή και η αιτία της έλξης του για την υλική ενέργεια. Η έλξη αυτή είναι τα δεσμά της υλικής ενέργειας. Είναι πολύ δύσκολο για κάποιον να ελευθερωθεί όσο επιθυμεί να κυριαρχήσει στην υλική Φύση. Γι' αυτό συνιστάται να πλησιάσει κανείς έναν Πνευματικό Δάσκαλο που μπορεί να τον εκπαιδεύσει στην υπηρεσία αφοσίωσης, και έτσι να μπορέσει να ξεφύγει από τα νύχια της υλικής Φύσης και να επιτύχει τα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα.

Στην ανθρώπινη κοινωνία υπάρχουν διαιρέσεις, όπως οι *μπραμανα*, δηλαδή οι διανοούμενοι, οι *κσατρια*, δηλαδή οι κυβερνήτες, οι *βαϊσια*, δηλαδή οι επιχειρηματίες, και οι *σουντρα*, δηλαδή οι εργάτες. Υπάρχουν επίσης οι *μπραματσαρι*, δηλαδή οι σπουδαστές, οι *γκριχαστα*, δηλαδή οι οικογενειάρχες, οι *βαναπραστα*, δηλαδή όσοι έχουν αποτραβηχθεί από την κοινωνική ζωή, και οι *σαννιασι*, δηλαδή όσοι έχουν απαρνηθεί την κοινωνική ζωή. Σε κάθε περίπτωση, αν δεν ασχολείται κάποιος με την υπηρεσία αφοσίωσης, δηλαδή με τη Συνείδηση του Κρίσνα, ακόμα και αν εκτελεί τα επιβεβλημένα καθήκοντά του, δεν μπορεί να ελευθερωθεί από την υλική δουλεία, εξαιτίας της υλικής του συνείδησης. Αντιθέτως, ακόμα και αν εκτελεί τα επιβεβλημένα καθήκοντά του, θα κατρακυλήσει στην κόλαση. Συνεπώς, όλοι όσοι ασχολούνται με τα επιβεβλημένα καθήκοντά τους πρέπει να καλλιεργήσουν τη Συνείδηση του Κρίσνα, την υπηρεσία αφοσίωσης, αν θέλουν να απελευθερωθούν από τα νύχια της υλικής ενέργειας.

Σχετικά με αυτό, ο Κύριος Τσετάνια ανέφερε μία στροφή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, την οποία είπε ο Νάραντα για να δείξει τον δρόμο της καλλιέργειας της γνώσης της Απόλυτης Αλήθειας, του Θεού. Είπε ότι οι τέσσερις διαιρέσεις της ανθρώπινης κοινωνίας καθώς και τα τέσσερα στάδια της ζωής, γεννιούνται από τη γιγαντιαία Μορφή του Κυρίου. Οι *μπραμανα* γεννιούνται από το στόμα της Συμπαντικής Μορφής του Κυρίου, οι *κσατρια* από τα μπράτσα Του, οι *βαϊσια* από τη μέση Του και οι *σουντρα* από τα πόδια του Προσώπου της Θεότητας. Ως εκ τούτου, έχουν τις ιδιότητες των διαφόρων καταστάσεων της υλικής Φύσης εντός της Μορφής *βιρατα πουρουσα*, της συμπαντικής Μορφής του Κυρίου. Αν

δεν ασχολείται κάποιος με την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, τότε, παρό το γεγονός ότι μπορεί να εκτελεί όλα τα λειτουργικά του καθήκοντα, δηλαδή τα καθήκοντα που απορρέουν από την επαγγελματική του απασχόληση, πέφτει από τη θέση του.

Ο Κύριος Τσετάνια λέει ότι όσοι ανήκουν στη σχολή των Μαγιαβάντι, δηλαδή των ιμπερσοναλιστών, νομίζουν τεχνητά πως είναι ένα με τον Θεό ή απελευθερωμένοι. Σύμφωνα όμως με τον Ίδιο, αλλά και τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, δεν είναι πραγματικά απελευθερωμένοι. Σχετικά με αυτό ανέφερε ένα εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.2.32), το οποίο λέει: «Όσοι νομίζουν πως είναι απελευθερωμένοι με τον τρόπο που το αντιλαμβάνονται οι Μαγιαβάντι, ακόμα και μετά από τις αυστηρότερες πράξεις εξιλέωσης και τις σκληρότερες ασκητικότητες, και ακόμα και αν μερικές φορές φτάνουν στην υψηλότερη θέση, πέφτουν, αν δεν έχουν ασπαστεί την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.»

Ο Κύριος εξήγησε ότι ο Κρίσνα είναι σαν τον Ήλιο, και η Μάγια, η παραπλανητική υλική ενέργεια, είναι σαν το σκοτάδι. Επομένως, όποιος βρίσκεται διαρκώς στο ηλιακό φως του Κρίσνα δεν έχει καμία πιθανότητα να παραπλανηθεί από το σκοτάδι της υλικής ενέργειας. Αυτό εξηγείται πολύ όμορφα στις τέσσερις πρωταρχικές στροφές της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και επιβεβαιώνεται και στο Δεύτερο Άσμα της *Μπαγκαβαταμ* (2.5.13), όπου αναφέρεται ότι η παραπλανητική ενέργεια, η Μάγια, ντρέπεται να σταθεί μπροστά στον Κύριο.

Όμως τα ζωντανά όντα είναι διαρκώς σε σύγχυση από αυτή την παραπλανητική ενέργεια. Στην υπό όρους κατάσταση, το ζωντανό ον ανακαλύπτει πολλών ειδών λεκτικές ταχυδακτυλουργίες για να αποκτήσει φαινομενική απελευθέρωση από τα νύχια της Μάγια. Όμως πραγματική απελευθέρωση αποκτά όποιος παραδοθεί ειλικρινά στον Κρίσνα, λέγοντας έστω και μία φορά, «Αγαπημένε μου Κύριε, Κρίσνα, από αυτή τη μέρα είμαι δικός Σου.»

Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Ραμαγιάνα* (*Λανκα-κανντα* 18.33). Εκεί ο Κύριος λέει: «Είναι καθήκον Μου και όρκος Μου, όποιος εγκαταλειφθεί

σ' Εμένα χωρίς επιφυλάξεις, να του προσφέρω κάθε προστασία.» Μπορεί κάποιος να απολαύσει τη δράση που αποβλέπει σε ανταμοιβή ή την απελευθέρωση ή τη γνώση (*γνιανά*) ή την τελειοποίηση του γιόγκα, αλλά αν δείξει ευφυΐα, τότε θα παραιτηθεί από όλους αυτούς τους δρόμους και θα προσφέρει με ειλικρίνεια υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο. Η *Μπαγκαβαταμ* (2.3.10) βεβαιώνει επίσης ότι αν κάποιος είναι ευφυής - οτιδήποτε και αν είναι, είτε είναι γεμάτος επιθυμίες για υλική απόλαυση είτε επιθυμεί την απελευθέρωση- θα πρέπει να απασχολήσει τον εαυτό του στην τέλεια υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.

Πρόσωπα με φιλοδοξίες για άντληση υλικού οφέλους από την υπηρεσία αφοσίωσης δεν είναι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες, αλλά επειδή προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης θεωρούνται καλότεροι. Δεν γνωρίζουν ότι το αποτέλεσμα της υπηρεσίας αφοσίωσης δεν είναι η υλική ευλογία. Αλλά επειδή απασχολούνται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, θα φτάσουν τελικώς στην κατανόηση ότι η υλική απόλαυση δεν είναι το αποτέλεσμα της προσφοράς υπηρεσίας αφοσίωσης στον Κύριο. Ο Κρίσνα λέει ότι πρόσωπα που Του προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης, είναι ασφαλώς ανόητα αν επιθυμούν ως αντάλλαγμα κάποιο υλικό όφελος. Αυτού του είδους τα πρόσωπα είναι ανόητα, επειδή αντί να επιτύχουν το στάδιο της αγάπης για τον Θεό, προσπαθούν να δεχθούν κάτι το οποίο είναι δηλητηριώδες γι' αυτά. Μολονότι αυτού του είδους τα πρόσωπα θέλουν υλικά οφέλη από τον Κρίσνα, ο Κρίσνα, όντας Παντοδύναμος, λαμβάνει υπόψη Του τη θέση του κάθε προσώπου και σταδιακά το απελευθερώνει από αυτού του είδους τις φιλοδοξίες, απασχολώντας το στην υπηρεσία αφοσίωσης. Και όταν ένα τέτοιο πρόσωπο βρεθεί πραγματικά στην υπηρεσία αφοσίωσης, ξεχνά τις προηγούμενες φιλοδοξίες και επιθυμίες του για υλικά οφέλη.

Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (5.19.27) ως εξής: «Ο Κύριος Κρίσνα εκπληρώνει ασφαλώς τις επιθυμίες των αφοσιωμένων υπηρέτων που έρχονται σε Αυτόν και Του προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης, όχι όμως και επιθυμίες που θα προκαλούσαν ξανά δυστυχία. Παρά το ότι έχουν υλικές φιλοδοξίες, επειδή απασχολούνται στην

υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου, αυτού του είδους οι αφοσιωμένοι υπηρέτες σταδιακά εξαγνίζονται από τις επιθυμίες για υλικές απολαύσεις και καταλήγουν να επιθυμούν την ευχαρίστηση της υπηρεσίας αφοσίωσης.»

Συνήθως οι άνθρωποι έρχονται σε επαφή με αφοσιωμένους υπηρέτες για να μετριάσουν κάποιες υλικές ελλείψεις. Αλλά η επίδραση ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη απελευθερώνει από όλες τις υλικές επιθυμίες και έτσι απολαμβάνει κανείς τη γεύση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Η υπηρεσία αφοσίωσης είναι τόσο όμορφη και αγνή, ώστε εξαγνίζει τον αφοσιωμένο υπηρέτη και τον κάνει να ξεχνά κάθε υλική φιλοδοξία και να απασχολείται ολοκληρωτικά στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κρίσνα. Ένα πρακτικό παράδειγμα είναι ο Μαχαράζα Ντρούβα, ο οποίος ήθελε κάτι από τον Κρίσνα, και γι' αυτόν τον λόγο απασχολήθηκε στην υπηρεσία αφοσίωσης. Αλλά όταν ο Κύριος εμφανίσθηκε ως τετράχειρας Βίσνου μπροστά του, ο Ντρούβα είπε: «Αγαπημένε μου Κύριε, απασχολήθηκα στην υπηρεσία Σου με μεγάλες ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης, και έτσι τώρα Σε βλέπω. Είναι πάντοτε δύσκολο να Σε δει κανείς, ακόμα και για τους μεγάλους ημίθεους και τους μεγάλους σοφούς, και γι' αυτό είμαι χαρούμενος που Σε βλέπω. Τώρα όλες οι επιθυμίες μου έχουν ικανοποιηθεί. Δεν θέλω τίποτα περισσότερο. Έψαχνα να βρω σπασμένα γυαλιά και βρήκα ένα μεγάλο και πολύτιμο διαμάντι.» Ο Μαχαράζα Ντρούβα δήλωσε την πλήρη ικανοποίησή του και αρνήθηκε να ζητήσει οτιδήποτε από τον Κύριο.

Το ζωντανό ον, το οποίο μεταναστεύει μέσα από 8.400.000 ζωικά είδη, παρομοιάζεται μερικές φορές με έναν κορμό δέντρου που γλιστράει πάνω στα κύματα, με τη φορά του ρεύματος του ποταμού. Μερικές φορές, κατά τύχη, ο κορμός του δέντρου έρχεται στην ακτή και αποφεύγει να παρασυρθεί περισσότερο από το ρεύμα του ποταμού. Υπάρχει μία ωραία στροφή στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* στην οποία κάθε ψυχή που είναι δέσμια της ύλης ενθαρρύνεται με τον εξής τρόπο: «Κανείς δεν θα πρέπει να αισθάνεται θλίψη, νομίζοντας ότι δεν θα ξεφύγει ποτέ από τα δίχτυα της ύλης· επειδή υπάρχει η πιθανότητα να σωθεί κανείς

ακριβώς όπως ο κορμός που πλέει στον ποταμό για κάποιο διάστημα και έπειτα βγαίνει να ξεκουραστεί στην όχθη.» Αυτή η ευτυχής συγκυρία συζητείται και εδώ από τον Κύριο.

Τέτοιου είδους ευτυχή περιστατικά θεωρούνται η αρχή του τέλους της υπό όρους ζωής. Συμβαίνουν αν υπάρχει επαφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου. Μέσω της συναναστροφής με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, αναπτύσσει κανείς την έλξη του για τον Κρίσνα. Υπάρχουν διαφόρων ειδών τελετουργίες και δραστηριότητες· ορισμένες εξελίσσονται σε υλική απόλαυση και ορισμένες εξελίσσονται σε υλική απελευθέρωση. Αν το ζωντανό ον αρχίσει να επιδίδεται σε τελετουργίες οι οποίες εξελίσσονται σε αγνή υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο σε επαφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες Του, τότε φυσικά αναπτύσσεται στον νου του έλξη για την υπηρεσία αφοσίωσης.

Υπάρχει ένα όμορφο εδάφιο στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.51.54), στο οποίο ο Μουτσακούνντα αναφέρει τα εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, ένα ζωντανό ον, ενώ ταξιδεύει στον υλικό κόσμο μέσα από διάφορα ζωικά είδη, μπορεί να προοδεύσει ως προς την απελευθέρωση. Μπορεί από τύχη να έλθει σε επαφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες και μόνο τότε απελευθερώνεται από τα δίκτυα της υλικής ενέργειας και γίνεται αφοσιωμένος υπηρέτης Σου, αφοσιωμένος υπηρέτης του Προσώπου της Θεότητας.»

Όν μία υποκείμενη σε όρους ψυχή γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα, ο Κρίσνα, με το αναίτιο Έλεός Του, τον εκπαιδεύει με δύο τρόπους. Τον εκπαιδεύει με τον Πνευματικό Δάσκαλο από έξω, και τον εκπαιδεύει ως Υπέρτατη Ψυχή από μέσα. Σχετικά με αυτό υπάρχει μία πολύ όμορφη στροφή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.29.6), η οποία αναφέρει: «Ω αγαπημένε μου Κύριε, ακόμα και αν αποκτήσει κανείς διάρκεια ζωής σαν του Μπράμα, δεν θα είναι σε θέση να εκφράσει την ευγνωμοσύνη του σε Σένα για τα οφέλη από τη θύμησή Σου. Επειδή από το αναίτιο έλεός Σου, διώχνεις μακριά κάθε δυσοίωνη κατάσταση για τον

αφοσιωμένο υπηρέτη Σου, εκφραζόμενος ως Πνευματικός Δάσκαλος από έξω, και ως Υπέρτατη Ψυχή από μέσα.»

Με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, αν κάποιος έλθει σε επαφή με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη του Κυρίου και αναπτύξει έτσι επιθυμία για την υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα, υψώνεται σταδιακά στο επίπεδο της αγάπης για τον Θεό και έτσι απελευθερώνεται από τα δίκτυα της υλικής ενέργειας. Αυτό εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.20.8), εκεί όπου ο Κύριος λέει: «Για όποιον αισθανθεί έλξη για τα Έργα Μου από μόνος του, χωρίς ούτε να τον σαγηνεύουν ούτε να τον απωθούν οι υλικές δραστηριότητες, γίνεται δυνατός ο δρόμος της υπηρεσίας αφοσίωσης, που οδηγεί στην τελειότητα της αγάπης για τον Θεό.»

Ωστόσο, δεν είναι δυνατό να επιτύχει κάποιος αυτό το στάδιο τελειότητας αν δεν ευνοηθεί από έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, δηλαδή από έναν *μαχατμα*, μία μεγάλη ψυχή. Χωρίς το έλεος μιας μεγάλης ψυχής, κανείς δεν μπορεί να ελευθερωθεί από τα δίκτυα της ύλης, και πολύ περισσότερο να υψωθεί στο επίπεδο της αγάπης για τον Θεό. Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (5.12.12): το εδάφιο αυτό αναφέρεται στη συνάντηση του Βασιλιά Ραχουγιάννα της επαρχίας Σινντ της Σιβηρίας με τον Βασιλιά Μπάρατα. Ο Βασιλιάς εξέφρασε έκπληξη βλέποντας το προχωρημένο στάδιο τελειότητας του Βασιλιά Μπάρατα.

Απαντώντας στον Βασιλιά Ραχουγιάννα, ο Μπάρατα είπε: « Αγαπητέ μου Ραχουγιάννα, κανείς δεν μπορεί να φτάσει στο στάδιο της τελειότητας της υπηρεσίας αφοσίωσης χωρίς να ευνοηθεί από μία μεγάλη ψυχή, έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη. Κανείς δεν μπορεί να φτάσει σε αυτά τα στάδια τελειότητας ακολουθώντας απλώς τις ρυθμιστικές αρχές των Γραφών ή αποδεχόμενος την τάξη της απάρνησης ή εκτελώντας τα επιβεβλημένα καθήκοντα της οικογενειακής ζωής ή με το να γίνει μέγας σπουδαστής της πνευματικής επιστήμης ή υποβάλλοντας τον εαυτό του σε αυστηρές ασκητικότητες και πράξεις μεταμέλειας, αποβλέποντας στη συνειδητοποίηση.»

Παρόμοια, επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (7.5.32), σε σχέση με τη συνομιλία του Μαχαράζα Πραλάντα με τον πατέρα του, τον Χιρανικασιπού, εμφανίζεται η ακόλουθη δήλωση: «Όταν ο άθεος πατέρας Χιρανικασιπού ρώτησε τον γιο του πώς απέκτησε αυτή τη διάθεση υπηρεσίας αφοσίωσης, το αγόρι απάντησε, 'Όσο δεν έχει κάποιος την εύνοια της σκόνης των ποδιών αγνών αφοσιωμένων υπηρετών, δεν μπορεί ούτε να αγγίξει τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης, η οποία είναι η λύση για όλα τα προβλήματα της υλικής ζωής.'»

Ο Κύριος Τσετάνια είπε στον Σανάτανα Γκοσουάμι ότι όλες οι Γραφές τονίζουν τη συναναστροφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρετές του Θεού. Η ευκαιρία να συναναστραφεί κανείς με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη του Υπερτάτου Κυρίου είναι η αρχή της πλήρους τελειότητας. Η δήλωση αυτή επιβεβαιώνεται και στο εδάφιο 1.18.13 της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Εκεί αναφέρεται πως η ευκαιρία και η ευλογία που προσφέρεται από τη συναναστροφή με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη δεν μπορεί να συγκριθεί με τίποτα· ούτε με την ανύψωση στο ουράνιο βασίλειο ούτε με την απελευθέρωση από την υλική ενέργεια.

Ο Κύριος Κρίσνα επίσης, ενώ έδινε οδηγίες στον Αρτζούνα στη *Σριμαντ Μπαγκαβαντ-γκιτα*, το επιβεβαίωσε αυτό ως την πλέον εμπιστευτική οδηγία, στο Δέκατο όγδοο Κεφάλαιο, στο εδάφιο 65. Εκεί ο Κύριος λέει: «Αγαπημένε Μου Αρτζούνα, είσαι ο στοργικός φίλος Μου και συγγενής Μου, και γι' αυτό, για το καλό σου, σου δίνω αυτή την πλέον εμπιστευτική γνώση: να Με σκέφεσαι πάντα, να γίνεις αφοσιωμένος υπηρέτης Μου, να Με λατρεύεις διαρκώς και να εγκαταλειφθείς σ' Εμένα. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος με τον οποίον μπορείς να φτάσεις στον Τόπο Μου.»

Μία τόσο άμεση οδηγία του Κρίσνα στον Αρτζούνα είναι σημαντικότερη από οποιαδήποτε βεδική οδηγία ή οποιαδήποτε υπηρεσία βάσει κανόνων και ρυθμίσεων. Υπάρχουν ασφαλώς πολλές βεδικές οδηγίες, όπως οι ιεροτελεστίες, οι θυσιαστήριες τελετές, τα βάσει ρυθμίσεων καθήκοντα, ο διαλογισμός και η βάσει εικασιών μέθοδος της

γνώσης. Αλλά η άμεση οδηγία του Κυρίνα —«Απλώς παραιτήσου από τα πάντα και γίνε αφοσιωμένος υπηρέτης Μου, λάτρης Μου»- θα πρέπει να θεωρείται η τελική εντολή του Κυρίου, και θα πρέπει να ακολουθούμε αυτή την αρχή.

Αν πεισθεί κανείς από αυτή την άμεση εντολή του Κυρίου στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, προσκολληθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης και παραιτηθεί από όλες τις άλλες ασχολίες, τότε είναι χωρίς αμφιβολία επιτυχημένος. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* λέει ακόμη, για να επιβεβαιώσει αυτή τη δήλωση, ότι θα πρέπει να ασχολείται κανείς με άλλους δρόμους αυτοσυνειδητοποίησης, μόνο όσο δεν πείθεται από την άμεση εντολή του Κυρίου, του Σρι Κυρίνα. Όπως αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και την *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, η άμεση εντολή του Κυρίου είναι να εγκαταλείψει κανείς τα πάντα και να απασχοληθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης.

Αυτή η σταθερή πεποίθηση είναι γνωστή ως πίστη. Πίστη σημαίνει ότι είναι κανείς σταθερά πεπεισμένος πως προσφέροντας απλώς υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο Κυρίνα, εκτελούνται όλα τα υπόλοιπα, περιλαμβανομένων των βάσει ρυθμιστικών αρχών τελετουργικών καθηκόντων, των θυσιών, του γιόγκα και της βάσει εικασιών αναζήτησης της γνώσης. Όλα τα άλλα διεκπεραιώνονται αν είναι πεπεισμένος κανείς ότι η υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο περιλαμβάνει τα πάντα. Αυτό το συναντάμε και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (4.31.14): «Όπως ποτίζοντας τη ρίζα του δέντρου, τρέφονται τα κλαδιά, τα φύλλα και οι καρποί του δέντρου, και όπως παρέχοντας τροφή στο στομάχι ικανοποιούνται όλες οι αισθήσεις, έτσι και με την προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης στον Κυρίνα, εκπληρώνονται όλες οι άλλες μορφές λατρείας.» Όποιος είναι τόσο πιστός και τόσο ακλόνητα πεπεισμένος, είναι άξιος να υψωθεί στη θέση του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη.

Υπάρχουν τρεις κατηγορίες αφοσιωμένων υπηρετών, ανάλογα με τον βαθμό της πεποίθησής τους. Στην πρώτη κατηγορία είναι κάποιος που είναι εξοικειωμένος με ολόκληρη τη βεδική γραμματεία και συγχρόνως έχει τη σταθερή πεποίθηση που αναφέραμε προηγουμένως. Είναι πρώτης τάξεως αφοσιωμένος υπηρέτης και μπορεί να σώσει όλους τους άλλους

από τα δίχτυα της υλικής δυστυχίας. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεύτερης κατηγορίας είναι σταθερά πεπεισμένος και έχει σταθερή πίστη, αλλά δεν έχει τη δύναμη να παραθέσει αποδείξεις από τις εξ αποκαλύψεως γραφές. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης της τρίτης κατηγορίας είναι κάποιος του οποίου η πίστη δεν είναι πολύ ισχυρή, αλλά είναι άξιος να προαχθεί στη δεύτερη κατηγορία αφοσιωμένου υπηρέτη ή και στην πρώτη κατηγορία, μέσω της σταδιακής καλλιέργειας της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Λέγεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (11.2.45-47) ότι ο αφοσιωμένος υπηρέτης πρώτης κατηγορίας βλέπει πάντοτε τον Υπέρτατο Κύριο ως Ψυχή όλων των ζωντανών όντων. Συνεπώς, βλέποντας όλα τα ζωντανά όντα, βλέπει τον Κρίσνα και τίποτε άλλο εκτός του Κρίσνα. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης της δεύτερης κατηγορίας τοποθετεί όλη την πίστη του στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι φίλος με τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, δείχνει ένοια στα αθώα πρόσωπα και αποφεύγει τους άθεους και όσους είναι εναντίον της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης της τρίτης κατηγορίας προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης σύμφωνα με τις οδηγίες του Πνευματικού Δασκάλου ή ασχολείται με την υπηρεσία αφοσίωσης λόγω οικογενειακής παράδοσης. Λατρεύει τη θεότητα του Κυρίου, αλλά δεν διαθέτει αρκινή γνώση της υπηρεσίας αφοσίωσης και δεν γνωρίζει ποιος είναι αφοσιωμένος υπηρέτης και ποιος όχι. Όσοι είναι σε αυτήν την τελευταία κατηγορία δεν είναι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες. Βρίσκονται σχεδόν στη σειρά της αφοσίωσης, αλλά η θέση τους δεν είναι πολύ ασφαλής.

Η ουσία είναι ότι όταν κάποιος δείχνει την αγάπη του για τον Θεό, τη φιλία του για τους αφοσιωμένους υπηρέτες, το έλεός του για τους αθώους και τη διστακτικότητά του για τους μη αφοσιωμένους υπηρέτες, ανήκει στην κατηγορία των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Ένα τέτοιο πρόσωπο, καλλιεργώντας την υπηρεσία αφοσίωσης, μπορεί να αντιληφθεί ότι κάθε ζωντανό ον είναι κομμάτι του Υπερτάτου. Σε κάθε ζωντανό ον μπορεί να δει το Υπέρτατο Πρόσωπο και γι' αυτό εξελίσσεται πολύ στη Συνείδηση του Κρίσνα. Σε αυτό το στάδιο δεν κάνει διάκριση μεταξύ αφοσιωμένων υπηρετών και μη αφοσιωμένων υπηρετών. Βλέπει τους

πάντες στην υπηρεσία του Κυρίου. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης, ωστόσο, συνεχίζει να αναπτύσσει όλες τις σπουδαίες ιδιότητες στο σώμα του, ενώ ασχολείται με τη Συνείδηση του Κρίσνα και την υπηρεσία αφοσίωσης. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (5.18.12) αναφέρεται ότι όποιος έχει φτάσει στην αγνή, ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης στον Υπέρτατο Κύριο αναπτύσσει όλες τις καλές ιδιότητες των ημιθέων· ενώ κάποιος που δεν έχει αναπτύξει αγνή υπηρεσία αφοσίωσης για τον Κύριο, παρότι μπορεί να έχει προσόντα από υλική άποψη, είναι βέβαιο ότι θα χαθεί, επειδή αιωρείται στο νοητικό επίπεδο. Γι' αυτόν τον λόγο τα υλικά προσόντα του είναι άνευ αξίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ

Ο αφοσιωμένος υπηρέτης

Κάποιος που έχει Συνείδηση του Κρίσνα και είναι πλήρως αφοσιωμένος στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου αναπτύσσει πολλές καλές ιδιότητες, θεϊκές ιδιότητες, που έχουν σχέση με τους ημίθεους. Υπάρχουν πολλές ιδιότητες αυτού του είδους, αλλά ο Κύριος Ώσετάνια περιέγραψε μόνο κάποιες από αυτές στον Σανάτανα Γιοσουάμι. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι πάντοτε καλός με όλους και δεν ψάχνει να βρει αφορμή για καβγά με κανέναν. Κρατάει μόνο την ουσία της ζωής, δηλαδή την πνευματική ζωή. Είναι ίσος με όλους και κανείς δεν μπορεί να βρει λάθος σε αυτόν. Ο μεγαλόψυχος νους του είναι πάντοτε φρέσκος και καθαρός και χωρίς υλικές εμμονές. Είναι ευεργέτης όλων των ζωντανών όντων. Είναι γαλήνιος, πάντοτε παραδομένος στον Κρίσνα και δεν έχει υλικές επιθυμίες. Είναι πολύ ταπεινός και σταθερός στην πορεία του. Είναι νικηφόρος απέναντι στις έξι υλικές ιδιότητες όπως η λαγνεία και ο θυμός. Δεν τρώει περισσότερο από όσο χρειάζεται, είναι πάντοτε συνετός, δείχνει σεβασμό στους

άλλους, αλλά δεν απαιτεί καθόλου σεβασμό για τον εαυτό του. Είναι σοβαρός, ευπλαχνικός, φιλικός, ποιητικός, έμπειρος και σιωπηλός.

Το πρόσωπο που έχει Συνείδηση του Κρίσνα και είναι αφοσιωμένο στην υπηρεσία αγάπης του Κυρίου περιγράφεται και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.25.21). Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης, δηλαδή ένα πρόσωπο με Συνείδηση του Κρίσνα, είναι πάντοτε ανεκτικός και ευπλαχνικός. Είναι φίλος με όλα τα ζωντανά όντα και δεν έχει εχθρούς. Είναι ειρηνικός και έχει στολίδια τις καλές του ιδιότητες. Αυτά είναι τα γνωρίσματα του προσώπου που βρίσκεται στη Συνείδηση του Κρίσνα.

Λέγεται ακόμη στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι αν κάποιος έχει την ευκαιρία να υπηρετήσει μία μεγάλη ψυχή, έναν *μαχατμα*, τότε ο δρόμος του για την απελευθέρωση είναι ανοιχτός. Εκείνοι, ωστόσο, που είναι προσκολλημένοι σε πρόσωπα με υλιστική αντίληψη της ζωής βρίσκονται στον δρόμο του σκότους. Όσοι είναι αληθινά άγιοι είναι υπερβατικοί, ισορροπημένοι, πολύ γαλήνιοι, χωρίς θυμό και φιλικοί με όλα τα ζωντανά όντα. Συνεπώς, το να αποκτήσει κανείς Συνείδηση του Κρίσνα, να γίνει δηλαδή αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, προκαλείται απλώς από την επαφή με έναν άγιο άνθρωπο. Η συναναστροφή με άγιους αφοσιωμένους υπηρέτες χρειάζεται και για την ανάπτυξη αγάπης για τον Θεό. Για όποιον έρχεται σε επαφή με έναν άγιο άνθρωπο, όπως σημειώθηκε προηγουμένως, ο δρόμος της προόδου στην πνευματική ζωή είναι ανοιχτός. Και αν ακολουθήσει κανείς αυτόν τον δρόμο, είναι βέβαιο πως θα αναπτύξει Συνείδηση του Κρίσνα σε πλήρη υπηρεσία αφοσίωσης.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.28) ο Βασουντέβα, ο πατέρας του Κρίσνα, ρωτάει τον σοφό Νάρανα σχετικά με την ευτυχία στη ζωή. Απαντώντας, ο Νάρανα αναφέρει ένα εδάφιο από τη συζήτηση των εννέα σοφών με τον Βασιλιά Νίμι: «Ω άγιοι σοφοί, προσπαθώ να βρω τον δρόμο της ευτυχίας για όλα τα ζωντανά όντα. Μιας στιγμής επαφή με άγιους ανθρώπους είναι το πολυτιμότερο πράγμα στη ζωή. Η στιγμή αυτή θα ανοίξει τον δρόμο της προόδου στην πνευματική ζωή.» Αυτό βεβαιώνεται και σε άλλο εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*: 3.25.25.

Η συναναστροφή με άγια πρόσωπα και η συζήτηση υπερβατικών θεμάτων μαζί τους πείθει κάποιον για την επωφελή του πορεία. Πολύ σύντομα, το να ακούει κανείς για τον Κρίσνα γίνεται ευχάριστο στο αφτί και γεμίζει ικανοποίηση την καρδιά. Αφού ακούσει κανείς αυτού του είδους τα μηνύματα από άγια πρόσωπα, δηλαδή από αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, και προσπαθήσει να τα εφαρμόσει στη δική του ζωή, τότε φυσικά ο δρόμος της Συνείδησης του Κρίσνα ξεδιπλώνεται με πίστη, προσήλωση και υπηρεσία αφοσίωσης, με αυτή τη σειρά, το ένα μετά το άλλο.

Τότε ο Κύριος πληροφόρησε τον Σανάτανα Γκοσουάμι σχετικά με τη συμπεριφορά του αφοσιωμένου υπηρέτη. Η ουσία αυτής της συμπεριφοράς που διατύπωσε ο Κύριος είναι ότι θα πρέπει να μένει κανείς μακριά από ανίερους συναναστροφές. Αυτό είναι το περιεχόμενο της συμπεριφοράς του αφοσιωμένου υπηρέτη. Και τι είναι ανίερη συναναστροφή; Είναι η συναναστροφή με κάποιον υπερβολικά προσκολλημένο στις γυναίκες και με κάποιον που δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα. Αυτά τα πρόσωπα είναι ανίερα. Το νόημα είναι ότι όπως συνιστάται να συναναστρέφεται κανείς με άγιους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, έτσι θα πρέπει να αποφεύγει τη συναναστροφή με ανόσιους μη αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου. Όσοι είναι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα προσέχουν πολύ να μένουν μακριά από αυτά τα δύο είδη ανίερων προσώπων.

Το αποτέλεσμα της ανίερης συναναστροφής με μη αφοσιωμένους υπηρέτες περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (3.31.33-35). Εκεί αναφέρεται πως θα πρέπει απλώς να εγκαταλείψει κανείς τη συναναστροφή κάποιου που είναι ερωτικός σύντροφος των γυναικών. Επειδή σε επαφή με ένα τέτοιο ανίερο πρόσωπο, χάνει κανείς όλες τις καλές του ιδιότητες, όπως η ειλικρίνεια, η καθαριότητα, η ευπλαχνία, η σοβαρότητα, η ευφυΐα, η αιδώς, η ομορφιά, η υπόληψη, η συγχώρεση, ο έλεγχος του νου, ο έλεγχος των αισθήσεων και όλες τις χάρες που αποκτά αυτομάτως ο αφοσιωμένος υπηρέτης. Ποτέ δεν εκφυλίζεται κάποιος τόσο

πολύ όσο ειφυλίζεται όταν συναναστρέφεται με πρόσωπα που είναι υπερβολικά προσκολλημένα στις γυναίκες.

Όσον αφορά στο ζήτημα της αποστασιοποίησης από ανίερα πρόσωπα, ο Κύριος Τσετάνια ανέφερε μία στροφή από την *Κατιαγιανι-σαμχίτα*: «Καλύτερα να υπομένει κανείς τη δυστυχία να βρίσκεται κλειδωμένος μέσα σε ένα φλογισμένο κλουβί, παρά να ανέχεται τη δυστυχία της συναναστροφής με εκείνους που δεν είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου.» Συνιστάται επίσης να μην βλέπει κάποιος τα πρόσωπα ανθρώπων άθρησκων ή ανθρώπων χωρίς καθόλου αφοσίωση στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Συνιστάται από τον Κύριο να απαρνηθεί κανείς με σχολαστικότητα τη συναναστροφή ανεπιθύμητων προσώπων και να βρει εξ ολοκλήρου καταφύγιο στον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα. Η ίδια οδηγία δίνεται και στον Αρτζούνα από τον Κρίσνα στις τελευταίες σελίδες της *Μπαγκαβαντ-γκίτα*: «Άφησε τα πάντα και εγκαταλείψου σ' Εμένα, και Εγώ θα σε φροντίσω και θα σε προστατέψω από όλες τις αντιδράσεις στις αμαρτίες.»

Ο Κύριος είναι πολύ καλός με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του. Είναι πολύ ευγνώμων. Είναι ικανός και μεγαλόψυχος. Είναι, επομένως, καθήκον μας να πιστέψουμε τα λόγια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Και αν είμαστε αρκετά ευφυείς και αρκετά μορφωμένοι, θα ακολουθήσουμε αυτή την αρχή χωρίς δισταγμό. Όπως είπε απευθυνόμενος στον Κρίσνα ο Ακρούρα στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.48.26): «Ποιος μπορεί να εγκαταλειφθεί σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από Εσένα; Ποιος άλλος είναι τόσο αγαπητός, τόσο ειλικρινής, τόσο φιλικός και τόσο ευγνώμων; Είσαι τόσο τέλειος και πλήρης, ώστε παρόλο που δίνεις τον Εαυτό Σου στον αφοσιωμένο υπηρέτη Σου, παραμένεις πλήρης και τέλειος. Μπορείς, λοιπόν, να ικανοποιήσεις όλες τις επιθυμίες του αφοσιωμένου υπηρέτη Σου, ακόμα και την επιθυμία να προσφέρεις τον Εαυτό Σου σε αυτόν.»

Επομένως, κάποιος που είναι ευφυής και ικανός να κατανοήσει τη φιλοσοφία της Συνείδησης του Κρίσνα παραιτείται φυσικά από τα πάντα και βρίσκει καταφύγιο μόνο στον Κρίσνα. Σχετικά με αυτό, ο Κύριος

Τσετάνια απήγγειλε μία στροφή που είπε ο Ούνταβα στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.2.23): «Πώς μπορεί να καταφύγει κάποιος σε οποιονδήποτε άλλον εκτός από τον Κρίσνα, που είναι τόσο καλός; Παρόλο που η αδελφή του Μπακάσουρα σχεδίασε να Τον σκοτώσει όταν ήταν νήπιο, αλείφοντας με δηλητήριο το στήθος της και προσφέροντάς το σε Αυτόν για να θηλάσει και έτσι να πεθάνει, αυτή η αποτρόπαια γυναίκα δέχθηκε τη σωτηρία και υψώθηκε στην ίδια θέση με τη μητέρα Του.» Αυτή η στροφή αναφέρεται στην εποχή που η Πούτανα σχεδίασε να σκοτώσει τον Κρίσνα. Ο Κρίσνα δέχτηκε το στήθος της και θήλασε γάλα από αυτή τη δαιμονική γυναίκα, αλλά ταυτόχρονα ρούφηξε και τη ζωή της. Όμως το αποτέλεσμα ήταν ότι η Πούτανα υψώθηκε στην ίδια θέση με τη μητέρα Του.

Δεν υπάρχει ουσιώδης διαφορά μεταξύ μίας πλήρως παραδομένης ψυχής και ενός ανθρώπου που βρίσκεται στην τάξη της απάρνησης. Η μόνη διαφορά είναι ότι η πλήρως παραδομένη ψυχή έχει το διακριτό γνώρισμα ότι εξαρτάται εντελώς από τον Κρίσνα. Η διαδικασία της εγκατάλειψης μπορεί να χαρακτηριστεί από έξι διαφορετικές ιδιότητες. Η πρώτη ιδιότητα είναι ότι θα πρέπει να δέχεται κανείς όλα όσα ευνοούν την προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης. Θα πρέπει να είναι αποφασισμένος να δεχθεί αυτή τη μέθοδο. Η δεύτερη ιδιότητα είναι ότι θα πρέπει να παραιτηθεί από οτιδήποτε είναι δυσμενές για την προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης και θα πρέπει να είναι αποφασισμένος να το κάνει. Τρίτον, θα πρέπει να είναι κανείς πεπεισμένος ότι κανείς άλλος δεν μπορεί να τον προστατέψει παρά μόνο ο Κρίσνα, και γι' αυτό έχει πλήρη πίστη ότι ο Κύριος θα τον προστατεύει. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ιμπερσοναλιστές νομίζουν ότι το να είναι Ένα με τον Κρίσνα, δηλαδή Ένα με τον Υπέρτατο Κύριο, είναι η πραγματική τους ταυτότητα. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης, ωστόσο, δεν καταστρέφει την ταυτότητά του, αλλά ζει με πλήρη πίστη ότι ο Κρίσνα θα έχει την καλοσύνη να τον προστατεύει από κάθε άποψη.

Τέταρτο, ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα πρέπει να δέχεται πάντοτε ότι ο Κρίσνα τον συντηρεί. Οι εργαζόμενοι με σκοπό την απόλαυση,

περιμένουν συνήθως προστασία από τους ημίθεους, αλλά ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν περιμένει καμία προστασία από κανέναν ημίθεο. Είναι πλήρως πεπεισμένος ότι ο Κρίσνα θα τον προστατέψει από όλων των ειδών τις δυσμενείς συνθήκες. Πέμπτον, ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου έχει πάντα συνείδηση ότι οι επιθυμίες του δεν είναι ανεξάρτητες. Αν δεν τις ικανοποιήσει ο Κρίσνα, δεν μπορούν να ικανοποιηθούν. Τέλος, θα πρέπει να σκέφτεται κανείς τον εαυτό του ως πολύ πεσμένο, έτσι ώστε ο Κρίσνα να τον φροντίζει.

Μία τόσο παραδομένη ψυχή θα πρέπει να βρει καταφύγιο σε ένα άγιο μέρος όπως η Βριντάβανα, η Ματούρα, η Ντβάρακα, η Μάγιαπουρ, και να παραδοθεί στον Κύριο, λέγοντας, «Κυριέ μου, από σήμερα είμαι δικός Σου. Μπορείς να με προστατέψεις ή να με σκοτώσεις όπως νομίζεις.» Με αυτόν τον τρόπο καταφεύγει στον Κρίσνα ο αφοσιωμένος υπηρέτης Του. Ο Κρίσνα είναι ευγνώμων, τον δέχεται και του προσφέρει κάθε προστασία. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (11.29.34). Εκεί αναφέρεται ότι αν κάποιος που πρόκειται να πεθάνει βρει εξ ολοκλήρου καταφύγιο στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και προσφέρει τον εαυτό του πλήρως στη φροντίδα Του, την στιγμή εκείνη επιτυγχάνει την αθανασία και γίνεται άξιος να γίνει σύντροφος του Υπερτάτου Κυρίου και να απολαύσει υπερβατική ευδαιμονία.

Ύστερα ο Κύριος εξήγησε στον Σανάτανα Γιοσουάμι σχετικά με τα διάφορα χαρακτηριστικά της έμπρακτης υπηρεσίας αφοσίωσης. Όταν η υπηρεσία αφοσίωσης εκτελείται με τις παρούσες αισθήσεις μας, ονομάζεται έμπρακτη υπηρεσία αφοσίωσης. Στην πραγματικότητα, η υπηρεσία αφοσίωσης είναι η αιώνια ζωή του ζωντανού όντος και βρίσκεται αδρανής μέσα στην καρδιά όλων. Η μέθοδος η οποία ξυπνά την κοιμισμένη υπηρεσία αφοσίωσης ονομάζεται έμπρακτη υπηρεσία αφοσίωσης. Το νόημα είναι ότι το ζωντανό ον είναι καταστατικώς συστατικό μέρος του Υπερτάτου Κυρίου. Ο Κύριος παρομοιάζεται με τον Ήλιο και τα ζωντανά όντα παρομοιάζονται με τα μόρια του ηλιακού φωτός. Κάτω από τα μάγια της παραπλανητικής ενέργειας, η πνευματική σπίθα, το ζωντανό ον, σχεδόν εξαφανίζεται. Αλλά με την έμπρακτη

υπηρεσία αφοσίωσης ξαναγεννιέται κανείς στην φυσική καταστατική του θέση. Όταν ασκείται κανείς σε αυτή την υπηρεσία αφοσίωσης, σημαίνει ότι επιστρέφει στην αρχική, φυσιολογική κατάσταση της απελευθέρωσης. Αυτή η υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί να εφαρμοστεί με τις αισθήσεις, υπό την καθοδήγηση ενός γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου.

Η αρχή των πνευματικών δραστηριοτήτων για πρόοδο στη Συνείδηση του Κρίσνα, δηλαδή στην υπηρεσία αφοσίωσης, είναι η ακοή. Η ακοή είναι το σημαντικότερο θέμα όσον αφορά στην πρόοδο της Συνείδησης του Κρίσνα. Θα πρέπει να είναι κανείς πολύ πρόθυμος να ακούει ευνοϊκά για τον Κρίσνα. Θα πρέπει να εγκαταλείψει τη γνώση που βασίζεται σε εικασίες καθώς και τις πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση, και απλώς να λατρεύει τον Κρίσνα και να επιθυμεί να επιτύχει αγάπη για τον Θεό. Η αγάπη για τον Θεό υπάρχει αιωνίως μέσα σε όλους. Θα πρέπει απλώς να εξασκηθεί κανείς στη μέθοδο της ακοής. Η ακοή και το ψάλλισμο είναι οι κύριες μέθοδοι της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Η υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί να είναι βάσει ρυθμίσεων ή στοργική, τρυφερή. Όποιος δεν έχει αναπτύξει υπερβατική στοργή για τον Κρίσνα θα πρέπει να ζει τη ζωή του σύμφωνα με την κατεύθυνση των εντολών των Γραφών και υπό την καθοδήγηση του Πνευματικού Δασκάλου. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (2.1.5) ο Σουκάντέβα Γιοσουάμι συμβουλεύει τον Μαχαράζα Παρίκσιτ ως εξής: «Ω άριστε μεταξύ των Μπάρατα, είναι πρωταρχικό καθήκον όσων επιθυμούν να γίνουν άφοβοι να ακούν για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Χαρί, να ψάλλουν γι' Αυτόν και να Τον θυμούνται πάντα. Πρέπει πάντα να θυμόμαστε τον Κύριο Βίσνου και να μην Τον ξεχνάμε ούτε στιγμή. Είναι το άθροισμα και η ουσία όλων των ρυθμιστικών αρχών.»

Το νόημα είναι ότι στις εξ αποκαλύψεως Γραφές υπάρχουν τόσο πολλοί κανόνες και ρυθμίσεις. Τόσο πολλές προτεινόμενες και απαγορευμένες δραστηριότητες, αλλά αν τις δει κανείς συνολικά, φαίνεται ότι η θύμηση του Υπερτάτου Κυρίου είναι πάντοτε η ουσία όλων. Η θύμηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας πάντοτε, μέσα στην καρδιά, είναι η κύρια και υπέρτατη δραστηριότητα της υπηρεσίας αφοσίωσης. Όταν η

υπηρεσία αφοσίωσης τελείται με αυτόν τον τρόπο, δεν υφίστανται ρυθμιστικές αρχές. Δεν υπάρχουν «πρέπει» και «δεν πρέπει».

Γενικά, στην υπηρεσία αφοσίωσης θα πρέπει να δεχθεί κανείς τις ακόλουθες αρχές: 1) Να βρει καταφύγιο σε έναν γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο. 2) Είναι απαραίτητο να μυηθεί από τον Πνευματικό Δάσκαλο. 3) Να υπηρετεί τον Πνευματικό Δάσκαλο. 4) Να ρωτά και να μαθαίνει αγάπη από τον Πνευματικό Δάσκαλο. 5) Να ακολουθεί τα βήματα αγίων προσώπων αφοσιωμένων στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου. 6) Για την ικανοποίηση του Κρίσνα θα πρέπει να είναι κανείς προετοιμασμένος να παραιτηθεί από κάθε είδους απολαύσεις και δυστυχίες. 7) Να ζει σε ένα μέρος όπου ο Κρίσνα είχε τις Διασκειδάσεις Του. 8) Θα πρέπει να είναι κανείς ικανοποιημένος με οτιδήποτε του στέλνει ο Κρίσνα για τη συντήρηση του σώματός του και να μην αγωνιά να δεχθεί περισσότερα από αυτά. 9) Θα πρέπει να τηρεί κανείς τη νηστεία της Εκάντασι, την ενδέκατη μέρα μετά την πανσέληνο, οπότε δεν πρέπει να τρώμε δημητριακά και όσπρια. Την ημέρα αυτή τρώμε με μέτρο μόνο λαχανικά και γάλα, ψέλνουμε περισσότερο το «Χάρε Κρίσνα», διαβάζουμε τις Γραφές, κλπ. 10) Θα πρέπει να δείχνει κανείς σεβασμό στους αφοσιωμένους υπηρέτες, στις αγελάδες και σε δέντρα όπως η βανιανή.

Αυτά τα δέκα πράγματα είναι ουσιώδη για έναν νεοφώτιστο αφοσιωμένο υπηρέτη που αρχίζει να ακολουθεί τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Οι επόμενες αρχές που θα πρέπει να ακολουθεί κανείς είναι: 11) Θα πρέπει να αποφεύγει να κάνει προσβολές κατά την υπηρεσία αφοσίωσης και κατά το ψάλισμο των Αγίων Ονομάτων του Κυρίου. (Υπάρχουν δέκα ειδών προσβολές κατά το ψάλισμο του Αγίου Ονόματος και θα πρέπει να αποφεύγονται. Αυτές οι προσβολές είναι: 1) Η βλασφημία ενός αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου. 2) Το να θεωρεί κανείς ότι ο Κύριος και οι ημίθεοι είναι στο ίδιο επίπεδο ή να θεωρεί ότι υπάρχουν πολλοί θεοί. 3) Το να παραμελεί κανείς τις εντολές του Πνευματικού Δασκάλου. 4) Το να μειώνει κανείς την αυθεντία των Γραφών (των Βεδών). 5) Το να ερμηνεύει κανείς τα Άγια Ονόματα του

Θεού. 6) Το να κάνει κανείς αμαρτίες βασιζόμενος στη δύναμη του ψαλσίματος. 7) Το να διδάσκει τις δόξες του Ονόματος του Κυρίου στους άπιστους. 8) Το να συγκρίνει κανείς το Άγιο Όνομα με την υλική ευλάβεια. 9) Το να είναι κανείς αφηρημένος ενώ ψέλνει το Άγιο Όνομα. 10) Το να παραμένει κανείς προσκολλημένος σε υλικά πράγματα παρότι ότι ψέλνει το Άγιο Όνομα.) 12) Θα πρέπει να αποφεύγει τη συναναστροφή ανίερων μη αφοσιωμένων υπηρετών. 13) Θα πρέπει να μην προσπαθεί να έχει πολλούς μαθητές. 14) Δεν θα πρέπει να κάνει τον κόπο να κατανοήσει πολλών ειδών βιβλία ή να κατανοήσει μερικώς κάποιο συγκεκριμένο βιβλίο, και θα πρέπει να αποφεύγει να συζητά διάφορα δόγματα. 15) Θα πρέπει να είναι ισορροπημένος στα κέρδη και στις ζημιές. 16) Δεν θα πρέπει να παραδίδεται σε κανενός είδους απελπισία και θρήνους. 17) Δεν θα πρέπει να είναι ασεβής με τους ημίθεους ή με τις άλλες Γραφές. 18) Δεν θα πρέπει να ανέχεται βλασφημίες εις βάρος του Υπερτάτου Κυρίου και των αφοσιωμένων υπηρετών Του. 19) Θα πρέπει να αποφεύγει τα συνηθισμένα θέματα των μυθιστορημάτων και των φανταστικών ιστοριών, αλλά δεν υπάρχει εντολή ότι δεν θα πρέπει να ακούει τις συνηθισμένες ειδήσεις. 20) Δεν θα πρέπει να δημιουργεί προβλήματα σε κανένα ζωντανό ον, ακόμη και σε ένα μικρό ζώο.

Τα πρώτα δέκα πράγματα είναι καταφατικά, και τα δεύτερα δέκα είναι απαγορευτικά. Στο έργο *Μπακτι Ρασαμριτα-σινντου* που έγραψε ο Σρι Ρούπα Γιοσουάμι, λέγεται ότι θα πρέπει να είναι κανείς πολύ φιλελεύθερος στη συμπεριφορά του και να αποφεύγει κάθε είδους ανεπιθύμητη συμπεριφορά. Από τις είκοσι ρυθμιστικές αρχές που αναφέρθηκαν προηγουμένως, οι σημαντικότερες είναι το να δεχθεί κανείς το καταφύγιο ενός γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου, να μυηθεί από αυτόν και να τον υπηρετεί.

Η μέθοδος της υπηρεσίας αφοσίωσης μπορεί να αναλυθεί στα εξής: 1) άκουσμα, 2) ψάλλισμο, 3) θύμηση, 4) λατρεία, 5) προσευχή, 6) υπηρεσία, 7) το να απασχολείται κανείς ως υπηρέτης, 8) το να είναι κανείς φίλος, 9) το να προσφέρει κανείς τα πάντα, 10) το να χορεύει κανείς μπροστά στη θεότητα, 11) τραγούδι, 12) πληροφόρηση, 13) προσκύνηση, 14) το να

σηκώνεται κανείς για να δείξει σεβασμό στους αφοσιωμένους υπηρέτες, 15) όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης φεύγει, να τον ακολουθεί κανείς μέχρι την πόρτα, 16) το να πηγαίνει κανείς στον ναό του Κυρίου, 17) το να περπατά κανείς κυκλικά γύρω από τον ναό, 18) το να διαβάζει προσευχές, 19) το να λέει κανείς ύμνους, 20) το να συμμετέχει κανείς σε *σαμκιρταν*, ομαδική ψαλμωδία, 21) το να μυρίζει κανείς το θυμίαμα και τα λουλούδια που προσφέρονται στη θεότητα, 22) το να δέχεται *πρασανταμ* (τροφή που έχει προσφερθεί στον Κρίσνα), 23) το να συμμετέχει κανείς στην *αρατρικα*, την τελετουργία υποδοχής του Κυρίου, 24) το να βλέπει κανείς τη θεότητα, 25) προσφορά στον Κύριο εύγευστης τροφής, 26) διαλογισμός, 27) προσφορά φύλλων *τουλασι*, 28) προσφορά σεβασμού στους Βαϊσνάβα, δηλαδή στους προχωρημένους αφοσιωμένους υπηρέτες, 29) το να ζει κανείς στη Ματούρα ή τη Βριντάβανα, 30) κατανόηση της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, 31) το να προσπαθεί κανείς να αποκτήσει τον Κρίσνα στο μέγιστο των δυνατοτήτων του, 32) το να περιμένει κανείς το έλεος του Κρίσνα, 33) το να συμμετέχει κανείς σε τελετουργίες για τον Κρίσνα με αφοσιωμένους υπηρέτες, 34) το να εγιαταλειφθεί κανείς στον Κρίσνα από κάθε άποψη, 35) το να παρακολουθεί κανείς διάφορες τελετουργίες.

Σε αυτά τα τριάντα πέντε θέματα μπορούν να προστεθούν άλλα τέσσερα: 1) το να σημαδεύει κανείς το σώμα του με κρέμα σανδαλόξυλου για να δείξει ότι είναι Βαϊσνάβα, 2) το να ζωγραφίζει κανείς το σώμα του με τα Άγια Ονόματα του Κυρίου, 3) το να καλύπτει κανείς το σώμα του με τα υπολείμματα από το κάλυμμα της θεότητας, 4) το να δέχεται *τσαρاناμριτα*, το νερό που έπλυνε τον Κύριο. Αν προσθέσουμε αυτά τα τέσσερα πράγματα στα προηγούμενα τριάντα πέντε, έχουμε τριάντα εννέα θέματα για την υπηρεσία αφοσίωσης. Από αυτά, πέντε είναι πολύ σημαντικά: 1) η συναναστροφή με αφοσιωμένους υπηρέτες, 2) το ψάξιμο του Αγίου Ονόματος του Κυρίου, 3) η ακρόαση της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, 4) η ζωή σε ένα άγιο μέρος όπως η Ματούρα ή η Βριντάβανα και 5) η υπηρεσία της θεότητας με μεγάλη αφοσίωση. Αναφέρονται ιδιαίτερα από τον Ρούπα Γκοσουάμι στο βιβλίο του *Μπακτι Ρασαμριτα-σινντου*.

Τα τριάντα εννέα προηγούμενα θέματα μαζί με αυτά τα πέντε γίνονται σαράντα τέσσερα. Αν προσθέσουμε και τις είκοσι προκαταρκτικές ασχολίες, τότε το άθροισμα είναι εξήντα τέσσερα διαφορετικά θέματα για τη διενέργεια της υπηρεσίας αφοσίωσης. Μπορεί κανείς να υιοθετήσει αυτά τα εξήντα τέσσερα θέματα με το σώμα του, τον νου του και τις αισθήσεις του, έτσι ώστε σταδιακά η υπηρεσία του να εξαγνίζεται. Ορισμένα από αυτά τα θέματα είναι εντελώς διαφορετικά από τα υπόλοιπα, ορισμένα είναι ταυτόσημα, και ορισμένα μοιάζουν ανάμικτα.

Ο Σρίλα Ρούπα Γιοσουάμι έχει συστήσει ότι θα πρέπει να ζει κανείς στη συντροφιά εκείνων που έχουν την ίδια νοοτροπία. Συνεπώς, είναι απαραίτητο να σχηματίσει κανείς κάποιον σύνδεσμο Συνείδησης του Κρίσνα και να ζει μαζί με άλλους για την καλλιέργεια της γνώσης του Κρίσνα και την υπηρεσία αφοσίωσης. Ο σημαντικότερος λόγος για να ζει κανείς σε μία τέτοια συντροφιά είναι για να κατανοήσει τη *Σριμαντ Μπαγκαβαντ-γκιτα* και τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* με τη βοήθεια ο ένας του άλλου. Όταν αναπτυχθούν η πίστη και η αφοσίωση μετασχηματίζονται σε λατρεία της θεότητας, σε ψάλσιμο του Αγίου Ονόματος και σε διαμονή σε ένα μέρος όπως η Ματούρα και η Βριντάβανα.

Τα πέντε θέματα που αναφέρθηκαν μετά τα πρώτα τριάντα εννέα είναι πολύ σημαντικά και ουσιώδη. Αν μπορεί κάποιος να εφαρμόσει αυτά τα πέντε πράγματα, έστω και αν αυτό δεν γίνεται στην εντέλεια, μπορεί να υψωθεί στο υψηλότερο στάδιο τελειότητας. Μπορεί κανείς να είναι σε θέση να εφαρμόζει ένα από αυτά τα πράγματα ή πολλά από αυτά, ανάλογα με τη ικανότητά του, αλλά ο κύριος παράγοντας, δηλαδή η πλήρης προσήλωση στην υπηρεσία αφοσίωσης, του επιτρέπει να προοδεύει στον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Υπάρχουν πολλοί αφοσιωμένοι υπηρέτες στην ιστορία οι οποίοι έφτασαν στην τελειότητα της υπηρεσίας αφοσίωσης εκτελώντας μόνο ένα από αυτά τα πράγματα. Και υπάρχουν πολλοί άλλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες, όπως ο Μαχαράζα Αμπαρίσα, οι οποίοι εφάρμοσαν όλα αυτά τα πράγματα.

Μερικοί μεμονωμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες οι οποίοι έφτασαν στην τελειότητα της υπηρεσίας αφοσίωσης εκτελώντας μόνο ένα πράγμα είναι

οι εξής: ο Μαχαράζα Παρίκσιτ, που ελευθερώθηκε σε πλήρη τελειότητα απλώς ακούγοντας. Ο Σουκιαντέβα Γκοσουάμι, που ελευθερώθηκε και έγινε τέλειος στην υπηρεσία αφοσίωσης απλώς ψάλλοντας. Η Λάκσμι, υπηρετώντας απλώς τα Λωτοειδή Πόδια του Κυρίου. Ο Βασιλιάς Πρίτου έφτασε στην τελειότητα λατρεύοντας απλώς τον Κύριο. Ο Αικρούρα απλώς προσευχόμενος. Ο Χάνουμαν υπηρετώντας απλώς τον Κύριο Ράμα. Ο Αρτζούνα έφτασε στην τελειότητα επειδή απλώς έγινε φίλος του Κρίσνα, και ο Μαχαράζα Μπαλί επειδή απλώς Του πρόσφερε ό,τι είχε στην κατοχή του.

Όσον αφορά στον Μαχαράζα Αμπαρίσα, ουσιαστικά εφάρμοσε όλα τα θέματα της υπηρεσίας αφοσίωσης. Πρώτα απ' όλα, απασχολούσε τον νου του στα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα. Απασχολούσε τα λόγια του, τη δύναμη της ομιλίας του, περιγράφοντας τις υπερβατικές ιδιότητες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Απασχολούσε τα χέρια του πλένοντας τον ναό της θεότητας, τα αψιτιά του ακούγοντας τα λόγια του Κρίσνα και τα μάτια του κοιτάζοντας τη θεότητα του Κρίσνα. Απασχολούσε την αφή του προσφέροντας υπηρεσία στους αφοσιωμένους υπηρέτες και την όσφρησή του για να μυρίζει το ευωδιαστό άρωμα των λουλουδιών που προσφέρονταν στον Κρίσνα. Απασχολούσε τη γλώσσα του για να γεύεται τα φύλλα της τουλάσι που προσφέρονταν στα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα, τα πόδια του για να πηγαίνει στον ναό του Κρίσνα και το κεφάλι του για να προσκυνά τη θεότητα του Κρίσνα. Επειδή όλες οι επιθυμίες και οι φιλοδοξίες του ήταν στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, θεωρείται ηγετική μορφή στο ζήτημα της άσκησης όλων των ειδών υπηρεσίας αφοσίωσης με διάφορους τρόπους.

Οποιοσδήποτε απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου σε πλήρη Συνείδηση του Κρίσνα απαλλάσσεται από όλα τα χρέη του στους σοφούς, τους ημίθεους και τους προγόνους του, στους οποίους είμαστε γενικώς υποχρεωμένοι. Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (11.5.41): «Όποιος απασχολείται πλήρως στην υπηρεσία του Κυρίου, χωρίς να εκτελεί κανένα άλλο καθήκον, ω Βασιλιά, δεν είναι πλέον υποχρεωμένος στους ημίθεους, σε άλλα ζωντανά όντα, στους συγγενείς

του, σε κανέναν άνθρωπο, ούτε στους προγόνους του.» Το νόημα είναι ότι κάθε άνθρωπος, αμέσως μετά τη γέννησή του, είναι υποχρεωμένος σε όλα τα προαναφερθέντα πρόσωπα και πρέπει να εκτελέσει πολλών ειδών τελετουργίες εξαιτίας αυτών των χρεών. Αλλά για κάποιον που έχει εγκαταλειφθεί πλήρως στον Κρίσνα, δεν υπάρχει υποχρέωση. Παρά το ότι δεν εκτελεί αυτές τις υποχρεώσεις του, είναι απαλλαγμένος από κάθε χρέος σε αυτά τα πρόσωπα.

Θα πρέπει, ωστόσο, να σημειώσουμε προσεκτικά ότι όταν κάποιος παραιτείται από όλα τα άλλα καθήκοντα και υιοθετεί απλώς την υπερβατική υπηρεσία του Κρίσνα, δεν ρέπει προς την αμαρτία και δεν επιθυμεί να τελέσει αμαρτωλές πράξεις, ούτε υπόκειται σε αυτές. Αν, εντούτοις, τελέσει κάποια αμαρτωλή πράξη, όχι σκόπιμα αλλά τυχαία, τότε ο Κρίσνα του δίνει κάθε προστασία. Δεν χρειάζεται να εξαγνισθεί με κάποια άλλη μέθοδο. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.5.42): «Ο αφοσιωμένος υπηρέτης που απασχολείται πλήρως στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου προστατεύεται από το Υπέρτατο Πρόσωπο. Αλλά στην περίπτωση που αυτός ο αφοσιωμένος υπηρέτης διαπράξει ακούσια κάποια αμαρτωλή πράξη ή υποχρεωθεί να αμαρτήσσει κάτω από συγκεκριμένες συνθήκες, ο Θεός, ευρισκόμενος μέσα στην καρδιά του, του δίνει κάθε προστασία.»

Η μέθοδος της βάσει εικασιών γνώσης και της απάρνησης δεν είναι ουσιαστικά τα κύρια στοιχεία για την απόκτηση ανωτέρου επιπέδου υπηρεσίας αφοσίωσης. Δεν χρειάζεται να υιοθετήσει κανείς τις αρχές της μη βίας και του ελέγχου των αισθήσεων, παρόλο που υπάρχουν κανόνες και ρυθμίσεις για την απόκτηση αυτών των ιδιοτήτων σε άλλες μεθόδους. Χωρίς να ασχολείται με την εφαρμογή τέτοιων μεθόδων, ο αφοσιωμένος υπηρέτης αναπτύσσει αυτές τις υψηλές ιδιότητες εκτελώντας απλώς υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.20.31) ο Κύριος λέει ότι για όσους απασχολούνται πραγματικά στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου δεν υπάρχει ανάγκη να καλλιεργήσουν την βάσει εικασιών γνώση ή την απάρνηση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ

Υπηρεσία αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση

Από καθαρή παρανόηση, ορισμένοι υπερβατιστές νομίζουν πως η γνώση και η απάρνηση είναι απαραίτητα στοιχεία για να υψωθεί κανείς στο επίπεδο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Δεν είναι έτσι. Η καλλιέργεια της γνώσης και η απάρνηση της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση μπορεί να είναι απαραίτητα στην αρχή, προκειμένου να κατανοήσει κανείς την πνευματική του ύπαρξη σε σχέση με την υλική αντίληψη της ζωής, αλλά δεν είναι συστατικά της υπηρεσίας αφοσίωσης. Στον υλικό κόσμο, η θεωρητική γνώση, οι ασκητικότητες, οι πράξεις εξιλέωσης, η απάρνηση, κλπ., καταλήγουν είτε στη συγχώνευση με τη λάμψη του Υπερτάτου είτε σε υλικές αισθησιακές απολαύσεις. Συνεπώς, δεν μπορούν να είναι συστατικά μέρη της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αντιθέτως, δεν έχουν ουσιαστική αξία για την εκτέλεση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Όταν απαλλαγεί κανείς από τη θεωρητική γνώση και τις άλλες δραστηριότητες που αναφέραμε πιο πάνω, όπως η απάρνηση, κλπ., τότε μπορεί να βρεθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα είναι από τη φύση του μη βίαιος και αυτοκυριαρχημένος, και στον νου και στις αισθήσεις. Επομένως, δεν χρειάζεται να κάνει ξεχωριστή

προσπάθεια για να αποκτήσει τις ικανότητες που έρχονται με την καλλιέργεια της γνώσης και την απάρνηση της δράσης που αποσκοπεί στην απόλαυση.

Όταν ο Σρι Ούνταβα ρώτησε τον Κρίσνα σχετικά με τους κανόνες, τις ρυθμίσεις και τους περιορισμούς, όπως αναφέρονται στη βεδική γραμματεία, είπε, «Πώς συμβαίνει οι βεδικοί ύμνοι να προτρέπουν κάποιον στην βάσει ρυθμίσεων υλική απόλαυση, ενώ ταυτόχρονα, οι οδηγίες των Βεδών τον απελευθερώνουν από κάθε πλάνη και τον ενθαρρύνουν να επιδιώξει την απελευθέρωση;» Οι κανόνες υποτίθεται ότι ορίζονται από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά φαινομενικά υπάρχουν αντιφάσεις, και γι' αυτό ο Ούνταβα ρώτησε για το πώς μπορεί να απαλλαγεί κανείς από τις απορίες που γεννούν αυτές οι αντιφατικές δηλώσεις των Βεδών.

Απαντώντας σε αυτή την ερώτηση, ο Κύριος Κρίσνα τον πληροφόρησε σχετικά με την υπεροχή της υπηρεσίας αφοσίωσης. «Για όσους απασχολούνται ήδη στην υπηρεσία αφοσίωσης, η προσπάθεια για την καλλιέργεια της γνώσης και η απάρνηση δεν είναι ούτε πρακτικές ούτε απαραίτητες.»

Η ουσία είναι πως η υπηρεσία αφοσίωσης είναι από μόνη της ανεξάρτητη από όλες τις άλλες μεθόδους. Η καλλιέργεια της γνώσης, η απάρνηση και ο διαλογισμός ίσως βοηθούν λίγο στην αρχή, αλλά δεν μπορούν να θεωρηθούν παρελκόμενα της υπηρεσίας αφοσίωσης. Με άλλα λόγια, η υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί να πραγματοποιηθεί ανεξάρτητα από την καλλιέργεια της γνώσης και την απάρνηση. Σχετικά με αυτό, υπάρχει μία στροφή από τη *Σκαντα Πουρανα*, στην οποία ο σοφός Πάρβατα είπε σε έναν κυνηγό μιας πρωτόγονης φυλής: «Ω κυνηγέ, τα προσόντα που έχεις αποκτήσει δεν προκαλούν εντύπωση, επειδή όποιος απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Υπερτάτου Κυρίου δεν μπορεί να είναι πηγή προβλημάτων για κανέναν, κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.»

Έπειτα ο Κύριος είπε στον Σανάτανα Γιοσουάμι: «Μέχρι τώρα σου έχω εξηγήσει την υπηρεσία αφοσίωσης βάσει ρυθμιστικών αρχών. Τώρα

θα σου εξηγήσω την υπηρεσία αφοσίωσης βάσει υπερβατικής προσήλωσης.»

Οι κάτοικοι της Βριντάβανα, της Βρατζαμπούμι, είναι πρακτικά ζώντα παραδείγματα υπηρεσίας αφοσίωσης. Η δική τους υπηρεσία αφοσίωσης είναι ιδανική, είναι υπηρεσία αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση. Η αφοσίωση αυτή δεν μπορεί να βρεθεί πουθενά αλλού εκτός από τη Βρατζαμπούμι, τη Βριντάβανα. Αν αναπτύξει κανείς υπηρεσία αφοσίωσης και ολοκληρωτική προσήλωση ακολουθώντας τα βήματα των κατοίκων της Βρατζαμπούμι, αυτό ονομάζεται *ραγκα-μαργκα-μπακτι*, υπηρεσία αφοσίωσης σε αναζήτηση προσήλωσης στον Κύριο. Σχετικά με αυτό υπάρχει μία δήλωση στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*: «Υπηρεσία αφοσίωσης με εκστατική προσήλωση σε αυτή την υπηρεσία, η οποία γίνεται φυσικός παράγοντας για τον αφοσιωμένο υπηρέτη, ονομάζεται *ραγκα*, υπερβατική προσήλωση.» Η υπηρεσία αφοσίωσης που εκτελείται με βάση αυτό το πρότυπο της *ραγκα* ονομάζεται *ραγκατμικα*. Βαθιά προσήλωση και πλήρης απορρόφηση στο αντικείμενο της αγάπης ονομάζεται *ραγκατμικα*, αφοσίωση, και παραδείγματα αποτελούν οι δραστηριότητες των κατοίκων της Βρατζαμπούμι. Όποιος θέλγεται από τον Κρίσνα ακούγοντας γι' αυτή την προσήλωση είναι ασφαλώς πολύ τυχερός. Όταν επηρεαστεί βαθιά από αυτού του είδους την υπηρεσία αφοσίωσης όπως η υπηρεσία αφοσίωσης των κατοίκων της Βρατζαμπούμι και προσπαθήσει να ακολουθήσει τα βήματά τους, δεν νοιάζεται για τους περιορισμούς ή τις ρυθμίσεις των εξ αποκαλύψεως Γραφών. Αυτό είναι το χαρακτηριστικό του *ραγκα-μπακτι*.

Η υπηρεσία αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση είναι φυσική κλίση της ψυχής και όποιος προσελκύεται από αυτή τη φυσική κλίση δεν δέχεται κανένα επιχείρημα εναντίον της πεποίθησής του, ακόμα και αν αυτά τα επιχειρήματα παρουσιάζονται σύμφωνα με τις εντολές των Γραφών. Αυτή η φυσική κλίση βασίζεται επίσης στις εντολές των Γραφών, οπότε κάποιος που έχει προσκόλληση σε αυτό το συγκεκριμένο είδος υπηρεσίας αφοσίωσης στον Υπέρτατο Κύριο δεν χρειάζεται να αλλάξει απλώς επειδή υπάρχουν κάποια άλλα επιχειρήματα στις Γραφές. Σχετικά με αυτό, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η κατηγορία των δήθεν

αφοσιωμένων υπηρετών που είναι γνωστοί ως *πρακριτα-σαχατζία* ακολουθούν τις δικές τους επινοημένες ιδέες, παρουσιάζονται ως Κρίσνα και Ράντα και επιδίδονται σε ακολασίες. Αυτού του είδους η υπηρεσία αφοσίωσης και η προσήλωση είναι ψεύτικες. Οδηγούν στον δρόμο της κόλασης. Δεν αποτελούν το πρότυπο της *ραγκατμικα*, της αφοσίωσης. Αυτή η κοινότητα των *πρακριτα-σαχατζία* είναι στην πραγματικότητα άνθρωποι εξαπατημένοι και κακότυχοι.

Η υπηρεσία αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση μπορεί να εκτελεστεί με δύο τρόπους: εξωτερικά και εσωτερικά. Εξωτερικά, ο αφοσιωμένος υπηρέτης ακολουθεί αυστηρά τις ρυθμιστικές αρχές, αρχίζοντας με το ψάλισμο και το άκουσμα και τους υπόλοιπους κανόνες, ενώ εσωτερικά σκέφτεται πάντοτε το είδος της προσήλωσης που τον θέλγει στην υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου. Σκέφτεται πάντοτε την ιδιαίτερη υπηρεσία αφοσίωσης που προσφέρει και την προσήλωσή του. Αυτή η προσήλωση ενός αληθινού αφοσιωμένου υπηρέτη δεν παραβιάζει τις ρυθμιστικές αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης, αλλά τις εφαρμόζει πιστά. Και όμως, μέσα στον νου του σκέφτεται πάντοτε τη συγκεκριμένη προσήλωσή του.

Όλοι οι κάτοικοι της Βρατζαμπούμι, της Βρινντάβανα, είναι πολύ αγαπητοί στον Κρίσνα. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης σε προσήλωση επιλέγει έναν από τους κατοίκους της Βρινντάβανα και ακολουθεί τα βήματά του προκειμένου να είναι επιτυχημένος στη δική του υπηρεσία αφοσίωσης. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης σε ολοκληρωτική προσήλωση ακολουθεί πάντοτε μία τέτοια προσωπικότητα της Βρατζαμπούμι μέσα του. Το έργο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* συμβουλεύει τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη που προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης με προσήλωση να θυμάται πάντοτε τα έργα ενός συγκεκριμένου κατοίκου της Βράτζα, έστω και αν δεν μπορεί να ζει άμεσα στη Βρατζαμπούμι, στην Βρινντάβανα. Με αυτόν τον τρόπο μπορεί να σκέφτεται πάντα τη Βρινντάβανα.

Αυτού του είδους οι έμπιστοι αφοσιωμένοι υπηρέτες σε κατάσταση προσήλωσης διαιρούνται σε διάφορες κατηγορίες. Ορισμένοι από αυτούς είναι υπηρέτες, ορισμένοι είναι φίλοι, ορισμένοι είναι γονείς και ορισμένοι

είναι εραστές. Στην υπηρεσία αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση πρέπει να ακολουθεί κανείς ένα συγκεκριμένο είδος αφοσιωμένου υπηρετή της Βρατζαμπούμι.

Στη *Σιμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.25.28) αναφέρεται: «Η λέξη *ματ-παρα* χρησιμοποιείται μόνο για πρόσωπα που είναι ικανοποιημένα με την ιδέα να προσηλωθούν σ' Εμένα μόνο. Πιστεύουν πως είμαι η ψυχή τους, ο φίλος τους, ο γιος τους, ο κύριός τους, ο ευχέτης τους, ο Θεός τους και ο υπέρτατος στόχος τους. Αγαπημένη Μου μητέρα, ο χρόνος δεν επιδρά πάνω σε τέτοιους αφοσιωμένους υπηρετές.» Στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, ο συγγραφέας προσφέρει με σεβασμό την υποταγή του σε αυτά τα πρόσωπα που σκέφτονται πάντοτε τον Κρίσνα όπως ακριβώς είναι, δηλαδή ως γιο, ως ευχέτη, αδελφό, πατέρα, φίλο, κλπ. Οποιοσδήποτε ακολουθεί τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση και σε σχέση με έναν συγκεκριμένο αφοσιωμένο υπηρετή της Βρατζαμπούμι επιτυγχάνει ασφαλώς με αυτό το πνεύμα την ύψιστη και τέλεια αγάπη για τον Θεό.

Η ανάπτυξη αυτών των σπόρων αγάπης για τον Θεό χαρακτηρίζεται από δύο πράγματα. Είναι γνωστά ως *ρατι*, προσήλωση, και *μπαβα*, η κατάσταση που προηγείται άμεσα της αγάπης για τον Θεό. Με αυτά τα δύο χαρακτηριστικά, αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρετές κατακτούν τον Υπέρτατο Κύριο Σρι Κρίσνα. Αυτά τα δύο χαρακτηριστικά υπάρχουν πριν από οποιαδήποτε σημάδια αγάπης για τον Θεό. Αυτό εξηγήθηκε στον Σανάτανα Γιοσουάμι από τον Κύριο Τσετάνια. Ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχει τέλος στην περιγραφή της υπηρεσίας αφοσίωσης με ολοκληρωτική προσήλωση και ότι επιχειρεί απλώς να παρουσιάσει ένα δείγμα αυτής της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Έπειτα Κύριος Τσετάνια είπε στον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι θα περιέγραφε τον έσχατο στόχο της υπηρεσίας αφοσίωσης, τον στόχο που προορίζεται για όποιον επιθυμεί να φτάσει στην τελειότητα. Όταν η προσήλωση κάποιου για τον Κρίσνα γίνεται πολύ βαθιά, αυτή η κατάσταση ονομάζεται αγάπη για τον Θεό. Αυτή η κατάσταση ύπαρξης ονομάζεται μόνιμη κατάσταση του αφοσιωμένου υπηρετή. Σχετικά με αυτό, ο

Καβιράζα Γιοσουάμι προσκυνά με σεβασμό τον Κύριο Τσετάνια για τη θεϊκή διδασκαλία Του της αγάπης για τον Θεό. Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* αναφέρεται: «Ω Εσύ, Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ποιος άλλος εκτός από Εσένα χάρισε ποτέ τέτοια υπηρεσία αφοσίωσης; Ω Εσύ, πλέον μεγαλόψυχη ενσάρκωση της Θεότητας, προσκυνώ με σεβασμό αυτή την ενσάρκωση, τη γνωστή ως Γιώρα Κρίσνα.»

Στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* η κατάσταση της αγάπης για τον Θεό παρομοιάζεται με το φως που εκπέμπει ο Ήλιος. Αυτό το φως κάνει την καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη όλο και πιο όμορφη. Η καρδιά ενός τέτοιου αφοσιωμένου υπηρέτη βρίσκεται σε υπερβατική θέση, πέρα από την ιδιότητα της αγαθότητας της υλικής Φύσης. Η μέθοδος με την οποία η καρδιά εξαγνίζεται όλο και περισσότερο από το φως του Ήλιου της αγάπης ονομάζεται *μπαβα*. Ο Ρούπα Γιοσουάμι μας δίνει την εξής περιγραφή της *μπαβα*: η *μπαβα* είναι το μόνιμο γνώρισμα, και το κρίσιμο σημείο προόδου της *μπαβα* ονομάζεται οριακή κατάσταση αγάπης για τον Θεό. Όταν η κατάσταση της *μπαβα* γίνεται όλο και βαθύτερη, οι μορφωμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες αποκαλούν αυτή την κατάσταση ύπαρξης αγάπη για τον Θεό. Στο έργο *Ναραντα-παντσαρατρα* υπάρχει μία στροφή στην οποία αναφέρεται: «Όταν κάποιος έχει σταθερή πίστη ότι ο Βίσνου είναι το μοναδικό Αντικείμενο αγάπης και λατρείας και ότι δεν υπάρχει κανένας άλλος, ούτε καν ημίθεος, άξιος να δεχθεί την υπηρεσία και την αφοσίωσή του, είναι αποδεκτό πως στην αγάπη του για τον Θεό αισθάνεται οικειότητα, πράγμα που επιδοκιμάζουν προσωπικότητες όπως ο Μπίσμα, ο Πραλάντα, ο Ούνταβα και ο Νάραντα.»

Αν κάποιος, εξαιτίας κάποιων ενάρξεων πράξεων οι οποίες έχουν προκαλέσει την υπηρεσία αφοσίωσης, επηρεάζεται από αυτή τη διάθεση υπηρεσίας και καταφύγει στην καλή συναναστροφή αγνών αφοσιωμένων υπηρέτων, τότε αναπτύσσει προσήλωση για το ψάλισμο και το άκουσμα. Σε αυτή τη διανοητική κατάσταση η πρόοδός του στο ψάλισμο και το άκουσμα τον κάνει να προοδεύει ακόμα περισσότερο όσον αφορά στη βάσει ρυθμίσεων υπηρεσία αφοσίωσης στον Υπέρτατο Κύριο. Και καθώς σημειώνει πρόοδο στη βάσει ρυθμίσεων υπηρεσία αφοσίωσης του Υπερτάτου Κυρίου, στην ίδια αναλογία, οι αμφιβολίες του για την

υπηρεσία αφοσίωσης και η έλξη του για τον υλικό κόσμο ελαττώνονται. Αρχίζοντας με την πίστη και προοδεύοντας στη μέθοδο του ακούσματος και του ψαλσίματος, ο αφοσιωμένος υπηρέτης σταθεροποιείται όλο και περισσότερο σε αυτή την πίστη. Αυτή η πίστη σταδιακά εξελίσσεται σε αρέσκεια, και αυτή αρέσκεια σταδιακά μετατρέπεται σε ολοκληρωτική προσήλωση. Όταν η προσήλωση γίνει αγνότερη, τότε εμφανίζεται με δύο χαρακτηριστικά, τα οποία ονομάζονται *μπαβα* και *ρατι*. Όταν η αρχή του *ρατι* γίνει βαθύτερη, ονομάζεται αγάπη για τον Θεό. Η αγάπη για τον Θεό είναι ο έσχατος στόχος της ανθρώπινης ζωής.

Η μέθοδος αυτή συνοψίζεται στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* από τον Ρούπα Γκοσουάμι: «Το πρώτο πράγμα που χρειάζεται είναι πίστη. Λόγω της πίστης συναναστρέφεται κανείς με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες και χάρη σε αυτή τη συναναστροφή, αναπτύσσει υπηρεσία αφοσίωσης. Και όταν αναπτύξει υπηρεσία αφοσίωσης, οι αμφιβολίες του ελαττώνονται. Τότε αποκτά σταθερή πεποίθηση και λόγω αυτής της πεποίθησης αρχίζει να γεύεται την υπηρεσία αφοσίωσης και σημειώνει πρόοδο έως το στάδιο της προσήλωσης, οπότε και ακολουθεί τις ρυθμιστικές αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης. Και μετά από αυτό το στάδιο, όταν σημειώσει ακόμη μεγαλύτερη πρόοδο, φτάνει στο στάδιο της *μπαβα*, το οποίο είναι μόνιμο. Αυτή η αγάπη για τον Θεό μπορεί να φτάσει πολύ βαθύτερα και τότε πρόκειται για το ανώτατο στάδιο αγάπης για τον Θεό.»

Στα Σανσκριτικά, αυτή η αγάπη για τον Θεό ονομάζεται *πρεμα*. Η λέξη *πρεμα* μπορεί να εξηγηθεί ως αγάπη για τον Θεό χωρίς προσδοκία ανταπόδοσης ή ανταμοιβής. Στην πραγματικότητα, οι λέξεις *πρεμα* και «αγάπη» δεν είναι συνώνυμα, αλλά μπορεί κανείς να πει ότι η *πρεμα* είναι το ανώτατο στάδιο της αγάπης. Όποιος έχει φτάσει σε αυτό το στάδιο της *πρεμα* είναι το τελειότερο ανθρώπινο ον. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.25.25) επιβεβαιώνει αυτή τη δήλωση: Μόνο με τη συναναστροφή αγνών αφοσιωμένων υπηρετών μπορεί κανείς να αρχίσει να γεύεται τη Συνείδηση του Κρίσνα και όταν προσπαθεί να εφαρμόσει αυτή την εξελιγμένη Συνείδηση του Κρίσνα στη ζωή του, μπορεί να επιτύχει τα πάντα, έως τα στάδια της *μπαβα* και της *πρεμα*.

Ύστερα ο Κύριος Τσετάνια περιέγραψε τα γνωρίσματα κάποιου που έχει εξελιχθεί από το στάδιο της πίστης στο στάδιο της *μπαβα*. Τον χαρακτηρίζουν τα εξής: δεν ταράζεται ποτέ, ακόμη και αν υπάρχουν αιτίες ταραχής. Το επόμενο γνώρισμα είναι ότι δεν σπαταλάει τον χρόνο του ούτε για μία στιγμή. Ανυπομονεί πάντοτε να κάνει κάτι για τη Συνειδηση του Κρίσνα. Ακόμη και αν δεν έχει κάποια δέσμευση, θα βρει κάποια δουλειά να κάνει για την ικανοποίηση του Κρίσνα. Το επόμενο χαρακτηριστικό είναι ότι δεν του αρέσει τίποτε που δεν σχετίζεται με τον Κρίσνα. Δεν θέλει ποτέ σεβασμό για τον ίδιο. Παρόλο που βρίσκεται στην καλύτερη θέση, δεν τον ενδιαφέρει να του δείχνουν οι άλλοι σεβασμό. Έχει αυτοπεποίθηση και δεν έχει ποτέ την εντύπωση ότι δεν σημειώνει πρόοδο ή ότι δεν επιτυγχάνει τον υπέρτατο στόχο της ζωής, να επιστρέψει, δηλαδή, στο σπίτι μας, στον Θεό. Εφόσον έχει πεισθεί ότι σημειώνει πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση, έχει πάντα αυτοπεποίθηση και είναι απασχολημένος να επιτύχει αυτόν τον ανώτατο στόχο της ζωής. Είναι πολύ προσηλωμένος στην ικανοποίηση του Κυρίου, και ψέλνει και ακούει σχετικά με τον Κύριο. Όλες τις ώρες περιγράφει τις υπερβατικές ιδιότητες του Κυρίου και θέλει να ζήσει σε μέρη όπως η Ματούρα, η Βριντάβανα ή η Ντβάρακα. Αυτά τα χαρακτηριστικά είναι ορατά σε κάποιον που έχει αναπτυχθεί έως το στάδιο της *μπαβα*.

Ο Βασιλιάς Παρίκσιτ είναι ένα καλό παράδειγμα του σταδίου της *μπαβα*. Όταν καθόταν στην όχθη του Γάγγη περιμένοντας να συναντήσει τον θάνατό του εξαιτίας της κατάρτας ενός μικρού μπράμανα, είπε τα εξής: Όλοι οι μπράμανα που βρίσκονται εδώ, καθώς και ο Γάγγης, ας γνωρίζουν ότι είμαι μία ψυχή εντελώς παραδομένη στον Κρίσνα. Δεν με νοιάζει να με δαγκώσει ακόμα και αυτή τη στιγμή το φίδι που έχει στείλει ο μικρός μπράμανα. Ας με δαγκώσει το φίδι όπως επιθυμεί, αλλά θα είμαι ευχαριστημένος αν όλοι εσείς οι παρευρισκόμενοι συνεχίσετε να ψέλνετε το μήνυμα του Κρίσνα.» Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης ανυπομονεί πάντοτε να βλέπει ότι ο χρόνος του δεν πάει χαμένος σε κάτι το οποίο δεν έχει σχέση με τον Κρίσνα. Γι' αυτό, δεν του αρέσουν οι καρποί των πράξεων που αποσκοπούν στην απόλαυση, του γιογιικού διαλογισμού ή της καλλιέργειας της γνώσης. Είναι προσηλωμένος μόνο

σε συζητήσεις που έχουν θετική σχέση με τον Κρίσνα. Αυτοί οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου προσεύχονται πάντοτε στον Υπέρτατο Κύριο με δάκρυα στα μάτια· ο νους τους ασχολείται πάντοτε με τη θύμηση και την περισυλλογή των έργων του Κυρίου και το σώμα τους Τον προσκυνά. Με αυτόν τον τρόπο είναι ικανοποιημένοι. Όποιος αφοσιωμένος υπηρέτης προσφέρει αυτού του είδους την υπηρεσία αφοσίωσης, αφιερώνει τη ζωή του και το σώμα του σε αυτόν τον σκοπό.

Ο Βασιλιάς Μπάρατα, που από αυτόν πήρε η Ινδία το όνομα *Μπαρατα-βάρσα*, ήταν επίσης αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου. Άφησε την οικογενειακή ζωή και το βασίλειό του σε νεαρή ηλικία. Άφησε την αφοσιωμένη, πανέμορφη γυναίκα του, τον γιο του, τους φίλους του και το βασίλειό του σαν να ήταν ακαθαρσίες. Αυτά είναι τα σημάδια κάποιου που έχει αναπτύξει *μπαβα* στην υπηρεσία αφοσίωσης. Σκέφτεται πάντοτε ότι είναι άθλιος, και η μόνη του ικανοποίηση είναι πως κάποια μέρα ο Κρίσνα θα του δείξει την καλοσύνη και την εύνοιά Του και θα τον απασχολήσει στην υπηρεσία Του. Στην *Παντμα Πουρανα* βρισκουμε άλλη μία περίπτωση αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη, όπου ο βασιλιάς, μολονότι ήταν το καλύτερο ανθρώπινο ον επαιτούσε από πόρτα σε πόρτα και προσευχόταν στην κατώτερη κοινωνική τάξη ανθρώπων, τους *τσανταλα*.

Αργότερα, ο Σρι Σανάτανα Γκοσουάμι συνέθεσε την ακόλουθη στροφή: «Είμαι φτωχός σε αγάπη για τον Θεό και δεν έχω το προσόν να ακούω για την υπηρεσία αφοσίωσης. Δεν καταλαβαίνω καν την επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης, δεν έχω καλλιεργήσει τη γνώση, δεν έχω πίσω μου ενάρετες πράξεις, ούτε έχω γεννηθεί σε καλή οικογένεια. Αλλά, ω πολυαγαπημένε των κοριτσιών της Βράτζα, διατηρώ παρ' όλα αυτά την ελπίδα ότι θα Σε αποκτήσω, και η ελπίδα αυτή με αναστατώνει.» Επομένως, ο αφοσιωμένος υπηρέτης, συγκινημένος βαθιά από μία τόσο ισχυρή επιθυμία, ψάλλει πάντοτε *Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε*.

Μερικοί πολύ όμορφοι στίχοι σχετικά με αυτό υπάρχουν στην *Κρίσνα-καρναμριτα* του Μπιλβαμάνγκαλα Τάκουρα: «Ω δεξιοτέχνη του αυλού, ω Κρίσνα, η ομορφιά των έργων της παιδικής Σου ηλικίας σε αυτόν τον

κόσμο είναι εκπληκτική. Γνωρίζεις την ταραχή του νου μου και εγώ γνωρίζω τι είσαι. Κανείς δεν γνωρίζει πόσο εμπιστευτική είναι η σχέση μας. Τώρα τα μάτια μου ανυπομονούν να δουν το Πρόσωπό Σου, αλλά δεν μπορώ να Σε δω. Πες μου, Σε παρακαλώ, τι πρέπει να κάνω.» Ένα παρόμοιο εδάφιο υπάρχει στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* του Ρούπα Γιοσουάμι, το οποίο αναφέρει: «Ω Γιοβίνντα! Αυτό το νεαρό κορίτσι τραγουδά με δάκρυα στα μάτια, ψάλλοντας με γλυιά φωνή τις δόξες Σου.» Αυτού του είδους οι αφοσιωμένοι υπηρέτες ανυπομονούν πάντοτε να περιγράψουν τις δόξες του Κρίσνα και να ζήσουν σε έναν τόπο όπου ο Κρίσνα παρουσίασε τις Διασκεδάσεις Του.

Μία παρόμοια στροφή εμφανίζεται ξανά στην *Κρίσνα-καρναμριτα*: «Το σώμα του Κρίσνα είναι τόσο ωραίο, το Πρόσωπό Του τόσο όμορφο – τα πάντα επάνω Του είναι γλυιά και ευδιαστά.» Και ένα ακόμη εδάφιο από το *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*: «Ω Εσύ με τα μάτια σαν λωτούς! Πότε θα μπορώ να ψέλλω συνεχώς το Άφ Όνομά Σου, και πότε θα μπορώ, αναστατωμένος από το ψάλσιμο να χορεύω στην όχθη του Γιαμούνα;»

Όλες οι παραπάνω περιγραφές που παρουσίασε ο Κύριος Τσετάνια στον Σανάτανα Γιοσουάμι είναι σημάδια του σταδίου της *μπαβα* της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ύστερα προχώρησε στην περιγραφή των γνωρισμάτων της πραγματικής αγάπης για τον Κρίσνα. Είπε ότι κανείς δεν μπορεί να καταλάβει κάποιον που έχει αναπτύξει αγάπη για τον Κρίσνα - ούτε τα λόγια του ούτε τα έργα του ούτε τα γνωρίσματα που παρουσιάζει. Ακόμα και αν είναι κανείς πολύ μορφωμένος, του είναι πολύ δύσκολο να καταλάβει έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη με αγάπη για τον Θεό. Αυτό βεβαιώνεται στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*.

Όποιος προσφέρει στον Κύριο υπηρεσία αφοσίωσης χαλαρώνει στην καρδιά του όταν τραγουδά και δοξάζει τον Υπέρτατο Κύριο. Επειδή ο Κύριος του είναι πολύ αγαπητός, όταν δοξάζει το Όνομα, τη φήμη, κλπ. του Κυρίου, γίνεται σχεδόν σαν παράφρονas, και σε αυτή την κατάσταση μερικές φορές γελάει, μερικές φορές κλαίει, μερικές φορές χορεύει, και χωρίς να υπολογίζει τις περιστάσεις, συνεχίζει να κάνει αυτά τα πράγματα. Με τη σταδιακή ανάπτυξη της αγάπης του για τον Θεό,

αυξάνεται η στοργή του, η συγκίνησή του και η έκστασή του. Αυτή η ολοκληρωτική προσήλωση, η *μαχαμπαβα*, είναι το ανώτατο στάδιο αγάπης και αφοσίωσης. Μπορεί να παρομοιασθεί με τη μελάσσα ή τη ζάχαρη, που είναι διαφορετικά στάδια του ίδιου πράγματος. Σε διαφορετικά στάδια, ο ίδιος χυμός γίνεται όλο και πιο γλυκός. Παρόμοια, στην αγάπη για τον Θεό, με μία σταδιακή διαδικασία ανάπτυξης, η υπερβατική ευχαρίστηση αυξάνεται για τον αληθινό αφοσιωμένο υπηρέτη έως το ύψιστο επίπεδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η έκσταση του Κυρίου και των αφοσιωμένων υπηρετών Του

Οι ενδείξεις άκρως ανεπτυγμένης υπηρεσίας αφοσίωσης που παρουσιάζουν οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες αντιγράφονται μερικές φορές από πρόσωπα τα οποία δεν είναι πραγματικά αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα. Αυτό περιγράφεται στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*. Τέτοιου είδους ενδείξεις που δεν συνοδεύονται από υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα κρύβουν σκοπιμότητες και δεν είναι αυθεντικές. Μερικές φορές, όσοι δεν είναι εξοικειωμένοι με την επιστήμη της υπηρεσίας αφοσίωσης γοητεύονται από την επίδειξη τέτοιων ενδείξεων, αλλά όσοι γνωρίζουν αυτή την επιστήμη δεν δέχονται αυτές τις ενδείξεις ως γνήσιες. Είναι είτε απλώς απομιμήσεις είτε η αρχή της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτό δέχονται οι μορφωμένοι αφοσιωμένοι υπηρέτες.

Σύμφωνα με τις διάφορες κατηγορίες και διαβαθμίσεις των αφοσιωμένων υπηρετών, οι μόνιμες καταστάσεις της διάθεσης αφοσίωσης διαιρούνται σε πέντε κατηγορίες: 1) γαλήνη, 2) υπηρεσία στον Κρίσνα, 3) φιλία με τον Κρίσνα, 4) γονική στοργή για τον Κρίσνα και 5) συζυγική αγάπη για τον Κρίσνα. Σε κάθε μία από αυτές τις κατηγορίες της αγάπης

για τον Θεό υπάρχει διαφορετική γεύση και απόλαυση, και ο αφοσιωμένος υπηρέτης που βρίσκεται σε έναν συγκεκριμένο τύπο υπηρεσίας αφοσίωσης είναι ευτυχισμένος σε αυτή τη θέση. Τα χαρακτηριστικά σημάδια ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη είναι το γέλιο και το κλάμα. Όταν τα αισθήματα είναι ευνοϊκά, γελούν. Όταν δεν είναι ευνοϊκά, κλαίνει.

Πάνω όμως από αυτά τα αισθήματα είναι η μόνιμη κατάσταση αγάπης η οποία ονομάζεται *σται-μπαβα*. Με άλλα λόγια, η προσήλωση στον Κρίσνα ονομάζεται μόνιμη κατάσταση. Μερικές φορές, αυτή η μόνιμη διάθεση αγάπης είναι αναμεμειγμένη με διαφόρων ειδών γεύσεις, που ονομάζονται *βιμπαβα*, *ανουμπαβα* και *βιαμπιτσαρι*. Η *βιμπαβα* είναι μία συγκεκριμένη έκσταση, μία συγκεκριμένη γεύση προσήλωσης στον Κρίσνα, και διαιρείται σε δύο περαιτέρω κατηγορίες, την *αλαμμπανα* και την *ουντιπανα*. Στην *Αγκνι Πουρανα* και σε άλλες αυθεντικές Γραφές λέγεται πως η *βιμπαβα* είναι η αιτία που αυξάνει η αγάπη για τον Κρίσνα. Όταν στόχος είναι ο Κρίσνα, η *βιμπαβα* αυξάνεται σε *αλαμμπανα*, σε στήριγμα και καταφύγιο της αγάπης. Η *ουντιπανα*, η διέγερση ή αφύπνιση, προκαλείται από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα, από τα έργα Του, το πανέμορφο χαμογελαστό πρόσωπό Του, από το άρωμα του σώματος Του, από τον ήχο της φλογέρας Του, τον ήχο του κοχυλιού Του, από τα σημάδια των πελμάτων Του, τον τόπο της κατοικίας Του, από τα παρελκόμενα της υπηρεσίας αφοσίωσης, όπως τα φύλλα της *τουλασι*, οι αφοσιωμένοι υπηρέτες, οι τελετουργίες και η *εκαντασι*. Όταν κάποιος εμφανίζει εσωτερικά αισθήματα στοργής, αυτό ονομάζεται *ανουμπαβα*. Όταν βρίσκεται κανείς σε αυτή τη διάθεση της *ανουμπαβα*, χορεύει, πέφτει κάτω, τραγουδά δυνατά, έχει σπασμούς, χασμουριέται και μερικές φορές ανασαίνει πολύ βαριά – και όλα αυτά χωρίς να νοιάζεται καθόλου για τις περιστάσεις.

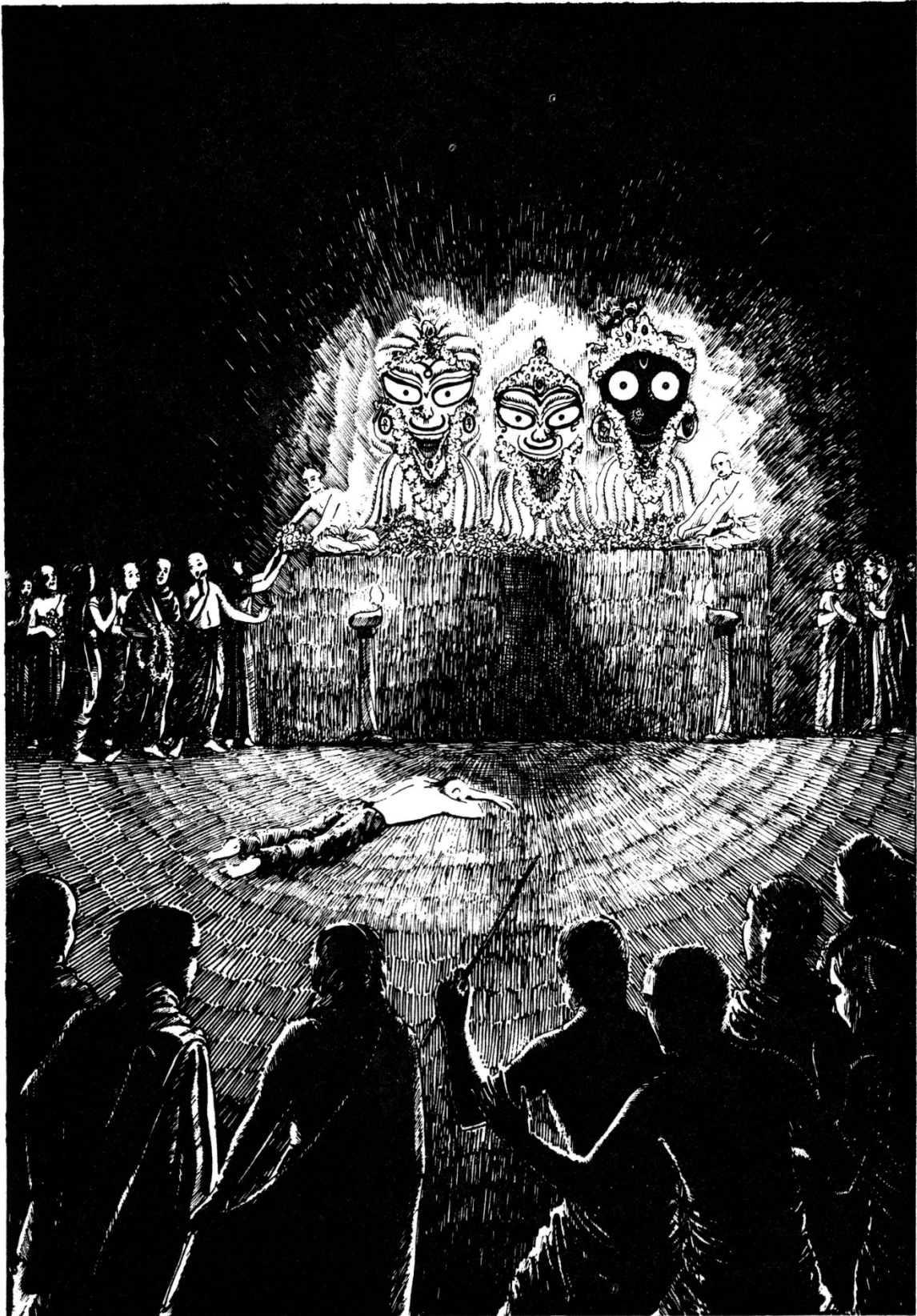
Τα εξωτερικά γνωρίσματα που παρουσιάζονται στο σώμα των αφοσιωμένων υπηρέτων ονομάζονται *ουντμπασβα*. Τα γνωρίσματα *βιαμπιτσαρι*, τα γνωρίσματα που ξεχωρίζουν, είναι τριάντα τρία τον αριθμό και αποτελούνται πρωτίστως από λέξεις και διάφορα σωματικά γνωρίσματα. Αυτά τα σωματικά γνωρίσματα, όπως ο χορός, η

ανατριχίλα, το γέλιο, κλπ., όταν αναμειχθούν με τα γνωρίσματα *βιαμπιτσαρι* ονομάζονται *σαντσαρι*. Και όταν η *μπαβα*, η *ανουμπαβα* και τα γνωρίσματα *βιαμπιτσαρι* αναμειχθούν όλα μαζί, κάνουν τον αφοσιωμένο υπηρέτη να βυθιστεί στον ωκεανό της αθανασίας. Αυτός ο ωκεανός ονομάζεται *μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, ο Ωκεανός του Αγνού Νέκταρος της Υψηρεσίας Αφοσίωσης. Και όποιος βυθίζεται σε αυτόν τον ωκεανό βρίσκεται μονίμως συνεπαρμένος από υπερβατική ευχαρίστηση πάνω στα κύματα και τους ήχους αυτού του ωκεανού.

Οι συγκεκριμένες γεύσεις που αισθάνονται οι αφοσιωμένοι υπηρέτες που βυθίζονται σε αυτόν τον ωκεανό *μπακτι-ρασαμριτα* είναι γνωστές ως ουδετερότητα, υπηρετική διάθεση, φιλία, γονική αγάπη και συζυγική αγάπη. Η συζυγική αγάπη ξεχωρίζει και τα σημάδια της είναι ο στολισμός του σώματος για την προσέλκυση του Κρίσνα. Η γεύση της υπηρεσίας μεγαλώνει έως τη στοργή, τον θυμό, την αδελφική διάθεση και την προσήλωση. Η γεύση της φιλίας μεγαλώνει έως τη στοργή, τον θυμό, τη φιλική διάθεση, την προσήλωση και την αφοσίωση. Στη σχέση της γονικής αγάπης η προσήλωση μεγαλώνει έως τη στοργή, τον θυμό, την αδελφική διάθεση και την αφοσίωση. Υπάρχουν ιδιαίτερες γεύσεις φιλίας με τον Υπέρτατο Κύριο, όπως παρουσιάστηκαν σε φίλους σαν τον Σουμπάλα. Εκεί η αφοσίωση μεγαλώνει έως την *μπαβα*.

Οι διάφορες γεύσεις διαιρούνται επίσης σε δύο είδη έκστασης, που ονομάζονται *γιογκα* και *βιγιογκα*, δηλαδή συνάντηση και αποχωρισμός. Στη σχέση της φιλίας και της γονικής αγάπης τα αισθήματα της συνάντησης και του αποχωρισμού διαφέρουν.

Οι καταστάσεις οι γνωστές ως *ρουντα* και *ανιρουντα* είναι δυνατές στη γεύση της συζυγικής αγάπης. Η συζυγική αγάπη όπως παρουσιάστηκε από τις Βασίλισσες της Ντβάρακα ονομάζεται *ρουντα* και η συζυγική αγάπη όπως παρουσιάστηκε στη Βριντάβανα από τα κορίτσια της Βράτζα ονομάζεται *ανιρουντα*. Οι ύψιστες τελειότητες της στοργής *ανιρουντα* στη συζυγική αγάπη μπορούν να διαιρεθούν σε δύο είδη. Όταν οι εραστές συναντιούνται ονομάζεται *μαντανα*, και όταν αποχωρίζονται ονομάζεται *μοχανα*. Στην έκσταση της *μαντανα*, της συνάντησης, υπάρχουν

Η λιποθυμία του Κυρίου Τσετάνια μέσα στον ναό του Κυρίου Τζάγκαννατ

φιλιά, και στην έκσταση *μοχανα*, στον αποχωρισμό, υπάρχουν δύο ειδών ενδείξεις, *συντγκουρνα* και *τσιτρατζάλπα*. Στο επίπεδο *τσιτρατζάλπα* υπάρχουν συνολικά δέκα κατηγορίες ενδείξεων. Υπάρχει ένα τμήμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, γνωστό ως *μπραμαρα-γκιτα*, και εκεί αναφέρονται τα διάφορα είδη *τσιτρατζάλπα*. Η *συντγκουρνα* είναι σημάδι αποχωρισμού και υπάρχει επίσης το σημάδι που ονομάζεται υπερβατική παραφροσύνη. Σε αυτή την υπερβατική παραφροσύνη νομίζει κανείς ότι έχει γίνει ο ίδιος το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Σε αυτού του είδους την έκσταση μιμείται τα σημάδια του Κρίσνα με διάφορους τρόπους.

Στη συζυγική αγάπη υπάρχουν δύο ειδών γεύσεις. Ονομάζονται *σαμμπογκα* και *βιπραλαμμπα*. Στο επίπεδο *σαμμπογκα* οι ποικιλίες των γεύσεων είναι απεριόριστες, ενώ στο επίπεδο *βιπραλαμμπα* είναι τέσσερεις.

Η έκσταση που εμφανίζεται πριν συναντηθούν ο εραστής με την ερωμένη, η έκσταση που αισθάνονται αφού συναντηθούν και η διανοητική κατάσταση που βιώνουν αν δεν συναντηθούν ονομάζεται *βιπραλαμμπα*, και η *βιπραλαμμπα*, δηλαδή οι προηγούμενες ερωτικές καταστάσεις, τρέφει τις κατοπινές συναντήσεις. Όταν ο εραστής και η ερωμένη συναντηθούν ξαφνικά και αγκαλιαστούν, αισθανόμενοι εκστατική ευτυχία, αυτή η διανοητική κατάσταση ονομάζεται *σαμμπογκα*. Η έκσταση *σαμμπογκα* είναι επίσης γνωστή, σε διαφορετικές καταστάσεις, με τέσσερα ονόματα: 1) *σανκσιπτα*, 2) *σανκιρνα*, 3) *σαμπαννα* και 4) *σαμριντιμαν*. Αυτά τα σημάδια είναι ορατά και στα όνειρα.

Η κατάσταση πριν συναντήσουν οι εραστές ο ένας τον άλλον ονομάζεται *πουρβαραγκα*. Τα εμπόδια που συναντούν οι εραστές ονομάζονται *μανα*, θυμός. Όταν οι εραστές είναι μακριά ο ένας από τον άλλον, αυτή η αίσθηση ονομάζεται *πραβασα*. Αισθήματα αποχωρισμού που είναι παρόντα κάτω από ορισμένες συνθήκες, ακόμα και κατά τη συνάντησή τους, ονομάζονται ερωτικές ανησυχίες. Τέτοιου είδους ανησυχίες εμφανίζονται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.90.15), από τις πριγκίπισσες που έμεναν άγρυπνες τις νύχτες, παρακολουθώντας τον Κρίσνα να κοιμάται. Φοβόντουσαν τον αποχωρισμό από τον Κρίσνα και συζητούσαν μεταξύ τους για το πώς είχαν επηρεαστεί από τα όμορφα μάτια και το χαμόγελο του Κρίσνα.

Ο Υπέρτατος Εραστής είναι ο Κρίσνα και βρίσκεται στη Βρινντάβανα. Η Υπέρτατη Ερωμένη είναι η Ρανταράνι. Εφόσον ο Κρίσνα είναι ο Υπέρτατος Εραστής, διαθέτει 64 σημαντικές ιδιότητες, και ο αφοσιωμένος υπηρέτης νιώθει υπερβατική ευχαρίστηση ακούγοντας γι' αυτές. Τα χαρακτηριστικά του Κρίσνα, τα οποία εξηγούνται στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, είναι τα εξής: 1) το σώμα Του είναι καλοφτιαγμένο· 2) το σώμα Του είναι γεμάτο ευοίωνα σημάδια· 3) είναι πανέμορφος· 4) είναι δοξασμένος· 5) είναι δυνατός· 6) είναι πάντοτε νέος (μοιάζει με ένα δεκαεξάχρονο αγόρι)· 7) έχει βαθιά γνώση των διαφόρων γλωσσών· 8) είναι ειλικρινής· 9) είναι ευχάριστος ομιλητής· 10) είναι έμπειρος στα λόγια (μιλά ευγενικά και με λόγια γεμάτα νόημα)· 11) είναι πολύ μορφωμένος· 12) είναι έξυπνος· 13) ασκεί μεγάλη επιρροή· 14) είναι χαρούμενος· 15) είναι επιτήδειος· 16) είναι έμπειρος· 17) είναι ευγνώμων· 18) έχει σταθερή αποφασιστικότητα· 19) γνωρίζει πώς να αντιμετωπίζει διάφορες καταστάσεις (είναι έμπειρος κριτής του χρόνου και των περιστάσεων)· 20) είναι πάντοτε εξοικειωμένος με τις εντολές των Γραφών (βλέπει μέσα από τα μάτια των βεδικών γραφών και αναφέρεται στην αυθεντία των βεδικών Γραφών)· 21) είναι αγνός· 22) ελέγχεται από τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του· 23) είναι σταθερός (συνεχίζει να εργάζεται μέχρι να πετύχει τον στόχο Του)· 24) έχει αυτοκυριαρχία· 25) συγχωρεί· 26) είναι σοβαρός· 27) είναι στοχαστικός· 28) είναι δίκαιος στις δοσοληψίες Του· 29) είναι μεγαλόψυχος· 30) τηρεί τις αρχές της θρησκείας όπως αναφέρονται στις Γραφές· 31) είναι μεγάλος ήρωας· 32) είναι ευσπλαχνικός· 33) δείχνει σεβασμό· 34) είναι ικανός· 35) είναι ευγενής· 36) είναι συνεσταλμένος· 37) είναι ο προστάτης των ψυχών που εγκαταλείπονται σε Αυτόν· 38) είναι Σωτήρας· 39) είναι φίλος των αφοσιωμένων υπηρέτων· 40) είναι υποτακτικός της αγάπης· 41) είναι καθ' ολοκληρίαν ευοίωνος· 42) είναι πανίσχυρος· 43) είναι φημισμένος (το πλέον φημισμένο πρόσωπο σε όλο το Σύμπαν)· 44) είναι αφιερωμένος σε όλα τα ζωντανά όντα· 45) λατρεύεται από όλους τους ανθρώπους και τους ημίθεους· 46) είναι πολύ ελκυστικός σε όλες τις γυναίκες· 47) μεροληπτεί με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του (μολονότι είναι αμερόληπτος)· 48) είναι γεμάτος μυστικές δυνάμεις· 49) είναι Υπέρτατος (το κυριότερο από όλα τα σημαντικά πρόσωπα)· 50) είναι γεμάτος πλούτη.

Οι προαναφερθείσες πενήντα ιδιότητες είναι παρούσες εν μέρει σε όλα τα ζωντανά όντα. Όταν τα ζωντανά όντα είναι πλήρως απελευθερωμένα πνευματικώς και βρίσκονται στην αρχική τους κατάσταση, όλες οι προαναφερθείσες πενήντα ιδιότητες μπορούν να εμφανισθούν στην ανθρωπίνη μορφή ζωής, αλλά σε μικροσκοπική ποσότητα. Υπάρχουν και άλλες πέντε υπερβατικές ιδιότητες, όπως αναφέρονται πιο κάτω, οι οποίες μπορούν να παρατηρηθούν και στον Βίσνου, τον Υπέρτατο Κύριο, και εν μέρει και στον Κύριο Σίβα, αλλά δεν είναι ορατές στα ζωντανά όντα. Είναι οι εξής: 1) βρίσκεται πάντοτε στην αρχική Του κατάσταση· 2) είναι παντογνώστης· 3) είναι αειθαλής (πάντοτε φρέσκιος)· 4) είναι αιωνίως μακάριος και 5) κατέχει όλες τις μυστικές τελειότητες.

Εκτός από αυτές τις πέντε υπερβατικές ιδιότητες, ο Κρίσνα έχει και άλλες πέντε ιδιότητες τις οποίες μπορεί να δει κανείς στον Πνευματικό Ουρανό, ιδιαίτερα στους πλανήτες Βαϊκούντα, όπου κυρίαρχη Θεότητα είναι ο Ναράγιανα. Είναι οι εξής: 1) έχει ασύλληπτες δυνάμεις· 2) είναι σε θέση να συντηρεί αμέτρητα Σύμπαντα· 3) είναι η πηγή όλων των ενσαρκώσεων· 4) Προσφέρει τη σωτηρία στους εχθρούς τους οποίους σκοτώνει και 5) είναι το πλέον ελκυστικό από τα αυτοσυνειδητοποιημένα πρόσωπα. Εκτός από αυτές τις εξήντα υπερβατικές ιδιότητες, ο Κρίσνα έχει ακόμη τέσσερεις, οι οποίες δεν ειδηλώνονται ούτε στον Ναράγιανα. Αυτές είναι: 1) ειδηλώνει θαυμαστές διασκεδάσεις· 2) είναι δεξιοτέχνης με την υπερβατική φλογέρα Του· 3) περιστοιχίζεται από στοργικούς αφοσιωμένους υπηρέτες, που Του δείχνουν μεγάλη αγάπη και 4) έχει εξαίσια και απαράμιλλη ομορφιά.

Όπως ο Κρίσνα έχει 64 υπερβατικές ιδιότητες που περιγράφηκαν πιο πάνω, έτσι και η Σριμάτι Ρανταράνι έχει 25 υπερβατικές ιδιότητες με τις οποίες μπορεί να ελέγχει ακόμα και τον Κρίσνα. Αυτές οι υπερβατικές ιδιότητες της Ρανταράνι είναι οι εξής: 1) είναι η προσωποποίηση της γλυκύτητας· 2) είναι ένα φρέσκο νέο κορίτσι· 3) τα μάτια της είναι αεικίνητα· 4) έχει πάντοτε ένα φωτεινό χαμόγελο· 5) έχει όλα τα ευοίωνα σημάδια στο σώμα Της· 6) με το άρωμά Της

μπορεί να ερεθίσει ακόμα και τον Κρίσνα· 7) είναι έμπειρη στην τέχνη του τραγουδιού· 8) μιλάει πολύ όμορφα και γλυκά· 9) έχει ακαταμάχητη θηλυκότητα· 10) είναι συνεσταλμένη και ευγενική· 11) είναι πάντοτε πολύ ευπλαχνική· 12) είναι υπερβατικά επιδέξια· 13) γνωρίζει πώς να ντύνεται όμορφα· 14) είναι πάντα ντροπαλή· 15) δείχνει πάντα σεβσμό· 16) είναι πάντα υπομονετική· 17) είναι πολύ σοβαρή· 18) Την απολαμβάνει ο Κρίσνα· 19) βρίσκεται πάντα στο υψηλότερο επίπεδο αφοσίωσης· 20) είναι το καταφύγιο της αγάπης των κατοίκων της Γκοκούλα· 21) μπορεί να προσφέρει καταφύγιο σε όλων των ειδών τους αφοσιωμένους υπηρέτες· 22) είναι πάντα στοργική με τους ανώτερους και τους κατώτερους· 23) αισθάνεται πάντα υποχρεωμένη στις συντροφους Της για τη συμπεριφορά τους· 24) είναι η καλύτερη από όλες τις φιλενάδες του Κρίσνα και 25) κρατάει πάντα τον Κρίσνα υπό τον έλεγχό Της.

Έτσι ο Κρίσνα και η Ρανταράνι έχουν τα απαραίτητα υπερβατικά προσόντα για να γοητεύουν ο ένας τον άλλον. Παρ' όλα αυτά, σε αυτή την υπερβατική ελκυστικότητα η Ρανταράνι είναι καλύτερη από τον Κρίσνα. Η γοητεία της Ρανταράνι είναι η υπερβατική γεύση της συζυγικής αγάπης. Κατά τον ίδιο τρόπο, υπάρχουν υπερβατικές γεύσεις στην υπηρεσία, τη φιλία και στις υπόλοιπες σχέσεις με τον Κρίσνα. Μπορούν να περιγραφούν ως εξής, με αναφορά στο περιεχόμενο του *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*.

Πρόσωπα τα οποία έχουν καθαρθεί τελείως μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης και είναι πάντοτε ικανοποιημένα και πλήρη εξυψωμένης συνείδησης, τα οποία είναι εντελώς προσηλωμένα στη μελέτη της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, πάντοτε χαρούμενα στη συντροφιά αφοσιωμένων υπηρετών και τα οποία έχουν δεχθεί τα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα ως έσχατο καταφύγιο της ζωής τους, τα οποία είναι ευχαριστημένα εφαρμόζοντας όλες τις λεπτομέρειες της υπηρεσίας αφοσίωσης, έχουν μέσα στην αγνή καρδιά τους την υπερβατική έκσταση της ολοκληρωτικής προσήλωσης, η οποία έχει αναπτυχθεί από παλιές και νέες αναμορφωτικές συστηματικές πρακτικές. Αυτή η κατάσταση ύπαρξης, εμπλουτισμένη με αγάπη για τον Κρίσνα και

υπερβατική εμπειρία, εξελίσσεται σταδιακά σε ώριμη ενότητα πνευματικής ζωής. Μία τέτοια πνευματική γεύση ζωής δεν είναι δυνατή για όσους δεν είναι στη Συνείδηση του Κρίσνα και στην υπηρεσία αφοσίωσης.

Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται ακόμα περισσότερο στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου*, όπου λέγεται: «Για τον μη αφοσιωμένο υπηρέτη είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσει τη γεύση της υπηρεσίας αφοσίωσης. Μόνο κάποιος που έχει καταφύγει ολοκληρωτικά στα Λωτοειδή Πόδια του Κρίσνα και που η ζωή του έχει βυθιστεί στον ωκεανό της υπηρεσίας αφοσίωσης, μπορεί να κατανοήσει αυτή την υπερβατική απόλαυση.»

Έτσι ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε με συντομία την υπερβατική κατάσταση, δηλαδή την πνευματική απόλαυση της ζωής και είπε ότι αυτό είναι το πέμπτο στάδιο τελειότητας. Το πρώτο στάδιο τελειότητας είναι να γίνει κανείς θρήσκος με την τρέχουσα σημασία του υλικού κόσμου. Το δεύτερο στάδιο τελειότητας είναι να γίνει υλικά πλούσιος. Το τρίτο στάδιο υλικής τελειότητας είναι η πλήρης αισθησιακή απόλαυση και το τέταρτο στάδιο είναι η γνώση της απελευθέρωσης. Πάνω όμως από την απελευθέρωση είναι όσοι είναι ήδη απελευθερωμένοι. Αυτοί βρίσκονται στο πέμπτο στάδιο τελειότητας, το οποίο ονομάζεται Συνείδηση του Κρίσνα, δηλαδή υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο. Η ύψιστη τελειότητα της υπηρεσίας αφοσίωσης στη Συνείδηση του Κρίσνα περιγράφεται ως η γεύση της έκστασης της πνευματικής απόλαυσης.

Ύστερα ο Κύριος είπε στον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι πριν από εκείνον, είχε ήδη διδάξει τον νεότερο αδελφό του, τον Ρούπα Γιοσουάμι, στο Πραγιάγκ (το Αλλαχαμπάντ). Διαβεβαίωσε τον Σανάτανα Γιοσουάμι πως είχε δώσει τη δύναμη στον Ρούπα Γιοσουάμι να διαδώσει αυτή τη γνώση που του είχε δοθεί. Παρόμοια, έδωσε εντολή στον Σανάτανα Γιοσουάμι να γράψει βιβλία για την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου και τον εξουσιοδότησε να ανασιάψει τους διάφορους αρχαιολογικούς τόπους των Διασκεδάσεων του Κρίσνα στην περιοχή της Ματούρα. Τον συμβούλεψε επίσης να

κατασκευάσει ναούς στη Βρινντάβανα και να γράφει βιβλία για τις αρχές του Βαϊσναβισμού, όπως τον ενέκρινε ο Ίδιος ο Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπου. Ο Σανάτανα Γιοσουάμι εκτέλεσε όλες τις επιθυμίες Του. Κατασκεύασε τον ναό του Μάντανα-μοχάνα στη Βρινντάβανα και έγραψε βιβλία για τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης, όπως το *Χαρι-μπακτι-βίλασα*.

Στη συνέχεια, ο Κύριος Τσετάνια δίδαξε στον Σανάτανα Γιοσουάμι πώς να ζει στον υλικό κόσμο έχοντας ολοκληρωμένη σχέση με τον Κρίσνα και του δίδαξε επίσης ότι δεν χρειάζεται να δεχθεί κανείς *σαννιασα*. Η ουσία είναι ότι στις μέρες μας υπάρχουν πολλά πρόσωπα που προσχωρούν στην τάξη της απάρνησης χωρίς να έχουν προοδεύσει πνευματικά. Ο Κύριος Τσετάνια δεν επιδοκίμαζε μία τέτοια αποδοχή *σαννιασα* χωρίς τέλεια γνώση της Συνείδησης του Κρίσνα. Πράγματι, βλέπουμε ότι υπάρχουν πολλοί δήθεν *σαννιασι*, οι οποίοι συμπεριφέρονται χειρότερα από τους κοινούς ανθρώπους, αλλά πιστεύουν ότι ανήκουν στην τάξη της απάρνησης. Ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπου δεν δεχόταν αυτή την υποκρισία και δίδαξε στον Σανάτανα Γιοσουάμι πώς να γράφει διεξοδικά για αυτό το θέμα στα διάφορα βιβλία του.

Αυτό το στάδιο τελειότητας της πνευματικής ζωής, ακόμη και όταν βρίσκεται κάποιος στον υλικό κόσμο, περιγράφεται στο Δωδέκατο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκίτα* ως εξής: «Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης που δεν είναι φθονερός με κανένα ζωντανό ον, που είναι φιλικός, ευσπλαχνικός, αποκολλημένος από τα υλικά υπάρχοντα, που γνωρίζει την αγνή ταυτότητά του χωρίς να έχει λανθασμένη αντίληψη του σώματος, που είναι ισορροπημένος στην ευτυχία και τη δυστυχία, που συγχωρεί, που είναι πάντοτε ικανοποιημένος και προσφέρει πάντοτε υπηρεσία αφοσίωσης, που είναι πάντοτε εγκαταλελειμμένος στον Υπέρτατο Κύριο με τον νου και το σώμα του – Μου είναι πολύ αγαπητός.» Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης που δεν δημιουργεί ποτέ προβλήματα σε κανένα ζωντανό ον είτε με το σώμα είτε με τον νου, που δεν επηρεάζεται ποτέ από την υλική ευτυχία και δυστυχία, που δεν θυμώνει ποτέ ούτε χαίρεται με οτιδήποτε υλικό, που είναι

απαλλαγμένος από κάθε είδους υλική προσκόλληση, είναι πολύ αγαπητός στον Υπέρτατο Κύριο. Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης δεν εξαρτάται ποτέ από κανέναν σε αυτόν τον κόσμο. Όποιος είναι τελείως εγκαταλελειμμένος στον Υπέρτατο Κύριο, εξαγνισμένος, έμπειρος, αδιάφορος σε υλικές δοσοληψίες, ατάραχος και αμέτοχος σε υλικές επιδιώξεις που απαιτούν υπερβολική προσπάθεια – αυτός ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι πολύ αγαπητός στον Κύριο Κρίσνα.

Όποιος δεν υπόκειται ποτέ στην υλική ευτυχία, στο υλικό μίσος, στην απελπισία και στις φιλοδοξίες και που είναι αμέτοχος σε κάθε ευοίωνη ή δυσοίωνη δραστηριότητα στον υλικό κόσμο και αφιερωμένος πλήρως στη Συνείδηση του Κρίσνα – είναι πολύ αγαπητός στον Κύριο Κρίσνα. Ένας αφοσιωμένος υπηρέτης που αντιμετωπίζει με τον ίδιο τρόπο έναν υποτιθέμενο εχθρό και έναν υποτιθέμενο φίλο στον υλικό κόσμο, που δεν ενοχλείται από τη ζέση ή το κρύο επειδή ενοχλείται το δέρμα του, που δεν έχει υλικές προσκολλήσεις, που είναι ισορροπημένος όταν τον σέβονται και όταν τον προσβάλλουν, που είναι πάντα σοβαρός, πάντα ικανοποιημένος σε κάθε περίπτωση της ζωής, χωρίς κάποια σταθερή κατοικία και πάντα προσηλωμένος στη Συνείδηση του Κρίσνα – είναι πολύ αγαπητός στον Κύριο Κρίσνα. Ακόμη και αν κάποιος δεν βρίσκεται σε κάποια υπερβατική θέση, αν απλώς επιδοκιμάζει μία τέτοια υπερβατική ζωή, γίνεται και αυτός πολύ αγαπητός στον Κρίσνα.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (2.2.5) υπάρχει ένα πολύ όμορφο εδάφιο στο οποίο λέγεται πως ένας αφοσιωμένος υπηρέτης πρέπει να εξαρτάται πάντοτε από το έλεος του Υπερτάτου Κυρίου. Όσον αφορά στις υλικές ανάγκες του, θα πρέπει να είναι ικανοποιημένος με οτιδήποτε αποκτά χωρίς προσπάθεια. Σε σχέση με αυτό, ο Σουικαντέβα Γκοσουάμι συμβουλεύει τους αφοσιωμένους υπηρέτες να μην πλησιάζουν ποτέ έναν υλιστή για κανενός είδους βοήθεια. Όσον αφορά στις σωματικές ανάγκες τους, μπορούν να μαζεύουν κάποιο σκουπιμένο ρούχο από τον δρόμο, μπορούν να μαζεύουν τους καρπούς που προσφέρουν τα δέντρα, μπορούν να πίνουν το νερό που κυλά στο

ποτάμι και να ζουν στις σπηλιές που έχει κατασκευάσει η ίδια η Φύση στους λόφους και στα βουνά. Πάνω απ' όλα, αν δεν είναι σε θέση να τα κάνουν όλα αυτά, θα πρέπει να εξαρτώνται εντελώς από τον Υπέρτατο Κύριο, κατανοώντας ότι ο Υπέρτατος Κύριος προμηθεύει σε όλους τροφή και στέγη και, συνεπώς, δεν θα αμελήσει ποτέ να φροντίσει τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του, οι οποίοι έχουν εγκαταλειφθεί πλήρως σε Αυτόν. Σε κάθε περίπτωση ο αφοσιωμένος υπηρέτης προστατεύεται πάντοτε και γι' αυτό δεν θα πρέπει να έχει καθόλου αγωνία για τη συντήρησή του. Έτσι ο Σανάτανα Γιοσουάμι ρώτησε για όλες τις φάσεις της υπηρεσίας αφοσίωσης και ο Κύριος Τσετάνια του δίδαξε πολύ εμπιστευτικά από τις έγκυρες Γραφές όπως η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* το θέμα της υπηρεσίας αφοσίωσης και της Συνείδησης του Κρίσνα.

Έπειτα ο Κύριος αναφέρθηκε και στο βεδικό έργο *Χαριβαμσα*, στο οποίο περιγράφεται η υπερβατική Κατοικία του Κρίσνα. Αυτές οι πληροφορίες έγιναν γνωστές από τον Ίντρα, όταν προσευχήθηκε στον Κρίσνα, αφού πρώτα προκάλεσε τη δύναμη του Κρίσνα και έχασε. Αναφέρεται στο έργο *Χαριβαμσα* ότι παρόλο που τα πουλιά και τα αεροπλάνα μπορούν να πετούν στον ουρανό, πάνω από τη Γη, δεν μπορούν να φτάσουν στα ανώτερα πλανητικά συστήματα. Το πρώτο από τα ανώτερα πλανητικά συστήματα αρχίζει από τον πλανήτη του Ήλιου. Ο πλανήτης του Ήλιου βρίσκεται στο μέσο του Σύμπαντος και πάνω από τον Ήλιο υπάρχουν άλλα πλανητικά συστήματα όπου βρίσκονται πρόσωπα τα οποία έχουν υψωθεί εκεί λόγω μεγάλων ασκητισμών και πράξεων εξιλέωσης.

Ολόκληρο το υλικό Σύμπαν ονομάζεται Ντέβι-ντάμα και πάνω από το Ντέβι-ντάμα υπάρχει το Σίβα-ντάμα, όπου κατοικούν αιωνίως ο Κύριος Σίβα και η γυναίκα του Παρβάτι. Πάνω από εκείνο το πλανητικό σύστημα είναι ο Πνευματικός Ουρανός, όπου βρίσκονται αμέτρητοι πνευματικοί πλανήτες Βαϊκούντα. Και πάνω από αυτούς, υπάρχει ο πλανήτης του Κρίσνα, η Γκολόκα. *Γκολοκα* σημαίνει ο πλανήτης των αγελάδων. Ο Κρίσνα αγαπάει πολύ τις αγελάδες και γι'

αυτό η Κατοικία Του λέγεται Γκολόκα. Η Γκολόκα είναι μεγαλύτερη από όλους τους υλικούς και πνευματικούς πλανήτες μαζί.

Σε εκείνη την προσευχή στο *Χαριβαμσα*, ο Ίντρα παραδέχθηκε ότι δεν μπορούσε να καταλάβει την κατάσταση στην Γκολόκα, ακόμα και αφού ρώτησε τον Μπράμα. Όσοι είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Ναράγιανα, μίας άλλης επέντασης του Κρίσνα, βρίσκονται στους πλανήτες Βαϊκούντα. Είναι όμως πολύ δύσκολο να φτάσει κανείς στον πλανήτη Γκολόκα. Αυτόν τον πλανήτη μπορούν να τον φτάσουν μόνο όσοι είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Τσετάνια ή του Κυρίου Σρι Κρίσνα. Τότε ο Ίντρα παραδέχθηκε ότι, «Έχεις κατέβει από τον πλανήτη Γκολόκα του Πνευματικού Κόσμου, και η ταραχή που προκάλεσα οφειλόταν στην ανοησία μου.» Γι' αυτό ικέτεψε τον Κρίσνα να τον συγχωρέσει.

Η τελευταία φάση των Διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα περιγράφεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, ως *μωσαλα-λιλα* και περιλαμβάνει το μυστήριο της εξαφάνισης του Κρίσνα από τον υλικό κόσμο. Πήρε μέρος σε μία Διασκεδάση στην οποία σκοτώθηκε από έναν κυνηγό. Υπάρχουν πολλές ανησυχητικές και ανακριβείς εξηγήσεις των τελευταίων τμημάτων των Διασκεδάσεων του Κυρίου Κρίσνα, όπως η περιγραφή της ενσάρκωσης των μαλλιών Του, και ο Κύριος Τσετάνια περιέγραψε αυτές τις Διασκεδάσεις σωστά, δίνοντας τις κατάλληλες εξηγήσεις.

Όσον αφορά στην ενσάρκωση των μαλλιών του Κυρίου Κρίσνα, αυτή αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στη *Βισνου Πουρανα* και στη *Μαχαμπατα*. Εκεί αναφέρεται ότι ο Κύριος άρπαξε από το κεφάλι Του δύο τρίχες, μία γκριζα και μία μαύρη τρίχα, και ότι αυτές τοποθετήθηκαν στις μήτρες δύο βασιλισσών της δυναστείας των Γιαντού, της Ροχίνι και της Ντεβάκι. Αναφέρεται ότι ο Κύριος Κρίσνα κατέρχεται στον υλικό κόσμο για να συντρίψει τους δαίμονες. Όμως κάποιοι λένε πως ο Κρίσνα είναι ενσάρκωση του Βίσνου, ο οποίος είναι ξαπλωμένος στον ωκεανό του γάλακτος μέσα σε αυτό το Σύμπαν. Ο Σρίλα Ρούπα Γκοσουάμι και ο σχολιαστής του, ο Σρι Μπαλαντέβα Βιντιαμπούσανα, έχουν συζητήσει αυτό το ζήτημα πλήρως και έχουν

εδραιώσει με ακρίβεια την αλήθεια. Ο Σρίλα Τζίβα Γιοσουάμι συζήτησε και αυτός το ίδιο ζήτημα στο έργο του *Κρινα-σαννταρμπα*.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια τελείωσε τις οδηγίες Του στον Σρι Σανάτανα Γιοσουάμι, ο Σανάτανα, ενδυναμωμένος και φωτισμένος, ήταν τόσο ευχαριστημένος πνευματικά, ώστε έπεσε αμέσως στα πόδια του Κυρίου Τσετάνια και άρχισε να Του λέει: «Έχω γεννηθεί σε πολύ ταπεινή οικογένεια και οι συναναστροφές μου ήταν πάντοτε με κατώτερους ανθρώπους, και γι' αυτό είμαι ο χειρότερος από όλους τους αμαρτωλούς. Αλλά Εσύ είσαι τόσο καλός, που μου έμαθες πράγματα τα οποία δεν μπορεί να καταλάβει ούτε το ανώτερο ον, ο Μπράμα. Με τη χάρη Σου έχω εκτιμήσει τα συμπεράσματα που μου δίδαξες. Είμαι όμως τόσο ξεπεσμένος, ώστε δεν μπορώ να αγγίξω ούτε μία σταγόνα από τον ωκεανό της διδασκαλίας Σου. Αν λοιπόν θέλεις να χορέψω, εγώ που είμαι κουτσός, τότε δώσε μου Σε παρακαλώ την ευλογία Σου, βάζοντας τα πόδια Σου πάνω στο κεφάλι μου.»

Προσευχήθηκε για τη διαβεβαίωση του Κυρίου ότι η διδασκαλία Του θα αναπτυσσόταν μέσα στην καρδιά του με τη χάρη Του, διαφορετικά δεν υπήρχε πιθανότητα να μπορέσει να την περιγράψει. Το νόημα είναι ότι οι *ατσαρια*, οι πνευματικοί δάσκαλοι, εξουσιοδοτούνται από ανώτερες αρχές. Μόνο η διδασκαλία δεν μπορεί να κάνει κάποιον ειδικό. Αν δεν είναι ευλογημένος κάποιος από τον πνευματικό δάσκαλο, τον *ατσαρια*, αυτή η διδασκαλία δεν μπορεί να φανερωθεί πλήρως. Συνεπώς, θα πρέπει να ζητήσει κανείς το έλεος του πνευματικού δασκάλου, έτσι ώστε η διδασκαλία του πνευματικού δασκάλου να αναπτυχθεί μέσα του. Μετά την προσευχή του Σανάτανα Γιοσουάμι, ο Κύριος Τσετάνια έβαλε τα πόδια Του στο κεφάλι του Σανάτανα και του έδωσε την ευλογία, όλη η διδασκαλία που του είχε δώσει να αναπτυχθεί μέσα του πλήρως.

Έτσι ο Κύριος περιέγραψε το τελικό στάδιο της αγάπης για τον Θεό. Ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι η περιγραφή αυτή δεν μπορεί να είναι πολύ λεπτομερής, αλλά ότι τον είχε ενημερώσει όσο το δυνατό περισσότερο.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: Όποιος ακούσει προσεκτικά αυτές τις ομιλίες και τη διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια στον Σανάτανα Γκοσουάμι, θα αποκτήσει πολύ σύντομα Συνείδηση του Κρίσνα και θα μπορέσει να απασχοληθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Εξήγηση της στροφής *ατμαραμα* της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*

Στη συνέχεια, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε μία διάσημη στροφή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, η οποία είναι γνωστή ως στροφή *ατμαραμα* και έχει ως εξής:

ατμαραμας τσα μουνναγιο νιργκραντα απι ουρουκραμε

κουρβαντι αχάϊτουκιμ μπακτιμ ιταμ-μπουτα-γκουννο χαριχ

Το γενικό νόημα είναι πως όσοι είναι απελευθερωμένες ψυχές και πλήρως ικανοποιημένοι στον εαυτό, μέσα τους, θα γίνουν τελικώς αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου. Απευθύνεται ιδιαίτερα στους ιμπερσοναλιστές, επειδή οι ιμπερσοναλιστές δεν έχουν πληροφορίες για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Προσπαθούν να ικανοποιηθούν στο απρόσωπο Μπραμάν, αλλά ο Κρίσνα είναι τόσο ελκυστικός και τόσο ισχυρός, ώστε προσελκύει ακόμα και τον νου των ιμπερσοναλιστών. Αυτό είναι το νόημα αυτής της στροφής.

Αυτή η στροφή είχε εξηγηθεί προηγουμένως στον Σαρβαμπώμα Μπατατσάρια. Ο Σανάτανα Γκοσουάμι, μετά την ολοκλήρωση της διδασκαλίας του Κυρίου Τσετάνια, αναφέρθηκε σε εκείνο το περιστατικό και προσευχήθηκε στον Κύριο για να εξηγήσει ξανά τη στροφή *ατμαραμα*. Ο Κρισναντάσα Καβιράζα Γκοσουάμι, ο συγγραφέας της *Τσετανια-τσαριταμριτα*, εκτιμώντας την ερμηνεία της στροφής *ατμαραμα*, έχει δοξάσει και αυτός τον Κύριο Τσετάνια στις προσευχές του. Ο Σανάτανα Γκοσουάμι έπεσε στα πόδια του Κυρίου Τσετάνια και Του ζήτησε να εξηγήσει τη στροφή *ατμαραμα*, όπως είχε κάνει προηγουμένως με τον Σαρβαμπώμα Μπατατσάρια. Εξήγησε στον Κύριο την ανυπομονησία του να ακούσει ξανά την ίδια εξήγηση, έτσι ώστε να μπορέσει να φωτιστεί.

Όταν ο Σανάτανα Γκοσουάμι ζήτησε από τον Κύριο αυτή τη χάρη, ο Κύριος απάντησε: «Δεν καταλαβαίνω γιατί ο Σαρβαμπώμα Μπατατσάρια εκτίμησε τόσο πολύ την εξήγησή Μου. Δεν θυμάμαι καν τι του είπα. Αλλά επειδή Με ρωτάς, θα προσπαθήσω να εξηγήσω με τη βοήθειά σου ό,τι μπορώ να θυμηθώ.» Ο ομιλητής και το ακροατήριο είναι πολύ στενά συνδεδεμένοι. Ο ομιλητής φωτίζεται από την παρουσία του ακροατηρίου. Στα υπερβατικά θέματα ο ομιλητής ή δάσκαλος μπορεί να μιλήσει πολύ όμορφα, ανάλογα με την κατανόηση των ακροατών. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια είπε: «Γενικά δεν γνωρίζω πώς να εξηγήσω σανσκριτικούς στίχους, αλλά θα προσπαθήσω να εξηγήσω ό,τι μπορώ με τη βοήθειά σου και μόνο.»

Έπειτα είπε πως υπάρχουν 11 διαφορετικά πράγματα στη στροφή *ατμαραμα* και είναι τα εξής: 1) *ατμαραμα*, 2) *τσα*, 3) *μουναγιαχ*, 4) *νιργκραντα*, 5) *απι*, 6) *ουρουκραμε*, 7) *κουρβαντι*, 8) *αχαϊτουκι*, 9) *μπακτιμ*, 10) *ιτταμ-γκουνναμπουταμ* και 11) *χαριχ*. Ο Κύριος άρχισε να εξηγεί το καθένα από αυτά τα πράγματα.

Όσον αφορά στη λέξη *ατμαραμα*, είναι σύνθετη λέξη: *ατμα-αραμα*. Είπε ότι η λέξη *ατμα* σημαίνει, 1) την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, 2) το σώμα, 3) τον νου, 4) την προσπάθεια, 5) τη νοημοσύνη, 6) την πεποίθηση και 7) τη φύση, η δε λέξη *αραμα* σημαίνει ικανοποίηση, ευχαρίστηση. Επομένως, όποιος βρίσκει ευχαρίστηση στη γνώση αυτών των θεμάτων ονομάζεται

ατμαραμα. Ύστερα ο Κύριος εξήγησε τα διάφορα είδη των *ατμαραμα*, των υπερβατιστών.

Η δεύτερη λέξη *τσα* είναι ο σύνδεσμος «και».

Το επόμενο στοιχείο είναι η λέξη *μουνναγιαχ*. Οι μεγάλοι στοχαστές ονομάζονται *μουνναγιαχ* ή *μουνι*. Μερικές φορές η λέξη *μουνι* χρησιμοποιείται και για πρόσωπα που είναι πολύ σοβαρά. Μεγάλοι σοφοί, μεγάλοι ασκητές, μεγάλοι μυστικιστές και μεγάλοι λόγιοι ονομάζονται επίσης *μουνι*.

Το τέταρτο στοιχείο, η λέξη *νιργκραντα*, σημαίνει ελευθερία από τα δεσμά της πλάνης. Μία άλλη σημασία της λέξης *νιργκραντα* είναι «κάποιος που δεν έχει σχέση με πνευματικές εντολές.» *Γκραντα* σημαίνει «Γραφές», και στις εξ αποκαλύψεως Γραφές υπάρχουν πολλές οδηγίες για πνευματική συνειδητοποίηση, αλλά όσοι δεν έχουν καμία σχέση με αυτές τις εντολές ονομάζονται *νιργκραντα*. Η λέξη *νιρ* είναι πρόθεμα που χρησιμοποιείται με τρεις έννοιες: σημαίνει χωρίς σχέση, σημαίνει κατασκευή και σημαίνει και απαγόρευση. Υπάρχουν πολλά ανόητα, ταπεινής καταγωγής πρόσωπα με άσχημη συμπεριφορά, τα οποία δεν έχουν πρόσβαση στις εξ αποκαλύψεως Γραφές και τις εντολές τους. Γι' αυτό ονομάζονται *νιργκραντα*. Επειδή η λέξη *γκραντα* σημαίνει επίσης και «πλούτη», αλλά και «συλλογή», η λέξη *νιργκραντα* σημαίνει «κάποιον φτωχό, κάποιον που δεν έχει πλούτη, αλλά προσπαθεί να συλλέξει πλούτη».

Η λέξη *ουρουκραμα* χρησιμοποιείται με την έννοια ενός πολύ ισχυρού προσώπου. Η λέξη *κραμα* χρησιμοποιείται και με την έννοια του βηματισμού. Όποιος έχει πολύ μεγάλο βηματισμό ονομάζεται *ουρουκραμα*. Ο μεγαλύτερος βηματισμός που έγινε ποτέ ήταν του Κυρίου Βάμανα-ντέβα. Κάνοντας ένα βήμα μπροστά με το πόδι Του, κάλυψε ολόκληρο το Σύμπαν. Συνεπώς, η λέξη *ουρουκραμα* σημαίνει τον Υπέρτατο Κύριο Βάμανα-ντέβα. Αυτό το ασυνήθιστο γνώρισμα του Κυρίου Βάμανα-ντέβα εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως εξής: «Κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει τις ασύλληπτες δυνάμεις του Κυρίου Βίσνου. Ακόμα και αν μπορεί κάποιος να μετρήσει τον αριθμό των

συνδυασμών των ατομικών σωματιδίων του υλικού κόσμου, δεν μπορεί να μετρήσει τις διάφορες ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Ο Κύριος, ο Βάμανα-ντέβα, ήταν τόσο ισχυρός, ώστε κάνοντας ένα βήμα με το πόδι Του κάλυψε ολόκληρο το Σύμπαν, αρχίζοντας από την Μπράμα-λόκα και φτάνοντας έως την Πατάλα-λόκα.»

Οι ασύλληπτες ενέργειες του Κυρίου απλώνονται σε όλη τη Δημιουργία του Υπερτάτου Κυρίου. Διαπερνά τα πάντα, και με την ενέργειά Του συντηρεί όλα τα πλανητικά συστήματα, και όμως μέσω της χαροποιού Του δύναμης παραμένει στην προσωπική Κατοικία Του, την Γκολόκα. Μέσω της επέκτασης του πλούτου Του είναι παρών σε όλους τους πλανήτες Βαϊκούντα ως Ναράγιανα. Επεκτείνοντας την υλική Του ενέργεια, έχει δημιουργήσει αναρίθμητα Σύμπαντα με αναρίθμητους πλανήτες μέσα σε αυτά. Συνεπώς, κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει τα θαυμαστά έργα του Υπερτάτου Κυρίου. Ως εκ τούτου, ο Υπέρτατος Κύριος είναι γνωστός ως *σουργουκραμα*, δηλαδή ο υπέροχος δρων, ο υπέροχος ηθοποιός. Στο λεξικό *Βισβαπρακασα*, η σημασία της λέξης *κραμα* περιγράφεται ως «εξάισια επίδειξη ενεργειών», καθώς επίσης και ως «κάνοντας πολύ γρήγορα βήματα».

Κουρβαντι σημαίνει «εργαζόμενος για τους άλλους». Υπάρχει μία άλλη λέξη παρόμοια με αυτή, που χρησιμοποιείται όταν οι πράξεις γίνονται για την προσωπική ικανοποίηση κάποιου. Αλλά η λέξη *κουρβαντι* χρησιμοποιείται όταν οι πράξεις γίνονται για την ικανοποίηση του Υπερτάτου. Επομένως, αυτή η λέξη μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για την προσφορά υπερβατικής υπηρεσίας στον Κύριο.

Η λέξη *χετου* δηλώνει την αιτία, τον λόγο. Γενικά οι άνθρωποι ασχολούνται με υπερβατικές δραστηριότητες για τρεις λόγους: κάποιοι από αυτούς θέλουν υλική ευτυχία, κάποιοι θέλουν μυστικιστική τελειότητα και κάποιοι θέλουν απελευθέρωση από την υλική δουλεία. Όσον αφορά στην υλική απόλαυση, υπάρχουν ποικιλίες. Κανείς δεν μπορεί να απαριθμήσει τα είδη των υλικών απολαύσεων που υπάρχουν. Όσον αφορά στις τελειότητες των μυστικών δυνάμεων, υπάρχουν δεκαοχτώ. Όσον αφορά στα είδη απελευθέρωσης από την υλική δουλεία, υπάρχουν πέντε είδη. Η κατάσταση ύπαρξης όπου όλα αυτά τα

διάφορα είδη απόλαυσης λάμπουν δια της απουσίας τους ονομάζεται *αχαϊτούκι*. Η ιδιότητα *αχαϊτούκι* αναφέρεται ιδιαίτερα εδώ, επειδή με υπηρεσία *αχαϊτούκι* (αναίτια, ανιδιοτελή) στον Κύριο μπορεί κανείς να επιτύχει την εύνοια του Κυρίου.

Η λέξη *μπακτι* χρησιμοποιείται με δέκα διαφορετικούς τρόπους. Από τους δέκα, ο ένας ονομάζεται *σαντανα-μπακτι*, το στάδιο της εξάσκησης της υπηρεσίας αφοσίωσης. Οι υπόλοιποι εννέα ονομάζονται *πρεμα-μπακτι*, αγάπη για τον Θεό. Όσοι βρίσκονται στην ουδέτερη θέση φτάνουν την ανάπτυξη της τελειότητας έως την αγάπη για τον Θεό. Παρόμοια, όσοι βρίσκονται στη σχέση κυρίου και υπηρέτη, φτάνουν και αυτοί στην αγάπη για τον Θεό έως το στάδιο της ολοκληρωτικής προσήλωσης. Όσοι βρίσκονται στη σχέση φιλίας φτάνουν την αγάπη τους για τον Θεό έως το σημείο της αδελφосύνης. Όσοι έχουν αγάπη για τον Θεό ως γονείς υψώνονται μέχρι το σημείο της συγκίνησης. Αλλά μόνο όσοι είναι σε συζυγική αγάπη με τον Υπέρτατο δοκιμάζουν την ύψιστη έκσταση. Αυτές είναι οι διάφορες σημασίες της λέξης *μπακτι*.

Έπειτα ο Κύριος εξήγησε τις διάφορες σημασίες της λέξης *ιτταμ-μπουταγκουνα*. Η λέξη *γκουνα* εξηγήθηκε και αυτή σε όλες τις σημασίες της. *Ιτταμ-μπουτα* σημαίνει πλήρης υπερβατική ευχαρίστηση, μπροστά στην οποία ακόμα και η υπερβατική ευχαρίστηση η γνωστή ως *μπραμαναντα* μοιάζει με ασήμαντο χορταράκι. Στο έργο *Χαρι-μπακτι-σουντονταγια* λέγεται από έναν αφοσιωμένο υπηρέτη: «Ω Κύριέ μου, ω Υπέρτατε, αν απλώς Σε κατανοούμε ή Σε βλέπουμε, η ευχαρίστηση που αντλούμε είναι τόσο μεγάλη, ώστε η ευχαρίστηση του *μπραμαναντα* γίνεται ασήμαντη.» Με άλλα λόγια, η ευχαρίστηση που αντλεί κανείς κατανοώντας τον Κρίσνα όπως ακριβώς είναι -η καθ' ολοκληρίαν ελκυστική Πηγή κάθε ευχαρίστησης και η Πηγή κάθε ευχάριστης γεύσης με όλες τις υπερβατικές ιδιότητες- τον προσελκύει και τον κάνει να γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης Του. Λόγω αυτής της έλξης, μπορεί κανείς να εγκαταλείψει τη δράση που αποβλέπει στην απόλαυση, τις προσπάθειες για απελευθέρωση ή την έντονη επιθυμία να αποκτήσει μυστικές δυνάμεις με το γιόγκα. Η δύναμη της έλξης του Κρίσνα είναι τόσο έντονη, ώστε μπορεί κανείς να χάσει κάθε εκτίμηση για τις άλλες μεθόδους

αυτοσυνειδητοποίησης και να εγκαταλειφθεί στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, μόνο λόγω αυτής της έλξης.

Η λέξη *γκουννα* σημαίνει τις απεριόριστες υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα και πρωτίστως τη Μορφή Του *σατ-τσιτ-αναντα*. Στην υπερβατική Του μακάρια γνώση και αιωνιότητα είναι καθ' ολοκληρίαν τέλειος και συνεπώς, αυτή η τελειότητα φανερώνεται περισσότερο όταν ελέγχεται από το ενδιαφέρον του αφοσιωμένου υπηρέτη Του. Ο Θεός είναι τόσο καλός και ευσπλαχνικός, ώστε μπορεί να προσφέρει τον Εαυτό Του σε αντάλλαγμα για την υπηρεσία αφοσίωσης του αφοσιωμένου υπηρέτη Του. Οι υπερβατικές ιδιότητές Του είναι τέτοιες, ώστε η τελειότητα της ομορφιάς Του, η τέλεια ανταπόδοση αγάπης μεταξύ Αυτού και των αφοσιωμένων υπηρέτων Του και η γεύση των υπερβατικών ιδιοτήτων Του προσελκύουν διαφόρων ειδών υπερβατιστές και απελευθερωμένες ψυχές, ανάλογα με τους διάφορους τρόπους που φανερώνονται αυτές οι ιδιότητες.

Για παράδειγμα, προσέλκυσε τον νου ενός από τους Κουμάρα, του Σανάνια, απλώς με το άρωμα των λουλουδιών που Του είχαν προσφέρει. Ο νους του Σουικαντέβα Γιοσουάμι προσελκυσήθηκε από τις υπερβατικές Διασκεδάσεις του Κυρίου Κρίσνα. Με την ομορφιά Του γοήτευσε τον νου των κοριτσιών της Βριντάβανα· με τα σωματικά χαρακτηριστικά Του και τις υπερβατικές ιδιότητές Του προσέλκυσε την προσοχή της Ρουκμίני. Προσελκύει τον νου της Θεάς της Τύχης με τους ήχους της φλογέρας Του και με τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά της υπερβατικής σαγήνης Του. Ο Κρίσνα προσελκύει τον νου όλων των νεαρών κοριτσιών, αλλά προσελκύει επίσης τον νου των ηλικιωμένων κυριών με τις παιδικές Διασκεδάσεις Του, καθώς και τον νου των φίλων Του με τη φιλία Του. Όταν εμφανίσθηκε στη Βριντάβανα προσέλκυσε αιόμα και τα πουλιά, τα ζώα και τα φυτά. Όλοι κατακλύσθηκαν από αγάπη και στοργή για τον Κρίσνα.

Η λέξη *Χαρι* έχει διάφορες σημασίες, δύο από τις οποίες είναι κύριες. *Χαρι* σημαίνει ότι απομακρύνει όλα τα δυσοίωνα πράγματα από τη ζωή του αφοσιωμένου υπηρέτη και ότι προσελκύει τον νου του αφοσιωμένου υπηρέτη απονέμοντάς του υπερβατική αγάπη για τον Θεό. Είναι τόσο

ελκυστικός, ώστε όποιος θυμάται τον Κρίσνα ελευθερώνεται από τα τέσσερα είδη υλικής δυστυχίας. Με ιδιαίτερη φροντίδα για τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του, ο Κύριος εξορίζει από τη ζωή του αφοσιωμένου υπηρέτη Του τις διάφορες μορφές αμαρτωλών πράξεων, οι οποίες αποτελούν εμπόδιο για την πρόοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτό ονομάζεται δρομολόγηση της επίδρασης της άγνοιας. Ακούγοντας απλώς γι' Αυτόν, αναπτύσσει κανείς αγάπη γι' Αυτόν. Αυτό είναι το δώρο του Κυρίου. Από τη μια μεριά αφαιρεί τα δυσοίωνα πράγματα, και από την άλλη, απονέμει τα πιο ευοίωνα πράγματα. Αυτή είναι η έννοια της λέξης *Χαρι*.

Όταν η αγάπη κάποιου για τον Θεό αναπτυχθεί, τότε ο Κύριος, με τη δύναμη των υπερβατικών ιδιοτήτων Του προσελκύει το σώμα, τον νου και όλη την ύπαρξή του αφοσιωμένου υπηρέτη. Τέτοια είναι τα ευσπλαχνικά έργα του Κρίσνα και τέτοιες είναι οι υπερβατικές ιδιότητές Του. Είναι τόσο ελκυστικός, ώστε από υπερβατική προσήλωση σε Αυτόν, ο αφοσιωμένος υπηρέτης θα εγκαταλείψει τις τέσσερις αρχές της πνευματικής ζωής – τη θρησκευτικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, τον έλεγχο της ικανοποίησης των αισθήσεων και τη σωτηρία.

Οι λέξεις *απι* και *τσα* είναι επιρρήματα. Ουσιαστικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για οποιονδήποτε σκοπό, αλλά εδώ η χρήση της λέξης *τσα*, δηλαδή «και», σημαίνει ότι η σύνταξη μπορεί να έχει εφτά διαφορετικές αναγνώσεις.

Έτσι ο Κύριος εδραίωσε το νόημα των έντεκα λέξεων της στροφής *ατμαραμα*. Έπειτα άρχισε να εξηγεί τις σημασίες κάθε λέξης ως εξής. Η λέξη *μπραμαν* σημαίνει τον μέγιστο από κάθε άποψη. Είναι ο μέγιστος σε όλων των ειδών τα πλούτη. Κανείς δεν μπορεί να Τον ξεπεράσει σε πλούτο, κανείς δεν μπορεί να Τον ξεπεράσει σε δύναμη, σε φήμη, σε ομορφιά, σε γνώση και σε απάρνηση. Συνεπώς, η αληθινή σημασία της λέξης *μπραμαν* είναι «το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα».

Στη *Βισνου Πουρανα* εξηγείται η έννοια του *μπραμαν*. Είναι ο μέγιστος, και δεν υπάρχει όριο στην επέκτασή Του. Μπορεί κάποιος να συλλάβει

το μεγαλείο του *μπραμαν*, αλλά παρ' όλα αυτά μεγαλώνει με τέτοιο τρόπο, ώστε κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει πόσο μεγάλος είναι πραγματικά.

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας συνειδητοποιείται σε τρία γνωρίσματα, τα οποία όμως είναι όλα ένα και το αυτό. Η Απόλυτη Αλήθεια, το Υπέρτατο Πρόσωπο, ο Κρίσνα, είναι κάτι παντοτινό. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* αναφέρεται ότι υπάρχει πριν από την εκδήλωση του υλικού κόσμου, υπάρχει κατά τη διάρκεια της εκδήλωσής του και θα εξακολουθήσει να υπάρχει και μετά τον αφανισμό της υλικής εκδήλωσης. Συνεπώς, είναι η Ψυχή οτιδήποτε μεγάλου. Διαπερνά τα πάντα, είναι μάρτυρας των πάντων και είναι η Υπέρτατη Μορφή των πάντων.

Προκειμένου να κατανοήσει κάποιος την Απόλυτη Αλήθεια και να επιτύχει έτσι την υπέρτατη τελειότητα, υπάρχουν τρεις διαφορετικές μέθοδοι που αναφέρονται στη βεδική γραμματεία. Είναι η μέθοδος της γνώσης, η μέθοδος του μυστικιστικού *γιόγκα* και η μέθοδος της υπηρεσίας αφοσίωσης. Οι οπαδοί των διαφόρων μεθόδων συνειδητοποιούν την Υπέρτατη Αλήθεια από διαφορετικές πλευρές. Συγκεκριμένα, όσοι ακολουθούν τη μέθοδο της γνώσης Την συνειδητοποιούν ως απρόσωπο *μπραμαν*· όσοι ακολουθούν τη μέθοδο του *γιόγκα* Την συνειδητοποιούν ως εντοπισμένη Υπέρτατη Ψυχή· και όσοι ακολουθούν τη μέθοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης Την συνειδητοποιούν ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ως Σρι Κρίσνα. Με άλλα λόγια, παρόλο που *μπραμαν* σημαίνει Κρίσνα και τίποτε άλλο, ανάλογα με τη μέθοδο που ακολουθούν οι διάφοροι υπερβατιστές, συνειδητοποιείται σε τρία διαφορετικά γνωρίσματα.

Όσον αφορά στην υπηρεσία αφοσίωσης, υπάρχουν δύο ειδών μέθοδοι. Στην αρχή ονομάζεται *βιντι-μπακτι*, δηλαδή υπηρεσία αφοσίωσης με ρυθμιστικές αρχές. Στο ανώτερο στάδιο ονομάζεται *ραγκα-μπακτι*, δηλαδή υπηρεσία αφοσίωσης με αγνή αγάπη.

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η Απόλυτη Αλήθεια, αλλά εκδηλώνεται επίσης με επεκτάσεις των διαφόρων ενεργειών Του. Όσοι ακολουθούν τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης βάσει ρυθμίσεων επιτυγχάνουν τελικώς τους πλανήτες Βαϊκούντα στον Πνευματικό

Κόσμο. Ενώ όποιος ακολουθεί τις αρχές της αγάπης στην υπηρεσία αφοσίωσης φτάνει στην Υπέρτατη Κατοικία, την Κρίσνα-λόκα ή Γκολόκα.

Οι υπερβατιστές μπορούν και αυτοί να διαιρεθούν σε τρεις κατηγορίες. Συγκεκριμένα, στους *ακαμα*, δηλαδή όσους δεν έχουν υλικές επιθυμίες, στους *μοκσα-καμα*, δηλαδή σε όσους αναζητούν την απελευθέρωση από τις υλικές δυστυχίες και στους *σαρβα-καμα*, εκείνους που έχουν υλικές επιθυμίες και θέλουν να απολαύσουν. Ο ευφυέστερος υπερβατιστής αφήνει όλες τις άλλες μεθόδους και απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, μολονότι μπορεί να έχει πολλές επιθυμίες. Κανείς δεν μπορεί να επιτύχει την ύψιστη τελειότητα ούτε με υπερβατικές δραστηριότητες ούτε με δράση που αποβλέπει στην απόλαυση ούτε με την καλλιέργεια της γνώσης ούτε με το μυστικιστικό *γιογκα*, αν δεν προσθέσει σε αυτά μία χροιά υπηρεσίας αφοσίωσης.

Εκτός από την υπηρεσία αφοσίωσης, όλες οι άλλες υπερβατικές μέθοδοι είναι σαν τις ρώγες στον λαιμό μιας γίδας. Υπάρχουν μερικές ρώγες που κρέμονται από τον λαιμό μιας γίδας, αλλά δεν δίνουν γάλα. Αν λοιπόν θέλει κάποιος να αποκομίσει πραγματική τελειότητα από τη μέθοδο που ακολουθεί, θα πρέπει να υιοθετήσει την υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.16) αναφέρεται ότι υπάρχουν τεσσάρων ειδών ευσεβείς άνθρωποι που προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα. Είναι οι δυστυχισμένοι, οι περίεργοι, όσος αποζητούν υλικό κέρδος και οι *γκιανι*, οι σοφοί άνθρωποι. Αυτά τα τέσσερα είδη ανθρώπων, όταν συσσωρεύσουν ενάρετες πράξεις, έρχονται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Από αυτά τα τέσσερα είδη, όσος είναι δυστυχισμένοι και όσος χρειάζονται υλικά αγαθά ονομάζονται *αφοσιωμένοι υπηρέτες με επιθυμίες*, ενώ οι άλλοι δύο, οι περίεργοι και οι σοφοί, ανήκουν στην κατηγορία εκείνων που *αναζητούν την απελευθέρωση*. Επειδή λατρεύουν τον Κρίσνα, θεωρούνται όλοι πολύ τυχεροί. Με την πάροδο του χρόνου, αν παραιτηθούν από όλες τις επιθυμίες και γίνουν αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου, θεωρούνται *οι πλέον τυχεροί*.

Αυτοί οι τόσο τυχεροί αρχάριοι στην υπηρεσία αφοσίωσης μπορούν να εξελιχθούν μόνο με τη συναναστροφή αγνών αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου Κρίσνα. Όταν έλθει κάποιος σε επαφή με τόσο αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, γίνεται αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης ο ίδιος. Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.10.11): «Κάποιος που είναι πραγματικά ευφυής, μπορεί με τη συναναστροφή αγνών αφοσιωμένων υπηρετών να ακούει για τον Κύριο Κρίσνα και τα έργα Του.» Τα έργα αυτά είναι τόσο ελκυστικά, ώστε όποιος τα ακούσει δεν αφήνει αυτή την επαφή του με τον Κύριο.

Εκτός από τη συναναστροφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, κάθε άλλη συναναστροφή ονομάζεται *καϊταβα*, δηλαδή απατηλή. Αυτό επιβεβαιώνεται στο Πρώτο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, όπου αναφέρεται πως οποιαδήποτε απατηλή μέθοδος η οποία εμποδίζει την πνευματική συνειδητοποίηση θα πρέπει να απορριφθεί. Από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* μπορεί κανείς να κατανοήσει την πραγματικότητα όπως ακριβώς είναι, και αυτή η κατανόηση τον βοηθάει να υπερβεί τα τρία είδη των υλικών δυστυχιών. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* έχει γραφτεί από τον μέγιστο σοφό, τον Βιασαντέβα, στην ωριμότητά του. Γι' αυτό, κατανοώντας κανείς τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, μπορεί να συλλάβει αμέσως τον Υπέρτατο Κύριο μέσα στην καρδιά του, μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Ύστερα ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε ότι η λέξη *προτζίτα* σημαίνει επιθυμία για απελευθέρωση, η οποία εξηγείται από κάποιον σπουδαίο σχολιαστή ως το μεγαλύτερο πρόσκομμα για τη συνειδητοποίηση του Υπερτάτου Κυρίου. Αλλά με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, αν κάποιος έλθει στον Κρίσνα και αρχίσει να ακούει γι' Αυτόν, ο Κρίσνα είναι τόσο καλός, ώστε του προσφέρει τα Λωτοειδή Του πόδια. Έχοντας ένα τέτοιο κέντρο ύπαρξης, ο αφοσιωμένος υπηρέτης ή υπερβατιστής ξεχνά τα πάντα και απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.

Για όποιον προσέρχεται στον Κύριο προσφέροντας υπηρεσία αφοσίωσης, για όποιον δηλαδή προσέρχεται με πλήρη Συνείδηση του Κρίσνα, η ανταμοιβή είναι ο Υπέρτατος. Άπαξ και αρχίσει να εργάζεται για τον Υπέρτατο, δεν ζητά πλέον τίποτα, όπως κάνουν οι δυστυχισμένοι

και όσοι επιθυμούν υλικά αγαθά. Η μέθοδος της υπηρεσίας αφοσίωσης, δηλαδή η ίδια η υπηρεσία, η συναναστροφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες και το αναίτιο έλεος του Κυρίου, αυτά τα τρία πράγματα μπορούν να ενεργήσουν με τόσο υπέροχο τρόπο, ώστε ο αφοσιωμένος υπηρέτης μπορεί να αφήσει όλες τις άλλες δραστηριότητες και να απορροφηθεί στον Κρίσνα, είτε είναι μία δυστυχισμένη ψυχή είτε έχει ανάγκη υλικά αγαθά είτε είναι περίεργος είτε είναι σοφός που καλλιεργεί τη γνώση.

Συνοψίζοντας, ο Κρίσνα είναι η σημασία πίσω από όλες τις λέξεις της στροφής *ατμαραμα*.

Μέχρι τώρα, ο Κύριος Τσετάνια έχει μιλήσει μόνο για την εισαγωγή στη στροφή *ατμαραμα*. Τώρα θα εξηγήσει την αληθινή σημασία αυτής της στροφής.

Ως προς την καλλιέργεια της γνώσης, υπάρχουν δύο ειδών υπερβατιστές. Οι μεν λατρεύουν το απρόσωπο Μπραμάν και οι δε επιθυμούν απελευθέρωση. Οι μονιστές λατρεύουν το απρόσωπο γνώρισμα του Μπραμάν και γι' αυτό αποκαλούνται λάτρεις του Μπραμάν. Οι λάτρεις του Μπραμάν διαιρούνται σε τρεις επιπλέον κατηγορίες: στους νεοφώτιστους ασκούμενους, σε όσους είναι απορροφημένοι στη συνειδητοποίηση του Μπραμάν και σε όσους έχουν συνειδητοποιήσει πραγματικά τον εαυτό τους ως Μπραμάν. Αν προστεθεί η υπηρεσία αφοσίωσης, ο γνώστης του Μπραμάν μπορεί να απελευθερωθεί. Διαφορετικά, δεν υπάρχει πιθανότητα.

Όποιος απασχολείται πλήρως στην υπηρεσία αφοσίωσης με Συνείδηση του Κρίσνα είναι ήδη ψυχή που έχει συνειδητοποιήσει το Μπραμάν. Η υπηρεσία αφοσίωσης είναι τόσο ισχυρή, ώστε προσελκύεται κάποιος στον Κρίσνα, ακόμα και από το επίπεδο της λατρείας του Μπραμάν. Ο Κύριος απονέμει σε έναν τέτοιο αφοσιωμένο υπηρέτη την τελειότητα ενός πνευματικού σώματος και εκείνος απασχολείται αιωνίως στην υπερβατική υπηρεσία του Κρίσνα. Όταν ο αφοσιωμένος υπηρέτης κατανοήσει τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα και προσελκυστεί από αυτές, απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης με όλη του την καρδιά.

Για παράδειγμα, οι τέσσερεις Κουμάρα και ο Σουκαντέβα Γιοσουάμι ήταν απελευθερωμένες ψυχές εξ αρχής, αλλά παρ' όλα αυτά, αργότερα, προσελκύνθησαν από τις Διασκεδάσεις του Κρίσνα και έγιναν αφοσιωμένοι υπηρέτες. Αφοσιωμένοι υπηρέτες όπως οι τέσσερεις Κουμάρα -ένας από τους οποίους, ο Σανάνια Κουμάρα, προσελκύνθηκε από το άρωμα των λουλουδιών που προσφέρονται στον Κρίσνα- προσελκύνθησαν όλοι από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κυρίου και έτσι απασχολήθηκαν στην υπηρεσία Του. Οι εννέα μυστικιστές που αναφέρονται στο Ενδέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ήταν υπερβατιστές από τη γέννησή τους, ακούγοντας για τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα από τον Μπράμα, τον Κύριο Σίβα και τον Νάρανα.

Μερικές φορές κάποιος θέλγεται από τον Κρίσνα και τις υπερβατικές ιδιότητές Του κοιτάζοντας απλώς τα πανέμορφα χαρακτηριστικά του υπερβατικού σώματός Του, και σε αυτή την περίπτωση εγκαταλείπει και αυτός την επιθυμία για απελευθέρωση και απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης μετανιώνει για την απώλεια του χρόνου του στην υποτιθέμενη καλλιέργεια της γνώσης και γίνεται αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου.

Υπάρχουν δύο ειδών απελευθερωμένες ψυχές ακόμα και στο υλικό σώμα: η ψυχή που έχει απελευθερωθεί μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης και η ψυχή που έχει απελευθερωθεί μέσω της καλλιέργειας της γνώσης. Η διαφορά είναι ότι η απελευθερωμένη ψυχή στην υπηρεσία αφοσίωσης υψώνεται όλο και περισσότερο, επειδή προσελκύεται από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα, ενώ οι ανιαροί επινοητές εικασιών και θεωριών οι οποίοι καλλιεργούν απλώς τη γνώση χωρίς καμία σχέση με την υπηρεσία αφοσίωσης πέφτουν, εξαιτίας των πολλών προσβολών που διαπράττουν.

Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.2.32). Εκεί αναφέρονται τα εξής: «Ω Κύριέ μου, η νοημοσύνη εκείνων που πιστεύουν πως είναι απελευθερωμένοι χωρίς το άγγιγμα της υπηρεσίας αφοσίωσης δεν είναι αγνή, επειδή, παρόλο που υψώνονται στο υψηλότερο σημείο απελευθέρωσης μέσω αυστηρών πράξεων εξιλέωσης και ασκητισμού, είναι βέβαιο ότι θα πέσουν ξανά στην υλική ύπαρξη, επειδή δεν έχουν

κέντρο της ύπαρξής τους τα Λωτοειδή Σου πόδια.» Το ίδιο επιβεβαιώνει και η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.54): Όποιος βρίσκεται πραγματικά στο υπερβατικό επίπεδο, συνειδητοποιεί αμέσως το Μπραμάν. Δεν απελπίζεται και δεν θρηνεί ποτέ και δεν επιθυμεί τίποτα. Είναι ισορροπημένος με όλους και γι' αυτό είναι άξιος να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης.

Το ίδιο πράγμα δέχεται και ο Μπιλβαμάνγκαλα Τάκουρ. Στο τελευταίο στάδιο της ζωής του θρηνούσε: «Ήμουν μονιστής προκειμένου να γίνω ένα με τον Υπέρτατο Κύριο, αλλά για κάποιον λόγο ήλθα σε επαφή με ένα Κακό Αγόρι και έγινα αιώνιος υπηρέτης Του.» Με άλλα λόγια, όσοι γίνονται αυτοσυνειδητοποιημένες ψυχές προσφέροντας υπηρεσία αφοσίωσης, μπορούν να αποκτήσουν ένα υπερβατικό σώμα, και επειδή προσελκύονται από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα, απασχολούνται πλήρως στην υπηρεσία αφοσίωσης.

Οποιοσδήποτε δεν θέλγεται από τον Κρίσνα είναι ακόμα κάτω από την επιρροή της Μάγια. Επομένως, όποιος προσπαθεί να απελευθερωθεί μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι στην πραγματικότητα απελευθερωμένος από τα μάγια της πλάνης, της Μάγια. Στο Ενδέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* υπάρχουν πολλές περιπτώσεις αφοσιωμένων υπηρέτων οι οποίοι απελευθερώθηκαν σε αυτή τη ζωή προσφέροντας απλώς υπηρεσία αφοσίωσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ

Το συμπέρασμα της διδασκαλίας στον Σανάτανα Γιοσουάμι

Υπάρχουν τριών ειδών πρόσωπα που επιθυμούν απελευθέρωση μέσω της καλλιέργειας της γνώσης: αυτοί που επιδιώκουν την απελευθέρωση, αυτοί που είναι ήδη απελευθερωμένοι στην υλική ύπαρξη και αυτοί που είναι πραγματικά αυτοσυνειδητοποιημένοι. Υπάρχουν πολλά πρόσωπα σε αυτόν τον κόσμο που επιθυμούν απελευθέρωση και μερικές φορές απασχολούνται στην υπηρεσία αφοσίωσης γι' αυτόν τον σκοπό. Επιβεβαιώνεται επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (1.2.26) ότι όσοι επιθυμούν πραγματικά απελευθέρωση παραιτούνται από κάθε είδους λατρεία των ημιθέων και, χωρίς να αισθάνονται φθόνο γι' αυτούς, συγκεντρώνουν τον νου τους στη λατρεία του Ναράγιανα, του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Όταν έλθουν σε επαφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, ασχολούνται με την υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα και εγκαταλείπουν την ιδέα της απελευθέρωσης. Στο έργο *Χαρι-μπακτι-σουντονταγια* υπάρχει μία όμορφη στροφή στην οποία αναφέρεται: «Ω μεγάλη ψυχή, μολονότι υπάρχουν πολλά σφάλματα σε αυτή την άθλια ζωή, υπάρχει και κάτι δοξασμένο – η συναναστροφή με αγνούς

αφοσιωμένους υπηρέτες. Καλλιέργησε αυτή τη συναναστροφή. Με αυτή τη συναναστροφή η επιθυμία μας για απελευθέρωση ελαττώνεται.»

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.37) αναφέρεται ότι ο φόβος στον άνθρωπο οφείλεται στην υλική αντίληψη της ζωής και στη λήθη της αιώνιας σχέσης του με τον Υπέρτατο Κύριο. Κατά συνέπεια, έχει μόνο διαστρεβλωμένες αναμνήσεις. Αυτό οφείλεται στα μάγια της υλικής ενέργειας. Επομένως, όποιος έχει αριετή νοημοσύνη θα ασχοληθεί πλήρως με την υπηρεσία αφοσίωσης, έχοντας τον Υπέρτατο Κύριο Πνευματικό Δάσκαλο και λατρευτό Θεό. Το θέμα είναι ότι κανείς δεν μπορεί να επιτύχει επανάσταση στη συνείδησή του αν δεν απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Όταν, ωστόσο, ελευθερωθεί από την υλική μόλυνση, μπορεί να απασχοληθεί πλήρως στη Συνείδηση του Κρίσνα.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.14.4) αναφέρεται καθαρά ότι όποιος απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης για να κατανοήσει τα πράγματα όπως ακριβώς είναι, αλλά δεν έχει πρόθεση να ασχοληθεί με τη Συνείδηση του Κρίσνα, το μοναδικό του επίτευγμα είναι η ταλαιπωρία που έχει υποστεί για την απόπειρά του. Δεν υπάρχει ουσία στη ζωή του. Κάθε ζωντανό ον είναι μέρος του Υπερτάτου Κυρίου και, συνεπώς, είναι καθήκον κάθε ζωντανού όντος να υπηρετεί εκείνο το Υπέρτατο Όλο. Αν δεν το κάνει, το ζωντανό ον πέφτει στην υλική μόλυνση και η υπηρεσία του πάει χαμένη.

Υστερα ο Κύριος Τσετάνια τελείωσε, λέγοντας ότι αυτά τα έξι είδη *ατμαραμα* ασχολούνται με κάποιου είδους υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα. Με άλλα λόγια, αργά ή γρήγορα, όλοι οι υπερβατιστές καταλήγουν τελικά στην κατανόηση της ανάγκης να προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα και αποκτούν πλήρως Συνείδηση του Κρίσνα. Ακόμα και αν είναι κάποιος πολύ μορφωμένος ή πολύ ακραίος, μπορεί να απασχοληθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου.

Τα έξι είδη υπερβατιστών είναι οι νεοφώτιστοι, οι απορροφημένοι, όσοι βρίσκονται πραγματικά στην υπέρβαση, όσοι ενδιαφέρονται για την

απελευθέρωση, όσοι είναι ήδη απελευθερωμένοι και όσοι απασχολούνται στην καταστατική θέση τους. Όλοι αυτοί αποκαλούνται *ατμαραμα*. Όταν κάποιος γίνει *ατμαραμα*, δηλαδή μέγας στοχαστής στη Συνείδηση του Κρίσνα, απασχολείται πλήρως στην υπηρεσία αφοσίωσης. Σύμφωνα με τους γραμματικούς κανόνες υπάρχουν πολλοί *ατμαραμα*, αλλά μία έννοια της λέξης *ατμαραμα* είναι αρκετή για να αντιπροσωπεύσει όλους τους *ατμαραμα*. Με τη συλλογική έννοια, όλοι οι *ατμαραμα* έχουν την τάση να λατρεύουν τον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα.

Ο μυστικιστής που λατρεύει την Υπέρτατη Ψυχή μέσα του αποκαλείται και αυτός *ατμαραμα*. Αυτοί οι *ατμαραμα* γιόγκι είναι δύο ειδών: το ένα είδος ονομάζεται *σαγκαρμπα* και το άλλο είδος ονομάζεται *νιγκαρμπα*. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.2.8) αναφέρεται ότι «Ορισμένοι γιόγκι διαλογίζονται μέσα στην καρδιά πάνω στον εντοπισμένο Βίσνου, ο οποίος έχει τέσσερα χέρια και κρατά τέσσερα σύμβολα: το κοχύλι, τον τροχό, το ρόπαλο και τον λωτό.» Ο γιόγκι που σκέφτεται τον τετράχειρα Βίσνου απορροφάται σε έκσταση αφοσίωσης και εμφανίζει τα σημάδια αυτής της κατάστασης. Μερικές φορές κλαίει, μερικές φορές αισθάνεται αποχωρισμό και με αυτόν τον τρόπο βυθίζεται σε υπερβατική ευδαιμονία. Έτσι, ως αποτέλεσμα αυτής της υπερβατικής ευδαιμονίας, είναι ουσιαστικά παγιδευμένος σαν ψάρι.

Αυτοί οι γιόγκι *σαγκαρμπα* και *νιγκαρμπα* μπορούν να διαιρεθούν σε τρεις κατηγορίες: στους αρχάριους, στους ανερχόμενους και σε εκείνους που έχουν επιτύχει την τελειότητα. Στο Έκτο Κεφάλαιο της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* περιγράφονται ως εξής: τα πρόσωπα που προσπαθούν να ανέλθουν στον δρόμο του μυστικιστικού γιόγκα ονομάζονται *αρουρουκσου*. Στο *αρουρουκσου* γιόγκα εφαρμόζονται διαφόρων ειδών καθιστικές στάσεις και απαιτείται συγκέντρωση του νου. Αλλά για κάποιον που έχει ήδη ανέλθει στον δρόμο του γιόγκα, οι στόχοι είναι ο διαλογισμός και η αποκόλληση. Και όταν κάποιος δεν είναι πλέον προσκολλημένος στην εργασία που αποσκοπεί στην ικανοποίηση των αισθήσεων, τότε σταδιακά ελευθερώνεται και φτάνει στο στάδιο της έκστασης που ονομάζεται *γιωγκα-αρουντα*. Αυτοί οι μυστικιστές γιόγκι, αν κατά κάποιον τρόπο

έλθουν σε επαφή με ένα άγιο πρόσωπο, μετατρέπονται και αυτοί σε αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίνα.

Όσον αφορά στη λέξη *ουρουκραμα*, έχει ήδη εξηγηθεί. *Οουρουκραμα* σημαίνει ο Υπέρτατος Κύριος και όλοι αυτοί οι *ατμαραμα* ασχολούνται με την υπηρεσία αφοσίωσης στον *ουρουκραμα*. Πριν απασχοληθούν στην υπηρεσία αφοσίωσης, αυτοί οι υπερβατιστές ονομάζονται *σαντα*, γαλήνιοι αφοσιωμένοι υπηρέτες.

Η λέξη *ατμα*, εαυτός, δηλώνει και τον νου. Μερικές φορές υπάρχουν εικοτολόγοι διανοητές οι οποίοι παρουσιάζουν φιλοσοφικές σιέψεις με διάφορους τρόπους, αλλά όταν έλθουν σε επαφή με άγια πρόσωπα που ασχολούνται με την υπηρεσία αφοσίωσης, γίνονται και αυτοί αφοσιωμένοι υπηρέτες.

Όσον αφορά στις δύο κατηγορίες γιόγκι, τους *σαγκαρμπα* και τους *νιγκαρμπα*, η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.97.18) τους περιγράφει ως εξής: «Οι γιόγκι αρχίζουν την εξάσκησή τους λατρεύοντας την κοιλιά και προσπαθούν να συγκεντρώσουν την προσοχή τους στα έντερά τους. Έπειτα ανεβαίνουν προς την καρδιά και συγκεντρώνουν τον νου τους εκεί. Μετά ανεβαίνουν σταδιακά στην κορυφή της κεφαλής τους. Όποιος μπορεί να υψωθεί σε αυτή την περιοχή έχει τελειοποιηθεί και δεν υπόκειται πλέον στη γέννηση και τον θάνατο.» Αιόμα και αυτοί οι γιόγκι, αν έλθουν σε επαφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες, θα προσφέρουν και αυτοί αναίτια υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο.

Μία άλλη σημασία της λέξης *ατμα* είναι «προσπάθεια». Σε κάθε πράξη υπάρχει προσπάθεια και η ύψιστη προσπάθεια είναι να φτάσει κανείς στο υψηλότερο στάδιο τελειότητας της υπηρεσίας αφοσίωσης. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.5.18) αναφέρεται ότι θα πρέπει να προσπαθεί κανείς για το ύψιστο επίτευγμα, το οποίο δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ούτε στο ανώτατο ούτε στο κατώτατο πλανητικό σύστημα. Το ζήτημα είναι ότι η υλική ευτυχία και δυστυχία είναι διαθέσιμες με την πάροδο του χρόνου σε οποιοδήποτε πλανητικό σύστημα. Αλλά το υψηλότερο επίτευγμα, η υπηρεσία αφοσίωσης, δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί πουθενά χωρίς

προσπάθεια. Γι' αυτό στη *Μπριχαν-ναραντιγια Πουρανα* αναφέρεται ότι όποιος είναι ειλικρινής σχετικά με την κατανόηση του ύψιστου σταδίου τελειότητας της υπηρεσίας αφοσίωσης, απλώς με την προσπάθειά του, μπορεί να είναι επιτυχημένος στα πάντα.

Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να επιτύχει κάποιος το ανώτατο στάδιο υπηρεσίας αφοσίωσης χωρίς προσωπική προσπάθεια. Και όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.10): «Για όποιον απασχολείται διαρκώς στην υπηρεσία αφοσίωσης, ο Υπέρτατος Κύριος, ο οποίος βρίσκεται στην καρδιά όλων, δίνει τη νοημοσύνη με την οποία αυτός μπορεί να σημειώσει ανεμπόδιστη πρόοδο σε αυτή την υπηρεσία.»

Η λέξη *ατμα* σημαίνει επίσης «υπομονή» και «επιμονή». Με υπομονή και επιμονή μπορεί κανείς να φτάσει στο ανώτατο στάδιο της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Η λέξη *μουνι* αναφέρεται επίσης σε κάποιο πουλί, καθώς και σε μία μεγάλη μαύρη μέλισσα. Όσο για τη λέξη *νιργκραντα*, σημαίνει επίσης «ανόητος». Έτσι ακόμα και τα πουλιά, ακόμα και οι μέλισσες, ακόμα και οι ανόητοι, απασχολούνται στην υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου όταν έχουν τη εύνοια του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη. Για παράδειγμα, αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ότι τα πουλιά είναι αφοσιωμένα στην υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου. Στο Δέκατο Άσμα, στο Δέκατο πέμπτο Κεφάλαιο, υπάρχει επίσης μία δήλωση ότι οι μαύρες μέλισσες ακολουθούν τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα. Σχετικά με αυτό το περιστατικό, ο Κύριος Κρίσνα περιέγραψε την υπηρεσία αφοσίωσης που προσφέρουν στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας οι μέλισσες και οι σφήκες. Είπε: «Ω Υπέρτατα Ενάρετε, ω Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας (Μπαλαράμα), δες πώς σε ακολουθούν και πώς Σε λατρεύουν αυτές οι μέλισσες και οι σφήκες, δοξάζοντας την υπερβατική φήμη Σου. Στην πραγματικότητα, αυτές οι σφήκες δεν είναι όπως παρουσιάζονται, αλλά είναι μεγάλοι σοφοί που εκμεταλλεύονται την ευκαιρία να λατρέψουν την Υπέρτατη Ψυχή. Παρόλο που τα συνηθισμένα πρόσωπα δεν μπορούν να Σε γνωρίσουν, αυτές οι σφήκες Σε γνωρίζουν, Σε ακολουθούν και Σε δοξάζουν.»

Υπάρχει και μία άλλη παρόμοια στροφή στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.15.7), στην οποία περιγράφεται πώς υποδέχονται τον Κρίσνα και τον Μπαλαράμα τα παγώνια της Βρινντάβανα: «Ω Λατρεμένε, δες πόσο πανευτυχή είναι τα παγώνια που Σε υποδέχονται ενώ επιστρέφουν στις φωλιές τους! Είναι ακριβώς σαν τα κορίτσια της Βράτζα. Και οι κούκλοι στα κλαδιά των δέντρων Σε υποδέχονται κι εκείνοι με τον δικό τους τρόπο. Οι κάτοικοι της Βρινντάβανα είναι τόσο δοξασμένοι, ώστε όλοι είναι έτοιμοι να προσφέρουν την υπηρεσία τους στον Κύριο με αφοσίωση.»

Παρόμοια, υπάρχει ένα άλλο εδάφιο στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.35.11), στο οποίο αναφέρεται: «Ω δείτε πώς οι πελαργοί και οι κύνες τραγουδούν τις δόξες του Κυρίου! Στέκονται στο νερό και διαλογίζονται, λατρεύοντας τον Υπέρτατο Κύριο.» Άλλο ένα εδάφιο στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.4.18) αναφέρει: «Αιόμα και οι ιθαγενείς και τα απολίτιστα ανθρώπινα όντα όπως οι Κιράτα, οι Ούνα, οι Άντρα, οι Πουλίντα, οι Πουλιάσα, οι Αμπίρα, οι Σούμπα, οι Γιάβανα και οι Κάσα, και πολλά άλλα ανθρώπινα όντα στα κατώτερα είδη, μπορούν όλοι να εξαγνισθούν αν βρουν απλώς καταφύγιο σε αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες.» Γι' αυτό ο Σουικαντέβα Γιοσουάμι προσκύνησε με σεβασμό τον Κύριο Βίσνου, του οποίου οι αφοσιωμένοι υπηρέτες μπορούν να εργασθούν με τόσο θαυμαστό τρόπο.

Μία άλλη σημασία της λέξης *ντριπι* είναι «να συνειδητοποιήσει κανείς ότι έχει εξυψωθεί». Σε εκείνη τη θέση αισθάνεται απαλλαγμένος από κάθε δυστυχία και είναι υψωμένος στο υψηλότερο επίπεδο της ζωής. Επομένως, όλοι οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα που έχουν πλήρη Συνείδηση του Κρίσνα είναι ελεύθεροι από όλων των ειδών τις υλικές απολαύσεις. Η υπηρεσία του Κυρίου τους γεμίζει και είναι πάντα χαρούμενοι, επειδή ασχολούνται με κάτι τόσο υπερβατικό. Είναι έμπειροι άνθρωποι της ευτυχίας. Είναι τόσο ευτυχισμένοι, ώστε δεν επιθυμούν καν να προαχθούν στους πνευματικούς πλανήτες, επειδή είναι ευτυχισμένοι σε κάθε σφαίρα της ζωής. Επειδή είναι πλήρεις στην υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου, δεν επιθυμούν υλικά πράγματα ή

υλικές απολαύσεις. Υπάρχει μία άλλη στροφή που είπαν οι Γκοσουάμι, η οποία αναφέρει: «Πρόσωπα που έχουν σταθεροποιήσει τις αισθήσεις τους στην υπηρεσία του Κυρίου μπορούν να αποκληθούν γαλήνια.»

Έτσι η λέξη *ατμαραμα* σημαίνει ότι ακόμα και τα πουλιά, ακόμα και τα ζώα, ακόμα και οι ανόητοι –όλοι– προσελκύονται από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα, απασχολούνται στην υπηρεσία Του, και γι' αυτό απελευθερώνονται.

Μία άλλη έννοια της λέξης *ατμα* είναι «νοημοσύνη». Όποιος έχει εξαιρετική νοημοσύνη αποκαλείται και αυτός *ατμαραμα*. Αυτοί οι *ατμαραμα* με την ιδιαίτερη νοημοσύνη είναι δύο ειδών: ο ένας είναι ο μορφωμένος σοφός και ο άλλος είναι ο ανόητος, εκείνος που δεν έχει γνώση από βιβλία. Και οι δύο όμως μπορεί να έχουν την ευκαιρία να έλθουν σε επαφή με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη. Οι ανόητοι *ατμαραμα* μπορούν και αυτοί να εγκαταλείψουν τα πάντα και με την προσφορά αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης να ασχοληθούν με τη Συνείδηση του Κρίσνα. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται ότι ο Κύριος είναι η Αρχή των πάντων και ότι τα πάντα προέρχονται από Αυτόν. Όποιος είναι πραγματικά νοήμων μπορεί να κατανοήσει ότι ο Υπέρτατος Κύριος Κρίσνα είναι η Πηγή των πάντων και έτσι να απασχοληθεί στην υπηρεσία Του. Υπάρχει και μία άλλη στροφή στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.7.46), η οποία λέει: «Για να μην αναφέρουμε πρόσωπα που είναι πολύ ευφυή μέσω της μελέτης των Βεδών, ακόμα και τα λιγότερο ευφυή πρόσωπα, όπως οι γυναίκες, οι εργάτες, οι Χούνα, οι Σάβαρα, τα πουλιά, τα ζώα – όλοι μπορούν να φτάσουν στο ανώτατο στάδιο τελειότητας της ζωής.» Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, και η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.10) λέει ότι όταν κάποιος γίνει πολύ ευφυής και ασχοληθεί με τη Συνείδηση του Κρίσνα, τότε ο Κρίσνα, ανταποκρινόμενος, του δίνει τη νοημοσύνη με την οποία μπορεί να προαχθεί στην Κατοικία του Υπερτάτου Κυρίου.

Ο Κύριος είπε στον Σανάτανα Γκοσουάμι ότι η συναναστροφή με καλούς αφοσιωμένους υπηρέτες, η απασχόληση στην υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου, η κατανόηση της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και το ψάλλισμο του Αγίου Ονόματος του Κυρίου, καθώς και η διαμονή σε ένα

μέρος όπως η Βριντάβανα ή η Ματούρα, αυτά τα πέντε πράγματα είναι πολύ σημαντικά για να υψωθεί κανείς στο υπερβατικό επίπεδο. Αν γίνει κάποιος έμπειρος σε ένα από αυτά τα πράγματα, τότε υψώνεται οπωσδήποτε στο στάδιο της αγάπης για τον Θεό, πολύ δε περισσότερο αν τα κάνει όλα. Αλλά οποιοσδήποτε είναι πραγματικά ευφυής θα πρέπει να εγκαταλείψει κάθε άλλη επιθυμία και να απασχοληθεί στην υπερβατική υπηρεσία του Κρίσνα. Η επίδραση της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι τέτοια, ώστε όταν ασχοληθεί κάποιος με αυτήν, εγκαταλείπει όλες τις υλικές επιθυμίες και προσηλώνεται ολοκληρωτικά στον Κρίσνα, συνεπαρμένος από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κυρίου. Τέτοια είναι η ομορφιά του Κυρίου στα μάτια του αφοσιωμένου υπηρέτη Του.

Μία άλλη σημασία της λέξης *ατμα* είναι «φύση». *Ατμαραμα* σημαίνει ότι όλοι απολαμβάνουν τη συγκεκριμένη φύση που έχουν αποκτήσει. Αλλά η έσχατη φύση, δηλαδή η παντοτινή, η αιώνια φύση του ζωντανού όντος είναι να υπηρετεί τον Υπέρτατο Κύριο. Όποιος φτάσει στην τελειότητα της κατανόησης της αληθινής φύσης του, ότι δηλαδή είναι αιωνίως υπηρέτης του Κυρίου, παραιτείται από τους προδιορισμούς που ορίζουν την υλική αντίληψή του για τη ζωή, δηλαδή παραιτείται από την υλική, τη σωματική αντίληψη της ζωής. Αυτό είναι πραγματική γνώση. Όσοι βρίσκονται σε αναζήτηση γνώσης και έχουν την ευκαιρία να συναναστραφούν με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, καταλήγουν και οι ίδιοι να απασχολούνται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Σοφοί όπως οι τέσσερις Κουμάρα, αλλά και ανόητοι ή ακόμη και ζώα, μπορούν να απασχοληθούν στην υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου. Αν ευνοηθούν με το αναίτιο έλεος του Κρίσνα, όλοι μπορούν να υψωθούν στο επίπεδο της Συνείδησης του Κρίσνα.

Όταν προσελκυσθεί κάποιος από τις υπερβατικές ιδιότητες του Κρίσνα αρχίζει να Τον υπηρετεί με αφοσίωση. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.15.8) δοξάζεται η γη της Βριντάβανα ως εξής: «Αυτή η γη, η Βρατζαμπούμι, δοξάζεται επειδή την αγγίζουν τα πόδια Σου. Τα λουλούδια και τα φυτά δοξάζονται επειδή τα αγγίζουν τα δάχτυλά Σου. Οι λόφοι, τα ποτάμια και τα ζώα, όλα δοξάζονται επειδή τα κοιτάζουν τα

μάτια Σου. Και όσο για τις γκόπι, αυτές δοξάζονται επειδή τις αγκαλιάζουν τα υπερβατικά μπράτσα Σου.» Οι γκόπι, οι βοσκοπούλες, δόξασαν τη Βρινντάβανα με τα ακόλουθα λόγια: «Αγαπημένες μου φίλες, όλοι οι κάτοικοι της Βρατζαμπούμι, μαζί με τα πουλιά, τα ζώα, και τα δέντρα, όλοι δοξάζονται όταν βλέπουν τον Κύριο Κρίσνα να πηγαίνει στα βοσκοτόπια μαζί με τους φίλους Του, συνοδευόμενος από τον Μπαλαντέβα και παίζοντας τη φλογέρα Του.»

Η λέξη *ατμα* σημαίνει επίσης και «σώμα». Οι γιόγκι που ασκούνται σε σωματικές ασκήσεις, θεωρώντας το σώμα ως εαυτό, υψώνονται και αυτοί στην υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου αν έλθουν σε επαφή με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες. Υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που έχουν την αντίληψη ότι το σώμα είναι ο εαυτός. Ασχολούνται με πολλών ειδών δραστηριότητες που αποβλέπουν στην απόλαυση, περιλαμβανομένων εξαγνιστικών τελετουργιών και συνηθισμένων εγκόσμιων δραστηριοτήτων. Αλλά όταν έλθουν σε επαφή με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, ασχολούνται και αυτοί με την υπερβατική υπηρεσία του Κυρίου.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.18.12) αναφέρεται: «Αγαπητέ μας Σούτα Γιοσουάμι, μας έδωσες το νέκταρ των λωτοειδών Ποδιών του Κρίσνα, παρόλο που έχουμε γίνει μαύροι από τον καπνό της θυσιάστηρις φωτιάς. Επίσης, στο Τέταρτο Άσμα αναφέρεται (4.21.31): «Το νερό του Γάγγη κυλάει από την άκρη του Λωτοειδούς Ποδιού του Κρίσνα, και λουζόμενοι στον Γάγγη, όλοι -όσοι εργάζονται με σκοπό την απόλαυση, αλλά και οι σοφοί- ξεπλένουν τα βρόμικα πράγματα από τον νου τους.»

Όσοι έχουν σωματική αντίληψη για τον εαυτό και όσοι είναι γεμάτοι υλικές επιθυμίες είναι και αυτοί, υπό μία έννοια, *ατμαραμα*. Όταν συναναστραφούν με αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου, εγκαταλείπουν τις υλικές επιθυμίες τους και γίνονται τέλειοι στην υπηρεσία του Κυρίου. Το καλύτερο παράδειγμα βρίσκεται στο έργο *Χαρι-μπακτι-σουντονταγια* (7.28), σε σχέση με τον χαρακτήρα του Ντρούβα. Εκεί αναφέρεται από τον Μαχαράζα Ντρούβα: «Αγαπημένε μου Κύριε, ήλθα να Σε λατρέψω με την επιθυμία να αποκτήσω λίγη γη.

Αλλά, ευτυχώς, έχω Εσένα, που είσαι πέρα από τη δυνατότητα σύλληψης των μεγάλων σοφών και των αγίων. Ήλθα να αναζητήσω κάποια κομμάτια χρωματιστό χορτάρι, αλλά βρήκα ένα πολύτιμο πετράδι όπως Εσύ. Είμαι ικανοποιημένος. Δεν επιθυμώ να Σου ζητήσω τίποτε άλλο.»

Υπάρχει και μία άλλη σημασία στη λέξη *νιργκραντα* θα πει «ανόητος κυνηγός» ή «τρισάθλιος». Ένας τέτοιος κυνηγός σώθηκε και ασχολήθηκε με την υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου, χάρη στην επαφή με τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη Νάραντα. Η ακόλουθη ιστορία περιγράφει τη συνάντηση του κυνηγού με τον Νάραντα.

Ήταν ένας κυνηγός στο δάσος του Πραγιάγκ, που ήταν αρκετά τυχερός για να συναντήσει τον Νάραντα καθώς επέστρεφε από τη Βαϊκούντα, αφού είχε επισκεφθεί τον Κύριο Ναράγιανα. Ο Νάραντα ήλθε στο Πραγιάγκ για να λουστεί στη συμβολή του Γάγγη με τον Γιαμούνα. Ενώ περνούσε μέσα από το δάσος, είδε ένα πουλί πεσμένο στο έδαφος, μισοσκοτωμένο και τρυπημένο από ένα βέλος να τιτιβίζει αξιολύπητα. Λίγο πιο κάτω είδε ένα ελάφι σωριασμένο στο έδαφος να σφαδάζει. Σε ένα άλλο σημείο είδε ένα αγριογούρουνο να υποφέρει και κάπου αλλού είδε ένα κουνέλι να σπαρταράει εναγωνίως. Όλο αυτό το θέαμα τον έκανε να νιώσει μεγάλη συμπόνια και άρχισε να σιέφτεται, «Ποιος είναι ο ανόητος που έχει διαπράξει τόσο αμαρτωλές πράξεις;» Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι συνήθως συμπονετικός με τις δυστυχίες των ζωντανών όντων, οπότε καταλαβαίνουμε πόσο συμπονετικός είναι ο μέγας Νάραντα. Ήταν πολύ θλιμμένος με αυτό το θέαμα και αφού προχώρησε λίγα βήματα είδε τον κυνηγό να κυνηγά με το τόξο και τα βέλη του. Το δέρμα του κυνηγού ήταν πολύ μαύρο, τα μάτια του κατακίονινα και ήταν επικίνδυνο ακόμα και να τον βλέπεις να στέκεται εκεί με το τόξο και τα βέλη του, σαν σύντροφος του Γιαμαράζα, του Θανάτου. Βλέποντάς τον σε εκείνη τη στάση, ο σοφός Νάραντα μπήκε πιο βαθιά μέσα στο δάσος και τον πλησίασε. Και ενώ ο Νάραντα περνούσε μέσα από το δάσος, όλα τα ζώα που είχαν πιαστεί στις παγίδες του κυνηγού έτρεξαν μακριά. Ο κυνηγός θύμωσε πάρα πολύ γι' αυτό και ήταν έτοιμος να πει στον Νάραντα χυδαία πράγματα, αλλά με την

επίδραση του Νάραντα, που ήταν τόσο άγιο πρόσωπο, ο κυνηγός δεν μπόρεσε να αρθρώσει αυτά τα λόγια.

Αντίθετα, με ευγενική συμπεριφορά, ρώτησε τον Νάραντα: «Αγαπητέ μου κύριε, γιατί ήλθες μπροστά μου ενώ κυνηγούσα; Έχεις χάσει τον δρόμο σου; Επειδή ήλθες εδώ, όλα τα ζώα που είχαν πιαστεί στις παγίδες μου έφυγαν μακριά.»

Ο Νάραντα αποκρίθηκε: «Ναι, λυπάμαι. Ήλθα σε σένα για να βρω τον δρόμο μου, να σε ρωτήσω. Αλλά είδα ότι υπάρχουν πολλά αχριογούρουνα και ελάφια και κουνέλια στον δρόμο, και είναι ξαπλωμένα στο έδαφος σπαρταρώντας ετοιμοθάνατα, μισοπεθαμένα. Ποιος έκανε αυτές τις αμαρτίες;»

Ο κυνηγός απάντησε, «Ό,τι είδες είναι εντάξει. Εγώ το έκανα.»

Τότε ο Νάραντα είπε, «Αν κυνηγάς όλα αυτά τα φτωχά ζώα, γιατί δεν τα σκοτώνεις αμέσως; Τα μισοσκοτώνεις και σπαρταράνε μισοπεθαμένα. Αυτό είναι μεγάλη αμαρτία. Αν θέλεις να σκοτώσεις κάποιο ζώο, γιατί δεν το σκοτώνεις εντελώς; Γιατί το αφήνεις μισοσκοτωμένο, να πεθάνει σπαρταρώντας;»

Ο κυνηγός απάντησε, «Αγαπητέ μου κύριε, το όνομά μου είναι Μριγκάρι, εχθρός των ζώων. Μεγάλωσα, μαθαίνοντας από τον πατέρα μου να μισοσκοτώνω τα ζώα και να τα αφήνω να σπαρταράνε. Όταν ένα μισοσκοτωμένο ζώο σπαρταρά, αυτό μου δίνει μεγάλη χαρά.»

Τότε ο Νάραντα εκλιπάρησε τον κυνηγό, «Σε ικετεύω για ένα πράγμα μόνο και σε παρακαλώ να το δεχθείς.»

Ο κυνηγός απάντησε, «Α, ναι κύριε, θα σου δώσω ό,τι θέλεις. Αν θέλεις δέρματα ζώων, έλα στο σπίτι μου. Έχω τόσο πολλά δέρματα ζώων, τίγρεις και ελάφια. Ό,τι θέλεις θα σου το δώσω.»

Ο Νάραντα απάντησε, «Δεν θέλω τέτοια πράγματα. Θέλω όμως κάτι άλλο. Αν έχεις την καλοσύνη να μου το δώσεις, τότε θα σου πω. Σε παρακαλώ, από αύριο, όποτε σκοτώνεις ένα ζώο, σκότωνέ το εντελώς και μην το αφήνεις μισοπεθαμένο.»

Ο κυνηγός απάντησε, «Α, αγαπητέ μου κύριε, τι μου ζητάς; Γιατί μου το ζητάς αυτό; Ποια η διαφορά μεταξύ σιοτωμένου και μισοσιοτωμένου;»

Ο Νάραντα απάντησε, «Αν μισοσιοτώνεις τα ζώα, τότε υποφέρουν πάρα πολύ, και αν δίνεις τόσο πολύ πόνο σε άλλα ζωντανά όντα, είναι μεγάλη αμαρτία. Όταν σιοτώνεις ένα ζώο εντελώς, είναι μεγάλο αδίκημα, αλλά όχι τόσο μεγάλο όσο όταν το μισοσιοτώνεις. Με άλλα λόγια, τον πόνο που δίνεις σε μισοσιοτωμένα ζώα θα πρέπει να τον δεχθείς σε κάποια μελλοντική γέννηση που σε περιμένει.»

Παρόλο που ο κυνηγός ήταν πολύ αμαρτωλός, στη συντροφιά ενός μεγάλου αφοσιωμένου υπηρέτη όπως ο Νάραντα, ο νους του μαλάκωσε και φοβήθηκε για τις αμαρτίες του. Όσοι είναι τόσο αηδιαστικά αμαρτωλοί δεν φοβούνται καθόλου να κάνουν αμαρτίες. Αλλά εδώ βλέπουμε ότι επειδή ο εξαγνισμός του άρχισε με την επαφή ενός μεγάλου αφοσιωμένου υπηρέτη όπως ο Νάραντα, ο κυνηγός φοβήθηκε για τις αμαρτίες του.

Γι' αυτό ο κυνηγός είπε, «Αγαπητέ μου κύριε, έχω μάθει να σιοτώνω ζώα με αυτόν τον τρόπο από την παιδική μου ηλικία. Μπορείς, λοιπόν, να μου πεις πώς μπορώ να απαλλαγώ από όλα τα αδικήματα και όλες τις αμαρτίες που έχω διαπράξει; Εγκαταλείπομαι στα πόδια σου. Σε παρακαλώ, σώσε με από όλες τις αντιδράσεις των περαμένων αμαρτιών μου και οδήγησέ με στον σωστό δρόμο, έτσι ώστε να μπορώ να είμαι ελεύθερος.»

Ο Νάραντα αποκρίθηκε, «Αν θέλεις πραγματικά να ακουθήσεις τη συμβουλή μου, τότε μπορώ να σου δείξω τον αληθινό δρόμο της απελευθέρωσης από τις αντιδράσεις σε αυτές τις αμαρτίες.»

Ο κυνηγός συμφώνησε και είπε στον Νάραντα, «Ό,τι μου πεις, θα το τηρήσω χωρίς δισταγμό.»

Τότε ο Νάραντα του ζήτησε να σπάσει το τόξο του και μετά θα του αποκάλυπτε τον δρόμο της απελευθέρωσης.

Ο κυνηγός απάντησε, «Μου ζητάς να σπάσω το τόξο μου, αλλά τότε πώς θα εξασφαλίζω τα προς το ζην;»

Ο Νάραντα απάντησε, « Μη στενοχωριέσαι για την επιβίωσή σου· θα σου στέλνω εγώ αρκετά δημητριακά για να μπορείς να ζεις.»

Τότε ο κυνηγός έσπασε το τόξο του και έπεσε στα πόδια του Νάραντα. Ο Νάραντα του είπε να σηκωθεί και τον συμβούλεψε: «Πήγαινε στο σπίτι σου και ό,τι χρήματα και τιμαλφή έχεις, μοίρασέ τα στους αφοσιωμένους υπηρέτες και τους μπράμανα και έλα μαζί μου φορώντας μόνο ένα κομμάτι ύφασμα. Φτιάξε ένα μικρό σπίτι από άχυρο στην όχθη του ποταμού και φύτεψε δίπλα στο σπίτι σου το φυτό τουλάχισ. Κάθε μέρα να γεύεσαι ένα πεσμένο φύλλο και να ψέλνεις πάντοτε *Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε*. Όσο για τις ανάγκες σου, θα σου στέλνω τα απαραίτητα δημητριακά. Αλλά θα δέχεσαι μόνο όσα χρειάζεσαι για τον εαυτό σου και τη γυναίκα σου.»

Υστερα ο Νάραντα ελευθέρωσε τα μισοπεθαμένα ζώα, που αφού ελευθερώθηκαν από τη φρικτή κατάσταση τους, έφυγαν μακριά. Βλέποντας το θαύμα που έκανε ο Νάραντα, ο μαύρος κυνηγός έμεινε κατάπληκτος και αφού τον πήρε στο σπίτι του, υποκλίθηκε ξανά μπροστά στα πόδια του.

Ο Νάραντα επέστρεψε στο σπίτι του και ο κυνηγός, αφού γύρισε στο δικό του, άρχισε να εκτελεί τις οδηγίες που του είχε δώσει ο Νάραντα. Στο μεταξύ, τα νέα διαδόθηκαν σε όλα τα χωριά ότι ο κυνηγός είχε γίνει αφοσιωμένος υπηρέτης και γι' αυτό οι χωρικοί ήλθαν να δουν τον καινούργιο Βαϊσνάβα. Είναι έθιμο σε όσους ακολουθούν τον βεδικό τρόπο ζωής να φέρνουν δημητριακά ή φρούτα όποτε πηγαίνουν να δουν κάποιο άγιο πρόσωπο. Όλοι οι χωρικοί είδαν ότι ο κυνηγός είχε γίνει τώρα μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης και άρχισαν να φέρνουν φαγώσιμα. Κάθε μέρα, λοιπόν, του πρόσφεραν τόσο πολλά σιτηρά και καρπούς που μπορούσαν να φάνε τουλάχιστον είκοσι άτομα. Αλλά, σύμφωνα με την

οδηγία του Νάραντα, δεν δεχόταν τίποτε περισσότερο απ' όσο χρειαζόταν για να ζήσει αυτός και η γυναίκα του.

Αφού είχαν περάσει μερικές μέρες, ο Νάραντα είπε στον φίλο του, τον σοφό Παρβάτα; «Έχω έναν μαθητή. Πάμε να τον δούμε και να μάθουμε πώς τα πάει;»

Όταν οι δύο μεγάλοι σοφοί, ο Νάραντα και ο Παρβάτα, πήγαν στο σπίτι του κυνηγού, και ο κυνηγός είδε από απόσταση τον Πνευματικό του Δάσκαλο να έρχεται, άρχισε να πηγαίνει προς το μέρος του με μεγάλο σεβασμό. Αλλά καθώς προχωρούσε για να υποδεχθεί τους μεγάλους σοφούς, είδε ότι υπήρχαν στο έδαφος μυρμήγκια, εμποδίζοντας το πέρασμά του. Όταν έφτασε στους σοφούς, ήθελε να υποκλιθεί μπροστά τους, αλλά είδε ότι υπήρχαν πολλά μυρμήγκια και άρχισε σιγά-σιγά να καθαρίζει το έδαφος με το ύφασμα που φορούσε. Όταν ο Νάραντα είδε ότι ο κυνηγός προσπαθούσε να σώσει τις ζωές των μυρμηγκιών με αυτόν τον τρόπο, του θύμισε μία στροφή από τη *Σκαντα Πουρανα*. Αυτή η στροφή λέει: «Δεν είναι υπέροχο που ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου δεν θέλει να προκαλέσει πόνο ούτε σε ένα μυρμήγκι;»

Η ουσία είναι ότι προηγουμένως ο κυνηγός έβρισκε ευχαρίστηση να μισοσκοτώνει ζώα, αλλά τώρα που είχε γίνει σπουδαίος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, δεν μπορούσε να προκαλέσει πόνο ούτε σε ένα μυρμήγκι.

Ο κυνηγός δέχθηκε τους δύο μεγάλους σοφούς στο σπίτι του, τους πρόσφερε ένα κάθισμα, έφερε νερό και έπλυνε τα πόδια τους, τους έφερε νερό να πουν, και μαζί με τη γυναίκα του άγγιξαν το κεφάλι τους με το νερό με το οποίο είχε πλύνει τα πόδια τους. Μετά από αυτό άρχισαν να αισθάνονται έκσταση, να χορεύουν και να τραγουδούν *Χάρε Κρίσνα, Χάρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χάρε Χάρε / Χάρε Ράμα, Χάρε Ράμα, Ράμα Ράμα, Χάρε Χάρε*, υψώνοντας τα χέρια τους, με το ύφασμα που φορούσαν να ανεμίζει.

Όταν οι δύο μεγάλοι σοφοί είδαν την έκσταση της αγάπης για τον Θεό στο σώμα του κυνηγού, ο Παρβάτα είπε στον Νάραντα: «Είσαι

φιλοσοφική λίθος· έτσι, με τη συναναστροφή σου ακόμα και ένας κυνηγός έχει γίνει σπουδαίος αφοσιωμένος υπηρέτης.»

Υπάρχει μία όμορφη στροφή στη *Σκανντα Πουρανα* που λέει: «Αγαπητέ μου μεγάλε σοφέ Νάραντα, είσαι δοξασμένος, και με το έλεός σου ακόμα και το χειρότερο πλάσμα, όπως ένας κυνηγός, υψώθηκε και αυτός στο στάδιο της αφοσίωσης και έφτασε στην υπερβατική ολοκληρωτική προσήλωση στον Κρίσνα.»

Τότε ο Νάραντα ρώτησε τον κυνηγό-αφοσιωμένο υπηρέτη: «Παίρνεις τα τρόφιμά σου τακτινά;»

Ο κυνηγός απάντησε: «Στέλνεις τόσο πολλούς ανθρώπους και φέρνουν τόσο πολλά φαγώσιμα, που δεν μπορούμε να φάμε τόσο πολύ.»

Ο Νάραντα απάντησε: «Εντάξει. Μη σε νοιάζει. Ό,τι σου φέρνουν είναι εντάξει. Συνέχισε την υπηρεσία σου με αυτόν τον τρόπο.» Αφού είπε αυτά τα λόγια, ο Νάραντα και ο Παρβάτα εξαφανίσθηκαν από εκείνο το μέρος.

Ο Κύριος Τσετάνια αφηγήθηκε αυτή την ιστορία με τον κυνηγό για να δείξει ότι ακόμα και ένας κυνηγός μπορεί να απασχοληθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα υπό την επίδραση αγνών αφοσιωμένων υπηρέτων.

Ύστερα είπε ότι μία άλλη σημασία της λέξης *ατμα* είναι όλες οι ποικιλίες του Προσώπου της Θεότητας. Γενικά, το Ίδιο το Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, και οι διάφορες επεκτάσεις Του είναι όλοι γνωστοί ως Πρόσωπο της Θεότητας. Έτσι όποιος απασχολείται στην υπηρεσία αφοσίωσης οποιασδήποτε μορφής ή επέκτασης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι γνωστός και αυτός ως *ατμαραμα*. Όλοι αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες απασχολούνται είτε στην υπηρεσία αφοσίωσης βάσει ρυθμίσεων και κανόνων είτε στην υπηρεσία αφοσίωσης με υπερβατική αγάπη.

Αυτά τα δύο είδη αφοσιωμένων υπηρέτων διαίρουνται επίσης σε τρεις κατηγορίες: στους συντρόφους του Κυρίου, σε όσους έχουν τελειοποιηθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης και σε όσους είναι καινούργιοι στην υπηρεσία αφοσίωσης. Οι καινούργιοι αφοσιωμένοι υπηρέτες μπορούν να

διαιρεθούν σε δύο κατηγορίες: σε όσους έχουν ήδη αναπτύξει προσήλωση στον Κύριο και σε όσους δεν έχουν. Και σύμφωνα με τις δύο διαιρέσεις της υπηρεσίας αφοσίωσης, δηλαδή τις ρυθμιστικές αρχές και την προσήλωση στον Κύριο με υπερβατική αγάπη, αυτές οι κατηγορίες αφοσιωμένων υπηρετών γίνονται οχτώ. Ακολουθώντας τις ρυθμιστικές αρχές της αφοσίωσης, οι τέλει σύντροφοι του Κυρίου διαιρούνται σε ακόμα τέσσερις κατηγορίες: στους υπηρέτες, τους φίλους, τους γονείς και τις ερωμένες.

Όπως οι αφοσιωμένοι υπηρέτες μερικές φορές τελειοποιούνται μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης, έτσι και κάποιοι από αυτούς είναι αιωνίως τέλει. Στην υπηρεσία αφοσίωσης βάσει ρυθμιστικών αρχών υπάρχουν δεκαέξι είδη αφοσιωμένων υπηρετών στο επίπεδο των αρχαρίων και δεκαέξι είδη στο επίπεδο των προχωρημένων, και όλοι προσφέρουν στον Κύριο υπερβατική υπηρεσία αγάπης. Συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ότι υπάρχουν τριάντα δύο κατηγορίες αυτών των *ατμαραμα*. Αν χρησιμοποιήσει κανείς τις λέξεις *μουνι*, *νιργκραντα*, *τσα* και *απι* σε αυτές τις τριάντα δύο κατηγορίες, τότε καταγράφονται πενήντα οχτώ διαφορετικοί τύποι αφοσιωμένων υπηρετών. Όλοι αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες μπορούν να περιγραφούν με μία λέξη: *ατμαραμα*. Όπως, για παράδειγμα, στο δάσος υπάρχουν πολλά διαφορετικά δέντρα, αλλά αν πει κανείς ότι στο δάσος υπάρχουν δέντρα, το νόημα γίνεται κατανοητό.

Έτσι ο Κύριος παρουσίασε εξήντα διαφορετικές σημασίες της λέξης *ατμαραμα*. Είπε ακόμα ότι η λέξη *ατμα* σημαίνει «ζωντανό ον, αρχίζοντας από το πρώτο ζωντανό πλάσμα, τον Μπράμα, και καταλήγοντας στο μυρμήγκι.» Ανέφερε μία στροφή από το Έκτο Κεφάλαιο της *Βισνου Πουρανα*, η οποία λέει ότι οι ενέργειες του Κυρίου είναι πνευματικές. Από αυτές, η ενέργεια που είναι γνωστή ως η πηγή των ζωντανών όντων αποκαλείται πνευματική, αλλά η άλλη ενέργεια, που είναι γεμάτη άγνοια και εκδηλώνεται σε υλικές δραστηριότητες, αποκαλείται υλική Φύση. Τα ζωντανά όντα είναι αναρίθμητα, ακόμα και στην υλική δημιουργία, και αν κατά τύχη κάποια από αυτά μπορέσουν να συναναστραφούν με έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, τότε μπορούν να απασχοληθούν στην αγνή

υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα. Ο Κύριος είπε: «Προηγουμένως, ανέφερα εξήντα τέσσερεις σημασίες της λέξης *ατμαραμα*, αλλά τώρα Μου ήλθε στο μυαλό άλλη μία σημασία εξαιτίας της επαφής μαζί σου.»

Ο Σανάτανα Γιοσουάμι, αφού άκουσε από τον Κύριο για τις διάφορες σημασίες της λέξης *ατμαραμα*, έμεινε κατάπληκτος και έπεσε κάτω με αφοσίωση στα πόδια του Κυρίου Τσετάνια. Είπε: «Καταλαβαίνω ότι είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, και με την αναπνοή Σου φανερώνονται πολλά βεδικά έργα. Είσαι ο Δάσκαλος της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και γνωρίζεις καλύτερα τα νοήματα των στίχων της. Δεν είναι δυνατό να κατανοήσει κάποιος τα εμπιστευτικά μηνύματα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* χωρίς το έλεός Σου.»

Τότε ο Κύριος απάντησε στον Σανάτανα Γιοσουάμι: «Μην προσπαθείς να Με εγνωμιάσεις με αυτόν τον τρόπο. Προσπάθησε μόνο να κατανοήσεις την αληθινή φύση της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι η ηχητική εκπροσώπηση του Υπερτάτου Κυρίου Κρίσνα. Έτσι, λοιπόν, όπως είναι απεριορίστος ο Κρίσνα, παρόμοια, σε κάθε λέξη και σε κάθε γράμμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* υπάρχουν απεριορίστα νοήματα, που μπορούν να κατανοηθούν με τη συναναστροφή αφοσιωμένων υπηρετών. Μη λες, λοιπόν, ότι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι μία συλλογή από απαντήσεις σε ερωτήσεις.»

Οι σοφοί του Ναϊμισαράνια έθεσαν στον Σουικαντέβα Γιοσουάμι έξι ερωτήσεις, και εκείνος εξήγησε, δηλαδή απάντησε σε αυτές τις έξι ερωτήσεις στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Υπάρχει ένα εδάφιο στη βεδική γραμματεία στο οποίο ο Κύριος Σίβα λέει: «Όσο για τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, μπορεί να την γνωρίζω εγώ ή μπορεί να την γνωρίζει ο Σουικαντέβα ή μπορεί να την γνωρίζει ο Βιασαντέβα ή να μην την γνωρίζουμε, αλλά στην πραγματικότητα η *Μπαγκαβαταμ* κατανοείται μέσω υπηρεσίας αφοσίωσης και από έναν αφοσιωμένο υπηρέτη, και όχι μέσω ευφυΐας ή μέσω ευρείας μόρφωσης.»

Οι σοφοί του Ναϊμισαράνια ρώτησαν: «Αγαπητέ κύριε, πες μας, αν έχεις την καλοσύνη, αν μετά την αναχώρηση του Κυρίου για την

Κατοικία Του οι αρχές της θρησκείας έφυγαν μαζί Του. Πώς μπορούμε να βρούμε αυτές τις αρχές μετά την αναχώρησή Του;»

Η απάντηση ήταν η εξής: «Μετά την αναχώρηση του Κρίσνα για την Κατοικία Του μαζί με όλες τις θρησκευτικές αρχές, η εκπροσώπησή Του, η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, η *Μαχα Πουρανα*, μένει ως φλογισμένος, υπέρλαμπρος ήλιος.»

Υστερα ο Κύριος είπε: « Είμαι σαν τρελός περιγράφοντας αυτή τη στροφή *ατμαραμα* με τόσο πολλούς τρόπους. Γι' αυτό, μη δίνεις σημασία αν είπα κάτι τρελό. Αν όμως γίνει κάποιος τρελός σαν Εμένα, θα μπορέσει να καταλάβει το αληθινό νόημα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* όπως το εξήγησα.»

Τότε ο Σανάτανα Γιοσουάμι, με διπλωμένα χέρια σε στάση προσευχής, έπεσε στα πόδια του Κυρίου Τσετάνια και προσευχήθηκε ως εξής: «Αγαπημένε μου Κύριε, μου ζήτησες να προετοιμάσω τις ρυθμιστικές αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης, αλλά ανήκω στη κατώτατη κοινωνική τάξη. Δεν διαθέτω γνώση. Δεν ξέρω πώς θα μπορέσω να τελειώσω ένα τόσο σημαντικό έργο. Αν έχεις την καλοσύνη να μου κάνεις κάποιες νύξεις σχετικά με την προετοιμασία ενός τέτοιου βιβλίου για την υπηρεσία αφοσίωσης, τότε ίσως γίνω άξιος να γράψω ένα τέτοιο βιβλίο.»

Τότε ο Κύριος τον ευλόγησε λέγοντας, «Ό,τι και αν γράφεις με τη χάρη του Κρίσνα, θα έχει βγει από την καρδιά σου και θα γίνει δεκτό όπως έχεις ζητήσει. Θα σου πω κάποια πράγματα τα οποία μπορείς να σημειώσεις. Το πρώτο και σημαντικότερο είναι να δεχθεί κανείς έναν γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο. Αυτό είναι η αρχή της πνευματικής ζωής.»

Αφού υπέδειξε ότι πρέπει να αρχίσει κανείς δεχόμενος έναν Πνευματικό Δάσκαλο, ζήτησε από τον Σανάτανα Γιοσουάμι να γράψει για τα γνωρίσματα ενός αληθινού *γκουρου*, καθώς και για τα γνωρίσματα ενός αληθινού αφοσιωμένου υπηρέτη. Τα γνωρίσματα του αφοσιωμένου υπηρέτη περιγράφονται στην *Παντμα Πουρανα*: Κάποιος που είναι άξιος μπράμανα και ταυτόχρονα έχει όλα τα γνωρίσματα του αφοσιωμένου υπηρέτη, μπορεί να γίνει ο Πνευματικός Δάσκαλος όλων των ανθρώπων.

Ένας τέτοιος αφοσιωμένος υπηρέτης και Πνευματικός Δάσκαλος πρέπει να γίνεται σεβαστός όπως ο Ίδιος ο Θεός. Αλλά κάποιος που δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου δεν μπορεί να είναι γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος, παρόλο που μπορεί να έχει γεννηθεί σε πολύ αξιοσέβαστη οικογένεια μπράμανα. Επομένως, δεν θα πρέπει να σκέφτεται κάποιος εσφαλμένα ότι ένας γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος πρέπει να έχει γεννηθεί σε υποτιθέμενη οικογένεια μπράμανα. Η ουσία είναι ότι ο Πνευματικός Δάσκαλος πρέπει να είναι άξιος μπράμανα βάσει των χαρακτηριστικών των έργων του.

Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, όταν ο Νάραντα μιλά για τα διάφορα σημάδια των διαφόρων κοινωνικών τάξεων και όταν λέει συνοψίζοντας ότι οι μπράμανα, οι κσάτρια, οι βαϊσία και οι σούντρα θα πρέπει να επιλέγονται με βάση τα συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά τους. Ο Σριντάρα Σουάμι έχει επίσης σημειώσει στον σχολιασμό του πως η γέννηση σε οικογένεια μπράμανα δεν σημαίνει ότι είναι κάποιος μπράμανα· θα πρέπει να είναι άξιος και να διαθέτει τα χαρακτηριστικά ενός μπράμανα όπως αυτά περιγράφονται στις *Γραφές (σαστρα)*. Επίσης, στην πράξη βλέπουμε ότι στη μαθητική διαδοχή (*παραμπαρά*) της Γκιωντίγια Βαϊσνάβα σαμπραντάγια υπάρχουν πολλοί αφοσιωμένοι υπηρέτες, όπως οι δύο μεγάλοι *ατσαρια* Τάκουρ Ναροττάμ και Σιαμανάνντα Γιοσουάμι, οι οποίοι δεν είχαν γεννηθεί σε οικογένειες μπράμανα, αλλά ήταν αποδεδειγμένοι ως Πνευματικοί Δάσκαλοι από πολλούς φημισμένους μπράμανα, όπως ο Γκιανγκιαναράγιανα, ο Ραμακρίσνα και άλλοι.

Με αυτόν τον τρόπο, υπάρχουν σημάδια του υποψήφιου αφοσιωμένου υπηρέτη. Ο μαθητής και ο Πνευματικός Δάσκαλος πρέπει και οι δύο να δουν αν είναι κατάλληλοι και άξιοι, ο ένας για μαθητής και ο άλλος για Πνευματικός Δάσκαλος. Τότε θα πρέπει να γνωρίζει κανείς ότι το αντικείμενο της λατρείας είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και να κατανοήσει τα διάφορα μάντρα, τους ιερούς ύμνους.

Ο Κύριος είπε επίσης στον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι θα πρέπει να περιγράψει τα γνωρίσματα των ανθρώπων που είναι άξιοι να δεχθούν τα

μάντρα, και το πώς τα μάντρα θα πρέπει να κατανοηθούν και να τελειοποιηθούν με ιεροτελεστίες. Ύστερα περιέγραψε τη μύηση, τα πρωινά καθήκοντα, τα καθήκοντα της καθαριότητας, δηλαδή το πλύσιμο του προσώπου, το πλύσιμο των δοντιών, κλπ., την εργασία, τις πρωινές και τις απογευματινές προσευχές, τη λατρεία του Πνευματικού Δασκάλου, το σημάδεμα του σώματος με *γκόπι-τσανντανα*, το μάζεμα φύλλων τουλάσι, το καθάρισμα και το πλύσιμο του ναού του Κυρίου και το ξύπνημα του Κρίσνα από τον ύπνο Του. «Να περιγράψεις επίσης τις διάφορες μεθόδους λατρείας του Κυρίου», είπε ο Κύριος Τσετάνια στον Σαντάνα Γιοσουάμι, «οι οποίες αποκαλούνται μέθοδοι λατρείας με πέντε, δεκαέξι ή πενήντα συστατικά, δηλαδή προσφορές. Πώς να λατρεύει κανείς τον Κύριο προσφέροντας *αρατι* πέντε φορές την ημέρα, πώς να προσφέρει φαγώσιμα στον Κρίσνα, πώς να Τον βάζει στο κρεβάτι. Να αναφέρεις τα χαρακτηριστικά των Θεοτήτων του ναού, καθώς και τα χαρακτηριστικά της *σαλαγκραμα-σιλα**. Επίσης, να αναφέρεις τη σημασία που έχει το να επισκέπτεται κανείς τα άγια μέρη και να βλέπει τη Μορφή του Κυρίου στους ναούς που υπάρχουν εκεί. Να αναφέρεις τον δοξασμό του υπερβατικού Ονόματος του Κυρίου και τις διάφορες προσβολές που έχουν σχέση με τη λατρεία της Θεότητας στον ναό. Θα πρέπει να περιγράψεις τα σύνεργα της λατρείας του Κυρίου, όπως το κοχύλι, το νερό και τα αρωματικά λουλούδια· τις προσευχές και τους ύμνους, την κυκλική περιφορά, την προσκύνηση, τις ρυθμιστικές αρχές *πουραστσαρانا*,

* *σαλαγκραμα-σιλα* (οι πέτρες του χωριού Σαλαγκράμα): θεότητες του Κυρίου Κρίσνα με τη μορφή μικρών, στρογγυλών μαύρων πετρών, σηματοδομένων με *τσάκρα* και με άλλα σημάδια. Προέρχονται από την κοιλάδα του ποταμού Γιανντάκι στα Ιμαλάια. Έχουν ιδιότητες και χαρακτηριστικά που δεν υπάρχουν σε καμία άλλη πέτρα στον κόσμο. Στους αρχαίους χρόνους, η οροσειρά που περιβάλλει την περιοχή ονομαζόταν Σαλαγκίρι, εξαιτίας τεραστίων δασών με δέντρα *σαλα*. Από αυτό το γεγονός προήλθαν τα ονόματα Σαλαγκράμα (το χωριό με τα δέντρα *σαλα*) και *σαλαγκραμα-σιλα* (πέτρες που απαντούν μόνο στην περιοχή του χωριού Σαλαγκράμα). Η κάθε πέτρα *σαλαγκραμα* αναγνωρίζεται από τα μοναδικά σημάδια της, ως μία ιδιαίτερη ενσάρκωση του Κυρίου. (Σημ. του μετ.)

τη λήψη *πρασανταμ*, την απόρριψη τροφής που δεν έχει προσφερθεί στον Κρίσνα και τη μη δυσφήμιση ενός αφοσιωμένου υπηρέτη που παρουσιάζει πραγματικά τα σημάδια ενός αφοσιωμένου υπηρέτη.

Πρέπει ακόμα να αναφερθούν τα γνωρίσματα των αγίων ανθρώπων, η μέθοδος για την ικανοποίηση των σοφών και η απόρριψη της συντροφιάς ανεπιθύμητων προσώπων. Επίσης, η διαρκής ακρόαση της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Πρέπει επίσης να περιγραφούν τα καθημερινά καθήκοντα, καθώς και τα καθήκοντα που εκτελούνται κάθε δεκαπενθήμερο, όπως η νηστεία της Εκάντασι. Επίσης, τα καθήκοντα του κάθε μήνα, καθώς και γιορτές όπως οι *Τζανμάσταμι*, *Βάμανα-ντβάντασι*, *Ράμα-νάβανι* και *Νρισίμχα-τσατούρντασι*. Όλες αυτές οι γιορτές και οι νηστείες θα πρέπει να τηρούνται. Όποιος τηρεί αυτές τις νηστείες θα πρέπει να αποφεύγει τη μικτή Εκάντασι και να τηρεί την αγνή Εκάντασι. Όλα αυτά τα πράγματα βοηθούν πολύ στην πρόοδο της υπηρεσίας αφοσίωσης.» Ο Κύριος Τσετάνια τόνισε στον Σανάτανα Γιοσουάμι ότι για το κάθε τι -για την ίδρυση ναών του Κυρίου, τη συμπεριφορά, τα καθήκοντα και τα γνωρίσματα των Βαϊσνάβα- θα πρέπει να δίνει τεκμηριωμένα στοιχεία από τις *Πουρανα*. Έτσι ο Κύριος εξήγησε συνοπτικά όλες τις λεπτομέρειες της συγγραφής βιβλίων με θέμα τις ρυθμιστικές αρχές των Βαϊσνάβα.

Ο Σανάτανα Γιοσουάμι ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου και διδάχθηκε απευθείας από τον Κύριο πώς να διαδώσει τη λατρεία του *μπακτι*, γράφοντας πολλά βιβλία. Υπάρχει μία περιγραφή του στην *Τσετανια-τσαντρονταγια*, όπου αναφέρεται πως ο Σανάτανα Γιοσουάμι ήταν ένας από τους υπουργούς της κυβέρνησης του Ναβάμπ Χουσάιν. Στη πραγματικότητα, ήταν το πλέον σημαίνον πρόσωπο στην κυβέρνηση. Ο αδελφός του, ο Ρούπα Γιοσουάμι, ήταν επίσης υπουργός της κυβέρνησης, αλλά άφησαν και οι δύο την προσοδοφόρο κυβερνητική υπηρεσία και έγιναν επαίτες για να υπηρετήσουν τον Υπέρτατο Κύριο. Μέσα στην καρδιά τους είναι γεμάτοι υπερβατική υπηρεσία αγάπης, αλλά εξωτερικά είναι σαν συνηθισμένοι επαίτες, που τους αρέσει πολύ το βοσκόπουλο της Βρινντάβανα. Ο Σανάτανα Γιοσουάμι ήταν πολύ αγαπητός σε όλους τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες του καιρού του.

Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΣΕΤΑΝΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Ο Κύριος Τσετάνια, το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας

Ακολουθώντας τα βήματα του Καβιράζα Κρισναντάσα Γιοσουάμι, προσκυνούμε με σεβασμό τα Λωτοειδή Πόδια του Κυρίου Τσετάνια.

Ο Κύριος Τσετάνια περιγράφεται ως εξής: Είναι το μοναδικό καταφύγιο για τον δυστυχισμένο και τον απελπισμένο, για τον πιο πεσμένο, και η μοναδική ελπίδα για όσους στερούνται εντελώς πνευματική γνώση. Ας επιχειρήσουμε να συζητήσουμε τη μεγάλη Του συνεισφορά στην υπηρεσία αφοσίωσης.

Ο Υπέρτατα Ισχυρός Κύριος Κρίσνα εκδηλώνεται με πέντε διαφορετικές δυνάμεις. Παρόλο που είναι Ένας και μοναδικός, για να εξυπηρετήσει πέντε συγκεκριμένους πνευματικούς σκοπούς, εκδηλώνεται με πέντε τρόπους. Αυτή η ποικιλομορφία είναι αιώνια και μακάρια, σε αντίθεση με την αντίληψη της μονότονης ενότητας. Από τη βεδική γραμματεία καταλαβαίνουμε ότι η Απόλυτη Αλήθεια, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, υπάρχει αιωνίως μαζί με τις ποικίλες ενέγειες

Του. Ο Κύριος Τσετάνια εμφανίσθηκε μαζί με πέντε πλήρεις ενέργειες και γι' αυτό λέγεται πως είναι ο Κρίσνα, εμφανιζόμενος με ποικίλες ενέργειες ως Κύριος Τσετάνια.

Όπως δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ της ενέργειας και του ενεργούντος, έτσι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Τσετάνια Μαχαπράμπού και των τεσσάρων συντρόφων Του, του Νιτιανάντα Πραμπού, του Αντβέιτα Πραμπού, του Γιανταντάρα και του Σριβάσα. Μεταξύ αυτών των πέντε διαφορετικών εκδηλώσεων του Υπερτάτου Κυρίου ως επέκτασης, ως ενσάρκωσης και ως ενεργειών, δεν υπάρχει πνευματική διαφορά. Είναι πέντε, σε Μία Απόλυτη Αλήθεια. Για την απόλαυση υπερβατικών γεύσεων στην Απόλυτη Αλήθεια υπάρχουν πέντε διαφορετικές εκδηλώσεις Της.

Από αυτές τις πέντε διαφορετικές μορφές της Απόλυτης Αλήθειας, η μορφή του Κυρίου Τσετάνια είναι το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα. Ο Κύριος Νιτιανάντα είναι εκδήλωση της πρώτης επέκτασης του Υπερτάτου Κυρίου. Ο Αντβέιτα Πραμπού είναι ενσάρκωση του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτοί οι τρεις ανήκουν στην κατηγορία *βισνου-ταττβα*, δηλαδή στην Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια. Ο Σριβάσα εκπροσωπεί τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη και ο Γιανταντάρα εκπροσωπεί την εσωτερική ενέργεια του Κυρίου για πρόοδο στον δρόμο της αγνής αφοσίωσης. Συνεπώς, ο Γιανταντάρα και ο Σριβάσα, μολονότι βρίσκονται εντός της κατηγορίας του Βίσνου, είναι διαφορετικές ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Με άλλα λόγια, δεν διαφέρουν από τον ενεργούντα, αλλά παρ' όλα αυτά, για την απόλαυση υπερβατικών σχέσεων, εκδηλώνονται διαφορετικά. Η όλη μέθοδος της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι η υπερβατική ανταπόδοση των γεύσεων της σχέσης μεταξύ του λατρευομένου και του λάτρη. Χωρίς αυτή την ποικιλόμορφη ανταλλαγή υπερβατικών γεύσεων, η υπηρεσία αφοσίωσης δεν έχει νόημα.

Στη βεδική γραμματεία (*Κατα Ουπανισαντ*) υπάρχει μία στροφή η οποία λέει πως ο Υπέρτατος Κύριος είναι το Υπέρτατο Ζωντανό Ον μεταξύ όλων των ζωντανών όντων. Υπάρχουν αναρίθμητα ζωντανά όντα, αλλά υπάρχει ένα ζωντανό ον το οποίο είναι ο Υπέρτατος Απόλυτος Θεός. Η διαφορά μεταξύ αυτού του ενός ζωντανού όντος και των πολλών ζωντανών

όντων είναι ότι το ένα ζωντανό ον είναι ο Κύριος όλων των άλλων ζωντανών όντων. Ο Κύριος Τσετάνια είναι αυτό το Υπέρτατο Ζωντανό Ον, το οποίο κατήλθε για να διεκδικήσει τα αμέτρητα πεσμένα ζωντανά όντα. Με άλλα λόγια, ο συγκεκριμένος σκοπός της έλευσης του Κυρίου Τσετάνια ήταν να εδραιώσει τη βεδική αλήθεια ότι υπάρχει Ένα Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας που συντηρεί τα πολυάριθμα ζωντανά όντα και κυριαρχεί πάνω σε αυτά. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι, δηλαδή οι ιμπερσοναλιστές, δεν μπορούν να το κατανοήσουν αυτό και γι' αυτό κατήλθε ο Κύριος Τσετάνια, για να πείσει τους ανθρώπους σχετικά με την αληθινή φύση της σχέσης μεταξύ του Υπερτάτου και των πολλών όντων.

Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, η τελευταία οδηγία του Κυρίου Κρίσνα είναι πως όλοι θα πρέπει να αφήσουν όλες τις άλλες ασχολίες και να απασχοληθούν στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου. Αλλά μετά την εξαφάνισή Του, πρόσωπα μειωμένης νοημοσύνης Τον παρανόησαν. Μολύνθηκαν από τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα, η οποία παρήγαγε τόσο πολλούς εικοτολόγους διανοητές, ώστε οι άνθρωποι παραπλανήθηκαν σχετικά με την πραγματική θέση της Απόλυτης Αλήθειας και του ζωντανού όντος. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια, παρόλο που είναι ο Ίδιος ο Υπέρτατος Κύριος Κρίσνα, εμφανίσθηκε ξανά για να διδάξει τις πεσμένες ψυχές του υλικού κόσμου πώς να πλησιάσουν τον Κύριο Κρίσνα. Η φιλοσοφία της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι ότι θα πρέπει να εγκαταλείψει κανείς τα πάντα και να τελειώσει με αυτόν τον κόσμο της υλικής προσκόλλησης. Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα και κάποιος που ακολουθεί τη φιλοσοφία του Κυρίου Τσετάνια είναι το ίδιο. Η φιλοσοφία του Τσετάνια είναι ότι θα πρέπει να εγκαταλείψει κανείς τα πάντα και να λατρεύει τον Θεό, τον Κρίσνα. Η διαφορά είναι ότι ο Κρίσνα, ως Υπέρτατος Κύριος, ως Πρόσωπο της Θεότητας, είπε τα ίδια λόγια υπονοώντας τον Εαυτό Του, αλλά οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι Τον παρανόησαν. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια επανέλαβε το ίδιο πράγμα, δηλαδή, ότι δεν θα πρέπει να ανακηρύσσει κάποιος τον εαυτό του εξίσου καλό με τον Κρίσνα, αλλά να Τον λατρεύει ως Υπέρτατο Κύριο.

Είναι μεγάλο σφάλμα να δεχθούμε τον Κύριο Τσετάνια ως μία από τις υποκείμενες σε όρους ψυχές. Θα πρέπει να εννοήσουμε ότι είναι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ίδιος ο Σρι Κρίσνα. Γι' αυτό στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* αναφέρεται για τον Κύριο Τσετάνια ότι «ο Κρίσνα είναι τώρα παρών στις πέντε διαφορετικές εκδηλώσεις Του», όπως εξηγείται εδώ. Αν δεν βρίσκεται κανείς στην αμόλυντη αγαθότητα, είναι πολύ δύσκολο να κατανοήσει ότι ο Κύριος Τσετάνια είναι το Ίδιο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Γι' αυτό, για να κατανοήσει κανείς τον Κύριο Τσετάνια, θα πρέπει να ακολουθήσει τους άμεσους μαθητές του Κυρίου Τσετάνια, τους έξι Γιοσουάμι, και ιδιαίτερα τον δρόμο που χάραξε ο Σρίλα Τζίβα Γιοσουάμι.

Το πιο εκπληκτικό είναι ότι ο Κύριος Τσετάνια, μολονότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, δεν παρουσιάστηκε ποτέ ως Κρίσνα. Αντίθετα, όπου πήγαινε, οι ευφυείς αφοσιωμένοι υπηρέτες Τον αναγνώριζαν, απευθύνονταν σε Αυτόν ως Κύριο Κρίσνα, αλλά Αυτός το αρνιόταν. Μερικές φορές έκλεινε τα αφτιά Του και διαμαρτυρόταν ότι δεν θα έπρεπε να απευθύνονται σε Αυτόν ως Υπέρτατο Κύριο. Έμμεσα δίδασκε στους φιλοσόφους Μαγιαβάντι ότι δεν θα πρέπει ποτέ να παριστάνει κάποιος ψεύτικα τον Υπέρτατο Κύριο και να παραπλανεί τους οπαδούς του. Αλλά και οι οπαδοί κάποιου δεν θα πρέπει να είναι ανόητοι και να τον αποδέχονται ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας χωρίς να εξετάζουν τις Γραφές και τις πράξεις του. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να αντιλαμβάνεται κάποιος εσφαλμένα τον Κύριο Τσετάνια και τις πέντε διαφορετικές εκδηλώσεις Του ως συνηθισμένα ανθρώπινα όντα. Είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Ίδιος ο Κρίσνα. Η ομορφιά του Κυρίου Τσετάνια είναι ότι, παρόλο που είναι το Ίδιο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, Αυτός ο Ίδιος, ως ένας μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης, διδάσκει όλες τις υποκείμενες σε όρους ψυχές πώς θα πρέπει να προσφέρουν υπηρεσία αφοσίωσης. Οι υποκείμενες σε όρους ψυχές που ενδιαφέρονται για την υπηρεσία αφοσίωσης, θα πρέπει, επομένως, να ακολουθήσουν τα υποδειγματικά βήματα του Κυρίου Τσετάνια για να μάθουν πώς μπορούν να αποκτήσουν τον Κρίσνα μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης. Με άλλα λόγια, ο Ίδιος ο Υπέρτατος Κύριος διδάσκει την

υποκείμενη σε όρους ψυχή πώς θα πρέπει να Τον πλησιάσει μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Μέσω αναλυτικής μελέτης των πέντε διαφορετικών εκδηλώσεων του Υπερτάτου Κυρίου μπορούμε να γνωρίσουμε ότι ο Κύριος Τσετάνια είναι ο Υπέρτατος Απόλυτος και ότι ο Κύριος Νιτιανάντα είναι μία άμεση επέκταση της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας. Μπορούμε να καταλάβουμε ότι ο Αντβέιτα Πραμπού ανήκει επίσης στην κατηγορία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, αλλά ότι είναι υποδεέστερος του Κυρίου Τσετάνια και του Νιτιανάντα Πραμπού. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και οι άμεσες υποδεέστερες επεκτάσεις Του είναι όλοι άξιοι λατρείας από τους άλλους δύο, δηλαδή, την εκπροσώπηση της εσωτερικής ενέργειας και την εκπροσώπηση της οριακής ενέργειας.

Η εκπροσώπηση της εσωτερικής δύναμης, ο Γιανταντάρα, εκπροσωπεί τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη, ενώ η εκπροσώπηση της οριακής δύναμης είναι ο έμπιστος αφοσιωμένος υπηρέτης. Οι δύο αυτές κατηγορίες είναι λάτρεις των άλλων τριών κατηγοριών, αλλά όλοι τους - οι δύο λατρεύμενες κατηγορίες και οι δύο κατηγορίες λατρών-προσφέρουν υπερβατική υπηρεσία αγάπης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Τον Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού.

Υπάρχει μία συγκεκριμένη διαφορά μεταξύ του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη και του έμπιστου αφοσιωμένου υπηρέτη. Οι διάφορες δυνάμεις του Κυρίου υπηρετούν τον Υπέρτατο Κύριο σε διάφορες υπερβατικές σχέσεις. Βρίσκονται σε συζυγική αγάπη, σε πατρική στοργή, σε σχέση φιλίας και σε σχέση υπάκουου υπηρέτη. Κρίνοντας αμερόληπτα, διαπιστώνει κανείς πως οι εσωτερικές δυνάμεις του Υπερτάτου Κυρίου που Του προσφέρουν συζυγική αγάπη, είναι οι καλύτεροι από όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Έτσι και οι εσωτερικοί και οι έμπιστοι αφοσιωμένοι υπηρέτες προσελκύονται από τη συζυγική αγάπη της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας και είναι οι πιο έμπιστοι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Τσετάνια. Άλλοι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες, οι οποίοι είναι λιγότερο ή περισσότερο προσηλωμένοι στον Σρι

Νιτιανάνντα Πραμπού και στον Αντβέιτα Πραμπού, προσελκύονται από άλλες υπερβατικές σχέσεις, όπως πατρική στοργή, φιλική σχέση και υπάκουη υπηρεσία. Όταν αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες θέλγονται πολύ από τα έργα του Κυρίου Τσετάνια, γίνονται αμέσως έμπιστοι αφοσιωμένοι υπηρέτες σε συζυγική σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο.

Υπάρχει ένα πολύ όμορφο τραγούδι που τραγουδά ένας μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης και *ατσαρια* της μαθητικής διαδοχής από τον Κύριο Τσετάνια, που ονομάζεται Σρι Ναροττάμα ντάσα Τάκουρ. Ο Σρι Τάκουρ τραγουδά ως εξής: «Πότε θα νιώσω υπερβατική δόνηση σε όλο μου το σώμα, ακούγοντας απλώς το όνομα του Γιωράνγκα; Πότε θα κυλούν ασταμάτητα τα δάκρυα από τα μάτια μου, προφέροντας απλώς τα άγια ονόματα του Κυρίου; Πότε θα μου δείξει το έλεός του ο Κύριος Νιτιανάνντα και πότε θα γίνουν ασήμαντες όλες οι επιθυμίες μου για υλικές απολαύσεις; Πότε θα μπορέσω να δω τον υπερβατικό τόπο, τη Βρινντάβανα; Πότε θα ποθήσω να δεχθώ τους έξι Γιοσουάμι ως κύριους οδηγούς μου; Και πότε θα μπορέσω να καταλάβω τη συζυγική αγάπη του Κρίσνα;» Με άλλα λόγια, κανείς δεν θα πρέπει να ανυπομονεί να καταλάβει τη συζυγική αγάπη του Κρίσνα χωρίς να εκπαιδευθεί πειθαρχημένα από τους έξι Γιοσουάμι της Βρινντάβανα.

Η κίνηση του *σανκιρτανα* που εγκαινίασε ο Κύριος Τσετάνια είναι μία υπερβατική διασκέδαση του Κυρίου. «Έτσι ώστε να μπορώ να ζω ταυτόχρονα για να κηρύσσω και να κάνω δημοφιλή αυτή την κίνηση στον υλικό κόσμο.» Σε αυτή την κίνηση *σανκιρτανα* του Κυρίου Τσετάνια, ο Νιτιανάνντα και ο Αντβέιτα είναι οι επεκτάσεις Του, και ο Γιανταντάρα με τον Σριβάσα είναι η εσωτερική και η οριακή δύναμή Του.

Τα ζωντανά όντα αποκαλούνται οριακή δύναμη, επειδή μπορούν να έχουν δυνητικά και τις δύο στάσεις, δηλαδή την τάση να υποταγούν στον Κρίσνα και την τάση να γίνουν ανεξάρτητα από τον Υπέρτατο Κύριο και να μολυνθούν από τον υλικό κόσμο εξαιτίας της ροπής τους για υλικές απολαύσεις. Όταν ένα ζωντανό ον κυριαρχηθεί από την επιθυμία για υλικές απολαύσεις και εμπλακεί στην υλική μόλυνση, εκείνη την ώρα υποτάσσεται στις τριών ειδών δυστυχίες της υλικής ύπαρξης. Σχετικά με

αυτό υπάρχει ένα πολύ ωραίο παράδειγμα. Είναι σαν έναν σπόρο που φυτεύει κανείς στη γη. Αν ποτιστεί υπερβολικά με νερό, δεν υπάρχει πιθανότητα να καρποφορήσει. Παρόμοια, ακόμη και αν κάποιος είναι αιχμάλωτος των υλικών απολαύσεων και ο σπόρος αυτών των απολαύσεων είναι μέσα στην καρδιά του, μέσα στην καρδιά της δέσμιας ψυχής, αν κυριευθεί, αν κατακλυσθεί από μία πλημμύρα υπερβατικών δραστηριοτήτων πραγματοποιημένων με αγάπη για τον Θεό, τότε ο σπόρος του δεν θα μπορεί να καρποφορήσει και να γίνει ζωή υλικής ύπαρξης. Τα υποκείμενα σε όρους ζωντανά όντα του υλικού κόσμου, ιδιαίτερα κατά την παρούσα εποχή του Κάλι, έχουν κατακυριευθεί από την πλημμύρα της αγάπης για τον Θεό που εγκαινίασε ο Κύριος Τσετάνια και οι σύντροφοί Του.

Σχετικά με αυτό υπάρχει μία πολύ όμορφη στροφή που έχει γράψει ο Πραμποντανάντα Σαρασβάτι στο βιβλίο του *Σρι Τσετανια-τσανταμριτα*. Σε αυτή τη στροφή αναφέρεται ότι οι υλιστές έχουν μεγάλο ενθουσιασμό για να συντηρούν τα μέλη της οικογένειάς τους, τη γυναίκα τους και τα παιδιά τους και ότι υπάρχουν πολλοί μυστικιστές οι οποίοι κάνουν εικασίες σχετικά με την απελευθέρωση από τις δυστυχίες της υλικής ζωής, και γι' αυτό υποβάλλονται σε διαφόρων ειδών ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης. Αλλά όσοι έχουν ανακαλύψει την ανώτατη υπερβατική γεύση στην κίνηση του Κυρίου Τσετάνια Μαχαπράμπου, δεν αισθάνονται πλέον καμία έλξη για όλες αυτές τις δραστηριότητες.

Όσοι έχουν την εντύπωση ότι στη μορφή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και στην υπηρεσία αφοσίωσης προς Αυτό υπάρχει υλική μόλυνση ονομάζονται Μαγιαβάντι. Σύμφωνα με τις ατελείς εικασίες τους, το απρόσωπο Μπραμάν θεωρείται η μόνη ύπαρξη στην υλική εκδήλωση. Αμέσως μόλις ανακλύψει το θέμα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, θεωρούν ότι Αυτό είναι σε επαφή με τη Μάγια, δηλαδή την υλική ενέργεια. Κατά τον ίδιο τρόπο, αυτά τα άτομα θεωρούν ότι όλες οι ενσαρκώσεις του Υπερτάτου Κυρίου είναι μολυσμένες από την υλική φύση. Σύμφωνα με αυτούς, το υλικό σώμα του ζωντανού όντος και η δράση της ύλης σε όλα τα είδη ταυτίσεων του ζωντανού όντος

ονομάζονται υλική εκδήλωση. Σύμφωνα με αυτούς, απελευθέρωση σημαίνει ότι δεν υπάρχει πια καμία ατομική ταυτότητα, καμία αμιγής ζωντανή οντότητα. Με άλλα λόγια, μία ζωντανή οντότητα, όταν απελευθερωθεί, γίνεται ένα με το υπέρτατο απρόσωπο Μπραμάν.

Σύμφωνα με τη φιλοσοφία των Μαγιαβάντι, το Πρόσωπο της Θεότητας, ο Τόπος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, η υπηρεσία αφοσίωσης και οι ευαίσθητοι αφοσιωμένοι υπηρέτες βρίσκονται όλοι κάτω από τα μάγια της πλάνης, της Μάγια, και συνεπώς υπόκεινται στις υλικές συνθήκες. Όσοι λησμονούν την υπερβατική φύση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, τον υπερβατικό Τόπο Του και την υπηρεσία αφοσίωσης, καθώς και τους αφοσιωμένους υπηρέτες, θεωρούν ότι όλα αυτά είναι διάφορα παραδείγματα υλικής δράσης. Αυτά τα άτομα ονομάζονται *καρμι*, δηλαδή άτομα που ενεργούν με σκοπό την απόλαυση. Όταν κάποιος θεωρεί ότι υπάρχει πιθανότητα να διαφωνήσει σχετικά με την υπέρβαση, αποκαλείται αγνωστικιστής, και όταν κάποιος θεωρεί ότι μπορεί να κριτικάρει την υπέρβαση, ονομάζεται άθεος. Ο Κύριος Τσετάνια ήθελε να δεχθεί όλους αυτούς τους αγνωστικιστές, τους άθεους, τους σκεπτικιστές και τους άπιστους και να τους καταπιεί στην πλημμύρα της αγάπης για τον Θεό. Γι' αυτό δέχθηκε τις τέσσερις τάξεις της ζωής και ο Ίδιος αποδέχθηκε την τάξη της απάρνησης, για να προσελκύσει όλες αυτές τις δυνάμεις.

Ο Κύριος Τσετάνια παρέμεινε οικογενειάρχης μόνο μέχρι την ηλικία των είκοσι τεσσάρων ετών, και στο εικοστό πέμπτο έτος της ζωής Του προσχώρησε στην τάξη της απάρνησης. Αφού δέχθηκε την τάξη της απάρνησης, προσέλκυσε πολλούς άλλους *σαννιάσι*. Όταν προσπαθούσε να διαδώσει την κίνηση του *σανκίρτανα* ως οικογενειάρχης, πολλοί *σαννιάσι* Μαγιαβάντι δεν έπερναν την κίνησή Του πολύ σοβαρά, αλλά αφού προσχώρησε στην τάξη του *σαννιάσα*, ο Κύριος έσωσε πολλούς σπουδαστές της εμπειρικής φιλοσοφίας και άθεους, αλλά και όσους ήταν προσκολλημένοι στη δράση που αποβλέπει στην απόλαυση και σε περιττή κριτική. Ο Κύριος ήταν τόσο καλός, ώστε τους δέχθηκε όλους και τους έδωσε το σημαντικότερο πράγμα στη ζωή: αγάπη για τον Θεό.

Για να εκπληρώσει την αποστολή Του, δηλαδή την προσφορά αγάπης για τον Θεό στις υποκείμενες σε όρους ψυχές, ο Κύριος επινόησε πολλούς τρόπους για να δεχθεί όλους όσοι ήταν αδιάφοροι στην αγάπη για τον Θεό. Αφού προσχώρησε στην τάξη της απάρνησης, όλοι οι αγνωστικιστές, οι άθεοι και οι εικοτολόγοι διανοητές έγιναν μαθητές και οπαδοί του Κυρίου Τσετάνια. Ακόμα και πολλοί από όσους δεν ήταν Ινδουιστές ή οπαδοί των βεδικών αρχών της ζωής δέχθηκαν τον Κύριο Τσετάνια ως Υπέρτατο Δάσκαλο.

Τα μόνα άτομα που απέφυγαν το έλεος του Σρι Τσετάνια Μαχαπραμπού ήταν οι *σαννιάσι* εκείνοι που ήταν γνωστοί ως φιλόσοφοι Μαγιαβάντι. Η κατάντια των φιλοσόφων Μαγιαβάντι περιγράφεται ως εξής από τον Σρι Μπακτισιντάντα Σαρασβάτι Γκοσουάμι: «Οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι του Μπενάρες έχουν μειωμένη νοημοσύνη, επειδή θέλουν να μετρούν τα πάντα μέσω της άμεσης αντίληψης. Έτσι το μόνο που διαθέτουν είναι ένας υπολογισμός μέσω της υλικής αντίληψης. Η Απόλυτη Αλήθεια είναι υπέρβαση, αλλά σύμφωνα με αυτούς στην υπέρβαση δεν υπάρχει ποικιλομορφία, επειδή λένε πως οτιδήποτε έχει ποικιλομορφία είναι Μάγια.»

Την εποχή του Τσετάνια Μαχαπραμπού υπήρχαν επίσης κάποιοι φιλόσοφοι γνωστοί ως φιλόσοφοι Μαγιαβάντι του Σαρανάτα. Το Σαρανάτα είναι ένα μέρος κοντά στο Μπενάρες, όπου έμεναν οι Βουδιστές φιλόσοφοι, και ακόμα και σήμερα υπάρχουν πολλά μνημεία *στουπα** των βουδιστών Μαγιαβάντι. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι του Σαρανάτα διαφέρουν από τους ιμπερσοναλιστές που πιστεύουν στην απρόσωπη εκδήλωση του Μπραμάν. Σύμφωνα με τους φιλόσοφους του Σαρανάτα, δεν υπάρχει πνευματική ύπαρξη. Πνευματικά, και οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι του Μπενάρες και οι φιλόσοφοι του Σαρανάτα είναι παγιδευμένοι από την υλική φύση. Κανένας από αυτούς δεν γνωρίζει

* *στουπα*: βουδιστικό λατρευτικό μνημείο· είναι ημισφαιρικό οικοδόμημα σαν λοφίσκος, που περιέχει συνήθως λείψανα βουδιστών αγίων και χρησιμεύει ως τόπος διαλογισμού. (Σημ. του μετ.)

πραγματικά τη φύση της Απόλυτης Υπέρβασης. Οι φιλόσοφοι του Μπενάρες, παρόλο που επιφανειακά παραδέχονται τις βεδικές αρχές και θεωρούν τους εαυτούς τους υπερβατιστές, δεν δέχονται την πνευματική ποικιλομορφία. Δεν διαθέτουν πληροφορίες σχετικά με την υπηρεσία αφοσίωσης και συνεπώς χαρακτηρίζονται «μη αφοσιωμένοι υπηρέτες», δηλαδή είναι ενάντιοι στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου Κρίσνα.

Οι ιμπερσοναλιστές διατυπώνουν αυθαίρετα συμπεράσματα σχετικά με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του, τα οποία υποβάλλουν στον έλεγχο της άμεσης εμπειρίας. Ωστόσο, ο Κύριος, ο αφοσιωμένος υπηρέτης Του και η υπηρεσία αφοσίωσης δεν υπόκεινται στην άμεση αντίληψη. Με άλλα λόγια, η πνευματική ποικιλομορφία είναι άγνωστη στους Μαγιαβάντι φιλοσόφους, και γι' αυτό όλοι οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι και σαννιάσι άρχισαν να Τον επικρίνουν επειδή προωθούσε την κίνηση του *σανκιρτανα*. Ένιωθαν έκπληξη βλέποντας τον Κύριο Τσετάνια να τραγουδά και να χορεύει αντί να ακούει και να μελετά τη *Βενταντα*, όπως συνηθίζεται, επειδή είχε δεχθεί σαννιάσα από τον Κέσαβα Μπάρατι, ο οποίος ανήκε στη σχολή Μαγιαβάντι. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι αγαπούν πολύ τη *Βενταντα*, αλλά την παρεμηνεύουν με τον δικό τους τρόπο. Οι Μαγιαβάντι σαννιάσι, αντί να κατανοήσουν τη δική τους θέση, κατέκριναν τον Κύριο Τσετάνια ως μη έγκυρο σαννιάσι. Τον κατηγορούσαν ότι ήταν αισθηματίας και όχι γνήσιος σαννιάσι. Όλες αυτές οι επικρίσεις μεταφέρθηκαν στον Κύριο Τσετάνια όταν ήταν στο Μπενάρες και δεν Του προξένησαν καμία έκπληξη. Όταν Του μετέφεραν τα νέα, χαμογέλασε. Ωστόσο, δεν είχε επαφή με τους Μαγιαβάντι σαννιάσι, αλλά έμενε μόνος Του και προωθούσε την αποστολή Του. Αφού έμεινε για κάποιες μέρες στο Μπενάρες, ξεκίνησε για τη Ματούρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΟΟ

Οι συζητήσεις με τον Πρακασανάνντα

Σύμφωνα με τις αρχές των Μαγιαβάντι σαννιάσι, το τραγούδι, ο χορός και τα μουσικά όργανα απαγορεύονται αυστηρώς· θεωρούνται αμαρτωλές πράξεις. Ο Μαγιαβάντι σαννιάσι πρέπει να χρησιμοποιεί τον πολύτιμο χρόνο του μόνο για τη μελέτη της *Βενταντα*. Όταν οι Μαγιαβάντι σαννιάσι στο Μπενάρες είδαν ότι ο Κύριος Τσετάνια ασχολείτο με το τραγούδι, τον χορό και με μουσικά όργανα, και ότι έψελνε διαρκώς *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, συμπέραναν ότι αυτός ο σαννιάσι δεν ήταν μορφωμένος και ότι από συναισθηματισμό αποπροσανατόλιζε τους οπαδούς του. Ο Σανκαρατσάρια είχε πει ότι ένας σαννιάσι θα πρέπει πάντοτε να ασχολείται με τη μελέτη της *Βενταντα* και ότι θα πρέπει να είναι ικανοποιημένος έχοντας μόνο ένα ρούχο και τίποτε περισσότερο. Ο Κύριος Τσετάνια ούτε μελετούσε τη *Βενταντα* επισήμως ούτε σταματούσε να τραγουδά και να χορεύει, και έτσι Τον κατέκριναν όλοι οι σαννιάσι του Μπενάρες, καθώς και οι οικογενειάρχες οπαδοί τους.

Ο Κύριος Τσετάνια έμαθε τα νέα από τους μαθητές και τους οπαδούς Του, και όταν άκουσε ότι όλοι Τον κατέκριναν, χαμογέλασε και ξεκίνησε για τη Ματούρα και τη Βριντάβανα. Ήλθε όμως και πάλι πίσω στο Μπενάρες, όταν επέστρεφε από τη Ματούρα και πήγαινε στο Τζάγκαννατ Πούρι. Όταν γύρισε στο Μπενάρες, έμεινε στο σπίτι του Τσάνντρα Σεκάρ, που εθεωρείτο σούντρα, επειδή ήταν γραφιάς. Παρά το γεγονός ότι ο Σεκάρ ήταν σούντρα, ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπού αποφάσισε να μείνει στο σπίτι του. Ο Κύριος Τσετάνια δεν έκανε διακρίσεις μεταξύ μπράμανα και σούντρα· δεχόταν οποιονδήποτε ήταν αφοσιωμένος. Συνήθως, ένας σανιάσι υποτίθεται ότι μένει και γευματίζει στο σπίτι ενός μπράμανα, αλλά ο Τσετάνια Μαχαπράμπού, ως ανεξάρτητο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, χρησιμοποίησε τη δική Του διακριτική ευχέρεια και αποφάσισε να μείνει στο σπίτι του Τσάνντρα Σεκάρ.

Εκείνες τις μέρες, κάνοντας κατάχρηση της αρχής της κληρονομικότητας, οι μπράμανα νομοθέτησαν ότι όποιος δεν είχε γεννηθεί σε οικογένεια μπράμανα ήταν σούντρα. Έτσι ακόμα και οι ισάτρία και οι βαΐσα εθεωρούντο σούντρα. Οι βαΐσα υποτίθεται ότι κατάγονται από πατέρες μπράμανα και μητέρες σούντρα, και γι' αυτό μερικές φορές αποικαλούνται σούντρα. Έτσι ο Τσάνντρα Σεκάρ Ατσάρια, μολονότι γεννημένος σε οικογένεια βαΐσα, στο Μπενάρες εθεωρείτο σούντρα. Όσο ο Κύριος Τσετάνια έμεινε στο Μπενάρες, έμεινε στο σπίτι του Τσάνντρα Σεκάρ και έτρωγε στο σπίτι του Ταπάν Μίσρα.

Όταν ο Σανάτανα Γιοσουάμι συνάντησε τον Κύριο Τσετάνια στο Μπενάρες, έμαθε από Αυτόν τη μέθοδο και τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης στη διάρκεια δύο μηνών συνεχούς διδασκαλίας. Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια στον Σανάτανα Γιοσουάμι έχει περιγραφεί στο πρώτο μέρος του έργου μας «Η Διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια». Μετά από αυτή τη διδασκαλία, ο Σανάτανα Γιοσουάμι εξουσιοδοτήθηκε να διαδώσει τις αρχές της υπηρεσίας αφοσίωσης και της Σριμαντ-Μπαγκαβατμ. Εκείνη την εποχή ο Ταπάν Μίσρα και ο

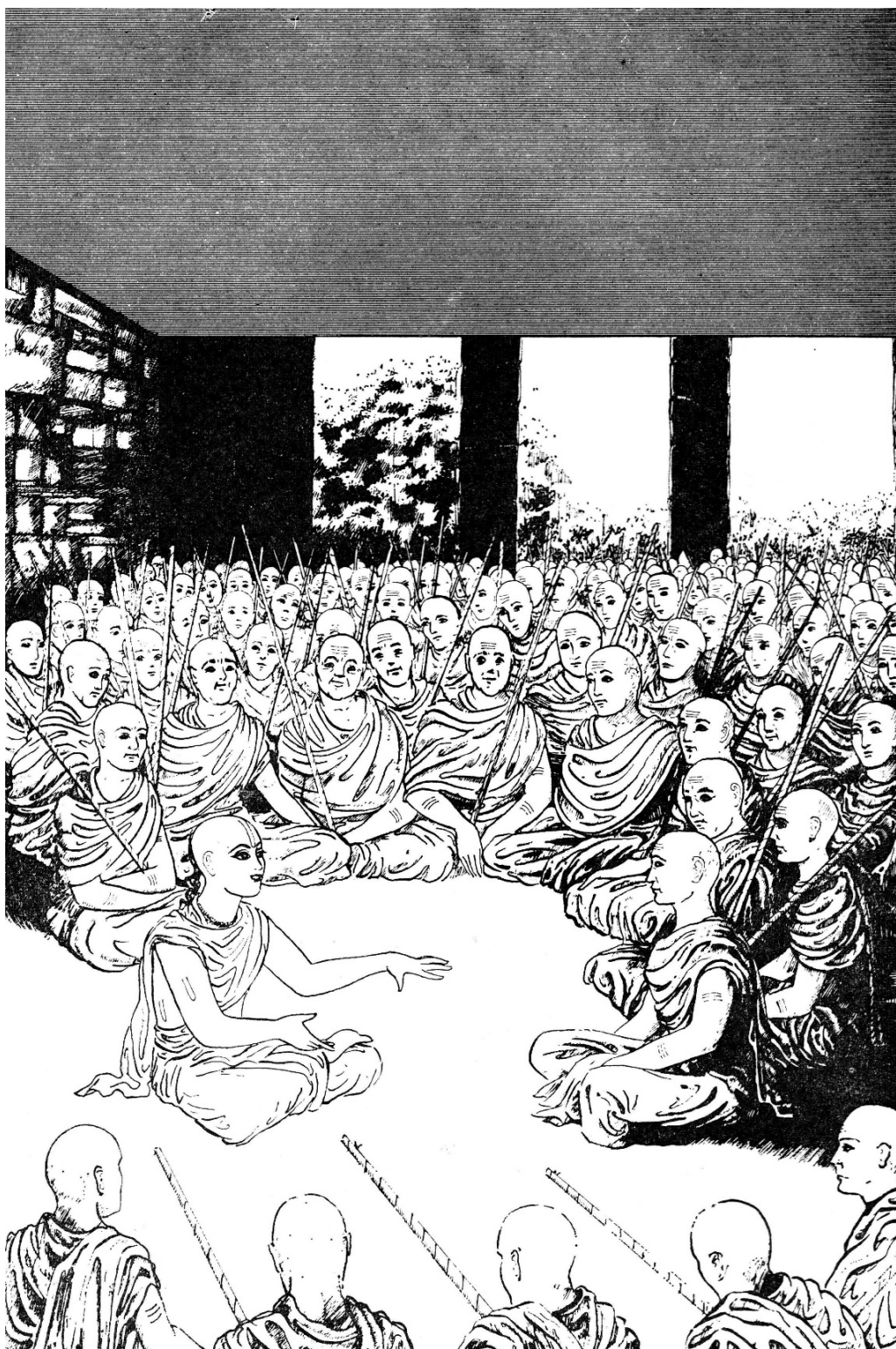
Τσάνντρα Σειάρ Ατσάρια αισθάνονταν πολύ λυπημένοι για τη σφοδρή κριτική που δεχόταν ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπού και ήλθαν στον Κύριο μαζί και προσευχήθηκαν σ' Αυτόν για να συναντήσει τους Μαγιαβάντι σαννιάσι.

Είπαν στον Κύριο Τσετάνια: «Αισθανόμαστε ντροπιασμένοι ακούγοντας δυσμενείς κριτικές από τους Μαγιαβάντι σαννιάσι εναντίον Σου. Έχει γίνει για μας ανυπόφορο.» Του ζήτησαν να κάνει κάτι ώστε οι επικρίσεις σε βάρος Του να σταματήσουν.

Ενώ συζητούσαν για την κριτική των Μαγιαβάντι σαννιάσι εναντίον Του, ένας μπράμανα ήλθε στον Κύριο Τσετάνια και Τον προσκάλεσε στο σπίτι του, όπως είχε προσκαλέσει και όλους τους άλλους σαννιάσι. Μόνο ο Τσετάνια δεν είχε προσκληθεί, και τώρα είχε έλθει για να Τον καλέσει. Ήξερε ότι ο Τσετάνια Μαχαπράμπού δεν αναμειγνυόταν με τους Μαγιαβάντι σαννιάσι και γι' αυτό έπεσε στα πόδια του Τσετάνια Μαχαπράμπού και τον ικέτεψε: «Παρόλο που ξέρω ότι δεν δέχεσαι προσκλήσεις, Σε παρακαλώ, έλα και δέξου *πρασανταμ* στο σπίτι μου μαζί με τους άλλους σαννιάσι. Αν δεχθείς αυτή την πρόσκληση, θα το θεωρήσω εξαιρετική χάρη σε μένα.»

Ο Κύριος βρήκε την ευκαιρία και δέχθηκε την πρόσκληση του μπράμανα για να συναντήσει τους Μαγιαβάντι σαννιάσι. Ουσιαστικά, κανονίστηκε από τον Ίδιο τον Κύριο. Ο μπράμανα που Τον προσκάλεσε γνώριζε ότι ο Κύριος Τσετάνια δεν δεχόταν προσκλήσεις, αλλά παρ' όλα αυτά ανυπομονούσε να Τον καλέσει.

Την επόμενη μέρα ο Κύριος Τσετάνια πήγε στο σπίτι του μπράμανα. Είδε πως όλοι οι Μαγιαβάντι σαννιάσι ήταν καθισμένοι εκεί. Πρόσφερε τα σέβη του σε όλους τους σαννιάσι, όπως συνηθιζόταν, και έπειτα πήγε να πλύνει τα πόδια Του. Αφού έπλυνε τα πόδια Του, κάθισε κάτω στο σημείο όπου βρισκόταν η λειάνη με το νερό, και όχι μαζί με τους Μαγιαβάντι σαννιάσι. Ενώ καθόταν εκεί, οι υπόλοιποι σαννιάσι είδαν μία λαμπρή ακτινοβολία να αναδύεται από το σώμα Του. Όλοι οι Μαγιαβάντι σαννιάσι ήταν σαγηνευμένοι από αυτή τη λάμψη και σηκώθηκαν για να Του δείξουν τον σεβασμό τους. Ανάμεσά τους

Ο Κύριος Τσεάνια συναντά τον Πραχασανάντα Σαρασβατί στο Μπενάρες

ήταν ένας σαννιάσι ονόματι Πρακασανάνντα Σαρασβάτι. Ήταν ο επικεφαλής όλων των ιμπερσοναλιστών σαννιάσι και απευθύνθηκε στον Κύριο Τσετάνια με μεγάλη ταπεινοφροσύνη, ζητώντας Του να έλθει και να καθίσει ανάμεσά τους.

Είπε: «Αγαπητέ μου κύριε, γιατί κάθесαι σε εκείνο το βρόμικο μέρος; Έλα και κάθισε μαζί μας, Σε παρακαλώ.»

Ο Κύριος Τσετάνια απάντησε: «Α! Εγώ ανήκω σε κατώτερη κατηγορία σαννιάσι. Γι' αυτό πιστεύω πως δεν πρέπει να καθίσω μαζί σας. Ας μείνω εδώ.»

Ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι ένιωσε έκπληξη ακούγοντας ένα τέτοιο πράγμα από έναν τόσο μορφωμένο άνθρωπο και πήρε το χέρι Του, παρακαλώντας Του να έλθει και να καθίσει μαζί του. Ο Κύριος Τσετάνια κάθισε και ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι Τον ρώτησε: «Νομίζω πως το όνομά Σου είναι Σρι Κρίσνα Τσετάνια και πιστεύω πως ανήκεις στη δική μας ομάδα, των Μαγιαβάντι, επειδή έχεις δεχθεί σαννιάσα από τον Κέσαβα Μπάρατι, ο οποίος ανήκει στη *σαμπρανταγια* του Σάνκαρα.»

Σύμφωνα με την ομάδα του Σάνκαρα, υπάρχουν δέκα διαφορετικά ονόματα για έναν σαννιάσι. Από αυτά, τρία, τα ονόματα Τίρτα, Άσραμ και Σαρασβάτι, θεωρούνται τα πιο φωτισμένα και καλλιεργημένα ανάμεσα στους σαννιάσι. Ο Κύριος Τσετάνια ήταν Βαϊσνάβα, και γι' αυτό ήταν φυσικά ταπεινός και πράος και ήθελε να προσφέρει ένα καλύτερο μέρος στον Πρακασανάνντα, ο οποίος ανήκε στη *σαμπραντάγια* Σαρασβάτι. Σύμφωνα με τις αρχές του Σάνκαρα, ο μαθητής της σχολής του Μπάρατα ονομάζεται Τσετάνια. Αλλά ο Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπραμπού, παρόλο που δέχθηκε σαννιάσα, κράτησε το όνομα που είχε ως μπραματσάρι, χωρίς τον τίτλο Μπάρατι.

Ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι ρώτησε τον Κύριο Τσετάνια: «Αγαπητέ κύριε, ανήκεις στην ομάδα του Σάνκαρα και ζεις στο Μπενάρες. Γιατί, λοιπόν, δεν μιλάς μαζί μας; Ποιος είναι ο λόγος; Και κάτι άλλο: είσαι σαννιάσι. Υποτίθεται πως πρέπει να ασχολείσαι μόνο με τη μελέτη των Βεδών. Βλέπουμε όμως πως αντί γι' αυτό, ασχολείσαι συνέχεια με το

ψάλσιμο, τον χορό και τα μουσικά όργανα. Ποιοι είναι οι λόγοι; Αυτά τα πράγματα τα κάνουν οι συναισθηματικοί άνθρωποι. Εσύ όμως είσαι ένας άξιος σαννιάσι. Γιατί δεν ασχολείσαι με τη μελέτη της *Βενταντα*; Η λάμψη Σου μας κάνει να πιστεύουμε ότι είσαι σαν τον Ναράγιανα, το Πρόσωπο της Θεότητας, αλλά η συμπεριφορά Σου μοιάζει διαφορετική. Είμαστε, λοιπόν, περίεργοι να μάθουμε ποιοι είναι οι λόγοι;»

Ο Κύριος Τσετάνια απάντησε: «Αγαπητέ μου κύριε, ο πνευματικός μου δάσκαλος Με θεωρούσε τρελό. Γι' αυτό με τιμώρησε λέγοντας ότι επειδή είμαι τόσο ανόητος, δεν έχω καμιά δουλειά να μελετώ τη *Βενταντα*. Μου έδωσε, λοιπόν, την ψαλμωδία *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Ο πνευματικός μου δάσκαλος μου είπε: 'Ψέλνε αυτό το μάντρα Χάρε Κρίσνα, και θα σε κάνει τέλειο.'»

Στην πραγματικότητα, ο Κύριος Τσετάνια δεν ήταν ούτε ανόητος ούτε αγνοούσε τις αρχές της *Βενταντα*, αλλά ο σκοπός Του ήταν να δείξει στη σύγχρονη κοινωνία ότι άνθρωποι ανόητοι, που δεν έχουν πίσω τους ούτε πράξεις εξιλέωσης ούτε ασκητικότητες, δεν θα πρέπει να μελετούν τη *Βενταντα* μόνο για ψυχαγωγικούς λόγους. Στη *Σικσαστακα*, τις οχτώ προσευχές που άφησε ο Σρι Τσετάνια Μαχαπρασπού, ο Κύριος είπε ότι θα πρέπει να είναι κανείς ταπεινός στον νου, να σιέφτεται για τον εαυτό του ότι είναι κατώτερος από ένα χορταράκι στον δρόμο, πιο ανεκτικός από ένα δέντρο, χωρίς καμία ψεύτικη αίσθηση γοήτρου και έτοιμος να προσφέρει κάθε είδους σεβασμό στους άλλους. Σε μία τέτοια διανοητική κατάσταση, μπορεί κανείς να ψέλνει τη φιλοσοφία της *Βενταντα* και το Άγιο Όνομα του Θεού συνεχώς. Ήθελε επίσης να διδάξει ότι ένας σοβαρός σπουδαστής της υπερβατικής επιστήμης θα πρέπει να ακολουθεί με ακρίβεια τα λόγια του Πνευματικού Δασκάλου. Σύμφωνα με τον υπολογισμό του Πνευματικού Δασκάλου, ο Κύριος Τσετάνια έμοιαζε με ανόητο· γι' αυτό Του είπε ότι δεν θα πρέπει να ασχολείται με τη μελέτη της *Βενταντα*, αλλά να ψέλνει το μάντρα Χάρε Κρίσνα. Ο Κύριος Τσετάνια υπάκουσε αυστηρά σε αυτή την εντολή. Με άλλα λόγια, ο Κύριος Τσετάνια ήθελε να εντυπώσει στους Μαγιαβάντι σαννιάσι ότι τα

λόγια ενός γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου πρέπει να τηρούνται με αυστηρότητα. Αυτό κάνει τον μαθητή τέλειο από κάθε άποψη.

Βενταντα σημαίνει ότι η τελευταία λέξη της βεδικής γνώσης είναι να κατανοήσει κανείς τον Κρίσνα. *Βενταϊς τσα σαρβαϊρ αχαμ εβα βεντιο βενταντα-κριντ βεντα-βιντ εβα τσαχαμ*: Πραγματική κατανόηση της *Βενταντα* είναι η γνώση του Κρίσνα και της σχέσης μας με τον Κρίσνα. Όποιος κατανοεί τον Κρίσνα κατανοεί τα πάντα. Ο γνώστης του Κρίσνα προσφέρει πάντοτε υπερβατική υπηρεσία αγάπης στον Κρίσνα. Ο Κύριος το επιβεβαιώνει αυτό στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: «Εγώ είμαι η πηγή των πάντων και τα πάντα εκπορεύονται από Εμένα. Κατά συνέπεια, όποιος Με γνωρίζει τέλεια, Μου προσφέρει διαρκώς υπερβατική υπηρεσία αγάπης.» Το ζωντανό ον σχετίζεται αιωνίως με τον Κρίσνα με σχέση κυρίου και υπηρέτη, και όταν αυτή η υπηρεσία απουσιάζει -ή, με άλλα λόγια, όταν δεν έχει κάποιος Συνείδηση του Κρίσνα- τότε καταλαβαίνουμε πως η μελέτη της *Βενταντα* είναι ανεπαρκής. Όταν κάποιος δεν κατανοεί τι είναι Συνείδηση του Κρίσνα ή δεν προσφέρει υπερβατική υπηρεσία αγάπης στον Κύριο Κρίσνα, σημαίνει πως είναι αντίθετος στη μελέτη της *Βενταντα*, δηλαδή στην κατανόηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Ο δρόμος που έδειξε ο Κύριος Τσετάνια σχετικά με τη μελέτη της φιλοσοφίας της *Βενταντα*, όπως εξηγείται εδώ, θα πρέπει να ακολουθείται από όλους. Κάποιος που είναι επαρμένος για την υποτιθέμενη μόρφωσή του δεν έχει ταπεινοφροσύνη και γι' αυτό δεν αναζητεί την προστασία ενός γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου. Πιστεύει ότι δεν χρειάζεται έναν γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο και ότι, αντίθετα, με τις δικές του προσπάθειες μπορεί να επιτύχει την ύψιστη τελειότητα. Αυτού του είδους τα πρόσωπα δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για τη μελέτη της *Βενταντα-σουτρα*. Όσοι βρίσκονται κάτω από τα μάγια της υλικής ενέργειας, αντί να ακολουθούν τη διδασκαλία της μαθητικής διαδοχής, προσπαθούν να κατασκευάσουν κάτι δικό τους και γι' αυτό βγαίνουν έξω από τη σφαίρα της μελέτης της *Βενταντα*. Ένας γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος πρέπει να καταδικάζει πάντοτε τέτοιου είδους ανεξάρτητους λάτρες των

εικασιών. Αν ο γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος επισημάνει ευθέως την ανοησία ενός μαθητή, αυτό δεν θα πρέπει να εκληφθεί διαφορετικά. Με άλλα λόγια, κάποιος που έχει πλήρη άγνοια της επιστήμης του Θεού δεν είναι πραγματικά μορφωμένος. Και, λίγο-πολύ, όλοι όσοι δεν έχουν Συνείδηση του Κρίσνα υπόκεινται σε αυτή την ανοησία.

Μερικές φορές επιδεικνύουμε την ανοησία μας δεχόμενοι κάποιον που διαθέτει ελάχιστη μόρφωση ως Πνευματικό μας Δάσκαλο. Αυτό είναι άλλο ένα σημάδι της ανοησίας μας. Είναι καθήκον μας να κατανοήσουμε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τα Λωτοειδή Πόδια του Οποίου λατρεύονται από όλες τις Βέδες. Όποιος δεν κατανοεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας αλλά περηφανεύεται για τη λανθασμένη κατανόηση της *Βενταντα* είναι στην πραγματικότητα ανόητος. Εγκόσμιες απόπειρες ακαδημαϊκής γνώσης είναι άλλη μία ανοησία. Όσο δεν μπορεί να κατανοήσει κάποιος την κοσμική εκδήλωση ως εκπροσώπηση των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης, θα πρέπει να θεωρείται ότι βρίσκεται στο σκοτάδι της μέθης και ότι είναι πιασμένος στη δυαδικότητα του υλικού κόσμου. Στην πραγματικότητα, όποιος έχει τέλεια γνώση της *Βενταντα* γίνεται υπηρέτης του Υπερτάτου Κυρίου, ο Οποίος συντηρεί ολόκληρη την κοσμική εκδήλωση. Όσο κάποιος δεν υπερβαίνει την υπηρεσία του πεπερασμένου, δεν μπορεί να διαθέτει γνώση της *Βενταντα*.

Όσο παραμένει κανείς εντός της δικαιοδοσίας της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση ή ασχολείται με διανοητικές εικασίες, πληροί πιθανόν τις προϋποθέσεις για τη μελέτη ή τη θεωρητική διδασκαλία της *Βενταντα-σουτρα*, αλλά δεν μπορεί να είναι στο επίπεδο της κατανόησης της υπέρτατης, αιώνιας, υπερβατικής (πλήρως απελευθερωμένης) ηχητικής δόνησης *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Με άλλα λόγια, όποιος έχει επιτύχει την τελειότητα του ψαλίσματος της υπερβατικής ηχητικής δόνησης *Χαρε Κρίσνα*, δεν χρειάζεται να μάθει ξεχωριστά τη φιλοσοφία της *Βενταντα-σουτρα*.

Σύμφωνα με τη διδασκαλία του Τσετάνια Μαχαπραμπού ή του γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου όσοι δεν κατανοούν πλήρως ότι η υπερβατική ηχητική δόνηση δεν διαφέρει από τον Υπέρτατο και προσπαθούν να γίνουν φιλόσοφοι Μαγιαβάντι και ειδικοί στη *Βενταντα-σουτρα* είναι ανόητοι. Το να επιχειρεί κανείς να μελετήσει τη *Βενταντα-σουτρα* μέσω της ανιούσας μεθόδου, δηλαδή με τις δικές του προσπάθειες και χρησιμοποιώντας τις ατελείς αισθήσεις του, είναι άλλο ένα σημάδι ανοησίας. Από την άλλη μεριά, εκείνος που του αρέσει να ψέλνει την υπερβατική ηχητική δόνηση είναι πράγματι εδραιωμένος στο συμπέρασμα της *Βενταντα*. Σε σχέση με αυτό υπάρχουν δύο στρώσεις της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, οι οποίες είναι πολύ διδακτικές. Το νόημα της πρώτης στρώσης είναι ότι ακόμα και αν κάποιος έχει γεννηθεί στην οικογένεια των πιο ξεπεσμένων ανθρώπινων όντων, αν ψέλνει την υπερβατική ηχητική δόνηση, τότε θα πρέπει να εννοήσουμε πως αυτό το πρόσωπο έχει ήδη απαρνηθεί τα πάντα, έχει περάσει από κάθε είδους ασκητικότητα, έχει τελέσει κάθε είδους θυσία, έχει μελετήσει όλες τις *Μπραμα-σουτρα*, και έτσι μπορεί τώρα να ψέλνει *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Το νόημα της δεύτερης στρώσης είναι ότι ένα πρόσωπο που ψέλνει τις δύο συλλαβές *χα-ρε* πρέπει να θεωρείται πως έχει μελετήσει όλες τις Βέδες: τη *ΡΙγκ Βέδα*, την *Αταρβα Βέδα*, τη *Γιαζούρ Βέδα* και τη *Σαμα Βέδα*.

Από την άλλη μεριά, υπάρχουν πολλοί δήθεν αφοσιωμένοι υπηρέτες, οι οποίοι νομίζουν ότι η *Βενταντα* προορίζεται για μία συγκεκριμένη κατηγορία ανθρώπων και όχι για τους αφοσιωμένους υπηρέτες. Δεν γνωρίζουν ότι η *Βενταντα* είναι το μοναδικό επίπεδο των αγνών αφοσιωμένων υπηρετών. Όλοι οι μεγάλοι *ατσαρια* των τεσσάρων *σαμπρανταγια* των Βαϊσνάβα έχουν γράψει σχολιασμό της *Βενταντα-σουτρα*, αλλά η κατηγορία των υποτιθέμενων αφοσιωμένων υπηρετών, οι οποίοι είναι γνωστοί ως *πρακριτα-σαχατζίγια*, αποφεύγει επιμελώς τη μελέτη της *Βενταντα-σουτρα*. Οι *πρακριτα-σαχατζίγια* νομίζουν εσφαλμένα ότι οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες και οι Βαϊσνάβα *ατσαρια* είναι εικοτολόγοι διανοητές ή ότι αποβλέπουν σε ανταμοιβή. Ως αποτέλεσμα αυτής της

σύγχυσης, γίνονται οι ίδιοι Μαγιαβάντι και εγκαταλείπουν την υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου.

Η κατανόηση της *Βενταντα-σουτρα* με ακαδημαϊκή γνώση δεν καθιστά ποτέ κάποιον ικανό να κατανοήσει την αξία της υπερβατικής δόνησης. Τα πρόσωπα που εμπλέκονται στην ακαδημαϊκή γνώση είναι ψυχές υποκείμενες σε όρους, οι οποίες βρίσκονται σε σύγχυση σχετικά με τις έννοιες «εγώ» και «δικό μου». Κατά συνέπεια, δεν είναι σε θέση να αποκολλήσουν τον νου τους από την εξωτερική ενέργεια.

Όταν κάποιος αποκτά πραγματικά υπερβατική γνώση, ελευθερώνεται από τη δυαδικότητα και ασχολείται με την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Υπερτάτου Κυρίου. Η υπερβατική υπηρεσία αγάπης είναι ο μόνος τρόπος για να αποτραβηχθεί κανείς από τις υλικές δραστηριότητες. Κάποιος μνημένος σωστά από έναν γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο, που φέλλνει *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, ελευθερώνεται σταδιακά από την αντίληψη του «εγώ» και του «δικό μου», και γι' αυτό προσηλώνεται στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης, σε μία από τις πέντε υπερβατικές σχέσεις. Αυτή η υπερβατική υπηρεσία δεν είναι αντικείμενο χονδροειδών και λεπτοφυών σωμάτων. Όταν, ωστόσο, μπορεί κανείς να κατανοήσει ότι δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Υπερτάτου και του Ονόματός Του, μόνο τότε μπορεί να εδραιωθεί στη Συνείδηση του Κρίσνα. Τότε, δεν έχει πλέον ανάγκη να κάνει γραμματικές γλωσσικές διευθετήσεις. Αντίθετα, ενδιαφέρεται περισσότερο για την ικεσία του: *Χαρε Κρισνα – Ω Κύριέ μου, ω ενέργεια του Κυρίου, Σας παρακαλώ απασχολείστε με στην υπηρεσία Σας!*

Ο Κύριος Τσετάνια τα εξήγησε όλα αυτά στον Πρακασανάντα Σαρασβάτι και του είπε ότι τα είχε ακούσει από τον Πνευματικό Του Δάσκαλο με αυτά τα λόγια. Είπε στον Πρακασανάντα Σαρασβάτι ότι ο Πνευματικός Του Δάσκαλος Του έμαθε πως το αληθινό σχόλιο της *Βενταντα-σουτρα* είναι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, όπως αναφέρεται και στην ίδια τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* από τον Βιασαντέβα, τον συγγραφέα της *Βενταντα-σουτρα*.

Η τελειότητα του σπουδαστή είναι να κατανοήσει την ταύτιση του Αγίου Ονόματος και του Υπερτάτου Κυρίου. Και χωρίς το καταφύγιο ενός αυτοσυνειδητοποιημένου Πνευματικού Δασκάλου, η κατανόηση του Υπερτάτου είναι απλώς ανοησία. Μπορεί, ωστόσο, κάποιος να κατανοήσει πλήρως τον υπερβατικό Κύριο με υπηρεσία και αφοσίωση. Όταν ο Κύριος Τσετάνια άρθρωσε το όνομα *Κρισνα* χωρίς προσβολές ή όταν έψαλε χωρίς προσβολές το μάντρα *Χαρε Κρισνα*, το μάχα μάντρα, διακήρυξε πως αυτό το μάντρα μπορεί να σώσει στη στιγμή μία ψυχή δέσμια της ύλης από την υλική μόλυνση. Αυτή την εποχή του Κάλι δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική λύση από την ψαλμωδία του μάχα μάντρα. Αναφέρεται ότι η ουσία όλης της βεδικής γραμματείας είναι η ψαλμωδία του Αγίου Ονόματος του Κρίσνα: *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Είπε επίσης στον Πρακασανάντα Σαρασβάτι ότι ο δάσκαλός Του, προκειμένου να Τον πείσει για αυτό το ουσιώδες γεγονός της βεδικής γνώσης, Του δίδασκε την εξής στροφή από την *Μπριχαντ-ναραντιγια Πουρανα*: *Χαρερ ναμα χαρερ ναμα χαρερ ναμαϊβα κεβαλαμι / καλω ναστι εβα ναστι εβα ναστι εβα γκατιρ ανιατα*. «Αυτή την εποχή της έριδας και της υποκρισίας, ο μόνος τρόπος σωτηρίας είναι η ψαλμωδία του Αγίου Ονόματος του Κυρίου. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος.»

Στις τρεις από τις τέσσερις χιλιετίες, δηλαδή στη Σάτια-γιούγκα, την Τρέτα-γιούγκα και την Ντβάπαρα-γιούγκα, οι άνθρωποι θεωρούσαν τιμή τους να κατανοήσουν την υπέρβαση μέσω του δρόμου της μαθητικής διαδοχής. Στην τωρινή εποχή, εξαιτίας του Κάλι, οι άνθρωποι δεν ενδιαφέρονται για το ζήτημα της μαθητικής διαδοχής, αλλά στη θέση της έχουν επινοήσει πολλούς δρόμους λογικής και επιχειρημάτων. Αυτή η ανιούσα μέθοδος κατανόησης της υπέρβασης, δηλαδή η ατομική απόπειρα κατανόησης, δεν επιδοκιμάζεται από τις Βέδες. Η Απόλυτη Αλήθεια πρέπει να κατέλθει από το Απόλυτο επίπεδο. Δεν μπορεί να κατανοηθεί με την ανιούσα μέθοδο. Το άγιο Όνομα του Κυρίου, *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, είναι υπερβατική δόνηση. Κατέρχεται, επομένως,

από το υπερβατικό επίπεδο, από τον Υπέρτατο Τόπο του Κρίσνα. Και επειδή δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Κρίσνα και του Ονόματός Του, το Άγιο Όνομα του Κρίσνα είναι τόσο αγνό, τόσο τέλει και τόσο απελευθερωμένο όσο και ο Ίδιος ο Κρίσνα. Για την κατανόηση της υπερβατικής φύσης του Αγίου Ονόματος του Θεού, οι ακαδημαϊκοί λόγιοι δεν έχουν πρόσβαση μέσω της λογικής και των επιχειρημάτων τους. Ο μόνος δρόμος για την κατανόηση της υπερβατικής φύσης του μάχα μάντρα *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, είναι να ψέλνει κανείς αυτά τα Ονόματα με πίστη και υποταγή. Αυτού του είδους το ψάλσιμο ελευθερώνει από τους προσδιοριστικούς όρους που επιβάλλουν το χονδροειδές και το λεπτοφυές υλικό σώμα.

Αυτή την εποχή των λογικών επιχειρημάτων και διαφωνιών το ψάλσιμο του *Χαρε Κρίσνα* είναι ο μόνος τρόπος αυτοσυνειδητοποίησης, και επειδή μόνο αυτή η υπερβατική ηχητική δόνηση μπορεί να σώσει την υποκείμενη σε όρους ψυχή, είναι η ουσία της *Βενταντα-σουτρα*. Στην υλική αντίληψη των πραγμάτων υπάρχουν διαφορές και δυαδικότητα μεταξύ του ονόματος, της μορφής, των ιδιοτήτων, των αισθημάτων και των πράξεων ενός προσώπου και του ίδιου του προσώπου. Αλλά όσον αφορά σε αυτή την υπερβατική δόνηση, δεν υπάρχουν αυτές οι διαφορές, επειδή κατέρχεται από τον Πνευματικό Κόσμο. Στον Πνευματικό Κόσμο δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του ονόματος ενός προσώπου και των ιδιοτήτων του. Δεν υπάρχουν οι διαφορές που υπάρχουν στον υλικό κόσμο. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι δεν μπορούν να το κατανοήσουν αυτό, και γι' αυτό δεν είναι ικανοί να αρθρώσουν αυτή την υπερβατική δόνηση.

Τότε ο Κύριος Τσετάνια είπε στον Πρακασανάντα Σαρασβάτι ότι επειδή είχε λάβει αυτή την εντολή από τον Πνευματικό Του Δάσκαλο, έψελνε συνεχώς *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. «Ως αποτέλεσμα του ψαλσίματος, μερικές φορές γίνομαι ανυπόμονος και δεν μπορώ να συγκρατηθώ· χορεύω και γελάω, κλαίω και τραγουδώ – ακριβώς σαν τρελός. Όταν αναρωτήθηκα για πρώτη φορά αν είχα τρελαθεί ψάλλοντας

αυτό το μάντρα *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, πλησίασα τον Πνευματικό Μου Δάσκαλο και τον πληροφόρησα ότι ψάλλοντας αυτό το *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, τρελαίνομαι και ποια είναι, λοιπόν, η πραγματική θέση Μου;»

Στη *Ναραντα-παντσαρατρα* αναφέρεται ότι όλες οι βεδικές τελετουργίες και τα μάντρα είναι συμπιεσμένα σε αυτές τις οχτώ λέξεις: *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε*. Παρόμοια, στην *Καλिसανταराना* *Ουπανισαντ* αναφέρεται ότι αυτές οι δεκαέξι λέξεις *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε* προορίζονται ιδιαίτερα για να εξουδετερώνουν τη μόλυνση του Κάλι. Για να σωθεί κανείς από τη μόλυνση του Κάλι δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος από αυτές τις δεκαέξι λέξεις.

Ο Κύριος Τσετάνια είπε στον Πρακασανάντα Σαρασβάτι ότι όταν ο Πνευματικός Του Δάσκαλος Τον κατάλαβε, Του είπε: «Είναι η υπερβατική φύση του Αγίου Ονόματος *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε* να συνεπαίρνει σε πνευματική τρέλα. Όποιος ψέλνει με ειλικρίνεια το Άγιο Όνομα υψώνεται πραγματικά πολύ σύντομα στο επίπεδο της αγάπης για τον Θεό, και συνεπώς γίνεται τρελός γι' Αυτόν. Αυτή η τρέλα της αγάπης για τον Θεό είναι το πρώτο στάδιο τελειότητας του ανθρώπινου όντος.» Γενικά τα ανθρώπινα όντα ενδιαφέρονται για τη θρησκευτικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, την ικανοποίηση των αισθήσεων και την απελευθέρωση. Αλλά η αγάπη για τον Θεό είναι πάνω από όλες αυτές τις τελειότητες της ζωής. Η μέθοδος είναι ότι ο γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος ψέλνει το Άγιο Όνομα *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε* και η υπερβατική ηχητική δόνηση εισέρχεται μέσα στο αφτί του μαθητή. Αν ο μαθητής ακολουθήσει τα βήματα του Πνευματικού του Δασκάλου και ψέλνει το Άγιο Όνομα με τον ίδιο σεβασμό, αυτό συνιστά λατρεία του υπερβατικού Ονόματος.

Όταν το υπερβατικό Όνομα λατρεύεται από τον αφοσιωμένο υπηρέτη, το Ίδιο το Όνομα απλώνει τις δόξες Του μέσα στην καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη και όταν είναι τελείως άξιος να ψέλνει την υπερβατική δόνηση του Αγίου Ονόματος, είναι κατάλληλος να γίνει Πνευματικός Δάσκαλος για να σώσει όλους τους ανθρώπους αυτού του κόσμου. Το ψάλσιμο του Αγίου Ονόματος είναι τόσο ισχυρό, ώστε σταδιακά εδραιώνει την υπεροχή Του πάνω από κάθε τι σε αυτόν τον κόσμο. Και ο αφοσιωμένος υπηρέτης που Το ψέλνει εδραιώνεται σε υπερβατική έκσταση, και μερικές φορές γελάει, κλαίει και χορεύει εκστατικά. Ορισμένες φορές άνθρωποι μειωμένης νοημοσύνης βάζουν εμπόδια στο ψάλσιμο του *Χαρε Κρισνα*, του μάχα μάντρα. Αλλά όποιος βρίσκεται στο επίπεδο της αγάπης του Θεού ψέλνει το Άγιο Όνομα δυνατά για να ωφεληθούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Ως αποτέλεσμα, όλοι μυούνται στην ψαλμωδία του Αγίου Ονόματος, του *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Ψάλλοντας και ακούγοντας το Άγιο Όνομα του Κρίσνα, μπορεί κανείς να θυμάται τις Μορφές και τις Ιδιότητες του Κρίσνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ

Περαιτέρω συζητήσεις με τον Πρακασανάνντα

Η υπερβατική εικστατική προσήλωση στον Κρίσνα η οποία απορρέει από την τέλεια κατανόηση ότι το πρόσωπο Κρίσνα και το όνομα Κρίσνα είναι ταυτόσημα ονομάζεται *μπαβα*. Όποιος έχει φτάσει στην *μπαβα* ασφαλώς δεν βρίσκεται στη μόλυνση της υλικής φύσης. Στην πραγματικότητα απολαμβάνει από την *μπαβα* υπερβατική ευχαρίστηση. Και όταν η *μπαβα* ενταθεί περισσότερο, ονομάζεται αγάπη για τον Θεό. Το Άγιο Όνομα του Κρίσνα ονομάζεται μάχα-μάντρα (μέγας ψαλμός). Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε στον Πρακασανάνντα Σαρασβάτι ότι το Άγιο Όνομα του Κρίσνα ασκεί μία ιδιαίτερη επίδραση σε όποιον το ψέλνει· μπορεί να φτάσει στο στάδιο της αγάπης του Θεού, δηλαδή στην έντονη *μπαβα*. Αυτή η αγάπη για τον Θεό είναι η ύψιστη ανθρώπινη ανάγκη. Όταν συγκρίνει κάποιος αυτή την αγάπη για τον Θεό με τις άλλες ανάγκες της ανθρώπινης κοινωνίας, δηλαδή τη θρησκευτικότητα, την οικονομική ανάπτυξη, την ικανοποίηση των αισθήσεων και την απελευθέρωση, φαίνονται πολύ ασήμαντες. Όταν είναι κανείς απορροφημένος στην εφήμερη ύπαρξη των προσδιορισμών, λαχταρά την

ικανοποίηση των αισθήσεων ή την απελευθέρωση. Αλλά η αγάπη για τον Θεό είναι η αιώνια φύση της ψυχής. Είναι αμετάβλητη, χωρίς αρχή και χωρίς τέλος. Άρα η εφήμερη ικανοποίηση των αισθήσεων ή η επιθυμία για απελευθέρωση δεν μπορούν να συγκριθούν με την υπερβατική φύση της αγάπης του Θεού. Αυτή η αγάπη του Θεού αποκαλείται η πέμπτη διάσταση των στόχων της ανθρώπινης ζωής. Συγκρινόμενη με τον ωκεανό της αγάπης της υπερβατικής ευχαρίστησης, η απρόσωπη αντίληψη του Μπραμάν δεν μπορεί να μετρηθεί ούτε καν ως μία σταγόνα αυτού του ωκεανού.

Έπειτα ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε ότι ο Πνευματικός Του Δάσκαλος είχε επιβεβαιώσει την εκστατική κατάσταση που απορρέει από το ψάλσιμο του Αγίου Ονόματος του Θεού και το ότι η ουσία όλης της βεδικής γραμματείας είναι η επίτευξη αγάπης για τον Θεό. Ο Πνευματικός Του Δάσκαλος είπε ότι ο Κύριος Τσετάνια ήταν πολύ τυχερός που είχε φτάσει σε αυτό το στάδιο αγάπης για τον Θεό. Φτάνοντας σε αυτή την υπερβατική αγάπη για τον Θεό, η καρδιά ανυπομονεί να αποκτήσει απευθείας επαφή με τον Κύριο. Και με αυτά τα υπερβατικά αισθήματα, μερικές φορές γελά κανείς, μερικές φορές κλαίει, μερικές φορές τραγουδά, μερικές φορές χορεύει σαν τρελός και μερικές φορές περιδιαβαίνει εδώ κι εκεί.

Υπάρχουν διάφορα σημάδια έκστασης στο σώμα: κλάμα, αλλαγή χρώματος, τρέλα, στέρηση, σιωπή, υπερηφάνεια, έκσταση και γλυκύτητα. Συχνά, το πρόσωπο που έχει αγάπη για τον Θεό χορεύει, και αυτός ο χορός τον τοποθετεί στον ωκεανό από νέκταρ της αγάπης για τον Κρίσνα.

Ο πνευματικός Δάσκαλος του Κυρίου Τσετάνια Του είπε: «Είναι πολύ καλό που έχεις φτάσει σε ένα τέτοιο στάδιο αγάπης για τον Θεό, και γι' αυτό το επίτευγμά Σου αισθάνομαι πολύ υποχρεωμένος σ' Εσένα.»

Ο πατέρας χαίρεται περισσότερο όταν βλέπει τον γιο του να προοδεύει πιο πολύ από τον ίδιο. Παρόμοια, όταν ο Πνευματικός Δάσκαλος βλέπει έναν μαθητή να προοδεύει, χαίρεται περισσότερο με αυτό, παρά με τη δική του πρόοδο. Ο πνευματικός Δάσκαλος του Κυρίου Τσετάνια Τον

ευλόγησε και Του είπε: «Να χορεύεις, να τραγουδάς και να διαδίδεις αυτή την κίνηση του *σανκιρτανα*, και διδάσκοντας τους ανθρώπους για τον Κρίσνα, να προσπαθείς να τους ελευθερώσεις από την άγνοια.»

Ο Πνευματικός Του Δάσκαλος Τού έμαθε μία πολύ όμορφη στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.40): «Όποιος προσφέρει διαρκώς υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα ψάλλοντας το Άγιο Όνομά Του δένεται τόσο πολύ με το ψάλσιμο, ώστε η καρδιά του μαλακώνει χωρίς κάποια πρόσθετη προσπάθεια. Σε αυτή την κατάσταση τρυφερής καρδιάς, εμφανίζει υπερβατική έκσταση, μερικές φορές γελώντας, μερικές φορές κλαίγοντας, μερικές φορές τραγουδώντας, μερικές φορές χορεύοντας – όχι ακριβώς με καλλιτεχνικό τρόπο, αλλά σαν τρελός.»

Ο Κύριος Τσετάνια πληροφόρησε ακόμα τον Πρακασανάντα Σαρασβάτι, λέγοντας, «Έχω πλήρη πίστη στα λόγια του Πνευματικού Δασκάλου Μου και γι' αυτό ψέλνω πάντοτε *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Δεν ξέρω πώς έχω γίνει σαν τρελός, αλλά το Ίδιο το Όνομα του Κρίσνα Με αναγκάζει να είμαι. Συνειδητοποιώ πως η υπερβατική ευχαρίστηση που απορρέει από την ψαλμωδία *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε* είναι σαν ωκεανός, και σε σύγκριση με αυτό όλες οι άλλες χαρές, συμπεριλαμβανομένης της απρόσωπης συνειδητοποίησης, είναι σαν το ρηχό νερό στ' αυλάκια.»

Από τις συνομιλίες του Κυρίου Τσετάνια φαίνεται πως κάποιος που δεν μπορεί να διατηρήσει την πίστη του στα λόγια του Πνευματικού Δασκάλου Του και έτσι ενεργεί ανεξάρτητα, δεν μπορεί να αποκτήσει ποτέ το επιθυμητό αποτέλεσμα ως προς το ψάλσιμο του *Χαρε Κρίσνα*. Στη βεδική γραμματεία αναφέρεται ότι το νόημα των υπερβατικών Γραφών αποκαλύπτεται σε όποιον έχει ακλόνητη πίστη στον Υπέρτατο Κύριο και την ίδια πίστη στον Πνευματικό του Δάσκαλο. Ο Κύριος Τσετάνια είχε σταθερή πίστη στα λόγια του Πνευματικού Του Δασκάλου και δεν σταμάτησε ποτέ την κίνηση του *σανκιρτανα*, παραμελώντας την οδηγία του Πνευματικού Του Δασκάλου. Γι' αυτό, η υπερβατική δύναμη

του Αγίου Ονόματος Τον ενθάρρυνε όλο και περισσότερο να ψέλνει *Χαρε Κρισνα*, δηλαδή το μαχα-μάντρα.

Ο Κύριος Τσετάνια πληροφόρησε τον Πρακασανάντα ότι στη σύγχρονη εποχή οι άνθρωποι γενικά έχουν χάσει λιγότερο ή περισσότερο κάθε πνευματική νοημοσύνη. Όταν, λοιπόν, αυτοί οι άνθρωποι βρεθούν κάτω από την επίδραση της φιλοσοφίας Μαγιαβάντα, δηλαδή της ιμπερσοναλιστικής φιλοσοφίας του Σανκαρατσάρια, πριν αρχίσουν να μελετούν τη πολύ εμπιστευτική *Βενταντα-σουτρα*, η φυσική τους τάση υπακοής στον Υπέρτατο δυσχεραίνεται. Η Υπέρτατη Πηγή των πάντων είναι φυσικά σεβαστή από όλους, αλλά με την ιμπερσοναλιστική αντίληψη του Σάνκαρα, αυτή η φυσική τάση παρεμποδίζεται. Γι' αυτό ο Πνευματικός Δάσκαλος του Κυρίου Τσετάνια συνέστησε ότι είναι καλύτερα να μην μελετά κάποιος τη *σαριρακα-μπασια* του Σανκαρατσάρια, επειδή είναι πολύ επιζήμια για τους ανθρώπους γενικά. Ο συνηθισμένος άνθρωπος δεν διαθέτει τη νοημοσύνη για να διαπεράσει τις λεκτικές ταχυδακτυλουργίες του Σανκατατσάρια. Η καλύτερη συμβουλή για τον συνηθισμένο άνθρωπο είναι να ψέλνει το μάχα-μάντρα *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Σε αυτή την εποχή της φιλονικίας, την Κάλι-γιούγκα, δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος αυτοσυνειδητοποίησης από το ψάλσιμο του μάχα-μάντρα *Χαρε Κρισνα*.

Αφού άκουσαν τα επιχειρήματα του Τσετάνια Μαχαπραμπού, όλοι οι Μαγιαβάντι σαννιάσι που ήταν παρόντες γαλήνεψαν και απάντησαν με γλυκά λόγια: «Αγαπητέ Κύριε, ό,τι έχεις πει είναι σωστό. Όποιος αποκτά αγάπη για τον Θεό είναι σίγουρα πολύ τυχερός. Και αναμφίβολα, είσαι πολύ τυχερός που έχεις φτάσει σε αυτό το στάδιο της αγάπης του Θεού. Αλλά τι λάθος έχει η *Βενταντα* ώστε να μην την διαβάξεις, παρόλο που είναι καθήκον του σαννιάσι να διαβάξει και να κατανοεί τη *Βενταντα*;»

Σύμφωνα με τους φιλοσόφους Μαγιαβάντι, *Βενταντα* σημαίνει το σχόλιο *σαριρακα* του Σανκαρατσάρια. Λέγοντας «*Βενταντα*» και «*Ουπανισαντ*», οι ιμπερσοναλιστές φιλόσοφοι εννοούν «σύμφωνα με το σχόλιο του Σανκαρατσάρια», του μεγαλύτερου δασκάλου της φιλοσοφίας

Μαγιαβάντα. Μετά τον Σανκαρατσάρια ήλθε ο Σαντανάντα Γιόγι, που είπε ότι η *Βενταντα* και οι *Ουπανισαντ* θα πρέπει να γίνονται κατανοητές μέσω του σχολίου του Σανκαρατσάρια. Αλλά στην πραγματικότητα, αυτό δεν ισχύει· υπάρχουν πολλοί σχολιασμοί της *Βενταντα* και των *Ουπανισαντ* από μεγάλους Βαϊσνάβα *ατσαρια* και όχι μόνο ο σχολιασμός του Σανκαρατσάρια. Αλλά οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι, επηρεασμένοι από τον Σανκαρατσάρια, δεν θεωρούν σημαντική τη φιλοσοφική κατανόηση των διαφόρων Βαϊσνάβα.

Υπάρχουν τέσσερις διαφορετικές ομάδες Βαϊσνάβα *ατσαρια*, οι Σουνταντβέιτα, οι Βισισταντβέιτα, οι Ντβαϊταντβέιτα και οι Ατσίντιαμπενταμπέντα. Και όλοι αυτοί οι Βαϊσνάβα Ατσάρια έχουν γράψει σχολιασμούς της *Βενταντα-σουτρα*, τους οποίους οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι δεν αναγνωρίζουν. Οι Μαγιαβάντι κάνουν τη διάκριση μεταξύ του Κρίσνα και του σώματος του Κρίσνα, και γι' αυτό η λατρεία του Κρίσνα από τους φιλοσόφους Βαϊσνάβα δεν αναγνωρίζεται από αυτούς.

Γι' αυτό, όταν οι Μαγιαβάντι σαννιάσι ρώτησαν τον Κύριο Τσετάνια γιατί δεν μελετούσε τη *Βενταντα-σουτρα*, ο Κύριος απάντησε ως εξής: «Αγαπητοί κύριοι, ρωτήσατε γιατί δεν μελετώ τη *Βενταντα*. Απαντώντας σε αυτή την ερώτηση, θα πω κάτι που ίσως σας δυσχεστήσει.»

Όλοι οι παρευρισκόμενοι Μαγιαβάντι σαννιάσι είπαν, «Θα χαρούμε πολύ να Σε ακούσουμε, επειδή βλέπουμε πως είσαι σαν τον Ναράγιανα και μιλάς τόσο όμορφα, ώστε μας κάνει μεγάλη χαρά να ακούμε τα λόγια Σου. Είμαστε πολύ υποχρεωμένοι που Σε βλέπουμε και Σε ακούμε. Γι' αυτό, ό,τι κι αν πεις, θα μας κάνει μεγάλη χαρά να το ακούσουμε με υπομονή και να το δεχθούμε.»

Τότε ο Κύριος άρχισε να μιλά για τη φιλοσοφία της *Βενταντα* ως εξής: «Η *Βενταντα-σουτρα* ειπώθηκε από τον Ίδιο τον Υπέρτατο Κύριο. Ο Υπέρτατος Κύριος, στην ενσάρκωσή Του ως Βιασαντέβα, συνέταξε αυτή τη σπουδαία φιλοσοφική πραγματεία, τη *Βενταντα-σουτρα*. Η ενσάρκωση Βιασαντέβα του Υπερτάτου Κυρίου σημαίνει πως δεν μπορεί να συγκρίνεται με συνηθισμένα πρόσωπα, τα οποία έχουν τις τέσσερις ατέλειες της υλικής ύπαρξης. Οι ατέλειες της υποκείμενης σε όρους ψυχής

είναι οι εξής: 1) κάνει λάθη, 2) βρίσκεται σε πλάνη, 3) έχει την τάση να εξαπατά τους άλλους και 4) οι αισθήσεις της είναι ατελείς. Όταν μιλάμε για την ενσάρκωση του Θεού, κατανοούμε ότι είναι υπερβατική ως προς όλες αυτές τις ατέλειες της υποκείμενης σε όρους ζωντανής οντότητας. Συνεπώς, οτιδήποτε έχει πει ή γράψει ο Βιασαντέβα πρέπει να εννοήσουμε πως είναι τέλειο. Οι *Ουπανισαντ* και η *Βενταντα-σουτρα* στοχεύουν στον ίδιο στόχο: την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια· και όταν δεχόμαστε το νόημα της *Βενταντα-σουτρα* και των *Ουπανισαντ* άμεσα, όπως ακριβώς αυτό διατυπώνεται, το νόημα αυτό φωτίζεται για εμάς, αποκτά λάμψη. Όμως το σχόλιο που έγραψε ο Σανκαρατσάρια είναι έμμεσο και πολύ επικίνδυνο για τον κοινό άνθρωπο, επειδή κατανοώντας το νόημα των *Ουπανισαντ* με έναν τόσο έμμεσο και άτακτο τρόπο, ουσιαστικά αποκλείεται κανείς από την πνευματική συνειδητοποίηση.

Σύμφωνα με τη *Σκαντα* και τη *Βαγιου Πουрана*, «*σουτρα*» σημαίνει μία συμπυκνωμένη μορφή λόγων, η οποία μεταφέρει σημασίες και νοήματα ανυπολόγιστης δύναμης, χωρίς κανένα σφάλμα. «*Βενταντα*» σημαίνει το τέλος της βεδικής γνώσης. Με άλλα λόγια, οποιοδήποτε βιβλίο ασχολείται με το αντικείμενο το οποίο υποδεικνύουν και αποκαλύπτουν όλες οι Βέδες ονομάζεται *Βενταντα*. Για παράδειγμα, η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* είναι και αυτή *Βενταντα*, επειδή στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* θα δούμε ότι ο Κύριος λέει πως το απώτατο τέλος κάθε βεδικής έρευνας είναι ο Κρίσνα. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να εννοήσουμε ότι η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, βιβλία τα οποία στοχεύουν μόνο στον Κρίσνα, είναι *Βενταντα*.»

Στην υπερβατική συνειδητοποίηση υπάρχουν τρεις κατηγορίες γνώσης και ονομάζονται *πρασταντα-τραγια*. Το τμήμα της γνώσης το οποίο αποδεικνύεται από τη διδασκαλία βεδικών έργων όπως οι *Ουπανισαντ* ονομάζεται *σρουτι-πρασταντα*. Έγκυρα βιβλία που αποκαλύπτουν το ίδιο πράγμα και τα οποία γράφτηκαν από απελευθερωμένες ψυχές όπως ο Βιάσα -για παράδειγμα, η *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, η *Μαχαμπατα* και οι *Πουрана*, και ειδικά η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, η *Μαχα-Πουрана* ονομάζονται *σμιριτι-πρασταντα*. Από τις βεδικές γραφές μαθαίνουμε ότι οι

Βέδες προέρχονται από την αναπνοή του Ναράγιανα. Ο Βιασαντέβα, ο οποίος είναι ενσάρκωση της δύναμης του Ναράγιανα, έχει συντάξει τη *Βενταντα-σουτρα* (*νιαγια-πραστανά*). Στο σχόλιο του Σάνκαρα εμφανίζεται και ένα άλλο όνομα, το όνομα του Απανταρατάμα Ρίσι, στον οποίο αποδίδεται επίσης η συγγραφή των κωδικών της *Βενταντα-σουτρα*. Σύμφωνα με τον Κύριο Τσετάνια, οι κώδικες της *Παντσαρατρα* και οι κώδικες της *Βενταντα* είναι ένα και το αυτό. Η *Βενταντα-σουτρα* γραμμένη από τον Βιασαντέβα, ειπώθηκε από τον Ίδιο τον Ναράγιανα. Από την όλη αναλυτική γραμματεία σχετικά με τη *Βενταντα-σουτρα*, καταλαβαίνουμε ότι υπήρχαν πολλοί άλλοι ρίσι (σοφοί), σύγχρονοι του Βιασαντέβα, οι οποίοι συζήτησαν επίσης τη *Βενταντα-σουτρα*. Οι ακόλουθοι σοφοί -ο Ατρέγια, ο Ασμαράτια, ο Ωντουλόμι, ο Καρσνατζίνι, ο Κασακρίτσνα, ο Τζαϊμίνι, ο Μπανταρί και άλλοι σοφοί όπως ο Παρασαρί και ο Καρμαντί- συζήτησαν επίσης τη *Βενταντα-σουτρα*.

Πράγματι, στα πρώτα δύο κεφάλαια της *Βενταντα-σουτρα*, εξηγείται η σχέση των ζωντανών όντων με τον Υπέρτατο Κύριο και στο τρίτο κεφάλαιο εξηγείται η προσφορά υπηρεσίας αφοσίωσης. Στο τέταρτο κεφάλαιο εξηγείται το αποτέλεσμα της προσφοράς υπηρεσίας αφοσίωσης.

Το φυσικό σχόλιο της *Βενταντα-σουτρα* είναι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Οι μεγάλοι *ατσαρια* των τεσσάρων τμημάτων της κοινότητας των Βαϊσνάβα, συγκεκριμένα, ο Ραμανουτζατσάρια, ο Μαντβατσάρια, ο Βίσνου Σουάμι και ο Νιμπάρκα, έχουν γράψει και αυτοί εκτενή σχόλια της *Βενταντα-σουτρα*, ακολουθώντας τις αρχές της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Οι οπαδοί όλων των *ατσαρια* έχουν γράψει πολλά βιβλία που ακολουθούν τις αρχές της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως σχολιασμούς της *Βενταντα*. Ο σχολιασμός της *Βενταντα-σουτρα* από τον Σάνκαρα, γνωστός ως *σαριρακα-μπασια*, λατρεύεται πολύ από τους ιμπερσοναλιστές λόγιους. Σχολιασμοί της *Βενταντα* από την υλιστική σκοπιά είναι εντελώς αντίθετοι στην υπερβατική υπηρεσία αφοσίωσης και αγάπης στον Κύριο. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι ο άμεσος σχολιασμός των *Ουπανισαντ* και της *Βενταντα-σουτρα* είναι δοξασμένος και πως όποιος ακολουθεί τη *σαριρακα-*

μπασια του Σαννιαρατσάρια, αντί να ακολουθεί τον άμεσο δρόμο, είναι ασφαλώς καταδικασμένος.

Ο Κύριος Τσετάνια παραδέχθηκε ότι ο Σαννιαρατσάρια ήταν ενσάρκωση του Κυρίου Σίβα, και ο Κύριος Σίβα είναι ένας από τους μεγαλύτερους αφοσιωμένους υπηρέτες (*μαχατζανα*) της σχολής *Μπαγκαβατα*. Υπάρχουν δώδεκα μεγάλες αυθεντίες της υπηρεσίας αφοσίωσης, και ο Κύριος Σίβα είναι μία από αυτές. Γιατί, λοιπόν, υιοθέτησε τη μέθοδο της φιλοσοφίας Μαγιαβάντα; Η απάντηση δίνεται στην *Παντμα Πουρανα*, όπου υπάρχει μία δήλωση του Κυρίου Σίβα, η οποία έχει ως εξής: «Η φιλοσοφία Μαγιαβάντα είναι συγκεκριμένος βουδισμός.» Με άλλα λόγια, η βουδιστική φιλοσοφία του κενού επαναλαμβάνεται λίγο-πολύ στην ιμπερσοναλιστική φιλοσοφία των Μαγιαβάντι, παρόλο που η φιλοσοφία Μαγιαβάντα ισχυρίζεται ότι κατευθύνεται από τα βεδικά συμπεράσματα. Έτσι ο Κύριος Σίβα παραδέχεται ότι αυτή η φιλοσοφία κατασκευάστηκε από αυτόν στην εποχή του Κάλι για να παραπλανήσει τους άθεους: «Πράγματι, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας διαθέτει υπερβατικό σώμα, αλλά εγώ περιγράφω τον Υπέρτατο ως απρόσωπο. Με τον ίδιο τρόπο έχω εξηγήσει επίσης και τη *Βενταντα-σουτρα*, πάνω στις ίδιες αρχές της φιλοσοφίας Μαγιαβάντα.»

Στη *Σίβα Πουρανα* υπάρχει μία δήλωση του Υπερτάτου Κυρίου: «Στην αρχή της Ντβάπαρα-γιούγια, με εντολή Μου, θα υπάρξουν πολλοί σοφοί οι οποίοι θα προκαλέσουν σύγχυση στους ανθρώπους με τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα.» Στην *Παντμα Πουρανα* ο Κύριος Σίβα λέει ο ίδιος στην Μπαγκαβατί ντέβι: «Αγαπητή μου ντέβι, μερικές φορές λέω τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα σε άτομα που είναι βυθισμένα στην κατάσταση της άγνοιας. Αλλά και αν κάποιος που βρίσκεται στην κατάσταση της αγαθότητας συμβεί να ακούσει αυτή τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα, πέφτει, επειδή σε αυτή τη φιλοσοφία λέω πως το ζωντανό ον και ο Υπέρτατος Κύριος είναι ένα και το αυτό.»

Ο Σαντανάνντα Γιόγι, ένας από τους μεγαλύτερους Μαγιαβάντι Ατσάρια, έχει γράψει στο βιβλίο του *Βενταντα-σαρα* τα εξής: «Η Απόλυτη

Αλήθεια της αιωνιότητας, της γνώσης και της ευδαιμονίας είναι το *μπραμαν*. Η άγνοια και όλα τα προϊόντα της άγνοιας είναι μη *μπραμαν*. Όλα τα προϊόντα των τριών καταστάσεων της υλικής φύσης καλύπτονται από άγνοια και όλα είναι διαφορετικά από την υπέρτατη αιτία και αποτέλεσμα. Αυτή η άγνοια εκδηλώνεται με συλλογική και με ατομική έννοια. Η συλλογική άγνοια ονομάζεται *βισουντα-σαττβα-πραντανα*. Όταν αυτή η *βισουντα-σαττβα-πραντανα* φανερώνεται μέσα στην άγνοια της υλικής φύσης ονομάζεται «Κύριος», και ο Κύριος φανερώνει κάθε είδους άγνοια. Γι' αυτό είναι γνωστός ως *σαρβαγκια*.» Έτσι σύμφωνα με τη φιλοσοφία των Μαγιαβάντι, ο Κύριος είναι προϊόν της υλικής φύσης, ενώ το ζωντανό ον βρίσκεται στην κατώτατη βαθμίδα της άγνοιας. Αυτή είναι η ουσία της φιλοσοφίας των Μαγιαβάντι.

Αν, ωστόσο, δεχθούμε άμεσα το νόημα των *Ουπανισαντ*, γίνεται καθαρό πως το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι ένα πρόσωπο με απεριόριστη δύναμη. Για παράδειγμα, στη *Σβετασβαταρα Ουπανισαντ* αναφέρεται πως το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η Αρχή των πάντων και έχει πολλαπλές δυνάμεις: «Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι υπερβατικό ως προς την κοσμική εκδήλωση, είναι η αρχή της θρησκείας, ο υπέρτατος σωτήρας και ο κάτοχος κάθε πλούτου. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι σαν τον ήλιο και μοιράζει γενναιόδωρα τις ενέργειές Του, ενώ βρίσκεται πέρα από το σύννεφο της υλικής κοσμικής εκδήλωσης. Είναι ο Κύριος των κυρίων και ο Υπέρτατος των υπερτάτων. Είναι γνωστό ως ο Μέγιστος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας. Οι ενέργειες και οι δυνάμεις Του είναι πολλαπλές και κατανέμονται ποικιλοτρόπως.» Αναφέρεται ότι ο Βίσνου είναι ο Υπέρτατος και όσοι είναι άγια πρόσωπα ανυπομονούν πάντοτε να δουν τα Λωτοειδή Πόδια του Βίσνου. Στην *Αϊταρεγια Ουπανισαντ* αναφέρεται επίσης ότι ο Κύριος έριξε μια ματιά στην υλική φύση και έτσι προήλθε η κοσμική εκδήλωση. Αυτό αναφέρεται και στην *Πρασνα Ουπανισαντ*.

Όταν υπάρχει αρνητική περιγραφή του Κυρίου στη βεδική γραμματεία, όπως το *απανι-παντα*, ένα τέτοιο μάντρα δείχνει ότι ο Κύριος δεν έχει υλικό σώμα και υλική μορφή. Έχει όμως πνευματικό, υπερβατικό

σώμα και υπερβατική μορφή. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι παρερμηνεύουν την υπερβατική φύση του Υπερτάτου Κυρίου και εξηγούν τον Υπέρτατο Κύριο ως απρόσωπο. Ο Κύριος, το Όνομά Του, η Μορφή Του, οι Ιδιότητές Του, η Συνοδεία Του και ο Τόπος Του είναι όλα στον υπερβατικό κόσμο. Πώς θα μπορούσαν, επομένως, να μετασχηματιστούν σε υλική φύση; Όλα όσα συνδέονται με τον Υπέρτατο Κύριο είναι αιώνια, μακάρια και γεμάτα γνώση.

Ουσιαστικά, ο Σανιαρατσάρια διέδωσε τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα για να δημιουργήσει σύγχυση σε μία συγκεκριμένη κατηγορία αθέων. Στην πραγματικότητα, δεν εννοούσε ποτέ ότι ο Υπέρτατος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας, είναι απρόσωπος, χωρίς σώμα και χωρίς μορφή. Κατά συνέπεια, τα ευφυή άτομα δεν θα πρέπει να ακούν καμία διάλεξη με θέμα τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα. Θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Βίσνου, δεν είναι απρόσωπος. Είναι υπερβατικό πρόσωπο. Η βασική αρχή της κοσμικής εκδήλωσης είναι η ενέργεια του Βίσνου. Η φιλοσοφία Μαγιαβάντα δεν μπορεί να εντοπίσει την ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου, αλλά η βεδική γραμματεία μας προσφέρει διάφορες αποδείξεις των διαφόρων εκδηλώσεων των ενεργειών του Υπερτάτου Κυρίου. Ο Βίσνου δεν είναι προϊόν της υλικής φύσης, αλλά η υλική φύση είναι προϊόν της δύναμης του Βίσνου. Ο Μαγιαβάντι φιλόσοφος καταλαβαίνει ότι ο Βίσνου είναι προϊόν της υλικής φύσης. Αν ο Βίσνου είναι προϊόν της υλικής φύσης, μπορεί να θεωρηθεί ως ένας από τους ημίθεους. Όποιος δέχεται τον Βίσνου ως έναν από τους ημίθεους, κάνει οπωσδήποτε λάθος και είναι παραπλανημένος. Το πώς παραπλανάται εξηγείται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: «Η υλική Μου ενέργεια είναι τόσο δυνατή, ώστε είναι πολύ δύσκολο να την υπερβεί ακόμα και ο μεγαλύτερος σοφός.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ

Ο σκοπός της μελέτης της Βεντάντα

Συμπεραίνεται πως ο Κύριος Κρίσνα ή Βίσνου δεν είναι αυτού του υλικού κόσμου, αλλά ότι ανήκει στον Πνευματικό Κόσμο. Όποιος Τον θεωρεί έναν από τους ημίθεους αυτού του υλικού κόσμου είναι μέγας υβριστής. Αυτό ονομάζεται βλασφημία. Ο Κύριος Βίσνου, επομένως, δεν υπόκειται στην αντίληψη των υλικών αισθήσεων ούτε μπορεί να Τον συνειδητοποιήσει κανείς μέσω διανοητικών εικασιών. Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του σώματος και της ψυχής του Υπερτάτου Κυρίου Βίσνου. Στον υλικό κόσμο υπάρχει πάντοτε διαφορά μεταξύ σώματος και ψυχής.

Οτιδήποτε υλικό είναι αντικείμενο απόλαυσης των ζωντανών όντων, επειδή τα ζωντανά όντα είναι ανώτερα, ενώ η υλική φύση είναι κατώτερη σε ποιότητα. Κατά συνέπεια, η ανώτερη ποιότητα της φύσης, τα ζωντανά όντα, μπορούν να απολαμβάνουν την κατώτερη ποιότητα της φύσης, την ύλη. Επειδή τον Κύριο Βίσνου δεν Τον αγγίζει με κανέναν τρόπο η ύλη, δεν υπόκειται στην απόλαυση των ζωντανών όντων. Τα ζωντανά όντα δεν μπορούν να αποκτήσουν γνώση του Βίσνου απολαμβάνοντας τη συνήθειά

τους να κάνουν εικασίες. Συνεπώς, τα απειροελάχιστα ζωντανά όντα δεν απολαμβάνουν τον Βίσνου, αλλά τα απολαμβάνει ο Κύριος Βίσνου. Αν κάποιος νομίζει ότι ο Βίσνου είναι αντικείμενο απόλαυσης, είναι ο μεγαλύτερος υβριστής. Η μεγαλύτερη πράξη βλασφημίας είναι να θεωρεί κανείς ότι ο Βίσνου και το ζωντανό ον είναι στο ίδιο επίπεδο.

Η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας, παρομοιάζεται με φλογισμένη φωτιά, ενώ τα αναρίθμητα ζωντανά όντα παρομοιάζονται με τους σπινθήρες που πετάγονται από αυτή τη φωτιά. Έτσι, παρόλο που και ο Κύριος και τα ζωντανά όντα είναι φωτιά, υπάρχει η διαφορά ότι ο Βίσνου, ο Υπέρτατος, είναι άπειρος, ενώ τα ζωντανά όντα, οι σπινθήρες, είναι απειροελάχιστα. Τα απειροελάχιστα ζωντανά όντα εκπορεύονται από το αρχικό άπειρο πνεύμα. Με άλλα λόγια, στην καταστατική τους θέση ως απειροελάχιστα πνεύματα, δεν υπάρχει ούτε ίχνος ύλης.

Τα ζωντανά όντα δεν είναι τόσο μεγάλα όσο ο Ναράγιανα, ο Βίσνου, ο Οποίος είναι πέραν της Δημιουργίας του υλικού κόσμου. Αυτό είναι δεκτό ακόμα και από τον Σανιαρατσάρια, ότι δηλαδή ο Ναράγιανα είναι πέραν της υλικής Δημιουργίας. Ούτε ο Βίσνου, λοιπόν, ούτε το ζωντανό ον ανήκουν στην υλική Δημιουργία. Τότε, μπορεί να θέσει κανείς το ερώτημα: Γιατί δημιουργήθηκαν αυτά τα τόσο μικρά σωματίδια πνεύματος; Η απάντηση είναι ότι η πληρότητα της τελειότητας της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας είναι δυνατή όταν είναι και άπειρη και απειροελάχιστη. Αν είναι απλώς άπειρη και όχι και απειροελάχιστη, τότε δεν είναι τέλεια. Το άπειρο τμήμα είναι *βισνου-ταττβα*, δηλαδή το Υπέρτατο Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας και το απειροελάχιστο τμήμα είναι το ζωντανό ον.

Λόγω των άπειρων επιθυμιών του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας υφίσταται ο Πνευματικός Κόσμος, και λόγω των απειροελάχιστων επιθυμιών των ζωντανών όντων υφίσταται αυτός ο υλικός κόσμος. Όταν τα απειροελάχιστα ζωντανά όντα ασχολούνται με τις απειροελάχιστες επιθυμίες τους για υλική απόλαυση, αποκαλούνται *τζίβα-σακτι*· αλλά όταν εναρμονίζονται με το άπειρο, αποκαλούνται απελευθερωμένες ψυχές.

Συνεπώς, δεν τίθεται θέμα γιατί ο Θεός δημιούργησε τα απειροελάχιστα τμήματα. Είναι η συμπληρωματική και παραπληρωματική πλευρά του Υπερτάτου. Είναι αναμφίβολα ουσιώδες για το άπειρο να διαθέτει απειροελάχιστα τμήματα. Είναι αναπόσπαστα κομμάτια της Ψυχής.

Και επειδή είναι απειροελάχιστα κομμάτια του Υπερτάτου, υπάρχει ανταπόδοση αισθημάτων μεταξύ του απείρου και του απειροελάχιστου. Αν δεν υπήρχαν απειροελάχιστα ζωντανά όντα, τότε βεβαίως ο Υπέρτατος Κύριος θα ήταν αδρανής και δεν θα υπήρχε ποικιλομορφία στην πνευματική ζωή. Όπως δεν έχει νόημα ένας βασιλιάς χωρίς υπηκόους, έτσι δεν έχει νόημα ο Υπέρτατος Θεός χωρίς απειροελάχιστα ζωντανά όντα. Δεν θα είχε κανένα νόημα η λέξη «Κύριος», αν δεν υπήρχε κανείς για να ασκήσει επάνω του την επικυριαρχία Του. Το συμπέρασμα είναι πως τα ζωντανά όντα λογαριάζονται ως επεκτάσεις της ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου, ο δε Υπέρτατος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, είναι ο Ενεργών.

Σε όλα τα βεδικά έργα, όπως η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και η *Βισνου Πουрана*, υπάρχουν αμέτρητες μαρτυρίες αυτής της διάκρισης μεταξύ της ενέργειας και του Ενεργούντος. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.4) αναφέρεται καθαρά ότι η γη, το νερό, η φωτιά, ο αέρας και ο ουρανός είναι τα πέντε πρωταρχικά χονδροειδή στοιχεία του υλικού κόσμου. Ο νους, η νοημοσύνη και το ψευδές εγώ είναι τα λεπτοφυή στοιχεία της ύλης. Όλη η υλική φύση διαιρείται σε οχτώ στοιχεία, τα οποία συνιστούν την κατώτερη ποιότητα της φύσης. Ένα άλλο όνομα αυτής της κατώτερης ποιότητας της φύσης είναι μάγια, δηλαδή πλάνη. Πέρα από αυτά τα οχτώ είδη κατώτερης φύσης υπάρχει μία άλλη ανώτερη ποιότητα της φύσης, η οποία ονομάζεται *para-prakriti*. Αυτή η *para-prakriti* είναι οι ζωντανές οντότητες, και αυτές οι ζωντανές οντότητες βρίσκονται σε ολόκληρο τον υλικό κόσμο. Το νόημα είναι ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι η Απόλυτη Αλήθεια, ο Ενεργών, και ότι διαθέτει επίσης και ενέργεια. Αυτή η ενέργεια, όταν δεν εκδηλώνεται κατάλληλα ή όταν καλύπτεται από κάποια σκιά, ονομάζεται *μαγια-σακτι*. Η κοσμική εκδήλωση είναι προϊόν αυτής της καλυμμένης *μαγια-σακτι*.

Τα ζωντανά όντα βρίσκονται στην πραγματικότητα πέραν αυτής της καλυμμένης κατώτερης ενέργειας. Τα ζωντανά όντα έχουν την αγνή πνευματική ύπαρξή τους και την αγνή ταυτότητά τους, καθώς και τις αγνές διανοητικές τους δραστηριότητες. Και όλα αυτά βρίσκονται πέραν της εκδήλωσης του υλικού κόσμου. Το ζωντανό όν, ο νους του, η νοημοσύνη του και η ταυτότητά του βρίσκονται πέραν του φάσματος αυτού του υλικού κόσμου, αλλά όταν εισέρχεται στον υλικό κόσμο από την επιθυμία του να κυριαρχήσει στην ύλη, τότε ο αρχικός του νους, η αρχική του νοημοσύνη και το αρχικό σώμα του καλύπτονται από την υλική ενέργεια. Όταν ξεσκεπάζεται από αυτές τις κατώτερες ενέργειες, ονομάζεται απελευθερωμένο. Και όταν είναι απελευθερωμένο, δεν έχει ψεύτικο εγώ, αλλά αποκαλύπτεται το αληθινό του εγώ.

Ανόητοι θεωρητικοί διανοητές νομίζουν πως μετά την απελευθέρωση χάνεται αιόμα και η ταυτότητα, αλλά αυτό δεν ισχύει. Επειδή τα ζωντανά όντα είναι αιωνίως αναπόσπαστα μέρη του Θεού, όταν απελευθερωθούν, αναζωογονούν την αρχική τους αιώνια ταυτότητα του μέρους του Θεού. Ο βεδικός αφορισμός *αχαμ μπραμασμι* («είμαι πνεύμα»), δηλαδή «δεν είμαι το σώμα», δεν σημαίνει ότι το ζωντανό όν χάνει την ταυτότητά του. Τώρα λέω πως είμαι ύλη, αλλά στην κατάσταση της απελευθέρωσης θα καταλάβω πως δεν είμαι ύλη, αλλά πνευματική ψυχή, μέρος του απείρου. Το να αποκτήσει, λοιπόν, κάποιος συνείδηση του Κρίσνα, δηλαδή πνευματική συνείδηση και το να προσφέρει στον Κρίσνα υπερβατική υπηρεσία αγάπης είναι σημάδι του σταδίου της απελευθέρωσης.

Στη *Βίσνου Πουράνα* (6.7.61) αναφέρεται πολύ όμορφα και καθαρά: «Η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου διαιρείται στα τρία – *para*, *κσετραγκια* και *αβιντια*.» Η ενέργεια *para* είναι η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου· η ενέργεια *κσετραγκια* είναι τα ζωντανά όντα· και η ενέργεια *αβιντια* είναι ο υλικός κόσμος, η μάγια. Ονομάζεται *αβιντια*, άγνοια, επειδή κάτω από τα μάγια της υλικής ενέργειας λησμονεί κανείς την πραγματική του θέση και τη σχέση του με τον Υπερτατό Κύριο. Συμπεραίνεται, συνεπώς, ότι τα ζωντανά όντα εκπροσωπούν μία από τις ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτό το απειροελάχιστο κομμάτι του Υπερτάτου Κυρίου ονομάζεται *τζίβα*. Αν η *τζίβα* τοποθετηθεί τεχνητά στο ίδιο επίπεδο με τον άπειρο

Υπέρτατο -εξαιτίας του ότι και οι δύο είναι Μπραμάν, πνεύμα- αυτό θα οδηγήσει ασφαλώς σε σύγχυση.

Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι σαστίζουν μπροστά σε έναν μορφωμένο Βαϊσνάβα φιλόσοφο, επειδή οι Μαγιαβάντι δεν μπορούν να εξηγήσουν την αιτία της δουλείας των ζωντανών όντων. Λένε απλώς: «Οφείλεται στην άγνοια», αλλά δεν μπορούν να εξηγήσουν γιατί ο Υπέρτατος καλύπτεται από αυτή την άγνοια. Η πραγματική αιτία είναι πως τα ζωντανά όντα, μολονότι ποιοτικώς ένα με τον Υπέρτατο, είναι απειροελάχιστα και όχι άπειρα. Αν ήταν άπειρα, δεν θα υπήρχε καμία πιθανότητα να καλυφθούν από την ύλη. Αλλά επειδή τα ζωντανά όντα είναι απειροελάχιστα, είναι καλυμμένα από μία άλλη, κατώτερη, ενέργεια. Μπορούμε να διακρίνουμε την ανοησία τους και την άγνοιά τους όταν προσπαθούν να εξηγήσουν ότι το άπειρο είναι καλυμμένο από άγνοια. Πρόκειται για μία προσβλητική απόπειρα να χαρακτηρίσουν το άπειρο ως υποκείμενο στα μάγια της άγνοιας.

Ο Σάνκαρα, παρόλο που αποπειράθηκε να κρύψει τον Υπέρτατο Κύριο με τη φιλοσοφία του, τη Μαγιαβάντα, το έκανε μόνο κατόπιν εντολής του Υπερτάτου Κυρίου. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι η διδασκαλία του ήταν μία επίκαιρη ανάγκη, όχι όμως ένα διαρκές γεγονός. Στη *Βενταντα-σουτρα* αυτή η διάκριση μεταξύ ενέργειας και ενεργούντος είναι αποδεκτή εξ αρχής. Στη *Βενταντα-σουτρα* ή *Μπραμα-σουτρα* ο πρώτος αφορισμός, *τζανμαντι-ασια*, είναι μία καθαρή εξήγηση ότι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια είναι η αρχή, η πηγή όλων των εκπορεύσεων. Κατά συνέπεια, οι εκπορεύσεις είναι η ενέργειά Της, ενώ Αυτή είναι ο ενεργών. Ο Σάνκαρα έθεσε το επιχείρημά του τεχνητά με αυτόν τον τρόπο: ότι αν γίνει δεκτός ο μετασχηματισμός της ενέργειας, τότε ο Υπέρτατος Απόλυτος δεν μπορεί να μείνει αμετάβλητος. Αυτό όμως δεν είναι αλήθεια· παρά το γεγονός ότι παράγεται και εκπορεύεται απεριόριστη ενέργεια από αυτήν, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια παραμένει πάντοτε η ίδια. Άρα ο Σανκαρατσάρια έχει εδραιώσει τη θεωρία της πλάνης λανθασμένα και ανακριβώς.

Σχετικά με αυτό, ο Ραμανουτζατσάρια έχει αναλύσει αυτό το θέμα με μεγάλη επάρκεια ως εξής: «Αν προβάλεις το επιχείρημα ότι πριν από τη δημιουργία του υλικού κόσμου υπήρχε μόνο μία Απόλυτη Αλήθεια, τότε πώς είναι δυνατό το ζωντανό ον να έχει προέλθει από Αυτήν; Αν ήταν μόνη, πώς μπόρεσε να γεννήσει τα απειροελάχιστα ζωντανά όντα;» Σχετικά με αυτή την ερώτηση οι Βέδες αναφέρουν ότι τα πάντα έχουν γεννηθεί από την Απόλυτη Αλήθεια, τα πάντα συντηρούνται από την Απόλυτη Αλήθεια και μετά τον αφανισμό τα πάντα εισέρχονται σε Αυτήν. Από αυτή τη δήλωση των *Ουπανισαντ* είναι καθαρό πως τα ζωντανά όντα, στην κατάσταση της απελευθέρωσης, εισέρχονται στην Υπέρτατη Υπαρξη χωρίς να μεταβάλουν την αρχική καταστατική τους θέση.

Πρέπει να θυμόμαστε πάντοτε ότι ο Υπέρτατος Κύριος έχει τη δημιουργική λειτουργία Του και, κατά τον ίδιο τρόπο, τα απειροελάχιστα ζωντανά όντα έχουν επίσης δημιουργική λειτουργία. Όταν απελευθερώνονται και εισέρχονται στον Υπέρτατο μετά τη διάλυση του υλικού σώματος, η δημιουργική λειτουργία τους δεν χάνεται. Αντίθετα, στο στάδιο της απελευθέρωσης η δημιουργική λειτουργία του ζωντανού όντος εκδηλώνεται σωστά. Αν η δράση του ζωντανού όντος εκδηλώνεται σαφώς όταν βρίσκεται στην υλική κατάσταση, τότε πώς είναι δυνατό να σταματήσει η δράση του όταν βρίσκεται στο πνευματικό στάδιο της απελευθέρωσης; Συνεπώς η *είσοδος* του ζωντανού όντος στον Υπέρτατο είναι σαν την είσοδο ενός πουλιού σε ένα δέντρο ή σαν την είσοδο ενός ζώου στο δάσος ή την είσοδο ενός αεροσκάφους στον ουρανό.

Όταν εξηγεί τον πρώτο κώδικα του πρώτου κεφαλαίου της *Βενταντα-σουτρα*, ο Σάνιαρα προσπαθεί με πολύ τραχύ τρόπο να εξηγήσει ότι το Μπραμάν, δηλαδή η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, είναι απρόσωπο. Κατά τον ίδιο τρόπο, έχει προσπαθήσει πολύ επιδέξια να παραποιήσει το δόγμα του υποπροϊόντος σε δόγμα της αλλαγής, της μεταβολής. Στην πραγματικότητα, δεν υφίσταται μεταβολή της Απόλυτης Αλήθειας. Αυτό που συμβαίνει είναι ότι με την ασύλληπτη δύναμη με την οποία ενεργεί δημιουργούνται υποπροϊόντα. Μία σχετική αλήθεια παραγόμενη από μία άλλη αλήθεια ονομάζεται μετασχηματισμός του υποπροϊόντος. Για παράδειγμα, όταν μία καρέκλα παράγεται από ακατέργαστο ξύλο, είναι

ο μετασχηματισμός ενός υποπροϊόντος. Κατά τον ίδιο τρόπο, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, το Μπραμάν, είναι αμετάβλητη, και όταν βλέπουμε ένα υποπροϊόν -το ζωντανό ον ή την κοσμική εκδήλωση- αυτό ονομάζεται μετασχηματισμός του συγκεκριμένου υποπροϊόντος του Υπερτάτου. Σε σχέση με αυτό μπορεί να αναφερθεί ένα άλλο παράδειγμα: το παράδειγμα του γάλακτος και του γιαουρτιού. Το γιαούρτι είναι μετασχηματισμός του γάλακτος. Με αυτόν τον τρόπο, αν μελετήσουμε τα ζωντανά όντα και την κοσμική εκδήλωση, θα φανεί πως δεν είναι διαφορετικά από την αρχική Απόλυτη Αλήθεια.

Αλλά από τη βεδική γραμματεία καταλαβαίνουμε πως η Απόλυτη Αλήθεια έχει ποικίλες και πολλαπλές μορφές ενέργειας και, επομένως, τα ζωντανά όντα και η κοσμική εκδήλωση είναι απλώς παρουσίαση των διαφόρων ενεργειών Της. Εφόσον οι ενέργειες δεν μπορούν να χωριστούν από τον Ενεργούντα, τα ζωντανά όντα και η κοσμική εκδήλωση είναι αδιαχώριστες αλήθειες, τμήματα της ίδιας Απόλυτης Αλήθειας. Ένα τέτοιο συμπέρασμα σχετικά με την Απόλυτη Αλήθεια και τη σχετική αλήθεια θα πρέπει να γίνεται αποδεκτό από κάθε λογικό άνθρωπο.

Η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια έχει ασύλληπτη δύναμη, από την οποία έχει προέλθει αυτή η κοσμική εκδήλωση. Με άλλα λόγια, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια είναι το συστατικό, ενώ τα ζωντανά όντα και η κοσμική εκδήλωση είναι υποπροϊόντα. Στην *Ταϊττιργια Ουπανισαντ* αναφέρεται καθαρά, *γιατο βα ιμανι μπουτανι ταγιανντε*, δηλαδή, «Η Απόλυτη Αλήθεια είναι η αρχική δεξαμενή όλων των συστατικών και ο υλικός κόσμος με τα ζωντανά όντα παράγονται από αυτά τα συστατικά.

Άτομα μειωμένης νοημοσύνης τα οποία αδυνατούν να κατανοήσουν το δόγμα των υποπροϊόντων δεν μπορούν να συλλάβουν πώς η κοσμική εκδήλωση και τα ζωντανά όντα είναι ταυτόχρονα ένα και διαφορετικά από την Απόλυτη Αλήθεια. Μην μπορώντας να το κατανοήσουν αυτό, αυτά τα άτομα συμπεραίνουν από φόβο ότι η κοσμική εκδήλωση και τα ζωντανά όντα είναι ψευδή. Χρησιμοποιούν, όπως έκανε ο Σανκαρατσάρια, τα παραδείγματα του σκιοινιού που μπορεί κάποιος να το περάσει για φίδι ή του όστρακου που μπορεί κάποιος να το περάσει

για χρυσάφι, αλλά αυτά τα παραδείγματα ασφαλώς εξαπατούν. Όπως αναφέρει η *Μανντουκία Ουπανισαντ*, αυτά τα παραδείγματα του σκιοινιού με το φίδι και του όστρακου με το χρυσάφι έχουν διαφορετική εφαρμογή και μπορούν να κατανοηθούν ως εξής: το ζωντανό ον στην αρχική καταστατική θέση του είναι αγνό πνεύμα. Όταν το ζωντανό ον ταυτίζεται με το υλικό σώμα, τότε μπορεί να πει κανείς πως περνάει το σκιοινί για φίδι ή το όστρακο για χρυσάφι. Το δόγμα της μεταβολής κατάστασης είναι αποδεικτό όταν ένα πράγμα ειλαμβάνεται εσφαλμένα ως κάτι άλλο. Στην πραγματικότητα, το σώμα δεν είναι το ζωντανό ον. Το να αποδέχεται κανείς το σώμα ως το ζωντανό ον είναι το δόγμα της μεταβολής κατάστασης. *Κάθε υποκείμενη σε όρους ψυχή είναι αναμφίβολα μολυσμένη από αυτό το δόγμα της μεταβολής κατάστασης.*

Η υπό όρους κατάσταση του ζωντανού όντος είναι η νοσηρή του κατάσταση. Αρχικά, το ζωντανό ον και η αρχική αιτία της κοσμικής εκδήλωσης βρίσκονται εκτός αυτής της κατάστασης μεταβολής. Όμως εσφαλμένες σιέψεις και επιχειρήματα μπορούν να καταβάλουν κάποιον όταν ξεχνά τις ασύλληπτες ενέργειες και τα έργα του Υπερτάτου Κυρίου. Ακόμα και στον υλικό κόσμο υπάρχουν πολλά παραδείγματα. Ο Ήλιος παράγει απεριόριστη ενέργεια από αμνημονεύτων χρόνων, και τόσο πολλά υποπροϊόντα προέρχονται από τον Ήλιο· και όμως δεν σημειώνεται αλλαγή στη θερμότητα και στη θερμοκρασία του ίδιου του Ήλιου. Αν ο Ήλιος μπορεί να διατηρείται στην αρχική του κατάσταση θερμοκρασίας -παρόλο που είναι υλικό αντικείμενο- μολονότι παράγει τόσο πολλά υποπροϊόντα, τότε είναι τόσο δύσκολο να καταλάβουμε ότι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, παρότι παράγει τόσο πολλά υποπροϊόντα με την ασύλληπτη ενέργειά Της, δεν μεταβάλλεται καθόλου; Κατά συνέπεια, δεν τίθεται θέμα μεταβολής της κατάστασής Της.

Από τη βεδική γραμματεία είναι γνωστό πως υπάρχει ένα υλικό προϊόν το οποίο ονομάζεται «φιλοσοφική λίθος». Αγγίζοντας απλώς σίδηρο, τον μεταμορφώνει σε χρυσό. Η φιλοσοφική λίθος μπορεί να παράγει απεριόριστη ποσότητα χρυσού, αλλά η ίδια δεν μεταβάλλει την κατάστασή της. Συνεπώς, το να υποθέτει κανείς πως η κοσμική εκδήλωση και τα ζωντανά όντα είναι ψεύτικα ή απατηλά, όπως υποστηρίζουν οι

φιλόσοφοι Μαγιαβάντι, είναι άγνοια. Κανένας λογικός άνθρωπος δεν θα απέδιδε άγνοια και πλάνη στην Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, η οποία είναι Απόλυτη στα πάντα. Δεν υπάρχει πιθανότητα μεταβολής, άγνοιας ή πλάνης σε Αυτήν. Το Υπέρτατο Μπραμάν είναι υπερβατικό και τελείως διαφορετικό από οποιουδήποτε είδους υλική αντίληψη. Κατά συνέπεια, στην Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια υπάρχει κάθε πιθανότητα ασύλληπτης δυναμικής ενέργειας.

Στη *Σβετασβαταρα Ουπανισαντ* αναφέρεται ότι το Υπέρτατο Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πλήρες ασύλληπτων δυνάμεων και κανείς άλλος δεν έχει τόση ενέργεια. Εξαιτίας εσφαλμένης κατανόησης αυτών των ασύλληπτων ενεργειών του Υπερτάτου, μπορεί κάποιος να συμπεράνει ότι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια είναι απρόσωπη, αυτό όμως είναι λανθασμένο. Ένα τέτοιο συμπέρασμα είναι απλή ψευδαισθήση την οποία βιώνει ένα ζωντανό ον όταν βρίσκεται σε οξύ στάδιο ασθένειας. Και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* αναφέρεται ότι η Υπέρτατη Ψυχή, ο Κύριος, έχει αμέτρητες ασύλληπτες δυνάμεις. Και στην *Μπραμα-σαμχίτα* επίσης αναφέρεται ότι στο Υπέρτατο Πνεύμα υπάρχουν πολλές ποικιλόμορφες ασύλληπτες ενέργειες.

Στην Απόλυτη Αλήθεια δεν υπάρχει πιθανότητα άγνοιας. Άγνοια και γνώση είναι ιδέες αυτού του κόσμου της δυαδικότητας, αλλά στο Απόλυτο δεν μπορεί να υπάρχει άγνοια. Συνεπώς, είναι απλώς ανοησία να θεωρεί κανείς ότι το Απόλυτο καλύπτεται από άγνοια. Αν η Απόλυτη Αλήθεια είχε την πιθανότητα άγνοιας, τότε πώς μπορεί να αποκαλείται Απόλυτη;

Η κατανόηση της ασύλληπτης ενέργειας του Απολύτου είναι η μόνη λύση στο ερώτημα της δυαδικότητας. Με άλλα λόγια, η ασύλληπτη ενέργεια του Απολύτου είναι η αιτία του δόγματος της δυαδικότητας. Με τέτοια ασύλληπτη ενέργεια, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια χωρίς να μεταβάλλεται, μπορεί να παράγει αυτή την κοσμική εκδήλωση και τα ζωντανά όντα, όπως ακριβώς η φιλοσοφική λίθος μπορεί να παράγει χωρίς να μεταβάλλεται απεριόριστες ποσότητες χρυσού. Επειδή η Απόλυτη Αλήθεια διαθέτει τέτοια ασύλληπτη δύναμη, η υλική ιδιότητα

της άγνοιας δεν μπορεί να έχει εφαρμογή στην Απόλυτη Αλήθεια. Επομένως, η αληθινή ποικολομορφία στην Απόλυτη Αλήθεια είναι προϊόν αυτής της ασύλληπτης ενέργειας. Μπορούμε να συμπεράνουμε με ασφάλεια ότι η κοσμική εκδήλωση είναι υποπροϊόν αυτής της ασύλληπτης ενέργειας. Και όταν δεχθούμε την ασύλληπτη ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου, τότε δεν υπάρχει καθόλου δυαδικότητα.

Η επέκταση της ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου είναι τόσο αληθινή όσο και ο Υπέρτατος Κύριος. Στην εκδήλωση της υπέρτατης ενέργειας δεν τίθεται θέμα μεταβολής κατάστασης. Μπορεί να αναφερθεί ξανά το ίδιο παράδειγμα της φιλοσοφικής λίθου: ότι δηλαδή, παρά το γεγονός ότι παράγει απεριόριστες ποσότητες χρυσού, η φιλοσοφική λίθος παραμένει η ίδια. Γι' αυτό ακούμε ορισμένους σοφούς να λένε πως ο Υπέρτατος είναι το συστατικό, η αιτία της κοσμικής εκδήλωσης.

Το παράδειγμα του σκιοινιού που μπορεί να το περάσει κανείς για φίδι είναι και αυτό επίσης θεμιτό. Όταν δεχόμαστε το σκιοινί για φίδι σημαίνει ότι έχουμε προηγούμενη εμπειρία φιδιού. Διαφορετικά, πώς θα μπορούσε κάποιος να περάσει το σκιοινί για φίδι; Επομένως, η ιδέα του φιδιού δεν είναι αναληθής. Αναληθής είναι η λανθασμένη ταύτιση του σκιοινιού με φίδι. Όταν θεωρούμε εσφαλμένα ότι το σκιοινί είναι φίδι, αυτό είναι άγνοια. Αλλά η ιδέα του φιδιού από μόνη της δεν αποτελεί άγνοια. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν δεχόμαστε έναν αντικατοπτρισμό στην έρημο ως νερό, δεν τίθεται θέμα αν το νερό είναι λανθασμένη ιδέα. Το νερό είναι ένα γεγονός, αλλά η προβολή του νερού στην έρημο είναι λάθος.

Συνεπώς η κοσμική εκδήλωση δεν είναι ψεύτικη, όπως ισχυρίστηκε ο Σάνκαρα. Δεν υπάρχει τίποτε το ψεύτικο. Το να θεωρεί κανείς την υλική εκδήλωση ψεύτικη είναι άλλη μία εκδήλωση άγνοιας. Η θεωρία των Μαγιαβάντι ότι αυτός ο κόσμος είναι ψεύτικος είναι άγνοια. Το συμπέρασμα της φιλοσοφίας των Βαϊσνάβα είναι ότι αυτή η κοσμική εκδήλωση είναι υποπροϊόν της ασύλληπτης ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου.

Η πρωταρχική λέξη στις Βέδες, το *πρανάβα ομκαρα*, είναι η ηχητική εκπροσώπηση του Υπερτάτου Κυρίου. Επομένως το *ομκαρα* θα πρέπει να

αντιμετωπίζεται ως ο υπέρτατος ήχος. Ο Σάνκαρα υποστήριξε λανθασμένα ότι η υπέρτατη δόνηση στις Βέδες είναι το *τατ τβαμ ασι* και όχι το *ομκαρα*. Το *ομκαρα* είναι η δεξαμενή όλων των ενεργειών του Υπερτάτου Κυρίου. Η έμφαση στις λέξεις *τατ τβαμ ασι* από τον Σάνκαρα ως υπέρτατης δόνησης των Βεδών είναι εσφαλμένη, επειδή αυτές οι λέξεις *τατ τβαμ ασι* είναι δευτερεύουσες. Υπονοούν μόνο δευτερεύουσα εκπροσώπηση των Βεδών. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος έχει δώσει μεγάλη βαρύτητα στο *ομκαρα*. Η σημασία του *ομκαρα* αναφέρεται σε πολλά σημεία της *Γκιτα* (8.13, 9.17, 17.24). Κατά τον ίδιο τρόπο, η σημασία του *ομκαρα* αναφέρεται στην *Αταρβα* Βέδα. Η σημασία του *ομκαρα* αναφέρεται επίσης και στη *Μανντουκια Ουπανισαντ*.

Ο Σρίλα Τζίβα Γκοσουάμι έχει δώσει και αυτός μεγάλη σημασία στη λέξη *ομκαρα* στο έργο του *Μπαγκαβατ-σαννταρμπα*. Λέει συγκεκριμένα: «Το *ομκαρα* είναι η πλέον εμπιστευτική ηχητική εκπροσώπηση του Υπερτάτου Κυρίου.» Η ηχητική εκπροσώπηση ή το Όνομα του Υπερτάτου Κυρίου είναι εξίσου καλό με τον Υπέρτατο Κύριο. Μέσω ηχητικής δόνησης όπως το *ομκαρα* ή το *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*, μπορεί κανείς να σωθεί από τη μόλυνση του υλικού κόσμου. Και επειδή αυτές οι δονήσεις υπερβατικού ήχου μπορούν να σώσουν μία δέσμια ψυχή, είναι γνωστές ως *ταρα*, σωτήρες.

Η ηχητική εκπροσώπηση του Υπερτάτου Κυρίου είναι ταυτόσημη με τον Υπέρτατο Κύριο. Στη *Ναραντα-παντσαράτρα* αναφέρεται επίσης ότι όταν η υποκείμενη σε όρους ψυχή ασκείται στην ηχητική δόνηση, *ομ*, ο Υπέρτατος Κύριος είναι παρών στη γλώσσα αυτού του ανθρώπου. Στη *Μανντουκια Ουπανισαντ* αναφέρεται πως όταν φέλνει κανείς το *ομκαρα*, οτιδήποτε υλικό το βλέπει ως πνευματικό. Δηλαδή με την προσθήκη του *ομκαρα*, αποκτά κανείς τέλεια πνευματική όραση. Στον πνευματικό κόσμο ή στην πνευματική όραση δεν υπάρχει τίποτα εκτός από το *ομκαρα* ή τη μόνη εναλλακτική επιλογή, το *ομ*. Δυστυχώς ο Σάνκαρα εγκατέλειψε τη κύρια λέξη, το *ομκαρα*, και δέχθηκε αυθαίρετα το *τατ τβμα ασι* ως υπέρτατη δόνηση των Βεδών. Αποδεχόμενος αυτές τις δευτερεύουσες λέξεις, τις λέξεις *τατ τβαμ ασι*, και αφήνοντας κατά

μέρος την πρωταρχική λέξη *ομκαρα*, εγκατέλειψε την άμεση ερμηνεία για χάρη της δικής του έμμεσης ερμηνείας των Γραφών.

Ο Σριπάντα Σανικαρατσάτρια συσκότισε με τραχύ τρόπο τη Συνείδηση του Κρίσνα που περιγράφεται στην *Πουρουσα-Βενταντα-σουτρα*, κατασκευάζοντας μία έμμεση ερμηνεία και εγκαταλείποντας την άμεση ερμηνεία. Αλλά αν δεν δεχθούμε όλες τις δηλώσεις της *Βενταντα-σουτρα* ως αυταπόδεικτες, δεν υπάρχει λόγος να μελετούμε τη *Βενταντα-σουτρα*. Το να ερμηνεύουμε τους στίχους της *Βενταντα-σουτρα* σύμφωνα με τα καπρίτιά μας είναι η χειρότερη υπηρεσία στις αυταπόδεικτες Βέδες.

Όσον αφορά στο *ομκαρα πρاناβα*, θεωρείται η ηχητική εκπροσώπηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Ως εκ τούτου, το *ομκαρα* είναι αιώνιο, απεριόριστο, υπερβατικό, υπέρτατο και άφθαρτο. Είναι ο δίχως αρχή, και είναι η αρχή, η μέση και το τέλος. Όταν κάποιος κατανοήσει το *ομκαρα* με αυτό τον τρόπο, γίνεται αθάνατος. Θα πρέπει να γνωρίζει κανείς το *ομκαρα* ως εκπρόσωπο του Υπερτάτου που βρίσκεται στην καρδιά όλων. Όποιος αντιλαμβάνεται ότι το *ομκαρα* και ο Βίσνου είναι ένα και το αυτό και ότι διαπερνούν τα πάντα, δεν θρηνεί ποτέ στον υλικό κόσμο, ούτε παραμένει πλέον σούντρα.

Παρόλο που το *ομκαρα* δεν έχει υλική μορφή, επεκτείνεται απεριόριστα και έχει μία απεριόριστη μορφή. Κατανοώντας το *ομκαρα*, μπορεί να ελευθερωθεί κανείς από τη δυαδικότητα του υλικού κόσμου και να εδραιωθεί στην Απόλυτη Γνώση. Κατά συνέπεια, το *ομκαρα* είναι η πλέον ευοίωνη εκπροσώπηση του Υπερτάτου Κυρίου. Έτσι περιγράφεται στη *Μανντουκία Ουπανισαντ*. Αυτή η περιγραφή των *Ουπανισαντ* δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται απερίσκεπτα και να προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι επειδή το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας «δεν μπορεί» να εμφανισθεί το *Ἰῶ* στον υλικό κόσμο με τη δική Του μορφή, γι' αυτόν τον λόγο εκπροσωπείται εδώ από το *ομκαρα*. Με μία τόσο λανθασμένη ερμηνεία, το *ομκαρα* καταλήγει να θεωρείται κάτι υλικό και ο εγκωμιασμός του θεωρείται εσφαλμένα ως μία απλή έκθεση της αξίας Του. Στην πραγματικότητα, το *ομκαρα* είναι εξίσου καλό με τις υπόλοιπες ενσαρκώσεις του Υπερτάτου Κυρίου.

Ο Κύριος έχει αναρίθμητες ενσαρκώσεις και το *ομκαρα* είναι μία από αυτές. Όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.17): «Από τις υπερβατικές ηχητικές δονήσεις είμαι η συλλαβή *ομ*.» Αυτό σημαίνει ότι το *ομκαρα* δεν διαφέρει από τον Κρίσνα, και αυτή είναι η σωστή ερμηνεία. Οι ιμπερσοναλιστές, ωστόσο, δίνουν μεγαλύτερη σημασία στο *ομκαρα* παρά στο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. Στην πραγματικότητα, εντούτοις, οποιαδήποτε ενσάρκωση, οποιαδήποτε εκπροσώπηση του Υπερτάτου Κυρίου δεν διαφέρει από Αυτόν. Μία τέτοια ενσάρκωση ή εκπροσώπηση είναι εξίσου καλή πνευματικά όσο ο Υπέρτατος Κύριος. Κατά συνέπεια, το *ομκαρα* είναι η ύψιστη εκπροσώπηση όλων των Βεδών. Τα βεδικά μάντρα, δηλαδή οι βεδικοί ύμνοι, έχουν υπερβατική αξία επειδή πριν από όλα τα μάντρα προτάσσεται η συλλαβή *ομ*. Οι Βαϊσνάβα, ωστόσο, ερμηνεύουν το *ομ* (AUM) ως εξής: Με το γράμμα Α δηλώνεται ο Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας· με το γράμμα U δηλώνεται η αιώνια σύντροφος του Κρίσνα, η Ρανταράνι· και με το γράμμα M δηλώνεται ο αιώνιος υπηρέτης του Υπερτάτου Κυρίου, το ζωντανό ον. Ο Σάνκαρα δεν έχει δώσει τόσο μεγάλη σημασία στο *ομκαρα*. Εντούτοις, μεγάλη σημασία στο *ομκαρα* δίνεται στις Βέδες, στη *Ραμαγιάνα*, στις *Πουράνα* και στη *Μαχαμπαράτα*, από την αρχή ως το τέλος. Έτσι διακηρύσσονται οι δόξες του Υπερτάτου Κυρίου, του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Ο προσηλυτισμός των φιλοσόφων Μαγιαβάντι

Με αυτόν τον τρόπο ο Κύριος Τσετάνια καταδίκασε την απόπειρα έμμεσης ερμηνείας της *Βενταντα-σουτρα* και οι παρευρισκόμενοι σαννιάσι έμειναν κατάπληκτοι με την εξήγηση που έδωσε. Αφού άκουσε την άμεση ερμηνεία της *Βενταντα-σουτρα* από τον Κύριο Τσετάνια, ένας από τους σαννιάσι διακήρυξε αμέσως: «Ω Σριπάντ Τσετάνια, ό,τι έχεις εξηγήσει καταδικάζοντας την έμμεση ερμηνεία του *ομκαρα* είναι πολύ χρήσιμο. Μόνο τα καλότυχα πρόσωπα μπορούν να δεχθούν την ερμηνεία Σου ως σωστή. Πράγματι, τώρα όλοι μας γνωρίζουμε ότι όλες οι ερμηνείες του Σάνκαρα είναι τεχνητές και πλασματικές, αλλά επειδή ανήκουμε σε αυτή την ομάδα, θεωρούσαμε δεδομένο πως είναι οι σωστές ερμηνείες. Θα Σε ακούσουμε με μεγάλη χαρά αν προχωρήσεις στην εξήγηση της *Βενταντα-σουτρα* με άμεση ερμηνεία.»

Μετά από αυτό, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε κάθε στίχο της *Βενταντα-σουτρα* με άμεση ερμηνεία. Εξήγησε έτσι τη λέξη *μπραμαν*. *Μπραμαν* σημαίνει ο μέγιστος, και η άμεση ερμηνεία του μέγιστου είναι «το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας». Μέγιστος σημαίνει ότι κατέχει

πλήρως έξι ιδιότητες. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η δεξαμενή κάθε πλούτου, κάθε φήμης, κάθε δύναμης, κάθε ομορφιάς, κάθε γνώσης και κάθε απάρνησης. Όταν ο Κύριος Κρίσνα ήταν παρών Αυτοπροσώπως στη Γη, εμφάνισε αυτές τις έξι ιδιότητες πλήρως. Κανείς δεν ήταν πλουσιότερος από τον Κρίσνα, κανείς δεν ήταν πιο μορφωμένος από τον Κρίσνα, κανείς δεν ήταν πιο όμορφος από τον Κρίσνα, κανείς δεν ήταν δυνατότερος από τον Κρίσνα, κανείς δεν ήταν πιο φημισμένος από τον Κρίσνα και κανείς δεν είχε μεγαλύτερη δύναμη απάρνησης από τον Κρίσνα. Άρα το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, είναι το Υπέρτατο Μπραμάν. Αυτό βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.12), όταν ο Αρτζούνα απευθύνεται στον Κρίσνα ως εξής: «Είσαι το Υπέρτατο Μπραμάν (*παραμι μπραμα*). Επομένως, *μπραμαν* σημαίνει ο μέγιστος και μέγιστος σημαίνει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα. Αυτός είναι το καταφύγιο της Απόλυτης Αλήθειας (*παρατατβ*), επειδή είναι το Υπέρτατο Μπραμάν. Αλλά ταυτόχρονα, σε όλες τις ιδιότητές Του, στον πλούτο, τη φήμη, τη δύναμη, την ομορφιά, τη γνώση και την απάρνηση, δεν υπάρχει τίποτε το υλικό. Όλοι οι βεδικοί στίχοι και ύμνοι δείχνουν ότι όλα όσα έχουν σχέση με Αυτόν είναι πνευματικά και υπερβατικά. Συνεπώς, οπουδήποτε στις Βέδες εμφανίζεται η λέξη *μπραμαν*, θα πρέπει να καταλαβαίνει κανείς ότι εννοεί τον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ο ευφυής άνθρωπος αντικαθιστά αμέσως τη λέξη *μπραμαν* με τη λέξη «Κρίσνα».

Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι υπερβατικό ως προς τις υλικές καταστάσεις της φύσης, αλλά είναι πλήρες υπερβατικών ιδιοτήτων. Το να δέχεται κανείς τον Υπέρτατο ως απρόσωπο σημαίνει ότι αρνείται την ειδήλωση πνευματικών ενεργειών. Όταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πλήρες πνευματικών ενεργειών και κάποιος δέχεται μόνο την απρόσωπη εμφάνιση της πνευματικής ενέργειας, τότε δεν δέχεται την Απόλυτη Αλήθεια πλήρως. Πλήρης αποδοχή της Απόλυτης Αλήθειας σημαίνει και αποδοχή της πνευματικής ποικιλομορφίας, η οποία είναι υπερβατική ως προς τις υλικές καταστάσεις της φύσης. Συνεπώς, αποτυγχάνοντας να αποκαλύψει τον Υπέρτατο Κύριο, η απρόσωπη αντίληψη είναι ελλιπής.

Η επιδοκιμασμένη μέθοδος κατανόησης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Κρίσνα, είναι ο δρόμος της υπηρεσίας αφοσίωσης, όπως βεβαιώνεται σε κάθε βεδική γραφή. Η υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου αρχίζει με το άκουσμα γι' Αυτόν. Στην υπηρεσία αφοσίωσης υπάρχουν εννέα διαφορετικές μέθοδοι, από τις οποίες το να ακούει κανείς για τον Κύριο είναι η βασική. Άκουσμα, ψάλσιμο, θύμηση, λατρεία – όλα αυτά είναι μέθοδοι για να φτάσει κανείς στην ύψιστη τελειότητα της κατανόησης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Η μέθοδος κατανόησης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι γνωστή ως *αμπιντεγια*, δηλαδή εφαρμογή της υπηρεσίας αφοσίωσης στην υπό όρους ζωή μας.

Στην πράξη βλέπουμε επίσης ότι όποιος αποκτά Συνείδηση του Κρίσνα δεν θέλει να παρεκκλίνει σε κανενός άλλου είδους συνείδηση. Η Συνείδηση του Κρίσνα είναι η εξέλιξη της αγάπης για τον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Και η εξέλιξη αυτή της αγάπης για τον Θεό είναι η πέμπτη διάσταση στα ενδιαφέροντα του ανθρώπινου όντος. Όταν καταφύγει κάποιος σε αυτή τη μέθοδο της υπερβατικής υπηρεσίας αφοσίωσης, δηλαδή της αγάπης του Θεού, χαίρεται τη σχέση του με τον Κρίσνα απευθείας, και επειδή σε αυτή τη δοσοληψία υπάρχει ανταπόδοση, δηλαδή ο Κρίσνα ανταποκρίνεται, ο Κρίσνα γίνεται σιγά-σιγά προσωπικός σύντροφος του αφοσιωμένου υπηρέτη. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης απολαμβάνει αιωνίως μακάρια ζωή. Γι' αυτόν τον λόγο, ο σκοπός της *Βενταντα-σουτρα* είναι να επανεδραιώσει τη χαμένη σχέση του ανθρώπινου όντος με τον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα, να το βοηθήσει να προσφέρει υπηρεσία αφοσίωσης σε Αυτόν και τελικώς να επιτύχει τον ύψιστο στόχο της ζωής, την αγάπη του Θεού. Στη *Βενταντα-σουτρα* περιγράφονται αυτές οι τρεις αρχές της υπερβατικής ζωής, και τίποτε περισσότερο.

Μετά από αυτή την εξήγηση της *Βενταντα-σουτρα* μέσω της άμεσης ερμηνείας των στίχων της, ένας από τους μαθητές του Πρακασανάντα Σαρασβάτι, που εθεωρείτο ο κυριότερος μαθητής του, σηκώθηκε μπροστά σε όλη την ομήγυρη και άρχισε να εγκωμιάζει τον Κύριο Τσετάνια ως Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ως Ναράγιανα.

Εκτίμησε πολύ την εξήγηση της *Βενταντα-σουτρα* από τον Κύριο Τσετάνια και είπε δημοσίως ότι η άμεση ερμηνεία από τον Κύριο Τσετάνια του νοήματος των *Ουπανισαντ* και της *Βενταντα-σουτρα* είναι «τόσο ευχάριστη, ώστε ξεχνάμε τον εαυτό μας και ξεχνάμε ότι ανήκουμε στους Μαγιαβάντι.» Με αυτόν τον τρόπο έγινε παραδεικτό πως οι εξηγήσεις των *Ουπανισαντ* και της *Βενταντα-σουτρα* από τον Σανιαρατσάρια είναι όλες προϊόντα φαντασίας. «Μερικές φορές,» συνέχισε, «δεχόμαστε τέτοιες πλασματικές εξηγήσεις για λόγους μισαλλοδοξίας και φανατισμού, αλλά στην πραγματικότητα τέτοιου είδους εξηγήσεις δεν μας ικανοποιούν.» Προσχωρώντας απλώς στην τάξη του σαννιάσα, δεν ελευθερώνεται κάποιος αυτομάτως από τις υλικές περιπλοκές. Αν κατανοήσουμε την εξήγηση που έδωσε ο Κύριος Τσετάνια, θα βοηθηθούμε πολύ. Όταν ο Σρι Κρίσνα Τσετάνια εξηγεί τόσο όμορφα την έννοια του *χαρερ ναμα χαρερ ναμα χαρερ ναμα εβα κεβαλαμ*, είμαστε όλοι πολύ ευχαριστημένοι, επειδή δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική επιλογή από την υπηρεσία αφοσίωσης. Χωρίς υπηρεσία αφοσίωσης κανείς δεν μπορεί να ελευθερωθεί από τα δίχτυα της ύλης. Ειδικά αυτή την εποχή, μπορεί κανείς να επιτύχει την ανώτατη μορφή απελευθέρωσης ψέλνοντας απλώς *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.14.4) αναφέρεται ότι όταν κάποιος αφήσει τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης και εργαστεί απλώς για να αποκτήσει γνώση, το μοναδικό όφελος για τον κόπο του είναι ότι θα μπορέσει να καταλάβει τι είναι ύλη και τι είναι πνεύμα. Είναι ανώφελη εργασία να προσπαθεί να πάρει κανείς ρύζι από άδεια φλούδια. Παρόμοια, αναφέρεται επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.2.32) ότι όποιος εγκαταλείπει την υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Υπερτάτου Κυρίου και θεωρεί τεχνητά τον εαυτό του απελευθερωμένο, δεν φτάνει ποτέ στην πραγματική απελευθέρωση. Αντίθετα, με μεγάλες ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης μπορεί να υψωθεί στην κατάσταση της απελευθέρωσης, αλλά επειδή δεν έχει καταφύγει στα λωτοειδή πόδια του Υπερτάτου Κυρίου, ξαναπέφτει στην υλική μόλυνση.

Το Υπέρτατο Μπραμάν δεν μπορεί να γίνει δεκτό ως απρόσωπο, γιατί σε αυτή την περίπτωση, οι έξι υπερβατικές ιδιότητες που αποδίδονται στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας δεν συμβαδίζουν με την αντίληψη του Μπραμάν. Όλες οι Βέδες και οι *Πουρανα* βεβαιώνουν πως το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πλήρες πνευματικών ενεργειών. Οι ανόητοι δεν δέχονται τις ενέργειες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας και γι' αυτό χλευάζουν τις Διασκεδάσεις και τα έργα Του. Παρερμηνεύουν το υπερβατικό σώμα του Κρίσνα ως δημιουργήμα της υλικής φύσης, και αυτό αποτελεί τη μεγαλύτερη προσβολή και αμαρτία. Θα πρέπει, λοιπόν, να δεχθεί κανείς τα λόγια του Κυρίου Τσετάνια, ακριβώς όπως τα διατύπωσε σε εκείνη τη συνάντησή.

Το ατομικό πρόσωπο της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (3.9.3-4): «Ω Υπέρτατε Κύριε, η υπερβατική Μορφή την οποία κοιτάζω είναι ανόθευτη υπερβατική ευχαρίστηση, χωρίς την παραμικρή μόλυνση από τις υλικές καταστάσεις. Είναι όλο λάμψη και δεν υπάρχει ανώτερη εκδήλωση της Απόλυτης Αλήθειας από αυτή τη Μορφή. Ω Ψυχή των πάντων, είσαι ο Δημιουργός της κοσμικής εκδήλωσης με όλα τα υλικά στοιχεία και εγκαταλείπομαι σ' Εσένα, στην υπερβατική Μορφή Σου, ω Κρίσνα! Ω ευοίωνο Σύμπαν! Κατέρχεσαι στην αρχική προσωπική Σου Μορφή, με σκοπό να λατρευτείς από εμάς. Σε αντιλαμβανόμαστε είτε με διαλογισμό είτε με άμεση λατρεία. Οι ανόητοι, μολυσμένοι πολύ από την υλική φύση, δεν δίνουν μεγάλη σημασία στην υπερβατική Μορφή Σου, και γι' αυτό γλιστρούν κάτω στην κόλαση.»

Το ίδιο επιβεβαιώνεται στην *Μπαγκαβατ-γκιτα* (9.11): «Οι ανόητοι Με χλευάζουν όταν έρχομαι στην ανθρώπινη μορφή. Δεν γνωρίζουν την εσωτερική αξία αυτής της υπερβατικής Μορφής. Δεν γνωρίζουν ότι είμαι ο Ιδιοκτήτης, ο Αφέντης, ο Κύριος όλης της δημιουργίας.»

Στην *Μπαγκαβατ-γκιτα* (16.19) βεβαιώνεται επίσης ότι αυτοί οι ανόητοι θα πάνε στην κόλαση: «Αυτούς τους κακόβουλους ανθρώπους που είναι φθονεροί μ' Εμένα και με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Μου, τους τοποθετώ στα πλέον εξαθλιωμένα ζωικά είδη του υλικού κόσμου, οπότε

ευρισκόμενοι σε τόσο υποβαθμισμένες μορφές, οι δαιμονικοί άνθρωποι δεν έχουν καμία πιθανότητα να κατανοήσουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.»

Η *Βενταντα-σουτρα* υποστηρίζει και αποδυνώνει από την αρχή το δόγμα των υποπροϊόντων, αλλά ο Ατσάρια Σάνκιαρα προσπάθησε τεχνητά να το κρύψει και να το αντικαταστήσει με το δόγμα της μεταβολής κατάστασης (*παριναμα-βαντα*). Είχε το θράσος να λέει ότι ο Βιάσα έκανε λάθος. Ολόκληρη η βεδική γραμματεία, συμπεριλαμβανομένων των *Πουρανα*, βεβαιώνει πως ο Υπέρτατος Κύριος είναι το κέντρο της πνευματικής ενέργειας και ποικιλομορφίας. Εντούτοις, οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι, ξιπασμένοι μέσα στην ανικανότητά τους, αδυνατούν να κατανοήσουν την ποικιλομορφία της πνευματικής ενέργειας. Αντιλαμβάνονται, συνεπώς, εσφαλμένα ότι η πνευματική ποικιλομορφία δεν είναι τίποτε άλλο παρά υλική ποικιλομορφία. Εξαπατημένοι από αυτή τη λανθασμένη πίστη, χλευάζουν τις Διασκεδάσεις του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Αυτά τα ανόητα άτομα, ανίκανα να κατανοήσουν τις πνευματικές δραστηριότητες του Υπερτάτου Κυρίου, θεωρούν τον Κρίσνα ως ένα από τα προϊόντα της υλικής φύσης. Αυτό αποτελεί την ύψιστη ύβρι που μπορεί να διαπράξει οποιοδήποτε ανθρώπινο ον. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια εδραιώνει το γεγονός ότι ο Κρίσνα είναι *σατ-τσιτ-αναντα-βιγκραχα*, η Μορφή της Αιωνιότητας, της Γνώσης και της Ευδαιμονίας, και είναι πάντοτε απασχολημένος στις υπερβατικές διασκεδάσεις Του, οι οποίες είναι πλήρεις πνευματικής ποικιλομορφίας.

Ο μαθητής του Πρακασανάντα συνόψισε την εξήγηση του Κυρίου Τσετάνια και κατέληξε στο εξής συμπέρασμα: «Ουσιαστικά έχουμε φύγει από τον αληθινό δρόμο της πνευματικής συνειδητοποίησης. Ασχολούμαστε απλώς με ανόητες συζητήσεις. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι που επιθυμούν ειλικρινά να δεχθούν ευλογία θα πρέπει να απασχοληθούν στην υπηρεσία αφοσίωσης του Κρίσνα, αλλά αντί γι' αυτό ικανοποιούνται με άχρηστες συζητήσεις. Τώρα παραδεχόμαστε ότι με την εξήγηση του Σάνκιαρα κρύβεται το πραγματικό νόημα της βεδικής γραμματείας. Μόνο η εξήγηση που έδωσε ο Τσετάνια είναι αποδεκτή, και όλες οι άλλες εξηγήσεις είναι άχρηστες.»

Αφού εξήγησε με αυτόν τον τρόπο τη θέση του, ο συγκεκριμένος μαθητής του Πρακασανάντα Σαρασβατί άρχισε να ψέλνει *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Όταν ο Πρακασανάντα είδε ότι ο κυριότερος μαθητής του έψελνε *Χαρε Κρισνα*, παραδέχθηκε και εκείνος το λάθος του Σανκαρατσάτρια και μίλησε ως εξής: «Ο Ατσάτρια Σάνκαρα ήθελε να εδραιώσει το δόγμα του μονισμού, και γι' αυτό δεν είχε άλλη λύση από το να ερμηνεύσει τη *Βενταντα-σουτρα* με διαφορετικό τρόπο. Αν είχε δεχθεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τότε το δόγμα του μονισμού δεν θα ήταν δυνατό να εδραιωθεί. Γι' αυτό, με την απατηλή του ευρυμάθεια προσπάθησε να καλύψει το πραγματικό νόημα της *Βενταντα-σουτρα*. Όχι μόνο ο Σάνκαρα, αλλά και κάθε συγγραφέας που θέλει να παρουσιάσει τις δικές του απόψεις και ερμηνείες, είναι υποχρεωμένος να μειώσει και να παρερμηνεύσει τη *Βενταντα-σουτρα*.»

Γι' αυτό ο Κύριος έδωσε το άμεσο νόημα της *Βενταντα-σουτρα*. Καμία βεδική γραφή δεν επιδέχεται έμμεσες εικασίες και θεωρίες. Όχι μόνο ο Σάνκαρα, αλλά και άλλοι υλιστές φιλόσοφοι, όπως ο Καπίλα, ο Γκωτάμα, ο Ασταβάκτρα, ο Παταντζάλι – όλοι τους προσπάθησαν να προτείνουν φιλοσοφικές θεωρίες με διαφορετικούς τρόπους. Ο φιλόσοφος Τζαϊμίνια και οι οπαδοί του, που είναι όλοι λίγο-πολύ ειδικοί στη λογική, έχουν εγκαταλείψει το αληθινό νόημα των Βεδών, την υπηρεσία αφοσίωσης, και έχουν προσπαθήσει να εδραιώσουν την άποψη ότι η Απόλυτη Αλήθεια υπόκειται στον υλικό κόσμο. Η γνώμη τους είναι πως αν εκτελούμε τις υλικές δραστηριότητες όμορφα, τότε αν υπάρχει κάποιος Θεός, θα είναι ευχαριστημένος μαζί μας και θα μας προσφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Παρόμοια, ο άθεος Καπίλα προσπάθησε να εδραιώσει την άποψη ότι δεν υπάρχει Θεός-δημιουργός του υλικού κόσμου. Ανέλυσε τα στοιχεία του υλικού κόσμου και προσπάθησε να αποδείξει ότι ο συνδυασμός τους είναι η αιτία της δημιουργίας. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Γκωτάμα και ο Κάναντα τόνισαν τα υλικά στοιχεία και προσπάθησαν να αποδείξουν ότι η ατομική ενέργεια είναι η αρχή της δημιουργίας. Επίσης, οι ιμπερσοναλιστές και οι μονιστές όπως ο Ασταβάκτρα έχουν προσπαθήσει να εδραιώσουν ως Υπέρτατο την

απρόσωπη λάμψη του *μπραματζιοτι*. Και ο Παταντζάλι, μία από τις μεγαλύτερες αυθεντίες του *μογκα*, προσπάθησε να συλλάβει μία φανταστική μορφή του Υπερτάτου Κυρίου.

Για να συνοψίσουμε τη φιλοσοφία τους, όλοι αυτοί οι υλιστές φιλόσοφοι προσπάθησαν να αποφύγουν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, καθώς ήθελαν να προβάλουν τις δικές τους επινοημένες φιλοσοφίες. Αλλά ο Βιασαντέβα, ο μορφωμένος σοφός και ενσάρκωση του Θεού, μελέτησε εξονυχιστικά όλες αυτές τις φιλοσοφικές θεωρίες των διαφόρων σοφών και για να απαντήσει σε όλες τους συνέθεσε τη *Βενταντα-σουτρα*, η οποία αποκαλύπτει τη σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, την εκτέλεση υπηρεσίας αφοσίωσης και το ύψιστο επίτευγμα της αγάπης για τον Θεό. Ο πρώτος στίχος της *Βενταντα-σουτρα*, *τζανμαντι ασια γιαταχα* (1.1.1), εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, στην οποία ο Βιάσα αποδεικνύει ότι η Υπέρτατη Πηγή των πάντων είναι ένα εν επιγνώσει υπερβατικό πρόσωπο.

Οι ιμπερσοναλιστές προσπαθούν να εξηγήσουν ότι η απρόσωπη λάμψη του Υπερτάτου Κυρίου, το *μπραματζιοτι*, βρίσκεται πέραν των υλικών καταστάσεων της φύσης, αλλά ταυτόχρονα θέλουν να αποδείξουν ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μολύνεται από τις καταστάσεις της υλικής φύσης. Η *Βενταντα-σουτρα* αποδεικνύει ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι όχι μόνο υπερβατικό ως προς τις υλικές καταστάσεις της φύσης, αλλά ότι διαθέτει επίσης αναρίθμητες υπερβατικές ιδιότητες και ενέργειες. Όλοι αυτοί οι φιλόσοφοι που αρέσκονται σε εικασίες συμφωνούν στην άρνηση της ύπαρξης του Υπερτάτου Κυρίου Βίσνου και ενθουσιάζονται όταν προβάλουν τις θεωρίες τους, ώστε να αναγνωρισθούν από τους ανθρώπους. Δυστυχώς άνθρωποι γοητεύονται από αυτές τις άθεες θεωρίες και έτσι δεν κατορθώνουν ποτέ να κατανοήσουν την αληθινή φύση της Απόλυτης Αλήθειας. Επομένως, είναι καλύτερα γι' αυτούς να ακολουθήσουν τα βήματα των μεγάλων ψυχών που αποκαλούνται *μαχατζανα*. Σύμφωνα με τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* υπάρχουν δώδεκα *μαχατζανα*, μεγάλες ψυχές. Είναι 1) ο Μπράμα, 2) ο Κύριος Σίβα, 3) ο Νάραντα, 4) ο Βαϊβασβάτα Μάνου, 5) ο Καπίλα (όχι ο άθεος, αλλά ο αυθεντικός Καπίλα), 6) οι Κουμάρα, 7) ο Πραλάντα, 8) ο Μπίσμα, 9)

ο Τζανάνα, 10) ο Μπαλί, 11) ο Σουικαντέβα Γκοσουάμι και 12) ο Γιαμαράζ.

Σύμφωνα με τη *Μαχαμπατα*, δεν υπάρχει λόγος να μαλώνει κανείς για την Απόλυτη Αλήθεια, επειδή υπάρχουν τόσο πολλές βεδικές γραφές και τόσο πολλές διαφορετικές φιλοσοφικές αντιλήψεις αυτών των γραφών, και επίσης, κανένας φιλόσοφος δεν συμφωνεί με τους υπόλοιπους φιλοσόφους. Όλοι επιδιώκουν να μας δώσουν τη δική τους άποψη, απορρίπτοντας τις άλλες απόψεις. Κατά συνέπεια, η κατανόηση της πρωταρχικής ανάγκης των θρησκευτικών αρχών είναι πολύ δύσκολη. Είναι καλύτερα να ακολουθεί κανείς τα βήματα των μεγάλων *μαχατζάνα*, των μεγάλων ψυχών, όπως αναφέρθηκαν προηγουμένως. Τότε θα μπορέσει κανείς να επιτύχει τον επιθυμητό στόχο. Η διδασκαλία του Κυρίου Τσετάνια είναι σαν νένταρ και περιλαμβάνει ό,τι χρειάζεται κανείς. Ο καλύτερος τρόπος να πάρει κανείς αυτόν τον δρόμο είναι να τον ακολουθήσει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ

Μετά από αυτό το περιστατικό της μεταστροφής των Μαγιαβάντι σαννιάσι στον δρόμο του Τσετάνια Μαχαπραμπού, πάρα πολλοί λόγιοι και περίεργοι άνθρωποι επισκέπτονταν τον Κύριο Τσετάνια στο Μπενάρες. Επειδή δεν ήταν δυνατό να δουν όλοι αυτοί τον Τσετάνια Μαχαπραμπού στο σπίτι που έμενε, στέκονταν στη σειρά για να δουν τον Κύριο Τσετάνια καθώς περνούσε για να πάει στον ναό του Βισβανάτ και στον ναό του Μπιντουμάνταβα. Μία μέρα επισκέφθηκε τον ναό μαζί με τους συντρόφους Του, τον Τσάνντρα Σεκάρ Ατσάρια, τον Παραμανάνντα, τον Ταπάνα Μίσρα, τον Σανάτανα Γκοσουάμι, και άλλους. Τραγουδούσε,

χαρι χαραγιε ναμαχα κρισνα γιανταβαγια ναμαχα

γκοπαλα γκοβινντα ραμα σρι-μαντουσουντανα

Ενώ ο Κύριος τραγουδούσε με αυτόν τον τρόπο, ψάλλοντας και χορεύοντας, χιλιάδες άνθρωποι συγκεντρώθηκαν γύρω Του και η βουή αυτού του πλήθους ήταν τόσο θυελλώδης, ώστε ο Πρακασανάνντα

Σαρασβάτι που καθόταν εκεί κοντά ήλθε αμέσως μαζί με τους οπαδούς του και μόλις είδε το πανέμορφο σώμα του Κυρίου Τσετάνια και τον τρόπο που χόρευε μαζί με τους συντρόφους Του, ενώθηκε μαζί τους και άρχισε να τραγουδάει, «Χαρί! Χαρί!». Όλοι οι κάτοικοι του Μπενάρες έμειναν κατάπληκτοι βλέποντας τον Κύριο Τσετάνια να χορεύει εκστατικά. Ωστόσο, ο Κύριος Τσετάνια έβαλε τέλος στην έκστασή Του και σταμάτησε να χορεύει όταν είδε ότι ήταν παρόντες οι Μαγιαβάντι σαννιάσι. Μόλις σταμάτησε να ψέλνει και να χορεύει, ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι έπεσε στα πόδια του Κυρίου Τσετάνια. Ο Κύριος Τσετάνια προσπάθησε να τον εμποδίσει λέγοντας: «Α! Είσαι ο πνευματικός δάσκαλος όλου του κόσμου, ο *τζαγκατ γκουρου*, ενώ Εγώ δεν είμαι ισάξιος ούτε με έναν μαθητή σου. Δεν πρέπει, λοιπόν, να λατρεύεις έναν κατώτερό σου σαν Εμένα. Εσύ είσαι ακριβώς σαν το Υπέρτατο Μπραμάν και αν πέφτεις στα πόδια Μου, αυτό είναι μεγάλη προσβολή εκ μέρους Μου. Παρόλο που δεν βλέπεις τα πράγματα υπό το πρίσμα της δυαδικότητας, για χάρη της διδασκαλίας των ανθρώπων, δεν θα πρέπει να το κάνεις αυτό.»

Ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι απάντησε, «Προηγουμένως, μίλησα άσχημα για Σένα πολλές φορές. Γι' αυτό, για να απαλλαγώ από τα αποτελέσματα των προσβολών μου, πέφτω στα πόδια Σου.» Αναφέρθηκε σε ένα εδάφιο από τις βεδικές γραφές, στο οποίο λέγεται ότι ακόμα και μία απελευθερωμένη ψυχή, αν διαπράξει προσβολή στον Υπέρτατο Κύριο γίνεται και πάλι θύμα της υλικής μόλυνσης. Ανέφερε και ένα άλλο εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.34.9), σχετικά με τον Μαχαράζα Νάνντα και την επίθεση του φιδιού, το οποίο προηγουμένως ήταν ο Βιντιαντάρτσιτα. Το φίδι αυτό, επειδή το άγγιξαν τα λωτοειδή πόδια του Κρίσνα, ξανακέρδισε το προηγούμενο σώμα του και έτσι ελευθερώθηκε από τις αντιδράσεις στις αμαρτωλές πράξεις του.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια άκουσε ότι ο Πρακασανάνντα Τον εξίσωνε με τον Κρίσνα, διαμαρτυρήθηκε ελαφρώς. Η αλήθεια είναι ότι ήθελε να προειδοποιήσει τους ανθρώπους να μην συγκρίνουν τον Υπέρτατο Κύριο με κανένα ζωντανό ον. Παρόλο που ήταν ο Ίδιος ο Υπέρτατος Κύριος, για να μας διδάξει, διαμαρτυρήθηκε εναντίον αυτής της σύγκρισης,

λέγοντας ότι κανείς δεν θα πρέπει να συγκρίνεται με τον Υπέρτατο Κύριο Κρίσνα. Αυτό αποτελεί τη μεγαλύτερη ύβρι. Ο Κύριος Τσετάνια πάντοτε ισχυριζόταν ότι ο Βίσνου, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι μέγας και άπειρος, ενώ τα ζωντανά όντα, οσοδήποτε μεγάλα και αν είναι, είναι απειροελάχιστα. Σε σχέση με αυτό, ανέφερε ένα εδάφιο από τη *Παντμα Πουρανα*, όπου λέγεται: «Οποιοσδήποτε συγκρίνει τον Υπέρτατο Κύριο ακόμα και με τον μεγαλύτερο ημίθεο, όπως ο Μπράμα και ο Σίβα, θα πρέπει να θεωρείται υπ' αριθμόν ένα άθεος.»

Ο Πρακασανάνντα απάντησε: «Καταλαβαίνω ότι είσαι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, και παρόλο που παρουσιάζεσαι ως αφοσιωμένος υπηρέτης, για μένα είσαι άξιος λατρείας, επειδή είσαι ανώτερος όλων μας σε μόρφωση και συνειδητοποίηση. Επομένως, με τις βλασφημίες μας διαπράξαμε τη μεγαλύτερη ύβρι και Σε παρακαλούμε να μας συγχωρέσεις.»

Το πώς ένας αφοσιωμένος υπηρέτης γίνεται ο σπουδαιότερος υπερβατιστής αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (6.14.5): «Υπάρχουν πολλές απελευθερωμένες ψυχές και πολλές τελειοποιημένες ψυχές. Αλλά από όλες αυτές τις απελευθερωμένες και τελειοποιημένες ψυχές, όποιος είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι ο καλύτερος. Αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι πάντοτε ήρεμοι και ήσυχοι και πολύ σπάνια μπορεί να συναντήσει κανείς τέτοια τελειότητα ακόμα και ανάμεσα σε εκατομμύρια πρόσωπα.»

Ο Πρακασανάνντα ανέφερε και ένα άλλο εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.4.46) στο οποίο λέγεται ότι η διάρκεια ζωής, η ευημερία, η φήμη, η θρησκευτικότητα και η ευλογία ανώτερων αρχών – όλα χάνονται αν κάποιος ασεβήσει απέναντι σε έναν αφοσιωμένο υπηρέτη. Ανέφερε και ένα άλλο εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (7.5.32), στο οποίο σημειώνεται ότι το άγγιγμα των Λωτοειδών Ποδιών του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας προκαλεί την εξαφάνιση κάθε είδους αμφιβολίας της υποκείμενης σε όρους ψυχής. Αυτή όμως η διευκόλυνση του αγγίγματος των Λωτοειδών Ποδιών του Υπερτάτου Κυρίου δεν είναι δυνατή αν δεν λάβει κάποιος την ευλογία της σκόνης

των Λωτοειδών Ποδιών ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη του Κυρίου. Με άλλα λόγια, κανείς δεν μπορεί να γίνει αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας χωρίς να ευνοηθεί από κάποιον άλλον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη του Κυρίου.

Ο Πρακασανάνντα συνέχισε λέγοντας, «Τώρα καταφεύγω στα Λωτοειδή Σου Πόδια, επειδή θέλω να υψωθώ και να γίνω αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Κυρίου.»

Αφού μίλησαν με αυτόν τον τρόπο, ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι και ο Κύριος Τσετάνια κάθισαν μαζί, και ο Πρακασανάνντα Σαρασβάτι είπε στον Κύριο τα εξής: «Ό,τι μας είπες επισημαίνοντας τις ανακολουθίες στη φιλοσοφία Μαγιαβάντα είναι γνωστά και σ' εμάς, επειδή γνωρίζουμε ότι όλοι οι σχολιασμοί των βεδικών γραφών από Μαγιαβάντι σχολιαστές είναι εσφαλμένοι, ιδιαίτερα εκείνοι του Σάνκαρα, του οποίου η ερμηνεία της *Βενταντα-σουτρα* είναι εξ ολοκλήρου αποκύημα της φαντασίας του. Εσύ δεν εξήγησες τους κώδικες της *Βενταντα-σουτρα* και των *Ουπανισαντ* σύμφωνα με τη φαντασία Σου, αλλά τους εξήγησες όπως ακριβώς είναι, και ακούγοντας την εξήγησή Σου, όλοι εμείς ευχαριστηθήκαμε πολύ. Τέτοιες εξηγήσεις των κωδικών της *Βενταντα-σουτρα* και των *Ουπανισαντ* δεν θα μπορούσε να δώσει κανένας άλλος εκτός από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και αφού Εσύ έχεις όλες τις δυνάμεις του Υπερτάτου Κυρίου, εξήγησέ μας, Σε παρακαλούμε, κι άλλο τη *Βενταντα-σουτρα*, έτσι ώστε να ωφεληθούμε.»

Ο Κύριος Τσετάνια διαμαρτηρήθηκε ξανά επειδή ο Πρακασανάνντα Τον αποκάλεσε Υπέρτατο Κύριο και είπε: «Αγαπητέ Μου κύριε, είμαι ένα συνηθισμένο ζωντανό ον. Δεν μπορώ να γνωρίζω το νόημα της *Βενταντα-σουτρα*, αλλά ο Βιασαντέβα, που είναι ενσάρκωση του Ναράγιανα, γνωρίζει το αληθινό νόημα της *Βενταντα-σουτρα*. Κανένα συνηθισμένο ζωντανό ον δεν μπορεί να ερμηνεύσει τη *Βενταντα-σουτρα* με την εγκόσμια μόρφωσή του. Προκειμένου να περιορίσει τον σχολιασμό της *Βενταντα-σουτρα* από αδίστακτα πρόσωπα, ο συγγραφέας, ο ίδιος ο Βιασαντέβα, έχει ήδη σχολιάσει τη *Βενταντα-σουτρα* γράφοντας τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.» Με άλλα λόγια, αν ο ίδιος ο συγγραφέας εξηγεί το νόημα του βιβλίου του, αυτό είναι εξάισιο. Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει τον

νου του συγγραφέα αν ο ίδιος ο συγγραφέας δεν αποκαλύψει το νόημα του έργου του. Επομένως, η *Βενταντα-σουτρα* θα πρέπει να γίνεται κατανοητή από τον σχολιασμό του ίδιου του συγγραφέα, που είναι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Το *πραναβα* ή *ομκαρα* είναι η θεϊκή ουσία όλων των Βεδών. Το *ομκαρα* εξηγείται περαιτέρω στο *γκαγιατρι μάντρα*, όπως ακριβώς εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Σχετικά με αυτό υπάρχουν τέσσερις στροφές. Αυτές οι στροφές απευθύνονται στον Μπράμα, και ο Μπράμα τις εξήγησε ξανά στον Νάραντα, και ο Νάραντα τις εξήγησε στον Βιάσα. Συνεπώς το νόημα των στροφών στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* κατεβαίνει σε μαθητική διαδοχή. Δεν μπορεί ο οποιοσδήποτε να κάνει τον δικό του σχολιασμό της *Βενταντα-σουτρα* ανοήτως και να παραπλανήσει τους αναγνώστες του. Όποιος θέλει να κατανοήσει τη *Βενταντα-σουτρα* πρέπει να διαβάσει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* προσεκτικά. Υπό την καθοδήγηση του σοφού Νάραντα, ο Βιασαντέβα συνέθεσε τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* με σκοπό να εξηγήσει τους κώδικες της *Βενταντα-σουτρα*. Η *Βενταντα-σουτρα* γράφτηκε πριν από την *Μπαγκαβαταμ*. Αφού άκουσε τον σοφό Νάραντα, ο Βιασαντέβα σχολίασε τη *Βενταντα-σουτρα*. Γράφοντας τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, συνέλεξε όλη την ουσία των *Ουπανισαντ*, τον σκοπό των οποίων εξήγησε στη *Βενταντα-σουτρα*. Κατά συνέπεια, η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι η πεμπτουσία όλης της βεδικής γνώσης. Ότι αναφέρεται στις *Ουπανισαντ* και στη *Βενταντα-σουτρα* εξηγείται πολύ όμορφα στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Υπάρχει ένα εδάφιο της *Σρι Ισοπανισαντ*, παρόμοιο με ένα εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (8.1.10), το νόημα του οποίου είναι πως οτιδήποτε βλέπει κανείς στην κοσμική εκδήλωση, οπουδήποτε, είναι η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου, η οποία δεν διαφέρει από Αυτόν. Επομένως, Αυτός ελέγχει όλα τα ζωντανά όντα και είναι ο φίλος τους και Αυτός είναι που συντηρεί τους πάντες. Θα πρέπει να ζούμε με το έλεος του Κυρίου και με τα πράγματα που μας παραχωρούνται και μας αναλογούν. Με αυτόν τον τρόπο, χωρίς να καταπατούμε την ιδιοκτησία ο ένας του άλλου, μπορούμε να απολαμβάνουμε τη ζωή.

Με άλλα λόγια, ο σκοπός των *Ουπανισαντ*, της *Βενταντα* και της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι ένας και ο αυτός. Αν μελετήσει κανείς τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* προσεκτικά, θα διαπιστώσει πως εκεί εξηγούνται όμορφα όλες οι *Ουπανισαντ* και οι κώδικες της *Βενταντα-σουτρα*. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* εξετάζει τρία θέματα: πώς να εδραιώσουμε την αιώνια σχέση μας με τον Υπέρτατο Κύριο, πώς να ενεργούμε σε αυτή τη σχέση και πώς να επιτύχουμε το μεγαλύτερο δυνατό όφελος από αυτήν.

Οι τέσσερις στροφές που αρχίζουν με τις λέξεις *αχαμ εβα* είναι η ουσία ολόκληρης της *Μπαγκαβαταμ* και αυτό εξηγείται πολύ όμορφα ως εξής: «Είμαι το υπέρτατο κέντρο στις σχέσεις όλων των ζωντανών όντων και η γνώση Μου είναι η υπέρτατη γνώση. Η μέθοδος με την οποία μπορούν να Με επιτύχουν τα ζωντανά όντα ονομάζεται *αμπιντεγια*. Με τη μέθοδο *αμπιντεγια* επιτυγχάνει κανείς την ύψιστη τελειότητα της ζωής, την αγάπη για τον Θεό. Όταν φτάσει κάποιος σε αυτό το στάδιο, στην αγάπη για τον Θεό, τότε η ζωή του γίνεται τέλεια.» Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* εξηγεί αυτές τις τέσσερις στροφές και ο Κύριος Τσετάνια έδωσε μία σύντομη περιγραφή των αρχών αυτών των στροφών. Είπε ότι κανείς δεν μπορεί να κατανοήσει την καταστατική θέση του Υπερτάτου Κυρίου – την κατάστασή Του, τις υπερβατικές ιδιότητές Του, τα υπερβατικά έργα Του και τα έξι ειδών υπερβατικά πλούτη Του. Αυτά τα πράγματα δεν είναι δυνατό να γίνουν κατανοητά μέσω ακαδημαϊκής μόρφωσης ή από τους διανοούμενους που ασχολούνται με εικασίες, με θεωρίες. Αυτά τα πράγματα μπορούν να κατανοηθούν με το έλεος του Κυρίου, όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: όποιος είναι αρκετά τυχερός ώστε να ευνοηθεί από τον Υπέρτατο Κύριο, μπορεί να κατανοήσει όλα αυτά τα ζητήματα με το έλεος του Κυρίου.

Ο Κύριος υπήρχε πριν από την υλική δημιουργία. Επομένως, τα υλικά συστατικά της φύσης και τα ζωντανά όντα εκπορεύτηκαν όλα από Αυτόν, και μετά την εκμηδένιση, αναπαύονται σε Αυτόν. Όταν η δημιουργία εκδηλώνεται, συντηρείται από Αυτόν. Ταυτόχρονα, οποιαδήποτε εκδήλωση βλέπουμε, είναι απλώς μετασχηματισμός της εξωτερικής Του ενέργειας. Όταν η εξωτερική ενέργεια αποσύρεται από τον Υπέρτατο Κύριο, τότε όλα εισέρχονται σε Αυτόν. Στην πρώτη από τις τέσσερις

στροφές, η λέξη *αχαμ*, «Εγώ», αναφέρεται τρεις φορές. Αυτό γίνεται για να τονιστεί ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι πλήρες με όλων των ειδών τα υπερβατικά πλούτη. Η λέξη *αχαμ* επαναλαμβάνεται τρεις φορές ως επίπληξη για όποιον αδυνατεί να κατανοήσει ή δεν πιστεύει στην υπερβατική φύση και μορφή του Υπερτάτου Κυρίου.

Ο Κύριος κατέχει την εσωτερική Του ενέργεια, την εξωτερική, την ενδιάμεση και τις σχετικές Του ενέργειες, καθώς και την εκδήλωση του υλικού κόσμου και τα ζωντανά όντα. Η εξωτερική ενέργεια εκδηλώνεται μέσω των τριών ιδιοτήτων της υλικής φύσης, των τριών *γκουνα*. Όποιος μπορεί να κατανοήσει τη φύση του ζωντανού όντος στον Πνευματικό Κόσμο, μπορεί να κατανοήσει τη *βεντιαμ*, δηλαδή την τέλεια γνώση. Δεν μπορεί κάποιος να κατανοήσει τον Υπέρτατο Κύριο βλέποντας μόνο την υλική ενέργεια και την υποκείμενη σε όρους ψυχή. Αλλά όταν κάποιος βρίσκεται σε τέλεια γνώση, τότε είναι ελεύθερος από την επίδραση της εξωτερικής ενέργειας. Όπως ακριβώς η Σελήνη είναι αντανάκλαση του Ήλιου, και χωρίς την ύπαρξη του Ήλιου η Σελήνη δεν μπορεί να ακτινοβολεί, έτσι και η υλική κοσμική εκδήλωση είναι κάτι σαν την αντανάκλαση του Πνευματικού Κόσμου.

Όταν κάποιος είναι πραγματικά απελευθερωμένος από τα μάγια της εξωτερικής ενέργειας, μπορεί να κατανοήσει την καταστατική φύση του Υπερτάτου Κυρίου. Η υπηρεσία αφοσίωσης στον Κύριο είναι ο μοναδικός τρόπος για την απόκτησή Του. Αυτή η υπηρεσία αφοσίωσης μπορεί να υιοθετηθεί από οποιονδήποτε, σε οποιαδήποτε χώρα, σε οποιαδήποτε ατμόσφαιρα και κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες. Η υπηρεσία αφοσίωσης είναι πάνω από τις τέσσερις αρχές της θρησκευτικότητας και πάνω από την αντίληψη της απελευθέρωσης. Ακόμα και το προκαταρκτικό στάδιο της υπηρεσίας αφοσίωσης υπερβαίνει ακόμα και την ύψιστη αντίληψη της απελευθέρωσης κατά τη συνηθισμένη πορεία της θρησκευτικότητας.

Κατά συνέπεια, θα πρέπει να πλησιάσει κανείς έναν γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο, ασχέτως κοινωνικής τάξης, θρησκευτικών πεποιθήσεων, χρώματος, χώρας, κλπ., και να ακούσει από αυτόν τον γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο τα πάντα σχετικά με την υπηρεσία αφοσίωσης. Ο

αληθινός σκοπός της ζωής είναι η αφύπνιση της κοιμώμενης αγάπης μας για τον Θεό. Αυτή είναι η έσχατη ανάγκη μας. Το πώς μπορεί να επιτευχθεί αυτή η αγάπη για τον Θεό εξηγείται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Υπάρχει θεωρητική γνώση και συγκεκριμένη, συνειδητοποιημένη γνώση. Η τέλεια συνειδητοποιημένη γνώση αποκτάται με τη συνειδητοποίηση της διδασκαλίας που λαμβάνει κάποιος από τον Πνευματικό Δάσκαλο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΡΙΤΟ

Γιατί να μελετά κανείς τη *Βενταντα-σουτρα*;

Γνώση σημαίνει πληροφορίες συγκεντρωμένες από τις Γραφές, και επιστήμη σημαίνει έμπρακτη συνειδητοποίηση αυτής της γνώσης. Όταν η γνώση συγκεντρώνεται από τις Γραφές μέσω της πρακτικής εφαρμογής της από τον γνήσιο Πνευματικό Δάσκαλο είναι επιστημονική, αλλά όταν ερμηνεύεται με νοητικές κατασκευές είναι προσωπική άποψη. Με επιστημονική κατανόηση των πληροφοριών από τις Γραφές και μέσω του γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου, μαθαίνει κανείς με δική του συνειδητοποίηση κάθε πραγματική άποψη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Η υπερβατική μορφή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας διαφέρει από την υλική εκδήλωση, καθώς και από τις αντιδράσεις της ύλης. Επομένως, χωρίς επιστημονική κατανόηση της Πνευματικής μορφής του Προσώπου της Θεότητας καταλήγει κανείς να γίνει ιμπερσοναλιστής. Το φως του ήλιου είναι λάμψη, αλλά η λάμψη αυτή διαφέρει από τον ήλιο. Παρ' όλα αυτά, ο ήλιος και το φως του ήλιου δεν διαφέρουν· χωρίς τον ήλιο δεν υπάρχει το φως του ήλιου, και χωρίς το φως του ήλιου δεν υπάρχει ήλιος.

Αν δεν ελευθερωθεί κάποιος από την επίδραση της υλικής ενέργειας, δεν μπορεί να κατανοήσει τον Υπέρτατο Κύριο και τις διάφορες ενέργειές Του. Κάποιος που είναι σαγηνευμένος από τα μάγια της υλικής ενέργειας δεν μπορεί να κατανοήσει την πνευματική μορφή του Υπερτάτου Κυρίου. *Αν δεν υπάρχει συνειδητοποίηση της υπερβατικής μορφής του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, δεν τίθεται θέμα αγάπης για τον Θεό.* Χωρίς συνειδητοποίηση της υπερβατικής μορφής του Υπερτάτου Κυρίου, η αγάπη για τον Θεό είναι εικονική, και χωρίς την πραγμάτωση της αγάπης για τον Θεό δεν υπάρχει τελειοποίηση της ανθρώπινης ζωής. Η συνειδητοποίηση αυτή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας έχει ως εξής: είναι σαν τα πέντε χονδροειδή στοιχεία της φύσης, δηλαδή τη γη, το νερό, τη φωτιά, τον αέρα και τον αιθέρα. Βρίσκονται και μέσα και έξω από τα ζωντανά όντα αυτού του κόσμου. Κατά τον ίδιο τρόπο, όσοι είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου μπορούν να συνειδητοποιήσουν το Πρόσωπο της Θεότητας και μέσα και έξω από αυτή την ύπαρξη.

Οι αγνοί αφοσιωμένοι υπηρέτες γνωρίζουν πολύ καλά ότι σκοπός τους είναι να υπηρετούν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και όλα όσα υπάρχουν είναι τα μέσα για την υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου. Επειδή ο αφοσιωμένος υπηρέτης έχει ευλογηθεί από τον Υπέρτατο Κύριο μέσα στα κατάρβαθα της καρδιάς του, οπουδήποτε κοιτάζει, μπορεί να δει τον Υπέρτατο Κύριο και τίποτε άλλο. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* επιβεβαιώνει αυτό το είδος της σχέσης μεταξύ του αφοσιωμένου υπηρέτη και του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας (11.2.55) ως εξής: «Ο Υπέρτατος Κύριος δεν αφήνει ποτέ κάποιον που η καρδιά του είναι πάντοτε δεμένη στα Λωτοειδή Του Πόδια με το σκοινί της αγάπης του Θεού, ακόμα και αν αυτός δεν Τον θυμάται πάντοτε με μεγάλη προσοχή. Ένα τέτοιο πρόσωπο είναι πρώτης τάξεως αφοσιωμένος υπηρέτης.» Ένα παράδειγμα συναντάμε σε ένα άλλο σημείο της *Μπαγκαβατ*: οι γκόπι ήταν συγκεντρωμένες για τον χορό *ρασα* με τον Κρίσνα, αλλά ο Κρίσνα τις άφησε και έτσι οι συγκεντρωμένες γκόπι άρχισαν να φέλνουν το Άγιο Όνομα του Κρίσνα. Κυριεύθηκαν από τρέλα και άρχισαν να ρωτούν τα

λουλούδια και τα φυτά στο δάσος σχετικά με τον Κρίσνα. Ο Κρίσνα παρομοιάζεται με τον ουρανό και βρίσκεται παντού.

Επομένως, μελέτη της *Μπαγκαβαταμ* σημαίνει να είναι κανείς ενημερωμένος για την αιώνια σχέση μας με τον Υπέρτατο Κύριο, για τη διαδικασία της ανάκτησής Του και για την έσχατη συνειδητοποίηση, η οποία είναι η αγάπη για τον Θεό.

Ύστερα ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε στον Πρακασανάντα Σαρασβάτι πώς επιτυγχάνεται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας με την υπηρεσία αφοσίωσης. Ανέφερε μία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.14.21), στην οποία ο Κύριος λέει ότι μπορεί να συνειδητοποιηθεί μόνο μέσω της υπηρεσίας αφοσίωσης, με πίστη και με την αγάπη του αφοσιωμένου υπηρέτη. Μόνο η υπηρεσία αφοσίωσης εξαγνίζει την καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη και τον υψώνει στην ύψιστη συνειδητοποίηση της πίστης και της προσφοράς υπηρεσίας στον Υπέρτατο Κύριο. Μολονότι μπορεί να έχει γεννηθεί σε κατώτερη οικογένεια, όπως σε οικογένεια *τσαννταλα*, δηλαδή αυτών που τρώνε το κρέας του σκύλου, μέσω της συνειδητοποίησης του υπερτάτου σταδίου της αγάπης για τον Θεό μπορεί να αποκτήσει πολλά υπερβατικά χαρακτηριστικά.

Τα χαρακτηριστικά αυτά περιγράφονται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.3.31) ως εξής: «Όταν οι αφοσιωμένοι υπηρέτες συζητούν το ζήτημα του Υπερτάτου Κυρίου, ο οποίος μπορεί να καθαρίσει την καρδιά του αφοσιωμένου υπηρέτη από τις αντιδράσεις σε όλων των ειδών τις αμαρτίες του, κατακλύζονται από έκσταση που έχει διάφορα χαρακτηριστικά, *εξαιτίας της υπηρεσίας αφοσίωσης* γι' αυτόν τον λόγο, όταν φέλλουν το Άγιο Όνομα του Υπερτάτου Κυρίου, λόγω της αυθόρμητης προσήλωσής τους σε Αυτόν, μερικές φορές κλαίνει, μερικές φορές χορεύουν, μερικές φορές τραγουδούν, χωρίς να νοιάζονται καθόλου για τις κοινωνικές συμβάσεις.»

Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να κατανοήσουμε ότι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι η αληθινή εξήγηση της *Μπραμα-σουτρα* και ότι είναι γραμμένη από τον Ίδιο τον συγγραφέα της. Στην *Γκαρουντα Πουρανα*

αναφέρεται: «Η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ είναι η πραγματική εξήγηση της Μπραμα-σουτρα και αποτελεί περαιτέρω εξήγηση της Μαχαμπατα. Είναι η εξήγηση του γκαγιατρι μάντρα και η ουσία όλης της βεδικής γνώσης. Η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ περιέχει 18.000 στροφές και είναι γνωστή ως η εξήγηση όλης της βεδικής γραμματείας.» Στο Πρώτο Άκσα της Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ υπάρχει μία ερώτηση από τους σοφούς του Ναϊμισαράνια προς τον Σούτα Γιοσουάμι σχετικά με το πώς μπορεί να γνωρίσει κανείς την ουσία της βεδικής γραμματείας. Απαντώντας σε αυτή την ερώτηση, ο Σούτα Γιοσουάμι παρουσίασε τη Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ ως ουσία όλων των Βεδών, των ιστοριών και των υπολοίπων έργων της βεδικής γραμματείας. Στην ίδια τη Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ (12.13.15) αναφέρεται καθαρά πως η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ είναι η ουσία όλης της γνώσης της Βενταντα και πως όποιος χαίρεται αυτή τη γνώση από τη Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ δεν θέλει να μελετά κανένα άλλο λογοτεχνικό έργο. Στην αρχή της Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ περιγράφεται το νόημα και ο σκοπός του γκαγιατρι μάντρα: «Προσκυνώ την Υπέρτατη Αλήθεια.» Αυτό είναι το πρώτο και εισαγωγικό εδάφιο σχετικά με την Υπέρτατη Αλήθεια, η οποία περιγράφεται στην Μπαγκαβαταμ ως πηγή της δημιουργίας, συντήρησης και διάλυσης της κοσμικής εκδήλωσης.

Η προσκύνηση στο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Βāsουντέβα, δηλώνει ευθέως τον Κύριο Σρι Κρίσνα, τον θεϊκό γιο του Βāsουντέβα και της Ντεβάκι. Το γεγονός αυτό θα παρουσιαστεί με περισσότερες λεπτομέρειες αργότερα στο κείμενο της Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ, με άμεση δήλωση του συγγραφέα, με τον ισχυρισμό του ότι ο Σρι Κρίσνα είναι το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας και όλα τα άλλα Πρόσωπα της Θεότητας είναι είτε άμεσα είτε έμμεσα πλήρη τμήματα ή τμήματα των τμημάτων Του. Αργότερα, ο Σρίλα Τζίβα Γιοσουάμι επεξεργάστηκε αναλυτικότερα αυτό το ζήτημα στο έργο του Κρίσνα-σαννταρμπα και ο Μπράμα, το αρχικό ζωντανό ον, έχει εξηγήσει το ζήτημα του Σρι Κρίσνα ουσιαστικά στην πραγματεία του που ονομάζεται Μπραμα-σαμχιτα. Και η Σαμα Βέδα λέει επίσης ότι ο Σρι Κρίσνα είναι ο θεϊκός γιος της Ντεβάκι.

Γι' αυτό, σε αυτή την προσευχή του συγγραφέα της Μπαγκαβαταμ, η πρώτη πρόταση είναι ότι ο Κύριος Σρι Κρίσνα είναι ο πρωταρχικός

Κύριος, και αν πρέπει να υιοθετηθεί κάποια υπερβατική ονοματολογία για το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, οφείλει να είναι το όνομα *Κρίσνα*, το οποίο σημαίνει «ο καθ' ολοκληρίαν ελκυστικός». Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος έχει βεβαιώσει τον Αρτζούνα σε πολλά εδάφια ότι είναι το αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας, και το επιβεβαιώνει και ο ίδιος ο Αρτζούνα, μνημονεύοντας έγκυρες δηλώσεις μεγάλων σοφών όπως ο Νάραντα, ο Βιάσα και πολλοί άλλοι. Και στην *Παντμα Πουρανα* επίσης αναφέρεται ότι από τα αναρίθμητα ονόματα του Κυρίου, το όνομα *Κρίσνα* είναι το κυριότερο όνομα. Επομένως, παρόλο που το όνομα Βāsουντεβα δηλώνει το πλήρες τμήμα του Προσώπου της Θεότητας και παρόλο που όλες οι μορφές του Κυρίου είναι ταυτόσημες με τη μορφή του Βāsουντέβα, σε αυτό το εδάφιο η λέξη Βāsουντεβα έχει πρωτίστως σκοπό να δηλώσει τον θεϊκό γιο του Βāsουντέβα και της Ντεβάκι. Ο Σρι Κρίσνα είναι πάντοτε το αντικείμενο του διαλογισμού των *παραμαχαμσα*, δηλαδή των πλέον τελειοποιημένων απ' όσους ανήκουν στην τάξη της απάρνησης. Αυτός ο Βāsουντέβα, ο Κύριος Σρι Κρίσνα, είναι η αιτία όλων των αιτιών. Όλα όσα υπάρχουν εκπορεύονται από τον Κύριο, και το πώς συμβαίνει αυτό εξηγείται σε επόμενα κεφάλαια της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Η *Μπαγκαβατα Πουρανα* (η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*) περιγράφεται από τον Σρι Τσετάνια Μαχαπρασπού ως η άσπιλη *Πουρανα*, επειδή περιέχει την υπερβατική αφήγηση του Προσώπου της Θεότητας Σρι Κρίσνα. Η ιστορία της ίδιας της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι επίσης δοξασμένη. Την συνέθεσε ο Σρι Βιασαντέβα με την ωριμότητα της πείρας του στην υπερβατική γνώση υπό την καθοδήγηση του Σρι Νάραντα, του Πνευματικού του Δασκάλου. Ο Βιασαντέβα συνέθεσε ολόκληρη τη βεδική γραμματεία, δηλαδή τις τέσσερις διαιρέσεις των Βεδών, τη *Βενταντα-σουτρα* ή *Μπραμα-σουτρα*, τις *Πουρανα* και τη *Μαχαμπατα*. Αλλά εξακολούθησε να μην είναι ικανοποιημένος στον νου του. Ο Πνευματικός του Δάσκαλος το παρατήρησε και έτσι ο Νάραντα τον συμβούλεψε να γράφει για τα υπερβατικά έργα του Κυρίου, του Σρι Κρίσνα. Τα υπερβατικά έργα του Κυρίου Κρίσνα περιγράφονται ειδικά στο Δέκατο Άσμα, το οποίο θεωρείται η ουσία του έργου. Προκειμένου

όμως να φτάσει κανείς στην ουσία του Δέκατου Άσματος, πρέπει να το προσεγγίσει σταδιακά με ανεπτυγμένη γνώση των κατηγοριών.

Γενικά, ένας φιλοσοφικός νους έχει την περιέργεια να γνωρίσει την προέλευση όλων των δημιουργιών. Βλέπει τον νυχτερινό ουρανό και φυσικά ρωτά τι είναι τα άστρα, ποια είναι η κατάσταση τους, ποιος ζει εκεί και ούτω καθεξής. Όλες αυτές οι ερωτήσεις είναι φυσικές για ένα ανθρώπινο ον, επειδή διαθέτει περισσότερο ανεπτυγμένη συνείδηση από αυτή των ζώων. Και για να απαντήσει αμέσως σε έναν τόσο ειλικρινή ερευνητή, ο συγγραφέας της *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* λέει ότι ο Κύριος είναι η αρχή όλων των δημιουργιών. Δεν είναι μόνο ο Δημιουργός, αλλά είναι επίσης ο συντηρών την κοσμική δημιουργία και είναι επίσης και ο καταστροφέας της. Η εκδηλωμένη κοσμική φύση δημιουργείται σε μία συγκεκριμένη περίοδο με τη θέληση του Κυρίου, συντηρείται για ένα διάστημα και μετά εκμηδενίζεται με τη θέλησή Του· και ως εκ τούτου Αυτός είναι η Υπέρτατη Θέληση πίσω από όλα αυτά τα έργα.

Υπάρχουν άθεοι διαφόρων κατηγοριών, οι οποίοι δεν πιστεύουν στην ιδέα ενός Δημιουργού, αλλά αυτό οφείλεται μόνο στην έλλειψη γνώσης τους. Οι σύγχρονοι επιστήμονες έχουν δημιουργήσει τεχνητούς δορυφόρους, και με κάποιου είδους διευθέτηση οι δορυφόροι εκτοξεύονται στο διάστημα για να πετάξουν εκεί για κάποια χρονική περίοδο υπό τον έλεγχο των επιστημόνων, οι οποίοι βρίσκονται πολύ μακριά από τους ιπτάμενους δορυφόρους. Όλα τα Σύμπαντα μαζί με τους αμέτρητους πλανήτες τους είναι όμοια με τους δορυφόρους και ελέγχονται από το Πρόσωπο της Θεότητας.

Στη βεδική γραμματεία λέγεται πως η Απόλυτη Αλήθεια, το Πρόσωπο της Θεότητας, είναι το κυριότερο πρόσωπο από όλα τα ζωντανά πρόσωπα. Όλα τα ζωντανά όντα, από το πρώτο δημιουργημένο ον, τον Μπράμα, έως το μικρότερο μυρμήγκι, είναι όλα ατομικά ζωντανά όντα. Και πάνω από τον Μπράμα, υπάρχουν πολλά άλλα ζωντανά όντα με ατομικές ικανότητες. Το Πρόσωπο της Θεότητας είναι και Αυτό ένα παρόμοιο ζωντανό ον, εξίσου ατομικό όσο και τα υπόλοιπα ζωντανά όντα. Αλλά ο Υπέρτατος Κύριος, δηλαδή το Υπέρτατο Ζωντανό Ον, έχει τον μεγαλύτερο νου, με υπέρτατες ασύλληπτες ενέργειες διαφόρων ειδών.

Αν ο νους ενός ανθρώπου μπορεί να δημιουργήσει έναν τεχνητό δορυφόρο, μπορούμε πολύ εύκολα να φαντασθούμε ότι ένας νους ανώτερος από αυτόν του ανθρώπου μπορεί να παραγάγει άλλα παρόμοια θαυμαστά πράγματα, κατὰ πολὺ ανώτερα των κατασκευασμένων από τον άνθρωπο τεχνητῶν δορυφόρων. Ένας λογικός άνθρωπος θα δεχθεί εύκολα αυτό το επιχείρημα, αλλά υπάρχουν ισχυρογνώμονες και πεισματάρηδες άνθρωποι οι οποίοι δεν θα δεχθούν τέτοια λογικά επιχειρήματα.

Όμως ο Σρίλα Βιασαντέβα αποδέχεται τον υπέρτατο νου ως *παραμεσβαρα*, δηλαδή ως Υπέρτατο Ελεγκτή. Προσκυνά, λοιπόν, με σεβασμό το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτός ο *παραμεσβαρα* είναι ο Σρι Κρίσνα, όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και σε όλες τις άλλες γραφές που άφησε ο Σρίλα Βιασαντέβα και ιδιαίτερα στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος λέει ότι δεν υπάρχει άλλη *παραταττβα* (*summum bonum*), δηλαδή ύψιστο καλό, από τον Ίδιο. Γι' αυτό ο συγγραφέας λατρεύει εξ αρχής την *παραταττβα*, δηλαδή τον Σρι Κρίσνα, του οποίου τα υπερβατικά έργα περιγράφονται στο Δέκατο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Αδίστακτα πρόσωπα πηγαίνουν κατευθείαν στο Δέκατο Άσμα, και ειδικά στα πέντε κεφάλαια που περιγράφουν τον χορό *ρασα* του Κυρίου. Ωστόσο, αυτό το τμήμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι το πλέον εμπιστευτικό τμήμα αυτού του σπουδαίου έργου. Αν δεν έχει αποκτήσει κανείς ολοκληρωμένη υπερβατική γνώση του Κυρίου, είναι βέβαιο ότι θα παρερμηνεύσει τις άξιες λατρείας υπερβατικές διασκεδάσεις του Κυρίου με τη μορφή του χορού *ρασα* και τις ερωτικές υποθέσεις Του με τις γκόπι. Το ζήτημα αυτό είναι εξόχως πνευματικό και τεχνικό, και μόνο απελευθερωμένα άτομα που έχουν φτάσει σταδιακά στο στάδιο *παραμαχαμσα*, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, μπορούν να χαρούν υπερβατικά τον άξιο λατρείας χορό *ρασα*.

Γι' αυτό ο Σρίλα Βιασαντέβα μας δίνει την ευκαιρία βαθμιαίας ανάπτυξης της πνευματικής συνειδητοποίησης, πριν μπορέσουμε να χαρούμε πραγματικά την ουσία των διασκεδάσεων του Κυρίου. Γι' αυτό επικαλείται σκόπιμα το *γκαγιατρι μάντρα*, *ντιμαχι*. Το *γκαγιατρι μάντρα*

προορίζεται για τους πνευματικά προχωρημένους ανθρώπους. Όταν κάποιος είναι επιτυχημένος ως προς το ζήτημα της ψαλμωδίας του *γκαγιατρι μάντρα*, μπορεί να εισχωρήσει στην υπερβατική θέση του Κυρίου. Πρέπει να αποκτήσει κανείς τις ιδιότητες των μπράμανα, δηλαδή να είναι τέλεια εδραιωμένος στην κατάσταση της αγαθότητας, προκειμένου να ψέλνει το *γκαγιατρι μάντρα* με επιτυχία, και τότε να φτάσει στο στάδιο της υπερβατικής συνειδητοποίησης του Κυρίου, του Ονόματός Του, της φήμης Του, των ιδιοτήτων Του, κλπ. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι η αφήγηση της *σβαρουπα*, δηλαδή της μορφής του Κυρίου, εκδηλωμένης μέσω της εσωτερικής Του ενέργειας. Η ενέργεια αυτή διακρίνεται από την εξωτερική ενέργεια η οποία έχει εκδηλώσει τον υλικό κόσμο, ο οποίος βρίσκεται μέσα στα όρια της εμπειρίας μας. Ο Σρίλα Βιασαντέβα κάνει μία σαφή διάκριση μεταξύ των δύο στο πρώτο εδάφιο του πρώτου κεφαλαίου.

Λέει ότι η εκδήλωση της εσωτερικής δύναμης είναι αληθινή πραγματικότητα, ενώ η εκδηλωμένη εξωτερική ενέργεια με τη μορφή της υλικής ύπαρξης είναι πρόσκαιρη και απατηλή· δεν είναι περισσότερο αληθινή από τον αντικατοπτρισμό της ερήμου. Στον αντικατοπτρισμό της ερήμου δεν υπάρχει πραγματικό νερό. Απλώς φαίνεται να υπάρχει νερό. Αλλά το αληθινό νερό βρίσκεται αλλού. Κατά τον ίδιο τρόπο, η εκδηλωμένη κοσμική δημιουργία φαίνεται σαν πραγματικότητα, αλλά η αληθινή πραγματικότητα, της οποίας αυτός ο κόσμος δεν είναι παρά μόνο αντανάκλαση, βρίσκεται κάπου αλλού, στον Πνευματικό Κόσμο, στον οποίον δεν υπάρχουν αντικατοπτρισμοί. Η Απόλυτη Αλήθεια βρίσκεται εκεί και όχι εδώ. Εδώ όλα είναι σχετικές αλήθειες, η κάθε φαινομενική αλήθεια εξαρτάται από μία άλλη. Αυτή η κοσμική Δημιουργία προέρχεται από την αλληλεπίδραση των τριών καταστάσεων της φύσης και οι εφήμερες εκδηλώσεις είναι δημιουργημένες έτσι ώστε να παρουσιάζουν μία ψευδαίσθηση πραγματικότητας στον ευρισκόμενο σε σύγχυση νου της δέσμιας της ύλης ψυχής, που εμφανίζεται σε τόσο πολλά ζωικά είδη, τα οποία περιλαμβάνουν μεγάλους ημίθεους όπως ο Μπράμα, ο Ίντρα, ο Τσάννρα, κλπ. Στ' αλήθεια, στον υλικό κόσμο δεν υπάρχει πραγματικότητα, φαίνεται όμως έτσι εξαιτίας της αληθινής

πραγματικότητας του Πνευματικού Κόσμου, όπου το Πρόσωπο της Θεότητας υπάρχει αιωνίως μαζί με τα υπερβατικά Του σύνεργα.

Ο επικεφαλής μηχανικός μιας πολύπλοκης οικοδομής δεν παίρνει μέρος ο ίδιος στην κατασκευή της, αλλά μόνο αυτός γνωρίζει όλες τις κοιλότητες και τις γωνίες της οικοδομής, επειδή όλα γίνονται υπό την καθοδήγησή του και μόνο. Γνωρίζει τα πάντα σχετικά με την οικοδομή άμεσα και έμμεσα. Παρόμοια, το Πρόσωπο της Θεότητας, το οποίο είναι ο υπέρτατος μηχανικός αυτής της κοσμικής Δημιουργίας, γνωρίζει πολύ καλά τι συμβαίνει σε κάθε γωνιά της Δημιουργίας, παρόλο που φαινομενικά τα πράγματα γίνονται από κάποιον άλλον. Από τον Μπράμα έως το ασήμαντο μυρμήγκι κανείς δεν είναι ανεξάρτητος στην υλική Δημιουργία και παντού υπάρχει το χέρι του Υπερτάτου Κυρίου. Όλα τα υλικά στοιχεία καθώς και όλοι οι πνευματικοί σπινθήρες δεν εκπορεύονται παρά μόνον από Αυτόν. Και οτιδήποτε δημιουργείται στον υλικό κόσμο δεν είναι παρά η αλληλεπίδραση των δύο ενεργειών, της υλικής και της πνευματικής, δηλαδή της Απόλυτης Αλήθειας, του Προσώπου της Θεότητας Σρι Κρίσνα (του Βāsουντέβα).

Ένας χημικός μπορεί να κατασκευάσει νερό στο χημικό εργαστήριο αναμειγνύοντας υδρογόνο και οξυγόνο, αλλά στην πραγματικότητα, το ζωντανό ον εργάζεται στο εργαστήριο υπό την καθοδήγηση του Υπερτάτου Κυρίου, και όλα τα υλικά με τα οποία εργάζεται παρέχονται και αυτά από τον Κύριο. Ως εκ τούτου, ο Κύριος γνωρίζει τα πάντα άμεσα και έμμεσα και έχει γνώση κάθε λεπτομέρειας σχετικά με τα πάντα. Είναι επίσης πλήρως ανεξάρτητος. Παρομοιάζεται με χρυσωρυχείο, και οι κοσμικές δημιουργίες στις διάφορες μορφές τους παρομοιάζονται με χρυσά δαχτυλίδια, χρυσά περιδέραια, κλπ. Το χρυσό δαχτυλίδι και το χρυσό περιδέραιο είναι ποιοτικώς ένα με τον χρυσό του ορυχείου, αλλά ποσοτικώς ο χρυσός του ορυχείου και ο χρυσός του περιδέραιου διαφέρουν. Επομένως, η όλη φιλοσοφία σχετικά με την Απόλυτη Αλήθεια είναι ότι *ο Υπέρτατος Κύριος είναι ταυτόχρονα ένα και διαφορετικό από τη Δημιουργία Του*. Τίποτα δεν είναι απολύτως ίσο με την Απόλυτη Αλήθεια, αλλά την ίδια στιγμή τίποτα δεν είναι ανεξάρτητο από την Απόλυτη Αλήθεια.

Οι υποκείμενες σε όρους ψυχές, δηλαδή οι ψυχές που είναι δέσμιες της ύλης, αρχίζοντας από τον Μπράμα, τον μηχανικό αυτού του συγκεκριμένου σύμπαντος, και έως το ασήμαντο μυρμήγκι, όλοι δημιουργούν κάτι, αλλά κανένας δεν είναι ανεξάρτητος από τον Υπέρτατο Κύριο. Οι υλιστές πιστεύουν εσφαλμένα ότι δεν υπάρχει κανένας Δημιουργός εκτός από την αφεντιά τους, και αυτό ονομάζεται *μαγία*, δηλαδή πλάνη. Εξαιτίας αυτού του ελλείμματος γνώσης, οι υλιστές δεν μπορούν να δουν πέρα από το πλαίσιο των ατελών αισθήσεών τους, και έτσι πιστεύουν ότι η ύλη σχηματίζεται αυτομάτως, χωρίς ένα υπόβαθρο συνείδησης. Αυτό αναιρείται στο πρώτο εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* από τον Σρίλα Βιασαντέβα, ο οποίος είναι απελευθερωμένη ψυχή και συνέθεσε αυτό το βιβλίο κύρους μετά την ωριμότητα της πνευματικής του τελειοποίησης. Επειδή το Πλήρες Όλο, η Απόλυτη Αλήθεια, είναι η πηγή των πάντων, τίποτα δεν είναι ανεξάρτητο από το σώμα της. Οποιαδήποτε δράση και αντίδραση στο σώμα γίνεται γνωστή στο ενσωματωμένο Όλο. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν η όλη Δημιουργία είναι το σώμα της Απόλυτης Αλήθειας, τότε τίποτα δεν είναι άγνωστο σε Αυτήν, άμεσα και έμμεσα.

Και στο *σρουτι-μάντρα* επίσης αναφέρεται ότι το Απόλυτο Όλο ή Μπραμάν είναι η έσχατη πηγή των πάντων. Όλα εκπορεύονται από Αυτόν, όλα συντηρούνται από Αυτόν και στο τέλος όλα εισέρχονται σε Αυτόν και μόνο. Αυτός είναι ο νόμος της φύσης. Και στο *σμουριτι-μάντρα* επίσης επιβεβαιώνεται το ίδιο πράγμα. Λέγεται εκεί ότι στην αρχή της χιλιετίας του Μπράμα, η πηγή από την οποία εκπορεύονται τα πάντα, καθώς και στο τέλος της ίδιας χιλιετίας, η δεξαμενή μέσα στην οποία εισέρχονται τα πάντα, είναι η Απόλυτη Αλήθεια ή Μπραμάν. Οι υλιστές επιστήμονες θεωρούν δεδομένο απερίσκεπτα ότι η έσχατη πηγή όλων των πλανητικών συστημάτων είναι ο Ήλιος. Δεν είναι όμως σε θέση να εξηγήσουν την πηγή του Ήλιου. Εδώ εξηγείται η έσχατη πηγή. Σύμφωνα με τη βεδική γραμματεία, ο Μπράμα είναι δημιουργός του Σύμπαντος, πρέπει όμως να διαλογισθεί για να μπορέσει να εμπνευσθεί για να δημιουργήσει. Κατά συνέπεια, ο Μπράμα ή ο Ήλιος δεν είναι οι έσχατοι δημιουργοί.

Στο πρώτο εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται πως ο Μπράμα διδάχθηκε τη βεδική γνώση από το Πρόσωπο της Θεότητας. Μπορεί κάποιος να αντιτείνει ότι ο Μπράμα είναι το αρχικό ζωντανό ον μέσα στο Σύμπαν και, επομένως, ποιος θα μπορούσε να του δώσει έμπνευση, εφόσον τότε δεν υπήρχε δεύτερο ον; Στο πρώτο εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται πως ο Υπέρτατος Κύριος ενέπνευσε τον δευτερογενή δημιουργό, τον Μπράμα, που μετά από αυτό προχώρησε στις δημιουργικές του δραστηριότητες. Ό,τι αναφέραμε ήδη προηγουμένως σχετικά με τον επιβλέποντα μηχανικό έχει εφαρμογή και εδώ. Ο αληθινός νους πίσω από όλους τους δημιουργούς είναι το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Σρι Κρίσνα. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ο Κύριος Σρι Κρίσνα έχει παραδεχθεί ο Ίδιος πως μόνον Αυτός επιβλέπει τη δημιουργική ενέργεια, την *πρακριτι*, δηλαδή το σύνολο της ύλης. Γι' αυτό ο Σρι Βιασαντέβα δεν λατρεύει ούτε τον Μπράμα ούτε τον Ήλιο, αλλά τον Υπέρτατο Κύριο, ο οποίος καθοδηγεί και τον Μπράμα και τον Ήλιο στις δημιουργικές τους δραστηριότητες.

Οι σανσκριτικές λέξεις *αμπιγκια* και *σβαρατ* που χρησιμοποιούνται στο πρώτο εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* έχουν ιδιαίτερη σημασία. Αυτές οι δύο λέξεις διαφοροποιούν τον Κύριο από όλα τα άλλα ζωντανά όντα. Κανένα άλλο ζωντανό ον εκτός από το Υπέρτατο Ον, το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, δεν είναι ούτε *αμπιγκια* ούτε *σβαρατ*, δηλαδή κανένα άλλο ζωντανό ον δεν διαθέτει ούτε πλήρη γνώση ούτε πλήρη ανεξαρτησία. Όλοι πρέπει να μάθουν από κάποιον ανώτερο για να αποκτήσουν γνώση. Ακόμα και ο Μπράμα, που είναι το πρώτο ζωντανό ον του υλικού κόσμου, πρέπει να διαλογισθεί πάνω στον Υπέρτατο Κύριο και να δεχθεί βοήθεια από Αυτόν προκειμένου να δημιουργήσει. Όταν ο Μπράμα ή ο Ήλιος δεν μπορούν να δημιουργήσουν τίποτα χωρίς να αποκτήσουν την απαιτούμενη γνώση από τον ανώτερό τους, τότε αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τους υλιστές επιστήμονες, οι οποίοι εξαρτώνται πλήρως από τόσο πολλά πράγματα. Οι σύγχρονοι επιστήμονες όπως ο Τζαγκαντίσα Τσάνντρα Μπος, ο Ισαάκ Νεύτων, ο Αϊνστάιν, κλπ., μπορεί να κομπάζουν για τις δημιουργικές τους ενέργειες, αλλά εξαρτώνται και εκείνοι από τον Υπέρτατο Κύριο για τόσο πολλά

πράγματα. Στο κάτω-κάτω, οι εξαιρετικά ευφυείς εγκέφαλοι αυτών των κυρίων δεν ήταν σίγουρα προϊόντα ανθρώπινων όντων. Ο εγκέφαλος δημιουργείται από κάποιο άλλο μέσο και όχι από τους ίδιους τους διάσημους επιστήμονες. Αν εγκέφαλοι όπως του Τζαγκαντίσα Μπος ή του Ισαάκ Νεύτωνα μπορούσαν να έχουν δημιουργηθεί από κάποιο ανθρώπινο ον, τότε θα είχαν δημιουργήσει πολλούς τέτοιους εγκεφάλους, αντί να εγκωμιάζουν τους εγκεφάλους αυτών των επιστημόνων. Αν ακόμα και οι επιστήμονες δεν είναι σε θέση να δημιουργήσουν έναν παρόμοιο εγκέφαλο, τότε αυτό ισχύει πολύ περισσότερο για τους ανόητους άθεους, οι οποίοι αψηφούν την εξουσία του Κυρίου.

Ακόμα και οι Μαγιαβάντι ιμπερσοναλιστές που κολακεύονται να νομίζουν ότι έχουν γίνει ένα με τον Κύριο δεν είναι *αμπιγκια* ή *σβαρατ*, δεν έχουν πλήρη γνώση ή πλήρη ανεξαρτησία. Αυτοί οι μονιστές Μαγιαβάντι υφίστανται αυστηρές ασκητικότητες και πράξεις εξιλέωσης για να αποκτήσουν τη γνώση που θα τους επιτρέψει να γίνουν ένα με τον Κύριο, αλλά τελικώς καταλήγουν να εξαρτώνται από κάποιον πλούσιο οπαδό, ο οποίος τους προμηθεύει τα απαραίτητα σύνεργα για να φτιάξουν ένα μεγάλο ίδρυμα με τη μορφή μοναστηριών και ναών. Άθεοι όπως ο Ράβανα και ο Χιράνια Κασιπού έπρεπε να υποβληθούν σε αυστηρές ασκητικότητες πριν μπορέσουν να αφηφίσουν και να χλευάσουν την εξουσία του Κυρίου, και τελικώς ήταν τόσο ανήμποροι, ώστε δεν μπόρεσαν να σωθούν όταν ο Κύριος εμφανίσθηκε μπροστά τους ως αδυσώπητος Θάνατος. Το ίδιο έχει εφαρμογή και στους σύγχρονους άθεους, οι οποίοι τολμούν να περιφρονούν την εξουσία του Κυρίου. Αυτοί οι άθεοι θα αντιμετωπίσουν παρόμοια ανταμοιβή με αυτήν που αποδόθηκε στους περασμένους μεγάλους άθεους όπως ο Ράβανα και ο Χιράνια Κασιπού. Η ιστορία επαναλαμβάνεται και έτσι ό,τι απονεμήθηκε στο παρελθόν, θα συμβεί ξανά και ξανά όποτε υπάρχει τέτοια ανάγκη. Κάθε φορά που υπάρχει παραμέληση της εξουσίας του Κυρίου, η τιμωρία είναι πάντα εκεί μέσω των νόμων της φύσης.

Το ότι ο Υπέρτατος Κύριος, το Πρόσωπο της Θεότητας, είναι καθ' ολοκληρίαν τέλειος βεβαιώνεται σε όλα τα *σρουτι μάντρα*. Στα *σρουτι μάντρα* αναφέρεται ότι ο καθ' ολοκληρίαν τέλειος Κύριος έριξε μια ματιά

στην ύλη και έτσι δημιούργησε όλα τα ζωντανά όντα. Τα ζωντανά όντα είναι συστατικά μέρη του Κυρίου και ο Κύριος γονιμοποιεί την αχανή υλική φύση με τους σπόρους των πνευματικών σπινθήρων, και με αυτόν τον τρόπο τίθενται σε κίνηση οι δημιουργικές ενέργειες για να δημιουργήσουν τόσο πολλά υπέροχα πράγματα. Κάποιος άθεος φίλος ισχυριζόταν ότι ο Θεός δεν είναι περισσότερο επιδέξιος από τον κατασκευαστή ενός ρολογιού ακριβείας, το οποίο κινείται χάρη σε λεπτούς και ευαίσθητους μηχανισμούς. Στον άθεο φίλο μας δώσαμε την απάντηση ότι ο Θεός είναι ακόμα σπουδαιότερος μηχανικός από τον ωρολογοποιό, από την άποψη ότι δημιουργεί μηχανές σε αρσενικά και θηλυκά αντίγραφα με δυνατότητες αναπαραγωγής. Οι αρσενικές και οι θηλυκές μορφές των διαφόρων μηχανών συνεχίζουν να παράγουν αναρίθμητες ποσότητες παρόμοιων μηχανών, χωρίς περαιτέρω ανάμειξη του Θεού. Αν ο άνθρωπος κατορθώσει να κατασκευάσει τέτοια αντίγραφα μηχανών τα οποία θα μπορούν να παράγουν και άλλες μηχανές χωρίς καμία φροντίδα του αρχικού κατασκευαστή, τότε ασφαλώς η νοημοσύνη του ανθρώπου θα μπορεί να εξισωθεί με τη νοημοσύνη του Θεού. Αυτό όμως δεν είναι δυνατό. Κάθε μία από τις ατελείς μηχανές πρέπει να αντιμετωπιστεί ατομικά από τον μηχανικό κατασκευαστή, γιατί κανείς δεν μπορεί να έχει ευφυΐα ίση με αυτή του Θεού. Γι' αυτό, ένα άλλο όνομα του Θεού είναι *ασαμωρντβα*, που σημαίνει ότι κανείς δεν είναι ίσος Του ή μεγαλύτερος από Αυτόν. Όλοι έχουν τον ισάξιο τους ή τον ανώτερο από αυτούς σε ευφυΐα, και κανείς δεν μπορεί να ισχυρισθεί το αντίθετο. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται στα *σρουτι μάντρα*, όπου αναφέρεται ότι πριν από τη Δημιουργία του υλικού Σύμπαντος, υπήρχε ο Κύριος, ο οποίος είναι ο Αφέντης όλων. Ο κύριος δίδασκε τη βεδική γνώση στον Μπράμα. Σε αυτό το Πρόσωπο της Θεότητας πρέπει να υπακούει κανείς από κάθε άποψη. Επομένως, όποιος θέλει να ελευθερωθεί από την υλική περιπλοκή πρέπει να υποταχθεί και να εγκαταλειφθεί σε Αυτόν. Αυτό βεβαιώνεται και στη *Μπαγκαβαντ-γκιτα*.

Αν δεν εγκαταλειφθεί κάποιος στα Λωτοειδή Πόδια του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, είναι βέβαιο πως θα περιέλθει σε σύγχυση, ακόμα και αν πρόκειται για σπουδαίο μυαλό. Όταν τα μεγάλα μυαλά

εγκαταλειφθούν στα Λωτοειδή Πόδια του Βāsουντέβα και γνωρίσουν πλήρως ότι ο Κύριος Βāsουντέβα είναι η αιτία όλων των αιτιών, όπως βεβαιώνεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, μόνο τότε μπορούν αυτά τα μεγάλα μυαλά να γίνουν *μαχατμα*, δηλαδή αληθινά ανοιχτόμυαλοι. Αλλά ένας τέτοιος ανοιχτόμυαλος *μαχατμα* είναι πολύ σπάνιος. Εντούτοις, μόνο οι *μαχατμα* μπορούν να κατανοήσουν τον Υπέρτατο Κύριο, ο οποίος είναι το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, η πρωταρχική αιτία κάθε δημιουργίας. Είναι *παραμα*, η Έσχατη Αλήθεια, επειδή όλες οι άλλες αλήθειες εξαρτώνται από Αυτόν, είναι δηλαδή σχετικές αλήθειες. Και επειδή είναι η πηγή της γνώσης όλων, είναι παντογνώστης, και γι' Αυτόν δεν υπάρχει πλάνη, όπως υπάρχει για τον σχετικό γνώστη.

Ορισμένοι λόγιοι της σχολής Μαγιαβάντι ισχυρίζονται ότι η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* δεν γράφτηκε από τον Σρίλα Βιασαντέβα και κάποιοι μάλιστα υπονοούν ότι αυτό το βιβλίο γράφτηκε στη σύγχρονη εποχή από κάποιον ονόματι Βοπαντέβα. Ο Σρίλα Σριντάρα Σουάμι, προκειμένου να αναιρέσει αυτό το ανούσιο επιχείρημα, λέει πως υπάρχουν αναφορές της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* σε πολλές άλλες από τις παλαιότερες *Πουρανα*. Το πρώτο *σλοκα*, δηλαδή η πρώτη στροφή, της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αρχίζει με το *γκαγιατρι μάντρα*, πράγμα που αναφέρεται στη *Ματσια Πουρανα*, την αρχαιότερη *Πουρανα*. Σε αυτή την *Πουρανα* λέγεται ότι «το έργο που περιέχει πολλές αφηγήσεις με πνευματικές οδηγίες, που αρχίζει με το *γκαγιατρι μάντρα* και που περιλαμβάνει επίσης την ιστορία του Βιτράσουρα, είναι γνωστό ως *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Όποιος προσφέρει δώρο αυτό το σπουδαίο έργο μία ημέρα με πανσέληνο, φτάνει στην ύψιστη τελιότητα της ζωής, επιστρέφοντας στον Θεό.» Κατά τον ίδιο τρόπο, υπάρχουν αναφορές στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και σε άλλες *Πουρανα*, όπου αναφέρεται πως αυτό το λογοτεχνικό έργο αποτελείται από 18.000 *σλοκα*. Υπάρχει επίσης αναφορά και στην *Παντμα Πουρανα*, στη διάρκεια της συνομιλίας του Γιωτάμα με τον Μαχαράζα Αμπαρίσα. Εκεί δόθηκε στον Βασιλιά η συμβουλή να διαβάζει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* τακτικά, αν επιθυμεί απελευθέρωση από την υλική δουλεία. Υπ' αυτές τις συνθήκες, δεν υπάρχει αμφιβολία σχετικά με την εγκυρότητα της *Μπαγκαβατα Πουρανα*, δηλαδή της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.

Τα τελευταία πεντακόσια χρόνια πολλοί λόγιοι έχουν γράψει περίτεχνα σχόλια πάνω στην *Μπαγκαβατα Πουρανα*, με μοναδική ευρυμάθεια. Ο ειλικρινής σπουδαστής θα κάνει καλά να τα μελετήσει, προκειμένου να απολαύσει με μεγαλύτερη χαρά τα υπερβατικά μηνύματα της *Μπαγκαβαταμ*.

Ο Σρίλα Βισβανάτα Τσακραβαρτί Τάκουρ ασχολείται ιδιαίτερα με την αρχική και αγνή ψυχολογία του σεξ (*αντι-ρασα*), χωρίς ίχνος υλικής μέθης. Όλος ο υλικός κόσμος περιστρέφεται γύρω από τη βασική αρχή της σεξουαλικής ζωής. Στη σύγχρονη ανθρώπινη κοινωνία η σεξουαλική ζωή είναι το κεντρικό σημείο κάθε δραστηριότητας. Όπου και αν στρέψουμε το πρόσωπό μας βλέπουμε τη μεγάλη σπουδαιότητα της σεξουαλικής ζωής. Κατά συνέπεια, η σεξουαλική ζωή δεν είναι πλασματική. Η αληθινή της φύση βιώνεται στον Πνευματικό Κόσμο. Η υλική σεξουαλική ζωή δεν είναι παρά μία διαστρεβλωμένη αντανάκλαση του πρωτοτύπου, της αυθεντικής σεξουαλικής ζωής. Επομένως, το πρωτότυπο βρίσκεται στην Απόλυτη Αλήθεια· και η Απόλυτη Αλήθεια δεν μπορεί να είναι απρόσωπη αλλά συγχρόνως να έχει αίσθηση της αγνής σεξουαλικής ζωής. Η ιμπερσοναλιστική μονιστική φιλοσοφία έχει δώσει έμμεση ώθηση στην απεχθή εγκόσμια σεξουαλική ζωή, επειδή έχει υπογραμμίσει υπερβολικά την απρόσωπη διασταση της Απόλυτης Αλήθειας. Το αποτέλεσμα είναι ότι άνθρωποι με έλλειψη γνώσης έχουν αποδεχθεί τη διαστρεβλωμένη σεξουαλική ζωή ως το παν, χωρίς καμία πληροφόρηση για την πραγματική πνευματική μορφή του σεξ. Υπάρχει διαφορά μεταξύ της σεξουαλικής ζωής στην αρρωστημένη κατάσταση της υλικής ζωής και στη σεξουαλική ζωή στην κατάσταση της πνευματικής ύπαρξης. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* θα υψώσει σταδιακά τον αμερόληπτο αναγνώστη στο ανώτατο υπερβατικό στάδιο τελειότητας, πάνω από τις τρεις καταστάσεις της υλικής δράσης, δηλαδή της δράσης που αποβλέπει στην απόλαυση, της εικονολογικής φιλοσοφίας και της λατρείας των λειτουργικών θεοτήτων που υποδεικνύονται στις Βέδες.

Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι η ενσάρκωση της υπηρεσίας αφοσίωσης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα. Βρίσκεται, συνεπώς, σε ανώτερη θέση από όλα τα άλλα βεδικά έργα.

Ο όρος θρησκευτικότητα περιλαμβάνει τέσσερα πρωταρχικά θέματα: 1) ευσεβείς πράξεις, 2) οικονομική ανάπτυξη, 3) ικανοποίηση των αισθήσεων και 4) απελευθέρωση από την υλική σκλαβιά. Η θρησκευτική ζωή διακρίνεται από την άθρησκη ζωή της βαρβαρότητας, η δε ανθρώπινη ζωή αρχίζει από τη ζωή της θρησκευτικότητας. Οι τέσσερις αρχές της ζωής των ζώων -το φαγητό, ο ύπνος, η άμυνα και το ζευγάρι- είναι κοινά και στα ζώα και στα ανθρώπινα όντα. Η θρησκεία είναι το επιπλέον μέλημα των ανθρώπινων όντων. Χωρίς θρησκεία, η υποτιθέμενη ανθρώπινη ζωή δεν είναι καλύτερη από τη ζωή των ζώων. Επομένως, στην αληθινή ανθρώπινη κοινωνία υπάρχει κάποια μορφή θρησκείας που στοχεύει στην αυτοσυνειδητοποίηση, με αναφορά στην αιώνια σχέση μας με τον Θεό.

Στο κατώτερο στάδιο του ανθρώπινου πολιτισμού υπάρχει πάντοτε ανταγωνισμός για κυριαρχία πάνω στην υλική φύση· ή, με άλλα λόγια, υπάρχει μία συνεχής αντιζηλία για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Η θρησκευτικότητα εκδηλώνεται ωθούμενη από αυτή τη συνείδηση της ικανοποίησης των αισθήσεων. Οι ευσεβείς πράξεις ή οι θρησκευτικές τελετουργίες εκτελούνται με στόχο κάποιο υλικό κέρδος. Αν αυτό το υλικό κέρδος μπορεί να αποκτηθεί με κάποιον άλλο τρόπο, τότε η υποτιθέμενη θρησκευτικότητα παραμελείται, όπως μπορούμε να δούμε στον σύγχρονο ανθρώπινο πολιτισμό. Εφόσον οι οικονομικές επιθυμίες ικανοποιούνται απ' ό,τι φαίνεται με άλλον τρόπο, κανείς δεν ενδιαφέρεται πλέον για τη θρησκεία. Οι εκκλησίες, τα τεμένη, οι ναοί είναι ουσιαστικά μονίμως άδεια, και οι άνθρωποι ενδιαφέρονται περισσότερο για τα εργοστάσια, τα καταστήματα και τους κινηματογράφους παρά για τους τόπους λατρείας που ανεγέρθηκαν παλιότερα από τους προγόνους τους. Αυτό αποδεικνύει αναμφίβολα ότι οι πράξεις θρησκευτικότητας εκτελούνται για οικονομική ανάπτυξη, η δε οικονομική ανάπτυξη είναι απαραίτητη για την ικανοποίηση των αισθήσεων. Και όποτε κάποιος σαστίζει ως προς την ικανοποίηση των αισθήσεων, συγκεντρώνεται στον στόχο της απελευθέρωσης, προκειμένου να γίνει ένα με το Υπέρτατο Όλο. Όλες, λοιπόν, αυτές οι δραστηριότητες, όλα αυτά τα στάδια, έχουν τον ίδιο στόχο, δηλαδή την ικανοποίηση των αισθήσεων.

Στις Βέδες, οι τέσσερις προαναφερθείσες δραστηριότητες περιγράφονται με κανονιστικό τρόπο, έτσι ώστε να μην υπάρχει αδικαιολόγητος ανταγωνισμός με σκοπό την ικανοποίηση των αισθήσεων. Όμως η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* είναι υπερβατική ως προς όλες αυτές τις δραστηριότητες του υλικού κόσμου. Είναι καθαρά υπερβατικό λογοτεχνικό έργο, που είναι κατανοητό από μία συγκεκριμένη κατηγορία ανθρώπων, γνωστών ως αφοσιωμένων υπηρέτων του Κυρίου, και οι οποίοι είναι πάνω από το ανταγωνιστικό πεδίο της ικανοποίησης των αισθήσεων. Στον υλικό κόσμο υπάρχει έντονος ανταγωνισμός μεταξύ των ζώων, των ανθρώπων, των κοινοτήτων ή ακόμα και των εθνών σε αυτή την απόπειρα της ικανοποίησης των αισθήσεων, αλλά οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου είναι πάνω από αυτά. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν έχουν τίποτα να ανταγωνισθούν με τους υλιστές, επειδή βρίσκονται στον δρόμο της επιστροφής στον Θεό, όπου όλα είναι αιώνια, μακάρια και πλήρη. Αυτοί οι υπερβατιστές είναι εκατό τοις εκατό μη ζηλόφθονοι και επομένως αγνοί στη καρδιά. Στον υλικό κόσμο όλοι είναι ζηλόφθονοι με όλους και επομένως υπάρχει ανταγωνισμός. Αλλά οι υπερβατιστές, δηλαδή οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου, δεν είναι απλώς απαλλαγμένοι από κάθε υλικό φθόνο, αλλά είναι καλοί με όλους, αγωνιζόμενοι να *εδραιώσουν μία κοινωνία χωρίς ανταγωνισμούς, με τον Θεό στο κέντρο.*

Η σοσιαλιστική άποψη της κοινωνίας χωρίς ανταγωνισμούς είναι τεχνητή, επειδή ακόμα και στο σοσιαλιστικό κράτος υπάρχει ανταγωνισμός για τη θέση του δικτάτορα. Επομένως, το γεγονός είναι ότι η ικανοποίηση των αισθήσεων είναι η βασική αρχή της υλιστικής ζωής, είτε το δει κανείς από τη σκοπιά των Βεδών είτε από την παρατήρηση των συνηθισμένων ανθρωπίνων δραστηριοτήτων. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, οι Βέδες συνιστούν πράξεις με τις οποίες μπορεί κανείς να προαχθεί σε ανώτερους πλανήτες, όπως οι ουράνιοι πλανήτες, κλπ., συνιστούν επίσης πράξεις λατρείας των διαφόρων ημιθέων, με τον ίδιο στόχο, δηλαδή την προώθηση στους πλανήτες των διαφόρων ημιθέων, και τέλος συνιστούν πράξεις μέσω των οποίων μπορεί κανείς να συνειδητοποιήσει την Απόλυτη Αλήθεια στο απρόσωπο γνώρισμά Της και να γίνει ένα με Αυτήν.

Το απρόσωπο γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας δεν είναι η τελευταία λέξη σχετικά με την Απόλυτη Αλήθεια. Πάνω από το απρόσωπο γνώρισμα είναι το γνώρισμα Παραμάτμα, η Υπέρτατη Ψυχή, και πάνω από αυτό υπάρχει το προσωπικό γνώρισμα της Απόλυτης Αλήθειας. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* μας δίνει πληροφορίες σχετικά με την Απόλυτη Αλήθεια στο προσωπικό Της γνώρισμα, πέρα από την απρόσωπη διάσταση. Είναι, λοιπόν, σπουδαιότερη από τα θέματα των ιμπερσοναλιστικών φιλοσοφικών εικασιών, και επομένως, στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αποδίδεται ανώτερη θέση από το τμήμα *γκιανα-κανντα* των Βεδών. Βρίσκεται πάνω και από τα τμήματα *καρμα-κανντα* και *ουπασανα-κανντα*, επειδή η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* συνιστά τη λατρεία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, του Σρι Κρίσνα, του θεϊκού γιου του Βασουντέβα. Στο τμήμα *καρμα-κανντα* των Βεδών υπάρχει ανταγωνισμός σχετικά με την άφιξη στους ουράνιους πλανήτες για την καλύτερη ικανοποίηση των αισθήσεων. Ο ίδιος ανταγωνισμός παρατηρείται και στα τμήματα *γκιανα-κανντα* και *ουπασανα-κανντα*. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* όμως βρίσκεται πάνω από όλα αυτά, επειδή στοχεύει στην Υπέρτατη Αλήθεια, την ουσία ή ρίζα όλων των κατηγοριών. Με άλλα λόγια, από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* μπορούμε να γνωρίσουμε την Ουσία, καθώς και τις σχετικότητες με την αληθινή σημασία και προοπτική τους. Η Ουσία είναι η Απόλυτη Αλήθεια, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και όλες οι εκπορεύσεις Της είναι σχετικότητες σε διάφορες μορφές ενέργειας. Τα ζωντανά όντα έχουν σχέση και αυτά με τις διάφορες ενέργειες του Προσώπου της Θεότητας, και συνεπώς τίποτα δεν διαφέρει από την Ουσία. Αλλά ταυτόχρονα, οι ενέργειες διαφέρουν από την Ουσία. Αυτή η αντίληψη δεν είναι αντιφατική. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ασχολείται ρητά με αυτή τη φιλοσοφία της ταυτόχρονης ενότητας και διαφοράς της *Βενταντα-σουτρα*, η οποία αρχίζει με το *τζανμαντι ασια σουτρα*.

Αυτή η γνώση της ταυτόχρονης ενότητας και διαφοράς της Απόλυτης Αλήθειας είναι για το καλό του γνώστη. Διαφορετικά, οι διανοούμενοι που επιδίδονται σε εικασίες παραπλανούν τους ανθρώπους, επιβάλλοντας την ενέργεια ως Απόλυτη. Όταν κατανοηθεί η αλήθεια, γίνεται πιο ευχάριστη από την ατελή αντίληψη του μονισμού ή του δυαδισμού. Η

ανάπτυξη αυτής της συνείδησης οδηγεί αμέσως στο στάδιο της ελευθερίας από τις τριών ειδών δυστυχίες. Οι τριών ειδών δυστυχίες προκαλούνται 1) από το σώμα και τον νου, 2) από τα άλλα ζωντανά όντα και 3) από φυσικές καταστροφές, πάνω στις οποίες δεν έχουμε κανέναν έλεγχο.

Η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ αρχίζει από την υποταγή του ζωντανού όντος στο Απόλυτο Πρόσωπο, με ξεκάθαρη συνείδηση της ενότητας του αφοσιωμένου υπηρέτη με το Απόλυτο και ταυτόχρονα, με τη συναίσθηση της αιώνιας θέσης του ως υπηρέτη του Κυρίου. Στην υλική αντίληψη της ζωής του νομίζει εσφαλμένα πως είναι ο κύριος όλων όσων επιβλέπει και γι' αυτό ταλαιπωρείται μονίμως από τις τριών ειδών δυστυχίες που αναφέραμε προηγουμένως. Αμέσως όμως μόλις γνωρίσει την αληθινή θέση του, τη θέση της υπερβατικής υπηρεσίας, ελευθερώνεται αμέσως από όλες τις αναφερθείσες δυστυχίες. Η θέση του υπηρέτη του ζωντανού όντος σπαταλιέται στην υλική αντίληψη της ζωής. Με μια ψεύτικη αίσθηση κυριαρχίας, το ζωντανό ον υποχρεώνεται να προσφέρει την υπηρεσία του στις σχετικές ενέργειες της ύλης. Όταν αυτή η υπηρεσία μεταφερθεί στον Κύριο με αγνή συνείδηση πνευματικής ταυτότητας, το ζωντανό ον ελευθερώνεται αμέσως από τα βάρη της υλικής δοκιμασίας.

Πέρα και πάνω από αυτό, η Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ είναι το προσωπικό σχόλιο της Βενταντα-σουτρα από τον ίδιο τον συγγραφέα, και αυτό κατά το στάδιο της ωριμότητας της πνευματικής του συνειδητοποίησης, χάρη στο έλεος του Νάραντα. Ο Σρι Βιασαντέβα είναι η εξουσιοδοτημένη ενσάρκωση του Ναράγιανα, του Προσώπου της Θεότητας. Είναι ο συγγραφέας όλης της βεδικής γραμματείας. Αλλά ξεπερνώντας όλη τη βεδική γραμματεία, συνιστά τη μελέτη της Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ. Στις άλλες Πουράνα περιγράφονται διάφορες μέθοδοι λατρείας των ημιθέων, αλλά μόνο στην Μπαγκαβαταμ αναφέρεται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι το Όλο Σώμα και οι ημίθεοι είναι τα διάφορα μέλη του σώματος. Κατά συνέπεια, λατρεύοντας τον Υπέρτατο Κύριο, δεν υπάρχει λόγος λατρείας των ημιθέων, επειδή ο Υπέρτατος Κύριος σταθεροποιείται αμέσως στην καρδιά. Ο Κύριος

Τσετάνια Μαχαπράμπού συστήνει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* ως άσπιλη *Πουρανα*, που ξεχωρίζει από όλες τις άλλες *Πουρανα*.

Ο τρόπος λήψης του υπερβατικού μηνύματος είναι να το δεχθεί κανείς από τα αφτιά του με υποταγή. Καμία διάθεση προκλητικότητας δεν μπορεί να βοηθήσει τον δέκτη να λάβει ή να συνειδητοποιήσει το υπερβατικό μήνυμα. Γι' αυτό, στο πρώτο εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* χρησιμοποιείται μία συγκεκριμένη λέξη για τη σωστή καθοδήγησή μας. Η συγκεκριμένη λέξη είναι *σουσρουσου*: πρέπει να ανυπομονεί κανείς να ακούσει το υπερβατικό μήνυμα. Αυτό το προσόν να ακούει κανείς με ενδιαφέρον είναι το πρωταρχικό προσόν για την αφομοίωση υπερβατικής γνώσης.

Δυστυχώς, πολλοί άνθρωποι δεν ενδιαφέρονται να ακούσουν υπομονετικά το μήνυμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Η μέθοδος είναι απλή, αλλά η εφαρμογή της είναι δύσκολη. Κακότυχα πρόσωπα θα βρουν αρκετό χρόνο για να ακούσουν συνηθισμένες κοινωνικές, πολιτικές και όλων των ειδών τις ανούσιες ομιλίες, όταν όμως προσκαλούνται να πάρουν μέρος σε μία συνάντηση αφοσιωμένων υπηρετών για να ακούσουν τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, τα κακότυχα πλάσματα είτε θα είναι απρόθυμα να πάρουν μέρος είτε θα παραδοθούν στην ακρόαση εκείνου του τμήματος που δεν είναι σε θέση να παρακολουθήσουν. Επαγγελματίες αναγνώστες της *Μπαγκαβαταμ* παραδίδονται στα εμπιστευτικά θέματα των διασκειδάσεων του Υπερτάτου Κυρίου, τα οποία φαινομενικά μοιάζουν με ερωτική λογοτεχνία. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* πρέπει να ακούγεται από την αρχή, και η κατηγορία των προσώπων που είναι κατάλληλα να την αφομοιώσουν αναφέρεται επίσης στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.1.2): Ένα αυθεντικό ακροατήριο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* δημιουργείται ύστερα από πολλές ευσεβείς πράξεις. Αλλά ένα ευφυές πρόσωπο, μέσω στοχαστικής κρίσης, μπορεί να πιστέψει τη διαβεβαίωση του μεγάλου σοφού Βιασαντέβα και να ακούσει με υπομονή το μήνυμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, προκειμένου να συνειδητοποιήσει απευθείας το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Και χωρίς να υποβληθεί στα διάφορα στάδια της βεδικής συνειδητοποίησης, μπορεί αμέσως να υψωθεί στη θέση του *παραμαχαμσα*, συμφωνώντας απλώς να δεχθεί με υπομονή το μήνυμα της

Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ. Οι σοφοί του Ναϊμισαράνια διαβεβαίωσαν τον Σούτα Γιοσουάμι ότι η έντονη επιθυμία τους να κατανοήσουν τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* μεγάλωνε. Άκουγαν από τον Σούτα Γιοσουάμι για τον Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, και δεν χόρταιναν ποτέ με τέτοιου είδους συζητήσεις, επειδή όσοι είναι αληθινά προσηλωμένοι στον Κρίσνα δεν σταματούν ποτέ να θέλουν να ακούν όλο και περισσότερο για τον Κρίσνα.

Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια συμβούλεψε τον Πρακασανάνντα Σαρασβάτι, «Να διαβάζεις πάντοτε τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και να προσπαθείς να καταλάβεις κάθε στροφή, και έτσι θα καταλάβεις πραγματικά την *Μπραμα-σουτρα*. Λες ότι ανυπομονείς πολύ να μελετήσεις τη *Βενταντα-σουτρα*, αλλά δεν μπορείς να καταλάβεις τη *Βενταντα-σουτρα* χωρίς να καταλάβεις τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*.» Συμβούλεψε επίσης τον Πρακασανάνντα Σαρασβάτι να ψέλνει πάντοτε *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. «Κάνοντας αυτά που σου είπα, θα απελευθερωθείς πολύ εύκολα. Και μετά την απελευθέρωση, θα είσαι άξιος να επιτύχεις τον ύψιστο στόχο της ζωής, την αγάπη για τον Θεό.»

Ύστερα ο Κύριος απήγγειλε αρκετές στροφές από έγκυρες γραφές όπως η *Σριμαντ Μπαγκαβαντ-γκιτα*, η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* και η *Νρισιμχα-ταπανι Ουπανισαντ*. Απήγγειλε μία στροφή από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.54), που λέει ότι όταν κάποιος είναι πραγματικά αυτοσυνειδητοποιημένος, γνωρίζοντας πως είναι *μπραμαν*, γίνεται ευτυχισμένος και χαρούμενος, και δεν έχει πλέον λόγους ούτε να απελπίζεται ούτε να επιθυμεί να κατέχει πράγματα. Βλέπει όλα τα ζωντανά όντα με τον ίδιο τρόπο και γίνεται αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Παρόμοια, στη *Νρισιμχα-ταπανι Ουπανισαντ* αναφέρεται πως όταν κάποιος είναι πραγματικά απελευθερωμένος, τότε μπορεί να κατανοήσει τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Υπερτάτου Κυρίου και έτσι να απασχοληθεί στην υπηρεσία Του με αφοσίωση. Ανέφερε επίσης ένα εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.1.9), στο οποίο ο Σουκαντέβα Γιοσουάμι παραδέχεται ότι παρόλο που βρισκόταν το στάδιο της απελευθέρωσης και ήταν

ελεύθερος από τα νύχια της Μάγια, αισθανόταν έλξη για τις υπερβατικές διασκεδάσεις του Κρίσνα. Και γι' αυτόν τον λόγο μελέτησε τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* από τον σπουδαίο πατέρα του, τον Βιασαντέβα.

Ανέφερε ακόμα και ένα άλλο *σλοκα* από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.15.43), σχετικά με τους Κουμάρα. Όταν οι Κουμάρα μπήκαν στον ναό του Κυρίου αισθάνθηκαν έλξη για το άρωμα των λουλουδιών και των φύλλων της *τουλασι* που είχαν προσφερθεί στα Λωτοειδή Πόδια του Υπερτάτου Κυρίου, μολονότι ήταν ήδη απελευθερωμένες ψυχές. Γι' αυτό, σύμφωνα με τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.7.10) ακόμα και αν είναι κανείς απελευθερωμένη ψυχή και πραγματικά ελεύθερος από την υλική μόλυνση, αισθάνεται παρ' όλα αυτά έλξη για την υπηρεσία αφοσίωσης του Υπερτάτου Κυρίου χωρίς συγκεκριμένη αιτία και χωρίς να παρεμποδίζεται από καμία υλική τάση. Ο Θεός είναι τόσο ελκυστικός και γι' αυτό ονομάζεται Κρίσνα.

Ο Κύριος Τσετάνια συζητούσε με αυτόν τον τρόπο με τον Πρακασανάντα Σαρσβάτι σχετικά με το εδάφιο *ατμαραμα* της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Ο θαυμαστής Του, ο μπράμανα από τη Μαχαράστρα, είπε στη συγκέντρωση ότι ο Κύριος είχε ήδη εξηγήσει αυτή τη στροφή με 64 διαφορετικούς τρόπους. Όλοι οι συγκεντρωμένοι είχαν μεγάλη επιθυμία να ακούσουν ξανά από τον Κύριο τις διαφορετικές εκδοχές του *σλοκα ατμαραμα*, και αφού το ήθελαν τόσο πολύ, ο Κύριος Τσετάνια το εξήγησε και πάλι, με τον ίδιο τρόπο που το είχε εξηγήσει προηγουμένως στον Σανάτανα Γκοσουάμι. Όλοι οι συγκεντρωμένοι άκουσαν την εξήγηση του *σλοκα ατμαραμα* από τον Υπέρτατο Κύριο και έμειναν κατάπληκτοι. Όλοι κατάλαβαν ότι ο Κύριος δεν ήταν άλλος από τον Ίδιο τον Σρι Κρίσνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Συζητήσεις με τον Σαρβαμπώμα Μπαττασάρια

Όταν ο Κύριος Τσετάνια συνάντησε τον Σαρβαμπώμα Μπαττασάρια στο Τζάγκαννατ Πούρι, ο Μπαττασάρια, επειδή ήταν ο μεγαλύτερος γνώστης της λογικής του καιρού του, ήθελε και αυτός να διδάξει στον Κύριο Τσετάνια τη *Βενταντα*. Ο Μπαττασάρια ήταν ένας ηλικιωμένος άνθρωπος, στην ηλικία του πατέρα του Κυρίου Τσετάνια, και γι' αυτό αισθανόταν στοργή για τον νεαρό σαννιάσι. Του ζήτησε να μάθει τη *Βενταντα* από αυτόν, διαφορετικά θα Του ήταν δύσκολο να συνεχίσει να είναι σαννιάσι. Όταν ο Κύριος συμφώνησε να μάθει τη φιλοσοφία της *Βενταντα* από τον Μπαττασάρια, εκείνος άρχισε να Τον διδάσκει στον ναό του Τζάγκαννατ. Ο Μπαττασάρια μιλούσε στον Κύριο για τη *Βενταντα-σουτρα* επί επτά ημέρες συνεχώς και ο Κύριος τον άκουγε σιωπηλός, χωρίς να λέει ούτε λέξη. Την όγδοη μέρα, ο Σαρβαμπώμα Μπαττασάρια ρώτησε τον Κύριο: «Ακούς τη *Βενταντα-σουτρα* από εμένα όλη την τελευταία εβδομάδα, αλλά δεν ρωτάς και δεν λες τίποτα για το αν την εξηγώ όμορφα. Έτσι δεν μπορώ να ξέρω αν με καταλαβαίνεις ή όχι.»

Ο Κύριος απάντησε ως εξής: «Είμαι ανόητος. Δεν έχω μελετήσει τη *Βενταντα-σουτρα*, αλλά Μου ζήτησες να σε ακούσω και γι' αυτό προσπαθώ να σε ακούσω. Είπες ότι είναι καθήκον κάθε σαννιάσι να ακούει τη *Βενταντα-σουτρα*, γι' αυτό κι Εγώ ακούω. Αλλά το νόημα της *Βενταντα-σουτρα* που παρουσιάζεις – αυτό δεν μπορώ να το καταλάβω.» Με άλλα λόγια, ο Κύριος εξήγησε ότι στη *σαμπρανταγια* των Μαγιαβάντι υπάρχουν πολλοί υποτιθέμενοι σαννιάσι οι οποίοι μπορεί να είναι ακόμα και αγράμματοι και να μην έχουν αρκετή νοημοσύνη, αλλά για λόγους τυπικούς ακούν τη *Βενταντα-σουτρα* από τον πνευματικό τους δάσκαλο, μολονότι δεν καταλαβαίνουν τίποτα. Όσον αφορά στον Κύριο Τσετάνια, δεν κατάλαβε την εξήγηση του Μπαττατσάρια επειδή δεν επιδοκίμαζε την εξήγηση της φιλοσοφίας των Μαγιαβάντι.

Όταν είπε ότι ήταν ένας αμόρφωτος ανόητος ο οποίος δεν μπορούσε να παρακολουθήσει τη διδασκαλία του Μπαττατσάρια, εκείνος Του αποκρίθηκε: «Αν δεν μπορείς να παρακολουθήσεις τι λέω, πώς γίνεται και δεν ρωτάς, αλλά κάθесαι απλώς σιωπηλός; Φαίνεται ότι κάτι έχεις να πεις για την εξήγησή μου.»

Τότε ο Κύριος απάντησε: «Αγαπητέ Μου κύριε, όσον αφορά στη *Βενταντα-σουτρα*, δηλαδή στους κώδικες της *Βενταντα*, μπορώ να καταλάβω το νόημα πολύ καλά, αλλά η εξήγηση την οποία προβάλλετε Μου είναι ακατανόητη. Δεν υπάρχει τίποτα δύσκολο σχετικά με το νόημα των αυθεντικών κωδίκων της *Βενταντα-σουτρα*. Αλλά ο τρόπος με τον οποίον τους εξηγήσατε φαίνεται να συσκοτίζει το αληθινό νόημα των κωδίκων. Δεν αποσαφηνίζετε το άμεσο νόημα της *Βενταντα-σουτρα*, αλλά φαντάζεστε κάτι και κρύβετε το αληθινό νόημα. Νομίζω πως έχετε ένα συγκεκριμένο δόγμα και προσπαθείτε να το διατυπώσετε μέσω των κωδίκων.»

Σύμφωνα με τη *Μουκτι Ουπανισαντ*, υπάρχουν 108 *Ουπανισαντ*. Μεταξύ αυτών είναι: 1) η *Ισα*, 2) η *Κενα*, 3) η *Κατα*, 4) η *Πρασνα*, 5) η *Μουνντακα*, 6) η *Μανντουκια*, 7) η *Τιττιρι*, 8) η *Αϊταρεγια*, 9) η *Τσανντογκια*, 10) η *Μπριχαντ-αρανιακα*, 11) η *Μπραμα*, 12) η *Καϊβαλια*, 13) η *Τζαβαλα*, 14) η *Σβετασβα*, 15) η *Χανσα*, 16) η *Αρουνιχ*, 17) η *Γκαρμπα*, 18) η *Ναραγιανα*, κλπ. Αυτές οι 108 *Ουπανισαντ* περιέχουν όλη τη γνώση σχετικά με την

Απόλυτη Αλήθεια. Μερικές φορές οι άνθρωποι ρωτούν σχετικά με τη σημασία των 108 χανδρών της προσευχής που χρησιμοποιούμε. Πιστεύουμε ότι επειδή υπάρχουν 108 *Ουπανισαντ*, οι οποίες περιέχουν πλήρη γνώση της Απόλυτης Αλήθειας, γι' αυτό έχουν καθιερωθεί 108 χάνδρες για την προσευχή. Από την άλλη μεριά, ορισμένοι Βαϊσνάβα πιστεύουν ότι επειδή υπάρχουν 108 σύντροφοι του Κυρίου Κρίσνα που συμμετέχουν στον χορό *ρασα*, γι' αυτό έχουν καθιερωθεί οι 108 χάνδρες.

Ο Κύριος Τσετάνια διαμαρτυρήθηκε εναντίον των εσφαλμένων ερμηνειών των *Ουπανισαντ* και δεν δέχθηκε καμία ερμηνεία η οποία δεν εναρμονίζεται με το άμεσο νόημα των *Ουπανισαντ*. Η άμεση ερμηνεία ονομάζεται *αμπιντα-βριττι*, ενώ η έμμεση μέθοδος ονομάζεται *λακσανα-βριττι*. Η έμμεση ερμηνεία, η *λακσανα-βριττι* δεν εξυπηρετεί κανέναν σκοπό. Υπάρχουν τέσσερα είδη κατανόησης, τα οποία είναι, 1) η άμεση κατανόηση, 2) η υποθετική κατανόηση, 3) η ιστορική κατανόηση και 4) η ηχητική κατανόηση. Από αυτά τα τέσσερα είδη κατανόησης, το να δεχθεί κανείς γνώση μέσω ηχητικής κατανόησης, δηλαδή κατανόησης των βεδικών γραφών, οι οποίες είναι η ηχητική εκπροσώπηση της Απόλυτης Αλήθειας, είναι το καλύτερο. Οι παραδοσιακοί σπουδαστές των Βεδών δέχονται αυτή την ηχητική εκπροσώπηση ως την άριστη μέθοδο κατανόησης.

Για παράδειγμα, τα κόπρανα και τα οστά κάθε ζωντανού όντος θεωρούνται από τη βεδική γραμματεία ακάθαρτα· αλλά ταυτόχρονα, η ίδια η βεδική γραμματεία διαβεβαιώνει πως η κοπριά της αγελάδας και το θαλασσινό κοχύλι είναι αγνά. Φαινομενικά αυτές οι δύο δηλώσεις είναι αντιφατικές, αλλά επειδή η βεδική γραμματεία θεωρεί την κοπριά της αγελάδας και το θαλασσινό κοχύλι αγνά, παρόλο που είναι τα κόπρανα και τα οστά ζωντανών όντων, είναι αποδεκτά ως αγνά χωρίς κανέναν αντίλογο. Αυτό δεν αλλάζει αν τα εγκόσμια επιχειρήματά μας προστεθούν στις δηλώσεις των Βεδών. Αν θέλουμε να κατανοήσουμε αυτές τις δηλώσεις μέσω έμμεσης ερμηνείας βασισμένης σε κάποια υπόθεση, τότε προκαλούμε την αποδεικτική δύναμη των βεδικών δηλώσεων. Με άλλα λόγια, οι βεδικές δηλώσεις δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτές μέσω της ατελούς ερμηνείας μας· πρέπει να γίνονται

αποδεδειγμένως *όπως ακριβώς είναι*. Διαφορετικά, δεν υπάρχει καμία εγκυρότητα στις βεδικές δηλώσεις.

Σύμφωνα με τον Κύριο Τσετάνια, όσοι προσπαθούν πάντα να επινοήσουν κάποια ερμηνεία των βεδικών δηλώσεων δεν είναι καθόλου έξυπνοι. Παραπλανούν τους οπαδούς τους με κάποια καινοτομία δικής τους έμπνευσης. Στην Ινδία υπάρχει μία κατηγορία ανθρώπων γνωστών ως *αρια-σαματζα*, οι οποίοι λένε ότι δέχονται μόνο τις αρχικές Βέδες και καμία άλλη βεδική γραφή. Αλλά σκοπός τους είναι μόνο να παρουσιάσουν τις δικές τους ερμηνείες, και σύμφωνα με τον Κύριο Τσετάνια οι ερμηνείες αυτές δεν είναι αποδεδειγμένες, επειδή δεν είναι σύμφωνες με τις Βέδες. Ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι οι βεδικές δηλώσεις των *Ουπανισαντ* είναι σαν το φως του ήλιου· όπως στο φως του ήλιου όλα είναι καθαρά και πολύ ευδιάκριτα, έτσι και οι δηλώσεις των Βεδών είναι ευδιάκριτες και καθαρές. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι καλύπτουν το φως του ήλιου με τα νέφη της παρερμηνείας τους.

Έπειτα είπε ότι όλες οι βεδικές δηλώσεις των *Ουπανισαντ* στοχεύουν στην αλήθεια, που είναι γνωστή ως *μπραμαν*. Η σημασία της λέξης *μπραμαν* είναι «ο μέγιστος», και όταν μιλάμε για τον μέγιστο πρέπει να καταλαβαίνουμε αμέσως ότι μέγιστος σημαίνει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η πηγή κάθε εκπόρευσης. Αν ο μέγιστος δεν είναι πλήρης με τις έξι δυνάμεις, δεν μπορεί να είναι μέγιστος. Συνεπώς ο μέγιστος, ο πλήρης έξι δυνάμεων, σημαίνει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Με άλλα λόγια, το Υπέρτατο Μπραμάν είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (10.12) το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, είναι αποδεδειγμένο ως Υπέρτατο Μπραμάν. Η αντίληψη του απρόσωπου Μπραμάν και της εντοπισμένης Παραμάτμα, της Υπέρτατης Ψυχής, περιλαμβάνονται στην κατανόηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Όποτε μιλάμε για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, προσθέτουμε τη λέξη «Σρι». «Σρι» σημαίνει ότι είναι πλήρης με έξι ειδών πλούτη, έξι ειδών δυνάμεις· με άλλα λόγια, είναι αιωνίως πρόσωπο. Διαφορετικά οι έξι ειδών δυνάμεις δεν θα μπορούσαν να είναι παρούσες πλήρως. Αν, επομένως, πούμε ότι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια είναι απρόσωπη,

σημαίνει ότι δεν είναι κάποιο πρόσωπο αυτού του υλικού κόσμου. Για να διακρίνεται το υπερβατικό σώμα Του από τα υλικά σώματα, ορισμένοι Τον έχουν εξηγήσει ως απρόσωπο από υλική άποψη. Με άλλα λόγια, έχει απορριφθεί η υλική προσωπικότητα και έχει εδραιωθεί η πνευματική προσωπικότητα. Στη *Σβετασβαταρα Ουπανισαντ* (3.19) έχει εξηγηθεί καθαρά ότι η Απόλυτη Αλήθεια δεν έχει υλικά πόδια και χέρια, αλλά έχει πνευματικά χέρια με τα οποία δέχεται όλα όσα Της προσφέρουμε. Δεν έχει υλικά μάτια, αλλά έχει πνευματικά μάτια με τα οποία βλέπει τα πάντα. Δεν έχει υλικά αφτιά, αλλά ακούει τα πάντα. Έχει τέλειες αισθήσεις και γι' αυτό γνωρίζει παρελθόν, παρόν και μέλλον. Γνωρίζει τα πάντα, αλλά κανείς δεν μπορεί να Την κατανοήσει, επειδή δεν μπορεί να κατανοηθεί με υλικές αισθήσεις. Είναι η Πηγή όλων των εκπορεύσεων και συνεπώς είναι Υπέρτατη, είναι μέγιστη, είναι δηλαδή το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Υπάρχουν πολλοί τέτοιοι βεδικοί ύμνοι οι οποίοι αποδεικνύουν οριστικά ότι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια είναι ένα πρόσωπο, αλλά όχι ένα πρόσωπο αυτού του υλικού κόσμου. Στη *Χαγιασιρσα-παντσαρατρα* υπάρχει μία όμορφη στροφή η οποία εξηγεί ότι σε κάθε *Ουπανισαντ* το Υπέρτατο Μπραμάν θεωρείται στην αρχή απρόσωπο, αλλά στο τέλος υπάρχει αποδοχή της προσωπικής μορφής του Υπερτάτου Κυρίου. Ένα άλλο παράδειγμα υπάρχει στην *Ισοπανισαντ*, στο 15^ο μάντρα, και έχει ως εξής:

χιρανμαγιενα πατρενα σατιασιαπιχιταμ μουκαμ

τατ τβαμ πουσανν απαβρινου σατια-νταρμαγια ντρισταγιε

Αυτοί οι στίχοι δείχνουν ότι όλοι θα πρέπει να απασχολούνται στην υπηρεσία αφοσίωσης του Υπερτάτου Κυρίου: «Ω Κύριέ μου, ω Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, Εσύ συντηρείς όλο το Σύμπαν. Επομένως η υπηρεσία αφοσίωσης σ' Εσένα είναι η αληθινή θρησκεία. Γι' αυτό απασχολούμαι στην υπηρεσία Σου και περιμένω, παρακαλώ, να με συντηρείς και να με απασχολείς όλο και περισσότερο στην υπερβατική υπηρεσία Σου. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η αιώνια μορφή *σατ-τσιτ-αναντα* και η λάμψη Του απλώνεται σε ολόκληρη τη

Δημιουργία, όπως το φως του ήλιου. Όπως ο δίσκος του Ήλιου καλύπτεται από τη λαμπερή ακτινοβολία, έτσι και η υπερβατική μορφή Σου καλύπτεται από το *μπραματζιοτι*. Γι' αυτό, αφάιρεσε, Σε παρακαλώ, αυτή την εκτυφλωτική λάμψη.»

Σε αυτή τη στροφή της *Ισα Ουπανισαντ* αναφέρεται καθαρά ότι η αιώνια, μακάρια, πλήρης γνώσης μορφή του Υπερτάτου Κυρίου πρέπει να αναζητηθεί μέσα στην εκθαμβωτική λάμψη του *μπραματζιοτι*. Το *μπραματζιοτι* εκπορεύεται από το προσωπικό σώμα του Υπερτάτου Κυρίου. Άρα το προσωπικό σώμα του Προσώπου της Θεότητας είναι η πηγή του *μπραματζιοτι* όπως περιγράφεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (14.27). Το απρόσωπο Μπραμάν εξαρτάται από το Υπέρτατο Πρόσωπο. Αυτό αναφέρεται στη *Χαγιασιρσα-παντσαρατρα*, καθώς και σε κάθε *Ουπανισαντ*. Οπουδήποτε αναφέρεται πρώτα το απρόσωπο Μπραμάν, στο τέλος εδραιώνεται το Υπέρτατο Πρόσωπο. Όπως επισημαίνει η *Ισα Ουπανισαντ*, η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια είναι ταυτόχρονα και απρόσωπη και προσωπική αιωνίως, αλλά το προσωπικό Της γνώρισμα είναι σημαντικότερο από το απρόσωπο.

Σύμφωνα με ένα μάντρα της *Ταϊττιριγια Ουπανισαντ* (*γιατο βα ιμανι μπουτανι τζαγιαντε*), αυτή η κοσμική εκδήλωση εκπορεύεται από την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια και στηρίζεται στην Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια. Έτσι η Απόλυτη Αλήθεια γίνεται ο καθοριστικός, ο αιτιώδης και ο τοπικός εκτελεστής. Γι' αυτό, ως εκτελεστής είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Αυτές είναι ενδείξεις μιας προσωπικότητας. Εφόσον η Απόλυτη Αλήθεια είναι ο καθοριστικός εκτελεστής της κοσμικής εκδήλωσης, θα πρέπει να συμπεράνουμε ότι διαθέτει σκέψη, αισθήματα και βούληση. Χωρίς αυτές τις τρεις ψυχικές ενδείξεις, δεν υπάρχει η πιθανότητα ενός τόσο ωραίου σχεδιασμού και μίας τόσο όμορφης διευθέτησης της κοσμικής εκδήλωσης. Είναι επίσης αιτιώδης: είναι η αιτία, ο αρχικός σχεδιαστής της κοσμικής εκδήλωσης. Και είναι και τοπικός: όλα στηρίζονται στην ενέργειά Του. Αυτές είναι οι ξεκάθαρες ενδείξεις της Προσωπικότητάς Του.

Από την άλλη μεριά, στην *Τσαντογκια Ουπανισαντ* αναφέρεται ότι όταν το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας επιθυμεί να γίνει πολλά πρόσωπα,

στρέφεται στην υλική φύση. Όπως βεβαιώνεται στην *Tai'ttiriya Oupanisant*, «Ο Κύριος έριξε μια ματιά στην υλική φύση.» Πριν ρίξει τη ματιά Του δεν υπήρχε κοσμική εκδήλωση και, επομένως, η ματιά Του, δηλαδή η δύναμη της όρασής Του, δεν είναι υλικά μολυσμένη. Η δύναμη της όρασής Του υπήρχε πριν από την υλική δημιουργία και, επομένως, ούτε το σώμα Του είναι υλικό. Η σκέψη, τα αισθήματα και η δράση Του είναι υπερβατικά. Με άλλα λόγια, θα πρέπει να συμπεράνουμε ότι ο νους με τον οποίον ο Κύριος σκέφτεται, αισθάνεται και ενεργεί είναι υπερβατικός. Τα μάτια με τα οποία ρίχνει τη ματιά Του στην υλική φύση είναι επίσης υπερβατικά. Όλες οι αισθήσεις Του προϋπήρχαν της υλικής φύσης, και γι' αυτό έχει υπερβατικό σώμα, υπερβατικό νου και υπερβατική σκέψη, αισθήματα και βούληση. Αυτό το συμπέρασμα είναι ο σκοπός ολόκληρης της βεδικής γραμματείας. Σε όλες τις *Oupanisant*, η λέξη *μπραμαν* απαντάται παντού. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*, οι λέξεις Μπραμάν, Παραμάτμα και Μπαγκαβάν, Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, υπολογίζονται μαζί ως Απόλυτη Αλήθεια. Συνεπώς, η αντίληψη του Μπραμάν και η συνειδητοποίηση της Παραμάτμα, της Υπέρτατης Ψυχής, είναι επίσης βαθμίδες ή στάδια της συνειδητοποίησης του Θεού, ενώ η έσχατη συνειδητοποίηση είναι η συνειδητοποίηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Αυτό είναι το συμπέρασμα όλης της βεδικής γραμματείας.

Έτσι, μέσω των αποδείξεων των διαφόρων βεδικών γραφών, ο Υπέρτατος Κύριος Κρίσνα είναι αποδεικτός ως ο έσχατος στόχος της συνειδητοποίησης του Μπραμάν. Η *Μπαγκαβατ-γκιτα* επιβεβαιώνει ότι δεν υπάρχει κανένας ανώτερος του Κρίσνα. Ο μέγας Ατσάρια της μαθητικής διαδοχής του Μπράμα, ο Μάντβα Ατσάρια, έχει περιγράψει - σε σχέση με την εξήγησή του της *Βενταντα-σουτρα*- ότι όλα μπορούν να ιδωθούν μέσω της αυθεντίας Γραφών. Έχει αναφέρει ένα εδάφιο από τη *Σκαντα Πουρανα*, στο οποίο λέγεται πως η Ριγκ Βέδα, η Σάμα Βέδα, η Ατάρβα Βέδα, η Μαχαμπάρατα, η Παντσαράτρα και η αυθεντική Ραμαγιάννα είναι πράγματι τμήματα της αποδεικτικής βεδικής γραμματείας και πως οι *Πουρανα*, οι οποίες είναι αποδεικτές από τους Βαϊσνάβα, είναι και αυτές δεκτές ως τμήματα αυτής της γραμματείας.

Οτιδήποτε αναφέρεται σε αυτή τη γραμματεία θα πρέπει να γίνεται δεκτό χωρίς αντίλογο ως έσχατο συμπέρασμα, και σε όλη αυτή τη γραμματεία λέγεται ότι ο Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΕΜΠΤΟ

Προσωπική και απρόσωπη συνειδητοποίηση

Οι *Πουрана* αποκαλούνται συμπληρωματική βεδική γραμματεία, επειδή ορισμένες φορές το αρχικό βεδικό υλικό είναι πολύ δύσκολο να κατανοηθεί από τους κοινούς ανθρώπους. Γι' αυτό οι *Πουрана* εξηγούν τα πράγματα όμορφα με διάφορες ιστορίες και ιστορικά περιστατικά. Έτσι στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.14.32) αναφέρεται ότι ο Μαχαράζα Νάνντα, οι βοσκοί και οι κάτοικοι της Βρινντάβανα γενικά είναι πολύ τυχεροί επειδή το Υπέρτατο Μπραμάν, το Πρόσωπο της Θεότητας, γεμάτο ευδαιμονία, ασχολείται τώρα εκεί με τις αιώνιες διασκεδάσεις Του ως φίλος τους.

Σύμφωνα με τη *Σβετασβαταρα Ουπανισαντ*, το μάντρα *απανι παντο τζαβανο γκραχιτα* επιβεβαιώνει ότι παρόλο που το Μπραμάν δεν έχει υλικά χέρια και πόδια, περπατάει πολύ επιβλητικά και δέχεται όλα όσα Του προσφέρουμε. Αυτές οι λέξεις υπονοούν ότι έχει υπερβατικά σωματικά μέλη και, επομένως, δεν είναι απρόσωπο. Όποιος δεν κατανοεί τις βεδικές αρχές υπογραμμίζει απλώς τα απρόσωπα υλικά γνωρίσματα της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας, και έτσι ανεπισημως αποκαλεί την

Απόλυτη Αλήθεια απρόσωπη. Παρόλο που οι ιμπερσοναλιστές Μαγιαβάντι φιλόσοφοι θέλουν να εδραιώσουν την Απόλυτη Αλήθεια ως απρόσωπη, η ίδια η βεδική γραμματεία δεν το επιβεβαιώνει αυτό. Η βεδική γραμματεία επιβεβαιώνει ότι το Υπέρτατο Απόλυτο διαθέτει πολλαπλές ενέργειες, αλλά παρ' όλα αυτά οι Μαγιαβάντι ιμπερσοναλιστές θέλουν να εδραιώσουν την άποψη ότι η Απόλυτη Αλήθεια δεν έχει ενέργεια. Συνεπώς, η Απόλυτη Αλήθεια είναι πλήρους ενέργειας και είναι πρόσωπο. Δεν μπορεί να εδραιωθεί ως απρόσωπη.

Σύμφωνα με τη *Βισνου Πουрана*, τα ζωντανά όντα θεωρούνται ενέργεια *κσετραγια*. Παρόλο που το ζωντανό ον είναι συστατικό μέρος του Υπερτάτου Κυρίου και διαθέτει πλήρη συνείδηση, παγιδεύεται στην υλική μόλυνση και υποφέρει όλες τις δυστυχίες της υλικής ζωής. Αυτά τα ζωντανά όντα ζουν σε διαφορετικές θέσεις, σε αναλογία με την εμπλοκή τους στην υλική φύση. Η ουσία είναι ότι η αρχική ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου είναι πνευματική και δεν διαφέρει από το Υπέρτατο Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας. Το ζωντανό ον αποκαλείται ενδιάμεση ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου, ενώ η υλική ενέργεια αποκαλείται κατώτερη. Εξαιτίας της υλικής μέθης, το ζωντανό ον, μολονότι στην ενδιάμεση θέση, εμπλέκεται με την κατώτερη ενέργεια, την ύλη. Τότε λησμονεί την πνευματική σημασία του, ταυτίζεται με την υλική ενέργεια και υποτάσσεται στις τριών ειδών υλικές δυστυχίες. Όταν, ωστόσο, ελευθερωθεί από αυτή την υλική μόλυνση, βρίσκεται στη φυσική του θέση.

Σύμφωνα με τη βεδική διδασκαλία, θα πρέπει όλοι να κατανοήσουν την καταστατική θέση του ζωντανού όντος, του Κυρίου και της υλικής ενέργειας στην αμοιβαία σχέση τους. Πρώτα απ' όλα, θα πρέπει να κατανοήσει κανείς την καταστατική θέση του Υπερτάτου Κυρίου, του Προσώπου της Θεότητας. Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας έχει αιώνιο, μακάριο σώμα, γεμάτο γνώση. Η πνευματική Του ενέργεια προσφέρεται ως αιωνιότητα, γνώση και ευδαιμονία. Στη μακάρια υπόστασή Του υπάρχει η δύναμη της χαράς, της ευχαρίστησης, στην αιώνια υπόστασή Του είναι η αιτία των πάντων, και στη γνωστική Του υπόσταση είναι υπέρτατη γνώση. *Κριсна* σημαίνει υπέρτατη γνώση. Με

άλλα λόγια, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, ο Κρίσνα, είναι η δεξαμενή κάθε γνώσης, χαράς και αιωνιότητας. Αυτή η υπέρτατη γνώση του Κρίσνα παρουσιάζεται σε τρεις διαφορετικές ενέργειες· ονομάζονται εσωτερική ενέργεια, ενδιάμεση ενέργεια και εξωτερική ενέργεια. Μέσω της εσωτερικής Του ενέργειας υπάρχει στον Εαυτό Του μαζί με τα πνευματικά Του παρελκόμενα, μέσω της ενδιάμεσης ενέργειάς Του παρουσιάζεται με τη μορφή των ζωντανών όντων και μέσω της εξωτερικής Του ενέργειας παρουσιάζεται ως υλική ενέργεια. Σε κάθε μία από αυτές τις εκδηλώσεις των διαφόρων ενεργειών Του υπάρχει το υπόβαθρο της αιωνιότητας, της ευχαρίστησης και της γνώσης.

Η υποκείμενη σε όρους ψυχή είναι η ενδιάμεση ενέργεια, που καταδυναστεύεται από την εξωτερική ενέργεια. Όταν, ωστόσο, η ενδιάμεση ενέργεια βρεθεί κάτω από την επίδραση της πνευματικής ενέργειας, γίνεται άξια να αγαπήσει τον Θεό. Ο Υπέρτατος Κύριος απολαμβάνει με έξι ειδών πλούτη και κανείς δεν μπορεί να επιβάλει την άποψη ότι είναι άμορφος ή χωρίς ενέργεια. Αν κάποιος το ισχυρίζεται αυτό, είναι εντελώς αντίθετο με τη βεδική διδασκαλία. Στην πραγματικότητα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι ο κύριος κάθε ενέργειας. Το ζωντανό ον, όντας απειροελάχιστο κομμάτι Του, καταδυναστεύεται από την υλική ενέργεια.

Στη *Μουνντακα Ουπανισαντ* αναφέρεται ότι δύο πουλιά του αυτού είδους κάθονται πάνω σε ένα δέντρο. Το ένα από τα δύο τρώει τους καρπούς του δέντρου, ενώ το άλλο δεν τρώει, αλλά παρατηρεί τις πράξεις του άλλου πουλιού. Όταν το πουλί που τρώει τους καρπούς του δέντρου κοιτάζει προς το άλλο πουλί, ελευθερώνεται από κάθε αγωνία. Αυτή είναι η θέση του απειροελάχιστου ζωντανού όντος. Όσο λησμονεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, υποτάσσεται στις τριών ειδών δυστυχίες. Αλλά μόλις κοιτάζει τον Υπέρτατο Κύριο, ελευθερώνεται από κάθε αγωνία και δυστυχία της υλικής ύπαρξης.

Αυτή η θέση του ζωντανού όντος σημαίνει ότι είναι αιωνίως υποταγμένο στον Υπέρτατο Κύριο. Ο Υπέρτατος Κύριος είναι πάντοτε ο κύριος όλων των ενεργειών, ενώ τα ζωντανά όντα είναι πάντοτε υποταγμένα στις ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Το ζωντανό ον, επειδή είναι ποιοτικώς

ένα με τον Υπέρτατο Κύριο, έχει την τάση να κυριαρχήσει στην υλική φύση. Αλλά όντας απειροελάχιστο, το ζωντανό ον ελέγχεται τελικώς από την υλική φύση. Αυτή η ιδιότητα του ζωντανού όντος ονομάζεται ενδιάμεση ή οριακή δύναμη. Οριακή, επειδή βρίσκεται στα όρια μεταξύ πνευματικής και υλικής δύναμης. Επειδή το ζωντανό ον ελέγχεται από την υλική φύση, δεν μπορεί σε κανένα στάδιο της ύπαρξής του να γίνει ένα με τον Υπέρτατο Κύριο. Αν το ζωντανό ον ήταν ίσο με τον Υπέρτατο Κύριο, τότε δεν θα υπήρχε καμία πιθανότητα να ελεγχθεί από την υλική ενέργεια. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* το ζωντανό ον περιγράφεται ως μία από τις ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Η ενέργεια, μολονότι αδιαχώριστη από τον ενεργούντα, παραμένει ενέργεια, και δεν μπορεί να είναι ίση με τον ενεργούντα. Με άλλα λόγια, το ζωντανό ον είναι ταυτοχρόνως ένα και διαφορετικό από τον Υπέρτατο Κύριο. Η *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (7.4-5) αναφέρει καθαρά πως η γη, το νερό, η φωτιά, ο αέρας, ο αιθέρας, ο νους, η νοημοσύνη και το ψευδές εγώ είναι οι οχτώ στοιχειώδεις ενέργειες του Υπερτάτου Κυρίου. Όλες αυτές οι ενέργειες είναι κατώτερης ποιότητας, ενώ το ζωντανό ον είναι ανώτερη ενέργεια. Γι' αυτό η βεδική διδασκαλία βεβαιώνει πως η υπερβατική μορφή του Υπερτάτου Κυρίου είναι αιώνια, μακάρια και πλήρης γνώσης.

Οι μορφές που βρίσκονται πέραν των καταστάσεων της υλικής φύσης δεν είναι σαν τις μορφές του υλικού κόσμου, είναι όμως μορφές οι οποίες ονομάζονται πνευματικές μορφές. Οι πνευματικές μορφές δεν μπορούν να συγκριθούν με καμία υλική μορφή. Συνεπώς, όποιος δεν δέχεται την πνευματική μορφή του Υπερτάτου Κυρίου λογαριάζεται μεταξύ των αθέων. Ο Κύριος Βούδας δεν αποδέχθηκε τις βεδικές αρχές και γι' αυτό οι βεδικοί δάσκαλοι τον θεωρούσαν άθεο. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι, μολονότι προσποιούνται ότι δέχονται τις βεδικές αρχές, κηρύσσουν εμμέσως τη βουδιστική φιλοσοφία, χωρίς να δέχονται το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η φιλοσοφία τους είναι κατώτερη του βουδισμού, ο οποίος αρνείται ευθέως την αυθεντία των Βεδών. Επειδή η φιλοσοφία Μαγιαβάντα είναι μεταμφιεσμένη ως φιλοσοφία *Βενταντα*, είναι πιο επικίνδυνη από τον βουδισμό ή την αθεΐα.

Η *Βενταντα-σουτρα* έχει γραφεί απο τον Σρίλα Βιασαντέβα με αγνότητα για το καλό όλων των ζωντανών όντων, προκειμένου να κατανοήσουν τη φιλοσοφία του *μπακτι-γιονκα*. Δυστυχώς, ο σχολιασμός των Μαγιαβάντι, η *σαριρακα-μπασια*, ουσιαστικά έχει ακυρώσει τον σκοπό της *Βενταντα-σουτρα*. Ο σχολιασμός των Μαγιαβάντι αρνείται την πνευματική, υπερβατική μορφή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, και το Υπέρτατο Μπραμάν έχει κατέβει στο ίδιο επίπεδο με αυτό του ατομικού Μπραμάν, του ζωντανού όντος. Δεν τους αναγνωρίζεται πνευματική μορφή και ατομικότητα, παρόλο που αναφέρεται καθαρά ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι το ένα υπέρτατο ζωντανό ον και τα άλλα ζωντανά όντα είναι τα υποδεέστερα ζωντανά όντα. Επομένως, η μελέτη του σχολιασμού της *Βενταντα-σουτρα* από τους Μαγιαβάντι είναι πάντοτε επικίνδυνη. Ο κίνδυνος βρίσκεται στη λανθασμένη κατανόηση του ζωντανού όντος ως ίσου με τον Υπέρτατο Κύριο. Έτσι το ζωντανό ον μπορεί να οδηγηθεί σε εσφαλμένη κατεύθυνση· και ως αποτέλεσμα, μπορεί να μην επανέλθει ποτέ στην πραγματική του θέση, στην αιώνια δραστηριότητά του, στο *μπακτι-γιονκα*. Με άλλα λόγια, η φιλοσοφία Μαγιαβάντα έχει προσφέρει τη χειρότερη υπηρεσία στην ανθρωπότητα, προωθώντας την απρόσωπη άποψη του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτοί οι φιλόσοφοι στερούν την ανθρώπινη κοινωνία από το αληθινό μήνυμα της *Βενταντα-σουτρα*.

Από την αρχή της *Βενταντα-σουτρα* είναι δεκτό πως η κοσμική εκδήλωση είναι μία παρουσίαση της ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου. Εξ αρχής (*τζανμαντι ασια*), το Υπέρτατο Μπραμάν περιγράφεται ως Εκείνος από τον οποίον εκπορεύονται τα πάντα. Τα πάντα συντηρούνται από Αυτόν και τα πάντα διαλύονται σε Αυτόν. Η Απόλυτη Αλήθεια είναι η αιτία της δημιουργίας, της συντήρησης και της διάλυσης. Η αιτία του καρπού είναι το δέντρο. Όταν το δέντρο παράγει έναν καρπό, δεν μπορεί κάποιος να ισχυρισθεί ότι το δέντρο είναι απρόσωπο. Το δέντρο παράγει πολλούς εκατοντάδες και χιλιάδες καρπούς, αλλά παραμένει ακριβώς όπως είναι. Ο καρπός παράγεται, αναπτύσσεται, παραμένει για ένα διάστημα, ελαττώνεται και μετά εξαφανίζεται. Αυτό δεν σημαίνει ότι εξαφανίζεται το δέντρο. Γι' αυτό εξ αρχής, ο σκοπός της *Βενταντα-σουτρα* είναι η παρουσίαση του δόγματος των υποπροϊόντων. Οι

δραστηριότητες αυτές της παραγωγής, συντήρησης και διάλυσης συνεχίζονται μέσω της ασύλληπτης ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου. Η κοσμική εκδήλωση είναι ο μετασχηματισμός της ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου, παρόλο που η ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου και ο Ίδιος ο Υπέρτατος Κύριος είναι αδιαχώριστοι και δεν διαφέρουν. Ένα ταιριαστό παράδειγμα είναι αυτό της φιλοσοφικής λίθου, η οποία παράγει μεγάλες ποσότητες χρυσού σε επαφή με τον σίδηρο, αλλά παραμένει όπως ακριβώς είναι. Κατά συνέπεια, ο Υπέρτατος Κύριος, παρό το γεγονός ότι παράγει την τεράστια υλική εκδήλωση, παραμένει πάντοτε στην υπερβατική Του μορφή.

Η φιλοσοφία Μαγιαβάντα έχει την αναίδεια να απορρίπτει τον σκοπό του Βιασαντέβα, όπως αυτός εξηγείται στη *Βενταντα-σουτρα*, και να αποπειράται να επιβάλει το δόγμα του μετασχηματισμού του Υπερτάτου: ένα δόγμα κατά φαντασίαν μετασχηματισμού. Σύμφωνα με τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα, η κοσμική εκδήλωση είναι μετασχηματισμός της Απόλυτης Αλήθειας, και η Απόλυτη Αλήθεια δεν έχει χωριστή ύπαρξη. Αυτό δεν είναι το μήνυμα της *Βενταντα-σουτρα*. Αυτός ο μετασχηματισμός έχει περιγραφεί από τους φιλοσόφους Μαγιαβάντι ως ψευδής· αλλά δεν είναι ψευδής, είναι εφήμερος. Η φιλοσοφία Μαγιαβάντα λέει ότι η Απόλυτη Αλήθεια είναι η μόνη αλήθεια και ότι αυτή η εκδήλωση του κόσμου είναι ψεύτικη. Αλλά στην πραγματικότητα, αυτό δεν ισχύει. Η υλική μόλυνση δεν είναι ψεύτικη· είναι σχετική αλήθεια και, επομένως, είναι εφήμερη.

Το *πραναβα* ή *ομκαρα* είναι η κύρια ηχητική δόνηση των βεδικών ύμνων και το *ομκαρα* θεωρείται η ηχητική μορφή του Υπερτάτου Κυρίου. Από το *ομκαρα* εκπορεύονται όλοι οι βεδικοί ύμνοι, και ο ίδιος ο κόσμος εκπορεύεται και αυτός από το *ομκαρα*. Οι λέξεις *τατ τβαμ ασι*, που επίσης περιέχονται στους βεδικούς ύμνους, δεν είναι οι κύριες ηχητικές δονήσεις, αλλά η εξήγηση της καταστατικής θέσης του ζωντανού όντος. *Τατ τβαμ ασι* σημαίνει ότι το ζωντανό ον είναι πνευματικό σωματίδιο του υπερτάτου πνεύματος. Αλλά αυτό δεν είναι το κεντρικό θέμα της *Βενταντα* ή της βεδικής γραμματείας. Η κύρια ηχητική εκπροσώπηση του Υπερτάτου είναι το *ομκαρα*.

Όλες αυτές οι λανθασμένες εξηγήσεις της *Βενταντα-σουτρα* συνιστούν αθεΐα. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι δεν συμφωνούν να αποδεχθούν την αιώνια, υπερβατική μορφή του Υπερτάτου Κυρίου και γι' αυτό δεν είναι σε θέση να ασχοληθούν με την αληθινή υπηρεσία αφοσίωσης. Ο αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Προσώπου της Θεότητας δεν δέχεται ποτέ τη φιλοσοφία Μαγιαβάντα ως αληθινό δρόμο προς την υπερβατική συνειδητοποίηση. Οι Μαγιαβάντι φιλόσοφοι αιωρούνται στην ηθική και την ανήθικη υλική ατμόσφαιρα του υλικού κόσμου. Ασχολούνται με την απόρριψη και την αποδοχή υλικών απολαύσεων. Έχουν αποδεχθεί εσφαλμένα το μη πνευματικό ως πνευματικό. Ως αποτέλεσμα αυτής της εσφαλμένης αντίληψης, έχουν λησμονήσει την πνευματική, αιώνια μορφή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, το όνομά Του, τις ιδιότητες και τη συνοδεία Του. Θεωρούν τις υπερβατικές διασκεδάσεις, το όνομα, τη μορφή και τις ιδιότητες του Υπερτάτου ως προϊόντα της υλικής φύσης. Επειδή οι Μαγιαβάντι αποδέχονται ή απορρίπτουν την υλική ευχαρίστηση και την υλική δυστυχία, είναι αιωνίως υποταγμένοι στις υλικές δυστυχίες.

Οι πραγματικοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου διαφέρουν πάντα από τους φιλοσόφους Μαγιαβάντι. Ο ιμπερσοναλισμός δεν μπορεί να είναι εκπροσώπηση της αιωνιότητας, της μακαριότητας και της γνώσης. Έχοντας ατελή γνώση της απελευθέρωσης, οι Μαγιαβάντι καυτηριάζουν την αιωνιότητα, τη γνώση και τη μακαριότητα, υπό το κράτος μίας εσφαλμένης αντίληψης του υλισμού. Απορρίπτουν την υπηρεσία αφοσίωσης και γι' αυτό είναι άτομα μειωμένης νοημοσύνης. Δεν είναι ικανοί να κατανοήσουν το αποτέλεσμα της υπηρεσίας αφοσίωσης. Τα λεκτικά τους τεχνάσματα με στόχο τη συγχώνευση της γνώσης, του γνωστικού αντικειμένου και του γνώστη σε ένα αποδεικνύουν ότι έχουν έλλειμμα νοημοσύνης. Το δόγμα των υποπροϊόντων είναι το αληθινό νόημα της αρχής της *Βενταντα-σουτρα*. Ο Κύριος διαθέτει τη δύναμη αναρίθμητων ενεργειών, και ως εκ τούτου παρουσιάζει τα υποπροϊόντα αυτών των ενεργειών με διάφορους τρόπους. Όλα είναι υπό τον έλεγχό Του. Ο Υπέρτατος Ελεγκτής ονομάζεται Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας και εκδηλώνεται σε αναρίθμητες ενέργειες και επεκτάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΚΤΟ

Η μεταστροφή του Μπαττασάρια

Για τους ιμπερσοναλιστές και τους οπαδούς της θεωρίας του κενού ο επόμενος κόσμος είναι ανούσια αιωνιότητα και μακαριότητα. Οι οπαδοί της θεωρίας του κενού θέλουν να εδραιώσουν την άποψη ότι σε τελευταία ανάλυση όλα είναι άνευ νοήματος, και οι ιμπερσοναλιστές θέλουν να εδραιώσουν την άποψη ότι ο επόμενος κόσμος είναι απλώς γνώση χωρίς δραστηριότητα. Με άλλα λόγια, οι μειωμένης νοημοσύνης κυνηγοί της σωτηρίας θέλουν να μεταφέρουν ατελή γνώση στην τέλεια σφαίρα της πνευματικής δραστηριότητας. Ο ιμπερσοναλιστής, έχοντας βιώσει μεγάλα μειονεκτήματα στην υλική δραστηριότητα, θέλει να εδραιώσει πνευματική ζωή χωρίς δραστηριότητα. Αδυνατεί να κατανοήσει τις δραστηριότητες της υπηρεσίας αφοσίωσης. Οι πνευματικές δραστηριότητες της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι ακατανόητες στους ιμπερσοναλιστές και στους οπαδούς της θεωρίας του κενού. Οι Βαϊσνάβα φιλόσοφοι γνωρίζουν πολύ καλά ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η Απόλυτη Αλήθεια, διαθέτοντας την ισχύ αναρίθμητων δυνάμεων, δεν είναι δυνατό ποτέ να είναι απρόσωπο ή κενό. Μπορεί να παρουσιαστεί σε πολλαπλές μορφές με

αμέτρητες ενέργειες και να παραμένει το Απόλυτο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Είναι ικανό να διατηρήσει την υπερβατική θέση Του παρότι επεκτείνεται σε πολλαπλές μορφές και διαχέεται μέσω των αναρίθμητων πολλαπλών μορφών ενέργειας.

Έτσι ο Κύριος Τσετάνια έδειξε τα πολλά ελαττώματα της φιλοσοφίας Μαγιαβάντα, και παρόλο που ο Μπαττασάρια ήθελε να υπερισχύσει με διάφορα λεκτικά και λογικά τεχνάσματα, ο Κύριος Τσετάνια άντεξε σε αυτές τις επιθέσεις και απέδειξε ότι η βεδική γραμματεία έχει τρεις στόχους: την κατανόηση της σχέσης μας με το Απόλυτο Πρόσωπο της Θεότητας, τη δράση σύμφωνα με αυτή την κατανόηση και τελικά την επίτευξη της ύψιστης τελειότητας της ζωής, της αγάπης για τον Θεό. Οποιοσδήποτε θέλει να αποδείξει κάτι άλλο εκτός από αυτούς τους τρεις στόχους πρέπει να είναι θύμα της φαντασίας του.

Έπειτα ο Κύριος ανέφερε κάποιους στίχους από τις *Πουρανα*, με τους οποίους ήθελε να αποδείξει ότι ο Σανιαρατσάρια ήταν προορισμένος να παρουσιάσει αυτή τη διδασκαλία ύστερα από εντολή του Προσώπου της Θεότητας. Ανέφερε ένα εδάφιο από την *Παντμα Πουρανα*, στο οποίο βεβαιώνεται πως ο Κύριος διέταξε τον Μαχαντέβα, τον Κύριο Σίβα, να παρουσιάσει κάποια φανταστική ερμηνεία της βεδικής γραμματείας και να προσπαθήσει έτσι να εκτρέψει τους ανθρώπους από τον πραγματικό σκοπό των Βεδών. «Με αυτόν τον τρόπο θα επιχειρήσεις να τους κάνεις άθεους και μετά από αυτό μπορούν να παράγουν περισσότερο πληθυσμό.» Στην *Παντμα Πουρανα* επίσης αναφέρεται ότι ο Κύριος Σίβα εξήγησε στη γυναίκα του, την Παρβάτι, ότι στην εποχή του Κάλι, επρόκειτο να κηρύξει, με τη μορφή ενός μπράμανα, μία ατελή εξήγηση των Βεδών, γνωστή ως Μαγιαβάντα, η οποία, στην παραγματικότητα, είναι μία δεύτερη έκδοση της άθεης φιλοσοφίας του Βούδα.

Ο Μπαττασάρια ήταν συγκλονισμένος με αυτές τις εξηγήσεις του Κυρίου Τσετάνια. Και αφού άκουσε από τον Κύριο Τσετάνια την εξήγηση της φιλοσοφίας των Μαγιαβάντι, έμεινε άναυδος και παρέμεινε σιωπηλός για ένα μεγάλο διάστημα. Ο Κύριος Τσετάνια τον ρώτησε, «Αγαπητέ Μου Μπαττασάρια, μην ενοχλείσαι με αυτή την εξήγηση. Πίστεψέ Με· η υπηρεσία αφοσίωσης του Υπερτάτου Κυρίου είναι το

ύψιστο στάδιο τελειότητας της ανθρώπινης κατανόησης. Η υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου είναι τόσο ελκυστική, ώστε ακόμα και πρόσωπα που είναι ήδη απελευθερωμένα γίνονται αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου χάρη στην ασύλληπτη δύναμη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.» Πολλά τέτοια περιστατικά μνημονεύονται στη βεδική γραμματεία, όπως στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.7.10), στην περίφημη στροφή *ατμαραμα*, η οποία αναφέρεται σε πρόσωπα προσηλωμένα στην αυτοσυνειδητοποίηση και απελευθερωμένα από κάθε υλική προσκόλληση. Τέτοιοι απελευθερωμένοι ιμπερσοναλιστές σοφοί προσελκύονται από την υπηρεσία αφοσίωσης χάρη στις διάφορες δραστηριότητες του Κυρίου Κρίσνα. Αυτή είναι η υπερβατική ποιότητα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Στην πραγματικότητα, η αγνή συνείδηση του ζωντανού όντος είναι για να κατανοήσει τον εαυτό του ως αιώνιο υπηρέτη του Υπερτάτου Κυρίου. Κάτω από τα μάγια της πλάνης, τα μειωμένης νοημοσύνης άτομα δέχονται το χονδροειδές και το λεπτοφυές σώμα ως εαυτό τους. Μία τέτοια αντίληψη είναι η βάση του δόγματος της μετάθεσης. Στην πραγματικότητα, το συστατικό μέρος του Υπερτάτου Κυρίου δεν υπόκειται αιωνίως σε μία τέτοια ψευδή αντίληψη χονδροειδούς και λεπτοφυούς σωματικής ύπαρξης. Η κάλυψη του ζωντανού όντος από το χονδροειδές και το λεπτοφυές σώμα δεν είναι η αιώνια μορφή του, και μπορεί να αλλάξει. Δηλαδή το ζωντανό ον μπορεί να ελευθερωθεί από μία τέτοια ύπαρξη. Όσο παραμένει στη σωματική και τη νοητική αντίληψη μεταθέτει σίγουρα τη θέση του από το πνεύμα στην ύλη. Βέβαια, οι φιλόσοφοι Μαγιαβάντι επωφελούνται από αυτό το δόγμα της μετάθεσης· λένε ότι το ζωντανό ον, κάτω από μία λανθασμένη εντύπωση, πιστεύει πως είναι συστατικό μέρος του Υπερτάτου, ενώ είναι ο Ίδιος ο Υπέρτατος. Αυτό το δόγμα είναι αβάσιμο.

Τότε ο Μπαττασάριζα ζήτησε από τον κύριο Τσετάνια να εξηγήσει την περίφημη στροφή *ατμαραμα*, καθώς αισθάνθηκε την επιθυμία να ακούσει αυτή τη στροφή από τον Κύριο. Ο Κύριος Τσετάνια του απάντησε ότι πρώτα θα έπρεπε να εξηγήσει εκείνος αυτή τη στροφή, σύμφωνα με τη δική του κατανόηση, και ύστερα θα την εξηγούσε ο Ίδιος ο Κύριος

Τσετάνια. Ο Μπαττατσάρια άρχισε να εξηγεί το *σλοκα ατμαραμα* βασιζόμενος στη λογική και τη γραμματική. Εξήγησε αυτό το *σλοκα* με εννέα διαφορετικούς τρόπους. Ο Κύριος εκτίμησε την ευρυμάθειά του στην εξήγηση του *σλοκα* και είπε: «Αγαπητέ Μου Μπαττατσάρια, γνωρίζω ότι είσαι ένας πολύ μορφωμένος λόγιος, όπως ο Μπριχάσπατι, και ότι μπορείς να εξηγήσεις οποιοδήποτε τμήμα των γραφών με πολύ όμορφο τρόπο. Και όμως η εξήγησή σου βασίζεται λιγότερο ή περισσότερο μόνο σε ακαδημαϊκή μόρφωση. Υπάρχει όμως και μία άλλη εξήγηση, εκτός από την ακαδημαϊκή, τη λόγια εξήγηση.»

Τότε, ύστερα από το αίτημα του Μπαττατσάρια, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε και Αυτός το *σλοκα ατμαραμα*. Το *σλοκα* αυτό αποτελείται από έντεκα λέξεις και ο Κύριος Τσετάνια τις εξήγησε όλες, τη μία μετά την άλλη: 1) *ατμαραμα*, 2) *τσα*, 3) *μουναγιαχ*, 4) *νιγκρανταχ*, 5) *απι*, 6) *ουρουκραμα*, 7) *κουρβαντι*, 8) *αχαϊτουκι*, 9) *μπακτιμ*, 10) *ιταμ-μπουτα-γκουνναχ* και 11) *χαριχ*. (Έχουμε ήδη αναφερθεί διεξοδικότερα στην εξήγηση αυτής της στροφής από τον Κύριο Τσετάνια, στο κεφάλαιο της διδασκαλίας Του στον Σανάτανα Γιοσουάμι.) Ο Κύριος Τσετάνια δεν ανέφερε τις εννέα εξηγήσεις του Μπαττατσάρια, αλλά διατύπωσε συνολικά εξήντα μία διαφορετικές εξηγήσεις του *σλοκα ατμαραμα*. Συνόψισε λέγοντας ότι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι κατάφορτο με αμέτρητες δυνάμεις· κανείς δεν μπορεί να υπολογίσει πόσες υπερβατικές ιδιότητες έχει. Είναι πάντοτε ασύλληπτες, και κάθε μέθοδος αυτοσυνειδητοποίησης ερευνά συνήθως αυτές τις ασύλληπτες δυνάμεις του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, τις ενέργειές Του και τις ιδιότητές Του. Αλλά όσοι είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες δέχονται αμέσως την ασύλληπτη θέση του Υπερτάτου Κυρίου. Εξήγησε ότι ακόμα και μεγάλες απελευθερωμένες ψυχές όπως οι Κουμάρα και ο Σουκαντέβα Γιοσουάμι σαγηνεύονται και αυτές από τις υπερβατικές ιδιότητες του Υπερτάτου Κυρίου.

Τότε ο Μπαττατσάρια έμεινε κατάπληκτος με τις εξηγήσεις του Κυρίου Τσετάνια και συμπέρανε ότι ο Κύριος Τσετάνια δεν είναι άλλος από τον Ίδιο τον Κρίσνα. Άρχισε να αποδοκιμάζει τον εαυτό του, λέγοντας ότι αρχικά νόμισε πως ο Κύριος Τσετάνια είναι ένα συνηθισμένο ανθρώπινο

ον, και γι' αυτό αισθανόταν πως ήταν προσβλητικός προς τον Κύριο Τσετάνια. Έπεσε στα Λωτοειδή Πόδια του Κυρίου Τσετάνια, κατακρίνοντας τον εαυτό του και ζητώντας από τον Κύριο Τσετάνια να του δείξει το αναίτιο έλεός Του. Ο Κύριος Τσετάνια εκτίμησε την ταπεινοφροσύνη ενός τόσο σπουδαίου και μορφωμένου λόγιου και γι' αυτό του έδειξε τη μορφή Του, πρώτα με τα τέσσερα χέρια και ύστερα τη μορφή με τα έξι χέρια που ονομάζεται *σαντμπουτζα*. Ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια προσκύνησε ξανά και ξανά τα Λωτοειδή Πόδια του Κυρίου και άρχισε να Του προσφέρει διάφορες προσευχές που συνέθεσε ο ίδιος. Ήταν, χωρίς αμφιβολία, σπουδαίος λόγιος, και αφού δέχθηκε το αναίτιο έλεος του Κυρίου, του δόθηκε η δύναμη να εξηγήσει τα έργα του Κυρίου με διάφορους τρόπους, όπως το να εξηγήσει τα οφέλη από την φαλμωδία *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*.

Λέγεται ότι ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια συνέθεσε εκατό στροφές εκφράζοντας τον θαυμασμό του για τα έργα του Κυρίου, και αυτές οι στροφές είναι τόσο σημαντικές, ώστε ακόμα και ο Μπριχάσπατι, ο μορφωμένος λόγιος στους ουράνους πλανήτες, δεν μπορούσε να συνθέσει τόσο όμορφους στίχους. Ο Κύριος ευχαριστήθηκε πολύ ακούγοντας αυτές τις συνθέσεις και αγκάλιασε τον Μπαττατσάρια. Με το άγγιγμα του Κυρίου, ο Μπαττατσάρια κατακλύστηκε από έκσταση και ουσιαστικά έχασε τις αισθήσεις του. Έκλαιγε, έτρεμε, είχε ρίγη, ιδρώνα, χόρευε, τραγουδούσε, και με αυτόν τον τρόπο έπεσε στα Λωτοειδή Πόδια του Κυρίου Τσετάνια. Ο γαμπρός του, ο Γιοπινάτα Ατσάρια, και οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου ήταν κατάπληκτοι με την κατάσταση του Μπαττατσάρια, καθώς μεταμορφωνόταν σε ένα μεγάλο αφοσιωμένο υπηρέτη.

Ο Γιοπινάτα Ατσάρια απευθύνθηκε στον Κύριο για να Τον ευχαριστήσει: «Κύριε, μόνο με τη χάρη Σου ο Μπαττατσάρια έχει μεταμορφωθεί από πέτρα σε αφοσιωμένο υπηρέτη.» Ο Κύριος Τσετάνια απάντησε στον Γιοπινάτα Ατσάρια ότι, εξαιτίας της χάρης του αφοσιωμένου υπηρέτη, ένας άνθρωπος με καρδιά από πέτρα μπορεί να μεταμορφωθεί σε αφοσιωμένο υπηρέτη σαν τρυφερό λουλούδι. Στην

πραγματικότητα, ο Γιοπινάτα Ατσάρια, ο γαμπρός του Μπαττατσάρια, είχε επιθυμήσει ειλικρινά να γίνει ο Μπαττατσάρια, ένας τόσο σπουδαίος λόγιος, αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου. Είχε επιθυμήσει αληθινά να δείξει ο Κύριος εύνοια στον Μπαττατσάρια και ήταν χαρούμενος βλέποντας την επιθυμία του να ικανοποιείται από τον Κύριο. Με άλλα λόγια, ένας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι πιο ευσπλαχνικός από τον Ίδιο τον Κύριο. Όταν ένας αφοσιωμένος υπηρέτης επιθυμεί να δείξει έλεος σε κάποιο πρόσωπο, ο Κύριος το δέχεται, και με τη χάρη Του το πρόσωπο αυτό γίνεται αφοσιωμένος υπηρέτης.

Ο Κύριος Τσετάνια ηρέμησε τον Μπαττατσάρια και του ζήτησε να πάει στο σπίτι του. Ο Μπαττατσάρια άρχισε ξανά να εγκωμιάζει τον Κύριο λέγοντας, «Έχεις έλθει για να σώσεις όλες τις πεσμένες ψυχές του υλικού κόσμου. Αυτό το σχέδιο δεν είναι και τόσο δύσκολο για Σένα, τώρα όμως άλλαζες έναν σκληρόκαρδο άνθρωπο σαν εμένα και αυτό είναι πράγματι αξιοθαύμαστο. Είμαι πολύ έμπειρος στα λογικά επιχειρήματα και στις γραμματικές εξηγήσεις της βεδικής μεθόδου. Είμαι σκληρός σαν ένα κομμάτι σίδερο. Αλλά η επίδραση και η θερμοκρασία Σου είναι τόσο ισχυρές, ώστε μπόρεσες να λειώσεις ακόμα και έναν σκληρόκαρδο άνθρωπο σαν εμένα.»

Μετά από αυτά ο Κύριος Τσετάνια γύρισε στο μέρος που έμενε, και ο Μπαττατσάρια, μέσω του Γιοπινάτα Ατσάρια, έστειλε διαφόρων ειδών *πρασανταμ* από τον ναό του Τζάγκαννατ. Την επόμενη μέρα, ο Κύριος πήγε να δει τον ναό του Τζάγκαννατ νωρίς το πρωί, για να παρακολουθήσει την ευοίωνη πρωινή τελετή, τη *μανγκαλα-αρατι*. Οι ιερείς του ναού Του πρόσφεραν μία γιρλάντα από τη Θεότητα και διάφορα είδη *πρασανταμ*. Ο Κύριος τα δέχθηκε με μεγάλη ευχαρίστηση και πήγε αμέσως στο σπίτι του Μπαττατσάρια, για να του προσφέρει τη γιρλάντα και το *πρασανταμ*. Ήταν νωρίς το πρωί, και ο Μπαττατσάρια κατάλαβε ότι ο Κύριος είχε έλθει και χτυπούσε την πόρτα. Σηκώθηκε αμέσως από το κρεβάτι του και άρχισε να λέει, «Κρίσνα, Κρίσνα», και ο Κύριος Τσετάνια τον άκουσε. Ήλθε αμέσως στην πόρτα, την άνοιξε και είδε τον Κύριο να στέκεται εκεί. Ήταν τόσο χαρούμενος βλέποντας τον Κύριο νωρίς το πρωί, ώστε ήθελε να Τον υποδεχθεί με κάθε

φροντίδα. Του πρόσφερε ένα ωραίο κάθισμα και κάθισαν μαζί. Ο κύριος Τσετάνια του πρόσφερε το *πρασανταμ* που είχε πάρει από τον ναό του Τζάγκαννατ. Ο Μπαττατσάρια χάρηκε πολύ παίρνοντας *πρασανταμ* από το χέρι του Κυρίου Τσετάνια και, χωρίς να κάνει μπάνιο ή να εκτελέσει τα πρωινά του καθήκοντα ή να πλύνει τα δόντια του, άρχισε αμέσως να τρώει το *πρασανταμ*. Πραγματικά, τώρα ήταν ελευθερωμένος από κάθε μόλυνση της υλικής προσκόλλησης. Καθώς άρχισε να τρώει το *πρασανταμ*, απήγγειλε μία στροφή από την *Παντμα Πουρανα*.

Στην *Παντμα Πουρανα* αναφέρεται ότι όταν μας προσφέρουν *πρασανταμ*, ακόμα και αν είναι πολύ στεγνό ή πολύ κρύο ή έχει μεταφερθεί από πολύ μακριά, πρέπει να το φάμε αμέσως μόλις μας το προσφέρουν, χωρίς να σκεφτούμε τους κανόνες ή τα καθημερινά μας καθήκοντα. Είναι εντολή των γραφών, των *σαστρα*, να φάμε το *πρασανταμ* αμέσως, και δεν υφίστανται περιορισμοί σχετικά με τον χρόνο και τον τόπο. Αυτό αποτελεί εντολή του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Με άλλα λόγια, υπάρχουν περιορισμοί σχετικά με την αποδοχή φαγητού από διαφόρων ειδών ανθρώπους, αλλά δεν υπάρχουν τέτοιου είδους περιορισμοί στην αποδοχή *πρασανταμ*. Το *πρασανταμ* είναι πάντα υπερβατικό και μπορεί κανείς να το φάει κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες.

Ο Κύριος Τσετάνια χάρηκε πολύ βλέποντας ότι ο Μπαττατσάρια, που υπάκουε πάντοτε σε κανόνες και ρυθμίσεις, δέχθηκε το *πρασανταμ* χωρίς να σκεφτεί καθόλου κανόνες και ρυθμίσεις. Ευχαριστημένος πολύ με αυτόν, ο Κύριος Τσετάνια αγκάλιασε τον Μπαττατσάρια. Άρχισαν και οι δύο να χορεύουν σε υπερβατική έκσταση. Μέσα σε εκείνη την έκσταση, ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε: «Τώρα η αποστολή Μου στο Τζάγκαννατ Πούρι έχει εκπληρωθεί, επειδή κατάφερα να μεταστρέψω ένα πρόσωπο όπως ο Σαρβαμπάμα Μπαττατσάρια.»

Ο Κύριος συνέχισε: «Τώρα θα μπορέσω οπωσδήποτε να πάω στη Βαϊκούντα.» Η αποστολική δράση του αφοσιωμένου υπηρέτη είναι να μεταστρέψει κάποιον σε αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη. Τότε η ειδοχή στο Πνευματικό Βασίλειο είναι εγγυημένη. Ο Κύριος ήταν τόσο πολύ

ευχαριστημένος με τον Μπαττατσάρια, ώστε άρχισε να τον ευλογεί επανειλημμένως: «Αγαπητέ Μου Μπαττατσάρια, τώρα είσαι εξ ολοκλήρου αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Κρίσνα και ο Κρίσνα είναι πολύ ευχαριστημένος μαζί σου. Από σήμερα είσαι απαλλαγμένος από τη μόλυνση του υλικού σώματος και από οποιαδήποτε εμπλοκή στην υλική ενέργεια. Είσαι άξιος να επιστρέψεις στον Θεό, στο σπίτι μας.» Έπειτα απήγγειλε μία όμορφη στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.7.42): «Όποιος καταφύγει εξ ολοκλήρου στα Λωτοειδή Πόδια του Υπερτάτου Κυρίου δέχεται την εύνοια του Κυρίου, ο οποίος είναι γνωστός ως Απεριόριστος. Ένα τέτοιο πρόσωπο έχει την άδεια να διασχίσει τον ωκεανό της άγνοιας. Όποιος βρίσκεται κάτω από την εσφαλμένη αντίληψη ότι το υλικό σώμα είναι ο εαυτός του, δεν μπορεί να έχει ούτε την εκτίμηση ούτε το αναίτιο έλεος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.»

Μετά από αυτό το περιστατικό ο Κύριος Τσετάνια επέστρεψε στο μέρος που έμενε, και ο Μπαττατσάρια έγινε αγνός και αλάνθαστος αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου. Εφόσον προηγουμένως ήταν ακαδημαϊκός λόγιος, η μεταστροφή του ήταν δυνατή μόνο χάρη στο αναίτιο έλεος του Τσετάνια Μαχαπρασπού. Από εκείνη την ημέρα δεν εξήγησε ποτέ κανένα βεδικό έργο χωρίς να εξηγήσει την υπηρεσία αφοσίωσης. Ο Γιοπινάτα Ατσάρια, ο γαμπρός του, ήταν πολύ ευχαριστημένος βλέποντας την κατάσταση του Μπαττατσάρια και άρχισε να χορεύει σε έκσταση, παράγοντας την ηχητική δόνηση *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*.

Την επόμενη μέρα, αφού επισκέφθηκε τον ναό του Τζάγιαννατ νωρίς το πρωί, ο Μπαττατσάρια ήλθε στο μέρος που έμενε ο Κύριος Τσετάνια και Του πρόσφερε τα σέβη του, πέφτοντας κάτω, μπροστά στον Κύριο. Άρχισε να εξηγεί την ανεπιθύμητη προηγούμενη συμπεριφορά του. Ζήτησε από τον Κύριο να πει κάτι σχετικά με την υπηρεσία αφοσίωσης, και ο Κύριος του δίδαξε τους στίχους της *Μπριχαν-ναραντγια Πουράνα*, στους οποίους αναφέρεται *χαρερ ναμα, χαρερ ναμα*. Ο Κύριος Τσετάνια εξήγησε πολύ αναλυτικά το νόημα των

στίχων. Αφού άκουσε την εξήγηση του *χαρερ ναμα* από τον Κύριο Τσετάνια, ο Μπαττατσάρια περιήλθε ακόμα περισσότερο σε έκσταση. Βλέποντας την κατάσταση του, ο Γιοπινάτα Ατσάρια του είπε, «Αγαπητέ μου Μπαττατσάρια, αυτό που ανέφερα προηγουμένως, ότι δηλαδή αν κάποιος δεχθεί την εύνοια του Υπερτάτου Κυρίου θα καταλάβει τις τεχνικές της υπηρεσίας αφοσίωσης, σήμερα το βλέπω να εκπληρώνεται.»

Ο Μπαττατσάρια του πρόσφερε τον δέοντα σεβασμό και απάντησε, «Αγαπητέ μου Γιοπινάτα Ατσάρια, οφείλεται στο δικό σου έλεος ότι δέχθηκα το έλεος του Υπερτάτου Κυρίου.» Μπορεί κανείς να επιτύχει το έλεος του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας μέσω του αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη. Το έλεος του Κυρίου Τσετάνια δόθηκε στον Μπαττατσάρια εξαιτίας της προσπάθειας του Γιοπινάτα Ατσάρια.

Ο Μπαττατσάρια είπε στον γαμπρό του: «Είσαι μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, και εγώ ήμουν τυφλός παρά την ακαδημαϊκή μου μόρφωση. Έτσι, έχω δεχθεί το έλεος του Κυρίου μόνο μέσω εσού.» Ο Κύριος χάρηκε πολύ ακούγοντας από τον Μπαττατσάρια ότι μπορεί κάποιος να επιτύχει το έλεος του Κυρίου μόνο μέσω ενός αφοσιωμένου υπηρέτη. Αγκάλιασε τον Μπαττατσάρια, επιβεβαιώνοντας τα λόγια του.

Ύστερα ο Κύριος ζήτησε από τον Μπαττατσάρια να πάει να δει τον ναό του Τζάγκαννατ. Ο Μπαττατσάρια ξεκίνησε για τον ναό του Τζάγκαννατ, συνοδευόμενος από τον Τζαγκαντανάνντα και τον Νταμοντάρρα, δύο από τους κυριότερους συντρόφους του Κυρίου Τσετάνια. Αφού είδε τον ναό του Τζάγκαννατ, επέστρεψε στο σπίτι του και έφερε μαζί του πολύ ωραίο πρασάνταμ που αγόρασε από τον ναό. Έστειλε όλο αυτό το πρασάνταμ στον Κύριο Τσετάνια με έναν υπηρέτη μπράμανα. Έστειλε επίσης δύο στροφές που έγραψε ο ίδιος πάνω σε φύλλα φοινικόδεντρων και ζήτησε από τον Τζαγκαντανάνντα να του κάνει αυτή τη χάρη και να τα παραδώσει στον Κύριο Τσετάνια. Καθώς πήγαιναν όλοι μαζί στον Κύριο Τσετάνια, ο Μουκούντα Ντάττα, που είχε αναλάβει και εκείνος να παραδώσει τους στίχους του

Μπαττατσάρια, αντέγραψε αυτούς τους στίχους στο σημειωματάριό του. Ο Κύριος Τσετάνια τους διάβασε και τους έσκιζε σε κομμάτια, επειδή δεν Του άρεσε να Τον εγκωμιάζουν. Όμως ο Μουκούντα Ντάττα είχε προλάβει να τους αντιγράψει.

Η ουσία των στίχων που έγραψε ο Μπαττατσάρια ήταν το εγκώμιο του Κυρίου, του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Αυτός, ο Κύριος Τσετάνια, είχε κατέλθει για να κηρύξει στους ανθρώπους αποδέσμευση από τον υλικό κόσμο και υπερβατική γνώση μαζί με υπηρεσία αφοσίωσης. Ο Κύριος Τσετάνια είναι το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας και παρομοιάζεται με έναν ωκεανό από έλεος. «Ας εγκαταλειφθώ σε Αυτόν, τον Κύριο Τσετάνια Μαχαπράμπου.» Ο άλλος στίχος λέει, «Ο Κύριος, βλέποντας ότι η υπηρεσία αφοσίωσης απουσίαζε, κατέβηκε με τη μορφή του Κυρίου Τσετάνια, για να κηρύξει αυτήν την υπηρεσία αφοσίωσης. Ας εγκαταλειφθούμε όλοι στα Λωτοειδή Του Πόδια, για να μάθουμε από Αυτόν τι είναι πραγματικά η υπηρεσία αφοσίωσης.» Αυτοί οι δύο σημαντικοί στίχοι θεωρούνται από τους αφοσιωμένους υπηρέτες της μαθητικής διαδοχής ως τα πλέον πολύτιμα πετράδια, και εξαιτίας αυτών των περιφημών στίχων, ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια θεωρείται ένας από τους πιο εξυψωμένους αφοσιωμένους υπηρέτες.

Έτσι ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια μεταστράφηκε σε έναν από τους σημαντικότερους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου και δεν τον ενδιέφερε τίποτε άλλο παρά να υπηρετεί τον Κύριο. Η μόνη του έννοια ήταν να σκέφτεται διαρκώς τον Κύριο Τσετάνια, και αυτός ο διαλογισμός μαζί με το ψάλσιμο έγιναν ο κύριος σκοπός της ζωής του. Μία μέρα ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια βρέθηκε μπροστά στον Κύριο, και αφού Του πρόσφερε τα σέβη του άρχισε να Του διαβάζει μία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.14.8), η οποία έχει σχέση με την προσευχή του Κυρίου Μπράμα στον Κύριο. Ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια ήθελε να αλλάξει δύο γράμματα στο τέλος της στροφής. Ήθελε να αλλάξει τη λέξη *μουκτι-παντε* με τη λέξη *μπακτι*. Το νόημα αυτής της στροφής είναι το εξής: Όποιος αφιερώνει τον νου του, το σώμα του και τα λόγια του στην υπηρεσία του Κυρίου, ακόμα

και εν μέσω μιας άθλιας ζωής, επιβαρυνμένης με περασμένα παραπτώματα, είναι βέβαιο πως θα επιτύχει την απελευθέρωση. Ο Μπαττασάρια ήθελε να αλλάξει τη λέξη *μουκτι*, απελευθέρωση, με τη λέξη *μπακτι*, υπηρεσία αφοσίωσης.

Ο Κύριος ρώτησε τον Μπαττασάρια: «Γιατί άλλαξες τον αρχικό στίχο; Η λέξη είναι *μουκτι*· γιατί την άλλαξες σε *μπακτι*;» Ο Μπαττασάρια απάντησε πως το *μουκτι*, η απελευθέρωση, δεν είναι τόσο πολύτιμο όσο το *μπακτι*, η αφοσίωση. Επομένως, το *μουκτι* είναι ένα είδος τιμωρίας για τον αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη. Γι' αυτό άλλαξε τη λέξη από *μουκτι* σε *μπακτι*. Άρχισε να εξηγεί τη συνειδητοποίησή του για το *μπακτι* και είπε, «Όποιος δεν δέχεται το υπερβατικό Πρόσωπο της Θεοτητας και την υπερβατική μορφή Του δεν μπορεί να γνωρίζει την Απόλυτη Αλήθεια.»

Όποιος δεν κατανοεί την υπερβατική φύση του σώματος του Κρίσνα γίνεται εχθρός Του και Τον κατακρίνει ή τον πολεμάει. Ο προορισμός αυτών των εχθρών του Κυρίου είναι η συγχώνευση με τη λάμψη του Μπραμάν. Αυτού του είδους η απελευθέρωση (*μουκτι*) δεν ταιριάζει στους αφοσιωμένους υπηρέτες του Κυρίου. Υπάρχουν πέντε είδη απελευθέρωσης: 1) *σαλοκια*, η είσοδος στον ίδιο πλανήτη στον οποίον κατοικεί ο Κύριος, 2) *σαμπια*, η δυνατότητα να συναναστρέφεται κανείς με τον Κύριο, 3) *σαρουπια*, η απόκτηση ενός υπερβατικού σώματος σαν του Κυρίου, 4) *σαρστι*, η απόκτηση πλούτου σαν του Κυρίου και 5) *σαγιουτζια*, η συγχώνευση στην ύπαρξη του Κυρίου. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι ικανοποιημένος με την υπηρεσία του Κυρίου και δεν ενδιαφέρεται ιδιαίτερα για κανένα από τα είδη της απελευθέρωσης που αναφέραμε. Συγκεκριμένα, ένας αφοσιωμένος υπηρέτης αποστρέφεται ιδιαίτερα τη συγχώνευση στην ύπαρξη του Κυρίου και την απώλεια της ατομικής του ταυτότητας. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου θεωρεί την ενότητα με τον Κύριο χειρότερη από την κόλαση, μολονότι μπορεί να δεχθεί ένα από τα άλλα είδη απελευθέρωσης, αν αυτό είναι απαραίτητο για την υπηρεσία του Κυρίου. Από τις δύο πιθανές συγχωνεύσεις στην Υπέρβαση, δηλαδή, 1) την ένωση με τη

λάμψη του απρόσωπου Μπραμάν και 2) την ενότητα με το Πρόσωπο της Θεότητας, η τελευταία είναι ακόμα πιο απεχθής στον αφοσιωμένο υπηρέτη. Ο αφοσιωμένος υπηρέτης δεν έχει άλλη φιλοδοξία από το να είναι πάντα απασχολημένος στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου. Όταν τα άκουσε αυτά, ο Κύριος Τσετάνια πληροφόρησε τον Μπαττατσάρια ότι υπάρχει και μία άλλη σημασία της λέξης *μουκτι*. *Μουκτι-παντα* σημαίνει ευθέως το Πρόσωπο της Θεότητας. Δηλαδή, το Πρόσωπο της Θεότητας έχει αμέτρητες απελευθερωμένες ψυχές απασχολημένες στην υπηρεσία Του, την υπερβατική υπηρεσία αγάπης, και είναι το έσχατο καταφύγιο της απελευθέρωσης (*μουκτι*), που είναι το ένατο θέμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, δηλαδή το θέμα του ένατου Άσματος, το οποίο ονομάζεται «απελευθέρωση». Έτσι, και στις δύο προαναφερθείσες σημασίες, τη σημασία της απελευθέρωσης και τη σημασία απευθείας του Κρίσνα ως κατοικίας της απελευθέρωσης, ο Κρίσνα είναι το έσχατο καταφύγιο. Ο Σαρβαμπώμα απάντησε, «Παρά την ύπαρξη αυτής της σημασίας, προτιμώ το *μπακτι* από το *μουκτι*. Μολονότι θεωρείς ότι υπάρχουν δύο σημασίες στη λέξη *μουκτι*, επειδή αυτή η λέξη είναι διφορούμενη, προτιμώ κατευθείαν τη λέξη *μπακτι* από τη λέξη *μουκτι*, επειδή η λέξη *μουκτι* υπονοεί αυτομάτως την ένωση με τον Υπέρτατο. Γι' αυτό απεχθάνομαι να λέω τη λέξη *μουκτι*, ενώ ενθουσιάζομαι να λέω τη λέξη *μπακτι*.» Ο Κύριος Τσετάνια γέλασε δυνατά με αυτά τα λόγια του Μπαττατσάρια και τον αγκάλιασε με μεγάλη αγάπη.

Έτσι το ίδιο πρόσωπο που έβρισκε ευχαρίστηση να εξηγεί τη φιλοσοφία των Μαγιαβάντι έγινε ένθερμος αφοσιωμένος υπηρέτης, τόσο πολύ, ώστε απεχθανόταν να αρθρώσει τη λέξη *μουκτι*. Αυτό είναι δυνατό μόνο με το αναίτιο έλεος του Κυρίου Σρι Τσετάνια, ο οποίος με τη χάρη Του μπορεί να μετατρέψει σίδερο σε χρυσό, όπως η φιλοσοφική λίθος. Μετά από αυτό το περιστατικό, όλοι πρόσεξαν μία μεγάλη αλλαγή στον Μπαττατσάρια και συμπέραναν ότι αυτό ήταν δυνατό μόνο με την ασύλληπτη δύναμη του Κυρίου Τσετάνια. Το θεώρησαν δεδομένο ότι ο Κύριος Τσετάνια δεν ήταν άλλος από τον Ίδιο τον Κύριο Κρίσνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΒΔΟΜΟ

Ο Κύριος Τσετάνια και ο Ραμανάνντα Ράγια

Ο συγγραφέας της *Τσετανια-τσαριταμριτα* έχει περιγράψει τον Κύριο Τσετάνια Μαχαπρασπού ως έναν ωκεανό υπερβατικής γνώσης και τον Σρι Ραμανάνντα Ράγια ως ένα σύννεφο που παράγει αυτός ο ωκεανός. Ο Ραμανάνντα Ράγια ήταν ένας ιδιαίτερα προηγμένος λόγιος στην υπηρεσία αφοσίωσης, και με τη χάρη του Κυρίου Τσετάνια συγκέντρωσε όλα τα υπερβατικά συμπεράσματα, όπως ακριβώς το σύννεφο χρωστάει την ύπαρξή του στο νερό του ωκεανού. Όπως το σύννεφο εμφανίζεται από τον ωκεανό, ξαναμοιράζει το νερό σε όλο τον κόσμο και μετά το νερό επιστρέφει ξανά στον ωκεανό, έτσι με τη χάρη του Κυρίου Τσετάνια, ο Ραμανάνντα Ράγια επέτυχε την ανώτερη δυνατή γνώση στην υπηρεσία αφοσίωσης, και έτσι πήγε και πάλι στον Κύριο Τσετάνια στο Πούρι, αφού αποσύρθηκε από τη δουλειά του.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια επισκεπτόταν το νότιο τμήμα της Ινδίας, επισκέφθηκε πρώτα απ' όλα τον περίφημο ναό του Τζιγιαρά-νρισίμχα-κσέτρα, που βρίσκεται στο Σιμχατσάλαμ, οχτώ χιλιόμετρα από τον σταθμό του Βισακαπάττανα, στην κορυφή ενός λόφου. Στην περιοχή

υπάρχουν πολλοί ναοί, αλλά ο ναός του Τζιγιαρά-νρισίμχα-ισέτρα είναι ο μεγαλύτερος απ' όλους. Ο ναός είναι γεμάτος με πανέμορφα γλυπτά, που κινούν το ενδιαφέρον των σπουδαστών. Επειδή είναι δημοφιλής, είναι πολύ πλούσιος ναός. Υπάρχει μία επιγραφή στον ναό, η οποία λέει ότι ο βασιλιάς της Βιτζάγια-νάγιαρα ξόδεψε πολύ χρυσάφι για να διακοσμήσει τον ναό και να επαλείψει με χρυσάφι το σώμα της θεότητας. Για τη διευκόλυνση της παρουσίας επισκεπτών στον ναό υπάρχουν δωρεάν διαμερίσματα. Τη διαχείριση του ναού έχουν ιερείς οι οποίοι ανήκουν στο δόγμα του Ραμανουτζατσάρια.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια επισκέφθηκε τον ναό, δόξασε τη θεότητα και ανέφερε ένα εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*: «Παρόλο που ο Κύριος Νρισίμχα είναι πολύ αυστηρός με τους δαίμονες και τους μη αφοσιωμένους υπηρέτες, είναι πολύ καλός με τους ταπεινούς και πράους αφοσιωμένους υπηρέτες Του, όπως ο Πραλάντα.» Ο Κύριος Νρισίμχα εμφανίστηκε ως ενσάρκωση του Κρίσνα όταν ο Πραλάντα, ένα μικρό αγόρι που ήταν αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, βασανιζόταν υπερβολικά από τον πατέρα του, τον Χιράνια Κασιπού. Όπως το λιοντάρι είναι πολύ άγριο με άλλα ζώα, αλλά πολύ καλό και υποτακτικό με τα κουτάβια του, έτσι και ο Κύριος Νρισιμχαντέβα, μολονότι ήταν θηριώδης με τον Χιράνια Κασιπού, ήταν πολύ καλός με τον Πραλάντα, τον αφοσιωμένο υπηρέτη Του.

Αφού επισκέφθηκε τον ναό του Τζιγιαρά-νρισίμχα, ο Κύριος προχώρησε νοτιότερα και τελικά έφτασε στην όχθη του Γκονταβάρι. Στην όχθη του Γκονταβάρι ο Κύριος θυμήθηκε τον Γιαμούνα στη Βριντάβανα και πέρασε τα όμορφα δέντρα στην όχθη του ποταμού για το δάσος της Βριντάβανα. Βρέθηκε έτσι σε έκσταση. Αφού έκανε μπάνιο δίπλα στην όχθη του Γκονταβάρι, ο Κύριος κάθισε λίγο εκεί ψάλλοντας *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Καθισμένος έτσι, ο Κύριος είδε ότι ο κυβερνήτης της επαρχίας, ο Σρι Ραμανάντα Ράγια, είχε φτάσει εκεί συνοδευόμενος από τους συντρόφους του, πολλούς μπράμανα και μία ομάδα μουσικών που έπαιζε μουσικά όργανα. Ο Κύριος είχε ρωτήσει τον Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια σχετικά με τον Ραμανάντα Ράγια, τον

κυβερνήτη αυτής της επαρχίας, και εκείνος Του είχε ζητήσει να συναντήσει τον σπουδαίο αφοσιωμένο υπηρέτη Ραμανάνντα Ράγια στο Καμπούρ.

Ο Κύριος κατάλαβε ότι ο άντρας που πλησίαζε ήταν ο Ραμανάνντα Ράγια και ήθελε να τον δει αμέσως. Αλλά επειδή ανήκε στην τάξη της απάρνησης, συγκρατήθηκε, για να μην τρέξει Εκείνος να συναντήσει έναν πολιτικό. Όμως ο Ραμανάνντα Ράγια, επειδή ήταν μεγάλος αφοσιωμένος υπηρέτης, γοητεύθηκε από τα χαρακτηριστικά του Κυρίου Τσετάνια και ήλθε εκείνος να Τον δει. Ο Ραμανάνντα Ράγια, φτάνοντας μπροστά στον Κύριο Τσετάνια, έπεσε κάτω μπρούμυτα για να προσφέρει την υποταγή και τον σεβασμό του. Ο Κύριος Τσετάνια τον υποδέχθηκε ψάλλοντας *Χαρε Κρισνα, Χαρε Κρισνα, Κρισνα Κρισνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Όταν ο Ραμανάνντα Ράγια παρουσίασε τα διαπιστευτήριά του, ο Κύριος Τσετάνια τον αγκάλιασε, και κυριεύθηκαν και οι δύο από έκσταση. Οι μπράμανα που συνόδευαν τον Ραμανάνντα Ράγια απόρησαν που αυτά τα δύο πρόσωπα κατακλύστηκαν από έκσταση μόνο και μόνο επειδή αγκαλιάστηκαν. Όλοι εκείνοι οι μπράμανα ήταν φανατικοί με τις τελετουργίες και δεν μπορούσαν να καταλάβουν το νόημα αυτών των χαρακτηριστικών της αφοσίωσης. Ένωσαν μεγάλη έκπληξη βλέποντας έναν σπουδαίο σαννιάσι να αγγίζει έναν σούντρα, και έναν σπουδαίο κυβερνήτη, ο οποίος ουσιαστικά ήταν βασιλιάς εκείνης της επαρχίας, να κλαίει, μόνο και μόνο επειδή άγγιζε έναν σαννιάσι. Ενώ οι μπράμανα έκαναν τέτοιες σκέψεις, ο Κύριος Τσετάνια κατάλαβε τη δυσμενή κατάσταση και συγκράτησε τα υπερβατικά αισθήματά Του.

Μετά από αυτό, ο Κύριος Τσετάνια και ο Ραμανάνντα Ράγια κάθισαν μαζί και ο Κύριος Τσετάνια του είπε ότι ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια του είχε μιλήσει με πολύ καλά λόγια για εκείνον, και γι' αυτό ο Κύριος είχε έλθει να τον δει.

Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε, «Ο Σαρβαμπώμα Μπαττατσάρια με θεωρεί έναν από τους υπηρέτες του και γι' αυτό Σου συνέστησε ευγενικά να με δεις.» Ο Ραμανάνντα Ράγια εκτίμησε πάρα πολύ το γεγονός ότι ο Κύριος άγγιζε κάποιον πλούσιο. Ένας βασιλιάς, ένας κυβερνήτης ή ένας πολιτικός είναι πάντοτε απορροφημένοι με τις πολιτικές υποθέσεις και με

τα χρήματα. Γι' αυτό οι σαννιάσι τους αποφεύγουν. Αλλά ο Κύριος Τσετάνια ήξερε ότι ο Ραμανάνντα Ράγια ήταν μέγας αφοσιωμένος υπηρέτης και γι' αυτό δεν δίστασε καθόλου να τον αγγίξει και να τον αγκαλιάσει. Ο Ραμανάνντα Ράγια ξαφνιάστηκε με τη συμπεριφορά του Κυρίου Τσετάνια και απήγγειλε ένα όμορφο εδάφιο από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, το οποίο αναφέρει ότι «οι μεγάλες προσωπικότητες και οι σοφοί εμφανίζονται στα σπίτια των ανθρώπων των εγκοσμίων για να τους δείξουν έλεος.»

Η ιδιαίτερη αντιμετώπιση του Ραμανάνντα Ράγια από τον Κύριο Τσετάνια δείχνει ότι παρόλο που ο Ραμανάνντα Ράγια δεν είχε γεννηθεί σε οικογένεια μπράμανα, ήταν πολύ πιο προχωρημένος σε πνευματική γνώση και σε πνευματική δράση. Κατά συνέπεια, ήταν πιο αξιοσέβαστος από κάποιον που απλώς έτυχε να γεννηθεί σε οικογένεια μπράμανα. Παρόλο που ο Ραμανάνντα Ράγια, επειδή ήταν ευγενής και πράος, είχε αποδεχθεί ότι ήταν κατώτερης καταγωγής, από οικογένεια σούντρα, ο Κύριος Τσετάνια θεωρούσε ότι βρισκόταν στο υψηλότερο υπερβατικό στάδιο μεγάλης αφοσίωσης. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν διαφημίζουν ποτέ τον εαυτό τους ότι είναι σπουδαίοι, αλλά ο Κύριος ανυπομονεί πολύ να διαφημίσει τις δόξες του αφοσιωμένου υπηρέτη Του. Ο Ραμανάνντα Ράγια και ο Κύριος Τσετάνια είχαν μόλις γνωρισθεί για πρώτη φορά εκείνο το πρωινό στην όχθη του Γιονταβάρι, χώρισαν και συμφώνησαν να έλθει ο Ραμανάνντα Ράγια ξανά, το ίδιο βράδυ, να δει τον Κύριο.

Το βράδυ, όταν ο Κύριος ξεκουραζόταν μετά το μπάνιο Του, ο Ραμανάνντα Ράγια ήλθε να Τον δει μαζί με έναν υπηρέτη του. Πρόσφερε τα σέβη του και κάθισε κάτω, μπροστά από τον Κύριο. Πριν προλάβει ο Ραμανάνντα Ράγια να Τον ρωτήσει για την πρόοδο στην πνευματική γνώση, ο Κύριος τον ρώτησε, «Απάγγειλε, σε παρακαλώ, μερικούς στίχους από τις Γραφές, σχετικά με τον έσχατο σκοπό της ζωής των ανθρώπων των όντων.»

Ο Σρι Ραμανάνντα Ράγια απάντησε αμέσως στον Κύριο: «Όποιος είναι ειλικρινής ως προς τα επαγγελματικά του καθήκοντα θα αναπτύξει σταδιακά την αίσθηση της συνείδησης του Θεού.» Σε σχέση με αυτό

Ο Ραμανάνντα Ράγια συζητώντας με τον Κύριο Τσετάνια στην όχθη του ποταμού
Γιονταβάρι

ανέφερε ένα εδάφιο από τη *Βισνου Πουрана*, στο οποίο λέγεται ότι ο Υπέρτατος Κύριος λατρεύεται αν εκτελεί κανείς τα επαγγελματικά του καθήκοντα και ότι δεν υπάρχει άλλος τρόπος να Τον ικανοποιήσει κανείς. Το νόημα είναι ότι ο σκοπός της ανθρώπινης ζωής είναι η κατανόηση της σχέσης μας με τον Υπέρτατο Κύριο και η συμμόρφωση της δράσης μας με αυτή τη σχέση. Οποιοδήποτε ζωντανό ον μπορεί να εναρμονιστεί με την υπηρεσία του Κυρίου εκτελώντας τα καθορισμένα του καθήκοντα, δηλαδή τα καθήκοντα που απορρέουν από τη φύση της εργασίας του.

Για τον σκοπό αυτό η ανθρώπινη κοινωνία διαιρείται σε τέσσερις κοινωνικές τάξεις, και συγκεκριμένα, στη νοήμονα τάξη, δηλαδή τους μπράμνα, στη διοικητική τάξη, δηλαδή τους κσάτρια, την εμπορική και παραγωγική τάξη, δηλαδή τους βαΐσια, και την εργατική ή βοηθητική τάξη, δηλαδή τους σούντρα. Για κάθε κοινωνική τάξη υπάρχουν καθορισμένοι κανόνες και ρυθμίσεις, καθώς και καθορισμένες επαγγελματικές λειτουργίες. Τα καθορισμένα καθήκοντα των τεσσάρων τάξεων ή διαιρέσεων της ανθρώπινης κοινωνίας περιγράφονται πολύ όμορφα στην *Μπαγκαβαντ-γκίτα* (18.41-44). Μία οργανωμένη, πολιτισμένη ανθρώπινη κοινωνία οφείλει να ακολουθεί αυτούς τους καθορισμένους κανόνες και τις ρυθμίσεις για τις συγκεκριμένες διαιρέσεις της. Συγχρόνως, για την πνευματική πρόοδο, πρέπει να τηρούνται τα τέσσερα στάδια της ζωής, δηλαδή τα τέσσερα *ασραμα*, και συγκεκριμένα, η ζωή του μαθητή (*μπραματσαρια*), η ζωή του οικογενειάρχη (*γκριχαστα*), η ζωή της απόσυρσης (*βαναπραστα*) και η ζωή της απάρνησης (*σαννιάσα*).

Ο Ραμανάνντα Ράγια είπε ότι όσοι ακολουθούν πιστά τους κανόνες και τις ρυθμίσεις αυτών των οχτώ διαιρέσεων της ανθρώπινης κοινωνίας είναι οι καλύτεροι και ότι ικανοποιούν τον Υπέρτατο Κύριο. Όποιος δεν ακολουθεί τις αρχές της κοινωνικής διαίρεσης και τους κανόνες της πνευματικής προόδου σπαταλά σίγουρα την ανθρώπινη ζωή του και κυλά προς την κόλαση. Μπορεί κανείς να πραγματοποιήσει ειρηνικά τον σκοπό της ανθρώπινης ζωής ακολουθώντας απλώς τους κανόνες και τις ρυθμίσεις που τον αφορούν. Ο χαρακτήρας κάποιου εξελίσσεται αν ακολουθεί τις ρυθμιστικές αρχές που είναι καθορισμένες γι' αυτόν

σύμφωνα με τη γέννησή του, τις συναναστροφές του και την εκπαίδευσή του. Οι κοινωνικές διαιρέσεις είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε μπορούν να υπάγονται σε αυτές πολλά πρόσωπα με διαφορετικά χαρακτηριστικά για την ειρηνική διακυβέρνηση της κοινωνίας, καθώς και για την πνευματική πρόοδο. Οι κοινωνικές τάξεις της ανθρώπινης κοινωνίας μπορούν επίσης να περιγραφούν ως εξής: 1) Κάποιος που έχει σκοπό της ζωής του να κατανοήσει τον Υπέρτατο Κύριο, το Πρόσωπο της Θεότητας, και ο οποίος για τον σκοπό αυτό έχει αφιερωθεί στη μάθηση των Βεδών και συναφών έργων, ονομάζεται μπράμανα. 2) Κάποιος που επιδεικνύει δύναμη και ασκεί κυβερνητική διοίκηση ονομάζεται κσάτρια. 3) Κάποιος που ασχολείται με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, το εμπόριο και τις επιχειρήσεις ονομάζεται βαϊσια. 4) Κάποιος που δεν έχει ειδικές γνώσεις, αλλά ικανοποιείται υπηρετώντας τις άλλες τρεις ανώτερες κοινωνικές τάξεις ονομάζεται σούντρα. Αν κάποιος εκτελεί πιστά τα καθορισμένα του καθήκοντα είναι βέβαιο ότι θα προοδεύσει προς την τελειότητα. Συνεπώς, η βάση ρυθμίσεων κοινωνική ζωή είναι η πηγή της τελειότητας για όλους. Αυτή η βάση ρυθμίσεων ζωή, όταν κορυφώνεται σε υπηρεσία αφοσίωσης προς τον Κύριο, φτάνει στην τελειότητα. Διαφορετικά είναι ανώφελη σπατάλη χρόνου.

Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια, αφού άκουσε από τον Ραμανάντα Ράγια για τη σωστή εφαρμογή των ρυθμίσεων της ζωής, του είπε ότι αυτές οι ρυθμίσεις είναι επιφανειακές. Εμμέσως, ζήτησε από τον Ραμανάντα Ράγια να μιλήσει για κάτι καλύτερο από αυτή την εξωτερική πλευρά της ζωής. Η τυπική εφαρμογή τελετουργιών και θρησκευτικής ζωής δεν είναι πολύ χρήσιμη, εκτός αν κορυφωθεί στην τελειότητα της υπηρεσίας αφοσίωσης. Ο Κύριος Βίσνου δεν ικανοποιείται μόνο με την τελετουργική εκτέλεση των βεδικών οδηγιών, αλλά ευχαριστείται πραγματικά όταν κάποιος φτάνει στο στάδιο της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Το εδάφιο που ανέφερε ο Ραμανάντα Ράγια απαντώντας στον Κύριο Τσετάνια σημαίνει πως με τις ιεροτελεστίες που ορίζονται για τις τέσσερις κοινωνικές διαιρέσεις μπορεί κανείς να υψωθεί μέχρι το σημείο της υπηρεσίας αφοσίωσης. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* βλέπουμε ότι ο Κύριος Σρι Κρίσνα, που εμφανίσθηκε για τη σωτηρία όλων των

κοινωνικών τάξεων, έχει αναφέρει ότι τα ανθρώπινα όντα μπορούν να φτάσουν στο ύψιστο στάδιο τελειότητας λατρεύοντας τον Υπέρτατο Κύριο, από τον οποίον εμπορεύονται τα πάντα, με την εκτέλεση των επαγγελματιών τους καθηκόντων. Συγκεκριμένα αναφέρεται: «Όποιος ασχολείται σωστά με τα επαγγελματικά του καθήκοντα φτάνει στην ύψιστη τελειότητα.» Αυτή η μέθοδος για την επίτευξη τελειότητας ακολουθήθηκε από μεγάλους αφοσιωμένους υπηρέτες όπως ο Μποντάγιανα, ο Τάνια, ο Ντραμίντα, ο Γκουχαντέβα, ο Κάπαρντι, και ο Μπαρούτσι. Όλες αυτές οι μεγάλες προσωπικότητες ακολούθησαν αυτόν τον συγκεκριμένο δρόμο τελειοποίησης της ανθρώπινης ζωής. Οι βεδικές οδηγίες στοχεύουν και αυτές προς αυτή την κατεύθυνση. Ο Ραμανάνντα Ράγια ήθελε να παρουσιάσει αυτά τα δεδομένα στον Κύριο. Αλλά φαίνεται πως η απλή εκτέλεση των τελετουργικών καθηκόντων δεν συνιστά τελειότητα. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι είναι κάτι επιφανειακό. Το σχόλιο του Κυρίου Τσετάνια ήταν ότι ένας άνθρωπος που έχει υλιστική αντίληψη της ζωής δεν μπορεί να φτάσει στην ύψιστη τελειότητα, έστω και αν εφαρμόζει τους τελετουργικούς κανόνες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΟΓΔΟΟ

Η σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο

Ο λόγος για τον οποίο ο Κύριος Τσετάνια απέρριψε τη δήλωση της *Βισνου Πουрана* που ανέφερε ο Ραμανάνντα Ράγια είναι ότι με αυτόν τον τρόπο ήθελε να απορρίψει μία κατηγορία φιλοσόφων που ονομάζονται *καρμα-μιμαμσα*. Οι φιλόσοφοι *καρμα-μιμαμσα* θεωρούν ότι ο Θεός υπόκειται στην εργασία που κάνει κάποιος. Αν κάποιος εργασθεί καλά, ο Θεός είναι υποχρεωμένος να του προσφέρει καλά αποτελέσματα. Αυτό είναι το συμπέρασμά τους. Επομένως, από τη δήλωση της *Βισνου Πουрана* όπως την διατύπωσε ο Ραμανάνντα Ράγια, συνάγεται ότι ο Βίσνου, ο Υπέρτατος Κύριος, δεν διαθέτει ανεξαρτησία. Είναι υποχρεωμένος να απονέμει ένα συγκεκριμένο είδος αποτελέσματος στον εργαζόμενο. Ένα τέτοιο μη ανεξάρτητο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας υποτάσσεται στον λάτρη Του, και ο λάτρης δέχεται τον Υπέρτατο Κύριο *όπως επιθυμεί*, πρόσωπο ή απρόσωπο, μολονότι δίνουν μεγαλύτερη ή μικρότερη έμφαση στο απρόσωπο γνώρισμα της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας.

Στον Κύριο Τσετάνια δεν άρεσε η ιδέα του ιμπερσοναλισμού και γι' αυτό την απέρριψε. Είπε: «Πες Μου αν γνωρίζεις κάτι πέρα από αυτή την αντίληψη της Υπέρτατης Απόλυτης Αλήθειας.»

Ο Ραμανάνντα Ράγια κατάλαβε τον σκοπό του Κυρίου Τσετάνια και γι' αυτό είπε ότι είναι καλύτερα να παραιτείται κανείς από τα αποτελέσματα των πράξεων που αποβλέπουν στην απόλαυση, αναφέροντας ένα εδάφιο από την *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (9.27), όπου ο Κύριος λέει πως οτιδήποτε κάνει κάποιος, οτιδήποτε τρώει, οτιδήποτε θυσιάζει, οτιδήποτε προσφέρει ή οποιαδήποτε ασκητικότητα την οποία υφίσταται για να επιτύχει κάτι, θα πρέπει όλα να αφιερώνονται στην υπηρεσία του Υπερτάτου Κυρίου. Η *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.36) περιέχει ένα παρόμοιο εδάφιο, στο οποίο αναφέρεται ότι θα πρέπει να προσφέρει κανείς οτιδήποτε κάνει με το σώμα του, με τα λόγια του, με τον νου του, με τις αισθήσεις του, με τη νοημοσύνη του, με την ψυχή του -τα πάντα- στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Ναράγιανα.

Ο Κύριος Τσετάνια απέρριψε και τη δεύτερη πρόταση του Ραμανάνντα Ράγια, λέγοντας, «Αν γνωρίζεις κάτι ανώτερο, πες το.» Οι οδηγίες της *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* να προσφέρουμε τα πάντα στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι καλύτερη πρόταση από την απρόσωπη αντίληψη του Υπερτάτου Κυρίου και από την απόπειρα υποταγής του Κυρίου στην εργασία μας, αλλά εξακολουθεί να τους λείπει η εγκατάλειψη στον Υπέρτατο Κύριο. Η ταύτιση του εργαζόμενου με την υλική ύπαρξη δεν μεταβάλλεται, και έτσι αυτές οι δραστηριότητές του διαιώνίζουν την υλική ύπαρξη. Του συνιστάται να προσφέρει τα αποτελέσματα της εργασίας του στον Υπέρτατο Κύριο, αλλά δεν έχει ιδέα πώς να ξεφύγει από την υλική εμπλοκή. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια απέρριψε και αυτή την πρόταση.

Μετά από την απόρριψη και της δεύτερης πρότασής του από τον Κύριο Τσετάνια, ο Ραμανάνντα πρότεινε την πλήρη απάρνηση των επαγγελματιών ασχολιών και την -μέσω αυτής της απάρνησης- άνοδο στο υπερβατικό επίπεδο. Με άλλα λόγια, αυτό συνιστά απάρνηση της εγκόσμιας ζωής. Σχετικά με αυτό, ο Ραμανάνντα Ράγια έκανε δύο αναφορές από τις *σαστρα*: στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.11.32) ο Κύριος

λέει, «Έχω περιγράψει στις Γραφές τις θρησκευτικές ιεροτελεστίες και το πώς μπορεί κάποιος να εδραιωθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης. Αυτό είναι το ύψιστο στάδιο τελειότητας της θρησκείας.» Παρόμοια, στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.66) ο Κύριος λέει, «Άφησε όλα τα άλλα είδη θρησκείας και εγκαταλείψου απλώς σ' Εμένα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Θα σε προστατέψω από κάθε αντίδραση στις αμαρτίες σου· δεν έχεις να φοβηθείς τίποτα.»

Μόλις τα άκουσε αυτά από τον Ραμανάνντα Ράγια, ο Κύριος Τσετάνια τα απέρριψε ξανά. Απορρίπτοντας την τρίτη πρόταση του Ραμανάνντα Ράγια, ο Κύριος Τσετάνια ήθελε να δείξει ότι η απλή απάρνηση δεν αρκεί. Πρέπει να υπάρχει και θετική απασχόληση. Χωρίς θετική απασχόληση, δεν μπορεί να επιτευχθεί το ύψιστο στάδιο τελειότητας. Γενικά, στο στάδιο της απάρνησης υπάρχουν δύο ειδών φιλόσοφοι. Ο στόχος των μεν είναι η *νιρβανα* και ο στόχος των δε είναι η απρόσωπη ιδιότητα της λάμψης του Μπραμάν. Δεν μπορούν να αντιληφθούν ότι μπορούν να πάνε πέρα από αυτή τη λάμψη, δηλαδή ότι υπάρχει ένας Πνευματικός Ουρανός με πλανήτες Βαϊκούντα. Επειδή αυτού του είδους οι νοοτροπίες δεν μπορούν να συλλάβουν τους πνευματικούς πλανήτες και τις πνευματικές δραστηριότητες, ο Κύριος Τσετάνια απέρριψε την πρόταση της απάρνησης.

Τότε ο Ραμανάνντα Ράγια αναφέρθηκε στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* (18.54), όπου ο Κύριος λέει τα εξής: «Όταν κάποιος, καλλιεργώντας τη γνώση, συνειδητοποιήσει ότι δεν διαφέρει από την Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, γίνεται χαρούμενος και απελευθερώνεται από κάθε είδους απελπισία και υλική επιθυμία. Τελειοποιεί τότε τη συνειδητοποίηση του Μπραμάν βλέποντας όλους στο ίδιο πνευματικό επίπεδο. Το στάδιο αυτό της συνειδητοποίησης του Μπραμάν μπορεί να υψώσει κάποιον στο υπερβατικό στάδιο της υπηρεσίας αφοσίωσης.» Το ζήτημα είναι ότι ο Ραμανάνντα Ράγια υπέδειξε αρχικά την υπηρεσία αφοσίωσης μαζί με την απάρνηση των αποτελεσμάτων της εργασίας, ενώ τώρα λέει ότι η υπηρεσία αφοσίωσης μαζί με πλήρη γνώση και πνευματική συνειδητοποίηση είναι καλύτερη.

Εντούτοις ο Κύριος Τσετάνια απέρριψε και πάλι την πρότασή του, επειδή στο στάδιο της συνειδητοποίησης του Μπραμάν, όταν απλώς απαρνείται κανείς τα αποτελέσματα της δράσης του, δεν υπάρχει συνειδητοποίηση του πνευματικού κόσμου και των πνευματικών δραστηριοτήτων. Παρόλο που στο στάδιο της συνειδητοποίησης του Μπραμάν δεν υπάρχει υλική μόλυνση, επειδή δεν υπάρχει θετική απασχόληση σε πνευματικές δραστηριότητες, δεν είναι εντελώς καθαρό. Βρίσκεται ακόμη στο διανοητικό επίπεδο και είναι, επομένως, εξωτερικό. Το αγνό ζωντανό ον δεν απελευθερώνεται αν δεν αποκτήσει πλήρη πνευματική αντίληψη και δεν απασχοληθεί με πνευματικές δραστηριότητες. Όσο είναι κάποιος απορροφημένος σε απρόσωπες σκέψεις ή σε σκέψεις του κενού, η είσοδός του στην αιώνια ζωή, τη ζωή της μακαριότητας και της γνώσης, δεν είναι πλήρης. Όταν η πνευματική γνώση δεν είναι πλήρης, η απόπειρα κάποιου να αδειάσει τον νου από κάθε υλική ποικιλομορφία επιβραδύνεται. Έτσι οι ιμπερσοναλιστές δυσχεραίνονται στις απόπειρές τους να αδειάσουν τον νου τους τεχνητά με τον διαλογισμό. Είναι πολύ δύσκολο να αδειάσει κανείς τον νου από υλικές αντιλήψεις. Στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται ότι για εκείνους που θέλγονται από το απρόσωπο γνώρισμα του Υπερτάτου η πνευματική πρόοδος είναι πολύ δύσκολη και εκείνο που αποκτούν δεν είναι πλήρης απελευθέρωση. Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια το απέρριψε.

Μετά τη απόρριψη και της πέμπτης πρότασής του, ο Ραμανάντα Ράγια είπε ότι η υπηρεσία αφοσίωσης χωρίς απόπειρα καλλιέργειας της γνώσης ή διανοητικών εικασιών είναι το ανώτατο στάδιο τελειότητας. Αναφέρθηκε στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.14.3), όπου ο Κύριος Μπράμα λέει στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας: «Αγαπημένε μου Κύριε, θα πρέπει να εγκαταλείψει κανείς τις μονιστικές εικασίες και την καλλιέργεια της γνώσης συνολικά. Θα πρέπει να ξεκινήσει την πνευματική του ζωή στην υπηρεσία αφοσίωσης λαμβάνοντας πληροφορίες για τα έργα του Κυρίου από κάποιον αυτοσυνειδητοποιημένο αφοσιωμένο υπηρέτη του Κυρίου. Αν κάποιος επιδιώξει την πνευματική του καλλιέργεια ακολουθώντας αυτές τις δύο αρχές και κρατηθεί στον δρόμο

της αρετής, τότε, παρόλο που Εσύ Κύριε δεν κατακτιέσαι ποτέ, Σε κατακτά αυτή η προσπάθεια.»

Όταν ο Ραμανάνντα Ράγια παρουσίασε αυτή την πρόταση στον Κύριο Τσετάνια, ο Κύριος είπε αμέσως, «Ναι, αυτό είναι σωστό.» Αυτή την εποχή δεν υπάρχει πιθανότητα να αποκτήσει κάποιος πνευματική γνώση μέσω της απάρνησης, μέσω ανάμικτης υπηρεσίας αφοσίωσης ή μέσω της καλλιέργειας της γνώσης. Επειδή οι άνθρωποι δεν είναι τόσο προηγμένοι, και μάλιστα οι περισσότεροι είναι πεσμένοι, και επειδή δεν υπάρχει χρόνος να εξυψωθούν, ο Κύριος Τσετάνια είπε ότι το καλύτερο πράγμα είναι να παραμείνουν σε όποια κατάσταση βρίσκονται, αλλά να ακούν για τα έργα του Κυρίου όπως εξηγούνται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* και τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*. Αυτά τα μηνύματα θα πρέπει να λαμβάνονται με ακουστική πρόσληψη από συνειδητοποιημένες ψυχές. Ακολουθώντας αυτή την αρχή, μπορεί κάποιος να ζει σε οποιαδήποτε κατάσταση βρίσκεται και παρ' όλα αυτά να σημειώνει πρόοδο στην πνευματική ζωή. Θα προοδεύσει ασφαλώς τόσο πολύ, ώστε θα είναι μία ψυχή με πλήρη συνείδηση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας.

Ο Κύριος Τσετάνια δέχθηκε αυτές τις αρχές, αλλά ζήτησε από τον Ραμανάνντα Ράγια να πάει πέρα από αυτό. Ο Κύριος Τσετάνια έδωσε στον Ραμανάνντα Ράγια την ευκαιρία να αναπτύξει σταδιακά την πνευματική πρόοδο αρχίζοντας από τα καθήκοντα που επιβάλλει το *βαρνασραμα-νταρμα*, η οργάνωση της κοινωνίας με βάση τις τέσσερις κοινωνικές τάξεις και τα τέσσερα πνευματικά στάδια. Η προσφορά των αποτελεσμάτων της δράσης μας στον Κύριο είναι καλύτερη, και ακόμα καλύτερη είναι η καλλιέργεια της γνώσης. Ο Κύριος Τσετάνια τα απέρριψε όλα αυτά επειδή στην αγνή υπηρεσία αφοσίωσης υπάρχει πολύ λίγος χώρος για αυτές τις αρχές. Τεχνητές μέθοδοι υπηρεσίας αφοσίωσης χωρίς αυτοσυνειδητοποίηση δεν μπορούν να γίνουν δεκτές ως αγνή υπηρεσία αφοσίωσης. Η αυτοσυνειδητοποιημένη αγνή υπηρεσία αφοσίωσης είναι εντελώς διαφορετική από όλα τα άλλα είδη υπερβατικών δραστηριοτήτων. Το ανώτατο στάδιο υπερβατικών δραστηριοτήτων είναι πάντοτε απαλλαγμένο από κάθε υλική επιθυμία και από απόπειρες απόκτησης γνώσης μέσω εικασιών. Το ανώτατο στάδιο είναι

συγκεντρωμένο στην απλή, ευοίωνη εκτέλεση αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης.

Ο Ραμανάνντα Ράγια κατάλαβε το κίνητρο του Κυρίου Τσετάνια και γι' αυτό ανέφερε την επίτευξη αγνής αγάπης για τον Θεό ως ύψιστο στάδιο τελειότητας. Υπάρχει μία πολύ ωραία στροφή στην ποιητική ανθολογία *Παντιαβαλι* του Σρι Ρούπα Γκοσουάμι, η οποία έχει γραφεί από τον ίδιο τον Ραμανάνντα Ράγια. Το νόημα αυτής της στροφής είναι το εξής: «Όσο υπάρχει πείνα και δίψα στο στομάχι, οι ποικιλίες τροφών και ποτών προσφέρουν την ευτυχία. Παρόμοια, όταν ο Κύριος λατρεύεται με αγνή αγάπη, οι διάφορες πράξεις που κάνει ο αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου στα πλαίσια της λατρείας του ζυπνούν στην καρδιά του υπερβατική ευτυχία.» Υπάρχει και άλλη μία στροφή του Ραμανάνντα Ράγια, στην οποία λέει: «Η αγνή υπηρεσία αφοσίωσης στη συνείδηση του Κρίσνα δεν μπορεί να αποκτηθεί με ευσεβείς πράξεις ούτε μετά από χιλιάδες ζωές. Μπορεί να αποκτηθεί πληρώνοντας μόνο ένα αντίτιμο, την έντονη λαχτάρα και απληστία να αποκτηθεί. Αν κάπου είναι διαθέσιμη, θα πρέπει να την αγοράσει κανείς αμέσως.» Αν έχει κάποιος την επιθυμία να επιτύχει το στάδιο της υπηρεσίας αφοσίωσης, η συναναστροφή με ένα αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη του Κυρίου θα βοηθήσει αυτή την επιθυμία να γίνει εμφανής. Θα πρέπει να προσπαθήσει κανείς να έχει αυτή την ισχυρή επιθυμία να απασχοληθεί στην υπηρεσία αφοσίωσης, αν αυτή είναι διαθέσιμη από οποιαδήποτε πηγή. Σε αυτές τις δύο στροφές ο Ραμανάνντα Ράγια περιγράφει τις ρυθμιστικές αρχές και την ανεπτυγμένη αγάπη για τον Θεό. Ο Κύριος Τσετάνια ήθελε να τον φέρει σε αυτό το στάδιο της ανεπτυγμένης αγάπης για τον Θεό και να τον κάνει να μιλήσει από αυτό το επίπεδο. Έτσι η συζήτηση μεταξύ του Ραμανάνντα Ράγια και του Κυρίου Τσετάνια θα προχωρήσει τώρα στη βάση της αγάπης για τον Θεό.

Αν η αγάπη για τον Θεό υψωθεί σε προσωπική σχέση, ονομάζεται *πρεμα μπακτι*. Στην αρχή της *πρεμα μπακτι* δεν υπάρχει καθεστώς συγκεκριμένης σχέσης μεταξύ του Υπερτάτου Κυρίου και του αφοσιωμένου υπηρέτη, αλλά όταν το στάδιο της *πρεμα μπακτι* αναπτυχθεί περισσότερο, εκδηλώνεται σε διάφορες υπερβατικές γεύσεις μία σχέση

με τον Υπέρτατο Κύριο. Το πρώτο στάδιο είναι το στάδιο της υπηρεσίας, η αποδοχή ότι ο Υπέρτατος Κύριος είναι ο αφέντης και ο αφοσιωμένος υπηρέτης είναι αιώνιος υποτακτικός. Όταν ο Κύριος Τσετάνια δέχθηκε αυτή τη μέθοδο, ο Ραμανάνντα Ράγια περιέγραψε τη σχέση κυρίου και υπηρέτη. Όπως αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (9.5.16), ο Ντουρβάσα Ρίσι ήταν ένας μεγάλος μυστικιστής γιόγκι που θεωρούσε τον εαυτό του πολύ εξυψωμένο. Παρ' όλα αυτά φθονούσε τον Μαχαράζα Αμπαρίσα, που ήταν γνωστός ως ο μεγαλύτερος αφοσιωμένος υπηρέτης της εποχής του. Ο Ντουρβάσα Ρίσι ήθελε να ενοχλήσει τον Μαχαράζα Αμπαρίσα και το αποτέλεσμα ήταν ότι τον βρήκε μεγάλη συμφορά· ηττήθηκε από το *σουνταρσανα-τσακρα* του Κυρίου. Ο γιόγκι παραδέχθηκε το λάθος του και είπε, «Το άγιο το όνομα του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας είναι αρκετό για να απελευθερωθεί όποιος το ακούει. Επομένως, τίποτα δεν είναι αδύνατο για τους αγνούς αφοσιωμένους υπηρέτες που είναι απασχολημένοι συνεχώς στην υπερβατική υπηρεσία αγάπης του Κυρίου.»

Ο Γιαμουνατσάγια έχει συνθέσει διάφορους στίχους στο βιβλίο του *Στοτρα-ρατνα*. Εκεί υπάρχει μία ωραία στροφή, το νόημα της οποίας είναι το εξής: «Κυριέ μου, όσοι άνθρωποι είναι μακριά από την υπηρεσία Σου είναι απροστάτευτοι. Εργάζονται για λογαριασμό τους και δεν έχουν στήριγμα από κάποια ανώτερη αρχή. Γι' αυτό λαχταρώ την ώρα που θα είμαι εξ ολοκλήρου απασχολημένος στην υπερβατική υπηρεσία της αγάπης Σου, χωρίς επιθυμία για υλική ικανοποίηση και χωρίς να αιωρούμαι στο διανοητικό επίπεδο. Πότε θα Σου προσφέρω τέτοια ανόθευτη υπηρεσία αφοσίωσης και θα απολαύσω αληθινή πνευματική ζωή;»

Ακούγοντας αυτά τα λόγια του Ραμανάνντα Ράγια, ο Κύριος του ζήτησε να προχωρήσει περισσότερο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΕΝΑΤΟ

Αγνή αγάπη για τον Κρίσνα

Με την ενθάρρυνση του Κυρίου Τσετάνια να προχωρήσει περισσότερο, ο Ραμανάνντα Ράγια είπε ότι η αδελφική σχέση με τον Κύριο είναι ακόμα υψηλότερη υπερβατική θέση. Λέγοντας αυτό, ο Ραμανάνντα Ράγια εξήγησε ότι όταν η σχέση με τον Κρίσνα ενισχύεται με μία πιο στοργική διάθεση, τότε ο φόβος, η συναίσθηση της ανωτερότητας του Κυρίου, λιγοστεύει και αναπτύσσεται η διάθεση της αφοσίωσης. Η αφοσίωση αυτή ονομάζεται φιλία. Σε αυτή τη φιλική σχέση υπάρχει μία αίσθηση ισότητας μεταξύ του Κυρίου Κρίσνα και των φίλων Του.

Σε σχέση με αυτό ο Ραμανάνντα Ράγια ανέφερε μία όμορφη στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.12.11), όπου ο Σουκαντέβα Γιοσουάμι περιγράφει το γεύμα του Κυρίου Κρίσνα στο δάσος με τους φίλους Του, όπου πήγαν για να παίζουν με τις αγελάδες. Εκεί λέγεται πως τα βοσκόπουλα που πήγαν να παίζουν στο δάσος με τον Κρίσνα απόλαυσαν υπερβατική φιλία με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το οποίο θεωρείται ως απρόσωπο Μπραμάν απο μεγάλους σοφούς και ως

Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας από τους αφοσιωμένους υπηρέτες· και από τους συνηθισμένους ανθρώπους θεωρείται ένα συνηθισμένο ανθρώπινο ον.

Ο Κύριος Τσετάνια εκτίμησε αυτή τη δήλωση του Ραμανάνντα Ράγια πάρα πολύ, αλλά πρόσθεσε, «Μπορείς να προχωρήσεις περισσότερο. Μετά από την απαίτηση του Κυρίου Τσετάνια, ο Ραμανάνντα Ράγια δήλωσε πως η σχέση με τον Κρίσνα ως γιος και πατέρας, η γονική σχέση, είναι ακόμα υψηλότερη υπερβατική θέση.

Εκείνο που εννοούσε ο Ραμανάνντα Ράγια ήταν ότι η φιλική διάθεση για τον Κρίσνα, προσαυξημένη με ακόμα μεγαλύτερη στοργή, γίνεται η σχέση ανάμεσα σε γονείς και παιδιά. Ο Ραμανάνντα Ράγια ανέφερε σχετικά μία όμορφη στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.8.46), όπου λέγεται ότι ο Βασιλιάς ρώτησε τον Σουκταντέβα Γκοσουάμι για τον αριθμό των ενάρετων πράξεων που είχε κάνει η Γιασόντα, η μητέρα του Κρίσνα, εξαιτίας των οποίων το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας την φώναζε «μητέρα» και θήλαζε το στήθος της. Και ανέφερε και άλλη μία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.9.20), στην οποία αναφέρεται ότι η Γιασόντα, η σύζυγος του Νάντα, ενός βοσκού, έλαβε έλεος από το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το οποίο δεν συγκρίνεται ούτε με το έλεος που δέχθηκε ο Μπράμα, το πρώτο δημιουργημένο ζωντανό ον, ή ο Κύριος Σίβα ή ακόμα και η Θεά της Τύχης, η Λάκσμι, η οποία είναι πάντοτε στο στήθος του Κυρίου Βίσνου.

Ο Κύριος Τσετάνια ζήτησε τότε από τον Ραμανάνντα Ράγια να προχωρήσει περισσότερο, να φτάσει στο σημείο της συζυγικής αγάπης. Ο Ραμανάνντα Ράγια, καταλαβαίνοντας τον νου του Κυρίου Τσετάνια, απάντησε αμέσως πως η σχέση συζυγικής αγάπης με τον Κρίσνα είναι η υψηλότερη δυνατή θέση. Με άλλα λόγια, η στενή σχέση με τον Κρίσνα εξελίσσεται από μία συνηθισμένη αντίληψη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας στην αντίληψη του κυρίου και του υπηρέτη. Και όταν αυτή η σχέση γίνει εμπιστευτική, εξελίσσεται σε σχέση φιλίας, που όταν εξελιχθεί περισσότερο, είναι η σχέση ανάμεσα σε γονείς και παιδιά. Όταν εξελιχθεί στο ύψιστο σημείο πλήρους αγάπης και στοργής είναι γνωστή ως συζυγική αγάπη για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας.

Σχετικά με αυτό ο Ραμανάνντα Ράγια ανέφερε μία όμορφη στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.47.60), στην οποία λέγεται ότι την υπερβατική κατάσταση έκστασης που παρουσιάστηκε στη διάρκεια του χορού *ρασα* των γιόπι με τον Κρίσνα δεν την είχε απολαύσει ούτε η Θεά της Τύχης, η οποία βρίσκεται πάντοτε στο στήθος του Κυρίου στο πνευματικό βασίλειο. Άρα η εμπειρία των συνηθισμένων γυναικών δεν μπορεί καν να συγκριθεί αυτή την έκσταση.

Τότε ο Ραμανάνντα Ράγια εξήγησε τη σταδιακή πρόοδο της ανάπτυξης της αγνής αγάπης για τον Κρίσνα. Ανέφερε ότι κάποιος που σχετίζεται με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας σε οποιαδήποτε από αυτές τις καταστάσεις στοργής βρίσκεται στην κατάλληλη γι' αυτόν σχέση. Στην πραγματικότητα η σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο αρχίζει με τη σχέση κυρίου και υπηρέτη και εξελίσσεται περαιτέρω σε φιλία, σε γονική αγάπη και σε συζυγική αγάπη. Όποιος βρίσκεται σε κάποια συγκεκριμένη σχέση με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας βρίσκεται στην καλύτερη σχέση γι' αυτόν, αλλά όταν μελετήσουμε όλες τις διάφορες υπερβατικές γεύσεις στις σχέσεις με το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, μπορούμε να δούμε ότι το πρώτο στάδιο είναι το στάδιο *μπραμα-μπουτα*, το ουδέτερο στάδιο συνειδητοποίησης του Υπερτάτου Κυρίου. Το στάδιο στο οποίο δέχεται κανείς τον Κύριο ως αφέντη και τον εαυτό του ως υπηρέτη είναι καλύτερο, και η πιο ανεπτυγμένη αντίληψη αυτής της σχέσης είναι η φιλία. Και ακόμα καλύτερη είναι η αντίληψη του πατέρα. Αυτό είναι ανώτερο στάδιο εξέλιξης. Από τη φιλία στη γονική αγάπη, η σχέση εξελίσσεται και αποκτά ανώτερη ποιότητα, και η ακόμα μεγαλύτερη πρόοδος προς τη συζυγική αγάπη είναι η υπέρτατη σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο.

Η αυτοσυνειδητοποίηση μαζί με τη διάθεση προσφοράς υπηρεσίας είναι ασφαλώς υπερβατική εξέλιξη. Και αν στην κατάσταση κυρίου με υπηρέτη προστεθεί και αδελφοσύνη, αυτό αποτελεί περαιτέρω εξέλιξη. Καθώς η στοργή αυξάνεται, εξελίσσεται σε γονική διάθεση. Αλλά η ανώτατη εξέλιξη είναι η συζυγική αγάπη για τον Υπέρτατο Κύριο. Σχετικά με αυτό, στο έργο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* αναφέρεται ότι η πνευματική στοργή για τον Υπέρτατο Κύριο σε όλες αυτές τις κατηγορίες είναι υπερβατική, αλλά η έφεση ενός αφοσιωμένου υπηρέτη για μία

συγκεκριμένη κατάσταση είναι απολαυστικότερη γι' αυτόν παρά για άλλους.

Μία τέτοια υπερβατική σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο δεν μπορεί, ωστόσο, να κατασκευαστεί με νοητικές επινοήσεις ψευδοαφοσιωμένων υπηρετών. Ο Ρούπα Γιοσουάμι στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* αναφέρει πως υπηρεσία αφοσίωσης χωρίς αναφορά στις βεδικές Γραφές και στη συμπληρωματική βεδική γραμματεία, και χωρίς τήρηση των αρχών των βεδικών Γραφών, δεν μπορεί ποτέ να τύχει επιδοκιμασίας. Ο Σρι Μπάκτι Σιντάντα Σαρασβάτι Γιοσουάμι Μαχαράτζα σημειώνει πως όσοι είναι επαγγελματίες πνευματικοί δάσκαλοι, επαγγελματίες αφηγητές της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, επαγγελματίες εκτελεστές *κιρτανα* ή όσοι ασχολούνται με δήθεν υπηρεσία αφοσίωσης δικής τους επινόησης, δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί. Στην Ινδία υπάρχουν διαφόρων ειδών τέτοιες επαγγελματικές κοινότητες (*απασαμπρανταγια*), όπως οι Ώλαχι Μπώλα, οι Καρτταμπάτζα, οι Νέντα, οι Νταρβέσα, οι Σάι, οι Ατιμπάντι, οι Τσουνταντάρι, οι Γιωράνγια-ναγιάρι, κλπ. Ένα μέλος της κλάσας των αποκαλούμενων *γκοσουαμι* δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό ως απόγονος των έξι αρχικών Γιοσουάμι. Κατά τον ίδιο τρόπο, δήθεν αφοσιωμένοι υπηρέτες οι οποίοι κατασκευάζουν διαφόρων ειδών τραγούδια σχετικά με τον Κύριο Τσετάνια ή επαγγελματίες ιερείς ή πληρωμένοι αφηγητές δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί. Όποιος δεν ακολουθεί τις αρχές της *Παντσαράτρα* και όποιος είναι ιμπερσοναλιστής ή εθισμένος στο σεξ δεν μπορεί να συγκριθεί με τα πρόσωπα που έχουν αφιερώσει τη ζωή τους στην υπηρεσία του Κρίσνα.

Ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου που είναι πάντοτε απασχολημένος στη συνείδηση του Κρίσνα μπορεί να θυσιάσει τα πάντα για την υπηρεσία του Κυρίου. Κάποιος που έχει αφιερώσει τη ζωή του στην υπηρεσία του Κυρίου Τσετάνια, του Κρίσνα και του Πνευματικού Δασκάλου ή κάποιος που ακολουθεί τις αρχές της οικογενειακής ζωής ή της ζωής της απάρνησης στο τάγμα του Τσετάνια Μαχαπράμπου, είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου και δεν μπορεί να συγκριθεί με τους επαγγελματίες.

Όταν κάποιος απαλλάγει εξ ολοκλήρου από την υλική μόλυνση, οποιαδήποτε από τις σχέσεις με τον Κρίσνα είναι απολαυστική υπερβατικά. Δυστυχώς, όσοι είναι άπειροι στην υπερβατική επιστήμη δεν μπορούν να εκτιμήσουν τα διάφορα στάδια της σχέσης με τον Υπέρτατο Κύριο και νομίζουν ότι οι σχέσεις αυτές οφείλονται στη Μάγια. Αλλά στην *Τσετανια-τσαριταμριτα*, ο συγγραφέας έχει παρουσιάσει ένα πολύ όμορφο και πρακτικό παράδειγμα σχετικά με αυτό το θέμα. Λέει ότι η γη, το νερό, η φωτιά, ο αέρας και ο αιθέρας είναι τα πέντε χονδροειδή στοιχεία, και αυτά τα πέντε στοιχεία εξελίσσονται από λεπτότερες σε χονδροειδέστερες μορφές. Για παράδειγμα, στον αιθέρα υπάρχει ένα χαρακτηριστικό που ονομάζεται ήχος. Αλλά στον αέρα, υπάρχει το χαρακτηριστικό του αιθέρα, ο ήχος, συν η αίσθηση της αφής. Όταν πάμε στη φωτιά, υπάρχει το χαρακτηριστικό του αιθέρα, συν το χαρακτηριστικό του αέρα, συν το χαρακτηριστικό που ονομάζεται μορφή. Έτσι στη φωτιά υπάρχουν τρία χαρακτηριστικά: κατά τον ίδιο τρόπο, όταν πάμε στο νερό, υπάρχουν τέσσερα χαρακτηριστικά, δηλαδή ο ήχος, η αφή, η μορφή και η γεύση. Όταν πάμε στη γη, υπάρχουν πέντε χαρακτηριστικά, δηλαδή ο ήχος, η αφή, η μορφή, η γεύση και η οσμή. Όπως υπάρχει εξέλιξη των διαφόρων χαρακτηριστικών, αρχίζοντας από τον αιθέρα και κατεβαίνοντας στη γη, έτσι και αν αναλύσουμε τις διάφορες σχέσεις των αφοσιωμένων υπηρετών με τον Κύριο Κρίσνα, βλέπουμε ότι και τα πέντε χαρακτηριστικά της διάθεσης της αφοσίωσης είναι παρόντα στη σχέση της συζυγικής αγάπης. Γι' αυτό η σχέση της συζυγικής αγάπης με τον Κρίσνα είναι αποδεκτή ως το ύψιστο στάδιο τελειότητας της αγάπης για τον Θεό.

Εδώ μπορεί να αναφερθεί μία ωραία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.82.44), η οποία λέει τα εξής: «Η υπηρεσία αφοσίωσης στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι η ζωή κάθε ζωντανού όντος.» Ο Κύριος, μιλώντας στα κορίτσια της Βράτζα, τους είπε ότι η αγάπη τους για το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι ο μόνος λόγος για τον οποίον επέτυχαν τη συντροφιά του Κυρίου. Λέγεται ότι ο

Κύριος Κρίσνα, στη σχέση Του με τους αφοσιωμένους υπηρέτες Του, δέχεται κάθε είδους υπηρεσία αφοσίωσης σύμφωνα με την κλίση του κάθε συγκεκριμένου αφοσιωμένου υπηρέτη και ανταποκρίνεται με αντίστοιχο τρόπο. Για όποιον θέλει τον Κρίσνα ως κύριό του, παίζει τον ρόλο του τέλειου κυρίου. Για όποιον θέλει τον Κρίσνα ως γιο του, παίζει τον ρόλο του τέλειου γιου. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν ο αφοσιωμένος υπηρέτης θέλει να λατρεύει τον Κρίσνα με συζυγική αγάπη, ο Κρίσνα παίζει τον ρόλο του συζύγου ή του εραστή στην εντέλεια. Έχει όμως παραδεχθεί ότι η σχέση συζυγικής αγάπης με τα κορίτσια της Βράτζα είναι το ύψιστο στάδιο τελειότητας.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.32.22) ο Κρίσνα είπε στις γκόπι, «Αγαπημένες Μου γκόπι, η σχέση σας μαζί Μου είναι τελείως υπερβατική, και ως αντάλλαγμα της αγάπης σας δεν μπορώ να σας προσφέρω τίποτα, ακόμα και μετά από πολλές γεννήσεις. Παραιτηθήκατε από κάθε προσκόλληση σε υλικές απολαύσεις και ψάξατε Εμένα. Είμαι ανήμπορος να ξεπληρώσω την αγάπη σας, και γι' αυτό να είστε ευχαριστημένες με τις δικές σας πράξεις.»

Ο Σρίλα Μπάκτι Σιντάντα Σαρασβάτι Γιοσουάμι Μαχαράτζα έχει παρατηρήσει ότι υπάρχει μία κατηγορία ανθρώπων οι οποίοι ισχυρίζονται πως οποιοσδήποτε μπορεί να λατρέψει τον Υπέρτατο Κύριο σύμφωνα με τη δική του επινόηση κάποιας μορφής λατρείας, και ότι έτσι θα καταφέρει να φτάσει στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Ισχυρίζονται ότι μπορεί κανείς να προσπαθήσει να προσεγγίσει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είτε με πράξεις που αποβλέπουν στην απόλαυση είτε με θεωρητική γνώση είτε με διαλογισμό είτε με ασκητικότητες, και οποιαδήποτε από αυτές τις μεθόδους θα τον βοηθήσει να φτάσει στην τελειότητα. Συνήθως δίνουν το παράδειγμα ότι αν κάποιος θέλει να φτάσει σε έναν συγκεκριμένο προορισμό μπορεί να ακολουθήσει κάποιον από πολλούς διαφορετικούς δρόμους και θα φτάσει στο ίδιο μέρος. Παρόμοια, λένε ότι η Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια μπορεί να λατρευτεί ως θεά Κάλι, ως θεά Ντούργκα, ως Σίβα, ως Γιανέσα ή Ράμα ή Χαρί ή Μπράμα – με οποιονδήποτε τρόπο και αν απευθύνεται κανείς στην Απόλυτη

Αλήθεια, είναι ένα και το αυτό. Το σχετικό παράδειγμα που δίνουν είναι ότι μπορεί κάποιος να έχει διάφορα ονόματα, αλλά θα απαντήσει αν τον φωνάζεις με οποιοδήποτε από αυτά τα ονόματα. Τέτοιου είδους εξηγήσεις προερχόμενες από νοητικές κατασκευές μπορεί να είναι ευχάριστες στα συνηθισμένα πρόσωπα, αλλά είναι γεμάτες με παρανοήσεις της υπερβατικής ζωής. Κάποιος που λατρεύει διάφορους ημίθεους ωθούμενος από υλική λαγνεία δεν μπορεί να φτάσει στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Η εξωτερική ενέργεια του Υπερτάτου Κυρίου μπορεί να δώσει κάποια αποτελέσματα για τη λατρεία συγκεκριμένων ημιθέων, όπως αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: «Όποιος δεν λατρεύει το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας απευθείας δεν μπορεί να επιτύχει τη συντροφιά Του λατρεύοντας τους ημίθεους.» Το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας απονέμει την ευλογία της συναναστροφής Του μόνο σε όποιους Το λατρεύουν και όχι σε όσους προσπαθούν να Το πλησιάσουν μέσω των ημιθέων. Κατά συνέπεια, δεν είναι γεγονός ότι οποιοσδήποτε μπορεί να φτάσει στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας λατρεύοντας τους ημίθεους. Προκαλεί, επομένως, απορία πώς μπορεί κάποιος να φανταστεί ότι θα γίνει τέλειος λατρεύοντας τους ημίθεους. Το αποτέλεσμα της υπηρεσίας αφοσίωσης σε πλήρη συνείδηση του Κρίσνα δεν μπορεί να συγκριθεί με το αποτέλεσμα της λατρείας διαφόρων ημιθέων ή των πράξεων που αποβλέπουν στην απόλαυση ή των διανοητικών εικασιών. Τα αποτελέσματα των πράξεων που αποσκοπούν στην απόλαυση είναι ότι μπορεί κανείς να πάει είτε στους ουράνιους πλανήτες είτε στην κόλαση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ

Οι υπερβατικές διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα

Η διαφορά μεταξύ των συνηθισμένων θρησκευτικών δραστηριοτήτων και της υπηρεσίας αφοσίωσης είναι τεράστια. Εκτελώντας θρησκευτικές τελετές, μπορεί κάποιος να επιτύχει το στάδιο της τελειότητας του υλικού κέρδους, της οικονομικής ανάπτυξης, της ικανοποίησης των αισθήσεων ή της απελευθέρωσης, δηλαδή της συγχώνευσης στην ύπαρξη του Υπερτάτου. Αλλά το αποτέλεσμα της υπερβατικής υπηρεσίας αφοσίωσης είναι εντελώς διαφορετικό από τέτοια εφήμερα υλικά οφέλη. Η υπηρεσία αφοσίωσης του Κυρίου είναι αιθαλής και η υπερβατική ευχαρίστηση που προσφέρει αυξάνεται συνεχώς. Υπάρχει, συνεπώς, τεράστια διαφορά μεταξύ του αποτελέσματος της υπηρεσίας αφοσίωσης και του αποτελέσματος των τεσσάρων στόχων των θρησκευτικών τελετών. Η μεγάλη πνευματική ενέργεια που ονομάζεται Τζαγκάντ-ντατρί ή Μάχα-μάγια, δηλαδή η επιστάτρια του υλικού κόσμου, και οι διοικητές των διαφόρων τμημάτων του υλικού κόσμου, οι ημίθεοι, καθώς και όλα τα παράγωγα της εξωτερικής ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου, είναι διαστρεβλωμένες αντανάκλασεις του πλούτου του Υπερτάτου Κυρίου. Ουσιαστικά, είναι εντολοδόχοι του Υπερτάτου Κυρίου στην υλική

δημιουργία και στη διαχείρησή της. Στην *Μπραμα-σαμχιτα* αναφέρεται ότι η λειτουργία της υπέρτατα ισχυρής επιστάτριας, της Ντούργκα, είναι σαν μία σκιώδης ένδειξη του Υπερτάτου Κυρίου. Ο ήλιος εργάζεται σαν μάτι του Κυρίου και ο Μπράμα εργάζεται σαν ανακλώμενο φως του Κυρίου. Κατ' αυτόν τον τρόπο, όλοι οι ημίθεοι, αλλά και η ίδια η εξωτερική ενέργεια, η Ντούργκα ντέβι, είναι υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου στον υλικό κόσμο.

Στον πνευματικό κόσμο υπάρχει μία άλλη ενέργεια, η ανώτερη πνευματική ενέργεια ή εσωτερική ενέργεια, η οποία ενεργεί υπό τη διεύθυνση της Γιόγκα-μάγια. Γιόγκα-μάγια σημαίνει η εσωτερική δύναμη του Υπερτάτου Κυρίου. Εργάζεται και εκείνη υπό την καθοδήγηση του Κυρίου, αλλά στον πνευματικό κόσμο. Όταν το ζωντανό ον θέσει τον εαυτό του υπό την καθοδήγηση της Γιόγκα-μάγια αντί της Μάχα-μάγια, το αποτέλεσμα είναι ότι γίνεται σιγά-σιγά και αναίτια αφοσιωμένος υπηρέτης του Κρίσνα. Από την άλλη μεριά, όσοι επιδιώκουν τα υλικά πλούτη και την αύξηση της υλικής ευτυχίας θέτουν τον εαυτό τους στη φροντίδα της υλικής ενέργειας, της Μάχα-μάγια, ή στη φροντίδα υλικών ημιθέων όπως ο Κύριος Σίβα και άλλοι. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* βλέπουμε ότι όταν οι γκόπι της Βριντάβανα θέλησαν να έχουν τον Κρίσνα για σύζυγό τους, προσευχήθηκαν για την ικανοποίηση της επιθυμίας τους στην πνευματική ενέργεια, τη Γιόγκα-μαγια. Και στο έργο *Σαπτα-σατι* βλέπουμε ότι ο Βασιλιάς Σουράτ και ένας άλλος έμπορος ονόματι Σαμάντι ήθελαν υλικά πλούτη, και γι' αυτό λάτρεψαν τη Μάχα-μάγια. Δεν θα πρέπει, επομένως, να εξισώνεται εσφαλμένα η Γιόγκα-μάγια με τη Μάχα-μάγια.

Δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Αγίου Ονόματος του Υπερτάτου Κυρίου και του Ιδίου του Υπερτάτου Κυρίου. Επειδή ο Κύριος βρίσκεται στο Απόλυτο επίπεδο, δεν υπάρχει διαφορά μεταξύ του Ονόματός Του και του Ιδίου. Υπάρχουν διαφορα ονόματα του Υπερτάτου Κυρίου, όπως Παραμάτμα, δηλαδή Υπέρτατη Ψυχή, Μπραμάν, δηλαδή Υπέρτατο Απόλυτο, Σριστικάρτα, ο Δημιουργός, Ναράγιανα, ο Υπερβατικός Κύριος, Ρουκμί-νι-ράμανα, ο σύζυγος της Ρουκμί-νι, Γιοπινάτα, ο απολαμβάνων τις γκόπι, Κρίσνα, κλπ. Ο Κύριος έχει διάφορα ονόματα

και το καθένα από αυτά έχει διαφορετική σημασία και διαφορετικό σκοπό. Όταν κάποιος αντιλαμβάνεται τον Υπέρτατο Κύριο ως Δημιουργό, αυτή η πλευρά του Κυρίου διαφέρει από την πλευρά Του ως Ναράγιανα. Ορισμένα από τα ονόματα του Κυρίου ως Δημιουργού είναι ονόματα που αντιλαμβάνονται οι υλιστές. Δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει κάποιος την ουσία του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας κατανοώντας το όνομα του Δημιουργού, επειδή η υλική δημιουργία είναι η λειτουργία της εξωτερικής ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου. Μία τέτοια αντίληψη του Θεού περιέχει μόνο τα εξωτερικά γνωρίσματα του Υπερτάτου Κυρίου.

Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν αποκαλούμε τον Υπέρτατο Κύριο Μπραμάν, δεν μπορούμε να κατανοήσουμε τα έξι πλήρη υπερβατικά πλούτη του Υπερτάτου Κυρίου. Αυτά δεν μπορούν να γίνουν κατανοητά στη συνειδητοποίηση του Μπραμάν. Επομένως, η συνειδητοποίηση του Μπραμάν δεν είναι πλήρης κατανόηση του Υπερτάτου Κυρίου, ούτε αναγνώριση της αιωνιότητας, της μακαριότητας και της γνώσης. Ούτε η αντίληψη της Υπέρτατης Ψυχής είναι πλήρης συνειδητοποίηση του Υπερτάτου Προσώπου του Θεού· κατανοούμε τον Υπέρτατο Κύριο από τη φύση Του που διαπερνά τα πάντα ως μερική εκπροσώπηση του πλούτου Του. Ακόμα και στην υπερβατική συνειδητοποίηση, κάποιος που είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Ναράγιανα στη Βαϊκούντα δεν μπορεί να συνειδητοποιήσει τη φύση της σχέσης με τον Κρίσνα στην Γκολόκα Βριντάβανα. Ούτε οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα χαίρονται την υπηρεσία αφοσίωσης στον Ναράγιανα, επειδή η υπηρεσία αφοσίωσης στον Κρίσνα είναι τόσο ελκυστική, ώστε οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κρίσνα δεν επιθυμούν να λατρεύουν άλλες μορφές.

Έτσι στις γκόπι της Βριντάβανα δεν αρέσει να βλέπουν τον Κρίσνα ως σύζυγο της Ρουκμί, ούτε Τον αποκαλούν Ρουκμί-ράμανα. Στη Βριντάβανα, ο Κρίσνα αποκαλείται Ράντα-Κρίσνα, δηλαδή Κρίσνα, η παρουσία της Ρανταράνι. Με τη συνηθισμένη έννοια, παρόλο που ο σύζυγος της Ρουκμί και ο Κρίσνα της Ράντα βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο, στον πνευματικό κόσμο τα ονόματα δείχνουν διαφορετικές πλευρές της Υπερβατικής Προσωπικότητας του Κρίσνα. Αν κάποιος

εξισώνει τα ονόματα Ρουκμί-νι-ράμανα, Ράντα-ράμανα, Ναράγιανα και άλλα ονόματα του Υπερτάτου Κυρίου και θεωρεί ότι βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο, κάνει το λάθος που ο τεχνικός του όρος είναι *ρασαμπασα*. Οι έμπειροι αφοσιωμένοι υπηρέτες δεν δέχονται μία τέτοια συγχώνευση διαφόρων αντιλήψεων και απόψεων του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Αυτό είναι εναντίον του συμπεράσματος της αγνής υπηρεσίας αφοσίωσης. Αλλά όταν οι διάφορες αντιλήψεις διαχωρίζονται σχολαστικά, πολλοί άνθρωποι περιορισμένης νοημοσύνης θεωρούν ότι αυτή η διάκριση συνιστά φανατισμό και μισαλλοδοξία.

Παρόλο που ο Σρι Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, είναι η υπέρτατη υπεροχή και ομορφιά, όταν είναι ανάμεσα στα κορίτσια της Βράτζα, είναι γνωστός ως Γκόπιτζάνα-βάλλαμπα, ο αγαπημένος των γκόπι· αυτό είναι για τους αφοσιωμένους υπηρέτες το ύψιστο στάδιο τελειότητας. Οι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου δεν μπορούν να χαρούν την ομορφιά του Υπερτάτου Κυρίου περισσότερο από αυτό. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.33.7) βεβαιώνεται ότι μολονότι ο Κρίσνα, ο γιος της Ντεβάνι, είναι η υπέρτατη υπεροχή και το αποκορύφωμα της ομορφιάς, όταν βρίσκεται ανάμεσα στις γκόπι μοιάζει με ανυπέρβλητο πετράδι τοποθετημένο ανάμεσα σε θεϊκά, χρυσά έργα τέχνης.

Ο Κύριος Τσετάνια αποδέχθηκε αυτή τη δήλωση ύψιστης συνειδητοποίησης του Υπερτάτου Κυρίου ως συζύγου και εραστή. Παρ' όλα αυτά, ζήτησε από τον Ραμανάντα Ράγια να προχωρήσει κι άλλο.

Όταν το άκουσε αυτό, ο Ραμανάντα Ράγια παρατήρησε πως ήταν η πρώτη φορά που του ζητήθηκε να προχωρήσει ακόμα και πέρα από τις γκόπι στο ζήτημα της κατανόησης του Κρίσνα. Έχει περιγραφεί ότι υπάρχει ασφαλώς μία υπερβατική οικειότητα μεταξύ των κοριτσιών της Βράτζα και του Κρίσνα, αλλά από όλες τις γκόπι, η σχέση συζυγικής αγάπης της Σρι Ρανταράνι με τον Κρίσνα είναι η τελειότερη. Κανένας κοινός άνθρωπος δεν μπορεί να κατανοήσει την έκσταση της υπερβατικής αγάπης μεταξύ της Ρανταράνι και του Κρίσνα, ούτε την υπερβατική γεύση της υπερβατικής αγάπης μεταξύ του Κρίσνα και των γκόπι. Αν όμως προσπαθήσει να ακολουθήσει κανείς τα βήματα των γκόπι, τότε υπάρχει πιθανότητα να βρεθεί σε αυτό το ανώτατο στάδιο υπερβατικής

αγάπης. Όποιος επιθυμεί να υψωθεί σε αυτό το υπερβατικό στάδιο τελειότητας, θα πρέπει να ακολουθήσει τα βήματα των κοριτσιών της Βράτζα ως βοηθός υπηρέτριας μιας τέτοιας γκόπι. Ο Κύριος Τσετάνια εμφάνισε τη διάθεση της Σριμάτι Ρανταράνι όταν την πλησίασε ο αντιπρόσωπος του Κρίσνα από την Ντβάρακα.

Μία τέτοια κατάσταση υπερβατικής αγάπης δεν είναι δυνατή για έναν κοινό άνθρωπο. Γι' αυτό, δεν θα πρέπει να μιμείται κάποιος το ανώτατο στάδιο τελειότητας της αγάπης που εμφάνισε ο Τσετάνια Μαχαπράμχου. Αλλά αν κάποιος επιθυμεί να βρεθεί σε εκείνη τη συντροφιά, μπορεί να ακολουθήσει τα βήματα των γκόπι. Στην *Παντμα Πουράνα* αναφέρεται ότι όπως είναι αγαπητή στον Κρίσνα η Ρανταράνι, έτσι Του είναι πολύ αγαπητή και η λίμνη (*κουντα*) Ραντακούντα, η λίμνη της Ράντα. Η Ρανταράνι είναι η μοναδική γκόπι που είναι πιο αγαπητή στον Κρίσνα από όλες τις άλλες γκόπι. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (10.30.28) αναφέρεται επίσης ότι η Ρανταράνι και οι γκόπι προσφέρουν την ανώτατη υπηρεσία τέλει αγάπης στον Κύριο, και ότι ο Κύριος είναι τόσο ευχαριστημένος μαζί τους, ώστε δεν επιθυμεί να πάει πουθενά αλλού και να αφήσει τη συντροφιά της Σριμάτι Ρανταράνι.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια άκουσε από τον Ραμανάντα Ράγια για τις ερωτικές υποθέσεις του Κρίσνα με τη Ρανταράνι, του ζήτησε να προχωρήσει περισσότερο. Ο Κύριος είπε ότι απολάμβανε την περιγραφή των ερωτικών υποθέσεων μεταξύ του Κρίσνα και των γκόπι με μεγάλο ενθουσιασμό. «Σαν να κυλά από τα χείλη σου ένα ποτάμι από νέκταρ», του είπε. Όταν ο Κρίσνα χόρευε με τις γκόπι σκέφτηκε, «Δεν δίνω ιδιαίτερη προσοχή στη Ρανταράνι.» Έτσι, επειδή η Ρανταράνι δεν ήταν τόσο πολύ αντικείμενο ιδιαίτερης αγάπης, ο Κρίσνα την έκλεψε και την πήρε μακριά από την περιοχή του χορού *ρασα*, και με αυτόν τον τρόπο έδειξε την ιδιαίτερη προτίμηση που είχε γι' αυτήν.

Όταν ο Ραμανάντα Ράγια το εξήγησε αυτό στον Κύριο Τσετάνια, Του είπε, «Τώρα, ας απολαύσουμε τις υπερβατικές ερωτικές υποθέσεις μεταξύ του Κρίσνα και της Ράντα, με τις οποίες δεν υπάρχει σύγκριση στον υλικό κόσμο.» Κατά τη διάρκεια του χορού *ρασα*, η Ρανταράνι εντελώς ξαφνικά έφυγε από εκείνον τον χώρο, σαν να ήταν θυμωμένη που ο Κρίσνα δεν

έδειχνε κάποια ιδιαίτερη προτίμηση σε Αυτήν. Ο Κρίσνα επιθυμούσε να δει τη Ρανταράνι για να εκπληρώσει τον σκοπό του χορού *ρασα*, και όταν είδε ότι η Ρανταράνι έλειπε, στενοχωρήθηκε και πήγε να Την βρει. Στην *Γκιτα-γκοβινντα* υπάρχει μία όμορφη στροφή στην οποία αναφέρεται ότι ο εχθρός του Κάμσα, ο Κρίσνα, ήθελε κι Εκείνος να μπλεχτεί σε ερωτικές ιστορίες με γυναίκες, και έτσι πήρε τη Ρανταράνι μακριά, αφήνοντας τη συντροφιά των άλλων δεσποινίδων της Βράτζα.

Ο Κρίσνα λυπήθηκε πολύ όταν έφυγε η Ρανταράνι και με αναστατωμένο τον νου Του, άρχισε να Την ψάχνει στις όχθες του Γιαμούνα. Επειδή δεν Την έβρισκε, μπήκε μέσα στην πυκνή βλάστηση της Βριντάβανα και άρχισε να θρηνεί. Ο Ραμανάντα Ράγια είπε ότι όταν συζητούμε το νόημα αυτών των δύο ιδιαίτερων στροφών της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, μπορούμε να απολαύσουμε το ανώτατο νέκταρ των ερωτικών υποθέσεων του Κρίσνα και της Ράντα.

Παρόλο που πολλές γκόπι χόρευαν με τον Κρίσνα, ο Κρίσνα ήθελε να χορέψει ειδικά με τη Ρανταράνι. Στον χορό *ρασα* ο Κρίσνα επεκτάθηκε και πήρε θέση ανάμεσα σε κάθε δύο γκόπι, αλλά ήταν ιδιαίτερα παρών με τη Ρανταράνι.

Η Ρανταράνι δεν ήταν ευχαριστημένη με τη συμπεριφορά του Κρίσνα. Όπως περιγράφεται στο έργο *Ουτζβαλα-νιλαμανι*: «Ο δρόμος του έρωτα είναι σαν την κίνηση του φιδιού. Ανάμεσα στους νέους εραστές υπάρχουν δύο ειδών νοητικά γνωρίσματα, τα αναίτια και τα αιτιώδη.» Έτσι, όταν η Ρανταράνι, από τον θυμό Της που δεν είχε ειδική μεταχείριση, έφυγε από τον χώρο του χορού *ρασα*, ο Κρίσνα στενοχωρήθηκε πολύ που δεν Την έβλεπε μαζί με τις υπόλοιπες γκόπι. Η τελειότητα του χορού *ρασα* θεωρείται πλήρους εξαιτίας της παρουσίας της Ρανταράνι, και επειδή η Ρανταράνι απουσίαζε, ο Κρίσνα σκεφτόταν ότι ο χορός *ρασα* είχε διαταραχτεί, και γι' αυτό έφυγε κι Εκείνος για να Την αναζητήσει.

Αφού περιπλανήθηκε σε διάφορα μέρη και είδε ότι δεν μπορούσε να Την βρει, ταράχτηκε πολύ. Καταλαβαίνουμε, επομένως, ότι ο Κρίσνα δεν μπορούσε να απολαύσει τη χαροποιό Του δύναμη ακόμα και

ανάμεσα σε όλες τις γιόπι, ενώ όταν ήταν παρούσα η Ρανταράνι ήταν ικανοποιημένος.

Όταν ο Ραμανάνντα Ράγια περιέγραψε αυτόν τον υπερβατικό έρωτα μεταξύ της Ρανταράνι και του Κρίσνα, ο Κύριος Τσετάνια παραδέχθηκε, «Ήλθα σε σένα για να κατανοήσω τις υπερβατικές ερωτικές υποθέσεις της Ράντα και του Κρίσνα και είμαι πάρα πολύ ικανοποιημένος που τις περιέγραψες τόσο όμορφα. Τώρα μπορώ να καταλάβω από τη δική σου ειδοχή ότι αυτή είναι η ύψιστη ερωτική κατάσταση μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα.» Ο Κύριος Τσετάνια του ζήτησε να δοκιμάσει να εξηγήσει και κάτι ακόμα: «Ποια είναι τα υπερβατικά χαρακτηριστικά του Κρίσνα και ποια είναι τα υπερβατικά χαρακτηριστικά της Ρανταράνι, και ποια είναι τα υπερβατικά χαρακτηριστικά της αμοιβαίας ανταπόδοσης των συναισθημάτων Τους και τι είναι ο έρωτας μεταξύ Τους; Αν έχεις την καλοσύνη να τα περιγράψεις όλα αυτά σ' Εμένα, νομίζω ότι θα σου είμαι πολύ υποχρεωμένος, επειδή γνωρίζω ότι εκτός από εσένα, κανείς δεν μπορεί να περιγράψει αυτά τα πράγματα.»

Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε με ταπεινοφροσύνη, «Δεν ξέρω τίποτα, αλλά λέω ό,τι με κάνεις να πω. Ξέρω ότι είσαι ο Ίδιος ο Κρίσνα, αλλά παρ' όλα αυτά Σου αρέσει να ακούς για τον Κρίσνα από εμένα. Γι' αυτό συγχώρεσέ με για τον ελαττωματικό τρόπο με τον οποίον εκφράζομαι. Προσπαθώ απλώς να εκφράσω ό,τι με κάνεις Εσύ να εκφράσω.»

Ο Κύριος Τσετάνια είπε, «Είμαι ένας Μαγιαβάντι σαννιάσι. Δεν γνωρίζω τα υπερβατικά χαρακτηριστικά της υπηρεσίας αφοσίωσης. Με τη χάρη του Σαρβαμπώμα Μπαττασάρια ο νους Μου έχει τώρα καθαρίσει και προσπαθώ να κατανοήσω τη φύση της υπηρεσίας αφοσίωσης στον Κύριο Κρίσνα. Μου συνέστησε να σε δω για να καταλάβω τον Κρίσνα, και είπε ότι ο Ραμανάνντα Ράγια είναι το μοναδικό πρόσωπο που γνωρίζει ορισμένα πράγματα για την αγάπη για τον Κρίσνα. Έχω έλθει σε σένα έπειτα από σύσταση του Σαρβαμπώμα Μπαττασάρια, και επομένως δεν θα πρέπει να διστάζεις να Μου αφηγηθείς τις εμπιστευτικές υποθέσεις της Ράντα και του Κρίσνα.»

Το παράδειγμα που έδωσε ο Κύριος Τσετάνια στον Ραμανάνντα Ράγια ήταν ότι πρέπει να παίρνει κανείς υποδεέστερη θέση. Αυτό έχει πολύ μεγάλη σημασία. Το νόημα είναι ότι αν κάποιος είναι ειλικρινής σχετικά με την κατανόηση της υπερβατικής φύσης του Κρίσνα, θα πρέπει να πλησιάσει κάποιον που είναι πραγματικά εμπλουτισμένος με Συνείδηση του Κρίσνα. Δεν θα πρέπει να είναι περήφανος για την υλική του γέννηση, τα υλικά του πλούτη, την υλική του εκπαίδευση και την υλική του ομορφιά, και με αυτά να προσπαθήσει να κατακτήσει τον νου ενός προηγμένου σπουδαστή της Συνείδησης του Κρίσνα. Όποιος πηγαίνει σε ένα πρόσωπο με τόσο προηγμένη Συνείδηση του Κρίσνα με αυτή την πρόθεση, νομίζοντας ότι έτσι θα το παρακινήσει να του δείξει εύνοια, έχει παρανοήσει αυτή την επιστήμη.

Θα πρέπει να πλησιάσει κάποιος ένα πρόσωπο με Συνείδηση του Κρίσνα με κάθε ταπεινοφροσύνη και να του θέσει συναφείς ερωτήσεις, χωρίς προκλητική διάθεση. Αν κάποιος τον προκαλέσει, ένα τόσο εξυψωμένο πρόσωπο με Συνείδηση του Κρίσνα δεν θα είναι διαθέσιμο για χειροπιαστή υπηρεσία. Ένα προκλητικό και ξιπασμένο πρόσωπο δεν θα μπορέσει να ωφεληθεί από έναν άνθρωπο με Συνείδηση του Κρίσνα και θα παραμείνει στην υλική αντίληψη της ζωής. Παρόλο που ο Κύριος Τσετάνια είχε γεννηθεί σε ανώτερη οικογένεια μπράμανα και βρισκόταν στο ανώτατο στάδιο τελειότητας του σαννιάσα, έδειξε με τη συμπεριφορά Του ότι ακόμα και ένα εξυψωμένο πρόσωπο δεν διστάζει να πάρει μαθήματα από τον Ραμανάνντα Ράγια, μολονότι εκείνος ήταν οικογενειάρχης και σε κοινωνική θέση κατώτερη εκείνης του μπράμανα.

Ο Κύριος Τσετάνια έδειξε καθαρά ότι ένας ειλικρινής σπουδαστής δεν ενδιαφέρεται αν ο πνευματικός του δάσκαλος έχει γεννηθεί σε ανώτερη οικογένεια μπράμανα ή ισάτρια ή αν είναι υψηλής στάθμης σαννιάσι ή μπραματσάρι ή οτιδήποτε. Οποιοσδήποτε μπορεί να του διδάξει την επιστήμη του Κρίσνα είναι ο *γκουρου* του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ

Η υπέρτατη τελειότητα

Οτιδήποτε και αν είναι, οποιαδήποτε θέση και αν έχει, αν κάποιος είναι γνώστης της επιστήμης του Κρίσνα, της Συνείδησης του Κρίσνα, μπορεί να γίνει αυθεντικός Πνευματικός Δάσκαλος, μνητής αυτής της επιστήμης. Με άλλα λόγια, η ικανότητα να γίνει κάποιος γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος εξαρτάται από την επαρκή γνώση του της επιστήμης του Κρίσνα, της Συνείδησης του Κρίσνα. Δεν εξαρτάται από κάποια συγκεκριμένη κοινωνική θέση ή από τη γέννηση. Το συμπέρασμα αυτό του Κυρίου Τσετάνια δεν είναι εναντίον των βεδικών επιταγών. Βάσει αυτού του συμπεράσματος, ο Κύριος Τσετάνια, όταν ήταν οικογενειάρχης και γνωστός ως Βισβαμπάρτα, δέχθηκε έναν Πνευματικό Δάσκαλο, τον Ίσβαρα Πούρι, ο οποίος ήταν σαννιάσι. Παρόμοια, και ο Κύριος Νιτιανάντα Πραμπού, που ήταν επίσης οικογενειάρχης, δέχθηκε ως Πνευματικό Του Δάσκαλο τον Μανταβέντρα Πούρι, έναν άλλο σαννιάσι. Σύμφωνα με κάποιους άλλους, ωστόσο, μνηθήκε από τον Λακσμιπατί Μίτρα. Ο Σρι Αντβέιτα Ατσάρια δέχθηκε και Εκείνος τον Μανταβέντρα Πούρι ως Πνευματικό Του Δάσκαλο, μολονότι ήταν οικογενειάρχης. Κατά τον ίδιο τρόπο, ένας άλλος μεγάλος Ατσάρια, ο

Σρι Ρασικανάνντα, γεννημένος σε οικογένεια μπράμανα, δέχθηκε ως Πνευματικό Δάσκαλο τον Σρι Σιαμανάνντα, που δεν είχε γεννηθεί σε οικογένεια μπράμανα. Και ο Γιάνγκια Ναράγιανα Τσακραβαρτί, ένας φημισμένος μπράμανα, δέχθηκε ως Πνευματικό Δάσκαλο τον Ναροττάμα ντάσα Τάκουρα, γιο ενός βασιλιά και ισόβιο μπραματσάρι. Τα αρχαία χρόνια υπήρχε ένας κυνηγός ονόματι Ντάρμα. Έγινε ο Πνευματικός Δάσκαλος πολλών ανθρώπων. Υπάρχουν ξεκάθαρες οδηγίες στη *Μαχαμπαράτα* και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (7.11.32), στις οποίες αναφέρεται ότι θα πρέπει κάποιος να γίνεται αποδεκτός -είτε είναι μπράμανα είτε κσάτρια είτε βαϊσία είτε σούντρα- βάσει των προσωπικών του προσόντων και όχι βάσει της γέννησής του.

Και αν αυτά τα προσόντα βρεθούν σε ένα πρόσωπο που δεν είναι γεννημένο στην κοινωνική τάξη που συνήθως έχει αυτά τα προσόντα, το πρόσωπο αυτό θα πρέπει να γίνει αποδεκτό μόνο βάσει των προσωπικών του προσόντων. Για παράδειγμα, αν κάποιος έχει γεννηθεί σε οικογένεια μπράμανα, αλλά τα προσωπικά του προσόντα είναι εκείνα ενός σούντρα, θα πρέπει να γίνεται αποδεκτός ως σούντρα. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν κάποιος έχει γεννηθεί σε οικογένεια σούντρα, αλλά τα προσωπικά του προσόντα είναι εκείνα ενός μπράμανα, θα πρέπει να γίνεται αποδεκτός ως μπράμανα. Όλες οι επιταγές των Γραφών και η εκδοχή των μεγάλων σοφών και αυθεντιών, καθώς και η συμπεριφορά τους, επιβάλλουν την άποψη ότι ένας γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος δεν πρέπει να είναι απαραιτήτως από την κάστα των μπράμανα. Το μοναδικό προσόν είναι πως θα πρέπει να είναι γνώστης της επιστήμης του Κρίσνα, της Συνειδησης του Κρίσνα. Αυτό θα τον καταστήσει άξιο να γίνει Πνευματικός Δάσκαλος. Αυτό είναι το συμπέρασμα του Σρι Τσετάνια Μαχαπρασπού στις συζητήσεις Του με τον Ραμανάνντα Ράγια.

Στο έργο *Χαρι-μπακτι-βίλασα* αναφέρεται ότι αν υπάρχει ένας γνήσιος Πνευματικός Δάσκαλος γεννημένος σε οικογένεια μπράμανα και ένας άλλος, άξιος μεν αλλά γεννημένος σε οικογένεια σούντρα, θα πρέπει να δεχθεί κανείς τον Πνευματικό Δάσκαλο που έχει γεννηθεί σε οικογένεια μπράμανα και όχι σε οικογένεια σούντρα. Αυτό είναι κατά κάποιον τρόπο κοινωνικός συμβιβασμός, αλλά δεν έχει σχέση με την πνευματική

κατανόηση. Είναι εφαρμόσιμο από πρόσωπα τα οποία προτιμούν να θεωρούν την κοινωνική θέση σημαντικότερη από την πνευματική. Αλλά όχι από πρόσωπα που είναι σοβαρά από πνευματική άποψη. Για πρόσωπα σοβαρά από πνευματική άποψη, η οδηγία του Τσετάνια Μαχαπαραμπού είναι ότι οποιοσδήποτε -ασχέτως του τι είναι-, αν είναι γνώστης της επιστήμης του Κρίσνα, θα πρέπει να είναι αποδεικτός ως Πνευματικός Δάσκαλος.

Υπάρχουν πολλές οδηγίες στην *Παντμα Πουρανα* οι οποίες αναφέρουν τα εξής: ένας πολύ εξυψωμένος, προηγμένος πνευματικά αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι πάντοτε ένας πρώτης τάξεως αφοσιωμένος υπηρέτης και, επομένως, είναι Πνευματικός Δάσκαλος. Αλλά ένα πολύ εξυψωμένο πρόσωπο γεννημένο σε οικογένεια μπράμανα, που δεν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, δεν μπορεί να είναι Πνευματικός Δάσκαλος. Κάποιος γεννημένος σε οικογένεια μπράμανα μπορεί να είναι πολύ έμπειρος με όλες τις ιεροτελεστίες των βεδικών γραφών, αν όμως δεν είναι αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, δεν μπορεί να είναι Πνευματικός Δάσκαλος. Σε όλες τις Γραφές, το κύριο προσόν ενός γνήσιου Πνευματικού Δασκάλου είναι ότι πρέπει να είναι γνώστης της επιστήμης του Κρίσνα.

Γι' αυτό ο Κύριος Τσετάνια ζήτησε από τον Ραμανάντα Ράγια να συνεχίσει να Τον διδάσκει και να μη διστάζει να μιλά για την επιστήμη του Κρίσνα, επειδή ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπαραμπού ήταν σαννιάσι, στην τάξη της απάρνησης. Του ζήτησε να συνεχίσει να μιλά για τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα.

Τότε ο Ραμανάντα Ράγια υποτάχθηκε ταπεινά: «Επειδή μου ζητάς να μιλήσω για τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα, ασφαλώς θα υπακούσω στην εντολή Σου, και ό,τι θέλεις να πω, θα το πω.» Ο Ραμανάντα Ράγια υποτάχθηκε σαν κουκλα κουκλοθεάτρου στον Κύριο Τσετάνια, που ήταν ο κουκλοπαίχτης. Ήθελε, λοιπόν, να χορέψει σύμφωνα με την επιθυμία του Κυρίου Τσετάνια Μαχαπαραμπού. Είπε ότι η γλώσσα του ήταν σαν έγχορδο όργανο και ο Κύριος Τσετάνια ήταν «ο οργανοπαίχτης αυτού του οργάνου.» Όπως, λοιπόν, θα έπαιζε ο Κύριος Τσετάνια, τέτοιο ήχο θα έβγαζε ο Ραμανάντα Ράγια.

Είπε ότι ο Κύριος Κρίσνα είναι το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, η πηγή όλων των ενσαρκώσεων και η αιτία όλων των αιτιών. Υπάρχουν αμέτρητοι πλανήτες Βαϊκούντα και αμέτρητες ενσαρκώσεις και επεκτάσεις του Υπερτάτου Κυρίου, καθώς και αμέτρητα σύμπαντα. Ο Κύριος Κρίσνα είναι η μόνη πηγή όλων αυτών των υπάρξεων. Το υπερβατικό σώμα Του αποτελείται από αιωνιότητα, γνώση και ευδαιμονία, και είναι γνωστός ως γιος του Μαχαράζα Νάνντα ή ως κάτοικος της Γκολόκα Βριντάβανα. Κατέχει πλήρως τις έξι δυνάμεις, δηλαδή, πλούτο, δύναμη, φήμη, ομορφιά, γνώση και απάρνηση.

Στην *Μπραμα-σαμχίτα* (5.1) βεβαιώνεται ότι ο Κρίσνα είναι ο Υπέρτατος Κύριος, ο Κύριος όλων των κυρίων και ότι το υπερβατικό σώμα Του είναι *σατ-τσιτ-αναντα* (αιωνιότητα, γνώση και ευδαιμονία). Κανείς δεν είναι η πηγή του Κρίσνα, αλλά ο Κρίσνα είναι η πηγή των πάντων. Είναι η Υπέρτατη Αιτία όλων των αιτιών. Είναι κάτοικος της Βριντάβανα και πολύ ελυστικός, σαν τον Έρωτα. Μπορεί κανείς να Τον λατρεύει με το μάντρα *καμα-γκαγιατρι*.

Η *Μπραμα-σαμχίτα* λέει ότι η υπερβατική γη της Βριντάβανα είναι πάντα πνευματική. Αυτή η πνευματική γη είναι γεμάτη με Θεές της Τύχης, που λέγονται γιόπι. Είναι όλες αγαπημένες του Κρίσνα, και ο Κρίσνα είναι ο μοναδικός Αγαπημένος όλων αυτών των γιόπι. Όλα τα δέντρα αυτής της γης είναι δέντρα της επιθυμίας: μπορείς να έχεις οτιδήποτε επιθυμήσεις από οποιοδήποτε δέντρο. Η γη είναι φτιαγμένη από φιλοσοφική λίθο και το νερό είναι νέκταρ. Τα λόγια είναι τραγούδια, το περπάτημα είναι χορός και μόνιμη συντροφιά είναι η φλογέρα. Όλα λάμπουν από μόνα τους, όπως ο ήλιος και η σελήνη στον υλικό κόσμο.

Η ανθρώπινη μορφή ζωής έχει σκοπό την κατανόηση αυτής της υπερβατικής γης της Βριντάβανα, και όποιος είναι τυχερός θα πρέπει να καλλιεργήσει τη γνώση της Βριντάβανα και των κατοίκων της.

Σε εκείνον τον Υπέρτατο Τόπο υπάρχουν αγελάδες *σουραμπι*, που πλημμυρίζουν τη γη με γάλα. Σε αυτή τη γη, τον Υπέρτατο Τόπο του Κρίσνα, ούτε μία στιγμή δεν πάει χαμένη. Επομένως, δεν υπάρχει παρελθόν, παρόν και μέλλον. Μία επέκταση εκείνης της Βριντάβανα,

του Υπέρτατου Τόπου του Κρίσνα, βρίσκεται και εδώ, σε αυτή τη γη. Ανώτεροι αφοσιωμένοι υπηρέτες λατρεύουν αυτή τη γήινη Βρινντάβανα, ως εξίσου καλή με τον Υπέρτατο Τόπο Βρινντάβανα. Κανείς δεν μπορεί να εκτιμήσει τη Βρινντάβανα αν δεν έχει υψωθεί πολύ στην πνευματική γνώση, στη Συνείδηση του Κρίσνα. Σύμφωνα με την συνηθισμένη εμπειρία, η Βρινντάβανα φαίνεται σαν ένας συνηθισμένος τόπος. Αλλά στα μάτια ενός πολύ εξυψωμένου αφοσιωμένου υπηρέτη, είναι εξίσου καλή με την αυθεντική Βρινντάβανα. Ένας μεγάλος άγιος, ένας Ατσάρια, το έχει εκφράσει αυτό με ένα τραγούδι του: «Πότε θα καθαρίσει ο νους μου από όλες τις βρομιές και πότε θα μπορέσω να δω τη Βρινντάβανα όπως ακριβώς είναι; Πότε θα μπορέσω να κατανοήσω τα λογοτεχνικά έργα που άφησαν οι Γιοσουάμι, έτσι ώστε να μπορέσω να κατανοήσω τις υπερβατικές Διασκειδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα;»

Οι ερωτικές υποθέσεις στη Βρινντάβανα μεταξύ του Κρίσνα και των γκόπι είναι και αυτές υπερβατικές. Μοιάζουν με τις συνηθισμένες λάγνες υποθέσεις αυτού του κόσμου, αλλά υπάρχει τεράστια διαφορά ανάμεσα στη διάθεση που επικρατεί στη Βρινντάβανα και στη διάθεση που επικρατεί σε αυτόν τον κόσμο. Στον υλικό κόσμο υπάρχει ένα πρόσκαιρο ξύπνημα λαγνείας, αλλά μετά την υποτιθέμενη ικανοποίηση, εξαφανίζεται. Όμως στον Πνευματικό Κόσμο, η αγάπη μεταξύ των γκόπι και του Κρίσνα υφίσταται διαρκώς και αυξάνεται κάθε στιγμή. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ της αγάπης του υπερβατικού κόσμου και της λαγνείας του υλικού κόσμου. Η λαγνεία της υποτιθέμενης αγάπης που προέρχεται από το σώμα είναι πρόσκαιρη, όπως και το ίδιο το σώμα. Αλλά η αγάπη στον Πνευματικό Κόσμο είναι στο πνευματικό επίπεδο, και η πνευματική ψυχή είναι αιώνια. Και έτσι εκείνη η αγάπη είναι επίσης αιώνια. Γι' αυτό ο Κρίσνα αποκαλείται Αειθαλής Έρωτας.

Ο Κύριος Κρίσνα λατρεύεται με το μάντρα *γκαγιατρι*, και το συγκεκριμένο μάντρα ονομάζεται *καμα-γκαγιατρι*. Η εξήγηση του *καμα-γκαγιατρι* αναφέρεται στη βεδική γραμματεία: εκείνη η ηχητική δόνηση που μπορεί να υψώσει κάποιον πάνω από τις διανοητικές κατασκευές ονομάζεται *γκαγιατρι*. Το *καμα-γκαγιατρι* αποτελείται από 24 ½ συλλαβές, που είναι οι εξής: *κλιμ καμα-ντεβαγια βιντμαχε πουσπα-βαναγια ντιμαχι ταννα*

‘*ναγκά πρατσονταγιατ*. Το *καμα-γκαγιατρι* το δέχεται ο μαθητής από τον Πνευματικό Δάσκαλο όταν έχει σημειώσει πρόοδο στο ψάλσιμο του μάχα-μάντρα *Χαρε Κρίσνα, Χαρε Κρίσνα, Κρίσνα Κρίσνα, Χαρε Χαρε / Χαρε Ραμα, Χαρε Ραμα, Ραμα Ραμα, Χαρε Χαρε*. Με άλλα λόγια, το *καμα-γκαγιατρι* και η *σαμσκαρα*, η αναμόρφωση του τέλει μπράμανα, προσφέρονται από τον Πνευματικό Δάσκαλο σε έναν μαθητή όταν βλέπει ότι αυτός ο μαθητής έχει προσδεύσει στην πνευματική γνώση. Ακόμη και τότε, το *καμα-γκαγιατρι* δεν προφέρεται σε όλες τις περιστάσεις. Σε κάθε περίπτωση, το μάχα-μάντρα *Χάρε Κρίσνα* αρκεί για να υψώσει κάποιον στο ύψιστο πνευματικό επίπεδο.

Στην *Μπραμα-σαμχίτα* υπάρχει μία όμορφη περιγραφή της φλογέρας του Κρίσνα. Το νόημα αυτής της περιγραφής είναι το εξής: «Όταν ο Κρίσνα άρχισε να παίζει τη φλογέρα Του, η ηχητική δόνηση εισήλθε στο αφτί του Μπράμα ως *ομ*, το βεδικό μάντρα.» Το *ομ* αποτελείται από τρία γράμματα: Α, Ω και Μ και περιγράφει τη σχέση μας με τον Υπέρτατο Κύριο. Περιγράφει τις πράξεις με τις οποίες μπορούμε να επιτύχουμε την ύψιστη τελειότητα της αγάπης, καθώς και την αληθινή θέση της αγάπης στο πνευματικό επίπεδο. Όταν η ηχητική δόνηση της φλογέρας του Κρίσνα εκφράστηκε από το στόμα του Μπράμα, έγινε *γκαγιατρι*. Επομένως, επηρεασμένος από την ηχητική δόνηση της φλογέρας του Κρίσνα, ο Μπράμα, το υπέρτατο πλάσμα και πρώτο ζωντανό ον του υλικού κόσμου, μυήθηκε και έγινε μπράμανα.

Αυτή η παρατήρηση ότι ο Μπράμα έγινε μπράμανα, μυημένος από τη φλογέρα του Κρίσνα, επιβεβαιώνεται από τον Σρίλα Τζίβα Γκοσουάμι. Όταν ο Μπράμα φωτίστηκε από το *γκαγιατρι* μάντρα μέσω της φλογέρας του Κρίσνα, έκανε αμέσως κτήμα του όλη τη βεδική γνώση. Αναγνώρισε την ευλογία που του πρόσφερε ο Κρίσνα και έγινε έτσι ο αρχικός Πνευματικός Δάσκαλος όλων των ζωντανών όντων.

Η λέξη *κλιμ* που προστίθεται στο *γκαγιατρι* μάντρα εξηγείται στην *Μπραμα-σαμχίτα* ως ο υπερβατικός σπόρος της αγάπης για τον Θεό, δηλαδή ο σπόρος του *καμα-γκαγιατρι*. Το αντικείμενο είναι ο Κρίσνα, ο αειθαλής Έρωτας, και λατρεύεται με την εκφορά του *κλιμ* μάντρα. Στην *Γκοπαλα-ταπανι Ουπανισαντ* αναφέρεται επίσης ότι όταν μιλάμε για τον

Κρίσνα ως Έρωτα δεν θα πρέπει να κάνουμε το λάθος να νομίζουμε πως είναι ο Έρωτας του υλικού κόσμου. Όπως έχουμε εξηγήσει, η Βριντάβανα είναι ο Πνευματικός Τόπος του Κρίσνα, και επομένως και η λέξη «Έρωτας» είναι επίσης πνευματική και υπερβατική. Δεν θα πρέπει να θεωρούμε εσφαλμένα ότι ο υλικός Έρωτας και ο Κρίσνα βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο. Ο υλικός Έρωτας είναι η έλξη της εξωτερικής σάρκας και του σώματος, ενώ ο πνευματικός Έρωτας είναι η έλξη που ασκεί η Υπέρτατη Ψυχή στην ατομική ψυχή.

Στην πραγματικότητα, η λαγνεία και η σεξουαλική ορμή υπάρχουν στην πνευματική ζωή, αλλά επειδή η πνευματική ψυχή είναι τώρα εναρμονισμένη σε υλικά στοιχεία, αυτή η πνευματική ορμή εκφράζεται μέσω του υλικού σώματος. Και γι' αυτό είναι διαστρεβλωμένη αντανάκλαση. Όταν γίνει κανείς αληθινός γνώστης της επιστήμης της Συνείδησης του Κρίσνα, μπορεί να κατανοήσει ότι η υλική τάση για σεξ είναι απεχθής, ενώ η πνευματική σεξουαλική ζωή είναι επιθυμητή.

Η πνευματική σεξουαλική ζωή είναι δύο ειδών: το ένα είδος είναι εντελώς σύμφωνο με την καταστατική θέση του εαυτού και το άλλο είδος είναι σύμφωνο με το αντικείμενο. Όταν κάποιος έχει κατανοήσει την αλήθεια σχετικά με αυτή τη ζωή, αλλά δεν είναι τελείως έξω από την υλική μόλυνση, τότε, παρόλο που υπάρχει κατανόηση της πνευματικής ζωής, δεν βρίσκεται πραγματικά στον υπερβατικό Τόπο, τη Βριντάβανα. Όταν όμως ελευθερωθεί από όλες τις σωματικές ορμές, βρίσκεται πραγματικά στον Υπέρτατο Τόπο, τη Βριντάβανα. Όταν ο σπουδαστής βρεθεί σε εκείνο το στάδιο της ζωής, τότε μπορεί να προφέρει το *καμα-γκαγιατρι* και το μάντρα *καμα-μπιτζα*.

Ύστερα ο Ραμανάντα Ράγια εξήγησε ότι ο Κρίσνα είναι ελκυστικός και στους άνδρες και στις γυναίκες, και στα κινητά και στα ακίνητα όντα – σε όλα τα ζωντανά όντα. Γι' αυτό αποκαλείται υπερβατικός Έρωτας. Ο Ραμανάντα Ράγια ανέφερε μία στροφή από τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατ* (10.32.2), όπου ο Κύριος εμφανίσθηκε μπροστά στα κορίτσια της Βράτζα όπως ο Έρωτας, ενώ χαμογελούσε και έπαιζε τη φλογέρα Του.

Υπάρχουν διάφορα είδη αφοσιωμένων υπηρετών του Κυρίου και έχουν διαφορετικές κλίσεις και σχέσεις με τον Υπέρτατο Κύριο. Οποιαδήποτε σχέση με τον Υπέρτατο Κύριο είναι εξίσου καλή με όλες τις άλλες, επειδή το κεντρικό σημείο είναι ο Κρίσνα. Στο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* υπάρχει μία όμορφη στροφή σχετικά με αυτό, η οποία αναφέρει τα εξής: «Ο Κρίσνα είναι η δεξαμενή κάθε ευχαρίστησης, και με την πνευματική λάμψη του σώματός Του προσελκύει πάντοτε τις γκόπι, και ειδικά τη Τάρακα, την Πάλι, τη Σιάμα και τη Λαλίτα. Ο Κρίσνα είναι πολύ αγαπητός στη Ρανταράνι, τη σημαντικότερη γκόπι.» Όπως ο Κρίσνα, οι γκόπι δοξάζονται και αυτές με τις Διασκιεδάσεις Του. Με άλλα λόγια, υπάρχουν διάφορα είδη συγκεκριμένων σχέσεων με τον Κρίσνα, και όποιος ελκύεται από τον Κρίσνα με μία συγκεκριμένη γεύση είναι δοξασμένος.

Ο Κρίσνα είναι τόσο όμορφος, υπερβατικός και ελκυστικός, ώστε μερικές φορές ελκύεται από τον Εαυτό Του. Υπάρχει μία πολύ ωραία στροφή στην *Γκιτα-γκοβιντα*: «Αγαπητέ μου φίλε, δες πώς απολαμβάνει ο Κρίσνα τις υπερβατικές Διασκιεδάσεις Του την Άνοιξη, επεκτείνοντας την ομορφιά του σώματός Του. Σαν την πιο όμορφη σελήνη, τα τρυφερά πόδια και χέρια Του απασχολούνται πάνω στα σώματα των γκόπι. Είναι τόσο όμορφος όταν αγκαλιάζει τα διάφορα μέρη τους! Είναι τόσο όμορφος, ώστε ελκύει ακόμα και τον Ναράγιανα και όχι μόνο. Ελκύει και τη Θεά της Τύχης, που είναι η σύντροφος του Ναράγιανα.»

Σχετικά με αυτό υπάρχει ένα όμορφο εδάφιο στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.89.58), όπου ο Μπούμα-Πουρούσα, ο Μάχα-Βίσνου, λέει στον Κρίσνα, «Αγαπημένοι Μου Κρίσνα και Αρτζούνα, μόνο και μόνο για να Σας δω, έφερα μπροστά Σας τους μπράμανα.» Αυτό είχε σχέση με την απόπειρα του Αρτζούνα να σώσει κάποιους νεαρούς, που είχε ακούσει ότι είχαν πεθάνει στην Ντβάρακα. Και όταν απέτυχε να τους σώσει, ο Κρίσνα τον οδήγησε στον Μπούμα-Πουρούσα, και όταν ο Μπούμα-Πουρούσα έφερε μπροστά Τους εκείνα τα νεκρά σώματα ως ζωντανά όντα εξέφρασε τα αισθήματά Του με τα ακόλουθα λόγια: «Και οι δύο Σας εμφανισθήκατε για τη διατήρηση των θρησκευτικών αρχών στον κόσμο και για την εκμηδένιση των δαιμονικών προσώπων.» Με άλλα

λόγια, ο Μπούμα-Πουρούσα είχε και εκείνος γοητευθεί από την ομορφιά του Κρίσνα, και με κάποια πρόφαση ήθελε να δει τον Κρίσνα, και έτσι επινόησε αυτή τη διασκέδαση. Υπάρχει και μία άλλη στροφή στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.16.36), στην οποία αναφέρεται, «Αγαπημένε μου Κύριε, δεν μπορούμε να καταλάβουμε πώς αυτό το πεσμένο φίδι είχε την ευκαιρία να το κλωστήσεις με τα Λωτοειδή Σου Πόδια, για τα οποία ακόμα και η Θεά της Τύχης υπέστη ασκητικότητες για πολλά χρόνια, για να Σε δει.» Αυτά τα είπε μία από τις γυναίκες του Καλίγια, σε σχέση με την τιμωρία του Καλίγια από τον Κρίσνα.

Το πώς ο Κρίσνα προσελκύεται από τη δική Του ομορφιά αναφέρεται στο έργο *Λαλιτα-μανταβα* (8.34). Βλέποντας τη δική Του εικόνα, ο Κρίσνα θρηνεί, «Πόσο όμορφη είναι αυτή η εικόνα, πόσο λαμπρή είναι Αυτή η εικόνα. Με γοητεύει κι Εμένα, όπως γοητεύει τη Ράντια.» Ο Κρίσνα γοητεύθηκε όσο και η Ράντια, η Ρανταράνι, όταν είδε αυτή την εικόνα.

Έτσι ο Ραμανάνντα Ράγια εξήγησε συνοπτικά την ομορφιά του Κρίσνα. Έπειτα άρχισε να μιλά και πάλι για την πνευματική ενέργεια του Κρίσνα, με επικεφαλής τη Σριμάτι Ρανταράνι. Λέγεται ότι ο Κρίσνα έχει τεράστιες επεκτάσεις ενέργειας, από τις οποίες τρεις είναι οι επικρατέστερες: η μία ονομάζεται εσωτερική ενέργεια, η δεύτερη ονομάζεται εξωτερική ενέργεια και η τρίτη ονομάζεται ενδιάμεση ή οριακή ενέργεια, επειδή βρίσκεται στα όρια ανάμεσα στις άλλες δύο. Η οριακή ενέργεια είναι το ζωντανό ον. Αυτό βεβαιώνεται στο έκτο κεφάλαιο της *Βισνου Πουρανα*, όπου αναφέρεται ότι ο Βίσνου έχει μία ενέργεια, την πνευματική ενέργεια, η οποία εκδηλώνεται με τρεις τρόπους. Όταν αυτή η πνευματική ενέργεια κατακλύζεται από την άγνοια ονομάζεται οριακή ενέργεια. Όσον αφορά στην πνευματική ενέργεια, εμφανίζεται σε τρεις μορφές, επειδή ο Κρίσνα είναι συνδυασμός αιωνιότητας, ευδαιμονίας και γνώσης. Όσον αφορά στην ευδαιμονία και τη μακαριότητα του Κρίσνα, η πνευματική Του ενέργεια φανερώνεται ως χαροποιός δύναμη, η αιωνιότητά Του ως εκδηλούμενη ενέργεια και η γνώση Του ως

πνευματική τελειότητα. Όπως βεβαιώνεται στη *Βισνου Πουρανα* (1.12.69), «Η χαροποιός δύναμη του Κρίσνα μπορεί να προσφέρει στον Κρίσνα υπερβατική ευχαρίστηση και ευδαιμονία.» Γι' αυτό, όταν ο Κρίσνα επιθυμεί να ευχαριστηθεί, φανερώνει τη δική Του πνευματική δύναμη, γνωστή ως *χλαντινι*.

Ο Κρίσνα στην πνευματική Του μορφή απολαμβάνει την πνευματική ενέργεια, και αυτό αποτελεί την ουσία των Διασκεδάσεων της Ράντα και του Κρίσνα. Οι Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα μπορούν να κατανοηθούν μόνο από εξυψωμένους αφοσιωμένους υπηρέτες. Δεν θα πρέπει να προσπαθεί κάποιος να κατανοήσει τη Ράντα, τον Κρίσνα και τις Διασκεδάσεις Τους από το εγκόσμιο επίπεδο. Το μόνο που θα καταφέρει είναι να τα παρανοήσει ως υλικά.

Όταν η ευφρόσυνη, η χαροποιός δύναμη συμπυκνωθεί περισσότερο ονομάζεται *μαχαμπαβα*. Η Σριμάτι Ρανταράνι, η αιώνια σύντροφος του Κρίσνα, είναι η προσωποποίηση της *μαχαμπαβα*. Η *μαχαμπαβα* εξηγείται στο έργο του Ρούπα Γκοσουάμι *Ουτζβαλα-νιλαμανι* (4.3). Εκεί αναφέρεται ότι παρόλο που υπάρχουν δύο ανταγωνίστριες της αγάπης του Κρίσνα, η Ρανταράνι και η Τσανντραβάλι, φαίνεται πως συγκριτικά η Ρανταράνι είναι η καλύτερη και ότι διακατέχεται από τη *μαχαμπαβα-σβαρουπα*. Επομένως η *μαχαμπαβα-σβαρουπα*, η προσωποποίηση της *μαχαμπαβα*, ισχύει μόνο για τη Ρανταράνι και για κανέναν άλλον.

Η *μαχαμπαβα* είναι γεμάτη με ευφρόσυνη δύναμη και αποτελεί παρουσίαση της ανώτατης διάθεσης αγάπης για τον Κρίσνα. Γι' αυτό η Ρανταράνι είναι γνωστή σε όλον τον κόσμο ως η πλέον αγαπημένη του Κρίσνα. Και το όνομά Της είναι πάντοτε συνδεδεμένο με το όνομα του Κρίσνα, ως Ράντα-Κρίσνα.

Η *Μπράμα-σαμχιτα* επιβεβαιώνει ότι ο Κρίσνα επεκτείνεται στον Πνευματικό Κόσμο μέσω της χαροποιού δύναμής Του και ότι οι δυνάμεις Του δεν διαφέρουν από Αυτόν. Παρόλο που ο Κρίσνα απολαμβάνει πάντα τη συντροφιά των επεκτάσεων της χαρμόσυνης δύναμής Του, διαπερνά τα πάντα. Γι' αυτό ο Μπράμα προσφέρει με

σεβασμό την υποταγή του στον Γιοβίνντα, την Αιτία όλων των αιτιών.

Όπως ο Κρίσνα είναι το ύψιστο έμβλημα πνευματικής τελειότητας, έτσι και η Ρανταράνι είναι το ύψιστο έμβλημα πνευματικής απεριόριστος, και έτσι και η Ρανταράνι είναι απεριόριστη για την ικανοποίησή Του. Ο Κρίσνα είναι ικανοποιημένος βλέποντας τη Ρανταράνι, αλλά η Ρανταράνι επεκτείνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε ο Κρίσνα θέλει να απολαύσει περισσότερο. Και επειδή ο Κρίσνα δεν μπορούσε να υπολογίσει τη χαροποιό δύναμη της Ρανταράνι, θέλησε να παίξει τον ρόλο της Ρανταράνι. Ο συνδυασμός αυτός είναι ο Σρι Τσετάνια Μαχαπράμπου.

Έπειτα ο Ραμανάνντα Ράγια άρχισε να εξηγεί τη Ρανταράνι ως υπέρτατο έμβλημα της ευφρόσυνης δύναμης του Κρίσνα. Η Ρανταράνι επεκτείνεται σε διάφορες μορφές, γνωστές ως Λαλίτα, Βισάκha και στις άλλες έμπιστες συντρόφους Της. Στο βιβλίο του *Ουτζβαλα-νιλαμανι*, ο Ρούπα Γιοσουάμι εξηγεί τα χαρακτηριστικά της Σριμάτι Ρανταράνι. Το σώμα της Ρανταράνι είναι εξέλιξη της υπερβατικής ευχαρίστησης. Είναι στολισμένο με λουλούδια και ευωδιαστά αρώματα, γεμάτο υπερβατική αγάπη για τον Κρίσνα. Αυτή είναι η προσωποποίηση της ευφρόσυνης δύναμής Του. Αυτό το υπερβατικό σώμα λούζεται τρεις φορές: πρώτη φορά στα νερά του ελέους, δεύτερη φορά στα νερά της χρήσιμης ομορφιάς και τρίτη φορά στα νερά της νεανικής λάμψης. Αφού λουστεί τρεις φορές με αυτόν τον τρόπο, το σώμα Της, καλυμμένο με αστραφτερά ρούχα και στολισμένο με την προσωπική ομορφιά του Κρίσνα, η οποία παρομοιάζεται με τα καλύτερα καλλυντικά (ενώ η δική Της ομορφιά αποτελεί την ύψιστη τέχνη), κοσμείται με στολίδια πνευματικής έκστασης – ρίγη, δάκρυα, ακαμψία από υπερβατική ευχαρίστηση, παύση όλων των σωματικών λειτουργιών, εφίδρωση, τρεμούλιασμα και κόμπιασμα της φωνής, υψηλή πίεση και τρέλα.

Υπάρχουν εννέα σημάδια υπερβατικής ευφρόσυνης δύναμης που αποτελούν στολίδια. Τα πέντε από αυτά φανερώνονται μέσω της επέκτασης της προσωπικής Της ομορφιάς, στεφανωμένης με γιολάντες από λουλούδια. Η γαλήνια ηρεμία Της παρομοιάζεται με κάλυμμα από

υφάσματα καθαρισμένα με καμφορά. Η εμπιστευτική αγωνία Της για τον Κρίσνα είναι ο κόμπος στα μαλλιά Της, και το σημάδι από *τιλακα* στο μέτωπό Της είναι η τύχη Της. Η ακοή της Ρανταράνι είναι σταθεροποιημένη στο Όνομα και τη Φήμη του Κρίσνα αιωνίως. Μασώντας καρπούς βετέλ, τα χείλη γίνονται κοκκινωπά. Κατά τον ίδιο τρόπο, η πλήρης προσήλωση της Ρανταράνι στον Κρίσνα έχει μαυρίσει το περίγραμμα των ματιών Της. Μπορεί να παρομοιασθεί με αλοιφή που χρησιμοποιεί η φύση όταν αστειεύεται με τη Ράντα και τον Κρίσνα. Το χαμόγελό Της είναι σαν τη γεύση της καμφοράς. Η γιρλάντα του αποχωρισμού κινείται στο σώμα Της όταν ξαπλώνει στο κρεβάτι της περηφάνειας, στο δωμάτιο των αρωμάτων. Το στήθος Της είναι καλυμμένο από το πουκάμισο του θυμού, από εκστατική στοργή για τον Κρίσνα. Επειδή είναι η καλύτερη από όλες τις φίλες του Κρίσνα, παίζει ένα έγχορδο μουσικό όργανο. Όταν ο Κρίσνα στέκεται στη νεανική Του στάση, βάζει το χέρι Της πάνω στον ώμο Του. Παρόλο που έχει τόσο πολλές υπερβατικές ιδιότητες, βρίσκεται πάντα στην υπηρέσία του Κρίσνα.

Η Σριμάτι Ρανταράνι είναι στολισμένη με αισθήματα *σουντιπτα-σαττβικά*, τα οποία μερικές φορές περιλαμβάνουν ταλαιπωρίες και μερικές φορές καταλλαγή. Όλες αυτές οι υπερβατικές εκστάσεις είναι σημάδια του σώματος της Σριμάτι Ρανταράνι. Η συγκίνηση *σουντιπτα-σαττβικά* είναι η συγκίνηση η οποία κατακλύζει τον εραστή ή την ερωμένη με ορισμένα είδη αισθημάτων τα οποία δεν μπορούν να εμποδίσουν. Η Ρανταράνι αισθάνεται και μία άλλη συγκίνηση η οποία ονομάζεται *κιλακιντσιτα* και η οποία εκδηλώνεται με είκοσι διαφορετικούς τρόπους. Αυτοί οι διαφορετικοί τρόποι εκδήλωσης οφείλονται εν μέρει στο σώμα, στον νου και στις συνήθειες. Όσον αφορά στα σωματικά αισθήματα, είναι στάσεις και κινήσεις. Όσον αφορά στα αισθήματα του νου, είναι εκφράσεις ομορφιάς, λάμψης, επιδερμίδας, γλυκύτητας, ομιλίας, μεγαλοψυχίας και υπομονής. Και όσον αφορά στα αισθήματα της συνήθειας, είναι διασκεδάσεις, απόλαυση, προετοιμασία και λησμονιά.

Η Σριμάτι Ρανταράνι φέρει στο μέτωπό Της την *τιλακα* της καλοτυχίας.

Η Ρανταράνι έχει επίσης ένα μενταγιόν *πρεμα-βαϊτσιττια*. Η *πρεμα-βαϊτσιττια* είναι το σημάδι των εραστών που συναντιούνται, αλλά φοβούνται ότι θα αποχωριστούν.

Η Σριμάτι Ρανταράνι είναι δεκαπέντε μέρες νεότερη από τον Κρίσνα. Έχει πάντα το χέρι Της στον ώμο των φιλενάδων Της. Σκέφτεται και μιλά πάντοτε για τις Διασκεδάσεις με τον Κρίσνα. Με τα γλυκόλογά Της, μεθά πάντοτε τον Κρίσνα με ένα είδος μέθης. Είναι πάντοτε έτοιμη να εκπληρώσει όλες τις επιθυμίες του Σρι Κρίσνα. Με άλλα λόγια, είναι η πηγή που προμηθεύει όλα όσα απαιτεί ο Σρι Κρίσνα και είναι προικισμένη με αφύσικες και ασυνήθιστες ιδιότητες για την ικανοποίηση του Κρίσνα.

Στην *Γκοβιντα-λιλαμριτα* υπάρχει μία όμορφη στροφή η οποία λέει τα εξής: «Ποιος είναι το εκτροφείο της στοργής του Κρίσνα; Η απάντηση είναι: είναι μόνο η Σριμάτι Ραντίκα. Ποιο είναι το πιο ακριβό και αγαπημένο αντικείμενο του Κρίσνα; Η απάντηση είναι: είναι μόνο η Σριμάτι Ραντίκα και κανένας άλλος.» Αστραφτερά μαλλιά, υγρά μάτια και στητά στήθη – όλες αυτές οι ιδιότητες υπάρχουν στη Σριμάτι Ραντίκα. Γι' αυτό μόνο η Σριμάτι Ραντίκα μπορεί να ικανοποιήσει όλες τις επιθυμίες του Κρίσνα, και κανένας άλλος.

Η Σατιαμπάμα είναι άλλη μία ανταγωνίστρια της Σριμάτι Ρανταράνι, αλλά επιθυμεί πάντα να φτάσει στο επίπεδο της Σριμάτι Ρανταράνι. Η Σριμάτι Ρανταράνι είναι τόσο έμπειρη σε κάθε ζήτημα, ώστε όλα τα κορίτσια της Βράτζα έρχονται να μάθουν όλες τις τέχνες από Αυτήν. Είναι τόσο εξαιρετικά όμορφη, που ακόμα και η Θεά της Τύχης και η Παρβάτι, η σύζυγος του Κυρίου Σίβα, επιθυμούν και αυτές να υψωθούν στο επίπεδο της ομορφιάς της Σριμάτι Ρανταράνι. Η Αρουντάτι, η οποία είναι γνωστή ως η πλέον αγνή γυναίκα στο σύμπαν, επιθυμεί να μάθει αγνότητα από τη Σριμάτι Ρανταράνι. Ακόμα και ο Κύριος Κρίσνα δεν μπορεί να υπολογίσει τις εξαιρετικά υπερβατικές ιδιότητες της Σριμάτι Ρανταράνι, και γι' αυτό δεν είναι δυνατό σε έναν συνηθισμένο άνθρωπο να υπολογίσει αυτές τις ιδιότητες.

Ο Κύριος Τσετάνια, αφού άκουσε από τον Ραμανάντα Ράγια για τις ιδιότητες της Σριμάτι Ρανταράνι και του Κρίσνα, θέλησε να ακούσει

από αυτόν για την αμοιβαία ανταλλαγή αγάπης ανάμεσα στη Ρανταράνι και τον Κρίσνα. Ο Κρίσνα περιγράφεται από τον Ραμανάντα Ράγια ως *ντιρα-λαλιτα*, και ασχολείται συνεχώς με τις ερωτικές υποθέσεις Του με τη Ρανταράνι. *Ντιρα-λαλιτα* σημαίνει «κάποιος πολύ πανούργος, νέος, ικανός στα αστεία, χωρίς άγχος και πάντα υποταγμένος στη φίλη του.» Αυτός, λοιπόν, ο Κρίσνα είναι πάντα μέσα στους θάμνους της Βριντάβανα για να απολαύσει πράξεις λαγνείας με τη Ρανταράνι και έτσι να ικανοποιήσει τα λάγνα ένστικτά Του.

Στο βιβλίο *Μπακτι-ρασαμριτα-σινντου* υπάρχει ένα πολύ όμορφο εδάφιο σχετικά με τις δοσοληψίες της Ράντα και του Κρίσνα, το οποίο λέει τα εξής: «Αυτός, λοιπόν, ο Κρίσνα, με την αναίδεια και την τόλμη που μιλάει για την ευχαρίστηση του σεξ, υποχρέωσε τη Σριμάτι Ραντία να κλείσει τα μάτια Της. Επωφελούμενος όμως από αυτό, όσο η Ρανταράνι είχε κλειστά τα μάτια Της ζωγράφισε πολλές ζωγραφιές στα στήθη Της, πράγμα το οποίο έγινε αντικείμενο αστεϊσμών για τις φίλες της Ρανταράνι. Ο Κρίσνα ασχολείτο συνεχώς με τέτοια λάγνα πράγματα, και έτσι η πρωίμη νεότητά Του πέρασε πολύ επιτυχημένα.»

Ακούγοντας αυτά τα υπερβατικά έργα της Ράντα και του Κρίσνα, ο Κύριος Τσετάνια είπε, «Αγαπητέ Μου Ραμανάντα, ό,τι έχεις εξηγήσει σχετικά με τις υπερβατικές Διασκεδάσεις της Σρι Ράντα και του Κρίσνα είναι εντελώς σωστά, αλλά θα πρέπει να υπάρχει και κάτι ακόμα, και θα ήθελα να το ακούσω από εσένα.»

Ακούγοντας αυτά τα λόγια, ο Ραμανάντα Ράγια είπε, «Μου είναι πολύ δύσκολο να εκφράσω οτιδήποτε πέρα από αυτό. Μπορώ όμως να πω ένα πράγμα: υπάρχει μία συναισθηματική δραστηριότητα που ονομάζεται *πρεμα-βιλασα-βιβαρτα*. Θα επιχειρήσω να εξηγήσω αυτήν την *πρεμα-βιλασα-βιβαρτα*. Δεν ξέρω αν θα Σου αρέσει, αλλά πρέπει να Σου την εξηγήσω.» Στο συναίσθημα *πρεμα-βιλασα-βιβαρτα* υπάρχουν δύο ειδών συγκινησιακές δραστηριότητες, οι οποίες ονομάζονται αποχωρισμός και συνάντηση. Αυτός ο υπερβατικός αποχωρισμός είναι τόσο έντονος, ώστε γίνεται πιο εικαστικός από τη συνάντηση. Ο Ραμανάντα Ράγια ήταν πολύ έμπειρος στην κατανόηση τέτοιων

εξαιρετικά υψηλών επαφών μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα και συνέθεσε ένα πολύ ωραίο τραγούδι, το οποίο απήγγειλε στον Κύριο. Το νόημα αυτού του τραγουδιού είναι το εξής: ο εραστής και η ερωμένη, πριν από τη συνάντησή τους, με διάφορες υπερβατικές δραστηριότητες δημιουργούν ένα είδος αισθήματος. Το αίσθημα αυτό ονομάζεται *ραγκα*, δηλαδή έλξη. Η Σριμάτι Ρανταράνι εξέφρασε τη διάθεσή Της λέγοντας, «Αυτή η έλξη και η στοργή ανάμεσά Μας έχει υψωθεί στον ανώτατο βαθμό.» Όμως η αιτία αυτής της έλξης είναι η Ίδια η Ρανταράνι. «Οποιαδήποτε και αν είναι η αιτία, αυτή η στοργή ανάμεσά Μας», είπε η Ρανταράνι, «Μας έχει αναμείξει και Μας έχει κάνει ένα. Τώρα που είναι η ώρα του αποχωρισμού, δεν μπορώ να δω την ιστορία και την εξέλιξη αυτής της αγάπης ανάμεσα σ' Εσένα και σ' Εμένα. Δεν υπήρξε άλλη αιτία ή άλλος μεσολαβητής στην αγάπη Μας. Η μοναδική αιτία ήταν οι συναντήσεις Μας και η διορατική ανταλλαγή συναισθημάτων.»

Αυτή η ανταλλαγή συναισθημάτων μεταξύ του Κρίσνα και της Ρανταράνι είναι πολύ δύσκολο να κατανοηθεί, εκτός αν κάποιος έχει υψωθεί στο επίπεδο της αγνής αγαθότητας. Αυτή η υπερβατική ανταλλαγή αγάπης μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα είναι αδύνατο να κατανοηθεί ακόμα και στο επίπεδο της υλικής αγαθότητας. Θα πρέπει να υπερβεί κανείς ακόμα και την υλική αγαθότητα προκειμένου να την κατανοήσει. Αυτή η ανταλλαγή αισθημάτων μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα δεν είναι θέμα υπό συζήτηση του υλικού κόσμου. Ακόμα και οι ανώτεροι διανοητές δεν μπορούν να το κατανοήσουν, ούτε άμεσα ούτε έμμεσα. Οι υλικές δραστηριότητες εκδηλώνονται είτε για το χονδροειδές σώμα είτε για τον λεπτοφυή νου, αλλά αυτή η ανταλλαγή αισθημάτων μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα είναι πέρα από τέτοιου είδους εκδηλώσεις και πέρα από διανοητικές εικασίες. Αυτό το υπερβατικό θέμα συζήτησης μπορεί να κατανοηθεί με εξαγνισμένες αισθήσεις, απαλλαγμένες από όλους τους προσδιορισμούς του υλικού κόσμου.

Οι εξαγνισμένες αισθήσεις μπορούν να κατανοήσουν αυτά τα υπερβατικά γνωρίσματα, αλλά όσοι είναι ιμπερσοναλιστές και δεν έχουν

γνώση των πνευματικών αισθήσεων μπορούν να διακρίνουν μόνο μέσα στα πλαίσια του πεδίου των υλικών αισθήσεων και δεν μπορούν να κατανοήσουν την πνευματική ανταλλαγή πνευματικών αισθησιακών δραστηριοτήτων. Όσοι είναι προηγμένοι στην πειραματική γνώση μπορούν απλώς να ικανοποιήσουν τις εξασθενημένες υλικές αισθήσεις τους, είτε με χονδροειδείς σωματικές δραστηριότητες είτε με διανοητικές εικασίες. Οτιδήποτε δημιουργείται από το σώμα ή τον νου είναι πάντα ατελές και φθαρτό, ενώ η υπερβατική πνευματική δραστηριότητα είναι γνώση των πνευματικών αισθήσεων μπορούν να διακρίνουν μόνο μέσα στα πλαίσια του πεδίου των υλικών αισθήσεων και δεν μπορούν να κατανοήσουν την πνευματική ανταλλαγή πνευματικών αισθησιακών δραστηριοτήτων. Όσοι είναι προηγμένοι στην πειραματική γνώση μπορούν απλώς να ικανοποιήσουν τις εξασθενημένες υλικές αισθήσεις πάντοτε φωτεινή και υπέροχη. Η αγνή αγάπη στο υπερβατικό επίπεδο είναι το σύμβολο της αγνότητας· δεν περιέχει καθόλου υλική στοργή και είναι τελείως πνευματική. Η στοργή για την ύλη είναι φθαρτή και γι' αυτό υπάρχει στον υλικό κόσμο η μέθη του σεξ, ενώ τέτοια μέθη δεν υπάρχει στον πνευματικό κόσμο. Τα εμπόδια στην επίτευξη αισθησιακής ικανοποίησης είναι η αιτία της υλικής δυστυχίας, αλλά αυτό δεν μπορεί να συγκριθεί με τον πνευματικό αποχωρισμό. Στον πνευματικό αποχωρισμό δεν υπάρχει μέθη ή αναποτελεσματικότητα όπως με την ύλη.

Ο Κύριος Τσετάνια παραδέχθηκε ότι αυτή είναι η ύψιστη θέση υπερβατικής ανταλλαγής αγάπης και είπε στον Ραμανάντα Ράγια, «Μόνο με τη χάρη σου μπόρεσα να κατανοήσω αυτή την υψηλή υπερβατική θέση. Αυτή η υπερβατική θέση δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς την τέλεση υπερβατικών δραστηριοτήτων. Θα είχες, λοιπόν, την καλοσύνη να Μου εξηγήσεις πώς μπορώ να υψωθώ σε αυτό το επίπεδο;»

Ο Ραμανάντα απάντησε, «Είναι εξίσου δύσκολο σε μένα να Σε κάνω να καταλάβεις, αλλά μπορώ να Σου πω ό,τι θέλεις να Σου πω, επειδή κανείς δεν μπορεί να αποφύγει την Υπέρτατη Θέλησή Σου. Δεν υπάρχει στον κόσμο κανείς που μπορεί να ξεπεράσει την Υπέρτατη Θέλησή Σου, και έτσι, ενώ φαίνεται ότι μιλάω, στην πραγματικότητα δεν είμαι

εγώ ο ομιλητής, αλλά Εσύ. Γι' αυτό, είσαι και ο ομιλητής και ο ακροατής. Ας μιλήσω, λοιπόν, όπως θέλεις να μιλήσω σχετικά με τη συμπεριφορά που απαιτείται για την επίτευξη της ύψιστης υπερβατικής θέσης.» Και έτσι ο Ραμανάνντα Ράγια άρχισε να μιλά.

Οι υπερβατικές δραστηριότητες της Ράντα και του Κρίσνα είναι πολύ εμπιστευτικές. Δεν μπορούν να γίνουν κατανοητές στα πλαίσια των άλλων συναισθηματικών σχέσεων με τον Υπερτάτο Κύριο, δηλαδή στις σχέσεις υπηρεσίας, φιλίας και αδελφοσύνης ή της γονικής στοργής. Αυτό το εμπιστευτικό θέμα μπορεί να γίνει κατανοητό μόνο στη συντροφιά των κοριτσιών της Βράτζα, επειδή αυτές οι εμπιστευτικές δραστηριότητες προέρχονται από τα αισθήματα αυτών των κοριτσιών. Χωρίς αυτά τα κορίτσια της Βράτζα, αυτές οι δραστηριότητες δεν μπορούν να τραφούν και να αναπτυχθούν. Με άλλα λόγια, αυτές οι εμπιστευτικές Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα επεκτείνονται χάρη στο έλεος των κοριτσιών της Βράτζα, των γιόπι, και χωρίς το έλεός τους, κανείς δεν μπορεί να τις κατανοήσει. Θα πρέπει να υιοθετήσει κανείς αυτή τη ζωή, να ακολουθήσει τα βήματα των κοριτσιών της Βράτζα, και τότε θα μπορέσει να τις κατανοήσει.

Όταν κάποιος εδραιωθεί πραγματικά σε αυτή την κατανόηση, είναι άξιος να εισέλθει στις εμπιστευτικές Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα. Δεν υπάρχει άλλος εναλλακτικός δρόμος για την κατανόηση αυτού του εμπιστευτικού μέρους των Διασκεδάσεων της Ράντα και του Κρίσνα. Αυτό επιβεβαιώνεται στην *Γκοβιντα-λιλαμριτα*, σε μία στροφή η οποία έχει ως εξής: «Οι ανταλλαγές συναισθημάτων της Ράντα και του Κρίσνα, παρόλο που φανερώνονται και είναι πολύ ευτυχισμένες και επεκτείνονται απεριόριστα, είναι περιορισμένες για την κατανόησή τους μόνο στα κορίτσια της Βράτζα ή σε όσους τα ακολουθούν.» Όπως κανείς δεν μπορεί να κατανοήσει την επέκταση της πνευματικής ενέργειας του Υπερτάτου Κυρίου χωρίς το αναίτιο έλεος του Υπερτάτου Κυρίου, έτσι κανείς δεν μπορεί να κατανοήσει την υπερβατική σεξουαλική ζωή μεταξύ της Ράντα και του Κρίσνα αν δεν ακολουθεί τα βήματα των κοριτσιών της Βράτζα. Υπάρχουν διάφορα ονόματα για τις συντρόφους της Ρανταράνι. Λέγονται *σακι*, *προσωπικές σύντροφοι*, και επίσης *μαντζαρι*, *κοντίνες βοηθοί*.

Είναι πολύ δύσκολο να εκφράσει κανείς τις δοσοληψίες τους με τον Κρίσνα, καθώς δεν επιθυμούν να αναμειχθούν μαζί Του ή να Τον απολαύσουν οι ίδιες προσωπικά. Αλλά είναι πάντοτε πρόθυμες να βοηθήσουν τη Ρανταράνι να είναι με τον Κρίσνα. Η στοργή και η αγάπη τους για τον Κρίσνα και τη Ρανταράνι είναι τόσο αγνές, ώστε είναι ικανοποιημένες όταν η Ράντα και ο Κρίσνα είναι μαζί. Απολαμβάνουν την υπερβατική ευχαρίστηση να βλέπουν μαζί τη Ράντα και τον Κρίσνα, ενωμένους. Η αληθινή μορφή της Ρανταράνι είναι σαν αναρριχητικό φυτό που αγκαλιάζει το δέντρο του Κρίσνα. Τα κορίτσια της Βράτζα, οι σύντροφοι της Ρανταράνι, είναι σαν τα φύλλα και τα άνθη του αναρριχητικού φυτού. Και όταν το αναρριχητικό φυτό αγκαλιάσει το δέντρο, τότε τα φύλλα και τα άνθη έχουν και εκείνα αυτομάτως την ευκαρία να αγκαλιάσουν το δέντρο, μαζί με το αναρριχητικό φυτό.

Αυτό βεβαιώνεται στην *Γκοβιντα-λιλαμριτα* ως εξής: Η Ρανταράνι είναι η επέκταση της ευφρόσυνης δύναμης του Κρίσνα. Όπως Αυτή παρομοιάζεται με το αναρριχητικό φυτό, έτσι και οι σύντροφοί Της, τα κορίτσια της Βράτζα, είναι σαν τα άνθη και τα φύλλα αυτού του φυτού. Όταν η Ρανταράνι και ο Κρίσνα χαίρονται ο ένας τον άλλον, τα κορίτσια της Βράτζα αισθάνονται μεγαλύτερη χαρά ακόμα και από την Ίδια τη Ρανταράνι. Παρόλο που οι σύντροφοι της Ρανταράνι δεν περιμένουν κάποιο προσωπικό ενδιαφέρον από τον Κρίσνα, η Ρανταράνι είναι τόσο ευχαριστημένη με τις συντροφους Της, ώστε κανονίζει μία συνάντηση του Κρίσνα με τα κορίτσια της Βράτζα ατομικά. Με πολλούς υπερβατικούς ελιγμούς, η Ρανταράνι προσπαθεί να φέρει σε επαφή και να ενώσει τις συντροφους Της με τον Κρίσνα. Η Ρανταράνι βρίσκει μεγαλύτερη ευχαρίστηση σε αυτές τις συναντήσεις από όσο στις δικές Της. Και όταν ο Κρίσνα βλέπει ότι και η Ρανταράνι και οι σύντροφοί Της είναι ευχαριστημένες με τη συντροφιά Του, ικανοποιείται ακόμα περισσότερο. Αυτού του είδους η επαφή και η ανταλλαγή αγάπης δεν έχει καμία σχέση με την υλική λαγνεία, αλλά επειδή υπάρχει ομοιότητα με την ένωση άντρα και γυναίκας, εξαιτίας αυτής της ομοιότητας και μόνο, ονομάζεται μερικές φορές *υπερβατική λαγνεία*.

Στην *Γκωταμγια-ταντρα* αυτό εξηγείται ως εξής: «Λαγνεία σημαίνει ότι είναι κάποιος προσκολλημένος στην προσωπική ικανοποίηση των αισθήσεών του. Αλλά όσον αφορά στις συντρόφους της Ρανταράνι και τη Ίδια τη Ρανταράνι, δεν είχαν καμία επιθυμία προσωπικής αισθησιακής ικανοποίησης. Ήθελαν μόνο να ικανοποιήσουν τον Κρίσνα.» Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.31.19) αυτό επιβεβαιώνεται ξανά, όταν οι γιόπι, τα κορίτσια της Βράτζα, είπαν στον Κρίσνα: «Αγαπημένε μας Κρίσνα, τριγυρνάς τώρα στο δάσος με τα πόδια Σου γυμνά, τα ίδια πόδια που μερικές φορές βάζεις πάνω στα στήθη μας. Παρόλο που τα βάζεις στα στήθη μας, εμείς νομίζουμε ότι τα στήθη μας είναι τόσο σκληρά και οι πατούσες Σου τόσο λεπτές και τρυφερές. Τώρα περιφέρεσαι στο δάσος, πατώντας με τα μαλακά Σου πόδια πάνω σε κομμάτια πέτρες που Σε τρυπούν και Σε πονάνε. Επειδή είσαι η ψυχή και η ζωή μας, όταν τα λωτοειδή πόδια Σου πονάνε, αυτό μας προξενεί μεγάλη ταραχή.» Αυτού του είδους τα αισθήματα των κοριτσιών της Βράτζα είναι τα ύψιστα συναισθήματα της Συνείδησης του Κρίσνα, και όποιος αιχμαλωτίζεται από τη Συνείδηση του Κρίσνα πλησιάζει αυτό το ανώτατο επίπεδο των γιόπι.

Υπάρχουν εξήντα τέσσερα είδη υπηρεσίας αφοσίωσης, και εφαρμόζοντας κανείς αυτά τα είδη υπηρεσίας αφοσίωσης μπορεί να υψωθεί έως το στάδιο αυτής της ανεπιφύλαχτης αφοσίωσης των γιόπι. Η αγάπη για τον Κρίσνα στο επίπεδο ακριβώς των γιόπι ονομάζεται *ραγκανουγκα*, αυθόρμητη αγάπη. Σε αυτή την κατάσταση αυθόρμητης αγάπης για τον Κρίσνα, δεν υπάρχει λόγος να ακολουθεί κανείς τους βεδικούς κανόνες και τις ρυθμίσεις.

Υπάρχουν διαφόρων ειδών προσωπικοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου Κρίσνα στον υπερβατικό τόπο. Για παράδειγμα, οι υπηρέτες του Κρίσνα Ρακτάκα και Πατράκα είναι φίλοι του Κρίσνα όπως ο Σριντάμα και ο Σουντάμα. Υπάρχουν επίσης γονείς του Κρίσνα όπως ο Νάνντα και η Γιασόντα, που είναι και αυτοί στην υπηρεσία του Κρίσνα στα διαφορετικά υπερβατικά συναισθήματά τους. Όποιος επιθυμεί να εισέλθει στον Υπέρτατο Τόπο του Κρίσνα μπορεί να βρει καταφύγιο σε κάποιον από τους προαναφερθέντες υπερβατικούς

υπηρέτες και μετά να προσφέρει υπηρεσία αγάπης με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτύχει στο τέλος το ύψιστο αποτέλεσμα υπερβατικής αγάπης με τον Κρίσνα. Με άλλα λόγια, ο αφοσιωμένος υπηρέτης στον υλικό κόσμο που προσφέρει υπηρεσία αγάπης ακολουθώντας τα έργα εκείνων των αιωνίων συντρόφων του Κρίσνα, επιτυγχάνει και αυτός την ίδια θέση όταν τελειοποιηθεί.

Οι σοφοί που είναι γνωστοί από τις *Ουπανισαντ* και από τις σρουτι επιθυμούν και αυτοί τη θέση των γιόπι και ακολουθούν και αυτοί τα βήματα των γιόπι προκειμένου να επιτύχουν αυτόν τον ύψιστο στόχο της ζωής. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.87.23), όπου αναφέρονται τα εξής: Οι σοφοί ασκούνται στο προαναγιαμα, την έκσταση, ελέγχοντας τη διαδικασία της αναπνοής, τον νου και τις αισθήσεις με τη μυστικιστική μέθοδο του γιόγκα. Και έτσι προσπαθούν να εισέλθουν στο Υπέρτατο Μπραμάν, δηλαδή να συγχωνευθούν με τον Υπέρτατο. Το ίδιο πράγμα επιτυγχάνεται και από πρόσωπα που, όντας άθεοι από τη φύση τους, μάχονται την αρχή της ύπαρξης του Θεού. Αν σκοτωθούν από μία ενσάρκωση του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας, επιτυγχάνουν και αυτά το ίδιο αποτέλεσμα, τη συγχώνευση στην ύπαρξη του Μπραμάν του Υπερτάτου Κυρίου. Αλλά τα κορίτσια της Βρινντάβανα λατρεύουν τον Σρι Κρίσνα, επειδή ο Κρίσνα τα έχει δαγκώσει, όπως κάποιον τον δαγκώνει ένα φίδι, αφού το σώμα του Κρίσνα παρομοιάζεται με το σώμα ενός φιδιού. Το σώμα του φιδιού δεν πηγαίνει ποτέ ίσια, αλλά συνεχώς συστρέφεται, και εφόσον ο Κρίσνα παίρνει πάντοτε στάσεις με τρεις καμπύλες, παρομοιάζεται με φίδι. Αυτό το φίδι, ο Κρίσνα, είχε δαγκώσει τις γιόπι με υπερβατική αγάπη, και γι' αυτό ήταν σε καλύτερη θέση από όλους τους μυστικιστές γιόγκι ή από τα πρόσωπα που επιθυμούν να συγχωνευθούν στο Υπέρτατο Μπραμάν. Γι' αυτό, οι σοφοί του Νταντακαράνια ακολουθούν και αυτοί τα βήματα των κοριτσιών της Βράτζα, προκειμένου να επιτύχουν μία παρόμοια θέση. Τηρώντας απλώς τις ρυθμιστικές αρχές δεν μπορεί κάποιος να επιτύχει αυτή τη θέση· εκτός αν ακολουθήσει με σοβαρότητα τις αρχές των γιόπι. Αυτό βεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.9.21) με μία στροφή στην οποία

αναφέρεται ότι ο Κύριος Σρι Κρίσνα, ο γιος της Σριμάτι Γιασόντα, δεν είναι τόσο εύκολα διαθέσιμος σε πρόσωπα που ακολουθούν τις αρχές των διανοητικών εικασιών. Είναι όμως πολύ εύκολα διαθέσιμος σε όλων των ειδών τα ζωντανά όντα που ακολουθούν τον δρόμο της υπηρεσίας αφοσίωσης.

Υπάρχουν πολλές ομάδες με ψεύτικη αφοσίωση που ισχυρίζονται ότι ανήκουν στη λατρεία που καθιέρωσε ο Κύριος Τσετάνια Μαχαπράμπού. Τέτοιες ψευτοαφοσιωμένες ομάδες στην παράδοση του Κυρίου Τσετάνια Μαχαπράμπού ντύνονται τεχνητά σαν τα κορίτσια της Βράτζα. Αυτού του είδους η αμφίεση δεν επιδοκιμάζεται από τους προχωρημένους υπερβατιστές ή από τους προχωρημένους σπουδαστές της υπηρεσίας αφοσίωσης. Αυτή η αμφίεση του εξωτερικού υλικού σώματος είναι άλλη μία ανοησία της αντίληψης ότι το σώμα είναι ο εαυτός. Κάνουν λάθος θεωρώντας ότι το πνευματικό σώμα του Κρίσνα και της Ρανταράνι, καθώς και των συντρόφων Τους, των κοριτσιών της Βράτζα, αποτελείται από ύλη. Θα πρέπει να γνωρίζει κανείς τέλεια ότι όλες αυτές οι εκδηλώσεις είναι επεκτάσεις αιώνιας μακαριότητας και γνώσης στον υπερβατικό κόσμο. Δεν έχουν καμία σχέση με το υλικό σώμα. Κατά συνέπεια, το σώμα, το ένδυμα, η διακόσμηση και οι πράξεις των κοριτσιών της Βριντάβανα δεν ανήκουν σε αυτή την υλική κοσμική εκδήλωση. Αυτά τα κορίτσια της Βριντάβανα δεν είναι θέμα υπό συζήτηση για να προσελκύσει πρόσωπα που είναι στον υλικό κόσμο. Είναι υπερβατικό θέλγητρο για τον καθ' ολοκληρίαν θελκτικό. Ο Κρίσνα είναι καθ' ολοκληρίαν θελκτικός, και γι' αυτό το Όνομά του είναι «Κρίσνα». Αλλά τα κορίτσια της Βρατζαμπούμι, της Βριντάβανα, είναι θελκτικά ακόμα και για τον Κρίσνα. Γι' αυτό, δεν έχουν καμία σχέση με αυτόν τον υλικό κόσμο.

Αν κάποιος πιστέψει εσφαλμένα ότι το υλικό σώμα είναι τέλει όπως το πνευματικό, και αρχίσει έτσι να το λατρεύει μιμούμενος τα κορίτσια της Βριντάβανα, γίνεται κομμάτι της ιμπερσοναλιστικής φιλοσοφίας Μαγιαβάντα. Οι ιμπερσοναλιστές συνιστούν μία μέθοδο που λέγεται *αχαμ γκραχοπασανα*. Η μέθοδος αυτή συνιστά τη λατρεία του

σώματος σαν να ήταν ο Υπέρτατος. Με αυτόν τον υλικό τρόπο σκέψης, οι φευτούπερβατιστές ντύνονται σαν τα κορίτσια της Βράτζα. Αυτά τα πράγματα δεν είναι αποδεκτά ως υπηρεσία αφοσίωσης.

Ο Σρίλα Τζίβα Γιοσουάμι, ο πλέον αυθεντικός Ατσάρια της Γκιωντιγια Σαμπρανταγια, έχει καταδικάσει αυτές τις απόπειρες των μιμητών. Η μέθοδος της υπερβατικής συνειδητοποίησης είναι να ακολουθεί κανείς τα βήματα των συντρόφων του Υπερτάτου Κυρίου, του Κρίσνα. Έτσι, το να νομίζει κανείς ότι είναι άμεσος σύντροφος του Υπερτάτου Κυρίου είναι επίσης καταδικαστέο. Η μέθοδος, σύμφωνα με τις έγκυρες αρχές των Βαϊσνάβα, είναι ότι θα πρέπει να ακολουθεί κανείς έναν συγκεκριμένο αφοσιωμένο υπηρέτη και όχι να νομίζει ότι είναι ο ίδιος σύντροφος του Κυρίου.

Γι' αυτό ο Ραμανάντα Ράγια εξήγησε ότι θα πρέπει να δεχθεί κανείς τη διάθεση των κοριτσιών της Βράτζα. Στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* αναφέρεται καθαρά ότι θα πρέπει κανείς να δεχθεί τις συναισθηματικές δραστηριότητες και όχι να μιμείται την ενδυμασία των συντρόφων του Κρίσνα, των κοριτσιών της Βράτζα. Θα πρέπει να σκέφτεται κανείς μέσα του πάντοτε τις δοσοληψίες της Ράντα και του Κρίσνα στον πνευματικό κόσμο. Θα πρέπει να σκέφτεται τη Ράντα και τον Κρίσνα είκοσι τέσσερις ώρες την ημέρα και να Τους προσφέρει υπηρεσία μέσα του· όχι να αλλάζει απλώς αμφίεση εξωτερικά. Αυτό ονομάζεται διάθεση των συντρόφων και των φίλων της Ρανταράνι. Και ακολουθώντας τις συντρόφους της Ρανταράνι, μπορεί κανείς να επιτύχει στο τέλος το στάδιο της τελειότητας, δηλαδή να κατορθώσει να μεταφερθεί στην Γκολόκα Βριντάβανα, τον υπερβατικό Τόπο του Κρίσνα.

Αυτή η διάθεση της συναισθηματικής αναζήτησης των γκόπι ονομάζεται *σιντα-ντεχα*. *Σιντα-ντεχα* σημαίνει το αγνό πνευματικό σώμα που βρίσκεται πέρα από τις αισθήσεις, τον νου και τη νοημοσύνη. *Σιντα-ντεχα* είναι η εξαγνισμένη ψυχή, η οποία είναι κατάλληλη να υπηρετήσει τον Υπέρτατο Κύριο. Κανείς δεν μπορεί να υπηρετήσει τον Υπέρτατο Κύριο ως σύντροφός Του αν δεν βρίσκεται σε αυτή την τελείως αγνή πνευματική ταυτότητα. Αυτή η ταυτότητα είναι πλήρως απαλλαγμένη

από κάθε υλική μόλυνση. Αναφέρεται στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* ότι όποιος είναι μολυσμένος υλικά μεταναστεύει σε ένα άλλο υλικό σώμα μέσω της υλικής συνείδησης. Την ώρα του θανάτου σκέφτεται με αυτόν τον τρόπο και γι' αυτό μεταφέρεται σε κάποιο άλλο υλικό σώμα. Κατά τον ίδιο τρόπο, όταν κάποιος βρίσκεται στην αγνή πνευματική του ταυτότητα και σκέφτεται την πνευματική υπηρεσία αγάπης προς τον Υπέρτατο Κύριο, μεταφέρεται στο Πνευματικό Βασίλειο, για να γίνει δεικτός στη συντροφιά του Κρίσνα. Με άλλα λόγια, το να σκέφτεται κανείς τον Κρίσνα και τους συντρόφους Του ευρισκόμενος στην πνευματική του ταυτότητα είναι το προσόν για τη μεταφορά του στο Πνευματικό Βασίλειο.

Κανείς δεν μπορεί να συλλογιστεί ή να σκεφτεί τις δραστηριότητες του Πνευματικού Βασιλείου αν δεν βρίσκεται στην αγνή πνευματική του ταυτότητα. Αυτή η αγνή πνευματική ταυτότητα ονομάζεται *σιντα-ντεχα*. Γι' αυτό ο Ραμανάνντα Ράγια είπε ότι χωρίς να αποκτήσει κάποιος το *σιντα-ντεχα*, το πνευματικό σώμα του, δεν μπορεί να γίνει σύντροφος των γκόπι ή να προσφέρει υπηρεσία απευθείας στο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Κρίσνα, και την αιώνια σύντροφό Του, τη Ρανταράνι. Αναφέρθηκε σε ένα εδάφιο της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.47.60), στο οποίο λέγεται ότι «Ούτε η Θεά της Τύχης, η Λάκσμι, ούτε τα κορίτσια του Ουράνιου Βασιλείου δεν μπορούσαν να έχουν τις ανέσεις των κοριτσιών της Βράτζα, και πολύ περισσότερο όλοι οι υπόλοιποι.»

Ο Κύριος Τσετάνια ήταν πολύ ικανοποιημένος ακούγοντας τον Ραμανάνντα Ράγια και τον αγκάλιασε. Άρχισαν και οι δύο να κλαίνε σε έκσταση με αυτή την πνευματική συνειδητοποίηση. Συζήτησαν όλη τη νύχτα για τις υπερβατικές Διασκεδάσεις της Ρανταράνι και του Κρίσνα, και το πρωί αποχωρίστηκαν. Ο Ραμανάνντα έφυγε για να πάει στο σπίτι του και ο Κύριος πήγε να κάνει το μπάνιο Του.

Την ώρα του αποχωρισμού τους, ο Ραμανάνντα Ράγια έπεσε στα πόδια του Κυρίου Τσετάνια και προσευχήθηκε με αυτόν τον τρόπο: «Αγαπημένε μου Κύριε, ήλθες για να με σώσεις από αυτόν τον βούρκο της άγνοιας. Γι' αυτό Σου ζητώ να μείνεις εδώ τουλάχιστον

δέκα μέρες, για να εξαγνίσεις τον νου μου από αυτή την υλική μόλυνση. Δεν υπάρχει κανένας άλλος που μπορεί να προσφέρει τέτοια υπερβατική αγάπη για τον Θεό.»

Ο Κύριος απάντησε, «Ήλθα σε σένα για να εξαγνισθώ ο Ίδιος, ακούγοντας από εσένα για τις υπερβατικές Διασιεδάσεις του Κρίσνα και της Ράντα. Και είμαι τόσο τυχερός, επειδή είσαι ο μόνος δάσκαλος αυτών των υπερβατικών Διασιεδάσεων. Δεν βρίσκω κανέναν άλλο σε αυτόν τον κόσμο που μπορεί να συνειδητοποιήσει αυτή την υπερβατική ανταλλαγή αγάπης ανάμεσα στη Ράντα και τον Κρίσνα. Μου ζητάς να μείνω εδώ για δέκα μέρες, αλλά Εγώ εύχομαι να μείνω μαζί σου εδώ για το υπόλοιπο της ζωής Μου. Έλα, σε παρακαλώ, στο Τζάγκιαννατ Πούρι, στο μέρος που θα μείνω, και θα περάσω τις μέρες που Μου απομένουν κατανοώντας τον Κρίσνα και τη Ράντα στη συντροφιά σου.»

Ο Σριμάν Ραμανάντα Ράγια ήλθε να δει τον Κύριο την επόμενη μέρα το απόγευμα και συζήτησαν αυτό το υπερβατικό ζήτημα. Ο Κύριος άρχισε ξανά να ρωτά τον Ραμανάντα Ράγια ως εξής: «Ποιο είναι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης; Ο Ραμανάντα Ράγια απάντησε αμέσως ότι το ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης είναι η γνώση της επιστήμης του Κρίσνα. Το πρότυπο της υλικής εκπαίδευσης είναι η ικανοποίηση των αισθήσεων, αλλά το πρότυπο της πνευματικής εκπαίδευσης, και ειδικά το ανώτατο πρότυπο, είναι η γνώση της επιστήμης του Κρίσνα. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ* (4.29.50) αναφέρεται ότι η εργασία που ευχαριστεί το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι το ύψιστο πρότυπο εργασίας, και η επιστήμη, δηλαδή η γνώση που εγιαθιστά κάποιον σε πλήρη Συνείδηση του Κρίσνα είναι το ύψιστο πρότυπο γνώσης. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Πραλάντα Μαχαράζα, ενώ δίδασκε τους φίλους του στο σχολείο, είπε και αυτός ότι το να ακούει κανείς για τον Κύριο, να ψέλνει το Όνομα του Κυρίου, να Τον θυμάται, να Τον λατρεύει, να προσεύχεται σε Αυτόν, να Τον υπηρετεί, να γίνει φίλος με τον Κρίσνα και να προσφέρει τα πάντα σε Αυτόν είναι το ύψιστο πρότυπο πνευματικής γνώσης. Τότε ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε τον Ραμανάντα Ράγια, «Ποιο είναι το ύψιστο πρότυπο υπόληψης;» Ο Ραμανάντα Ράγια απάντησε αμέσως ότι αν κάποιος είναι διάσημος επειδή τον υπολήπτονται για τη Συνείδηση του

Κρίσνα, είναι ο πλέον διάσημος άνθρωπος στον κόσμο. Με άλλα λόγια, αν κάποιος είναι γνωστός επειδή έχει Συνείδηση του Κρίσνα, είναι ο σπουδαιότερος, ο πλέον φημισμένος άνθρωπος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΑΚΟΣΤΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Συμπέρασμα

Όποιος είναι φημισμένος ως άνθρωπος με Συνείδηση του Κρίσνα έχει αιώνια φήμη. Στον υλικό κόσμο, όλοι επιδιώκουν τρία πράγματα: θέλουν να διαιωνίσουν το όνομά τους, θέλουν η φήμη τους να διαδοθεί σε όλο τον κόσμο και θέλουν κάποιο κέρδος από την υλική δράση τους. Αλλά δεν γνωρίζουν ότι όλα αυτά, το υλικό όνομα, η φήμη και το κέρδος ανήκουν στο εφήμερο υλικό σώμα. Μόλις το σώμα τελειώσει, όλα αυτά –όνομα, φήμη, κέρδος- είναι επίσης τελειωμένα. Εξαιτίας της άγνοιας, όλοι επιδιώκουν όνομα, φήμη και κέρδος σε σύνδεση με το σώμα. Το να γίνει όμως κάποιος διάσημος σε σύνδεση με το σώμα ή το να γίνει γνωστός ως άνθρωπος με πνευματικά ανεπτυγμένη συνείδηση, χωρίς όμως καμία γνώση του Υπερτάτου Πνεύματος, του Βίσνου, είναι κάτι που πρέπει να αποδοκιμάζεται. Αληθινή φήμη είναι αν κάποιος αποκτήσει Συνείδηση του Κρίσνα σε αυτή τη ζωή.

Σύμφωνα με τη *Σριμαντ-Μπαγκαβατμ*, υπάρχουν δώδεκα αυθεντίες. Είναι φημισμένοι επειδή ήταν όλοι μεγάλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες του

Κυρίου. Είναι ο Μπράμα, ο Νάραντα, ο Κύριος Σίβα, ο Μάνου, ο Καπίλα, ο Πραλάντα, ο Τζανάνα, ο Μπίσμα, ο Σουκαντέβα Γκοσουάμι, ο Μπάλι, ο Γιαμαράζα και οι Κουμάρα. Όλοι αυτοί οι μεγάλοι πιστοί είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Κυρίου, και γι' αυτό τους θυμούνται ακόμη.

Στην *Γκαρουντα Πουρανα* υπάρχει μία στροφή, στην οποία αναφέρεται ότι είναι σπανιότερο να γίνει κανείς αφοσιωμένος υπηρέτης του Υπερτάτου Κυρίου αυτή την εποχή του Κάλι από το να γίνει ημίθεος όπως ο Μπράμα ή ο Κύριος Σίβα. Επίσης ο Γιουντιστίρα, σχετικά με τις συνομιλίες μεταξύ του Νάραντα και του Πουννταρία, είπε, «Ο πιο φημισμένος άνθρωπος που μπορεί να σώσει όλους τους άλλους είναι εκείνος που μετά από πολλές, πολλές ζωές, έχει φτάσει στην κατανόηση ότι είναι υπηρέτης του Βāsουντέβα.» Επίσης στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα*, ο Κρίσνα λέει στον Αρτζούνα, «Οποιος κατανοεί ότι ο Βāsουντέβα είναι το παν και υποτάσσεται σε Αυτόν είναι ο πιο μορφωμένος και σοφός άνθρωπος.» Στην *Αγκνι Πουρανα* αναφέρεται ότι η απελευθέρωση, η υπερβατική ζωή, ακολουθεί όλους τους αφοσιωμένους υπηρέτες του Θεού. Και στην *Μπριχαν-ναραντιγια Πουρανα* αναφέρεται επίσης ότι ακόμα και προσωπικότητες όπως ο Μπράμα και άλλοι ημίθεοι δεν γνωρίζουν την αξία ενός αφοσιωμένου υπηρέτη του Υπερτάτου Προσώπου της Θεότητας. Και στην *Γκαρουντα Πουρανα* αναφέρεται ότι από πολλές χιλιάδες μπράμανα, ένας διακρίνεται για την πείρα του στην τέλεση θυσιών· και από χιλιάδες τέτοιους μπράμανα που είναι έμπειροι στην τέλεση θυσιών, ένας διακρίνεται για τη γνώση της *Βενταντα-σουτρα* και από πολλές, πολλές χιλιάδες Βενταντιστές, ένας είναι ίσως αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου Βίσνου, και αυτός είναι ο πιο φημισμένος. Υπάρχουν πολλοί αφοσιωμένοι υπηρέτες του Βίσνου, και από αυτούς, ένας ο οποίος έχει ακλόνητη πίστη είναι άξιος να εισέλθει στο Βασίλειο του Θεού. Και στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.13.4) επίσης αναφέρεται ότι υπάρχουν πολλοί σπουδαστές των Βεδών, αλλά ένας ο οποίος σκέφτεται πάντοτε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας μέσα στην καρδιά του είναι ο καλύτερος. Στις προσευχές *Ναραγιανα-βιουχασταβα* αναφέρεται ότι ακόμα και ο Μπράμα, αν δεν είναι αφοσιωμένος

υπηρέτης του Κυρίου είναι ασήμαντος, ενώ ακόμα και ένα μικρόβιο, αν είναι αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου είναι φημισμένο.

Σε αυτό το σημείο ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια, «Ποια είναι τα πιο πολύτιμα πλούτη στον κόσμο;» Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι όποιος έχει αγάπη για τη Ράντα και τον Κρίσνα κατέχει το πιο πολύτιμο πετράδι, τα μεγαλύτερα πλούτη. Όποιος είναι υπερβολικά προσηλωμένος στην υλική ικανοποίηση των αισθήσεων ή στα υλικά πλούτη δεν είναι τόσο πλούσιος. Όταν έλθει κάποιος στο πνευματικό επίπεδο, στη Συνείδηση του Κρίσνα, μπορεί να καταλάβει ότι δεν υπάρχουν πολυτιμότερα πλούτη από την αγάπη για τους Ράντα-Κρίσνα. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*, ο Μαχαράζα Ντρούβα αναζήτησε τον Υπέρτατο Κύριο επειδή ήθελε να αποκτήσει γη, αλλά όταν είδε τον Κρίσνα είπε, «Είμαι τόσο ευχαριστημένος, ώστε δεν θέλω τίποτα.» Και στην *Μπαγκαβαντ-γκιτα* αναφέρεται επίσης ότι αν κάποιος βρει καταφύγιο στο Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τότε δεν υπάρχει τίποτε για το οποίο αξίζει να μοχθήσει. Παρόλο που αυτοί οι αφοσιωμένοι υπηρέτες μπορούν να αποκτήσουν οτιδήποτε επιθυμήσουν από το Πρόσωπο της Θεότητας, ένας αγνός αφοσιωμένος υπηρέτης δεν ζητάει ποτέ τίποτε από τον Θεό.

Όταν ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια ποια είναι η πιο οδυνηρή ύπαρξη, ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι ο αποχωρισμός από έναν αγνό αφοσιωμένο υπηρέτη είναι η πιο επώδυνη ύπαρξη. Με άλλα λόγια, εκεί όπου δεν υπάρχει αφοσιωμένος υπηρέτης του Κυρίου, η κοινωνία πονάει, και η επαφή με τους ανθρώπους γίνεται και αυτή οδυνηρή. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (3.30.7) αναφέρεται ότι αν κάποιος προσπαθήσει να είναι ευτυχισμένος χωρίς τη συναναστροφή ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη, μόνο μέσω της κοινωνίας, της φιλίας και της χωρίς συνείδηση του Κρίσνα αγάπης, είναι στην πιο δυστυχισμένη κατάσταση.

Τότε ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια: «Από τόσο πολλές υποτιθέμενες απελευθερωμένες ψυχές, ποια είναι πραγματικά απελευθερωμένη;»

Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι εκείνος που είναι εξ ολοκλήρου ποτισμένος με αγάπη και αφοσίωση για τη Ράντα και τον Κρίσνα θα πρέπει να θεωρείται το καλύτερο από όλα τα απελευθερωμένα πρόσωπα. Στο Πέμπτο Άσμα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται ότι η συναναστροφή ενός αγνού αφοσιωμένου υπηρέτη είναι πιο επιθυμητή ακόμα και από την ίδια τη ζωή, και ότι χωρίς τη συντροφιά ενός αφοσιωμένου υπηρέτη ούτε ένα δευτερόλεπτο δεν περνάει ευχάριστα. Επίσης, στο εδάφιο 6.14.4 της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* αναφέρεται ότι ένας αφοσιωμένος υπηρέτης του Ναράγιανα είναι τόσο σπάνιος, ώστε μπορείς να βρεις μόνο έναν σε δισεκατομμύρια.

Ύστερα, ο Τσετάνια Μαχαπράμπού ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια: «Υπάρχουν πολλά τραγούδια· ποιο τραγούδι νομίζεις ότι είναι το καλύτερο απ' όλα;»

Ο Ραμανάνντα απάντησε ότι όποιο τραγούδι περιγράφει τις Διασκεδάσεις της Σρι Ράντα και του Κρίσνα είναι το καλύτερο τραγούδι. Στην υλική -την υπό όρους- ζωή όλοι είναι αιχμαλωτισμένοι από τη σεξουαλική ζωή. Όλη η φανταστική λογοτεχνία -μυθιστορήματα, θεατρικά έργα, κλπ.- είναι γεμάτη από περιγραφές ερωτικών ιστοριών μεταξύ ενός άνδρα και μιας γυναίκας. Επειδή οι άνθρωποι θέλγονται τόσο πολύ από αυτή τη λογοτεχνία, ο Κρίσνα εμφανίσθηκε σε αυτόν τον κόσμο και παρουσίασε τις υπερβατικές ερωτικές ιστορίες Του με τις γιόπι· υπάρχει μία τεράστια λογοτεχνική παραγωγή που έχει θέμα της τις δοσοληψίες του Κρίσνα με τις γιόπι. Όποιος καταφύγει στην ιστορία της Ράντα και του Κρίσνα απολαμβάνει πραγματική ευτυχία. Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.33.36) αναφέρεται ότι ο Κύριος, για να δείξει την αληθινή Του ζωή, παρουσίασε τις Διασκεδάσεις Του στη Βρινντάβανα· οποιοδήποτε ευφυές πρόσωπο προσπαθεί να κατανοήσει τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα είναι πολύ καλότυχο. Αυτού του είδους οι ιστορίες και αυτού του είδους τα τραγούδια είναι τα ανώτερα όλων.

Έπειτα ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια, «Ποιο είναι το πιο επωφελές πράγμα στον κόσμο, η ουσία όλων των ευοίωνων γεγονότων;»

Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι δεν υπάρχει τίποτε τόσο επωφελές όσο η συναναστροφή αγνών αφοσιωμένων υπηρετών.

Ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε: «Τι θα συνιστούσες σε κάποιον να σιέφτεται;»

Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι θα πρέπει να σιέφτεται κανείς πάντοτε τις Διασκεδάσεις του Κρίσνα. Αυτό είναι Συνείδηση του Κρίσνα. Ο Κρίσνα έχει πολλαπλές δραστηριότητες, που περιγράφονται σε τόσο πολλές βεδικές γραφές. Θα πρέπει να σιέφτεται κανείς όλες αυτές τις Διασκεδάσεις πάντοτε· αυτό είναι ο καλύτερος διαλογισμός και η υψηλότερη έκσταση.

Στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.2.36) βεβαιώνεται από τον Σουικαντέβα Γιοσουάμι ότι οι άνθρωποι θα πρέπει να σιέφτονται πάντοτε το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας. Και όχι μόνο να Τον σιέφτονται, αλλά να ακούν για τον Υπέρτατο Κύριο, να ψέλνουν το Όνομά Του και να τραγουδούν τη φήμη Του και τις Δόξες Του.

Τώρα ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια: «Ποιο είναι το καλύτερο είδος διαλογισμού;»

Και ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε, «Όποιος διαλογίζεται πάντοτε τα Λωτοειδή Πόδια της Ράντα και του Κρίσνα κάνει το καλύτερο είδος διαλογισμού.»

Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (1.2.14), όπου αναφέρεται «Μόνο το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας είναι κύριος των αφοσιωμένων υπηρετών, μόνο το Όνομά Του θα πρέπει να ψέλνεται πάντοτε, μόνον Αυτόν θα πρέπει να διαλογίζεται κανείς διαρκώς και μόνον Αυτός θα πρέπει να λατρεύεται τακτικά.»

Ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε μετά τον Ραμανάνντα Ράγια, «Πού θα πρέπει να ζει κανείς, παραιτούμενος από όλες τις άλλες απολαύσεις;»

Και ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι θα πρέπει να παραιτηθεί κανείς από όλες τις άλλες απολαύσεις και να ζει στη Βρινντάβανα, στο μέρος όπου ο Κύριος Κρίσνα είχε τόσο πολλές Διασκεδάσεις. Στη *Σριμαντ-*

Μπαγκαβαταμ (10.47.61) λέγεται από τον Ούνταβα ότι είναι καλύτερα να ζει κανείς στη Βριντάβανα, ακόμα και ως ένα από τα δέντρα και τα φυτά αυτής της γης. Εκεί που ήταν ο Υπέρτατος Κύριος και εκεί που πήγαιναν οι γιόπι για να λατρεύουν τον Υπέρτατο Κύριο, τον έσχατο στόχο όλης της βεδικής γνώσης.

Ο Τσετάνια Μαχαπράμπού ρώτησε, «Ποιο είναι το καλύτερο θέμα για να ακούει κανείς;»

Και ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε, «Το καλύτερο θέμα για να ακούει κανείς είναι οι Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα.» Όταν ακούει κανείς τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα από τη σωστή πηγή γίνεται αμέσως απελευθερωμένη ψυχή. Αλλά συμβαίνει μερικές φορές και οι άνθρωποι δεν ακούν τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα από κάποιον που είναι συνειδητοποιημένη ψυχή. Και γι' αυτό μερικές φορές παραπλανούνται. Αναφέρεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (10.33.39) ότι όποιος ακούει τις Διασκεδάσεις του Κρίσνα με τις γιόπι θα φτάσει στο ύψιστο επίπεδο υπηρεσίας αφοσίωσης και θα ελευθερωθεί από την υλική λαγνεία, η οποία κατακλύζει την καρδιά όλων. Με άλλα λόγια, το πραγματικό αποτέλεσμα της ακρόασης των Διασκεδάσεων της Ράντα και του Κρίσνα είναι η απαλλαγή από κάθε υλική λαγνεία. Αν δεν ελευθερωθεί κανείς από την υλική λαγνεία, δεν θα πρέπει να ακούει τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα. Αν δεν ακούμε από τη σωστή πηγή, οι Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα θα παρουσιάζονται διαστρεβλωμένες και θα νομίζουμε ότι είναι συνηθισμένες υποθέσεις μεταξύ ενός άνδρα και μιας γυναίκας, και έτσι θα παραπλανηθούμε.

Ύστερα ο Τσετάνια Μαχαπράμπού ρώτησε τον Ραμανάνντα Ράγια: «Ποια είναι η πιο λατρευτή θεότητα;»

Και εκείνος απάντησε αμέσως ότι το υπερβατικό ζευγάρι, η Σρι Ράντα και ο Κρίσνα, είναι το έσχατο αντικείμενο λατρείας. Υπάρχουν διαφόρων ειδών λατρευτικά αντικείμενα, όπως φερειπείν οι ιμπερσοναλιστές λατρεύουν το απρόσωπο *μπραματζιοτι*, αλλά το αποτέλεσμα αυτού του είδους λατρείας είναι ότι γίνεται κανείς σαν δέντρο ή σαν κάποιο άλλο ακίνητο ον και στερείται τα σημάδια της ζωής. Το ίδιο αποτέλεσμα έχουν

και όσοι λατρεύουν το Κενό. Όσοι επιδιώκουν την υλική απόλαυση, οι *μπουκτι*, λατρεύουν τους ημίθεους και κατορθώνουν να φτάσουν στους πλανήτες των ημιθέων, και στο σώμα που έχουν εκεί απολαμβάνουν την υλική ευτυχία.

Ο Κύριος Τσετάνια ρώτησε σχετικά με αυτούς που επιδιώκουν την υλική ευτυχία και την απελευθέρωση από την υλική σιλαβιά. Πού πηγαίνουν τελικά; Ο Ραμανάνντα Ράγια απάντησε ότι ορισμένοι από αυτούς καταλήγουν σαν ακίνητα δέντρα και ορισμένοι κατορθώνουν να φτάσουν στους ουράνιους πλανήτες για να απολαύσουν υλική ευτυχία.

Ο Ραμανάνντα Ράγια συνέχισε λέγοντας ότι σε όσους δεν αρέσει η Συνείδηση του Κρίσνα, η πνευματική ζωή, είναι σαν κοράκια που ευχαριστιούνται τρώγοντας τους πικρούς καρπούς *νιμπα*, ενώ οι ποιητικοί κούκιοι τρώνε τους γλυκούς καρπούς μάνγκο. Παρόμοια, οι κακότυχοι υπερβατιστές κάνουν απλώς εικασίες ανιαρής φιλοσοφίας, ενώ οι υπερβατιστές που είναι ερωτευμένοι με τη Ράντα και τον Κρίσνα απολαμβάνουν όπως οι κούκιοι. Γι' αυτό, όσοι είναι αφοσιωμένοι υπηρέτες της Ράντα και του Κρίσνα είναι τα πιο καλότυχα άτομα στον κόσμο. Ο Ραμανάνντα Ράγια συνέκρινε τις διανοητικές εικασίες με τον πικρό καρπό *νιμπα*, ο οποίος δεν τρώγεται· είναι απλώς γεμάτος με άνυδρες θεωρίες και γι' αυτό είναι κατάλληλος για τους φιλοσόφους που μοιάζουν με κοράκια. Ωστόσο, οι καρποί μάνγκο είναι πολύ απολαυστικοί, και όσοι βρισκονται στην υπηρεσία αφοσίωσης της Ράντα και του Κρίσνα είναι σαν αυτούς τους κούκιους που γεύονται τα μάνγκο.

Έτσι ο Ραμανάνντα Ράγια και ο Τσετάνια Μαχαπραμπού συζητούσαν όλη νύχτα, μερικές φορές χορεύοντας, μερικές φορές τραγουδώντας και μερικές φορές κλαίγοντας. Με αυτόν τον τρόπο πέρασε η νύχτα, και την αυγή ο Ραμανάνντα Ράγια πήγε στο σπίτι του, και ξανά το απόγευμα ήλθε να δει τον Τσετάνια Μαχαπραμπού. Την επόμενη μέρα, αφού συζήτησαν για τον Κρίσνα για ένα διάστημα, ο Ραμανάνντα Ράγια έπεσε στα πόδια του Τσετάνια Μαχαπραμπού και άρχισε να λέει: «Αγαπημένε μου Κύριε, είσαι τόσο καλός μαζί μου που μου μίλησες για την επιστήμη της Ρανταράνι και του Κρίσνα και τις ερωτικές υποθέσεις Τους, καθώς και για τον χορό *ρασα* και τις άλλες Διασκεδάσεις Τους, ενώ ποτέ δεν

σιέφτηκα ότι θα μπορούσα να μιλήσω για αυτά τα ζητήματα. Με δίδαξες, λοιπόν, όπως παλιά δίδαξες τις Βέδες στον Μπράμα.»

Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίον η Υπέρτατη Ψυχή διδάσκει την ατομική ψυχή. Εξωτερικά, δεν φαίνεται. Αλλά εσωτερικά, η Υπέρτατη Ψυχή μιλά στον αφοσιωμένο υπηρέτη, και αυτό το επιβεβαιώνει η *Μπαγκαβαντ-γκιτα*: σε όποιον Τον υπηρετεί με ειλικρίνεια, ο Κύριος υπαγορεύει από μέσα του και ενεργεί με τόσο όμορφο τρόπο, ώστε ο αφοσιωμένος υπηρέτης επιτυγχάνει τελικώς τον υπέρτατο στόχο της ζωής. Όταν γεννήθηκε ο Μπράμα δεν υπήρχε κανείς να τον διδάξει. Γι' αυτό η βεδική γραμματεία λέει ότι ο ίδιος ο Υπέρτατος Κύριος δίδαξε στον Μπράμα τη βεδική γνώση μέσω της καρδιάς του. Το ίδιο πράγμα βεβαιώνεται και από τον Σουκάντέβα Γιοσουάμι στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (2.4.22): το *γκαγιατρι μάντρα* μεταδόθηκε πρώτα απ' όλα από τον Υπέρτατο στην καρδιά του Μπράμα. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο Σουκάντέβα Γιοσουάμι προσευχήθηκε στον Κύριο να τον βοηθήσει και αυτόν να πει τη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* στον Μαχαράζα Παρίκσιτ.

Η πρώτη στροφή του Πρώτου Άσματος της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* περιγράφει τη Υπέρτατη Απόλυτη Αλήθεια, η οποία δίδαξε τον Μπράμα μέσω της καρδιάς. Αναφέρεται εκεί από τον Βιασαντέβα, τον συγγραφέα της *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ*: «Προσκυνώ πρώτα με σεβασμό τον Σρι Κρίσνα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, το οποίο είναι η Αιτία της κοσμικής εκδήλωσης, αλλά και της συντήρησης και της διάλυσής της.» Αν προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε την Υπέρτατη Αλήθεια εξονυχιστικά, μπορούμε να καταλάβουμε ότι γνωρίζει τα πάντα άμεσα και έμμεσα. Είναι το μόνο Υπέρτατο Πρόσωπο που είναι πλήρως ανεξάρτητο, και είναι μόνον Αυτός που δίδαξε τον Μπράμα ως Υπέρτατη Ψυχή από μέσα του. Αιόμα και ο μεγαλύτερος και πιο μορφωμένος λόγιος περιέρχεται σε σύγχυση σχετικά με την κατανόηση της Υπέρτατης Αλήθειας, επειδή όλη η αισθητή κοσμική εκδήλωση βρίσκεται μέσα Του. Μολονότι η υλική εκδήλωση είναι υποπροϊόν της φωτιάς, του νερού και της γης, φαίνεται σαν να είναι αληθινή. Αλλά μόνο σε Αυτόν στηρίζονται η πνευματική εκδήλωση, η υλική εκδήλωση και η εκδήλωση των

ζωντανών όντων, δηλαδή τα πάντα. Συνεπώς, Αυτός είναι η Υπέρτατη Αλήθεια.

Ο Σρι Ραμανάντα Ράγια συνέχισε να μιλά στον Κύριο Τσετάνια: «Κύριέ μου, πρώτα σε είδα ως σαννιάσι, και μετά Σε είδα ως βοσκόπουλο. Τώρα Σε βλέπω σαν χρυσή κούκλα, και ολόκληρο το σώμα Σου είναι καλυμμένο από μία χρυσή λάμψη. Το δέρμα Σου έχει γίνει χρυσό, αλλά εγώ το βλέπω μαυριδερό σαν του μικρού βοσκού, του Σιαμασούννταρα. Θα μου πεις, Σε παρακαλώ, γιατί Σε βλέπω με τόσες διαφορετικές επιδερμίδες; Θα μου εξηγήσεις ειλικρινά;»

Ο Κύριος Τσετάνια απάντησε, «Είναι η φύση των πολύ προηγμένων αφοσιωμένων υπηρετών να βλέπουν τον Κρίσνα στο κάθε τι. Όποτε βλέπουν κάτι, δεν βλέπουν τη μορφή αυτού του συγκεκριμένου πράγματος, αλλά βλέπουν τον Κρίσνα.» Αυτό επιβεβαιώνεται στη *Σριμαντ-Μπαγκαβαταμ* (11.2.45): «Όποιος είναι πολύ προηγμένος στην υπηρεσία αφοσίωσης βλέπει την Υπέρτατη Ψυχή, τον Κρίσνα, ο οποίος είναι η Ψυχή όλων των ατομικών ψυχών.» Ένα παρόμοιο εδάφιο υπάρχει στο Δέκατο Άσμα (10.35.9), όπου αναφέρεται ότι όλα τα φυτά και τα δέντρα, γεμάτα λουλούδια και καρπούς, έγερναν από έκσταση και αγάπη για τον Κρίσνα, επειδή ο Κρίσνα είναι η ψυχή της ψυχής τους. Και όταν ο Κρίσνα έφυγε, εκείνα τα δέντρα και τα φυτά έβγαλαν αγιάνια.

Ο Κύριος Τσετάνια είπε στον Ραμανάντα: «Έχεις την υψηλότερη αντίληψη των Διασκεδάσεων της Ράντα και του Κρίσνα, και γι' αυτό βλέπεις τη Ράντα και τον Κρίσνα παντού.»

Απαντώντας σε αυτό, ο Ραμανάντα Ράγια είπε. «Κύριε, Σε παρακαλώ, μην προσπαθείς να κρυφτείς. Καταλαβαίνω ότι έχεις δεχθεί την επιδερμίδα και τον τρόπο σκέψης της Ρανταράνι για να προσπαθήσεις να κατανοήσεις τον Εαυτό Σου από τη σκοπιά της Ρανταράνι. Έχεις κατέλθει για να δεις τα πράγματα από αυτή τη σκοπιά. Η ενσάρκωσή Σου είναι κυρίως για να κατανοήσεις τον Εαυτό Σου, αλλά παράλληλα μοιράζεις στον κόσμο αγάπη για τον Κρίσνα. Έχεις έλθει εδώ ο Ίδιος για να με σώσεις. Σε ικετεύω να μην προσπαθήσεις να με ξεγελάσεις: δεν είναι καλό για Σένα.»

Ο Κύριος Τσετάνια έμεινε πολύ ευχαριστημένος, χαμογέλασε και έδειξε στον Ραμανάντα την αληθινή Του μορφή. Με άλλα λόγια, αυτή τη μορφή, δηλαδή τον συνδυασμό της Σρι Ράντα και του Κρίσνα, την φανέρωσε ο Κύριος Τσετάνια για πρώτη φορά στον Ραμανάντα Ράγια. Άρα, ο Κύριος Τσετάνια ήταν ο Ίδιος ο Σρι Κρίσνα με τα εξωτερικά χαρακτηριστικά και με τη διάθεση της Σριμάτι Ρανταράνι. Αυτή η υπερβατική δυνατότητα του ενός να γίνεται δύο και των δύο να γίνονται ένα είναι δυνατή, και την διαπίστωσε ο Ραμανάντα Ράγια. Τα πρόσωπα που είναι αρκετά τυχερά για να κατανοήσουν τον Κύριο Τσετάνια, καθώς και τις Διασιεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα στη Βριντάβανα, μπορούν, με το έλεος του Σρι Ρούπα Γιοσουάμι, να γνωρίσουν την αληθινή ταυτότητα του Σρι Κρίσνα Τσετάνια Μαχαπράμπου.

Βλέποντας αυτό το μοναδικό γνώρισμα του Κυρίου Τσετάνια, ο Ραμανάντα Ράγια λιποθύμισε και έπεσε στο πάτωμα. Όσο ήταν λιπόθυμος, ο Κύριος Τσετάνια τον άγγιξε και βρήκε πάλι τις αισθήσεις του. Ο Ραμανάντα Ράγια απόρησε βλέποντας τον Κύριο Τσετάνια με τα ρούχα του σανιάσι. Ο Κύριος Τσετάνια τον αγκάλιασε, τον ηρέμησε και τον πληροφόρησε ότι κανείς δεν είχε δει αυτή τη μορφή Του εκτός από εκείνον. «Έχεις καταλάβει τον σκοπό της ενσάρκωσής Μου και γι' αυτό έχεις το προνόμιο να δεις αυτό το συγκεκριμένο γνώρισμα της Προσωπικότητάς Μου.» Ο Κύριος Τσετάνια συνέχισε λέγοντας, «Αγαπημένε Μου Ραμανάντα, δεν είμαι κάποιο διαφορετικό πρόσωπο με ανοιχτή επιδερμίδα και με το όνομα Γιώρα Πουρούσα. Είμαι ίδιος και απαράλλαχτος ο Κρίσνα, ο γιος του Μαχαράζα Νάντα, αλλά εξαιτίας της επαφής με το σώμα της Σριμάτι Ρανταράνι, έχω πάρει τώρα αυτή τη μορφή. Η Σριμάτι Ρανταράνι δεν αγγίζει κανέναν άλλον εκτός από τον Κρίσνα, και γι' αυτό Με έχει επηρεάσει με την επιδερμίδα της, με τον νου Της και με τα λόγια Της, και προσπαθώ να καταλάβω την υπερβατική γεύση της σχέσης Της με τον Κρίσνα.»

Το γεγονός είναι ότι και ο Κρίσνα και ο Κύριος Τσετάνια είναι το Αρχικό Πρόσωπο της Θεότητας. Στη μορφή Του ως Κρίσνα είναι ο υπέρτατος απολαμβάνων, ενώ στη μορφή του Κυρίου Τσετάνια είναι ο υπέρτατος απολαμβανόμενος. Κανείς δεν μπορεί να είναι πιο εξάισια

θελκτικός από τον Κρίσνα, και εκτός από τον Κρίσνα κανείς δεν μπορεί να είναι ο απολαμβάνων την Υπέρτατη Μορφή Αφοσίωσης, τη Σριμάτι Ρανταράνι. Καμία άλλη μορφή του Βίσνου εκτός από τον Κρίσνα δεν έχει αυτή την ιδιότητα.

Αυτό εξηγείται στην περιγραφή του Γιοβίνντα της *Τσετανια-τσαριταμριτα*, όπου αναφέρεται ότι η Σριμάτι Ρανταράνι είναι η μοναδική προσωπικότητα που μπορεί να εμφυσήσει στον Κρίσνα υπερβατική ευχαρίστηση. Γι' αυτό η Σριμάτι Ρανταράνι είναι η κυριότερη από όλες τις δεσποινίδες της Βράτζα που αγαπούν τον Γιοβίνντα, το Υπέρτατο Πρόσωπο της Θεότητας, τον Σρι Κρίσνα.

«Σε παρακαλώ, πίστεψέ Με, δεν έχω τίποτα να κρύψω από εσένα. Και ακόμα και αν προσπαθήσω να σου κρυφτώ, είσαι τόσο προχωρημένος αφοσιωμένος υπηρέτης, ώστε μπορείς να καταλάβεις όλα τα μυστικά Μου. Σου ζητώ να φυλάξεις αυτό το μυστικό και να μην το αποκαλύψεις σε κανέναν. Θα Με θεωρούσαν τρελό. Όσα αποκαλύφθηκαν σε σένα δεν μπορούν να κατανοηθούν από υλιστικά πρόσωπα. Αν ακούσουν αυτές τις περιγραφές, θα γελούν μαζί Μου. Μπορείς να τα καταλάβεις εσύ και να τα κρατήσεις για τον εαυτό σου. Καθώς ένας αφοσιωμένος υπηρέτης γίνεται τρελός μέσα στην έκστασή του, από αγάπη για τον Κρίσνα, από την υλιστική σκοπιά θεωρείται παράφρονas. Έτσι, από αυτή την υλιστική σκοπιά είμαστε και οι δύο τρελοί. Γι' αυτό, μην αποκαλύψεις αυτά τα γεγονότα στους συνηθισμένους ανθρώπους, γιατί θα γελάνε μαζί Μου.»

Υστερα από αυτά, ο Κύριος Τσετάνια πέρασε δέκα νύχτες με τον Ραμανάνντα Ράγια και απόλαυσε τη συντροφιά του συζητώντας τις Διασκεδάσεις της Ράντα και του Κρίσνα. Οι συζητήσεις ανάμεσα στον Σρι Τσετάνια και τον Ραμανάνντα Ράγια ήταν στο υψηλότερο επίπεδο αγάπης για τον Κρίσνα. Ορισμένες από τις συζητήσεις αυτές περιγράφονται, αλλά οι περισσότερες δεν θα μπορούσαν να περιγραφούν. Αυτό έχει αναλυθεί στην *Τσετανια-τσαριταμριτα* ως μεταλλουργικές εξετάσεις. Η παρομοίωση βασίζεται στο γεγονός ότι οι συζητήσεις προχωρούν ακριβώς σαν να γίνεται μελέτη μετάλλων: πρώτα χαλκός, μετά μπρούντζος, μετά ασήμι, μετά χρυσός και τελικά φιλοσοφική λίθος. Οι προιαταρκτικές συζητήσεις ανάμεσα στον Κύριο Τσετάνια και τον

Ραμανάνντα Ράγια θεωρούνται εξέταση χαλκού, ενώ οι προχωρημένες συζητήσεις θεωρούνται εξέταση χρυσού. Αλλά η πέμπτη διάσταση των συζητήσεων ανάμεσα στον Ραμανάνντα Ράγια και τον Κύριο Τσετάνια θεωρείται η εξέταση της φιλοσοφικής λίθου. Αν κάποιος είναι πρόθυμος να προχωρήσει όλο και ψηλότερα μέχρι το επίπεδο της ανώτατης μεταλλουργίας, θα πρέπει να αρχίσει να ερευνά τις διαφορές ανάμεσα στον χαλκό και τον μπρούντζο, ύστερα το ασήμι, και ούτω καθεξής.

Την επόμενη μέρα, ο Κύριος Τσετάνια ζήτησε από τον Ραμανάνντα Ράγια να Του επιτρέψει να επιστρέψει στο Τζάγκαννατ Πούρι, «έτσι ώστε να μπορέσουμε να περάσουμε το υπόλοιπο της ζωής μας μαζί στο Τζάγκαννατ Πούρι και να συζητάμε για τον Κρίσνα.» Ο Κύριος Τσετάνια αγκάλιασε τον Ραμανάνντα Ράγια και τον έστειλε στο σπίτι του. Το πρωί ξεκίνησε για το ταξίδι Του. Ο Ραμανάνντα Ράγια και ο Κύριος Τσετάνια συναντήθηκαν στην όχθη ενός ποταμού όπου υπήρχε ένας ναός με μία θεότητα του Χάνουμαν. Αφού είδε τον ναό του Χάνουμαν, ο Κύριος Τσετάνια έφυγε. Όσο έμεινε στην Καρπούρα, όλων των ειδών οι άνθρωποι Τον συνάντησαν και με τη χάρη Του έγιναν όλοι αφοσιωμένοι υπηρέτες του Υπερτάτου Κυρίου.

Μετά την αναχώρηση του Κυρίου Τσετάνια, ο Ραμανάνντα Ράγια κυριεύθηκε από αισθήματα αποχωρισμού από τον Κύριο και αποφάσισε να αποσυρθεί από την υπηρεσία του για να συναντήσει ξανά τον Κύριο στο Τζάγκαννατ Πούρι. Οι συζητήσεις του Ραμανάνντα Ράγια με τον Κύριο Τσετάνια είναι η πλέον συμπυκνωμένη μορφή υπηρεσίας αφοσίωσης, και ακούγοντας κανείς αυτές τις συζητήσεις μπορεί να κατανοήσει τις Διασκεδάσεις της Σρι Ράντα και του Κρίσνα. Μπορεί επίσης να κατανοήσει τον εμπιστευτικό ρόλο που έπαιξε ο Κύριος Τσετάνια. Αν κάποιος είναι αρκετά τυχερός, μπορεί να τοποθετήσει την πίστη του σε αυτές τις συζητήσεις και να εισέλθει στην υπερβατική συντροφιά της Ράντα και του Κρίσνα.